

עֵץ חַיִּים

חלק שני

זה ספר התורה אשר חיבר הרב הגדול האלהי הרב חיים וויטאל זל"ה זי"ע כפי מה שקבל מפי רבו המקובל האלהי בוצינא קדישא הרב רבינו יצחק לוריא אשכנזי כפי הקבלה האמיתית שקבל מפי אליהו ז"ל ומה לנו לספר בשבחים, הוגה מכמה ספרי עץ חיים הן מאלה בדפוס והן מכמה ע"ח כת"י שונות מוגהים ומסודרים על נכון הגה"ה מדויקת הרק היטב בכל מה דאפשר. ועוד עשינו מעלות בקודש מוסיף על הראשונים טובות כפולות פירושים יקרים והגהות מפז מסולאים אשר ממש פנים חדשות באו לספר הקדוש הזה.

ותקנות גדולות שנו כאן

- (א) מהרב הגדול רבן של ישראל מהר"ם מטראן זל"ה"ה מחלופי גרסאות ותיקון הלשון במקום הצריך תיקון ושמנו הכל במקום השייך.
- (ב) השמש ר"ת שלום מזרחי שרעבי והוא הגהות וביאורים על ספר עץ חיים מהרב הקדוש המקובל האלהי מר"ה שלום שרעבי זל"ה והנם נדפסות בספרו הטהור הכי קרא שמו אמת ושלום וזאת עשינו דזכינו שטרא לבי תרי והדפסנו כל הנוסחאות בנ"א עם חצאי לבנה הכל כמו שנדפס בעיר סאלוניקי שנת תר"ה לפ"ק וביתר שאת הדור כלול יופי בנוי לתלפיות כאשר עיניכם לנוכח יביטו.
- (ג) ואת גם זאת לא מנענו הטוב מלהדפיס באחרונה תשלום הספר נהר שלום של מורינו הרש"ש זי"ע אשר לא הובא בפנים העץ חיים הלזה לא יחסר כל בו.
- (ד) ושלימות יקר תפארת קדושת הספר הזה הדפסנו בסופו הספר היקר חסדי דוד והוא קיצור מרוב עניני ע"ח הפלא ופלא.
- (ה) ספר היקר יפה שעה והוא פירוש יקר על ספר עץ חיים מהרב הקדוש המקובל האלהי מר"ה שלמה זל"ה"ה והוא כהן לאל עליון שיופיע בסוף חלק שלישי.
- (ו) הגהות ומראה מקומות מבעל המחבר ספר מעלות הסלם על תיקוני הזהר שליט"א.

שנת תשמ"ז לפ"ק

לוח ראשי תיבות וקיצורים

א.

א"א: אי אפשר. אריך אנפין. ארך אפים.
אב"א: אחר באחר. **אבי"ע:** אצילות
בריאה יצירה עשיה. **אד"ר:** אדרא רבא.
אדר"ז: אדרא זוטא. **אדה"ר:** אדם הראשון.
או"א: אבא ואמא. **או"ח:** אור חזר. **או"ל:**
אור ישר. **א"י:** ארץ ישראל. **או"מ:** אור
מקיף. **או"פ:** אור פנימי. **אח"פ:** און חוטם
פה. **אמ"ר:** אור מים רקיע. **אנ"כ:** אורות
נצוצין כלים. **א"ס:** אין סוף. **א"ק:** אדם
קדמון. **ארגמ"ן:** אוריאל רפאל גבריאל מיכאל
נוריאל. **ארמ"ע:** אש רוח מים עפר.

ו.

וכו': וכולי. **ו"ק:** ו' קצות.

ז.

ז"א: זעיר אנפין. **זיע"א:** זכותו יגן
עלינו אמן. **ז"ל:** זכרנו לברכה. **זו"ן:** זעיר
ונוקבא. **ז"מ:** ז' מלכים. **זמ"ן נק"ט:** זרעים
מועד נשים נזיקין קדשים טהרות. **ז"ס:** זה
סוד. **ז"ש:** זה שאמר. **ז"ת:** ז' תחתונות.

ח.

חב"ד: חכמה בינה דעת. **חד"ר:** חסד
דין רחמים. **חו"ג:** חסדים וגבורות. **חוו"מ:**
חול המועד. **חח"ן:** חכמה חסד נצח. **חנכ"ל**
שצ"מ: חמה נגה כוכב לבנה שבתאי צדק
מאדים. **ח"ס:** חכמה סתימאה. **חש"ח:** חולם
שורוק חיריק. **חש"ק:** חולם שורוק קבוץ.

ב.

בוצד"ק: בוצינא דקרדינותא. **ב"ן:** שם
הוי"ה במלוי ההי"ן. **בשכמל"ו:** ברוך שם
כבוד מלכותו לעולם ועד.

ג.

ג"ע: גלגלתא עינים. גן עדן. **ג"ר:** ג'
ראשונות. **ג"ת:** ג' תחתונות.

ט.

טנת"א: טעמים נקודות תגין אותיות.
ט"ס: ט' ספירות.

ד.

דו"ן: דבר ונוקבא. **דפו"י:** דפוסים
ישנים. **דצח"מ:** דומם צומח חי מדבר. **דת"י:**
דעת תפארת יסוד.

י.

י"ש: ימין ושמאל. **יחנר"ן:** יחידה חיה
נשמה רוח נפש. **י"י:** רמז על יחוד הוי"ה
אדניי. **י"ס:** י' ספירות. **יצה"ט:** יצר הטוב.
יצה"ר: יצר הרע. **יש"א:** ימין שמאל אמצע.
ישסו"ת: ישראל סבא ותבונה.

ה.

האר"י: האלקי רבינו יצחק. **ה"ג:** ה'
גבורות. **הה"ד:** הדא הוא דכתיב. **ה"ו:**
הגהות וביאורים. **ה"ח:** ה' חסדים. **ה"מ:** ה'
מקיפים. **ה"ס:** הוא הסוד. **ה"פ:** ה' פרצופים.
הקסה"ו: הקדמת ספר הזהר. **ה"ר:** ה'
ראשונה. ה' ראשונות. **הרח"ו:** הרב חיים
וויטאל. **הרשב"ח:** הרב שלמה בן חייקל,
בעל המחבר לשם שבו ואחלמה ז"ל. **ה"ת:** ה'
תחתונה. ה' תחתונות. **התפ"א:** התפשטות א'.
התפ"ב: התפשטות ב'.

כ.

כד"א: כמה דאת אמר. **כה"ג:** כהן גדול.
כ"ח: כתר חכמה. כלי חיצון. **כח"ב:** כתר
חכמה בינה. **כחב"ד:** כתר חכמה בינה דעת.
כח"ב תו"מ: כתר חכמה בינה תפארת
ומלכות. **כ"י:** כנסת ישראל. **כסה"כ:** כסא
הכבוד. **כ"ע:** כתר עליון. **כ"פ:** כלי פנימי.
כש"כ: כל שכן.

לוח ראשי תיבות וקיצורים

ל

לבנה: ל"ב נתיבות החכמה. למה"ד:
למה הדבר דומה. ל"ת: לא תעשה.

מ

מ"ב: שם של מ"ב אותיות. מב"ד:
משיח בן דוד. מב"ש: (ספר) מבוא שערים.
מב"י: משיח בן יוסף. מ"ד: מיין דוכרין.
מדה"ד: מדת הדין. מדה"נ: מדרש הנעלם.
מדה"ר: מדת הרחמים. מ"ה: שם הוי"ה
במילוי אלפין. מול"מ: מטי ולא מטי. מו"ס:
מוחא סתימאה. מל"ת: מצוות לא תעשה.
מ"מ: מארי מתניתין. מכל מקום. מ"ן: מיין
נוקבין. מ"ע: מצות עשה.

נ

נה"י: נצח הוד יסוד. נ"ע: נקבי עינים.
נחי עדן. נ"ר: נפש רוח. נר"ן: נפש רוח
נשמה. נרנח"י: נפש רוח נשמה היה יחידה.
נש"ב: נ' שערי בינה.

ס

ס"א: סטרא אחרא. ספרים אחרים. ס"ג:
מספר מילוי הוי"ה ביודין ואלף תוך ו'.
סו"ה: סוד הכתוב. ספ"י: ספירה. ס"ת: ספר
תורה. סתרי תורה.

ע

ע"ב: מספר שם הוי"ה במלוי יודין.
עבגע"מ: עור בשר גידין עצמות מוחין. ע"ה
או עה"כ: עם הכולל. עוה"ב: עולם הבא.
עוה"ז: עולם הזה. עו"נ: עתיק ונוקבא.
ע"ח: עץ חיים. ע"י: עיין. ע"י: על ידי.
עתיק יומין. ע"מ: עבור יניקה מוחין. עכו"ם:
עובדי כוכבים ומזלות. עכ"ל: עד כאן לשונו.
עכ"פ: על כל פנים. עמוד"א: עמודא
דאמצעיתא. ע"ס: עשר ספירות. עסמ"ב ע"ב
ס"ג מ"ה ב"ן. עצה"ד: עץ הדעת. ע"ק:
עתיקא קדישא. ע"ת: (ספר) עולת תמיד.

פ

פב"א: פנים באחור. פב"פ: פנים בפנים.
פ"א: פנים ואחור. פ"ח: פנימיות וחיצוניות.
פ"י: פירוש. פמ"ס: פנים מסבירות. פרד"ס:
פשט רמז דרוש סוד.

צ

צ"ע: צריך עיון.

ק

ק: קדוש. קב"ה: קודשא בריך הוא.
קוש"י: קוצו של יוד. קל"י: קליפות. ק"ק:
קדש קדשים. קק"ק: קדוש קדוש קדוש.

ר

רדל"א: רישא דלא אתידע. רה"י: רשות
היחיד. רה"ר: רשות הרבים. ר"ן: מספר
ג' ע"ב. ר"מ: רעיא מהימנא. ריש מתיבתא.
רמ"ח: מספר מ"ע. רשב"י: ר' שמעון בן
יוחאי. רשר"ד: ראה שמיעה ריח דבור.
רת"ס: ראש תוך סוף.

ש

שביה"כ: שבירת הכלים. שה"ש: שיר
השירים. ש"כ: מספר ש"ך נצוצין.
שמרשב"י: שער מאמרי ר' שמעון בן יוחאי.
שנגל"ה: שורש נשמה גוף לבוש היכל.
שנא"ן: ד' חיות המרכבה שור נשר אריה
אדם. שרוה"ק: שער רוח הקודש. שס"ה:
מצוות ל"ת.

ת

ת"ד: תקוני דיקנא. תה"ר: תהומא רבא.
תו"מ: תפארת ומלכות. תושב"כ: תורה
שבכתב. תושב"פ: תורה שבעל פה. ת"ז:
תקוני זהר. ת"ח: תא חזי. תקונים חדשים.
תלמיד חכם. תחה"מ: תחיית המתים. תע"ס:
תלמוד עשר ספירות. תש"י: תפילין של יד.
תש"ר: תפילין של ראש.

ואלה הם נ' השערים שבספר עץ חיים

(מלבד שער הכללים שהוא מן דף א'—כ"ג).

בחלק א':

שער כ': שער המוחין מן דף רפ"ג — דף ש"ג.
שער כ"א: שער לידת המוחין, מן דף ש"ג — דף ש"ח.
שער כ"ב: שער מוחין דקטנות, מן דף ש"ח — דף שט"ז.
שער כ"ג: שער מוחין דצלם, מן דף שט"ז — דף שכ"ט.
שער כ"ד: שער פרקי הצלם, מן דף שכ"ט — דף של"ח.

בחלק ב':

שער כ"ה: שער דרושי הצלם, מן דף ג' — דף מ"ח.
שער כ"ו: שער הצלם, מן דף מ"ח — דף נ"ה.
שער כ"ז: שער פרטי עיבור יניקה מוחין, מן דף נ"ה — דף ס'
שער כ"ח: שער העיבורים, מן דף ס' — דף ס"ט.
שער כ"ט: שער הנסירה, מן דף ס"ט — דף פ"ז.
שער ל': שער הפרצופים, מן דף פ"ז — דף ק"ט.
שער ל"א: שער פרצופי זון, מן דף ק"ט — דף קי"ז.
שער ל"ב: שער הארת המוחין, מן דף קי"ז — דף קל"ז.
שער ל"ג: שער אונאה, מן דף קל"ז — דף קמ"ה.
שער ל"ד: שער תיקון הנוקבא, מן דף קמ"ו — דף קס"ו.
שער ל"ה: שער הירח, מן דף קס"ו — דף קפ"ד.

שער א': דרוש עגולים ויושר, מן דף כ"ד — דף מ"ג.
שער ב': השתלשלות י"ס דרך עגולים, מן דף מ"ג — דף מ"ח.
שער ג': סדר אצילות למהרה"ו ז"ל, מן דף מ"ח — דף נ"ב.
שער ד': שער אח"פ, מן דף נ"ב—דף ס"א.
שער ה': שער טנת"א, מן דף ס"א — דף ע"ד.
שער ו': שער עקודים, מן דף ע"ד — דף צ"א.
שער ז': שער מטי ולא מטי, מן דף צ"א — דף ק"ג.
שער ח': שער דרושי הנקודות מן דף ק"ג — דף קי"ז.
שער ט': שער שבירת הכלים, מן דף קי"ז — דף קל"ז.
שער י': שער התקון, מן דף קל"ז — דף קמ"ד.
שער י"א: שער המלכים, מן דף קמ"ד — דף קס"ה.
שער י"ב: שער עתיק, מן דף קס"ו — דף קע"ו.
שער י"ג: שער אריך אנפיו, מן דף קע"ו — דף ר"ב.
שער י"ד: שער אבא ואמא, מן דף ר"ג — דף רכ"א.
שער ט"ו: שער הזווגים, מן דף רכ"א — דף רל"ד.
שער ט"ז: שער הולדת אריא וזון, מן דף רל"ד — דף רמ"ו.
שער י"ז: שער ז"א, מן דף רמ"ו — דף רנ"ג.
שער י"ח: שער רפ"ח ניצוצין מן דף רנ"ג — דף רס"ו.
שער י"ט: שער אנ"ך מן דף רס"ו — דף רפ"ב.

ג' שערִים שבספר עץ חיים

שער ל"ו: שער מעוט הירח, מן דף קפ"ד — דף קצ"ד.	שער מ"ג: שער ציור עולמות, מן דף שי"ח — דף שכ"ה.
שער ל"ז: שער יעקב ולאה, מן דף קצ"ד — דף ר"ב.	שער מ"ד: שער השמות, מן דף שכ"ה — דף שמ"ה.
שער ל"ח: שער לאה ורחל, מן דף ר"ב — דף רכ"א.	שער מ"ה: שער המקיפין, מן דף שמ"ה — דף שמ"ט.
שער ל"ט: שער מ"ן ומ"ד, מן דף רכ"א — דף רס"ב.	שער מ"ו: שער כסא הכבוד, מן דף שמ"ט — דף שנ"ו.
שער מ': שער פנימיות וחיצוניות מן דף רס"ב — דף ר"צ.	שער מ"ז: שער סדר אבי"ע, מן דף שנ"ו — דף ש"ע.
שער מ"א: שער החשמל, מן דף ר"צ — דף רצ"ו.	שער מ"ח: שער הקליפות, מן דף ש"ע — דף שע"ט.
שער מ"ב: שער דרושי אבי"ע מן דף רצ"ו — דף שי"ח.	שער מ"ט: שער קליפת נוגה, מן דף שע"ט — דף שצ"ב.
	שער נ': שער קיצור אבי"ע, מן דף שצ"ג — דף ת"ח.

ואלה הם ז' ההיכלות:

היכל א': היכל א"ק. היכל ב': היכל נקודים.
היכל ג': היכל הכתרים. היכל ד': היכל אבא
ואמא. היכל ה': היכל ז"א. היכל ו': היכל
נוקבא דז"א. היכל ז': היכל אבי"ע.

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים והסליחות מודים אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחויה שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית עמנו חסד גדול כזה, על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו מבדילים ביננו לביניך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות תורתך ויהיה למודינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח נחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתנו ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך“. כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. „יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי“.

חלק שני

השער התשיעי שער דרושי הצלם וכו' ח' דרושים

דרוש א' מ"ב

זו כלולה מזווג זכר ונקבה הוא כמ"ש. לכן היא כלולה משניהן, ומתפשטין בו"א ונוק' כמ"ש.

הנה מוחין אלו, יש להם ג' בחי' כמ"ש, וכללותן נק' צלם, והוא הצלם ההולך עם האדם תמיד, כנו' בזהר כמה פעמים ב' והנה נתבאר, כי ג' בחי' הם באמא, וכנגדן באבא. ונתבאר אותן דאמא, ומשם יתבאר' של אבא.

כי הנה הם בתחלה בינה העליונה, והוא עד החוזה, [שלה] ותבונה היא מהחזה ולמטה, ואלו השנים נק' מ"ס. ואח"כ זו התבונה, גם היא נחלקת לב', והם תבונה ראשונה עד החזה שלה. (בבחי' בינה ותבונה ראשונה) ג' ותבונה ב', מהחזה של התבונה הזו למטה, ונקר' תבונה ב', אשר נקרא שלישיה, בערך בינה ראשונה. והם ג': בינה ותבונה, ותבונה ד' ותבונה, וזה התבונה השנייה, שהיא השלישית כנ"ל, היא הנעשית צלם ומוחין אל ז"א, כמ"ש.

הנה בעת זווגם להוציא טפת צלם המוחין האלו, הם נעשין כולם פרצוף א', ונמצא תבונה הראשונה שהיא הב' ה' מהחזה ולמטה של כל הפרצוף, בהיותו שלם. וכתבונה זו, היא בית הרחם, של כללות הפרצוף, ושם מקום העיבור דצלם דמוחין [דז"א] כנ"ל. ואמנם עיקר זו הטפה של הצלם, נוצר מן

א) כבר נתבאר לעיל, כי המוחין דעיבור דז"א, היה מזווג אר"א בכלים החיצונים, והמוחין שלו אז, נמשכו מהאורות הנקרא נפש אשר להם. ומוחין דיניקה הם מכלים האמצעים, ומהאורות הנק' רוח. ועתה בגדלות, חזרין אר"א להזדווג, בבחי' כלים פנימים שלהם, עם האורות אשר שם, הנק' נשמה. ומולידין מוחין גדלות דז"א, והם נשמה אליו ג"כ. ונק' צלם נשמת ז"א. ואלו הם המוחין האמיתים, הנמשכין מפנימית אר"א. אחר שנתבאר כל פרטי בחי' צלם (עניינה וענין כל בחי' הצלם) דז"א, דעיבור יניקה ומוחין.

עוד צריך לפרש ענין מוחין דז"א, וזה הדרוש הוא עיקר, להבין ענין דתבונה מה ענינה. וענין כל בחי' הצלם דז"א, וזה שורש לכל הדרושים. הנה מוחין אלו, הם נמשכים, מבחי' טפה שנותן אבא באמא, בעת זווגם זב"נ, ומבשרי אחזה אלוה, כי כמו שמטיפת זכר, נוצר ולד שלם בכל אבריו. כן טפה זו, אע"פ שאנו קורין אותה מוחין דז"א, עכ"ז הם פרצוף א' שלם, שם במקומם, שהוא בראש ז"א.

גם יש בחי' ב', כי הם ג"כ מתפשטים אח"כ, בכל איברי הגוף דזו"ן, כי הרי טפה

הגהות ומראה מקומות

ה) נ"א ודע דתבונה זו הג' שהוא הנעשה צלם ומוחין אל ז"א, אין תבונה זו כולה נכנסת בזעיר אנפין, אלא הנה"י שלה בלבד, וכחב"ד וחג"ת הם לי"מ מקיף, והנה"י הוא הצ'. ונמצא שמה שנכנס בו"א, הוא תבונה ד' בערך הבינה,

א) עיקר דרוש זה נתבאר בתלמוד עשר ספירות שיעור י"א מן אות ק"י ואילך.
ב) יחזי אות קמ"ו ואות ר' וש"ג.
ג) המסוגר ל"ג (כת"י).
ד) נ"א ל"ג דתבונה (כת"י).

היכל ז"א שער דרושי הצלם

דאו"א, שמקומם הם בין תרין ירכין, ובירכין דילהון נקרא ברכות, לשון ברכיים, ואלו ברכיים והברכות, הם בראש צדיק, כי צדיק יסוד, וראש צדיק, עטרה שבו, הנק' ראש יסוד, ושם מקומם.

גם בזה תבין, איך אח"כ בעת הזווג, נותן ז"א בנוק' את הה"ג, ואח"כ הה"ת, כי כולם בחי' מלכות הם.

ונבאר עתה, איך אלו מוחין נק' צלם, ונעשין בחי' צלם, והענין, כי הנה נת"ל, כי יצאו מרחם של תבונה הא', שהיא הב', ומתלבשים בתבונה הב', שהיא הג'. ואמנם התלבשות זה, נחלק לכמה בחי'. כי הנה תחלה קודם יציאת המוחין האלו, היה ז"א איש בעל ר"ק, והיה ח) לו אז, צלם א' אל הו"ק, ועל אותו צלם נאמר, אך בצלם יתהלך איש. כי עדיין ז"א נק' איש, ולא אדם, ועתה בבוא לו המוחין האלה, הנק' צלם כנ"ל, נק' צלם אדם, כי כבר הוא נק' אדם שלם, ועל צלם זה נאמר, ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכן כי בצלם אלהים עשה את האדם, כי ז"א נקרא אדם, וצלם זה נקרא צלם אדם.

ודע, כי כללות כל בחי' צלם הזה, כמ"ש בעז"ה, הוא שם א', הנקרא הו"ה, כי המוחין דגדלות נק' הו"ה, ותבין זה, וגי' אותיות ראשונות, שהם יה"ו, נק' צלם ג' אותיות, וה' אחרונה, נק' דמות, וז"ס נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, וכללות צלם ודמות, הוא אדם שלם, הכולל זר"ו, שהם אותיות יה"ו, עם ה' אחרונה. ונבאר ג' אותיות צלם, איך הם ג' אותיות יה"ו, ותחלה נתחיל מן ה' דצלם, כי הנה הוא ממטה למעלה, והמ' שבו הוא בחי' עליונה מכולם, וכנגדו י' של יה"ו, והוא חכמה, והנה ה' של צלם, כלולה מד' מוחין: חו"ב חו"ג, כל א' כלול מ'י, הרי ה'.

ואמנם אלו מוחין יוצאין מרחם תבונה

חו"ב העליונים, בהיותן מלובשים ונכללין בחכמה ותבונה הב', והנה צלם זו, נוצר שם ברחם תבונה זו הב', שהיא תבונה הא' כנ"ל, ובעת הלידה, יוצא צלם זו מתרחם שלה, ומתלבש תוך תבונה הב' שהיא הג', ושם נקראת צלם דז"א, כמ"ש בע"ה.

ונבאר תחלה אלו המוחין עצמן, ואח"כ נבאר בחי' העושה אותם צלם, והנה המוחין הם ג' בחי': חב"ד, והרעת נחלק לב', שהם חו"ג, והרי הם ד' מוחין, חו"ב חו"ג, ואמנם שרשם הם נמשכים כך, חו"ב הם נמשכין ממוחין או"א עצמן, שהם חכמה ממוח אב, והיא חכמה ו) שלו, ובינה ממוח האם, והיא מבינה שלה, כמבואר בדרוש הציצית.

ואמנם הרעת הנקרא חו"ג, ב' חצאי הרעת, הם היו תחלה התרין כתפין דא"א, ומשם נמשכו אל ב' העטרות היסודות דאו"א, שהם גבורות דאבא ודאמא, ומשם נמשכו להיות תרין עטרין ג' דעת דז"א, כנו' באד"ר ואד"ו, ואמנם הב' מוחין עצמן, שהם חו"ב אלו, נמשכין מתרין מוחין ממוחא דאו"א ממש, ז) ומשם נמשכין אל ב' יסודותיהם חכמה ביסוד אבא, בינה ביסוד אמא, וב' עטרין שהיו תחלה ב' כתפין דא"א, נמשכו בב' עטרות דיסודות הנ"ל דאו"א, החסדים בעטרת יסוד אבא, וגבורות בעטרת יסוד אמא.

נמצא, כי ב' מוחין הנק' חו"ב דז"א, הם בב' היסודות דאו"א, אשר בחי' היסוד הם לעולם זכרים, בין באבא, בין באמא, וב' עטרין דדעת, הם בב' העטרות של היסודות שלהם, ששתיהן נקבות.

ומזה תבין, למה הרעת נקרא תרין עטרין באד"ו, כי הם בחי' ב' העטרות של יסודות שלהם, ובוה תבין פסוק ברכות לראש צדיק, הנז' בזהר פ' יוצא קס"ב, והענין, כי תרין עטרין אלו, ברדתן פה למטה בב' עטרות

הנהות ומראה מקומות

זו שהיא ראשונה היא בית הרחם (כת"י).
ו) נ"א מבינה (כת"י). ז) ע"י שער הצלם פ"ד.
ח) עינין שער הצלם פ"ג, ובתלמוד ע"ס שיעור י"א מן אות ק"י ואלך.

והנה בעת זווגם להוציא טפת צלם המוחין האלו הם נעשין כולם פרוצין א' ונמצא תבונה ראשונה שהיא הב' בערך הבינה, היא מבחינת חוה ולמטה של כל פרוצין בהיותה שלם בפרצוף אחד, ובתבונה

התחטונה, שהוא צ"ל מצלם, וכמ"ש בע"ה. ודע, כי ד' מוחין אלו שבזה הצלם, הם סוד ד' יודי"ן, שיש בשם הוי"ה במילוי יודי"ן דאבא, כי משם נמשכו, והם מ' של צלם. גם זה המ' של צלם, אשר נק' צלם גמור, לפי שגם בחי' התחטונים נכללין בה, הנה בחי' זו נק' אויר, כי עדיין לא נכנסו תוך גופא ד"א ממש, רק עומדין בסוד או"מ כנ"ל, ונק' אויר.

וגם הסבה, כי הנה ידעת, כי החו"ב והחסד, כל א' כולל ע"ב, והגבורה כולל כולם, שהם רי"ו, כנ"ל בסוד ויעבור: ע"ב רי"ו, והטעם, כי הגבורה הוא לצורך המלכות, ה' אחרונה של שם, וצריך לכלול בה כל הבחי', של ג' אותיות יה"ו שעליה, שהם חכמה בינה חסד, שכל א' כולל מע"ב, והוא כללות ג"פ ע"ב, ונעשים רי"ו, והטעם, כי גם היא כוללת י"ס, דוגמת הזכר, וכמו שהזכר יש לו ג"פ ע"ב, כן תהיה בנוקבא, ולכן בחי' זו נק' אויר, בגי' רי"ו ע"ה, והוא ע"ש היות אויר זה כולל ג"פ ע"ב, חב"ח זכרים, שהם רי"ו, וגם בגבורה יש רי"ו א', כנוכר, ולכן בחי' זו נק' אויר.

ונמצא, כי בחי' זו היא י' ראשונה של הוי"ה, הכולל כל התפשטות המוחין, ונק' חכמה. והוא ׀ של צלם. והוא אויר, והוא י' מ' (ו"ס) ראשונות דתבונה הג', ונק' צלם, כי ב' אותיות צ"ל נמצאים בו, ונכללין שרשם פה במ'.

אח"כ בחי' הב', היא ה' ראשונה של הוי"ה, הכולל התפשטות המוחין כנ"ל, ונק' בינה, והוא ל' דצלם, אמנם, גם זו כוללת בה, גם בחי' ג' שלמטה ממנו, הוא צ' דצלם, נק'

ראשונה, שהיא הב', ונתלבשו בו"ס של תבונה הב', שהיא הג', כנ"ל, והם כחב"ד ח"ג דתבונה זו, שהוא עד החזה שבבחי' עצמה, וכבר ידעת, כי כפי סדר התחלקות התבונה הוא גם כן התחלקות החכמה וממילא יובנו. נמצא כי ט) ג"כ יש בחי' מוחין אחרים, שנתלבשו בחכמה הג', של החכמה, בו"ס ראשונות שבה, שהוא עד החזה שבה.

נמצא, כי ב' צלמים זכר ונקבה, זו בחי' חיה, וזו בחי' נשמה, וצלם אבא, נעשית נשמה אל צלם דאמא, ומתלבש בתוכו, ונעלם שם. לכן תמיד אין אנו מדברים אלא בצלם דאמא, וממנו יתבאר צלם אבא, וזכור ואל תשכח.

והנה נודע, כי או"א, הם הוי"ה וזאהיה ביודי"ן, והוי"ה נעלם תוך אהי"ה כנ"ל, לכן צלם גי' אהי"ה דיודי"ן, כי הוי"ה נעלם בתוכו, ואינו נגלה וניכר, רק אהי"ה דיודי"ן, שהוא גי' צלם. כי כבר נת"ל, כי צלם זה, מזווג חו"ב עלאין, הנק' הוי"ה וזאהיה דיודי"ן, ומשם נמשך, לכן נקרא על שמו, עם שמתלבשין אחר כך בתבונה הג', שאינו כך שמה, רק שם ס"ג, כמ"ש.

והנה בזה הבחי', המתלבשת בו"ס ראשונות דתבונה הג', יש כללות כל הבחי', (שלמטה ממנה) ע"ד שיתבאר, שהם ג' אותיות צלם, ולכן בחי' זו לברה נק' צלם, כי בה נכללו כולם, עם שאינם רק ׀ של צלם כנ"ל. (א) ונמצא היות בחי' ׀ זו, כמו או"מ, ממקומו, אל כל הז"א, עד רגליו, ואמנם אינו יורד ממש שם, אמנם נשאר שם למעלה בבחי' או"מ לכל הז"א, וכבר ידעת, כי כל או"מ הוא אהי"ה דיודי"ן, לכן צלם בגי' אהי"ה כנ"ל. נמצא, כי הצלם זה, יש בו כללות כל הבחי'

ה ש מ ש

(א) נ"ב עיין תחילת דרוש ד' כי שם נתלבש בכחב"ד והלמד' בחג"ת והצ' בנה"י חזר בו מכל זה וכ' כי האמת הוא שהמ"ם וכן בסוף הדרוש הוא (כ"כ). *

הגהות ומראה מקומות

(ט) נ"א בצלם דחכמה (כת"י). (י) נ"א ו"ס וליג מ' (כת"י) ונ"א ביי"ס ראשונות.

* עי' בשיעור י"א תע"ס בלוח התשובות לענינים תשובה קע"א המבאר את הדברים.

היכל ז"א שער דרושי הצלם

של צלם, שהוא רומז אל ס"ג תבונה, והם ג' יודי"ן שבס"ג, מ) שהם גי' ל דצלם, והם ג' יודי"ן אלו ג"ס נה"י דתבונה, כי הם הנגלין, לא המוחין עצמן.

גם בחי' זו נק' אור, כי (הבחינות) ראשונות נקרא אור, ועתה חסר ממנו י' דאור כנ"ל. כי בחי' ראשונה הוא י' דהויה, מ' דצלם, וזהו הב' נקרא ה' כנ"ל, נ) והוא אור דאשתאר מאור.

גם נק' מגדל הפורח באור, (כי גם בחי' זו כמו אר"מ אל ז"א, ובחי' נה"י דתבונה, הנקרא מגדל הפורח באור) כי גם בחי' זו נק' אור כנלע"ד. ס) ועי' בדרושים אחרים, והוא בחי' ה"ל' בעצמו, והנה הוא תלוי ונאחז בבחי' ראשונה, הנק' אור, וזהו מגדל הפורח באור, כי כבר ידעת כי אות ל נקרא מגדל הפורח באור, כמ"ש בזהר פ' יתרו, והוא בחי' ל זו דצלם, שהוא נה"י של תבונה הג', והבן זה.

ונמצאת בחי' זו ב', שהוא ה' ראשונה של הויה, הכולל התפשטות המוחין, ונק' בינה, והוא ל דצלם, והוא אור, הוא נה"י דתבונה ג', ונקרא צל, כי גם בחי' ג' הנק' צ' נכלל בה. וגם נקרא ל, ע"ש ג' יודי"ן, שיש בשם אהי"ה באמא במילוי יודי"ן. כי הצלם שהיא בחי' א', נקרא ׀ ע"ש ד' יודי"ן דהויה דע"ב, יען נגלו המוחין עצמן. אך כאן שנתגלו נה"י דתבונה, ונעלמים המוחין לכן נקרא ל,

צל, ולא חסר ממנו רק מ' דצלם, כי היא עליונה ממנו, ונק' צ"ל, אך עיקרה, ל' דצלם לבד.

הענין, כי אחר בחי' א', חוזרין הד' מוחין הראשונים שנתלבשו ב"ס ראשונים של תבונה הג', ויורדין עוד ירידה ב', והתפשטות ב', ומתלבשין בנה"י דתבונה הג', כל א' כולל מ"י, הם ל דצלם. (א)

נמצא, כי תחלה היו ד' מוחין עצמם ניכרין, לכן נקרא מ' דצלם. אך פה נעלם מציאותן, ואין ניכרים, רק המלבושים, כ) שהם נה"י דתבונה הנ"ל. ג) והנה"י ההם, נקרא ל דצלם, ובחי' המוחין, נעלם ומכוסה תוך ל' זו. ונודע, כי אהי"ה ל) דיודי"ן הוא בבינה העליונה, כי תבונה נקרא שם ס"ג, ולכן צ"ל זה עם ב' אותיות, גימטריא מילוי דאהי"ה דאלפין, וגימטריא בצל שדי, וחסר ממנו אהי"ה עצמו, ולא נשאר בו רק מלואו כנ"ל. כי שם אהי"ה בעצמו, הוא בבינה, ולא בתבונה. נמצא, כי למעלה בבחי' הא', שהיתה נקרא ע"ש מוחין עצמה, נק' מ' דצלם, ע"ש המוחין עצמן, לכן היה מ' דצלם רומז, אל ד' יודי"ן של הויה דיודי"ן כנ"ל.

אך בבחי' זו הב', שנקרא ל דצלם, ע"ש נה"י דתבונה עצמה. והנה התבונה אינה רק שם ס"ג כנ"ל, ולכן נעלם ממנו אפילו אהי"ה עצמו, ולא נשאר ממנו רק המילוי דאלפין, שהוא גי' צ"ל, וגם שרשו אינו רק ל לבדה

הגהה

(א) וצ"ע, ויותר טוב אם היה מ' דצלם, אמצעית דתבונה זו. וצ"ב בג"ת דתבונה, והוא בד' ראשונות דתבונה זו. ול' דצלם, בשלש צ'. (ב)

השמש

(ב) וכן הסכים בתחילת דרוש ד'.
 (ג) נ"ב צ"ע שגם המ' נעלם ומכוסה (ועיין בדרוש ד' תירוץ לזה).

הנהרות ומראה מקומות

- כ) נ"א מלבושיהם (ה"ו).
- ל) נ"א ל"ג דיודי"ן (כת"י).
- מ) ע"י שער ההקדמות דס"ג ד"ה והנה למעלה.
- ג) ע"י בתיקוני זהר תקון ה' אות ד' ובוהר
- בראשית א' דף ט' בסלם ד"ה ועביד ליה היכלא.
- ס) ע"י ברע"מ פרשת פנחס אות תרמ"ו.
- ובשער ההקדמות דף ס"ד ע"א. ובתע"ס שיעור י"א בלוח התשובות לענינים תשובה קנ"ו.

היכל ז"א שער דרושי הצלם

דתבונה מתלבשין תוך ט"ס דו"א, והם נגלים. לכן נקרא צ', ע"ש הט"ס דו"א שהם הנגלות. והנה נת"ל, כי בחי' א' הוא מ, נגד ד' יודי"ן דהוי"ה דיודי"ן, ובחי' ב' ל' דצלם, שהוא נגד ג' יודי"ן דאהי"ה דיודי"ן, כי צלם זה הוא בחי' אלו, מאו"א, הנקרא הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן כנ"ל נמשכו, ולכן אלו ב' שמות נרמזין בכל ג' בחי' הצלם. והנה האותיות הנשארות מב' שמות הוי"ה אהי"ה דיודי"ן, הם ד' ווי"ן, וד' ההי"ן, וב' דלתי"ן, וא' ל' פ', ונקח עתה ההי"ן והווי"ן, כי הם האותיות השרשית הנמצאין בהוי"ה ואהי"ה הפשוטין בלי מילוי, ונעשה ההי"ן כל א' ג' קוין ווי"ן, נמצא ד' ווי"ן וד' ההי"ן, הם י"ו ווי"ן, תניח ו' א' למ"ש בע"ה, ונשארו ט"ז ווי"ן, והם גימטריא צ' דצלם. הרי כי צ' דצלם, נקרא ע"ש הווי"ן וההי"ן שבב' שמות הוי"ה אהי"ה הנ"ל. נשארו שאר האותיות, שהם: ו' אחת, וב' דלתי"ן, וא' ולי' ופ'.

ותחלה נקדים לך הקדמה א' והיא זאת: דע, כי ב' דעות הם: א' הוא דעת העליון, המכריע בין חו"ב עלאין, (צ) שהם המוחין עצמם הזכרים כנ"ל. והב', נקרא דעת תחתון, והם סוד כללות הב' עטרין, שהם ב' מלכויות דאו"א כנ"ל, והנה זה דעת העליון, הוא נעשה מאלו ו' אותיות הנשארי"ן, שהם: ו' אחת, וב' דלתי"ן, וא' ולי', ופה. כי הדלתי"ן יען אינם שרשיות, ונמצאו בשמות פשוטים, לכן לא נחלקו בציור ווי"ן כמו ההי"ן.

והנה מספר ו' אותיות הנ"ל, גימט' קכ"ו, והם ג"פ מ"ב, ואלו הג"פ מ"ב הם בחי' דעת (ק) עליון, המכריע בין חו"ב מוחין עלאין, וזה הדעת שביארנו בברכת אבות, במלת (ר) ואלהי יעקב, כי כבר ביארנו, כי אותה ו' הנוספת, הוא סוד דעת עליון הוזה, לכן נקרא ואלהי גימטריא מ"ב. ואמנם היות ג"פ מ"ב, כי מ"ב

ע"ש ג' יודי"ן, דאהי"ה דיודי"ן דאמא, וכנ"ל. אח"כ בחי' ג' הוא ו' של הוי"ה, הכוללת התפשטות המוחין כנ"ל. ובבחי' זו נק' ז"א, ו' של הוי"ה, והבן זה. ווי' זו שהוא בחי' הג' הנק' דעת, ופה נשלמו ג' אותיות יהי' של הוי"ה, הכוללת התפשטות מוחין כנ"ל (ע) ונודע כי יהי' הם חב"ד פ) והבן זה. [נל"ת, כי ג' אלו הם צלם, שהם חיה נשמה רוח של ז"א, והבן זה]

ועתה הוא בחי' צ' של צלם לברדה, והיא בחי' ג' של ז"א, שנתפשטו המוחין התפשטות ג', ונכנסו תוך ז"א עצמו, בסוד מוחין פנימים, ולא מקיפים. ואמנם היותם עתה נקרא צ' של צלם, כי הנה ד' מוחין אלו, בהתלבשותן תוך נה"י דתבונה ג', נעשין ג' לבד, כי החו"ג נעשין דעת א', ואלו הג' מוחין בהיותן מלובשים תוך נה"י דתבונה, ירדו ונתלבשו תוך ז"א כמ"ש. ותחלה נכנסין בגלגלתא, ואחר כך מתפשטין בכל גופו, כמ"ש בדרושים אחרים לקמן בע"ה. ונודע כי הו"א הוא ט"ס ולא יותר, וכל אחד כלול מ"ו, והם צ'. לכן המוחין אלו המתפשטין בכל ז"א נקראים צ' דצלם.

והנה עתה בזו הבחי' הג', נתקנו ג' מוחין תוך גלגלתא דו"א, בסוד חב"ד. וכבר נת"ל, כי ג' בחי' הנ"ל, הם ג' אותיות צלם, והם חב"ד: מ', חכמה, ל', בינה, צ', דעת.

והנה תחלה באה החכמה, ואח"כ הדעת, ואח"כ הבינה, שהם ג' אותיות שבצלם הזכר, א"כ יהיה הסדר: מצ"ל, שהם: חכמה, דעת, בינה, והוא הנקרא ביחזקאל, יפה ענף וחורש מצ"ל, שהוא ז"א הנק' ארז הלבנון כנודע. ונמצא היות בחי' זו צ', ע"ש ט"ס דו"א עצמו, שבהם מתלבשין המוחין הנ"ל, דוגמת בחי' הב' הנק' ל', ע"ש נה"י דתבונה הג', שבהם מתלבשין המוחין. ואע"פ שגם פה ג"כ מתלבשת תוך נה"י דתבונה, עכ"ז כיון שגם נה"י

הגהות ומראה מקומות

(ע) נ"א מוסיף והבחי' זו נקרא ז"א (כת"י).
 (פ) ע"י שער לאה ורחל פרק ט'.
 (צ) נ"א מוסיף דו"א שהם (כת"י).
 (ק) ע"י להלן דרוש ב' בכללי החו"ג כלל י"ז.

בחינות שתחתיה, וגם כל א' מהם תהיה כלולה מכל ד' מוחין. והנה ד"פ ח', הם ל"ב נתיבות חכמה.

ועד"ז צריך, שגם במוח הב' הנקרא בינה, יוכללו בו כל הז' שתחתיה, וכל א' מהז' כלולה מהג' מוחין התחתונים, כי כבר נכללו במוח הראשון בחכמה כנ"ל. והנה ז"פ ג', הם כ"א, כמנין אהי"ה. ולכן אהי"ה בבינה. ולהיות להם ב' בחי' כנ"ל, שהם בחי' גולגלתא ובחי' ט"ס דז"א כולו, לכן נכפלו, ויהיה ב' שמות אהי"ה, גי' מ"ב, ויש בהם ח' אותיות, הרי ו' שערי בינה.

גם הטעם, כי הנה הז' הכלולים במוח בינה, כאשר מתפשטים למטה בז"ת דז"א כנ"ל, צריך שכל א' מהז', יהיה כלול מז' עצמן, הרי מ"ט שערים, כי שער הנ' נשאר למעלה בגולגלתא. אך בחי' התפשטותן למטה, אינם רק מ"ט, לא נ' כמו למעלה, וזהו ההפרש שיש בבחינותן למעלה בגולגלתא שהם נ', לבחי' למטה שאינה רק מ"ט, כי שער הנ' נשאר למעלה.

ונחזור לעיל, כי זו הבחי' הג', הוא ו' דהוי"ה, הכולל התפשטות המוחין, ונק' דעת, והוא צ' דצלם, ונקרא מים, שהם גימטריא צ'. והוא תוך גולגלתא, ותוך ט"ס דז"א, מלבד היות ג"כ התלבשות נהי" דתבונה בתוכם כנ"ל. והרי בזה נגמר בחי' הצלם כולו, שהוא הזכר. ועתה נבאר דמות, שהיא בנוק'. הנה נוק'

ראשון בחב"ד דז"א, ומ"ב ב' בחג"ת דז"א, ומ"ב ג' בנהי" דז"א.

גם טעם ג', למה נקרא צ', כי עתה ז"א נקרא מלך, שהוא גימטריא צ', משא"כ קודם היות לו מוחין. והבן אימתי נקי מלך, והוא בהיות לו מוחין הנקי צ'. וכבר הודעתך בפסוק ה' מלך כו', בגי' מנצפ"ך, שהם כוונת מנצפ"ך, כנודע כי מלך גי' צ' דמנצפ"ך. והענין, כי אלו המוחין שהם זו הצ', הנעשים מט"ו ווי"ן הנ"ל, הנה הם נמשכין ממ"נ דבינה, שהם מנצפ"ך כנודע. נמצא כי צ' של צלם, הוא ג"כ גימ' מ"ם. ול' דצלם נקי אור. ומ' דצלם נקרא אור כנ"ל. ומאלו המים הם ה' אותיות מנצפ"ך דבינה, שהם ה"פ מ"ם, שבפסוק יהי רקיע. (א)

ונבאר ענין ג' מוחין אלו הנקראים צ', איך נעשו ל"ב נתיבות, (ש) ונ' שערים כנודע. והנה ב' בחי' יש לאלו המוחין, א' בגולגלתא עצמה במקומה, ושם הוא כללות ט', כי הנה הם ג' מוחין, והם חב"ד, מתלבשין תוך ג' שהם נהי" דתבונה הג', ומתלבשין תוך חג"ת דז"א, אשר נעשו אח"כ בחי' ג' חללי דגולגלתא, כמבואר אצלנו, הרי ט' בחי', והם חב"ד חג"ת נהי", וכל אלו הט' הם בגולגלתא, ואחר כך מתפשטין בכל הט"ס דז"א, הרי ט' בחי' אחרות, וכבר נודע כי כל התחתונים נשרשו ונכללו בחכמה, כי ז"ס כולם בחכמה עשית. ולכן צריך שבחכמה היה נכללות כל ח'

הגהה

הנקראים צ' דצלם, אינם רק בחי' פרטיות דעת התחתון בז"א, והם הנקראים מוחין פנימי רוח שבו, יען הם מלכיות כי ג"ר עצמן שהם כח"ב דז"א, הם יחידה חיה נשמה דז"א, ונשארו בסוד מקיפים אליו. וכללות הכל נקרא ז"א והבן מאד. והנפש דז"א, הנה בחי' דו"ק גופא דיליה, ואז נקרא קטן.

(א) נל"ח, כי אלו הט"ו ווי"ן שהם גימטריא צ' וגימטריא מ"ם, שהוא הדעת כנ"ל, הנה הוא הדעת התחתון, ב' עטרין, ב' מלכיות, לכן ב' נקראים מ"ן. ונמצא כי צ' דצלם שהוא הדעת, הנה כולו אינו רק דעת התחתון, הנמשך מט"ו ווי"ן, ודעת עליון נמשך משאר אותיות כנ"ל, והחורב הם ל"ם שבצלם הנ"ל. והבן זה היטב, כי כל אלו המוחין

הנחות ומראה מקומות

(ש) עי' שער העיבורים פרק ד', ובתלמוד ע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה פ"א ותשובה ק"ה.

היכל ז"א שער דרושי הצלם

שהיא נוקבא. וז"ס שיורד על פי מדותיו, ר"ל דמות י"ו, דמות הנמשך מידי"ן ווי"ן. והנה אמרנו לעיל, כי משאר אותיות הששה, נעשית דעת עליון, שהם ג"פ מ"ב: בחב"ד, ובחג"ת, ובנה"י. ואח"כ מסופם, נמשכו אל המלכות, שהיא נוקבא, ומהם נעשה כתר שבה, כמ"ש שבכתר שבה הוא שם אדנ"י ברבוע, גי' קכ"ו, כמנין ג' מ"ב הנ"ל. ונלע"ד, כי היא רחל, העומדת תחת נה"י. כי לאה בחב"ד למעלה. גם נודע, כי כתר רחל הוא אדנ"י ברבוע, גימטריא קכ"ו.

דרוש ב' מ"ק

דרוש חסדים וגבורות

(ב) סדר ירידת החו"ג של זה הדעת התחתון, הנה כבר נת"ל, כי דעת זה התחתון דו"א, כולל ב' עטרין, שהם: ב' מלכיות דאור"א. וכל א' מהם כולל ה', ועטרא דחסד כולל ה"ת, הנק' מיים. ועטרא דגבורה, כולל ה"ג, הנקרא אש. (א) ונודע, כי מקומם הם בעטרת יסוד אמא, כדלקמן בע"ה, כי תחלה היו בבי' עטרות דאור"א כנ"ל בדרוש העבר. אך אח"כ נתחלפו, ושניהם הושמו בעטרת יסוד אמא, כמ"ש בדרוש ה'.

ונודע, כי בהתלבש נה"י דאמא עם מוחין דו"א, תוך גופא דו"א, הנה עטרת יסוד אמא הוא מגיע עד סוף שלישי עליון דת"ת, שהוא עד החזה דו"א, ופי' עטרת ג') זו נבראת סתומה וצרה, כדי שכאשר ירצו החו"ג לירד ולהתפשט בגופא דו"א, יהיו החסדים יורדין תחלה, עם היותן עליונים מהגבורות, להתקן תחלה הו"א, הנתקן ע"י החסדים. ולכן תחלה

זו היא לאה, היוצאת מאחורי המוחין, נגד הדעת כנ"ל. וז"ס וצדיק יסוד עולם, כי צ' הוא בחי' הג' דצלם, והוא ז"א, ו' של השם כנ"ל, והצד"י נקרא צדיק כנודע. ומאלו המוחין הנקרא צד"י וצדיק, משם נתייסד העולם שהוא לאה, כנודע כי הנוקבא נקרא תמיד עולם, ומשם יצאה לאה, בסוד קשר של תפלין, והוא סוד ה' אחרונה של שם הוי"ה, הכולל התפשטות המוחין, ובה נשלם שם הוי"ה של צלם המוחין. נמצא, כי ג' אותיות צל"ם, הם ג' אותיות יה"ו, והם זכרים. וה' אחרונה היא דמות, והיא נקבה.

והנה להיות כי צ' של צלם, הוא ג"כ גימטריא מי"ם, יען נמשכו ממנצפ"ך דבינה, שהם ה"פ מיים שבפ' בראשית כנ"ל, הם בחי' מ"ן כנ"ל, לכן היה בהם כח להוציא לאה, קשר של תפלין נוקבא, וה"פ מיים שהם מנצפ"ך, הם גימטריא דמור"ת, לכן נקראת לאה דמור"ת, כי מן כח המים הרומזין באות צ', שהם גימ' מי"ם, יצא מדמותם לאה, גי' דמור"ת שהם ה' מיים.

ודע, כי אלו המים הובררו, ומהמים הזכים נעשה ד' קשר של תפלין, והוא ד' של דמור"ת, ונשארו ג' אותיות מור"ת מן דמות, והם עכירות ופסולת של מיים, והם הקליפות, וז"ס מות, הנרמז בפסוק ותקח מפריו ותאכל, הנז' בחוה, שגרמה המיתה, והבן זה. וזה נזכר במעשה דרב ספרא פ' תרומה, (ת) ופ' בראשית א) על ותקח מפריו ותאכל, הבן זה. והנה נת"ל, כי ל"ם דצלם, נעשו מבחי' יודי"ן דהוי"ה ואהי"ה דיודי"ן. וצ' דצלם, מט"ו ווי"ן שבהם כנ"ל. הרי כי כללות הצלם הוא יודי"ן ווי"ן, ומן זה הצלם שהוא מידי"ן ווי"ן, נעשו דמות,

הגהה

(א) ונל"ה, כי אלו הם ב' מנצפ"ך כפולות, כי שניהן מלכיות, אלא שזה אש, וזה מיים.

הנהרות ומראה מקומות

(ת) זהר תרומה דף קס"ז דפ"י ועיין שם
 (א) ע"י בהקדמת ספר הזהר אות רי"ד.
 (ב) ע"י לעיל ריש פרק א'. ג) נ"א עטרה (ה"ו).
 בסלם מאמר אור מיים רקיע.

היכל זיא שער דרושי הצלם

אל הזרועות אך שרשן נשאר ביסוד. ונקוט האי כללא בידך ואל תשכח.
 גם שליש החסד הג' המתפשט בת"ת דז"א.
 גם הוא נשאר שם תוך יסוד אמא המסתיים עד החזה, ושאר ב"ש חסד המתפשטים בב"ש תחתונים דת"ת, וגם ב' החסדים התחתונים המתפשטין בנ"ה, הם עצמן יורדין ומתגלין ומתפשטים למטה, כ"א במקומו ושמור כלל זה, נמצא כי ב' חסדים ראשונים ושליש עליון הם חסדים הסתומים, וב"ש (חסד הג') (ה) דת"ת וב"ח (תחתונים) דנ"ה הם מגולים ומאירין אל הז"א בגלוי גמור.

והנה כיון שברדתן אין להם מחיצות המעכבות, והם בחי' מים כנ"ל, והנה כיון שטבע המים היורדין דרך מורד בלי עיכוב ירצו במרוצה גדולה, ולא יטו אל הצדדין, ולכן אלו ב' חסדים תחתונים וב"ש של החסד האמצעי, ברדתן, יורדין דרך יושר במרוצה גדולה עד היסוד דז"א, ולא יתפצלו אל הצדדין, לישאר זה בנצח, וזה בהוד, וזה בת"ת.

אמנם אחר ירידתן במרוצה מכח הכנסתן באור יושר במרוצה, חוזרין תכף לעלות בסוד אור חוזר, (א) ואז בעלייתן מיסוד עצמו, הם מתפצלין לג' קוין בקומתם, זה בנצח, וזה בהוד, וזה בת"ת, כי דרך השלהבת או העשן, בעלייתן מתתא לעילא, ומוצא אויר פנוי בלי מחיצות, מתפשט אל הצדדין ועולה, ולא ביושר ממש. והנה ביסוד דז"א יש מקום לקבל כללות ה"ח, כי לכן נק' כל, כנודע כי הם ה"ח, כל א' כלול מ', הם כ"ל. והנה לא ירדו רק ב' חסדים, וב' שלישי המגולים, ובירידתן שם יורדין בתחתית היסוד, בכח ההכאה והמרוצה, ונשאר מקום של בי"ח העליונים ושליש א' של חסד, פנוי וחלל בעליונו של יסוד.

יורדים החסדים, יען הם נחלי מים, ובצאתן מרחיבים פי נקב עטרת יסוד אמא, בסוד בידקא דמיא כיון דרווח רווח, (ד) ופותחין המעבר, ואחריהן יורדין הגבורות להתפשט אחר כך גם הם בנוק, כי כבר מצאו פתח פתוח לרווחה.

והנה נתבאר, כי החסדים הם ה', לכן בצאתן מתפשטים בה' מקומות, שהם: ראשון בחסד דז"א, הב' בגבורה, הג' בת"ת, הד' בנצח, הה' בהוד.

והנה נודע כי מחזה ולמטה דתבונה הג', היא אשר מתלבשת בז"א, ובסיום הת"ת שלה, שם יחד מחוברים ראשי נה"י שלה, שהוא בסיום הגוף שלה, במקום המתניים, ומשם ולמטה מתפרדין ומתפצלין, ובהתלבשותם תוך ז"א, נמצא כי ראשי נה"י שלה מחוברים, עד שיעור סיום הגרון דז"א, ומשם ולמטה התפצלות והתחלקות נה"י דתבונה תוך הז"א, ואז הנצח דאמא מתפשט תוך זרוע ימין דז"א, והוד תוך זרוע שמאל דז"א, ועטרת היסוד בקו אמצעי ה"ת דז"א, ואז משם ולמטה, כל א' מהם יש לו מחיצה בפ"ע, נמצא כי מקום ג' פיצולין אלה, הם תחת הגרון בשליש העליון ת"ת דז"א.

והנה כאשר ב' חסדים הראשונים, רוצין להתפשט בחו"ג דז"א, אין יכולין לצאת, כי הם מוגבלים ומוקפים תוך מהיצת עטרת יסוד דאמא, ואיך יצאו להכנס אל הצדדים, שהם הזרועות, והרי פי היסוד הוא למטה מן הזרועות, במקום החזה דרך מטה, ולא מן הצדדים, האמנם ענינו כך, כי ב"ח שרשם נשארו שם תוך שליש עליון דת"ת, תוך מחיצות יסוד אמא, והארתן לכך בוקעת ועוברת דרך צידי המחיצות דיסוד אמא, ונכנס

ה ש מ ש

(א) נ"ב, לבד, אבל אור הישר שלהם וכידוע בדרך טבע, שכל דבר שזרק מלמעלה נשאר ביסוד, כנז' לקמן בסוף דרוש ג', למטה במרוצה גדולה חוזר למעלה ואז וכו'.

הנהגות ומראה מקומות

(ד) סנהדרין ז'. (ה) ג"א תחתונים דת"ת (ה"ו).

ונמצא כי בהיות עדיין החסדים למטה ברדתן, קודם שיחזרו לעלות, כבר המתקו את הגבורות ג' פחות שלישי כנ"ל. גם נמצא שאף על פי שהגבורות ברדתן לא ירדו דרך קוין, רק זעג"ז כנ"ל, הנה בחניותן שם ביסוד, נעשו בחי' קוין, עם החסדים אשר שם, דוגמתן, שגם הם שם דרך קוין כנ"ל, והרי הריחו הגבורות ב' דברים: א' שנעשו דרך קוין. וא' שנמתקו ע"י החסדים. ואמנם הגבורות נשארות שם ביסוד, כי הם לצורך דעת הנוק' כמ"ש במקומו.

ואמנם החסדים שהם ג' פחות שלישי הנ"ל, הם לצורך ז"א עצמו, חוזרין לעלות ולהתפשט במקומו, נמצא כי בעלייתן אינו דוגמת ירדתן, כי הנה בירידה ביסוד, כבר ביארנו שירדו ונעשו שם בחי' קוין ביסוד. ואמנם בעלייתן, הם בב' פנים: קצתן דרך קוין. וקצתן זעג"ז. והענין, כי אר"א נתנו כח בחסדים אלו הג' פחות שלישי, כדי שיגדילו את ז"א עד הכתר שבו, דרך עלייתן, כמ"ש בדרושים אחרים, וגם נתנו בהם כח שימתקו את הגבורות דרך עלייתן בפעם ב'. ולכן כאשר הם עולין, אינם עולים דרך קוין, כי אז ג' גבורות פחות שלישי אשר שם, יחזרו להתמתק שנית דרך עליית החסדים, נוסף על מתוק הא', שנמתקו דרך ירידת החסדים, כי הרי הגבורות הם נתונים שם ביסוד דרך קוין כנ"ל, ואותן הג' גבורות ושלישי לא יתמתקו כלל, כי כבר כח המתקו

והנה תכף אחר צאת החסדים, קודם שיחזרו לעלות יוצאת גם ה"ג מיסוד אמא, ו) והנה שם א"א להתפשט, כי כבר יש שם ב"ח ושלישי ז) כנ"ל, וגם כי הם יורדות לצורך בנין המלכות, הנבנית מן הגבורות כמ"ש במקומו, כי דעת של רחל נגד יסוד ז"א, ונעשה מה"ג שירדו ג"כ ביסוד.

והנה ברדתן אל היסוד, יורדות אחת לאחת, מתחלה יוצאת גבורה עליונה שבכולם, והוא גבורה שבחסד, ח) ואחריה גבורה שבגבורה וכו', עד גבורה שבהוד, ט) נמצא כי ברדת גבורה שבחסד י) ביסוד ז"א, יורדת למטה מכולם, והוא במקום שעומדת הוד דחסדים כ) דו"א כנ"ל, ומתחברת שם הגבורה ל) עם החסד דהוד, וכן אחריה יורדת גבורה שבגבורות, ומתחברת עם החסד דנצח ז"א, וגבורה שבת"ת מ) יורדת אחריה אח"כ, במקום שעומדין ב"ש חסד דת"ת דו"א, וגבורה שבנצח נ) יורד אח"כ, במקום שראוי אל חסד שבגבורה דו"א ס) אע"פ שאינו שם כנ"ל. וגבורה שבהוד, נ"א והוד שבגבורה) יורדת אחרון שבכולם, במקום שהוא ראוי אל חסד שבחסד דו"א, הגם שאינו שם.

נמצא כי ב"ג עליונות, שהם של ח"ג, וב"ש גבורות תחתונים של ת"ת, שכל אלו ברדתן ביסוד דו"א, חנו שם, ועומדים עם החסדים אשר שם, ומתמתקים עמהם. אך ב"ג דנ"ה, ושלישי א' דת"ת, לא מצאו שם החסדים, (ב) ולא נמתקו.

ה ש מ ש

ושורשו נשאר שם, והארתה מתפשט עד היסוד דו"א, להמתיק שלישי א' דגבו' הת"ת, ונמצאו ג' גבורות שלימות ממותקות בדרך ירידה. וכתב שם, כי זהו הסדר הוא תמיד ע"ש.

(ב) נ"ב, עיין בשער אונאה ספ"ג, שכ' שם, כי גם שלישי הא' דחסד דת"ת, אמת הוא שאינו יורד עם הב' חסדים וב"ש, אמנם הוא מסיר מעליו כסוי כלי דיסוד דאמא ומתגלה,

הנחות ומראה מקומות

- (כ) נ"א חסד שבהוד (כת"י).
 (ל) נ"א חסד שבגבורה (כת"י).
 (מ) נ"א ותפארת שבגבורה דו"א (כת"י).
 (נ) נ"א ונצח שבגבורות (כת"י).
 (ס) נ"א גבורה שבחסד (כת"י).

- (ו) ע"י שער הצלם פרק ג'.
 (ז) נ"א וב' שלישי (ה"ו).
 (ח) נ"א חסד שבגבורה (כת"י).
 (ט) נ"א הוד שבגבורה (כת"י).
 (י) נ"א חסד שבגבורה (כת"י).

היכל ז"א שער דרושי הצלם

של חלקם הראוי להם, לקחהו שאר הגבורות הנ"ל, ולכן בעליית החסדים, הם מתקבצין יחד, ועולין דרך קו האמצעי, שהוא ת"ת שביסוד עצמו דו"א, כי כל הקוין הם ביסוד דו"א, ושם עומדין הה"ג דרך קוין כנ"ל, והבן היטב ואל תשכה.

ואז אחר עלותן אל קו הת"ת ההוא, או מתפרדין, ומתפצלין לג' קוין, שהם חג"ת, ושם פגעו את ה' גבורות ושליש בלתי מתוק, כי היו במקום פנוי בלתי החסדים, ואז הם מתמתקים, עם אלו החסדים דרך עלייה.

והנה נמצא, כי כל ה"ג נמתקו, עם ג' חסדים פחות שלישי האלו. אלא שיש ביניהן הפרש, כי הג' עליונים פחות שלישי, שהם גבורת החסד וגבורת הגבורה ובי"ש גבורת הת"ת, נתמתקו דרך ירידת החסדים באור ישר מלמעלה למטה. ובי"ג ושליש התחתונים, נתמתקו דרך עליית החסדים באור חוזר מלמטה למעלה. וזכור זה הענין, למקום שתצטרך אליו בענין הנוק' הנעשית מהגבורות מה שינוי גרם בה ענין זה. ועיין בדרוש ציצית, כי שם נראה בהיפך מזה, שהגבורות יורדין תחלה, ואח"כ החסדים והוא מה שגרם חטא אדה"ר, ע"ש, ובדרושים הבאים בע"ה, נגמר לבאר סיום דרוש זה, עליית ה"ח לגמרי להגדיל ז"א, כי בדרוש זה לא נתבאר רק מתוק הגבורות בעלייתן דרך קו היסוד דו"א, ועדיין לא עלו למעלה מיסוד דו"א. גם בדרוש שאחר זה נבאר ענין זה.

דרוש ב מ"ק

סוד (אותיות) מנצפ"ך כפולות, פתוחות וסתומות. והטעם, כי הפתוחות הם ה"ה, שהם פתוחות להשפיע. וסתומות, הם גבורות, והם דינן. (ע דע, פ) כי ה' מוצאות הפה, הכוללת כל כ"ב אתוון, שהם: אחע"ה, בומ"ף, גיכ"ק, דטלנ"ת, זסשר"ץ. כל מוצא, כלול באות

א' של מנצפ"ך. כיצד, אחע"ה מוצא א' עליון שבכולם, וכנגדה אות ץ האחרונה, מכל ה' אותיות מנצפ"ך. ונאמר תחלה, כי הג' מוצאות, הם סוד ג' אהי"ה דבינה: א' דיודי"ן, וא' דההי"ן, וא' דאלפי"ן. וב' מוצאות אחרים, הם סוד ב' שמות אלקים שבבינה ג"כ.

ונחזור לבאר, אחה"ע הוא גי' פ"ד, והם כ"א פעמים אהי"ה, ד' אותיות בכ"א. כי בכ"א אהי"ה, יש פ"ד אותיות, וכולן מן הכאת שם אהי"ה הראשון, המכה ומוציא האורות, בסוד כ"א פעמים, כ"א כפי חשבונה כנ"ל.

והנה אהי"ה זו, הוא אהי"ה דההי"ן, גי' קנ"א. והם ץ דמנצפ"ך, גי' תשעים. וצורת ץ פשוטה, הוא ין, גי' ס'. ועם צ', הרי קנ"א עם הכולל.

גיכ"ק מוצא ה'ב', כי מן הגרון יוצא לחיך. והנה גיכ"ק וח"ך גי' קס"א, (והנה הוא קנ"א עם י' אותיות, וגם הנה) והוא אהי"ה דיודי"ן גי' קס"א. והוא ן פשוטה מן מנצפ"ך, כי נר"ן גי' ק"ו, ועם ג' אותיות גי' ק"ט, וציור ן פשוטה ממנצפ"ך יש למעלה צורת י', וארכה הוא שיעור אורך ב' ווי"ן הם כ"ב, ועם ג' אותיות ין"ו הם כ"ה. והנה ק"ט, וכ"ה גי' גיכ"ק ע"ה.

דטלנת מוצא ה'ג', והוא מוצא הלשון, והוא גי' שם צת"ג (צ) של מ"ב כנדע. והוא סוד ך' פשוטה דמנצפ"ך, כי ך' פ' ך' גי' ת', ועם ך' עצמו, גי' ת"ך, וציור ך' יש בה ך', כי ארכה כשיעור ב' ווי"ן, גם בציור אחר, יש בה ציור ג' ווי"ן. והנה ד"ו וג' ווי"ן גי' כ"ה, ות"ך הרי תמ"ת, ועם שם מ"ה דאלפי"ן, הרי צת"ג, כמנין דתלנ"ט, והוא נגד אהי"ה דאלפי"ן, כי אם תשים י"ה על צת"ג, גי' תק"ה, כמנין אחוריים דאהי"ה דאלפי"ן.

זסשר"ץ, הוא סוד ם דמנצפ"ך, כי ם סתומה הוא ת"ר, ול' פתוחה הוא נ"ו, גי' תרנ"ז ע"ה, גי' זסשר"ץ. (והנה ש' אלקים דיודי"ן, ר' אלקים ברבוע, וס"ץ גי' ק"ו,

הנהרות ומראה מקומות

- (ע) עיין שער ההקדמות דף נ"ו ע"א.
- (פ) עיין שער טנת"א פרק ג.
- (צ) עיין שער מאמרי רשב"י דף ס"א ע"ב.

היכל ז"א שער דרושי הצלם

בפומא, בדרועין, בירין, באצבעין כו'. גם שם אמרו, כי הה"ג הם נגד ה' ערות שיש באשה שער כו'.

ונבאר עתה ענין מוצאות הפה, כי הלא אע"פ שהמרדקים סדרו, כסדר התחלת (אותן) האותיות, אין זה הסדר רק כפי סדר יציאתן, כי הלא הברה וקול הוא בגרון, ומשם יצאו לחוץ, ואז נחלקים לה' מוצאות, א"כ הראשונות הם אותיות הגרון, אחע"ה. אח"כ יוצא הקול יותר לחוץ בחיך, ושם נעשין אותיות גיכ"ק. אח"כ יוצא הקול יותר, ונעשה אותיות דטלנ"ת כו'. נמצא כי סדרן: אחע"ה, גיכ"ק, דטלנ"ת, זסר"ץ, בומ"ף.

והנה הם מתחילין ממטה למעלה, כי הלא ההוד הוא תחתונה שבכולם, וא"כ כשירדין הה"ג בגרון, נמצא עומדין כסדרן, זו למעלה ב"ז, חסד עליינה מכולן, הוד למטה מכולן. וא"כ היותר קרוב אל הגרון, הוא גבורת ההוד, והוא סוד אחע"ה, כי כבר ידעת כי אמא עד הוד אתפשטת, כי הוד בחי' נוק', ואחע"ה בחי' אמא.

אך גיכ"ק הוא בחי' דכורא, שהוא החיך הנק' אבא, והוא בחי' גבורות הנצח, כי דכורא בנצח, ונוקבא בהוד. ואח"כ ת"ת, שהוא לשון, הם אותיות דטלנ"ת. אח"כ הגבורה, שהם השיניים, זסר"ץ. וכבר ידעת, כי כל השיניים הם בחי' גבורות ש: שורקת. אך שפתיים, דוגמת בחי' חסד אחרון מכולם, והוא בומ"ף. א)

והנה ענין הב', והוא התפשטותן בחוטם בפומא כו' כי חוטמא הוא ׀ מרובעת, מ' סתומה דמנצפ"ך, כי כשתחבר החוטם, ותסיר הקו האמצעי, נשאר דוגמת ׀ מרובעת. ופומא הוא אות פ', כי פ' במילוי הוא פ"ה. וסוד דרועין הוא אות נ' פשוטה. ב) והידים הם ך' פשוטה דמנצפ"ך, שהם ב' כפות הידים, כי כ' במילוי אותיות כ"ף. ואצבעות אות ץ דמנצפ"ך

שבא"ב דא"ק בכ"ד גי' ט"ו, שעם ק"ן עצמו גי' קס"ה, ועם ז' דוסר"ץ, גי' קע"ב, גי' ב"פ אלקים, הרי מוצא זה בשם אלקים).

בומ"ף גי' קכ"ה, ד' מילויים דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. סוד ף דמנצפ"ך, כי פ' גי' שמונים, וצורתה כו"ה, שהם גי' ל"ו, ל"ו עם פ' גימט' קי"ו, ומילוי פ"ה לפעמים נק' פ"א עם אלף, ולפעמים עם ה', פ"ה, הרי הם ד' אותיות פ"ה פ"א, הדי ק"ך, ועם כללות ד' אותיות, וכללות ג' אותיות כו"י ע"ה, הרי הכל קכ"ח. והנה שם אלקים גימטריא פ"ה ע"ה, הרי שמוצא זה גי' בשם אלקים.

ענין אחע"ה בומ"ף כו', הם חמשה מוצאות היוצאת מן הפה העליון. ואמנם כבר הודעתך, כי ה"ח הם נכנסין תוך הגוף (ק) והם אר"פ. אמנם ה"ג הם פוגעות ברדתן אל הגרון בפה, ויוצאות משם לחוץ, ושם נעשין אור מקיף מבחוץ בז"ת. והם סוד ז' הבלים דקהלת, וכנגדן הם ה"ח מבפנים.

והנה החסדים, וראי שהם גדולים ומעולים מן הגבורות, ואמנם להיות החסדים תוך הז"א, והגבורות מקיפים חוצה לו, הם מאירות יותר, ויש להם בבחי' זו מעלה על החסדים. ואמנם ביסוד דז"א, שם כח ר) הגבורות שנתפשטו מבפנים, נקבצות שם, והם אר"פ, אמנם יוצא הבל מפי היסוד דרך העטרה לחוץ, וחוזר ועולה ומקיף את היסוד מבחוץ, והבל זה היוצא, הוא בחי' החסדים, והפנימי בחי' גבורות.

ונחזור לענין, כי הה"ק מחסד עד הוד (הם) מקיפים מבחוץ (ש) הה"ג אך ביסוד הם מקיפים בחי' החסדים. ונבאר עתה אלו הה"ג, כי הלא הם סוד ה' מוצאות שבפה, והם ה' אותיות מנצפ"ך, שאלו הם סוד ה"ג. והנה כבר ידעת, כי בכמה מקומות נרשמות פעולות הגבורות, כי מוצאות הפה הם סוד הה"ג. גם באדר"ו אמרו ת) כי ה"ג נתפשטו: בחוטמא,

הגהות ומראה מקומות

- ק) נ"א דרך הגרון (כת"י). ר) נ"א בחי' (ה"ו).
- ש) נ"א המקיפים מבחוץ הם הה"ג (ה"ו).
- ת) עיין באדר"ר אות ש"י.
- א) עיין שער מאמרי רשב"י דף ל"ג ע"ב.
- ב) נ"א דמנצפ"ך כי הזרוע הוא סתום וארוך כעין נ' פשוטה (כת"י).

היכל ז"א שער דרושי הצלם

מ"ב סדר ירידת חו"ג והתפשטותם תוך ז"א

(ה) כבר ידעת, כי בדעת ז"א יש ב' עטרין, והם בחי' ה"ח וה"ג. וכבר ידעת, כי החסדים נקרא מימ, ובוראי כי פי היסוד דתבונה שהוא בחוה דז"א. הוא צר מאד ואינו רחב בודאי, ולכן כאשר רוצין ה"ח וה"ג לצאת דרך שם, כדי להתפשט כ"א במקומו, אז החסדים יורדין ויוצאין תחלה, כי הם סוד הנחלים עליונים של מימ, וכל עוד שהם נמשכין ויוצאין, הם מרחיבין את הנקב ופי היסוד דאימא כנודע, כי טבע המים כשיוצאין דרך נקב א', הם מרחיבין את הנקב כפלי כפליים ממה שהיה בתחלה. לכן יצאו החסדים שהם סוד מימ, תחלה, כדי לעשות דרך מעבר, ואז כשיצאו הגבורות אחר כך, מצאו פתח פתוח לרווחה, ויצאו גם הם.

וכשיצאו החסדים, מתפשטים הם כל אחד במקומו, עד הוד, כיצד: א' נשאר בחסד. וא' בגבורה. וא' בת"ת. וא' בנצח. וא' בהוד. אך דע, כי אינן דומין זה לזה, כי הראשונים הם סתומים והתחתונים הם מגולין.

והענין, כי היסוד דאמא כבר ביארנו, כי מגיע עד החוה (ו) דז"א. ועד סיום הגרון דז"א, שם מתחברין נה"י דאימא ביחד, כי מבשרי אחזה אלוה, כי במקום סיום הגוף במקום המתניים, שם הם דבוקים יחד נה"י, ומשם ולמטה הם מתפרדין כל אחד בקו שלו.

והנה במקום סיום הגרון ולמטה, שם מתחילין להתפצל נה"י דאימא בז"א, כי הנצח הוא נכנס תוך זרוע ימין דז"א, והוד נכנס תוך זרוע שמאל, ויסוד ועטרה נכנס תוך הת"ת של ז"א, וכל א' מופסק ומובדל מחבירו, וכל א' וא' יש לו מחיצה בפ"ע, נמצא כי בשליש עליון של ת"ת של הז"א, הם מתפצלים לג' פצולין כנודע. וא"כ כאשר הב"ח העליונים מן הה"ח רוצין להתפשט בב' זרועות של ז"א, הם

כי אותן דמות אצבעות, ומתחברים בכף שהוא גוף ה"ץ, הרי סוד מנצפ"ך בה' מקומות הנ"ל.

גם ענין הג', והוא קול באשה ערוה, ושער, ושוק, ורגל, ויד. הרי ה' ערות, ושם באדר"ו אמרו, כי מארי מתניתין לא הזכירו רק ג"ה, ולא ב' השניות, וסוד הדבר, כי ב' גבורות דמנצפ"ך הראשונים, שהם ה"ן, נתמתקו בסוד המ"ן שטוחנין, ושוחקים, והם מתמתקים ע"י הטחינה, כמבואר אצלינו אלו הם ב' ערות אחרות אחרונות שהוא יד ורגל, שלא הזכירו בעלי התלמוד, לפי שאלו הם ב' גבורות הנמתקות, שהם נ"ה, כנודע כי החסדים ג) נמתקו ד) ב' חסדים ובי"ש, אך הגבורות אינן נמתקות אלא ב' אחרונות לבד נ"ה, לכן לא הזכירם. אמנם יתיר אינון מן הראשונים, והטעם כי אלו הם עיקר הגבורות שמהם נוצר תיקון פרצוף נוק, ובפרט שהם יותר תחתונים והם דינין קשים, כי רגלים יותר קשים כנודע, לכן יתיר אינון מג' אחרים, אך להיותן מגולות ונמתקו, לכן לא הזכרו.

ענין הלשון ושפה והשיניים, דע, כי כבר בארנו, כי סוד ה' מוצאות הפה, הם סוד ה"ג מנצפ"ך, והם סוד הגרון. וכבר בארנו ג"כ, שהגרון הוא סוד ג' (אלקים) מוחין דקטנות, והם ג"פ אלקים. ואמנם הלשון מבחי' אלקים, כי אלקים פשוט גימטריא פ"ו, אלקים דיודי"ן גי' ש', הרי הכל גי' לשון. גם השפתים הם בסוד אלקים, כי סוד ה' אותיות אלקים, הם [ה"ג] מנצפ"ך. והנה שפ"ה גי' לשון, שפ"ה: אלקים דיודי"ן ופשוט וכללות, הכל הם סוד אלקים. והוא שורש לכל ה"ג, ולכן הפה שהוא כולל כל ה' מוצאות, הוא אלקים פשוט, גי' פ"ה. ואמנם השיניים כבר בארנו שהם קפ"ד קס"ו גי' ש"ן.

הגהות ומראה מקומות

(ה) עיין בתע"ס שיעור י"א בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה ד'.
(ו) ג"א עד מקום דעת (כת"י).

(ג) ג"א המתיקו (ה"ו).

(ד) עיין שער מאמרי רשב"י דף ס"א ע"ב.

ובספר חלקוטים דף ה' ע"ב.

לבר, שהוא בחי' נ"ה וב"ש ת"ת, אלו נופלין תוך היסוד. והנה אחר שיש ביסוד דז"א מקום הראוי לקבל כל הה"ת, ואינן יורדין אלא ב"ח וב"ש, א"כ בודאי הוא כשירדין הב"ח וב"ש, הם יורדין למטה בתחתיות היסוד, במקום הראוי לג' חסדים תחתונים ונשארין ביסוד למעלה ממנו בראשיתו, מקום לסבול ב"ח ושליש מיסוד חלל ופנוי, כי אותן החסדים ירדו למטה, ונשאר מקום ח"ג ושליש עליון דת"ת פנוי.

ועתה אבאר ענין ירידת הגבורות, כי הלא הגבורות אינם ממתניין לירד עד אחר עליית החסדים, רק אחר שירדו ויצאו החסדים, תכף הגבורות יצאו וירדו אחריהן, ובכל גוף ז"א אינם מוצאות מקום להתפשט בו, כי כבר נתפשטו בו החסדים ולכן כשיוצאין יורדין כל הה"ג, ונופלין ביסוד דז"א. גם הטעם כי הגבורות הם צריכין להתפשט בגופא דנוק' כנודע, ולכן אינם מתפשטין בגופא דז"א.

וב' טעמים הנ"ל, א' גרם את חבירה, כי לפי שרצה המאציל העליון שיתפשטו הגבורות לנוקבא, לכן הוציא הווריד החסדים תחלה מפני יסוד דאמא שהוא צר, שכשיצאו הגבורות לא ימצאו מקום להתפשט, זירדו ויתפשטו בנוקבא, וכדי שירדו החסדים תחלה, עשה פי היסוד צר, ויתברך שמו של הקב"ה, כי לו נתכנו עלילות, כדי שירדו זה תוך זה, וזה תוך זה.

וענין ירידת גבורות תוך יסוד ז"א, הענין הוא, כי הלא הנוק' עומדת באחורי ז"א כנודע. והנה מנ"ה דז"א, מפרקים עליונים, נעשה בה חו"ב. ומיסוד נעשה בה סוד הרעה, כמבואר אצלינו, כי בדעת דנוק' שם הוא התקבצות ה"ג, והם יוצאות ומאירות מן יסוד דז"א אל הדעת שלה, המכוון כנגדה מאחוריו כנודע. ולכן הם יורדין עד היסוד, והנה כשירודות אלו הגבורות ביסוד ז"א, הם יורדין אחת לאחת זעג"ז, ולא כסדר הקוין, כי הם יוצאין מיסוד אימא אחת לאחת, נמצא שירדין ה"ג זעג"ז, ויוצאת גבורת החסד, ועליה גבורה דגבורה, ועליה גבורה דת"ת, ועליה גבורה דנצח, ועליה גבורה דהוד, זו למעלה מזו. והענין שהיותר גדולה וחשובה, יוצאת

אינן יכולין להתפשט בתוכם, כי הם עומדין בתוך יסוד דאימא, והוא מוקף מחיצות, וא"כ איך יעברו אותן מחיצות כדי ליכנס תוך הזרועות ההם, והרי אין לו פתח שיוכלו לצאת בו, רק למטה בפי היסוד במקום החזה, ששם הוא למטה מן הזרועות, וא"כ איך יכנסו אלו החסדים תוך הזרועות והרי אמרנו תמיד כי ה"ח מתפשטים מחסד עד הוד.

אמנם האמת הוא, כי אלו ב"ח הראשונים מן הה"ח, אינם יוצאין מן היסוד כלל, רק נשארין שם ומשם עוברת הארתן דרך מחיצה, ומאירין בב' הזרועות, והארתן מתפשטות תוך הזרועות. אך החסדים עצמן, אינן יוצאין ומתפשטין חוץ מן היסוד תוך הזרועות. ושמור כלל זה בידך.

אמנם כל שאר החסדים, הם מתפשטין במקומן עצמן. נמצא, כי בה"ח ראשונים ושליש עליון דחסד דת"ת, הם סתומים תוך יסוד אימא. וב"ח תחתונים וב"ש החסד הג' שבת"ת, הם מגולין, ואינם מוגבלים תוך מחיצת יסוד אימא, לכן מקבל ז"א הארתן מגולה, כי ב"ח וב"ש יורדין ויוצאין לחוץ מיסוד אימא, ולכן כשיוצאין מפי יסוד אימא, שהוא במקום החזה, שאין להם משם ולמטה שום מחיצה כדי שיעכב מרוצתן, לכן הם רצין ברגע א' ויורדין במרוצה גדולה, ונופלין דרך קו היושר, עד היסוד דז"א, ואינן פונין אל הצדדין להתפשט במקומם שהם בנ"ה.

ואז כשירדין ביסוד דז"א, חוזרין ועולין מתתא לעילא, כנודע בדרך טבע, שכל הזורק מלמעלה למטה במרוצה גדולה, הוא חוזר למעלה מכח תוקף ההכאה גדולה שהכה בארץ, וזה פשוט. ואח"כ בדרך עלייתו, הם מתפצלין לג' קוין: זה עולה בת"ת, וזה עולה בנצח, וזה עולה בהוד, כי כן דרך שלהבת או עשן, כשהוא עולה ממטה למעלה, ומצא מקום פנוי ואויר, בלתי מחיצות מתפשט לכל הצדדין, ועולה ומתפצל למעלה.

וכבר בארנו, כי יסוד דז"א נק' כל, לפי שיש בו כללות ה"ח, א"כ מוכרח הוא שיהיה ביסוד מקום כדי לקבל כל הה"ח. והנה כשירודים, אינם יורדין רק ב"ח וב"ש חסד

היכל זיא שער דרושי הצלם

הם בדרך קוין והחזרתן לעלות ממטה למעלה, אז הוא בב' פנים, כי קצתן עולין דרך קוין, וקצתן זעג'ז.

וביאור ענין עליית זו, הוא באופן זה, כי תחלת העליות, הם מתקבצין ועולין דרך קו האמצעי, ואינן עולין דרך קוין, רק מתקבצין ועולין דרך קו האמצעי, דרך ת"ת, ועולין ג' חסדים דרך ת"ת. והטעם, שאם יתפשטו ויעלו דרך קוין, יחזרו הגבורות אשר שם להתמתק פעם ב' דרך עלייה, וישארו אלו הגבורות ממותקים ב"פ, ושאר הגבורות לא יתמתקו כלל. כי אע"פ שכשיעלו החסדים דרך העלייה, ג"כ יעברו דרך אותן הגבורות, לא יש בהם כח בחסדים העולין למתקם, כי המיתוק שהיו יכולין לתת בהם, כבר נטלו אותן הגבורות הראשונים בפעם ב'. כי בתחלה נתנו או"א כח בחסדים אלו למתק הגבורות פעם אחד, וגם כדי להגדיל את הז"א עד הכתר שבו, בדרך עלייה. ואם היה המתוק ניתן אל אותן גבורות הראשונים בפ"ב, לא היתה בהן כח להמתיק לאותן גבורות התחתונות, והיו נשארין בלי מתוק כלל, וגבורות הראשונים היו נמתקין ב"פ. לכן עלו אלו החסדים דרך קו אמצעי, ואחר הגיעם אל הת"ת אז יתפרדו, ויתפצלו לב' קוין, ויעלו דרך קוין הג"ת, ואז פגעו שם ב"ג ושליש בלתי ממותקות העומדין שם, ואז מתמתקות עם אלו החסדים העולין דרך עלייה.

נמצא, כי ג' גבורות פחות שלישי נמתקו דרך ירידת החסדים, וב"ג ושליש, נמתקו דרך עליית החסדים ממטה למעלה. כי כח המתוק שנתן או"א באותן החסדים, כדי למתק הגבורות, ואלו היו עולין בדרך קוין, היה נותן לאותן הגבורות ב' מיתוקין, ולא היה נשאר כח המתוק להמתיק גבורות אחרים כנ"ל. וגם לא היה בהם כח בחסדים, לעלות עד כתר דו"א, כדי להגדילו כנ"ל, בדרך עלייה. לכן עלו בדרך הנ"ל.

ואח"כ עלו יותר למעלה מכל שיעור יסוד ז"א, ואז אותן ג' חסדים פחות שלישי, הם נתלקין לג' קוין, וזה עולה בת"ת, וזה עולה בנצח, וזה בהוד, כי כן טבע עשן או שלהבת,

ראשונה. ולכן בראשונה יוצאה גבורת החסד. והאחרונה שבכולן, היא גבורת ההוד נמצא גבורת החסד, היא תחתונה מכולן, וגבורת ההוד עליונה מכולן. והנה כשיורדת ביסוד גבורת החסד, שיורדת תחתונה מכולם, היא יורדת למטה ביסוד, שהיא מקום שעומדת שם חסד של ההוד. וגבורה דגבורה, יורדת ונכנסת במקום חסד של נצח. וגבורת ת"ת, יורדת ונכנסת במקום חסד של ת"ת. וגבורת נצח, יורדת במקום חסד של גבורה, אע"פ שאינו שם, שהוא מקום פנוי כנ"ל. וגבורת ההוד, נכנס במקום חסד דחסד, אע"פ שגם הוא אינו שם, והוא מקום פנוי. ונמצא, כי שלש גבורות פחות שלישי א', שהם: גבורת החסד, וגבורה דגבורה, וב"ש גבורת הת"ת, אלו דוקא פוגעין ונכנסו במקום שיש חסדים שם, ומתערבין ומתמתקין שם הדינין שלהם, עם רחמי חסדים תחתונים, שהם: גבורות החסד, והגבורה דגבורה, וב"ש תחתונים של ת"ת. אלו הם נמתקים, עם הג' חסדים תחתונים פחות שלישי החסד, שהם: חסד ההוד, וחסד דנצח, וב"ש חסד דת"ת.

ואמנם נשארו ב' גבורות, ושלישי א' מן התחתונים, שהם: גבורות הנצח, וגבורת ההוד, ושליש ת"ת, שלא נמתקו, כי הם נכנסו במקום פנוי וחלל, שהוא מקום חסד דחסד, וחסד דגבורה ושליש חסד ת"ת. ולהיות שם מקום פנוי בלתי חסדים, כי החסדים האלו נשארו למעלה מכוסים, ולא ירדו כנ"ל, לכן נשארו אלו בלתי מיתוק.

הרי, כי ברדת החסדים, קודם שחזרו לעלות, המתיקו ג' גבורות ראשונות פחות שלישי אחד, ונשארו ב' גבורות תחתונים, ושליש א' בלי מיתוק. נמצא כי כשירדו הגבורות, ירדו זעג'ז לא דרך קוין.

אמנם אחרי הכנסתם ביסוד, ונתפשטו שם במקום החסדים כנ"ל, אז נעשו ביסוד בסוד קוין, כי תלא מקום הה"ח שם ביסוד, אינו זו למעלה מזו, רק בדרך קוין, ולכן כשנכנסו שם אלו הגבורות, נעשין גם הם דרך קוין, כמו החסדים.

אמנם החסדים, הם באופן אחר, כשיורדין

וגם החסדים אשר נשאר סתומים, מתגלים אורם והארתן, ונגדלו, ומראים כחם. וז"ס הגדלת החסדים והבן זה.

ג' ויש פירוש ב', והוא שהחסדים אינן נכנסין תוך היסוד, מ) אלא חוזרין ועולין מחוץ הדפנות דיסוד אמא, ומפסיקין בין גופא דז"א ליסוד דאמא (וחלל) שביניהן, והם ג"כ עולין בקו ימין ושמאל, ומקיפין לנ"ה דאמא ע"ד הנ"ל. ונמצא שהאורות נ) המוחין הפנימיים, שבב' הקוים שבתוך נ"ה דאמא מאירין מבפנים, והארת קו האמצעי שבתוך היסוד אמא מאירין מבפנים, ואלו החסדים העולין ומקיפין מאירין מבחוץ, ומכים זה בזה, ומתגדלות הארתן, ונתוספו מאד. וז"ס הגדלה, ומקום קו האמצעי המגולה, מקיפין ליסוד אבא אשר שם, והיסוד דאבא הוא שר"י במלואו תתי"ד, והוא יסוד אבא שבתוך ז"א.

ד' דע שיש חילוק בין ר"ה, שהוא דוגמת מעת בריאת עולם, לשאר ימות החול, והוא שבעת בריאת עולם, וכן בר"ה, נמשכין בה ה"ג, ע"י אמא עצמה, בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע, אך בשאר ימות השנה, אינן נמשכין לה הגבורות אלא ע"י זעיר אנפין לבד מאחוריו. ס) ודע, שאלו הב' חותמות הנו' בכוננת נעילת י"כ, אינן נשלמין יחד, אלא בהיותן אב"א, אז לוקחת זו החותם הב' הגרוע, שהרי נדע שכשעוברין הארת המוחין דרך האחור, הם נכנסין מלמעלה למטה, דוגמא כמו שנכנסו בז"א. וא"כ תחלה נכנסה הארת החותם עם הגבורות דשייכי לחלק המלכות, ואלו ירדו ביסוד שלה, ואח"כ בעטרה. ואז לקחה מוחותיה ע"י אמא עצמה, שנכנסים בה נה"י עצמן דאמא, לכך ירד החותם ההיא שהיה ביסוד שלה, עד המלכות שבה, וירד אח"כ חותם

העולה ממטה למעלה במקום מגולה, שאינו עולה מקובץ, אלא מתחלק ומתפצל אל הצדדין. והנה זה שאמרנו שהחסדים ירדו תחלה, היינו בתיקון העולמות קודם חטא אדה"ר. ובדרוש הציצית יתבאר להיפך, שהגבורות ירדו תחלה, והוא מה שגרם חטא אדה"ר, כנ"ל ז) בדרוש אדה"ר עצמו. ח)

כללים של חו"ג והם י"ח

א, שם הוי"ה הוא בחו"ג עד"ז: י' הוא ה"ח וה"ג, בדעת עצמו. ה', הם ה"ח המתפשטין בגופא. ו', הוא יסוד דז"א, הנקרא ו' זעירא, שבו מתקבץ ה"ג ביסוד, בסוד והיה האוכל לפקדון לארץ. כי הם לצורך המלכות, ומופקדות בו ביסוד. ה', ט) הם ה"ג עצמן.

דרך ב' י', הוא ה"ח וה"ג, בדעת. ה', הם ה"ח המתפשטים. ה', שנייה, הם ה"ג הנשארים בדעת למעלה להתמתק. ו שבאחרונה, הוא היסוד, ששם יורדין אח"כ יחד בסוד ה"ח וה"ג הנ"ל, הנרמזין בההי"ן כנ"ל.

וזה דרך הב', הוא צירוף יהו"ה, היוצא מפסוק "יתהלל המתהלל השכל" וידוע. וגם ענין זה בדרוש תפלין, (בספר פע"ח) י).

ב', ב' עטרין דחו"ג, הם ב' היות, א' דמ"ה, וא' דב"ן. ג' גבורות כ) חג"ת, מתמתקות מג' חסדים ביסוד, דרך ירידה. וב' גבורות תחתונות נ"ה, מתמתקות דרך עליית החסדים לגדל את ז"א. והנה אחר שירדו החסדים למטה נגדלו, ל) כי נתפשט הארתן המכונסת בהם בכח ובצרות גדול, זעתה נתגלות. ולכן כשחוזרין לעלות, נכנסים ביסוד אימא, לגדל רישא דז"א, הם יותר גדולים, והם אדרבא מרחיבין היסוד דאמא שבחזה, ומגדילין אותו.

הגהות ומראה מקומות

- ז) עיין ספר עולת תמיד דרוש התפילין.
- ח) לקמן כלל ט'.
- ט) נ"א מוסיף ה' אחרונה (ה"ו).
- י) עיין רע"מ פנחס אות תתע"ב. ובהקדמת תקוני הזהר אות ר"ד ובספר עולת תמיד דרוש התפילין.
- כ) נ"א פחות שליש מתמתקות בג' חסדים ביסוד דרך ירידה וב"ג ושלש תחתונות הן מתמתקות דרך וכו' (כת"י).
- ל) נ"א נתגלו (ה"ו).
- מ) נ"א מוסיף היסוד דאמא (ה"ו).
- נ) נ"א שהארת (ה"ו).
- ס) עיין שער תקון הירח פרק ג'.

היכל זיא שער דרושי הצלם

הראשון דאמא העיקרי ביסוד שלה. והראשון נקרא דל"ת א' מנצפ"ך א' שבמלכות שלה. והב' נקרא דל"ת ב' ומנצפ"ך ב' שביסוד שלה. (א) והראשון הם בחי' גבורות שבגבורות. והב' ביסוד, הם חסדים שבגבורות. והם ה' דמים טמאים, וה' דמים טהורים, מנצפ"ך כפול, וכולם גבורות כנ"ל.

ואפשר לומר, שתחלה נתפשטו (נ"א לא נתפשטו) הגבורות בגופא עצמה באחורי ז"א, יען היותם מהחזה ולמטה, ונמצא דעת שלה, מכוון נגד היסוד שלו, ולכן לא נכנסו בה אלא בחי' הכללות דחלק היסוד, לפי שהרי כל הגבורות לא קבלתן אלא מיסוד דז"א אל הדעת שלה, אך הגבורות עצמן לא קבלתן, ולכן בחי' היסוד שלו נתפשטו בגופה. ובחי' המלכות שלו, נתפשט ביסוד שלה. ואחר שנסרה, לקחה הה"ג עצמן, ונתפשטו בגופא, ואז ירדו כללותיה של חלק היסוד, עד היסוד. וכללות המלכות, ירדה עד המלכות שבה. והרי נשלם התפשטות הגבורות שלה, וכ"ז היתה מחמת קבלתה ע"י ז"א כנזכר.

אך ז"א נתפשטו בו החסדים בפ"א, והנה כ"ז עדיין הוא גבורות ראשונות, לצורך עצמותה לגדלה. ואח"כ בנווג ראשון, נותן לה ה"ג עצמן, יותר ממותקים, ונקרא שם (ע) ב"ן, והוא רוחא דשדי בגוה, תוך זה החותם הראשון, וזה נשאר בה תמיד, בסוד נפש פנימית שלה, כי הראשונות היו הארת נפש, וזה נפש עצמה, ונשאירן בה תמיד לצרכה, ואחר כך כשנזדווג שנית, חוזרת לקחת מ"ב

ומוחין החדשים, היא הוא, ומזדווגים, ע"י ההוא רוחא דעאל בה בקדמיתא, כי הוא המתקנם שם, ומעלה אותן. באופן, שהחותם הוא הכלי לבושי אמא. והמ"ן גבורות ראשונות, הוא להגדיל עצמותה. (פ) והגבורות שנית דביאה ראשונה, הם נפש פנימי גמור, שהיא רוחא דשדי בגוה, להעלות כל מ"ן, שהם הגבורות החדשים. נמצא דרוחא דשדי בגוה, והגבורות החדשים, כולם הם מנצפ"ך ממש, והם מ"ב. אלא שאלו חדשים, ואלו ישנים, שרשים אל אלו חדשים. ואמנם החותמים עצמן, הם כ"ב אותיות התורה.

ה', ה"ג (ע"ש) יש ביסוד נוקבא, עם לבושיהן, שהם ה' דמים. אשר הפסולת של ה' דמים, (צ) לבושי הגבורות, שהם (ק) הקליפור. ויש ה"ח ביסוד הזכר, עם לבושיהם, שהם ה' דמים, אשר הפסולת שלהם דינין קשים, אך לא קליפות. ובעת הזווג, נותן זכר לנקבה, גם את הה"ח ביסוד שלה. ואח"כ, מהחור"ג נעשה מהם הולד. ומהמלבושים שלהם, מתבררין ונעשה חלב. ומהפסולת נשאר דין קשה, וקליפה כנזכר. (ר)

ו', (ש) הנה נ' שערים שבבינה, הם ה"ג שבה, כל א' כלול מ"י. גם יש נ' שערים מה"ה, כל א' כלול מ"י, הם נ'. ואלו הה"ח שהם נ' שערים, נכללין בז"א, ומתפשטין בו, כנודע. והנה משליש החסד שבת"ת, המתחלק חצי לכתר שבה, וחצי לכתר שבו, אז ע"י עליית החסד, יורד ת"ת דאמא להעשות כתר לז"א כנודע. נמצא שאותו חסד, גורם כניסת הכתר,

ה ש מ ש

(ב) בפ"ט שער המוחין ועיין תו"ח דקכ"ה רע"ב) כתב, כי בהיותם אב"א לוקחת הארת שניהם, ואח"כ בנסירה לוקחת עצמות שניהם, והם הם השני חותמות עיין מה שתירץ.

(א) ר"ל, שהא' הוא ב"ן (א"ה ולא כ' מ"ה דב"ן, עיין שער כ"ט פ"ב, עיין דב"ש ד"ח ע"ד שאלה ט"ז) דב"ן, והב' ב"ן דמ"ה. והראשון לקחתו דרך האחר ע"י ז"א, והשני לקחתו בנסירה ע"י אמא. וצ"ע, כי לעיל

הנהרות ומראה מקומות

(ז) ע"י פע"ח ושער הכוונות דרושי הפסח פ"א.
(ק) ע"י מבר"ש דקכ"ד: (ר) ע"י לעיל סוף פ"א.
(ש) עיין להלן פרק ג' ופרק ו'.

(ע) עיין שער הצלם פרק ג'.
(פ) עיין שער מ"ן ומ"ד פרק י"ב וי"ז. ועיין בתע"ס שיעור ט'.

ח, בכל חסד וחסד מהה"ח, או ז' חסדים שהם ה', ונכללין ביסוד, הרי ו'. וניתנים לנוק', הרי ו'. וכן הם ז' גבורות. והנה מכל א' מאלו, בין החסדים, בין הגבורות המתפשטים בגופא דז"א, יש ג"כ בכל א' מהן, כללות כל הז'. נמצא א"כ, שחסד שבחסד דז"א, וחסד שבגבורה דז"א כו', וחסד שבמלכות, כולם הם בחי' חסד א', הנק' חסד הראשון. ואח"כ החסד הנק' גבורה, מתפשט לז' בחי', והם גבורות החסדים שבחג"ת, וגבורות החסדים שבנה"י כו', עד גבורת חסד שבמלכות. וכעד"ז כולם. והחסד הנק' ת"ת, מתפשט בז' ספי', בת"ת דחסד וגבורה כו', ובת"ת דמלכות, וכעד"ז כולם. באופן, שאין לומר שכל בחי' החסד שבה"ח נכנס בחסד ז"א, וכל בחי' גבורת החסדים נכנס בגבורת ז"א, וכיוצא בזה. אמנם חסד א' שבה"ח, נחלק לז' בחי', לז' ספירות. וכעד"ז כל ז' החסדים. וכעד"ז, כל ז' הגבורות כשנכנסין בנוק' דז"א, והבן כ"ז היטב.

ואמנם אותו בחי' חסד שבחסד, הוא שורש לכל שאר בחי' דחסד, המתפשטים בז' ספי', וכעד"ז גבורת שבחסד, ד) שורש לכל ז' בחי' דגבורה דחסד, וכיוצא בזה מכולם. ואמנם חסד שבחסד ראשון, הוא לברו נק' יומם, בסוד יומם יצוה ה' חסדו, יומא דכולהו, כי הוא שורש לכולם, והם ענפים מתפשטים ממנו. אבל שאר החסדים נק' יום, ולא יומם והגבורה נק' לילה.

ט, חטא אדה"ר, גרם שהגבורות להיותן במקום רחב ה) יצאו תחלה, אך מקודם, בהיותן למעלה במקום צר, היה מוכרח שהחסדים יתפשטו תחלה. גם בדרת הדעת ו) יסוד דאמא, שהוא לבושו, יורד עמו, ונצח והוד דאמא נשאר

לכן נאמר בתקונים דס"ח ע"ב, כ"ע דא איהו שלימו דנש"ב, כי הכתר נקרא שער הנז', יען אינו נגמר ליכנס עד עלות החסד ההוא, והוא נקרא שער הנז' ההוא של הה"ח, הנחלקים לז' כנזכר, לפי שאין חסד זה עולה, אלא אחר שנגמרו כל הנז' שערי בינה, שהם ה"ח, להתפשט בז"א. וזה בא באחרונה, ונקרא שער ז' לסבה זו.

ז, בענין החסד הנקרא יומם, משום דאזיל עם כולהו יומין, שהם ז' ימי בראשית, הם ו"ק שבבחי' ז"א כנודע. והנה מזה החסד, שהיא ראשונה שבו"ק, מתפשטות ה' בחי' חסד, ת) ומתלבשין תוך ה' ספירות שתחתיו, נמצא שהם ה"ח. אמנם הראשון הוא כולו חסד ממש, לכן אינו במספר עמהן, כי הרי' (נ"א ה"ח) א) שתחתיו, אינם חסד ממש, אמנם מתלבשים בתוכם, ה' ענפי החסד הראשון. ובתוך אלו הבחי' דחסד, (הראשון) המתפשט ומתלבש בתוכם, מתלבש בהם הבינה דז"א, ובתוך הבינה דז"א, מתלבשת אמא עילאה, כי מוח בינה דז"א, מאמא נפקא, כנודע. נמצא, שכל הארה הנמשכת מאמא אל הו"ק, הוא ע"י חסד זה המתפשט ומתלבש בתוכם, ומקבלין הארה על ידו.

ב) ובזוהר פרשת אמור דק"ג, מצאתי באופן אחר, ואינו חולק עם הנ"ל, רק מוסיף, הענין שהחסד הנקרא אברהם, שהוא קצה הא' מו"ק, שהם כללות ז"א, כנודע ששורשו הוא ו"ק לבר, זה החסד, הוא מקבל שפע בתחלה מכל שאר הו"ק, והוא מקבל ע"י החסד שבאמא עילאה, הנק' יומם. כי הוא שורש לכל החסדים, ואמא מתלבשת בחסד שבה, הנק' ימין ג) שבה, וע"י מאירה לאברהם, חסד דז"א בתחלה, ואח"כ ע"י אברהם, נמשך אל ה' ספי' שתחתיו, ועיין באורך במ"א.

הנהרות ומראה מקומות

ד) נ"א גבורת החסד שבחסד (ה"ו).
ה) עיין שער לידת המוחין פ"ב. ושער מוחין דצלם פ"ג. ושער מ"ן ומ"ד פ"ג ולהלן כלל ט"ו.
ו) נ"א גם היסוד (ה"ו).

ת) עיין שער הזווגים פרק ה'.
א) נ"א הם שתחתיו (ה"ו).
ב) עיין שער השמות בסופו.
ג) נ"א יומם (ה"ו).

היכל ז"א שער דרושי הצלם

במקומו, ואין זה תימא, ז) כי קו ח) האמצעי יורד לבדו.

והנה, כמו שז"ן הניחו שורש ט) גו אמא עלאה בצאתן לחוץ, ושרשם הוא ההוא רוחא דשדי בגווה. י) כן הנשמות של הצדיקים, היוצאין מבינה או ממלכות מניחין שם שרשם ביסוד, בסוד ההוא רוחא דבגווה ג"כ, והבן זה היטב, אך נשמות היוצאין אח"כ, הם מתלבשין בההוא רוחא דז"א. וההוא רוחא דנשמות כ) הקודמות להם.

נמצא, ששורש מ"ה וב"ן, הוא כלול בהאי רוחא דנוק', בין בבינה בין במלכות, אלא שעיקרו במלכות, הוא ב"ן דגבורות. ובזכר הוא להפך, שרוחא דאבא הוא ביסוד דיליה. או בז"א עיקרו הוא מ"ה דחסדים. ואח"כ בזווג פב"פ, או נתון בה חסדים דמ"ה עצמן.

י, אע"פ שעטרא דגבורות, ניתנת לנוקבא, שרשה נשארת בדעת ז"א, שלא היא גם היא דעת ק"ל כמותה. וגם שורש החסדים נשארים בדעת, ואח"כ ענפיהן הם המתפשטים ברו"ק, בין החסדים, בין הגבורות, וזכור זה. אך בנוק', מתפשטים ה"ג לבדם.

יא, ה"ח) הב' חסדים וב"ש ת"ת המגולין, חוזרין ועולין ממטה למעלה, ומגדילין את ז"א דרך עליה. וה"ג המתפשטים בנוק', העומדת נגד נה"י דז"א, ויסוד דז"א ארוך,

שהוא יסוד דזכר, ומתפשט הרבה, לכן אין מתגלות בה, רק ב' גבורות תחתונות דנ"ה שבה לבד. ואלו הב' בלבד, הם עולין גו גופה דרך עליה, ומגדילין גופה.

יב, בדעת דז"א, יש ה"ח וה"ג, והם י' היות, גימ' ק"ל ק"ל, ב"פ עי"ן כמנין ס"ר לראות, כי משם נמשכת ראייה אל העינים היושבים ממש כנגד הדעת. אך בדעת דנוק' יש ק"ל גבורות לבד, (א) וכאשר מתפשטות ברו"ק, (ל) שהם בחי' חג"ת נה"י, נשארין בחי' ר' (מ) בכל אחד מה"ק שבה, והם ל'. ואלו נקראו מגדל הפורח באויר, ונשאר ק' מהק"ל דגבורות ביסוד שלה. ואח"כ כשמזדווגין, נתון בה הזכר גם ק"ל ראשון דחסדים, ומתחברים עם הק' שביסוד דילה. והנה ק' וק"ל, גימטריא יר"ך, כי היסוד נתון בין ב' הירכיים.

יג, נ) דעת דנוק', אינו רק מחציה, שהוא עטרה דגבורה לבד, ואף גם בחי' זו אינו למעלה ברישא, אלא בגופא, בשליש עליון דת"ת שבה, באמצע בין ב' הכתפיים שלה. וז"ס קשר יו"ד של תפלין של יד, כמבואר במקומו. ס) לפי ע) שהמוחין דז"ן, שהם חכמה ובינה שלהן, הממשיכין אר"א בעת זווגם, ממוחין שלהן עצמם, ולכן נשארים ג"כ בראש ז"ן. אך הדעת שבז"א, (ונוק') לא המשיכוהו מדעת עליון שלהם, אלא היה מהח"ג המתפשטין פ) ברו"ק דאר"א, לכן גם בנוק'

הגהה

(א) צמח, וכיון שאין לנוק' רק ק"ל א', ועולה עי"ן, לכן נקרא ד', דלית לה עיינין, כי אם עי"ן א'.

הנהות ומראה מקומות

- ז) עיין שער הפסוקים פרשת בראשית דרוש ב',
- ח) עיין שער שביה"כ פ"ג, ושער לידת המוחין פ"ב, ושער מוחין דקטנות פרק ג', ולקמן דרוש ה'.
- ט) נ"א שרשם (ה"ו).
- י) נ"א דאמא אשר שבק אבא בבאיא א' בסוד רוחא (כת"י).
- כ) נ"א דנשמת הצדיקים שקדמו אליהן ונמצא ששורש מ"ה וב"ן (כת"י).
- ל) נ"א בה"ק, (מ) נ"א גבורות בכל (ה"ו)
- ג) עיין שער לידת המוחין פ"ב.
- ס) נ"א והטעם לפי (ה"ו).
- ע) עיין בספר עולת תמיד דף מ"א ופע"ת
- פ"ח מדרושי התפילין.
- פ) נ"א וחוא מתפשט (ה"ו).

היוצא מאביו ואמו, מיסוד תחתון, וחוזר ועולה ומלביש מחוץ.

(ת) ונמצא שהדעת של המוח, נשאר בפנים, בסוד דעת דח"ב. ועוד דעת אחר, נעשה לו לבוש מבחוץ, בסוד דעת האמיתי החיצון. כי א' הפנימי נחלק לב' דעות: דעת א', המכריע בין חו"ב דאבא, והכל בבחי' חיה. ודעת הב', המכריע בין חו"ב דאמא, והכל נקרא בחי' נשמה. ודעת הג' אמיתי המכריע בין חו"ב דדעת עצמו, הנקרא רוח. ואלו הם ג' בחי' חלקי הרעת. והבן מאד, כי הב' דעות, הם בפנים, זה בתוך זה, זה תוך נה"י דאבא, וזה תוך נה"י דאמא. והדעת ג', מחוץ להם. ונעשה בסוד חזרת החסדים. וז"ס ענין החסדים, להגדיל הרעת. ופירוש הגדלה זאת הוא, לעשות בו דעת, לבחי' רוח מבחוץ. ועד"ז תפרש בג' אחרות, שהם כח"ב, והבן זה.

(טו, ב) במזל הראשון דעתיקא, דעת העליון, יש בו ג' היות דידוי"ן, גימטריא רי"ו, והם סוד רי"ו אותיות שבשמות ע"ב (דויסע ויבא ויט) ורי"ו זה נותן בה בעלה בביאה ראשונה, ונעשה בה בחי' רוחא דיהיב בה בעלה, ואז הוא שם בבחי' מ"ן. ואח"כ בביאה ב', נותן בה שם הוי"ה א' דידוי"ן, כמנין ע"ב, והם סוד ע"ב תיבין ששרשם (שבשם) ע"ב. ואז בחי' אלו, הם בחי' מ"ה, והם להוליד ממש, ולא לבחי' רוחא דשביק בה.

(טז, דע) שהדעת הוא נשמת ו"ק. ודע, ששורש ה"ח נשארי'ן בדעת תמיד, אך ענפיהם, ג) הם החסדים המתפשטים בו"ק,

דז"א היה כך (א) כנ"ל, שירדו ונתפשטו בתחלת הו"ק בשליש עליון דח"ת, בין הכתפים כנ"ל.

י"ד, שים בהקדמה זאת עיניך, שהדעת דז"א, צריך שיהיה בו בחי' י"ס, והוא מתפשט בכל י"ס דז"א, מכתר עד מלכות שבו, והם בחי' התפשטות החסדים בו, צ) בסוד ירידה מהדעת ולמטה, ובסוד חזרה מהדעת ולמעלה לגי'ר, ובתוך פרצוף זה של הדעת, שמתחלק (ק) בכל י"ס, מתלבשין בתוכו, מוחין דנה"י דאמא, ומוחין דאבא, שהם חו"ב שבו, וגם הם כוללין כל י"ס שבו. ועד"ז הכתר שבו, כולל כל הי' כולם, זה תוך זה, וזה תוך זה.

ובזה תבין טעם חזרת חסדים למעלה, לתת דעת בכח"ב. (ר) וזה הדבר קשה, שנראה ללא צורך, כיון שיש שם אורות יותר גדולים ומעולים. אבל הם פרצופים זה תוך זה, ומלובשים זה תוך זה. וטעם החזרה הוא, שהם סתומים ומלובשים ביסוד תבונה, וצריך שיצאו לגמרי מתוכה, ולחזור בסוד אור חוזר אל הגי'ר. (ש) ולכן לא יכלו לכנוס דרך ירידה, כי נ"ה דאז"א הם חו"ב שבו, שמזווגם יצא הרעת, (למטה מהם) וחוזר ומתפשט מלמטה למעלה בגי'ר, אלא שהוא בסוד לבוש אליהם בחוץ.

וגם בזה תבין, איך יוצא לבושם עמהם, (ב) כרי שבו יתלבש הרעת, ואינו יסוד עצמו דתבונה, אלא תולדה ממנה. כדרך הבן הנולד

ה ש מ ש

(א) נ"ב, עיין בפ"ב מש' לידת המוחין, הטעם, למה בז"א נשאר הרעת בראשו, ולא ירד בין כתיפיו, כמו שהיה לנוק' כו'. (ב) נ"ב, עיין בפ"ח בשער הארות זו"ן, כי שם נתבאר, שכל החסדים היוצאים מיסוד דאמא, לבושם יוצא עמהם כו'.

הגהות ומראה מקומות

- ז) נ"א הוא מתפשט (ה"ו).
- ק) עיין שער פרצופי זו"ן פ"א.
- ר) עיין שער תקון הירח פ"ג.
- ש) נ"א הגי'ר הסתומים בנה"י דתבונה ולכן צריך בחי' חסדים לעלות כדי להאיר אל האורות
- הסתומים המתלבש בנה"י דתבונה ולכן החסדים לכנוס בז"א דרך ירידה (כת"י).
- ת) עי' לק' כלל י"ז וי"ח. א) נ"א כי הרעת (ה"ו).
- ב) עיין שער מ"ן ומ"ד פרק י'.
- ג) עיין שער מוחין דצלם פרק ו'.

היכל ז"א שער דרושי הצלם

ואלו הענפים הם המגדילין את ז"א מבחון כנ"ל, והם מבחון, ושרשם מבפנים, ומקבלין הארה משרשם, דרך מחיצות שביניהן, ומגדילין לגופא דז"א עצמו.

ובזה תבין, סוד כנפים שיש בעולם האצילות, כי הם חסדים הסתומים, שרוצין לעלות אל שרשיהן שבדעת, לקבל הארה שלהן, ולהיותן במקום צר, אינן יכולין לעלות, וע"י נענוע שמתענענים, מתעופפים ומעלין הז"א עצמן עמהם, להיותו רבוק עמהן בחוזק, ומכח זה נעשין הכנפיים, הם האורות שנוצצין משם חוץ לזרועות, והם סוד הגבורות אשר שם. והם המעופפים מבחון, בסוד אור חוזר העולה ממטה למעלה. ואז מעלין חסדים הנ"ל בדעת. וז"ס שם מ"ב, הנק' כנפים.

י"ז חו"ג ד) הם ב' כתפין דא"א, (ב) שהם קו ימין ושמאל, והם תרין עטרין כנודע. ובין ב' עטרין אלו, סוד הדעת המזווג ג"כ. ונמצא שיש למעלה חו"ב ודעת עליון. ולמטה מהם, יש ב' עטרין, ודעת תחתון. ואמנם להיות

שאלו ב' עטרין ודעת, הם תחת מוחין העליונים, לכן שלשתן נקרא בשם דעת המכריע, ע"ש דעת המכריע בין חו"ב עלאין, מוחין העליונים והבן זה.

והנה החו"ב עלאין, נקרא אחסנתא דא"א, כי הם העליונים. וחב"ד תחתונים, נקרא ב' עטרין דרית ז"א מא"א, אך אינם אחסנתא דילהון. נמצא, (ה) שעיקר מה שאנו מזכירין בח' ב' דעות, הם: דעת עליון המכריע בין חו"ב, ודעת תחתון, ו' (ו) המכריע בין ב' עטרין, ועליהם רמזו, כי אל דעות ה'.

והנה דעת עליון, כנגדו נקרא ל"א נתכנו עלילות באלף, כי אינו מתפשט למטה. אך לו ז' כתיב בו' נגד הדעת הב', שזה מתפשט בסוד עלילות משונות זה מזה, שהרי מתפשט בחגית נה"י, וכל בחי' מהם, אינה דומה לחברתה. ונמצא שכל מה שאנו מזכירין תמיד, שמתפשט הדעת בסוד ה"ח וה"ג בגופא דז"א, ומשם יוצאין הגבורות לנוקבא דז"א, לדעת שלה, אנו מדברים בזה הדעת התחתון, המכריע

ה ש מ ש

(ב) נ"ב, צ"ע, איך כתב, שחו"ב הם תרין כתפין, ולא כן כתב בשער כ"ט פ"ו, ששם הוא מקור ושורש דרוש זה, ושם נתבאר ענין זה באר היטב, וכתוב שם, כי מהתרין פרקין עילאין דחו"ג דא"א, שהם הידים המלוכשים בחכמות דא"א, משם נמשכו חו"ב דז"א, ונקראים אחסנתא דא"א. ומהתרין פרקין תתאין דחו"ג דא"א, שהם התרין כתפין, משם נמשכו תרין עטרין, שהם חו"ג, לדעת דז"א, ונקראים תרין עטרין דאחסינו או"א לברייהו. והנלע"ד בזה הוא, שבלי ספק טעות סופר נפל בספרים, והיה כתוב חו"ג, ונדמה לסופר חו"ב, וכתבו חו"ב, ויהיה סדר הילוך הלשון כך, חו"ג הם תרין כתפין דא"א, שהם קו ימין וקו שמאל, והנה הם תרין עיטדין, ובין תרין עטדין אלו, סוד הדעת

המזווג ג"כ כו'. כי כל מה שבא הרב בדרוש זה הוא לחדש ולהשיענו, שיש דעת תחתון בין תרין עטרין אלו, אשר כל עצמם אינם אלא דעת הכולל, ולא דיבר כלל בחו"ב. והראיה, שאח"כ כתב, והנה החו"ב עילאין נקרא אחסנתא דא"א, ואם איתא שהחו"ב הם מתרין כתפין, איך נקרא אחסנתא דא"א, כי אין אחסנתא דא"א, רק מה שנמשך מתרין פרקין עילאין, כי הם חלק או"א המגיע עליהם, ומהם ממשיכים הארה לחו"ב דז"א, אבל התרין פרקין תתאין, שהם התרין כתפין אלו, נקרא תמיד תרין עטרין דאחסינו או"א לברייהו, כי הם חלק המגיע לז"א, ומהם נמשכין תרין עטרין לדעת דז"א, והדבר ברור, ואין להאריך.

הגהות ומראה מקומות

(ו) נ"א ל"ג ו' (כת"י).

(ז) עיין שער מאמרי רשב"י ז"ל דף ס' ע"א.

(ד) נ"א חו"ב דז"א (כת"י).

(ה) עיין לעיל כלל י"ד ולקמן כלל י"ח.

נמשך סוד דעת עליון דו"א, ונכנס תוך יסוד תבונה, בין ב' מוחין דחור"ב, בתוך נ"ה תבונה, ומכריע ביניהן, בסוד צלם דו"א. ונמצא שדעת זה נעשה מז' הבלים, והם גימ' ס"ר עם הכולל. ולהיות שמשה הוא מרכבה אל הדעת הנז"ל, לכן נאמר בו, וירא ה' כי ס"ר לראות. ועיין שם במקומו.

והנה הדעת התחתון, נמשך מב' כתפין דא"א, שהם חר"ג, ונעשין בו ה"ח וה"ג. המכריעין בין ב' עטרין דחור"ג, והם ה' הויות, כמנין ס"ר ג"כ, כמו העליון. והנה גם ע"ז רמו, וירא ה' כי סר לראות, ואלו מתפשטים בגופא דו"א, החסדים בו, והגבורות בו, כנודע. ודע, שגם לפעמים אפשר להמשיך הגבורות שבדעת העליון ג"כ בנוק', וזה זכה משה לעשות, כמ"ש במקומו בע"ה.

י"ח, יש דעת עליון בז"א, המכריע בין חור"ב שבו, בצלם דאבא, וכן בצלם אמא, ונמשך מדעת עליון דאז"א עצמו, המכריע בין חכמה שלהן לכינה שלהן. ועוד יש דעת הנק' חסד וגבורה, ב' עטרין, וזה נמשך מהתפשטות דעת דאבא ואמא בו, קצוות שלהם למטה. וכן בז"א הוא כך, אלא לפעמים עולה בראש דו"א, ונלע"ד, שאפילו זה הדעת הב', יש בו דעת הג' המכריע, הנק' ת"ת. ואם כן נמצא, שהב' עטרין הנ"ל, שהם דעת הב', נשאר לעולם בראשו, לולי חטא אדה"ר. אך דעת הג', הוא המתפשט תמיד בגופא דו"א. ושרשה שהם הב' עטרין, נשארין בראש. וכן הענין באז"א.

דרוש השלישי

הנה הז"א לא היה רק בעל ו"ק, הנקרא קטן. והוא גדל והולך, עד תשלום י"ג שנה ויום אחד, ע"י החסדים, כנ"ל בדרוש הקודם

בין ב' עטרין, ואך לא הב' עטרין עצמן, רק הדעת שלהם.

ו"ס יעקב, שנאמר בו יושב אהלים. כי יעקב נמשך מזה הדעת התחתון, המתפשט אח"כ בגופא, ויש בו דין ורחמים, ב' אהלים, ב' אדרין משונים זה מזה.

ו"ס עם חסיד התחסד עם עקש תתפתל. וז"ס ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא. וארז"ל ט) אחיו ברמאות. וכי בן רבקה הוא בתמימות. אמנם משה זכה לדעת עליון, י' וז"ש בזהר בראשית, דתרווייהו בדעת, אלא דא בגופא, ודא בנשמה. כי זה בדעת המתפשט בגופא, וזה בדעת עליון שבראש, הנקרא נשמה לזה התחתון.

והנה זה הדעת עליון, מקורו כ) נמשך מב' פנים דא"א, שהם תיקון ז' מי"ג ת"ד, הנקרא ואמת. והוא כולל כל ו' תיקונים קדמיין, והוא ז' להם, וכולל כולם, לכן יש בו ז' שמות ל) ס"ג כנודע, והם גימ' ואמ"ת. והנה מז' שמות אלו, מתפשטין ז' מלואים בלבד, שהם ז"פ הבל, מ) והם ז' הבלים דקהלת. ולהיותן מס"ג, נמשכין כולם עד אמא עילאה. ואח"כ הם נמשכין נגד פיה, ויוצאין משם, בסוד ז' הבלים היוצאין מהפה, כנז' בסוד השופר.

ועיין ביחוד חוטם, ושרשם מתגלין בפה שלה. וז"ס תורת אמת היתה בפיהו, כי תורת אמת הוא ז"א הנמשך מואמת, תיקון ז' דדיקנא, ונמשכה והיתה בפיהו דאמא. ואמר בפיהו, ולא אמר בפיו, או בפיה, לרמוז על מילוי דס"ג, המתפשט מתיקון ואמת, שהוא סוד ס"ג עצמו, כנז' ביחוד של חוטם. וזהו בפיהו, כי ה"י ו"ו במילוי, גימ' הבל, ע"ש שיוצאין ז' הבלים אלו מפיהו, ומקיפים בסוד אור הבל, המקיף אל הז"ת שלה עצמה כנ"ל. ומאלו הז' הבלים המקיפים לז"ת שבה,

הגהות ומראה מקומות

- ח) עיין שער כסא הכבוד פרק ח'.
- ט) מגילה י"ג: ב"ב קכ"ג.
- י) עיין זהר בראשית א' מאות קנ"א עד אות קנ"ו. ובת"ו תקון י"ג אות מ"ט.
- כ) עיין לעיל דרוש א'.
- ל) עיין שער אח"פ פ"ה.
- מ) עיין בזהר סתרי תורה פרשת ויצא אות י"ג בסלם מאמר ז' הבלים.

היכל ז"א שער דרושי הצלם

האלו שבפרצוף הוה. והנה הרעת של פרצוף זה, יש בו ה"ח וה"ג כנ"ל, (ס) והה"ח שברעת זה של זה הפרצוף, הם שם מלמעלה קודם שיכנסו תוך ז"א להעשות בו מוחין פנימים, קודם כניסתן הם מתפשטין שם, הה"ח בה"ס חג"ת נ"ה של אותו פרצוף הרק, והבן זה היטב. (ע)

ודע והבן, כי ע"י היניקה דז"א, נשלמו כל הוי"ק של ז"א, והאמת הוא שבערך עצמם הם ג"כ פרצוף שלם מי"ס, כי גם הקטן יש לו ראש בהכרח, אמנם כל אלו הי"ס, נק' בחי' ו"ק, בערך כל בחי' ז"א בשלימותן, כי אלו י"ס של פרצוף היניקה, נעשין לו אח"כ בחי' ו"ק לבר, והי"ס דפרצוף המוחין דגדלות הנק' צלם כנ"ל, נעשין לו מוחין, שהם חב"ד. ועוד יש לו בחי' הכתר של ז"א, כי אינה בכלל המוחין דגדלות, כי אלו המוחין הם חב"ד דז"א לבר, ולקמן אחר ביאור המוחין, נבאר ענין הכתר, והבן ג' בחי' אלו היטב מאד מאד, ודע כי כל בחי' (זו הג') אלו, הם צ' של צלם, הנקרא דעת, כנזכר בדרוש הנ"ל.

ונחזור לענין, כי הנה הצלם הוא פרצוף רק כנ"ל, שהוא בעל י"ס גמורות, הנה נתבאר בדרוש הנ"ל, כי אחר העשותו מבחי' זוג אר"א עליונים, הנה אחר כמה בחי' נתלבש בנה"י, וב"ש הת"ת של התבונה הב' שהיא

לזה. שהם ה"ח של הרעת התחתון הנ"ל, הנק' מיים, ומטבע המים להגדיל האילן, ולהחיותו. ולטעם זה, נק' ז"א אילנא רחיי.

וכבר נתבאר במ"א, ענין ג' בחי' שיש לז"א, שהם: עיבור, ויניקה, ומוחין. והנה אחר היניקה שהם ב' שנים דיניקה כנודע, אז מתחילין לבא המוחין, ולהתגדל מעט מעט, עד תשלום י"ג שנה ויום אחד, כמ"ש בע"ה. וכל זמן זה, הוא זמן המוחין דז"א, הבא אחר זמן היניקה.

ודע כלל זה, כי כל מה שאנו מדברים בו, שצ"ד זמנים לגדלות דז"א, כ"ז היה בעת אצ"י הראשון, אך משם ואילך אחר שנאצל ז"א בעת אצ"י ונתקן, הנה אע"פ שבכל יום ויום חוזר לקבל מוחין חדשים כבתחילה, כמ"ש בדרושים אחרים שאין פה מקומם, הנה א"צ להמתין זמן, כי ברגע א' נעשה, ולא בזמנים ארוכים הללו, ושמור כלל זה בידך. (א)

(ג) והנה בדרוש הקודם נתבאר, כי אלו המוחין נק' צלם האדם, והם אור מקיף על ז"א, כמ"ש וע"ש, ונבאר בו ביאור יותר. דע, כי הצלם הוא פרצוף גמור, רק וזך מאד, ושלם בי"ס, והוא בחי' ד' מוחין, שהם חר"ב, ורעת שנחלק לחו"ג. והם נעשה פרצוף א' שלם בי"ס, וזבזה הפרצוף הרק בעל י"ס גמורות יש בו מוחין, שהם חב"ד של י"ס

ה ש מ ש

אחד במקומו. ונלע"ד, כי מה שבא הרב ז"ל לשלול, הוא הזמן שהוא דוגמת בריאת העולם, שהיה בו המשך זמן י"ג שנים, אשר לא יהיה עוד המשך זמן ארוך להכנסת המוחין בז"א כזה עוד עד עולם, אבל בהמשך ימים מועטים, כגון הימים שמר"ה עד שמיני עצרת, או מ"ט ימי העומר, אינו בכלל זה הכלל כנ"ל.

(א) נ"ב, צ"ע, למה לא הזכיר עוד הימים שמראש השנה עד שמיני עצרת, שגם הם דוגמת בריאת העולם, שבהמשך כל אותם הימים נתפשטו המוחין בזו"ן, אותם המוחין המתפשטין בהם בתפילת שחרית דחול לבר, וכן בהמשך מ"ט ימי העומר, מתפשטין בזו"ן המוחין, אותם המוחין המתפשטין בזו"ן בכל יום שבת, וכנזכר כל זה בספר הכוונות כל

הגהות ומראה מקומות

- (ס) בדרוש ב',
- (ע) עיין לקמן פרק ו'.
- (ג) מכאן עד ד"ה ונמצא כי כדי נתבאר בתע"ס שיעור י"ב מן אות קט"ו עד אות קל"ו.

בעצמם, וז"ס אדם כי ימות באהל, ודרז"ל (ד) אין התורה מתקיימת כו', והוא ז"א הנקרא תורה, אינה מתקיימת, אלא ע"י מ"י, שהיא תבונה, שממיתה עצמה ממש חיצוניתה שבה, הנשאר בלתי אר"פ, שהם חיותה, וזהו לצורך ז"א, לתת לו מוחין, שהם קיומו.

אמנם הצלם הזה המתלבש בנה"י רתבונה, היה להם עתה חיותם ופנימותו. ואחר שנסתלק פנימיותם העיקר שלהם, נשארו כמתים בעת הולדת הצלם. כמבואר על פסוק וראיתו על האבנים. ואח"כ חוזרים להחיות ע"י הצלם, הנעשה להם חיות ופנימית בהשאלה, כי הלא אינו רק פנימית לצורך ז"א עצמו.

גם נקרא בלשון מיתה, על שיורדת ממקומה להתלבש בז"א, דוגמת וימת מלך מצרים, שהורידהו מגדולתו. ולפי (ש) שמתלבשת בזכר, נקרא בינה עלמא דרכורא כנודע, וזהו שממית עצמו, ולא אמר שממיתה עצמה, לשון נקבה.

והנה אחר שנתלבש הצלם הזה בנה"י רתבונה כנ"ל, מתחילין להכנס תוך ז"א עצמו, שהוא בחינת הפרצוף הנ"ל הנקרא ר"ק כנ"ל. (ת) ומתחילין להכנס אחר ב' שנים, שהם זמן

הג', שהוא מהחזה ולמטה של תבונה זו והוא צ' דצלם. (א)

אמנם צריך שתדע, כי בחי' ג' הנ"ל, שהוא כתר דז"א, היא המתלבשת בת"ת רתבונה הנ"ל, כמ"ש סוף דרוש זה בע"ה. אמנם הצלם הנ"ל, שהוא הפרצוף הי"ס של המוחין כנ"ל, כולו הוא מתלבש בנה"י לברם של התבונה הנ"ל, שהוא צ' דצלם, והבן היטב כל מה שביארנו, והוא באופן זה: כי קו ימין של פרצוף זה, שהוא חח"ן, מתלבש בג' פרקין של נצח, של תבונה זו, וקו שמאל שהוא בג"ה, מתלבש בג"פ יהוד רתבונה. וקו אמצעי שהוא דת"י, מתלבש בב' פרקין של יסוד רתבונה. שהם ב"פ לבר: יסוד, ועטרה. ושם עומדין סתומין (צ) כל הקו אמצעי של הפרצוף דצלם. (ב)

ונבאר ענין אלו הנה"י של תבונה, כי הנה חיצוניתו לבר, הוא אשר בו מתלבש הצלם והמוחין הנ"ל, כי אר"פ אינו נשאר כאן, כי אין כח בז"א לקבלו, והנה הוא מסתלק משם, ומתקבץ בחציו ראשון של התבונה, ושם נשאר. נמצא, כי נה"י של תבונה בלתי חיותם, ואמנם חיצונותם ממש, הם היורדין תוך ז"א הם

הגהה

(א) נל"ח, שא"כ תהיה זאת התבונה
 ד' שהיא מלכות דמלכות שבתבונה. (פ) (ב)
 (ב) ונל"ח, כי צ"ע בענין (ק) יסוד פה.

השמש

(ב) נ"ב, אינו מוכרח, כי אפשר שדברי הרב כפשוטו, כי אין כוונת הרב ז"ל באומרו שהוא מן החזה ולמטה מזאת התבונה וכו', על מלכות רתבונה הג', אלא כוונתו ששיעור הנה"י ובי' שלישי הת"ת רתבונה הג', שבהם נתלבש הצלם דמוחין כנ"ל, שיעורם הוא מן החזה

הנחות ומראה מקומות

(פ) נ"א רחל ומלכות שבתבונה הג' (כת"י). (ר) ברכות ס"ג: (ש) עיין שער העיבורים פ"ד.
 (צ) נ"א מוסיף ביסוד (ה"ו). (ת) עיין שער המלכים פ"ו ושער העיבורים
 (ק) עיין שער הנסירה פרק ח'.

היכל ז"א שער דרושי הצלם

היניקה, כי אז נשלמו א) ה"ק שהוא פרצוף הנ"ל.

והנה בשנה ג', נכנס פרק תחתון דנצח תבונה, ובתוכו ספירת נצח של הצלם, ונכנס תוך ספירת חכמה דז"א, בבחי' פרצוף ו"ק כנ"ל, ועדיין פ"ת דהוד תבונה נשאר למעלה, כאדם הכופף רגלו למעלה תלוי. ובשנה ד', נכנס הוד דצלם, אשר תוך פ"ת דהוד תבונה, ונכנס בבינה דז"א. ובשנה ה', נכנס חסד דצלם, אשר בפרק אמצעי דנצח תבונה, בחכמה דז"א. ופ"ת דנצח תבונה, אשר בתוכה נצח דצלם, ירד למטה בחסד דז"א. ובשנה ו', נכנס גבורה דצלם, שבתוך פרק אמצעי דהוד תבונה, בבינה ז"א. ופרק תחתון דהוד תבונה, אשר בתוכה הוד דצלם, ירד למטה בגבורה דז"א.

ובשנה ז', אז ביום א' של השנה, תכף נכנס עטרה דיסוד תבונה, תוך דעת דז"א, כנודע כי עטרת יסוד דתבונה, הוא בדעת דז"א, כנודע כי עטרת יסוד נוקבא, מבשרי אחזה אלוה, שהיא למעלה בין ב' פרקין אמצעים דנ"ה דתבונה, ויותר עליון מעט, ולכן נכנס אחריהן, ולא בין ב' פרקין תחתונים, כי קו אמצעי קצר כנודע.

והנה עטרה זו, אינה ספירה שלימה, כי אחר גדלות דז"א לגמרי, תהיה מקומה בשליש עליון של ת"ת שבז"א לבד, שהוא שלישי מדה, ולכן אינה צריכה שנה שלימה בכניסתה, ותכף היא נכנסת, וזה נקרא יום אחד.

והנה כבר עתה, התחיל להתגלות אור בדעת ז"א, וכיון שכבר דעת הז"א נתגלה בו אור העטרה (א) זו, ויש בו דעת נוסף מעט, על שהיה מתחלה, ולכן נקרא עתה פעוט. בסוד הפעוטות מקחן מקח, ב) כי הם נקראו פעוטות

מבן ו' שנה ויום אחד, שהוא התחלת שנה הז' ואילך.

ואמנם סבת ארז"ל מקחו מקח במטלטלין לבד, הטעם הוא, כי עדיין לא נכנסו רק בחי' ו"ק של הצלם, והו"ק נקרא מטלטלין, יען שהם מטולטלין, ומתהפכים מרחמים לדין, ומדין לרחמים. משא"כ בג' מוחין ראשונים עצמן של הצלם.

ואח"כ בשנה ז' כולה ויום א', נכנס חכמת הצלם, שבתוך פ"ע דנצח תבונה, בחכמה דז"א, ופרק אמצעי דנצח תבונה, יורד למטה בחסד דז"א, ופ"ת דנצח תבונה, יורד בנצח ז"א, והרי נשלם קו ימין כולו.

ובשנה ח' ויום א', נכנס בינת צלם, אשר בתוך פ"ע של הוד דתבונה בבינה דז"א, ופרק אמצעי דהוד תבונה, יורד בגבורה דז"א, ופ"ת דהוד תבונה, יורד בהוד דז"א, ואז נשלם קו שמאל כולו.

ובשנה ט' ויום א', נכנס דעת דצלם, אשר בתוך היסוד דתבונה, ונכנס בדעת דז"א, ועטרת יסוד תבונה, נכנס בת"ת דז"א, בשליש ראשון עד החזה שלו. והרי נשלמו כל הג' קוין דז"א: ימין, ושמאל, ואמצע.

וכבר ידעת, כי יסוד עצמו דתבונה, הוא למעלה בין ראשי פרקין עליונים דנ"ה שלה, ויותר למעלה מעט, ולכן נכנס עתה אחר כולם, והרי עתה הוא בן ט' שנים ויום א'. כי יום אחד, הוא כנגד עטרה דתבונה כנ"ל. והרי הוא עתה שלם בכל המוחין כולם במקומם האמיתי, כל בחי' במקום הראוי לה, ע"ד הנ"ל, ונשלם הדעת שלו, אשר שם ה"ח כנודע.

והנה הוא ראוי עתה לביאה, כי סוד הזווגים כולם, להמתיק גבורות האשה בחסדי הזכר, וכבר יש לו חסדים בדעתו, להמשיך משם טפה ע"י זווג, לתתם בתוך היסוד דנוקבא

הגהה

(א) נל"ח, כי צ"ע מה הוא בחי' הצלם יסוד של הצלם, שנעשה מחמת כללות האור, אשר תוך עטרה זו. ואולי הוא המלכות או ולא עיקר אורות, ולכן הוא דעת מועט.

הגהות ומראה מקומות

(א) עיין שער הכללים פ"ח. (ב) גיטין ג"ט.

יורדין ג' חסדים תחתונים פחות שלישי, שאלו תמיד הם מגולין, כנ"ל בדרוש, ואז ירדו אלו כל אחד במקומו האמיתי, אך עכ"ז אינו ראוי להוליד, אם לא דרך מקרה, אך עיקר ההולדה הוא אחר כניסת החסדים עצמן, שהם לנ"ה וב"ש תחתונים של ת"ת דז"א עצמו. (ד) (א)

נמצא כי ג' חסדים פחות שלישי המגולין כנ"ל, כל א' עתה במקומו, ואז תכף אחר ט' שנים ויום אחד, כולן יורדין ביסוד דז"א, כי ב"ח ושליש העליונים הם סתומים ביסוד תבונה כנ"ל. (ב)

והנה נת"ל, כי המים המגדלין האילן, הם החסדים הנקרא מים. וצריכין לחזור ולעלות ולהגדיל כולו, זולת מה שהם ממתקין הגבורות בעת עלייתן כנ"ל בדרוש, ואין פה מקום ביאורן. רק פה נאמר ונבאר, איך מגדילין את ז"א עצמו, דוגמת המים הנכנסין בשורש האילן, ומשם יונק האילן שהוא ז"א, הנקרא אילנא דחיי. ועולין ממטה למעלה להגדילו, והבן זה.

אשר שם ה"ג. ולכן נקרא הזווג לשון דעת, בסוד וידע האדם את אשתו. וז"ס הנזכר בגמרא קטן מבן ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה. (ג) משא"כ עד עתה, כשלא נשלמו בחי' המוחין של צלם במקומו, גם לא הרעת שלו, ולכן עדיין הוא קטן גמור, ואינו ראוי לביאה.

גם נתוספו עתה בחינה אחרת, והוא, כי הנה נת"ל, כי ה"ח אשר בדעת, כבר נתפשטו למעלה בה"ס של הצלם עצמו, קודם שנכנס להיות מוחין פנימים אל הז"א, והם בחג"ת נ"ה שלו של הצלם. והנה נתבאר ג"כ בדרוש הקודם, כי החסדים בהיותן סתומים ביסוד תבונה, אינם מתפשטין, עד שיתגלו ויצאו מפי העטרה ההוא, א"כ נמצא, כי ב' שנים הראשונים, בהיותן נכנסין הפרקין של נה"י דתבונה בז"א, גם החסדים הנ"ל, המתפשטין בהם, היו נכנסין בז"א כ"א במקומו, בכל פרק ופרק, וזה היה עד השלמתו ל' שנים. אמנם בג' שנים אחרונים, שהם: ז', ח', ט' ויום א',

הגהה

לכן אמרנו שירדו עתה, א"א, שהרי מכח מרוצת הירידה חוזרות תכף להעלות, והרי אין עלייתן של שלשתן רק אחר ט' שנים ויום א', כמ"ש עתה. ואפשר לומר כי גם בזה כך הוא כי כל א' בשנה שלו יורד וחוזר ועולה. ואכתי קשה כי הרי הה"ג אינן יורדין ביסוד רק אחר כלות כל החסדים לירד כנזכר בדרוש שקדם ואחר ירידת הגבורות אז עליית החסדים למתקן. ואפשר לומר עם מ"ש לקמן, כי אין החסדים היורדין ביסוד חוזרין ועולין לגמרי ומסתלקין משם, אמנם עיקרן נשארים שם, ומשם עולה בחי' אור חוזר שלהם למעלה. וא"כ אפשר שירדו תחלה, ועלה אור החוזר, ואח"כ ירדו הגבורות ונמתקו. גם לזה קשה, דא"כ הרי הגבורות מתמתקות דרך חזרה ועליה, והרי בארנו בדרוש הנ"ל כי מקצת גבורות נמתקו דרך ירידת החסדים וצ"ע. (ז)

(א) ונל"ת, כי צ"ע, אם היו מתפשטים כבר קודם שיכנסו, איך אמרינן בדרוש שקדם, כי כולם מכוסים ביסוד תבונה, וברגע אחד יורדין אל היסוד, ואחר כך עולין כ"א במקומו להתפשט שם, וגם כפי זה הם מכוסים הב' חסדים דנ"ה של הצלם בנ"ה דתבונה, ואיך חוזרין לצאת מן היסוד דתבונה ויורדין ביסוד דז"א.

(ב) ונלע"ד, שצ"ע גם בזה, (ה) כי הרי בשנה ז', כבר נגלה החסד אשר שם בנצח, ובשנה הח' גם החסד של הוד. א"כ למה המתינו לירד ביסוד דז"א שלשתן אחר ט' שנים ויום א', כי כבר בארנו כי סיבת הירידה הוא הגלוי, כי אין שם מחיצות מעכבת לכן יורדין במרוצה מאליהן. ואם נאמר שאמת הוא כך, שכך היה, רק כיון שעתה נשלם ירידתן,

הגהות ומראה מקומות

וב"ש במקומם אחר ההגדלה. (ה) עיין להלן פ"ו.
 (ז) עיין להלן פרק ו'.

(ג) סנהדרין ס"ט.
 (ד) נ"א והוא ענין התפשטות הב' חסדים

עצמו, לכן צריך בחי' חסדים מגולין בכל י"ס דו"א, כדי להאיר את האורות כולם הסתומים בו, המתלבשין במחיצות נה"י דתבונה. והוה ענין התפשטות אלו החסדים והגדלתו, והבן כלל זה.

ונמצא, כי כדי לעלות אלו החסדים ג"כ ברישא דו"א, שהוא מקום דחוק, ומוקף במחיצות נה"י דתבונה, צריך זמן, משא"כ בעלייתו עד שליש עליון דת"ת דו"א, כי עד שם הם בגלוי, וחוזרין ברגע, ונכנסין באותו שליש העליון אשר שם עטרת יסוד תבונה, אשר היה בט' שנים ויום א', ועתה צריך זמן רב, שיעלו ברישא דו"א, לסבה הנ"ל. וגם צריך לתקן מחדש הכתר דו"א, כי עדיין איננו בו, לא חיצוניות, ולא פנימיות, כמ"ש בע"ה.

נמצא עתה, כי בשנה י', נותן דעת שהם החסדים המגולין בדעת ז"א עצמו. ובי"א בבינה. ובי"ב בחכמה. ובי"ג ויום אחד, בכתר. ואז נשלם לגמרי, ואז הוא חייב בכל המצות שבתורה.

והנה היות צריך להעלות דעת בדעת ז"א אחר אשר שם שורש החסדים, כולם הוא לסבה הנ"ל, יען היותן סתומים ביסוד תבונה, המפסיק בינם לחלל הגוף הדעת דו"א, ועתה ע"י חסדים אלו, יהי' אורם בגלוי, כמ"ש לקמן.

והענין, כי בעלות אלו החסדים שם, הנה יש בהם בחי' אור מקיף, ואור פנימי, ושמור כלל זה, ואז אר"פ שלהם, עולה ונכנס בפנימיות המוחין הודעת, ומגדילין מאור. והאר"מ, עולה ומקיפם מבחוץ, למחיצת נה"י תבונה, ובוה מתרבה אור המוחין מאד מאד, מבית ומחוץ, וגם ז"א עצמו מקבל הארה מהם בלי מחיצת נה"י תבונה.

ובוה תבין תועלת ב' גדול, בעליית החסדים עתה, מהתועלת הא'. גם תבין כי עתה, יש דעת ב', מגולה בגלוי גמור, בגולגלתא

לכן דע גם כן, כי תמיד נשארין אלו השלוש חסדים פחות שליש המגולין ביסוד ז"א, ועולה אורם החוזר ממטה למעלה להאיר ולהגדילו. גם דע, כי כל זה הוא עתה בעת הגדלות דו"א, אמנם בעת הזווג, אז כל הה"ח יורדין ביסוד דו"א לצורך הזווג, והבן זה. ואמנם עליית החסדים האלו, אין צריכין זמן, כי תכף מכח המרוצה הגדולה של הירידה, חוזרין ועולין ברגע עד שליש העליון דת"ת דו"א, אשר שם עטרת יסוד תבונה, ומכח העלייה זו שעלו תוך שליש עליון ההוא עצמו, ומצאו שם הב' חסדים ושליש המכוסים, ואז הגדילו אותן, ונתוסף בהם אור, כי הנה שרשן עומדים בעטרת יסוד דתבונה, ומשם משלחין (הב"ח) את אורם אל הב' זרועות, דרך מחיצות עטרא דתבונה כנ"ל. ז) כי שם בשליש עליון דת"ת, שם הוא עטרא דתבונה, ושם היא פצול והתחלקות ב' זרועות.

ואמנם הגדלה זו, יתבאר למטה, בשנים של י', י"א, י"ב, י"ג, כמ"ש בע"ה, כי משם יובן היטב ענין הגדלה זו, ונמצא עתה, שכבר כל הז"א נשלם כולו, וגם התפשטות ה"ח בה"ס שלו, בחג"ת נ"ה, וגם הגדילו הב"ח ושליש עליון, שהם: חסד דחסד, וחסד דגבורה, ושליש עליון דחסד ת"ת, כמ"ש בע"ה לקמן הגדלתו. והנה כ"ז, נעשה עתה ברגע אחד, בסוד אור חוזה, ובמרוצה, תכף אחר ט' שנים ויום אחד. לכן הקטן ראוי עתה לביאה, וביאתו ביאה כנ"ל, לכן עתה התחלת חינוך הקטן למצוה, אך לא חיוב גמור, עד שנת י"ג ויום א', כי אז נשלם הגדלתו, כמ"ש בע"ה. והענין, כי כ"ז נעשה עתה ברגע א'.

אמנם, גם צריך שיתפשטו חסדים של הדעת, ברישא דו"א, לשיהיה בחי' הדעת בכל חלקי ז"א, וגם שיהיו בגלוי, כי שם בראשו כל האורות סתומים, תוך נה"י דתבונה, והנה"י דתבונה מפסיקין, בין מוחי ז"א, לגופא דו"א

נמצא ב"ש בחכמה. וב"ש בכינה. וב"ש בדעת, וכולם שוין. ואמנם למטה בגופא דז"א הם ג' שלישים בכל א'. והטעם, לפי ששם אין בהם מוחין, אך פה הם מוחין אמיתים, ואינם צריכין כ"כ, ויספיקו להם זה לגלות אורם, ועיין בדרוש הכולל (לקמן) פ"ו.

והנה הגדלה זו בחב"ד, נשלמה בג' שנים האחרים. נמצא הז"א עתה בן י"ב שנים ויום אחד, וכבר הוא נשלם במוחין כולם, ולכן חייב להתענות מד"ס ביוה"כ, בן י"ב שנה ויום אחד. אמנם חסד עדיין כל בחי' הכתר לגמרי, וזה נשלם בשנת י"ג שנה ויום אחד, וכמ"ש בע"ה.

וקודם זה, צריך שנבאר בחי' הכתר דז"א מה ענינו. דע, כי המוחין דז"א, שהם חב"ד, נתלבשו תוך נה"י דתבונה כנ"ל, אשר נדרוקן אור"פ שלהם, ונכנסו אלו המוחין, באותן חיצוניות הכלים של נה"י תבונה, והיה להם לאור"פ דז"א. אך כתר דז"א נעשה מחצי הת"ת דתבונה, מטבדא ולמטה. (ג) והוא עצמו בב'

דז"א, מחוץ למחיצת נה"י תבונה, (ח) והוא הנקרא דעת מגולה. והבן היטב. (א)

ונבאר עתה, ענין הגדלת החסדים גם ברישא דז"א, הנה אחד שהאידו החסדים המגולים בב' חסדים ושליש המכוסה הגדילה ונכפלה הארתן לב'. (ב) והנה כפילת הארתן הוא, כשנעדיך שכל חסד מהם יש בהם ג' שלישים, בסוד ג' פרקי הזרוע והשוק כנודע, בסוד הדגלים, שבכל א' ג' שבטים. (י) הנה בגדלותו נכפל לוי שלישים, והנה נגדל חסד של החסד, ונעשה וי שלישים. והג' נשארין במקומן, וב"ש עולין דרך קו ימין שלה, בחכמה דז"א ושליש א' עולה בדעת דז"א בימין שלה, במקום החסדים אשר שם. ועד"ז חסד של גבורה, נעשה וי שלישים, הג' נשארין בו, וב' עולין בכינה, דרך קו שמאלי שלה. ושליש א' בדעת ז"א בגבורות אשר שם, בשמאל שלה. ובכח אלו ב"ש של החו"ג, הוא מכריע שם בין החו"ב, ושניהן חסדים. אלא שזה מן החסד דחסד, וזה מחסד דגבורה, ועל ידיהן מכריע בין חו"ב, והבן זה. והרי עתה,

הגהה

סתימותן, אינם יכולין לעלות למקומן, ולגלות האור החוזר אשר בהם. ועתה ע"י האור חוזר של המגולים, גרם להם שגם הם יעלו אור חוזר שלהם למעלה. והבן זה היטב, איך כל בחי' האורות, יש בהם אור חוזר ואור ישר, וא"א לחזור העליונים, עד שיעלו החסדים התחתונים המגולין. וכעד"ז יהיה במוחין עצמן, כי גם בהם יש אור חוזר, כמ"ש בסוף דרוש זה ושמוד כלל זה.

(א) ונל"ת, ט) דא"כ כל כללות המוחין יהיו בגלוי, [ג"כ] מחוץ נה"י תבונה בגופא דז"א עצמו, ויהיו ב' מיני מוחין: א' בהעלם. וא' בנגלה.

(ב) ונל"ת, שהוא דוגמת החסדים המגולים, שהאור ישר ירד ונתפשט עד למטה ביסוד, והאור החוזר שבהם עלה. כן היה באלו, כי א"א שיוכפלו הארתן מחדש מה שלא היה. אמנם בכח עליית של החסדים המגולין, שעלו מחמת ידידתן בכח כנ"ל, אך אלו, לסבת

(ג) ונל"ת, כי במ"א נתבאר, שמתחיל מהחזה, שהם ב"ש דת"ת דתבונה. (א)

השמש

(א) נ"ב, עיין לקמן בדרוש ד' במ"ש, אמנם אחד שנכנסו המוחין דאבא, ששם מתרץ זה, שהוא אחר כניסת גם המוחין דאבא, שאז לוקח ב"ש ת"ת דאמא.

הנהרות ומראה מקומות

(ח) עיין לעיל פ"ב כלל י"ד. (ט) עיין שער ההקדמות דף ס"ב ע"ב. (י) עיין זהר בהעלותך מן אות ק"א ובסלם מאמר הדגלים שם.

היכל ז"א שער דרושי הצלם

דנוקבא. ואם עליית דעת זה בכתר מלמטה למעלה, עכ"ז שניהן נעשין בשנת הי"ג. גם טעם ב' ליום א' הנוסף על השנה, כי הנה השליש חסד תחתון שעולה עד הכתר, הוא עולה יותר מלמטה (נ"א מלמעלה) מסיום ת"ת ז"א שלישי התחתון אשר שם, ואמנם הכתר אינו יורד שם, רק עד סיום שלישי הא' דת"ת, שהוא עד החזה לבד, ואותו השיעור שבנתיים, שעודף שהתחיל לעלות תחלה אותו שלישי תחתון, זהו בחי' יום א' העודף על י"ג שנים. והרי עתה ז"א שלם, וחייב בכל המצות שהוא מבן י"ג שנה ויום א'. (ה)

ואמנם זה שאמרנו ששנת הי"ג היה בזה ההמשך של ירידת הכתר והנה"י החדשים עד החזה מאחוריו, אינו לזה בלבד (אלא) רק ג"כ היה בשנת י"ג עליית החסד אל הכתר. (א) וזהו ענין תשלום עליית החסדים אל הכתר כנ"ל, וכ"ז נעשה בשנת י"ג.

ונבאר ענין עליית החסדים בכתר להגדילו. והנה נת"ל, כי ב' חסדים הם סתומים בחסד גבורה דזעיר אנפין, והם הנכפלין ועולין בחב"ד דזעיר אנפין להגדילו, ונשאר השלישי עליון דחסד דת"ת ז"א המכוסה, וגם הוא נגדל ונכפל ונעשה ב"ש. ואמנם ב"ש של הת"ת התחתונים המגולין, גם הם גדלו אחר שנתגלו שם למטה מהחזה דז"א, וגם הם נכפלו. (ו)

בחינותיו החיצונים ופנימים, שהוא החיות שלו, נעשה כתר לז"א. ואינו כעין הנה"י שלה, שמסתלק פנימותם כנ"ל. ונמצא כי כתר ז"א, (מתחלתו) איננו זולת מחצית ת"ת התחתון דתבונה עצמה, בפנימיותו וחיצוניותו. וכאשר יסתלק הכתר הזה, ישאר ז"א בלי כתר, רק מחכמה ולמטה, שהקטן אע"פ שאין לו מוחין, (ל) יש לו ראש שלם. והטעם, לפי שכבר ידעת, כי א"א הוא הכתר. (מ) אך ז"א נמנה מחכמה ולמטה, לכן כתר חוץ ממנו, ונעשה לו מחדש, לכן אין הכתר שלו נעשה, כי אם אחר שנגמר השלמת כל ט"ס. (ד)

והנה נבאר אח"כ בע"ה, בחי' כתר ז"א מה ענינו, ונשלים תחלה ענין תשלום י"ג שנים ויום א', ואח"כ נבאר בחי' הכתר. והענין, כי הנה מחצית של ת"ת תבונה, וגם נה"י החדשים דתבונה, כולן יורדין בראש ז"א, ומתפשטין גם מאחוריו, עד רישא דרחל נוקבא דז"א כדלקמן. וכל המשכה זאת נגמרה בשנה א', ואז נגמר הז"א בן י"ג ויום א', וחייב בכל מצות, כי כבר הוא איש שלם, וכבר היה לו תחלה י"ב שנים ויום א', ועם זה השנה הרי י"ג שנים ויום א'.

ואח"כ נבאר פירש שני ביום א' הנוסף. והנה עם היות שאלו הב' ס' בחי', אם התפשטות (הכתר) עצמו דז"א, עד רישא

הגהה

- (ד) ונל"ת, שצ"ע בטעם זה, ואפשר דקאי לעתיק, שלקח הכתרים של ז"ת רבין, שנעשו מהם זרין. (ג)
- (ה) ונל"ת, שצ"ע, אחר שכבר היום א' כ"ז. (פ) (ב)

השמש

- (א) נ"ב, זו היא תשובת הצ"ע דהרח"ו, בענין היום א', איך אחר שכבר נכללו בכתר כו'. תיקון הנוק' ע"ש. ובדרוש הכולל לקמן.
- (ב) נ"ב, נתנו לנוק', כמ"ש בפ"א משער

הגהות ומראה מקומות

- (ג) נ"א שלה (ה"ו).
- (ל) עיין שער מוחין דצלם פ"ז.
- (מ) עיין שער ההקדמות דף ס"ב ע"א.
- (ג) עיין להלן פרק ה'.
- (ס) נ"א הם ב' (ה"ו).
- (ע) נ"א דנ"ה. (פ) להלן פרק ו'.

הכללות הפרצוף יותר עליון מאד, כמעט בפי התבונה, ואז נזדווגו יחד א"א, בכללות כל הפרצופים כנ"ל. ובזה היסוד של הכללות, היה הזווג, ושם ניתנו המוחין של ז"א בסוד העיבור. ובבא זמן לידה, יצאו מוחין אלו מיסוד הזה של כללות.

והנה בינה צריכה לעשות ב' פעולות: א' להזדווג עם אבא, כי הרי זווגם לא פסיק לעלמין, ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א לצורך המוחין, נמצא כי היסוד שלה סתום וחתום תוך דעת דז"א, ואיך יזדווג עמה אבא. פעולה ב' הוא, שהיא מוכרחת להיות רובצת על האפרוחים, וזהו בהלביש נה"י שלה את המוחין דז"א, ולהכניס בתוכן, א) להמעיט את אורם, כי זולת התלבשות זה, לא היה יכול הז"א לקבל המוחין והארות הגדולה, כמבואר בדרוש ברכת כהנים. כי אז הוא עיקר התלבשות המוחין בה תחלה, בנה"י ראמא. וב' פעולת אלו, הם מתנגדות, ולכן היא צריכה להתחלק לב' פרצופים: בינה, ותבונה. ואז מנה"י של בינה עליונה, נעשית כל הפרצוף דתבונה, שלימה ב"ס: כי ג"פ עלאין דנה"י, נעשה בה ג"ר, כח"ב דתבונה. וג"פ אמצעין, נעשה חג"ת שלה. וג"ת נעשה נה"י תבונה.

וכן מחצי עליון של בינה, נעשית פרצוף בינה שלימה ב"ס, והוא באופן זה: כי הנה נחבאר, שהחיצוניות דנה"י, הוא נכנס תוך ז"א, אמנם פנימותן נשארו למעלה, ואותו החיות והפנימית, מגדיל ונותן כח הגדלה בכלים העליונים, כדי שיגדלו, דוגמת הגדלת הקטן, ויעשו לה נה"י חדשים דחיצוניות, שהם הכלים, אך לא חדשים ממש, כי זה א"א, אמנם הלבושים והכלים העליונים נגדלין, ומתארכין, עד שילבישו גם את נה"י דעצמות ופנימית. ולכן צריך שתדע הקדמה זאת, והוא, כי טרם יכנסו המוחין דצלם שמצד אבא, המלובשין תוך נה"י ראבא, ועדיין לא נכנסו

והנה ב"ש תחתונים המגולין נעשו ד' שלישים, והב' מהן העליונים הספיקו במקומם, וב' תחתונים, שלישי א' נעשה ממנו כתר רחל. ושלישי א' עלה עד שלישי עליון דת"ת המכוסה, דנגדל גם הוא ונכפל לב' שלישים כנ"ל, ושלישי א' נשאר במקומו, ושלישי א' נצטרף עם זה השלישי שעלה מלמטה מהחזה כנ"ל, דעלו ב"ש אלו בכתר דז"א, דוגמת החב"ד שבכל א' מהם יש ב' שלישים כנ"ל.

ובזה תבין, ענין ב' מלכים משתמשין בכתר א', כי מן שלישי תחתון דת"ת, נעשה ב"ש, ונעשה מהם ב' כתרים דזו"ן כנ"ל. אלא שכתרו גדול מכתרה, כי כתרו ב' שלישי אור, וכתרה חצי צ' שלישי אור ק).

דרוש ד

והנה בכל הדרושים שעברו, נתבאר ענין הצלם, וענין מוחין פנימים, וענין כתר דז"א. ועתה נשיב את ידינו בכללות בקיצור רב ונמרץ. הנה התבונה הג' ש' שהיא הב' (נ"א הד') בה נתלבשו כל מוחין וצלם של ז"א. אף על פי שבדרוש א' שבקונטרס זה, אמרנו כי ׀ דצלם לברדה, מתלבשים בו ראשונות דתבונה ע"ד הנ"ל. ת) עד החזה, ומשם ולמטה צ"ל דצלם, אינו כן, והסדר האמיתי הוא: ׀ בדר' דתבונה, כחב"ד. ל בחג"ת. צ' בנה"י. ונבאר ענינים.

הנה נודע, כי הם בינה ותבונה, ולפעמים נכללין בפרצוף א', ולפעמים נחלקים. והנה בעת זווגם דא"א, להוציא צלם המוחין אלו, נכללין בינה ותבונה, ועד"ו אבא ויש"ס. ואין להאריך, כי מאמא נבין את אבא.

ובהעשות בינה ותבונה פרצוף א', נמצא היות כל פרצוף תבונה נה"י דבינה. ובהיות התבונה פרצוף בפ"ע, יסוד שלה תחתון מאד, ובהיותן פרצוף א' שניהם, יהיה היסוד של

הנהות ומראה מקומות

שיעור י"א מן אות ק' עד אות ק"ו.

ש) נ"א הא', ת) נ"א ליג ע"ד הנ"ל (כת"י).

א) נ"א מוסיף הנה"י (ה"ו).

צ) נ"א ליג חצי (כת"י).

ק) עיין שער תקון הנוקבא פרק ב'.

ד) עד ד"ה ולכן צריך שתדע נתבאר בתע"ס

היכל ז"א שער דרושי הצלם

ונחזור לענין, כי ם דצלם, הוא התלבשות המוחין בד"ר דתבונה ול דצלם, הוא ירידה שנייה של המוחין, בהתלבשותו בחג"ת דתבונה ואינם רק ג"ס: חג"ת, כל אחד מי, הרי ל. כי הלבושים אינם רק ג/, חג"ת, אע"פ שהמוחין הם ד/, הנה הם מכוסים בתוכן, ואינן ניכרין רק הלבושים, שהם ג'.

ועם היות כי אינם רק ב' ספירות וחצי, עכ"ז נקרא ל. והענין, כי חצי ספירה דת"ת דתבונה, אינה מכלל ל דצלם, כי הוא הכתר דצ' דצלם, כמ"ש בע"ה. גם טעם ב/, בסוד ציור, כי כשתגביה זרוע א/, ותשפיל למטה זרוע א/, והגוף מחברם באמצע, הוא דמיון וצורת ל' כזה.

גם באופן אחר, והוא האמיתי, כשתשפיל זרוע א' לבדו, ויהיה הגרון זקוף, הוא צורת ל' כזה.

ורע כי הקדושה בכ"מ שיורדת עושה רושם, ונשאר שם שרשה ועיקרה, והוא מה שאינו יכול להתפשט למטה, מרוב הארתם. לכן ם דצלם, היא בחי' העיקרית, שא"א לירד יותר למטה. ואח"כ ל הגרוע ממנו. ואח"כ צ', היא בחי' תחתונה שבכולם, והיא הארה שיכול ז"א לקבלה בפנימותו. ועכ"ז אינו יכול לקבלו. אלא באמצעות המלבושים, של הכלים דנה"י דאמא כנ"ל.

ונמצא, כי ב' בחי' הראשונים, שהם: מל דצלם, לא היה כח בז"א לקבלם, ונשארו מקיף

רק צלם דמוחין דמצד אמא, או נה"י דאמא, הם לבושי המוחין דז"א, חב"ד שלו. ושליש תחתון דת"ת דאמא, הוא הכתר דז"א. אמנם אחר שיכנסו מוחין דאבא, או לוקח ב"ש דת"ת דאמא, (ב) ובוזה לא יקשה לך, אם תמצא בדרושים אחרים דברים חלוקים, פ"א נכתב שהוא מחוזה דאמא ולמטה, ופ"א נכתב שהוא מהטבור ולמטה. (ג) והבן זה, ולמטה בענין כתר ז"א, ית' באורך בע"ה.

ונחזור לענין, כי הנה עדיין עתה אינם נכנסים אחר הלידה, רק צלם דאמא, ואז אין ז"א לוקח לכתר שלו, רק שלישי תחתון לבדו. מת"ת דבינה. נמצא מה שנכנס בז"א מן הבינה, היו ד' מדות ושליש, שהם נה"י ומלכות הבינה, ושליש תחתון מת"ת שלה. וזה שחסר מבינה, צריך שיוכפלו כנגדן ממש לעילא, והם ב"ש מן הבינה שלה, וג' מדות שלימים, שהם: דעת, ח"ג, וב"ש העליונים שנשארו מן הת"ת שלה, שלא נכנסו בז"א, הרי ד' מדות ושליש מדה, ואלו הוכפלו והגדילו, והוציאו ד' מדות ושליש אחרים החסרים, ובוזה נשלמה בינה עליונה, ל"ס.

ולמטה בענין הכתר, נרחיב ונאריך דרוש זה בע"ה. והנה הבינה עליונה, היא מזדווגת תדיר עם אבא, ולא פסיק, ועליה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, והבן זה היטב. ואז התבונה שהיא תחתונה, היא רובצת על האפרוחים, ואין לה זווג.

והנה כאשר היו שניהן פרצוף א/, וילדה אלו המוחין דז"א, ואז יוצא מיסוד של כללות הב' פרצופים יחד, נמצאו צלם המוחין עומדין תלויים באויר, חוץ מן היסוד, בין ב' פרקין קדמאין דנ"ה של הכללות, אשר שם עתה הוא ג"ר של תבונה זאת, וכנ"ל, והרי בחי' זאת ם של צלם, יען שעדיין (עתה) לא נתלבשו המוחין תוך התבונה, ובהיותן בלי התלבשות, ניכר היותן ד' מוחין ממש, שהם: ח"ב ח"ג, כל א' כלול מי, הרי ם דצלם.

הגהות ומראה מקומות

דאבא, וזה אחר שיכנסו המוחין דאבא והבן זה (כת"י).

(ב) עיין לעיל פרק ג'.

(ג) ז"א מוסיף כי זה הוא קודם שיכנסו המוחין

לבוש, משא"כ בג' אמצעית וג"ת, כי זו נקרא לבוש גמור.

גם צ"ע, כי בדרוש א' אמרנו, כי ׀ דצלם נתלבשה בו"ס ראשונות דתבונה עד החזה, ולצ' בג"ת דתבונה, אלא שהל' קודם התלבשם בז"א. וצ' אחר התלבשם. ופה קבלתי בפירוש ממורי וזה"ה, כי ל' בחג"ת וצ' בנה"י. ונראה לפי עניות דעתי, כי זהו אמיתת הדרוש בזה, ושם לא דקדק, וזכור זה. ז)

ועתה נבאר החילוק שיש בין ג' אותיות דצלם, והוא, כי אלו ב' מקיפין דלם דצלם הנה, הוא כחב"ד וחג"ת, הלבושים והכלים. והחיצונים הם בגופא (נ"א גופא) דתבונה עצמה. ואו"פ הם משותפים, כי יש שם אורות דתבונה עצמה, וגם אורות של ז"א, הנקרא מוחין. ולסיבת היות בהם אורות דמוחין דז"א, לכן נקרא מקיפין דז"א. אמנם צ' של צלם, נחלקה לב' בחינות, כי כתר של ז"א, בין החיצונים, בין הפנימיים, שהם אורות וכלים, כולם הם מתבונה לבריה, בלי שיתוף כלל מן הז"א. אמנם הוא בחי' שלישי תחתון דת"ת דתבונה, או ב' שלישים, כנ"ל הסבה ע"ש. וזה השלישי של ת"ת דתבונה, האורות והכלים, הכל הם מהתבונה לבריה, בלי שיתוף כלל דז"א. ואמנם הוא, להיותו יורד ממש בחי' שלישי, וסובב ומכתיר ראש הז"א ומוחותיו כמ"ש, לכן נחשב מכלל ז"א. משא"כ במקיפין, שהם עומדין למעלה מן הראש, ולא מן הצדדין כמו הכתר כנ"ל.

באופן, שהמקיפין לסבת היות בהם שתוף דז"א, אע"פ שהם רחוקים, נקרא מקיפין דז"א. והכתר, אע"פ שאין בו שתוף ז"א, לא באורות ולא בכלים, כיון שהוא מסבבו מכל צדדיו עד החזה כמ"ש, לכן נחשב מכלל ז"א. אמנם הצ' דז"א, שהם המוחין הנכנסים בתוכו, חב"ד אלו, הנה הלבושים והכלים הם דנה"י דתבונה לבריה, והאורות דז"א לברו. הרי ג' חלוקים, שהם: מ' ל' המקיפין. והכתר.

הגהות ומראה מקומות

הם (כת"י). (ו) עיין שער הכוונות דף ג"ט ע"ב. (ז) עיין שער מוחין דצלם פרק ד'.

על ראשו דוקא, ולא כשאר אורות המקיפין אף מן הצדדין, וזכור זה. ואלו הם ב' בחי' מקיפין של ז"א, כאשר נתבאר בדברינו בדרוש א'.

ואח"כ צ' דצלם, הוא ירידה ג' של המוחין, בג"ת, נה"י דתבונה, ואלו נתלבשו תוך ז"א עצמו בפנימיות. והנה אורך ט"פ שיש בנה"י דתבונה, הם לברם שיעורם בכל אורך ט"ס דז"א, ולא יכול לסבול יותר מהם, ולכן לא נכנס בו רק נה"י דתבונה לבר, והבן טעם זה ג"כ.

(ונלע"ד, כי צ"ע פה, ראשונה, כי כאן אומר בענין הצלם הוא בזו התבונה הא' שהיא הב', ובדרוש א' כתב, הצלם בתבונה ב', שהיא הג', ונלע"ד, כי העיקר ככתוב שם, אלא שפה רצה לקצר הדרוש. והראייה לזה, כי הרי הלידה היא למטה מיסוד, שהוא בג"פ אמצעים דנה"י, (ד) והרי ׀ דצלם בר"ר דתבונה, כדלקמן, א"כ ודאי הוא שזה ׀ דצלם שהוא בר"ר דתבונה, הוא בתבונה הב' שהוא הג', שר"ר ה) הם בג' אמצעיות דתבונה א' שהיא ב', כי הרי התחלה שלה מהחזה כנודע.

גם צ"ע, כי פה אמר שלא נתלבשה זו ׀ דצלם, ושם אמר שנתלבשה ממש. ונלע"ד ודאי שכך הוא. שכל ג' בחי' צלם נתלבשו בתבונה ג', אלא שלהיותם ׀ דצלם, (ו) מלובשת תוך ד"ר דתבונה הזאת, ניכרו היותן ד' ספירות גמורות. משא"כ בל' דצלם, שנתלבשו תוך ג' אמצעיות, ואין שם היכר ד"ס, רק ג' לבר, וזה אמת.

וראייה לזה, כי הרי צלם נקרא כן, יען כי הוא גימטריא קס"א, שהוא פרצוף תבונה כולה, וא"כ אות ׀ פשיטא, שגם הוא מכלל התבונה, שהם ד"ר שבה, ואינם מוחין לברם בלי לבוש. ומ"ש בדרוש זה שלא נתלבשו, הוא יען כי גם הלבושים הם בחי' ד' מוחין ד"ר, א"כ הכל מוחין, ואין זה ניכר היותו

ד) עיין שער אנ"ך פ"ד ובספר מבו"ש שער ה' ח"א פ"ט. ה) ג"א ד"ר שתן בתבונה שלישית

של כללות האצילות, יש בהם תמיד זווג תדיר, ולא פסיק, והסיבה הוא להיותן שוין במעלה אחת, וז"ס כחדא נפקין וכחדא שריין, מה שאין כן בזו"ן, אשר אינן שוין, כי לפעמים זה גדול מזה, וע"כ זווגייהו פסיק, שלא יוכלו להזדווג, כי אינם שוין. והנה כן הענין בכל חו"ב שבכל פרצוף ופרצוף שבפרטות, וזווגייהו לא פסיק. נמצא כי חו"ב דאימא עצמה, תרין מוחין דילה, תרווייהו שוין כחדא, לא זה גדול מזה, ולא זה מזה, כדי שיהיו זווגייהו תדיר, ואלו כל חלקי הבינה יוכפלו, להגדיל המדות החסרים התחתונים, הנה נחלש כחה, ונחלקה לגמרי. משא"כ בחכמה שבה, כי כולה שלימה בכל כחה, שלא נחלקה להשלים חסרון התחתונים, וא"כ לא הוי זווגייהו תדיר, לכן הוצרך שלכל הפחות נשאר שליש העליון שבה, שלא יחלש כחה, ולא ישתנה ממה שהיה, ובאותו שליש תהיה שוה אל החכמה.

והענין, כי הבינה צורת ה' בג' קוין, כזה: ה, קו ימין ושמאל ואמצעי. ואחר שראשי ג' קוין שלימים, שהם ג' ראשונות, שהם חב"ד שלה, והם שלימים, הרי מספיק. כי שארית הקוין, שהם ו"ק חג"ת נצח הוד יסוד, הם מוכרחין לירד למטה לצורך הבנים והנה באותן ג' ראשונות של בינה, יתקיים קרא ונהר יוצא מעדן ולא פסיק זווגייהו, ע"ד הנ"ל בבינה ותבונה, והבן זה היטב. וענין החילוק שלהם, כי לעולם בכל בחי' ובחי', יש ג"ר וו"ק. וזה בחי' בפ"ע, וזה בחי' בפ"ע.

גם ט"א קרוב אל הנל, והוא, כי הנה לעולם ג"ר שוין כאחד, והנה כתר וחכמה לא נכפלו, ואם כל הבינה תכפל, א"כ תהיה משונה מהם, ולא חשובה ושוה להיות כמותם, לכן נשאר אותו שליש עליון שבה שוה וחשובה כמותן.

וטעם ב' בעבור ז"א עצמו, והוא כי אם הכתר שלו יהיה למעלה מהחזה שלה, שהם ב' שלישים, א"כ נמצא שיצטרך שתרד התבונה

והצ', שהם חב"ד פנימים. כי המקיפים, הם גופא דתבונה לבדה, והאורות משותפים דתבונה ודו"א. והכתר, גופא ואורות דתבונה לבדה. וחב"ד שהם צ' דצלם, גופא דתבונה לבד, ואורות דזעיר אנפין לבד. הרי נתבאר בקיצור.

דרוש ה

הנה אחר שנתבאר ענין מ"ל דצלם, שהם ב' מקיפים, הנעשין מבחי' התלבשות מוחין ב"פ: א', בד"ר כחב"ד דתבונה. וב', בח"ג וב"ש עליונים דת"ת דתבונה, אשר שם הזכרים הם דתבונה לבד, ואין שם כלים דו"א. אמנם האורות הם משותפים דתבונה ודו"א, תוך כלים דתבונה. נבאר עתה ענין כתר דו"א, הנעשה משליש אחרון דת"ת דתבונה, ולפעמים מב"ש כנ"ל, והכלי והאור שניהם מתבונה, והוא ג"כ מקיף, אמנם לפי שהוא מכתיר ומסבב מכל הצדדין, נקרא כתר, ולא מקיף, כי המקיף הוא על הראש, ולא מהצדדין, בסוד צל על ראשו.

ותחלה נבאר הטעם, (ח) למה אינו לוקח רק שליש אחרון דת"ת דתבונה. (ט) ויש בזה ג' טעמים: א', מפני אמא עצמה. ב', מפני ז"א עצמו. ג', מפני רחל נוקבא.

והטעם הא' הוא כמש"ל, כי כנגד מה שנכנס בזו"א, ד' מדות ושליש, צריכין ד' מדות ושליש אחרות, יותר עליונים, להגדיל, להיותן כפולים, להשלים הי"ס. והתחלתן מב"ש תחתונים מבינה שבה, וא"כ נשארן עתה כתר וחכמה. ושליש עליון מבינה, שלא הגדילו, ונתחלקו בהם (י) חציין למעלה, וחציין להשלים חסרון התחתונות, כנ"ל. ואם היה לוקח כתר דו"א, ב"ש ת"ת, היו ד' מדות וב' שלישים (החסרים) שלקחם הזו"א, והיו צריכין (כ) כנגד בינה כולה, ודח"ג, ושליש ת"ת העליון, להכפל, כדי לחלק כחם, ולהגדיל הד' מדות וב"ש החסרים, וזה א"א לעשות כן, והטעם כנודע, שכמו שאו"א

הנהרות ומראה מקומות

(י) ג"א כחם.
(כ) ג"א ל"ג כנגד (כז"י).

(ח) עיין שער לידת המוחין פ"א.
(ט) עיין שער לידת המוחין פ"ג.

ותכנס בז"א יותר, ותרד למטה ביותר, כי בהכנס ב"ש הת"ת שבה, יתפשט קו אמצעי שלה, שהוא יסוד שבה, שתחת הת"ת שבה, ויורד למטה יותר, עד טבורא דז"א, שהוא בסיום ב"ש ת"ת דזעיר אנפין, ויהיו החסדים המתפשטים בז"א להגדילו ולהאירו כנ"ל בדרושים יהיה עתה חשוכים (ל) מאד ואינן מתגלין עד מקום שלישי תחתון דז"א, וישאר בלי אור, כי יסוד הבינה יורד עד למטה ומכסה אותן, כנודע. אך עתה שאין תבונה נכנסת בז"א, רק משליש תחתון ת"ת שבה לבד, נמצא כי היסוד שבקו האמצעי, שלה אינו מתפשט רק עד החוזה, בסיום שלישי עליון דת"ת דז"א, ושם מתגלין החסדים, ומאירין ומגדילין ז"א יותר בגלוי, ממה שהיה אם ירד יסוד אמא עד טבורא דז"א, כנ"ל.

ועתה נבאר איך נעשה זה השליש ת"ת תחתון דתבונה, כתר לז"א. הנה כמש"ל ענין בינה ותבונה, איך נחלקים לב, ונעשו נה"י חדשים לבינה, ומנה"י הראשונים נעשו י"ס גמורות דתבונה. כעד"ז הדבר תמיד, והבן זה היטב. נמצא, כי גם זו התבונה הנכנס בז"א, בסוד צ' דצלם, משליש אחרון דת"ת שבה ולמטה, ונכנסים נה"י שלה בפנימיות ז"א בתוכו, בהכרח צריך להיות לה ג"כ נה"י חדשים. ואותן (ס) הנה"י שלה הראשונים הם נעשו פרצוף שלם בי"ס, ומתפשטין בי"ס דז"א כנודע.

ונבאר עתה ענינם, כי הנה נת"ל, כי בעת הלידה, עלו אורות של נה"י דתבונה למעלה, בשליש אחרון (ע) דת"ת דתבונה, אשר שם

טעם ג' הוא, בעבור מלכות נוקבא דז"א. והענין תלוי בטעם הב' הנ"ל, כי הנה המלכות אינה יוצאת רק מהגבורות דאמא, מהארתן היוצאת לחוץ, ובהיותן תוך ב' כסוים ומחיצות, אינם יכולין לעבור ב' מחיצות: יסוד אמא, ות"ת דז"א. ובכלות יסוד אמא, שאין שם רק לבוש ת"ת דז"א לבד, אז יוצאת הארתן, ומהארתן נעשית המלכות. ואם יסוד דבינה היה יורד עד שלישי התחתון דת"ת דז"א, היה המלכות נקודה קטנה מאד, ואין לה שיעור.

ואמנם כל זה אינו, רק כאשר לא נכנסו בז"א עדיין, רק מוחין דצלם דאמא, כי

ה ש מ ש

(א) נ"ב, צ"ע, מה תהא על השלשה טעמים הנ"ל, מאחר שלוקח כתרן מת"ת דאמא שני שלישים. וכפי הטעמים הנ"ל, א"א לו בשום אופן ליקח כי אם שלישי תחתון מת"ת דאמא. ואפשר שבבא מוחין דאבא, מאיר בכתר

דז"א ומגדילו, ונותן בו כח להכיל שיעור ב"ש ת"ת דאמא. ודיקא נמי, דקאמר אז יגדל כתר דז"א שלישי א', ולא יצטרך יסוד דאמא לרדת עוד עד שלישי דת"ת דז"א.

הנהרות ומראה מקומות

(ג) נ"א ל"ג שלישי א' למעלה (כת"י).

(ל) נ"א מכוסים (ח"ו).

(ס) נ"א כי (ח"ו). (ע) עיין לעיל פ"ג

(מ) עיין שער לידת המוחין פ"ג.

היכל ז"א שער דרושי הצלם

כתר דו"א, ובפרט כי הכתר הוא בחי' א' לבד, ואינו נחלק לקוין. (ק) וא"כ מוכדח הוא, שבחי' שליש דת"ת, הוא יהיה לבדו כתר ז"א, ולא הנה"י החדשים.

וביאוד הרבר, הנה אם כפי מה שחושבין בני אדם, שהגלגלת הוא הכתר, והמוחין חב"ד שבתוך הגולגלת, א"כ נמצא היות חב"ד, שהם המוחין, גדולים לאין קץ על הגולגלת שהוא כתר, יען הוא לבוש שלהם, וזה לא יעלה בדעת כלל. אך הענין, כי בודאי שהכתר הוא למעלה מן המוחין, ואין המוחין בתוכו כלל, אלא למטה ממנו, כי כתר גבוה מהם מאד מאד, וזהו פשוט. ואמנם הכתר הוא מב' בחי': חיצוניות, ופנימיות שהם מוחין עליונים גמורים, ואותן המוחין שבתוכו, הם עליונים מאד מאד לאין קץ, על המוחין דו"א הנקרא חב"ד, וכל זה עומד למעלה מן המוחין הנקרא חב"ד. ואמנם חיצוניות הכתר הזה לבד, הוא מתפשט ונמשך למטה בסוד הגלגלת, להקיף ולהכתיר המוחין תחתונים הנקרא חכמה בינה דעת.

וכבר נודע, כי מבשרי אתזה אלוה, ותביב אדם שנברא בצלם אלקים. והנה אין אנו דואין כיוצא בזה באדם התחתון. אך הענין כנ"ל, כי הכתר דו"א, אינו כולל מכללות הזו"א עצמו כלל, כי כל העצמות והכלים כולם הם מתבונה עצמה, אשר עיקרה עומדת למעלה, או"מ על ראשו בלי מוגבל. וסיום חיצונותיה (ר) מתפשט למטה, בסוד גולגלת, להקיף המוחין הנקרא חב"ד, וזו הגולגלת ניכרת ועומדת למטה, אך עיקרית הכתר הנשאר למעלה בסוד או"מ, בלתי מורגש. וכן הוא באדם התחתון, כי הכתר שלו או"מ, בלתי מורגש, וניכר רק חיצונותו המתפשט למטה, בסוד הגולגלת וכמ"ש בע"ה.

היו עומדין המוחין דו"א בסוד עיבור, כדי לדחותן בעת הלידה, כי לא יכלו כ"כ אורות להיות שם במקום צר. והנה בהיות אלו האורות שם, נשאר רושם הר' מוחין דו"א עצמן שם, בשליש תחתון דת"ת, כי כל דבר שבקדושה, מניח רושם בכ"מ כנודע, ובפרט כי הרי המוחין מן הכתר שלמעלה מהם יוצאין, ובהכרח הוא שכל מציאת ד' מוחין, נשאר רשומם בכתר הנה, שהוא שליש תחתון דת"ת דתבונה כנ"ל. וזה נתבאר בכוננת העמידה, בענין הר' כריעות וד' זקיסות ע"ש.

והנה גם האורות דנה"י דתבונה עצמה שעלו שם, הנה נשארו שם, כי כלים של נה"י יורדין תוך ז"א, כלי בלי אורות שלהם כנ"ל, (פ) ונמצא, כי אע"פ שאמרנו שנשאר שם רושם ד' מוחין דו"א, הוא דבר מועט, אך עיקר האורות הם (צ) דאמא. והבן זה היטב, כי יש בכתר רושם ד' מוחין דו"א, ואינן עולין בשם, רק אורות דאמא עצמה, שהם עיקרים, כי השאר הם רושם לבד.

והנה בהיות אלו האורות דנה"י דתבונה, שם בשליש התחתון דת"ת, הגדיל כלי הת"ת, והוציא נה"י אחרים חדשים, בבחי' כלים, בכח אורות שלהם אשר שם, וזהו דוגמת דהגדלת וכפל הנ"ל בכינה ותבונה, להוציא כלים חדשים אל נה"י כנ"ל ע"ש. ואז אותן אורות דנה"י הראשונים, חזרו עתה להתפשט בנה"י החדשים האלו, ונשלמה התבונה, כי בתחלה נסתלקו האורות לסבת צורך הלידה, שידחו את המוחין דו"א לחוץ כנודע, אבל עתה שנולדו א"צ, ולכן מתפשטין בתוך הנה"י החדשים.

ונבאר סדר התפשטותן בז"א, כי הנה בודאי שמן שליש ת"ת התחתון דתבונה, נעשה

הגהות ומראה מקומות

(ק) נ"א כמו הנה"י החדשים המתחלקין לגי קוין (כת"י). (ר) נ"א מוסיף לבד (ה"ו).

(פ) עיין לעיל פ"ד.
(צ) נ"א אשר שם (ה"ו).

להיותו קצתו נשאר למעלה, וקצתו יורד למטה. להלביש המוחין, בסוד גלגלתא, מכל צדדיה, בסוד כותרת, וזהו הטעם שנקרא כתר והבן זה. ואחר שהוא כן, שכתר דו"א האור והכלי כולו מת"ת דתבונה, לכן תמצא, כי התחלת הי"ס, [דו"א] הוא מהחכמה הנק' ראשית, ובמקום ש) כתר, אנו מכניסין הדעת. וזה סברת ר"י סגי נהור בן הראב"ד ז"ל, שקיבל מפי אליהו זלה"ה. וזהו ג"כ פי' כתר, כי כתר הוא לשון כותרת ועטרה בראש האדם, ואינו מכלל גוף האדם, וזהו ברור למביני מדע.

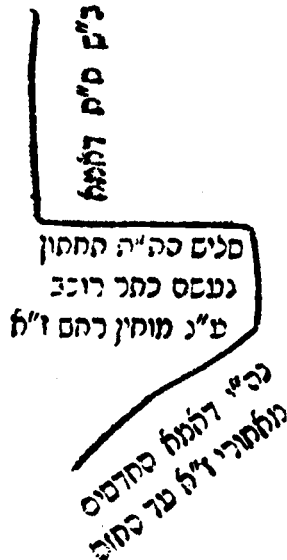
גם בזה תבין מ"ש בזוהר ובתיקונים, דכל כתר הוי מסטרא דאמא, שהוא שם אהי"ה בכתר. ונודע כי אהי"ה באמא, ואין כל זה מובן אלא כמ"ש, כי ת"ת דאמא, הוא כתר דו"א.

וא"ת א"כ אחר שבין בחי' האור, ובין בחי' הכלי, הוא מת"ת דתבונה, וא"כ אין לו שום שייכות כלל עם ז"א, ואיך נקרא כתר שלו דו"א. והתשובה, כי ז"נה אמא יורדת ומשפלת עצמה, ורובצת על המוחין דו"א בדביקות גמור עמהם, בהתחברות גדול, ומלביש את המוחין ג"כ בסוד גלגלתא כנ"ל, ולכן הוא נקרא בשם כתר דו"א עצמו.

והנה מזה תבין לכל הכתרים, של כל בחי': דא"א, ודאו"א, מה ענינם, שאינם מכללם, רק לסבת התדבקות והתחברות לבר, ע"ד הנ"ל. ונמצא, כי כשיסתלק כתר זה מזו"א, ישאר בלי כתר כלל, זולתו מחכמה ולמטה. כי נודע שהקטן, אע"פ שאין לו מוחין, יש לו ראש שלם. והטעם במה שידעת, כי א"א הוא כתר, אך ז"א הוא נמנה מחכמה ולמטה, ולכן הכתר הוא חוץ ממנו, ונעשה (לו) מחדש אחר גמר ט' ספירותיו. (א)

גם בזה תבין, ענין מעלת הכתר על שאר

ולכן נצייר ענין זה, ונבארהו, והנה צורתו הוא באופן זה.

והענין, כי הנה אותו שלישי תחתון דת"ת, הוא נעשה בחי' כתר לז"א, ורובץ ע"ג מוחין שלו, ושאר הגוף דתבונה, זקוף למעלה. ונהי' החדשים שלה, מתפשטין אחורי ז"א, כאדם הגדול בערכו, הנסמך ע"ג נער קטן, אשר כופף טבורו להסמך על ראש הנער. וראש אדם זקוף למעלה, ורגליו תולין אחורי הנער, ונמשכין למטה. כנודע, כי ז"א לגבי אמא, הוא נער קטן בן ג', כננס תחת הענק, והנה כלי ת"ת דאמא, הוא רחב, כי אין בכל הגוף וי"ס, כלי רחב כמו כלי הת"ת, ובפרט ת"ת דתבונה, אצל ראש זעיר אנפין, שהוא רחב מאד, כי לא די שזה ת"ת גוף רחב, וזה ראש קטן הכמות, אלא שזה תבונה, וזה ז"א נער קטן כנ"ל.

והנה הת"ת, גוף חלול בתוכו כנודע, לכן כשרובץ הת"ת על מוחין דו"א, יש בו שיעור

הגהה

(א) ונלע"ד, דקאי אעתיק, שלקח הכתרים של ז"ת, (דב"ן) שמהם נעשה זר"נ. כמ"ל (פ"ג).

הגהות ומראה מקומות

(ש) עיין שער מוחין דצלם פ"ח.

ודע, כי אלו הנה"י החדשים, הם סוד חוורתי דקדלי, הנו' באורא קל"ב, כי כל בחי' אמא, לובן ורחמי בערך ז"א, ורישא חוורא דגלגלתא, הוא לבנונית ת"ת דתבונה, וחוורא דקדלא, הוא התפשטות נה"י החדשים, ועד"ז תבין בא"א א) רישא חוורא דיליה כו' וד"ל. ואין חוורא זה נמשך בכל רוחב הזרועות, רק בקו האמצעי דז"א, אחורי עורף, עד נגד החזה בקו אמצעי דת"ת דז"א לבד, ולא בח"ג דיליה. וז"ש באד"ר על א"א, ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חוור, דנחית לגלגלתא דז"א. וזהו ודאי מאחוריו דרישא דא"א, והנה ע"י האי חוורתי האחוריים דז"א, שהם דינין, מתכסין בהם עד חצי ז"א, ואין הקליפות נאחזין באותן דינין של אחוריים שמחציו ולמעלה.

ואח"כ משם ולמטה, יצאה רחל, נוקבא דזעיר אנפין, אב"א, וגם שם אין דינין נאחזים, כמ"ש במקומו בע"ה. ואמנם לאה, עומדת שם פנים באחור עם ז"א, מחציו ולמעלה. והוא, כי ודאי שתחלה נכנסין המוחין בי"ב שנים הראשונים כנ"ל, ואז מכת (אוי"פ דמלכות) המלכות שבנה"י הראשונים דתבונה, שנכנסו עם המוחין בתוך ז"א, משם יצאת לאה באחוריהן כמ"ש במקומו בע"ה.

ובשנת הי"ג, בבא הכתר, ואלו הנה"י החדשים כיסו אל לאה, ונמצא לאה ביניהן, ובין גופא דז"א, ונמצאת לאה מכוסה מן החיצונים, ע"י ההוא חוורתי דנה"י החדשים החיצונים, וזהו הטעם שנקרא לאה עלמא דאתכסיא, והבן זה. משא"כ ברחל, שכבר נסתיים ההוא חוורתא, ונשארה מגולה, עלמא דאתגליא, אשר ע"כ הוכרחה להיות אב"א. כמ"ש במקומו.

והנה אותו החוורתי, ממתיק דיני אחוריים דלאה, העומדת פניה באחור דז"א, והחוורתי הנ"ל מכסה האחוריים שלה, וממתיקם. וגם לסבה זו לא נזכרה לאה באדרא, יען היותה סתומה, ונכללת בכתר דרחל, כמ"ש בעז"ה. ואח"כ נמשך ההוא חד קוצי דשערי

הספירות, כי הנה אפילו המוחין דז"א, אינם רק אורות ומוחין דיליה, והמלבושין ומנה"י תבונה. אך הכתר, אפילו האורות כולם, הם מתבונה. ובודאי כי כל אורות י"ס דז"א, אינם נחשבין לכולם, בפני אורות דת"ת דתבונה. וגם כי הנה הת"ת דתבונה, וגם הנה"י החדשים שלה, שהוגדלו עם האורות שלהם, כולם ניתנו ברישא דז"א, בסוד מקיף כמ"ש. והם אורות רבים וגדולים, כולם הם מהתבונה. ונודע, כי האור הקטן שבספירה העליונה, היא גדולה מכל מה שלמטה ממנו, עד סיום המדרגות, דוגמת החיות בפרשת בשלה, ת) שאמר, שראשי החיות ככולהו שוקי החיות כו'. ומכ"ש פה שהם רבים וגדולים, כי בודאי כתר דז"א גדול לאין קץ מאד, על המוחין אלו, ונוסף ע"ז כנ"ל, שרושם ד' מוחין דז"א, (הם) ג"כ נרשמים שם, כמ"ש בד' כריעות ובר' זקיפות שבעמידה ע"ש.

נמצא עתה, כי הכתר דז"א אינו רק שליש התחתון דת"ת דתבונה, הכלי והאור שלה, שהוא כפוף ע"ג המוחין דז"א, רבוץ עליהם כנ"ל. וחצי קומת תבונה זקופה, ופניה כלפי פני הז"א ג"כ, נמצא נה"י שלה החדשים, תלויין מאחורי ז"א, ולא ניתלין מצד פנים דז"א, כי כוונתם להיות (פב"פ עם הז"א) פניה בצד פני ז"א להסתכל בו, ולהביט בו בפניו להאיר אליו פב"פ. והנה הנה"י החדשים, הם נמשכים מאחורי העורף דז"א, ומכסים עורף שלו, עד כנגד החזה מאחוריו, כי הלא במקום שמסתיים היסוד דאמא מבפנים בז"א, שם הם מסתיימין נה"י דאמא החיצונים החדשים, שאע"פ שאלו הנה"י החדשים, שיעור ארכם כמו הנה"י הראשונים הפנימים, עכ"ז אינו דומה המתפשט ביושר למעקם. ולכן הנה"י הראשונים אשר נכנסו בפנים ביושר, הם מתפשטין בכל ט"ס דז"א כולם. אך נה"י חדשים החיצונים שמתעקמים, והם נתלין יזורדין דרך האחוריים, אינן מגיעין רק עד החזה לבד מהאחור.

הגהות ומראה מקומות

(ת) אות רס"ט. א) עיין שער א"א פ"ה.

הנה"י החדשים, המגיעין עד החזה, מסיפם נעשה כתר של רחל, (א) המתחלת מכנגד החזה, לכן לאה הנסתר שם, היא נחשבת לכתר דרחל ממש, והבן זה. ז"ס ב' מלכים שמשתמשין בכתר א', כי הנה אלו הנה"י החדשים, מהכלי של ת"ת דתבונה שהגדילין נעשה כנ"ל, וא"כ כולם נקרא ע"ש ת"ת דתבונה, והנה מראשיתו נעשה כתר לז"א, ומסופו כתר לרחל. והם ב' מלכים שמשתמשין בכתר אחד. ודע, כי זה שאמרנו שרחל אינה לוקחת רק סיום החוורת, זהו עתה בהיותה באחוריה, כי אחר שתגדל ותהיה שוה אל ז"א, אז ג"כ תהיה שוה אליו פכ"פ בכתר אחד שוה לשניהן. ונמצא עתה, כי כמו שכתר ז"א אינו משלו, רק מתבונה לבר. כן כתר דרחל, הוא מן התבונה, ולא שלה, כי אמא נעשה כתר לו ולה. והבן היטב.

דרוש ששי

(ג) ועתה נבאר צ' דצלם, שנעשית מנה"י הראשונים דתבונה הג', שהיא הב', והנה האורות שהם המוחין דז"א, מתלבשין בתוכם, והלבוש נגרר אחר הרוחניות וטפל לו, ולכן הכל נחשב ומתייחס לגוף הז"א ולא אל התבונה. והלבוש מסתלק מטבעו הראשון שהיה של תבונה, ונעשה טבע הז"א עצמו, וחוזרין להיות גופא דז"א ממש, ונקרא עצם מעצמו ובשר מבשרו, כי הגוף מתנהג אחר הרוחניות אשר בתוכם, לכן הי"ס דז"א הם נחשבין מחכמה ולמטה, הנקרא ראשית כנ"ל, ולא מן הכתר, וגם לא מן החסד ולמטה, אלא מהחכמה למטה, כי הכל נחשב כגוף הז"א עצמו, והם חב"ד חג"ת נה"י, והבן זה הכלל ד).

מרישא דז"א דרך אחוריה, ולא דרך הפנים, שלא לכסותו, וגם כי בהיותו נמשך באחוריים, מעלים ומכסים ההוא חוורא דקדלי, כנוכר באדרא. אע"פ שנאמר לגבי א"א, מזה נלמד לז"א.

וא"כ נמצא, כי הכתר דז"א, אינו גוף א' דבוק עם הנה"י הראשונים צ' דצלם, שנכנס בסוד מוחין תוך ועיר אנפין. אמנם הוא גוף אחד הרבוק עם אלו הנה"י חדשים שהם תלוין מאחורי החזה כנ"ל. אמנם הוא דבוק יותר עם הנה"י הפנימים, כי הרי הנה"י החדשים תלוין מן הצדדים מאחורי ז"א, והת"ת רבוץ ודבוק על המוחין ממש שהם בנה"י הראשונים כנ"ל, ואין הנה"י החדשים מפסיקין בנתיים.

ובזה תבין מ"ש במ"א, כי קו אמצעי דז"א יורד לפעמים למטה, ויורדין כתר ודעת דז"א למטה, ונשארין ב' קוין החו"ב שלו במקומם. ואיך אפשר זה, שירד קו אמצעי זה המחובר לגוף, וישארו ב' קוין האחרים במקומן. אך יובן במ"ש, כי גוף הכתר איננו גוף א' דבוק עם המוחין דז"א, והוא יכול לעלות ולירד כפי רצונו, בלתי שירדו ויעלו עמהם ב' קוים האחרים. ודרך ירידה זו, ועליה זו, היא תלויה כפי ירידת נה"י החדשים מאחורי ז"א, או עליותן והבן זה.

ובזה תבין ענין שנת הי"ג, שהיא בחי' ירידת הכתר, כי אלו הכתר הוה, היה הת"ת נאחו ב) בנה"י הראשונים של המוחין, לא היה צריך זמן לירידתו, כי תיכף בירידת המוחין, ישאר הכתר מונח עליהם. אמנם כיון שצריך להוסיף הנה"י החדשים, ולרבוץ הת"ת על המוחין, ולירד הנה"י החדשים, ולהתפשט עד החזה מאחוריים דז"א, צריך זמן שנת הי"ג. והנה מסיום האי חוורתא, הנעשים מן

הגהה

(א) ונל"ת, שהוא מהמלכות אשר שם, דוגמת לאה היוצאת ממלכות נה"י תבונה הפנימים הראשונים.

הנהות ומראה מקומות

(ב) נ"א מהת"ת הנאחו (ה"ו). ג) מכאן עד ד"ה ודע כי אלו המוחין הוא בתע"ס שיעור י"ב מן אות קי"ב עד אות קט"ז. ד) עיין שער מוחין דצלם פ"א ו' וז' ושער הנסירה פרק ד'.

בו"ק. ובדרוש ז) כי אל דעות ה', שהם ב' דעות דו"א, יתבאר ענין זה היטב ע"ש. וטעם הדבר הוא, כי הנה נתבאר לעיל, שהכתר שבו, הוא שלישי תחתון ת"ת דתבונה, הכלי עם אור שבו דתבונה עצמו, והוא אור גדול מאד כנ"ל, כי גופא דכתר, קטן בערך האורות אשר בתוכו כנ"ל. ולכן היה כח באורות ההם, לעלות את הדעת דו"א דרך קו אמצעי דוגמת כתר, ולעשות מוחין ח) בראשו, דוגמת הדעת מוח דא"א שהוא בראשם.

והנה דע, כי כל אלו המוחין הנכנסים תוך דו"א, שהוא צ' דצלם, כולן הם חוזרין לעלות ממטה למעלה בסוד אור חוזר, כי כן הוא בכ"מ, שאור ישר יורד, מוכרח הוא שיהיה לו אור חוזר, בכל המקומות והבן זה. נמצא (כ"י) גם במוחין דקו ימין ושמאל, שהם חר"ב, יש אור חוזר ממטה למעלה, ומתפשטין ממטה למעלה, אמנם אין דרוש שלנו עתה רק באור חוזר של הדעת לבדו, כי הוא סוד המים המגדילין האילן, כנ"ל בדרוש א'.

ותחלה נבאר דרך התפשטות ה"ח בגופא דו"א, והגדלתו ב"ג שנים ויום א', כי כמו שביארנו לעיל בדרוש ג', ענין כניסת כל המוחין עצמן עד י"ג שנה ויום אחד, כן עתה צריך לבאר התפשטות החסדים לבדו, וחזרתן ממטה למעלה, בזמן המשך י"ג שנים ויום אחד הנ"ל. והנה זהו קרוב אל הנ"ל בדרוש ג', בזמן הי"ג שנים ויום א', בכניסת כל המוחין. והענין, כי כבר נת"ל, כי עיקר הגדלת דו"א, הוא ע"י החסדים של הדעת המתפשטין בו"ק דו"א. והנה הם אינם מגדילין אותו, עד שיכנס עטרת יסוד דתבונה במקומה, בשליש העליון דת"ת דו"א, ואז יוצאין משם ומתגליון, ואז מגדילין אותו. ונמצא כי אלו החסדים

יבזה תבין, מ"ש לך בסוד הגדלות דו"א, ע"י כניסת המוחין האלו, כי בתחלה היו ר"ק לבר, ונגדלו ונעשו ט"ס, והוא ע"י ג"ס דנה"י אמא שנכנסו לתוכו, ונעשה ט"ס. ולולי שנחשבין מגוף ז"א עצמו, ובשר מברו, איך יגדל ע"י, אמנם אחר שאינם עתה בשר אמא, אלא בשר ז"א לבדו, לכן נגדל הז"א הגדלה ממשית, כי פ"א דנצח תבונה, מתערב עם ב"פ דחסד דו"א, ונעשה חכמה דו"א. ופרק אמצעי דנצח, ה) מתערב עם פ"ת דחסד, ופ"א דנצח ז"א, ונעשית חסד דו"א. ופ"ת דנצח אמא, מתחבר עם ב"פ תחתונים דנצח ז"א, ונעשה נצח דו"א. וכעד"ו בבי' ספירות אחרות, עד שנעשה בן ט"ס גמורות שלו ממש.

ונמצא, כי אלו המוחין הם מתפשטין בכל ט"ס דו"א, ויש להם ב' לבושים: א', לבושי נה"י דתבונה. וב', לבושים מגופא דו"א. אשר בתוכם מתלבשים נה"י דתבונה. ונמצא היותן לבוש תוך לבוש. (א) ועכ"ז עיקר המוחין אינן רק אותן שבחב"ד דו"א, כי שאר המוחין המתפשטין דרך קוין, אינם מוחין ממש, ונתבאר זה במקומו בע"ה.

ודע, כי אלו המוחין החר"ב, נמשכין מזווג א"א, מן המוחין עצמן דא"א, מן ראשם דחר"ב דא"א. אמנם ב' טפות הדעת, שהם חו"ג, נמשכו מן החו"ג המתפשטין בו"ק דגופא דא"א, ולא מן הדעת עצמו דא"א. ומהראוי היה, שכאשר יכנס הדעת הזוה בז"א, שיהיה כאופן הנ"ל, שחר"ב ישארו בראשו בסוד מוחין, והדעת יתפשט בגופו בו"ק דו"א למטה, ולא יהיה בראשו דעת מקובץ מחו"ג. אמנם לא כך היה, אמנם תחלה נעשה מהם דעת, מקובץ בראשו ממש, מחו"ג, ואח"כ מתפשטין גם

הגהה

(א) ונלע"ד חיים, צ"ע, כי הרי לעיל אמרנו שמתערבים פ"א דנצח אמא עם ב"פ

הנהרות ומראה מקומות

פרק ג'. ז) לעיל פרק ב' כלל י"ו.

ח) ג"א מוח ממש (ה"ו).

ה) ג"א מוסיף דנצח אמא (ה"ו).

ו) עיין שער המוחין פ"א. ושער פרטי עי"מ

ונבאר טעם, איך ענין הגדלה זו, ע"י החסדים המגולין, והענין, כי אינו דומה האור המכוסה לאור המגולה, לכן החסדים המגולים אורם כפול, מבהיותם סתומים תוך עטרת בינה. נמצא עתה, כי אלו החסדים שנתגלו, נכפלים אורם כפליים ממה שהיו סתומים בתחלה, וכאשר עלו דרך אור חוזר עד ב"ח ושליש המכוסים, אשר גם אורם הוא כפליים, אלא שלהיותן סתומים, אינו ניכר רק מחצית אורם, הנה בעלות אורות אלו החסדים המגולים עד שם, הנה מוסיפין בהם כח ומגדילין אותן. וע"י מתגלה כפל האור שהיה בהם, כפי טבע המים להגדיל האילן, ולגלות כחו, מה שהיה בכח, להוציא אל הפועל. ונמצא כי כל אלו בין הסתומים בין המגולים, כולם ע"י אור החוזר נתגלה, ונתראה בהם כחם ואורם, ונכפלו כפליים ממה שהיה בהם בתחלה. ואמנם ענין כפילתן כפליים, נת"ל בדרוש ג', ודלגתי קצת מהענין, ואכתבנו פה בקיצור.

הנה החסד שבחסד נכפל לב', ונעשה ו' שלישים, ג' לעצמו, וב' לחכמה, וא' לדעת. וכן חסד שבגבורה, נעשה ו' שלישים, ג' לעצמו, ב' לבינה, וא' לדעת.

ובדרוש הנ"ל שאלנו, למה בכחב"ד דו"א אין בכל א' רק ב"ש, ובה"ק ט' דו"א כל א' ג' שלישים. ותירצנו תירוץ א', וזה תירוץ אחר, כי הנה הדעת אינה ספירה בפ"ע, אמנם הוא בחי' היסוד, המזווג ומכריע בין חו"ב. ונמצא כי הדעת נחלק לחצאין, חציו הימני עטרה דחסד, מצד חכמה. וחציו השמאלי, עטרה דגבורה, מצד הבינה. והרי עתה, כאלו יש ג' שלישים בחכמה, וג' בבינה.

ונשלים ענין הכפל, כי זה החסד שבת"ת, גם הוא נכפל לו' שלישים, ג' לעצמו, וב' לכתר ז"א, וא' לכתר נוקבא. וחסד דנצח נכפל לו'

נתעכבו מלצאת מעטרת התבונה, עד המשך ו' שנים ויום אחד, אחר עיבור, וב' שנים היניקה, כי עד אז היו נכנסים הפרקין דנה"י רתבונה, ונסעו ו' מסעות, שהם ו' ספ"י כחב"ד ח"ג, ועוד שליש ת"ת, הרי ו' שנים ויום א', (א) שהתחילו החסדים ליכנס ברישא דו"א, ולא נגמרו לעמוד במקומם, אשר משם התחילו להתגלות. עד סוף הז' שנים ויום אחד כנ"ל. לכן דין הפעוטות מבן ו' שנים ויום א', דמקחן מקח במטלטלין, שהוא סוד הדעת, שהם החסדים, שאז מתחילים לצאת ולהתפשט בו"ק, הנקרא מטלטלין, כי אלו הם העושין ההיקף והצירוף ע"ג הקרקע שהיא המלכות רחל. ובו"ק שהם מטלטלין, מתחיל הדעת להתפשט בהם, לכן מקחן מקח במטלטלין, כי כבר יש בו דעת למטה (למה) שנוגע אל המטלטלין. אך לענין קרקע, אין בו דעת עדיין, כי עדיין לא נתפשט הדעת בקרקע, שהיא המלכות. וכשיתפשט הדעת במלכות, שהיא הקרקע, אז מוכר בקרקעות כמ"ש במקומו. ואמנם בפרק יש נוחלין, יש סברה שאין מקח הפעוטות קיים, רק כבר ח' או ט'. והטעם לפי שהוא מונה גם ב' שנים דיניקה עם הז' הנ"ל, והרי הם ט' ויום א'.

והנה אחר ט' שנים הנ"ל, כבר נתגלו החסדים המגולין, שהם ב"ש חסד דת"ת, וחסדי ג"ה כנ"ל, ונתפשטו במקומן האמיתי, לכן ביאת בן ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה, אמנם עדיין אינו ראוי להוליד, רק עד אחר שיחזור לעלות בסוד אור החוזר עד המוחין, ויגדילו, שהם ד"ס כחב"ד, בר' שנים אחרים, והרי נשלמו י"ג שנים ויום א', וכבר נגדלו המוחין שלו, ואז הוא ראוי להוליד, משא"כ קודם הגדלת המוחין העיקרים, כשהיה בן ט' שנים ויום אחד, כי אז ביאתו ביאה, ואינו ראוי להוליד, אם לא ע"י מקרה.

הגהה

(א) נל"ח, שצ"ל ונסעו ז' מסעות, שהם חב"ד ח"ג נ"ה, ועוד שליש ת"ת, הרי ז' שנים ויום אחד.

הגהות ומראה מקומות
 (ט) ג"א ובחז"ג ובר"ק (ה"ו).

שלישים, ג' לעצמו, וג' לחכמה דנוקבא דז"א, שהוא נגד נצח דז"א, כנודע בפ"א שלו. וכן חסד ההוד, נכפל לו, ג' לעצמו, וג' לבינה דנוקבא, שהוא נגד פ"א דהוד דז"א. והרי עתה נתבאר, מ"ש בפ' שלח דק"ע, דעת אתי בו' סטרין וכו', כי התפשטות הדעת בז"א, הוא התפשטות הה"ח בגופו ע"ד הנ"ל, והבן זה.

ובמ"ש, כי משליש תחתון דחסד הת"ת, נכפל לב' שלישים, ושליש א' עלה לכתר ז"א, ושליש א' לכתר נוקבא. ובזה תבין פסוק, והיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה, כי כתר זו"ן, שניהם נעשו משליש א', וזהו יום א', ואינו לא מן הז"א לבדו, הנקרא יום. ולא מן הנוקבא לבדה, הנקרא לילה. רק של שניהם יחד. וזהו לא יום ולא לילה. וז"ס ב' מלכים משתמשין בכתר א', שוה לשניהן, בבחי' זה השליש תחתון, הנחלק לב', כנ"ל. וז"ס נעוץ סופן בתחלתן, כי כתר ומלכות ממקום א' חצובים.

ובזה תבין גם כן הטעם, למה אין אנו מזכירין הכתר במנין י"ס, יען לא נשלם רק אחר גמר כל ט"ס, וכל המוחין, כנ"ל מדרושים שעברו, ולא נשלם עד שגם נשלם כתר דנוק' דז"א ג"כ, ע"כ אנו מונין תמיד ט"ס, מחכמה עד היסוד, עם הדעת, ואין אנו מזכירין לא כתר, ולא מלכות, כי שניהן נעשו כאחד (נ"א פ"א) אחר הכל.

ונבאר עתה שאלה אחת ששאלנו למעלה

בדרוש ג', כי אחר שנתבאר שם, שה"ח כבר היו מתפשטין בט"פ של מוחין, בצ' דצלם, קודם כניסתן תוך ז"א, א"כ מה ענין ירידת החסדים אל יסוד דז"א, אחר ט' שנים ויום א' ולא קודם. והענין, כי ודאי שכך הוא שכבר הם מתפשטין כל א' בפרק שלו, ובהכנס אותו פרק, נכנס עמו החסד הראוי לו. ומ"ש ואחר כך מתפשטין ומגדילין, הענין הוא, כי עד שיכנס הדעת דז"א במקומו בשנת הט', אשר הוא שורש לכל הה"ח המתפשטים שהם ענפיו, (י) אין כח באלו החסדים לעשות שום פעולה, או הגדלה, ואינם מאירין. ואחר הכנסת דעת במקומו, שהוא שרשם, אז יש בהם כח להגדיל ולהארות פעולתן, ולכן אנו מזכירין התפשטותן אחר ט' שנים, ולא קודם, והבן זה.

והנה אחר שנעשו כל בחי' הנ"ל, של הגדלת ה"ח (כ) התחתונים שנכנסו, נשלמו ג"ר דז"א, בבחי' הכלים הראויים לקבל המוחין בתוכם, ונתקנו. והיה הכתר דז"א, חצי ת"ת תחתון דא"א, אשר ממנו נעשה חב"ד, בימי היניקה, (א) ובימי העיבור, כמבואר במקומו. הנה עתה נתעלה זה חצי ת"ת התחתון דא"א, שהם היו אז בחי' חב"ד, ונעשו בחי' כתר לבד לז"א, ושם בזה הכתר, עלו ב"ש חסד דת"ת הנ"ל, שעלו בכתר להגדילו. ואח"כ מהר"ק דז"א שהיה לו בעת היניקה, נתפשטו והיו לו לט"ס כנ"ל, ע"י הגדלת החסדים, והרי נשלמד י"ס דז"א, ואח"כ בתוכם נכנסו המוחין העליונים הנ"ל שהם צ' דצלם. (א)

הגהה

תחתון דא"א, אשר מהארת הת"ת הנ"ל, נעשה בחי' ראשו, ומוחין דעיבור, או דיניקה שלו. ועתה כל זה נתעלה, ונעשה עתה הכלי דכתר

(א) נל"ח, שצ"ע, דהרי כאן אמר, כי בחי' הראש שהם הכלים דז"א בהיותו בעיבור, ובהיותו ביניקה, אשר היה כנגד חצי ת"ת

השמש

(א) נ"ב, בשער ט"ז שער הולדת אבא ואמא וזעיר אנפין פרק ה' ופרק ז', (ובסוף פרק א' משער י"ז ובסוף פרק ט' משער כ"ט ז"ל.

והם וכו') והם ג' שמועות, הנזכר בספר מבוא שערים שער ה' חלק א' פ"ו. ע"ש תי' מהרח"ר

הנהות ומראה מקומות

(י) עיין לעיל כללי החו"ג כלל ט"ז. (כ) נ"א החסדים (ה"ו).

אך ב' חצאי התבונה הנ"ל, שניהן פרוצוף א' לבד, ולא כמו התבונה ובינה עליונה, שהם ב' פרוצופים. ולפעמים גם הם נכללין יחד, אלא שהוא בב' בחי': כי לפעמים התבונה, עולה עד לבינה, ונכללת שם עמה. ולפעמים בינה יורדת עד מקום התבונה, ונכללת עמה. ועיבור זה הב' דמוחין דז"א, היה בבחי' זו הב', כי ירדה בינה למקום תבונה, ונכללת עמה, ושם היה הזווג עם החכמה. ואח"כ ירדה תבונה את צלם המוחין האלו במקומה למטה, והיו שם המוחין מגולין, ונקרא שם צלם או"מ, קודם שיתלבשו בחצי עליון תבונה עצמה, שהיא תבונה תחתונה כנ"ל. והנה עתה נחיי דתבונה הם על ראש ז"א בחי' מ דצלם. בחי' ב', ל דצלם, והוא כי נכנסים נה"י דתבונה עליונה, הנקרא תבונה תחתונה, ונכנסים בראש ז"א, שהיה לו בהיותו קטן. ועתה אותו ראש, הוא נעשה בחי' קרומין המוחין, ובתוך הקרומות האלו, נכנסים נה"י דתבונה, ובתוך הנה"י נכנסים מוחין דגדלות. באופן כי עדיין לא נתלבשו נה"י דתבונה (ע) עתה, רק תוך הקרומין, שהם המוחין הראשונים. בחי' ג', צ' דצלם, והוא כי עתה נגדלר ו"ק דז"א עצמו, והפרקים העליונים דחג"ת

הנה (מ) לעיל בארנו ענין ו"ק דז"א איך נעשו ט"ס, אחר כניסת המוחין, ע"י ט"פ דנה"י דתבונה. וזהו פי' ב', כי הנה ע"י אלו החסדים המגדלין האילן שהוא ז"א, אילנא דחיי, היתה הגדלתו באופן זה ג"כ, לבר מהגדלת של החסדים והמוחין בעצמן שנכפלין כנ"ל, גם הגדילו גופא דז"א, כנודע כי אין המים הנכנסין בשרשי האילן, נעשין הן (עצמן) גוף האילן, רק הם מגדילין האילן. כי בקו ימין דז"א לא היו בו תחלה בעת היניקה, רק ב"ס, חסד ונצח, שהם ו"פ. וב"פ עלאין דחסד הוגדלו ע"י מים, ונעשה ג"פ כנ"ל, ונעשה כלי א' לקבל בו מוח חכמה. ושליש תחתון דחסד, ושליש עליון דנצח, הוגדלו ע"י המים, ונעשו ג"פ דחסד. וב"פ תתאין דנצח ג"כ גדלו ע"י מים, ונעשו ג"פ בנצח. וכן על דרך זה בקו שמאל ואמצעי.

דרוש ז

ס) מצאתי אופן אחר בענין צלם דז"א, וזהו עניינו. כי הנה ב' בחי' יש באמא עלאה, והם: בינה, ותבונה. וגם זו התבונה נחלקת לב', והשנייה שלה, היא הנעשית צלם בז"א.

הגהה

דא"א, וגם אז היה הכתר (חצי תחתון דת"ת דא"א) גם ג"ר חב"ד כולם מצד התבונה לבדה, כי לכן לא נזכר רק ו"ק לבד, שהם משלו. ועתה בגדלות עלו כל זה בכתר, ונמצא כולו מתבונה. ואחר כך מהו"ק שלו עצמן נגדלו. ונעשו המוחין חכמה בינה דעה. מגדלות עצמן, ומהו"ק שלו עצמן. כי תחלה גם כלים של מוחין היו של התבונה, ועתה כלים של המוחין הם שלו, זולת הכתר לבד, שכולו מתבונה אף הכלי.

שלו. והרי במ"א נתבאר, כי אלו עצמן נעשין כלים וקרומים, אל ג' מוחין של עתה דגדלות. (ל) ולא מגדלות דו"ק והתפשטותן לט"ס. ואיך הם עלו לכתר לבדו וצ"ע. גם צ"ע, כי הרי לעיל נתבאר, כי הכתר דז"א כולו מצד תבונה, אור וכלי, ואיך אומר פה, כי הכתר מכלים ראשונים דחב"ד שלו. (נ) אך לזה צ"ע הב', אפשר לומר כי גם בקטנות ויניקה, יש צלם דחיצוניות תבונה, ויש לו כתר ומוחין מצדה, ואותן הבחי' נמשכו לז"א בחצי ת"ת התחתון

הגהות ומראה מקומות

- (ג) עיין שער הצלם פרק א'.
- (ד) נ"א ומהגדלות דו"ק בהתפשטותם לט"ס.
- (ה) עיין באדר"ו דף ט"ו בסלם ד"ה ויש הם (כת"י).
- (ו) עיין שער מוחין דצלם פ"א ר' ו' ושער הנסידה פרק א' וד'.
- (ז) עוד פירוט.
- (ח) ע"א מוסיף עד עתה (ה"ו).

ל. ומעלת ל, כמעלת ם העליונה מכולם. וז"א לא יוכל לקבל כי אם הארה מועטת. נקרא צ' דצלם, וזכור זה, ואל תשכה הקדמת ג' בחי' נה"י דתבונה: חיצון, אמצעי, ופנימי. ונחזור לענין ראשון, כי להיות מוחין אלו מטיפת זוג אר"א כנ"ל, שהם לובן ואודם, מוכרח שיעשו ב' מיני מוחין: א' מצד אבא. וא' מצד אמא. וכל אחד משניהן, כלול מג' מוחין שהם חב"ד. וכשהוצרכו לכנסו ברישא דז"א בגדלות, אז נכנסין מוחין דמצד אבא, ויתלבשו תוך נה"י שלה, (פ) ויתגלו בחי' צלם אחד, בכל ג' פרטיו, כנ"ל בדרושים.

דרוש ח

(צ) דרוש הצלם, וקצת מדרוש זה בארנו בברכת כהנים. והענין, כבר ידעת, כי המוחין דז"א הם מזווג אר"א, כי אבא מזריע לובן, ואמא אודם. ואז שניהן מצטיירין בציוור רחם האשה. ושם ברהם אשה, נעשה פרצוף אחד ב"ס, רק שהוא רוחני מאד, יותר מן הז"א, ונקרא נשמה של הז"א. כי כמו שנשמת האדם, אינה נכנסת בו עד י"ג שנים, כן נשמת הז"א שהוא המוחין שלו אינן נכנסים בו עד י"ג שנים.

וכבר בארנו, כי יש חיות ומוחין אל הקטן בכל ג' זמנים. הן בעיבור, הן ביניקה, הן בבחינת מוחין. ובארנו זה בסוד מוחין דקטנות, כי הלא בכל ספירה וספירה יש ג' בחי' לבושים: חיצון, ואמצעי, ופנימי. ובתוך לבושים אלו, יש אור רוחני, וגם הוא מתחלק לג' חלקים: נר"ן, ואין להאריך. והנה המוחין של העיבור, נתלבשו בלבוש החיצון של נה"י דתבונה. והנה כ"א מבחי' ג' אלו המוחין שהיו מתלבשין בנצח הוד יסוד תבונה, מסתלק אור פנימי של תבונה, ואינו נשאר שם רק הלבוש לבדו. ואלו המוחין המתלבשין, נעשין בו בחינת אר"פ. וז"ש (ק)

שלו, נעשה גולגלתא ממש אליו, כנזכר בדרוש העבר. וזו גולגלתא נעשית ונגדלת, והלבישה הקרומים הראשונים, אשר בתוכם נה"י דתבונה, ובתוכן המוחין, וזהו צ' דצלם. כי עדיין לא היה רק קרומות, ולא גולגלתא מחוץ לקרומות. לכן עתה בבחי' זו הג', שהיא צ' דצלם, שנעשית גולגלתא ממש מבחוץ לקרומות, היא מה שכתב שנכנסה ממש תבונה תוך ז"א, משא"כ בבחי' ב' ל' דצלם. והטעם, כי אז עדיין לא נתלבשה הבינה רק תוך הקרומות, אשר היו תחלה ראש ומוחין דיניקה, שהיו לו מצד חצי ת"ת דא"א, כנ"ל בדרושים.

ונבאר עתה, כי אחר הי"ג שנים ויום א', שכבר נכנסו בו צ' דצלם, שהם המוחין דאמא, ועדיין חסרים צלם אבא. ולכן נבאר תחלה עניינם מה הם. הנה ענין הצלמים האלו, שהם המוחין שלו, נעשין מזווג אר"א, כי אבא מזריע לובן, ואמא אודם. ואז הב' טפות ההם דאר"א, מצטיירין ביסוד אמא, ונעשו פרצוף א' שלם ב"ס, רק שהוא רוחני דק מאד, יותר מן הז"א, ונקרא נשמת הז"א. כי כמו שנפש רוחניות של אדם התחתון, אינה נכנסת באדם עד י"ג שנים ויום א', כן אלו המוחין אינן נכנסים בז"א עד י"ג שנים.

וטעם התלבשות המוחין דז"א בנה"י דתבונה היא, כי יען אלו המוחין הם אורות גדולים, כי הם טיפות שממשיכין אר"א בזווגם, ממה שלמעלה מהם, שהוא א"א. וא"א גם הוא ממשיך מעתיק, וכן עד יותר למעלה, מדרגה לפנים ממדרגה, ואין כה בז"א לקבלם, כי אם אחר התלבשם בנה"י דתבונה כנ"ל. ואחר עשות ג' בחי' הנקרא צלם, והלואי אחר כך שיוכל לקבלם. באופן, כי לב' סבות, נעשה ג' בחי' צלם: א' לפי שכל דבר שבקדושה עושה רושם, ומניח רשימו במקום שעובר כנ"ל. הב', כי הלואי שיוכל ז"א לקבל אורות האלו, אחר ג' המעטות הנ"ל, שהם ג' אותיות דצלם כנ"ל. ובודאי שאין מעלת האחרון שהוא צ', כמעלת

הגהות ומראה מקומות

(פ) ג"א מוסיף ומוחין דאמא תוך נה"י שלה
ואח"כ מתחבין יחד כי נכנסין נה"י דאבא בנה"י
דאמא ויתגלו (כת"י) (צ) עיין מבו"ש שער ה'
ח"א פי"ג. (ק) ברכות ס"ג:

הוצרכה להלביש אמא עילאה המוחין אלו תוך נה"י שלה, ולהכניסן אחר כך בראש ז"א.

וכבר ידעת, דאמא עילאה לא מתפרשת לעלמין מאבא, בסוד ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן תדיר, ולא פסיק. ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א, יתבטלו זווג או"א, כי אחר שהיסוד שלה סתום ברישא דז"א, היאך תוכל להזדווג עם אבא לכן מה היא עושה, חוזרת למציאותה הראשון, ונחלקת לב' חלקים, שהם בינה ותבונה.

והנה נה"י של אימא עילאה, נעשה מהם פרצוף תבונה כולה. ומחצי אמא עילאה נעשה פרצוף אחד עליון, ונקרא בינה. ואז באותו בינה עילאה, נתקיים קרא ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ולא אתפרשו לעלמין, כי נעשה לה נה"י חדשים, למעלה מן התבונה, ואז נמצא תבונה נעשה, מבחי' הראשונים דנה"י, בזמן שהיה פרצוף אחד. והנה"י ראשונים מתחלקים, כ"א ואחד לג"פ, ג"ר נעשו חב"ד של תבונה. זג' אמצעים חג"ת שלה. וזג"ת נה"י שלה.

אמנם כשיוצא פרצוף מוחין דז"א תחלה מנה"י הראשונים, אז חזרו אח"כ מהם, להיות פרצוף תבונה כולה. והנה פרצוף מוחין דז"א יצאו לאויר, ועמדו שם באויר, שבין פרקין קדמאין דנה"י הראשונים, אשר חזרו אח"כ, ונתהווה מהם ונעשה ג"ר דתבונה. והרי זו בחי' אחד, ונקרא ׀ של צלם, כי עתה לא נתלבשו עדיין המוחין תוך תבונה, וכשאינן מתלבשין, הם ד' מוחין: חו"ב חו"ג, ׀ של הצלם.

ואח"כ שנעשה פרצוף תבונה, היו צריכים המוחין האלו לירד למטה, עד נה"י דתבונה, להתלבש בהם, כדי שיכנסו בז"א, כי הנה"י דתבונה הם לבדם ארוכים, בכל שיעור אורך ז"א, כמבואר אצלנו.

והנה אלו המוחין עומדין במקום ג"ר דתבונה, וצריכין לירד ב' ירירות: א' בחג"ת דתבונה, ואז הם מתלבשים שם, ושם הם ד'

אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. כי התבונה נקרא מי, והיא ממיתה עצמה, שנסתלק רוחה ונפשה, ואין נשאר בה שום חיות בלבושיה, אלא אותן המוחין המתלבשים אח"כ. וזה לצורך ז"א הנקרא תורה. וכל בחי' מג' מוחין, הם בחי' טפת אבא באמא, ומצטיירין במעי אמא, ואח"כ נתלבשה בנה"י, ונכנסים בז"א.

אמנם היות מוחין אלו כלולין מטפת או"א, וכל א' מהם יש בו מוחין חב"ד, לכן בכל בחי' מאלו יש ג' מוחין, והם כפולים, כי הם ב' מוחין: א' מאבא, ואחד מאימא. (ר)

ואמנם כשרוצין לכנסו בז"א, הם מתלבשין תחלה בסוד נה"י. כיצד מוחין דאבא מתלבשין בנה"י דאבא. ומוחין דאמא בנה"י דאימא. ואח"כ מתחברין ביחד, כי נמשכין נה"י דאבא, בנה"י דאמא. ואח"כ נכנסים נה"י דאמא תוך ז"א.

ונדבר עתה בבחי' המוחין דגדלות ז"א, הי"ג שנים. ועיין בברכת כהנים. ונודע כי עיבור ז"א היה למעלה (ש) ביסוד, כשנכלל בינה ותבונה ביחד, ושם נעשה פרצוף אחד. וביסוד הראוי אל כל כללות הפרצוף זה, שם היה העיבור של ז"א. כי בזמן שתהיה התבונה לבד נפרדת מן הבינה, אז יסוד של תבונה למטה, כי כל כללות של הפרצוף של תבונה דילה, היא נה"י של בינה עילאה, וכשנצטרפו בינה ותבונה, יהיה היסוד שלה אז גבוה מאד, ומקומה ממקום שהיה תחלה פה תבונה. וכשילדה בינה את ז"א, היה בהיותה יחד פרצוף שלם, עם תבונה, ויצא ז"א. וסוד המוחין דגדלות שלו, יצאו מפי יסוד אמא, ונשארו תלויין בין ברכיה שלה, שהם נה"י דילה, בראשי פרקין עילאין שלה, אחר העיבור צריכה להיות רובצת אמא על אפרוחים, והיא צריכה להוליכה (ת) את המוחין של ז"א בנה"י שלה, כדי להכנס בראש ז"א. כי ז"א לא יוכל לקבלם בלתי התלבשות, כדי להמעיט אורה, שלכך

הנהות ומראה מקומות

(ש) נ"א מוסיף ביסוד הבינה (ה"ו).

(ת) נ"א להלביש (ה"ו).

(ר) נ"א מוסיף נמצא שיש חב"ד דאבא וחב"ד

דאמא (כת"י).

היכל ז"א שער דרושי הצלם

שהם מתלבשים בד"ר דתבונה, ונקרא מוחין. לכן אין מזכירין בשם לבוש. והרי הם כאלו הם מוחין לבד בלי לבוש. אמנם ל' דצלם, להיות הג"ת דתבונה נקרא ל', שכבר בארנו לפי שהם ג' ספירות לבד נקרא ל'. אבל יש שנויים: א' בסוד הצירור עצמו, כי כאשר תגביה הזרוע אחד למעלה, וישפיל זרוע אחד למטה, יהיו דומין הב' זרועות עם הגוף שביניהן מחוברים, צורת ל' כזה:

גם באופן אחר, והוא אמיני, כשתשפיל זרוע אחר, ויהיה גרון זקופה, יהיה צורת ל' כזה:

ואמנם י"ג שנים ויום אחד שנכנס זה הצלם דו"א, ג) בסוד שיעור ירידת החסדים מלמעלה למטה, וחזרתן ממטה למעלה, והם י"ג שנים ויום אחד. והנה כמו שאנו מונין אותן י"ג שנים, בסוד ירידת החסדים וחזרתן. כן צריך לבאר ד) סוד הי"ג שנים ה) בסוד החסדים לברם, הוא, מפני שעיקר גידול הז"א הוא חסדים, שהם סוד המים המגדילין את האילן, והם גורמין הגדלת ז"א ביי"ג שנים, לכן אנו מכניסין ההגדלה והיי"ג בסוד החסדים. אבל ודאי ו) שבמוחין עצמם הם י"ג שנים. וגם נ"ל, כי זה יתבאר בענין אחר

מוחין, תוך ג' ספי' לבד, כי חו"ג א) התלבשו תוך ת"ת דתבונה. נמצא, כי עתה לא יש היכר אל היות שם ד' מוחין, רק ג' לבד, נגד הג"ת דתבונה, ואז שם נקרא ל' דצלם. ואח"כ יורדין יותר למטה, לנה"י דתבונה, ואז הם נכנסים תוך ז"א, ואז נקרא צ' דצלם, כמבואר.

נמצא, שכל בחי' שהם יורדין שם, הם נעשין הארה שם, ונשארו שם שרשם. כי אדרבא הרוחניות שאין יכול ליכנס בבחי' ב', מחמת גדלות ומעלתו, נשאר למעלה בבחי' הראשונה. ומה שאינו יכול ליכנס בבחי' הג', נשאר בבחי' ב'. א"כ סדר מעלתן הם מל"צ: ׀ הוא מקיף עליון. ל' הוא המקיף ב'. אח"כ צ', והוא אר"פ, הנכנס תוך ז"א, וג' בחי' אלו נקרא צלם.

באופן שהקדושה בכ"מ שעוברת שם, הניחה רושם ושרש במקום ההוא, ואותן ב' בחי', לפי שאין יכולין ליכנס תוך ז"א בסוד אר"פ, נשארים למעלה, הצ"ל על ראשו, לכן הוא אר"מ, כי משם הוא מאיר אל הז"א לתתא, אך אינם מקיפין מצדדים, רק על ראשו לבד. אמנם מה שהבנתי ב) מתוך דברי מורי זלה"ה הוא זה, כי הוא אמר, כי ׀ הוא כתב"ד דתבונה. ל' הג"ת דתבונה, וכפי דברינו אלו נ"ל לומר, שאין אנו צריכין שמה שאנו קורין מ' של צלם, לפי שהם מוחין בלי לבוש, וניכרים שהם ד'. כי הרי צלם גימטריא אה"ה דיודי"ן, שהוא בתבונה, וכפי זה צ"ל לפירש אחר, הם אינו בכלל אה"ה דתבונה, אלא הם מוחין לברם.

אך הענין נ"ל שהוא כך, כי ׀ נקרא ע"ש שמתלבשין במוחין ד' דתבונה, שהם כתב"ד, ונמצא כי הם מתלבשין ד' תוך ד', לכן נקרא ׀. ואע"פ שאנו אומרים שהם נגלים, להיותן

הגהות ומראה מקומות

(כת"י). נ"א בירידת המוחין בכללותם והנלע"ד כי הטעם שמורי ז"ל מנה מספר הי"ג שנים בירידת החסדים. ה) ע"י שער ההקדמות ד"ס ע"ב. ו) נ"א שגם המוחין עצמן הם יורדים ונכנסים בסוד י"ג (שער ההקדמות).

א) נ"א מוסיף חו"ג ב' מוחין (דפו"י). ב) עיין שער ההקדמות דף ס' ע"א. ג) נ"א בז"א (דפו"י). ד) נ"א הי"ג שנים בסוד כל המוחין בכללותם. והנלע"ד כי מה שמנה מורי ז"ל סדר הי"ג שנים

הי"ג שנה ויום א', עד כ' שנה ואילך, כי עתה חסרים עדיין מוחין פנימים, צ' דצלם אבא לכנוס. גם מקיפים אבא. גם מקיפים אמא של צלם. הרי הם ג' בחי'.

ותחלה נכנסים מקיפים אמא, לם של צלם; בה' שנים, מי"ג שנה עד י"ח שנה ויום א'. כי אז נאמר בן שמונה עשרה לחופה. אח"כ ב' שנים, מי"ח עד כ' שנים, נכנסים בו פנימים דאבא, צ' דצלם. ואח"כ מכ' שנה ואילך, נכנסים מקיפי אבא. (י)

ובזה יש קושיות רבות, כי איך בה' שנים נכנסין לם דמקיפים דאמא. וגם היאך בב' שנים יכנסו פנימים דאבא. גם היאך מכ' שנה ואילך, יכנסו מקיפי אבא. והלא אין אנו מוצאין רמז לזה.

אך האמת ע"ד ששמעתי בביאור הוא זה, כי הנה תחלה נכנסים מקיפי אמא בב' שנה, דהיינו מי"ג עד ט"ו, נגד מקיפי לם, נמצא שנכנסו הפנימים דאמא עד י"ג שנים, ומקיפים עד ט"ו שנה, כמ"ש בסוד ליל שבת, כי ל דצלם, או הם אין הכי נמי, אינו חשוב רק לספי' א', ולא באורך כל הצ', שהוא פרוץ גמור, לכן אינו נקראין אלא בשם ב' שנים לבר. וזהו בן שלשה עשר למצוה, שכבר יש לו כל פנימים דאמא. ובן ט"ו לתלמוד, כי כבר יש לו כל מקיפי אמא. נמצא כי סדר הכנסתם כך הוא, פנימי דאמא, ומקיפים. ואח"כ פנימי דאבא, ומקיפים.

והנה מט"ו עד ח"י ג' שנים. (כ) ואע"פ שפנימים דאמא נכנסה בכמה שנים. הטעם הוא, כי תחלה שלא היה בו מוחין, לא היה ראוי לקבל אלא בשנים רבות, אבל אח"כ שכבר הוגדל ע"י אותן פנימים דאמא, הנה עתה בבא אליו הפנימים דאבא, א"צ שיתעכבו כ"כ שנים, רק ג' שנים לבד מספיקין, לכנוס

ששמעתי ממורי זלה"ה, שהיה אומר, כי אע"פ שאנו אומרים, כי החסדים הם מתפשטין בג"ר (ז) דו"א. אחר כניסת כל המוחין, עכ"ז (צריך שתדע כי מן העת שהיו וכו') אמת בעת שהיו המוחין למעלה בסוד מקיף על רישא דו"א, כבר שם נתחלקו ונתפשטו ה"ח למעלה במקומו, שהוא ט"פ עילאין ואמצעין ותתאין דנה"י דאמא. וכאשר יורד פרק אחד מנייהו, כבר החסד הראוי לו בא שם עמו, וא"צ להתפשט אח"כ תוך ז"א. ומה שאנו אומרים שמתפשטים אח"כ ומגדילין, הטעם הוא, כי עד שיכנס דעת העליון, שהוא המוח של הדעת, שהוא שורש לאלו החסדים המתפשטים, הרי אין בהם יכולת לעשות שום פעולה. (ולא אבין איך אך) העולה מזה, כי ירידת החסדים עם כניסת המוחין, הכל בזמן אחד הוא, זה ששמעתי ממורי זלה"ה.

ונחזור לבאר הי"ג שנים, בסוד כניסת המוחין עצמם, עד שנת י"ג שנים ויום אחד, ויש לי קצת ספק בזה, כי הנה כשנולד ז"א בסוד העיבור, ואח"כ נכנס בסוד היניקה, אז יונק ב' שנים, ואח"כ נכנסים המוחין עד י"ג שנים ויום אחד. והנה באופן זה, כי הלא בכל פרק ופרק צריך שנה אחד ליכנס, והנה ג' פרקין יש בנצח, וג"פ בהוד, וב"פ ביסוד, הרי ח' פרקין, בנצח הוד יסוד דתבונה. אמנם היסוד שלה להיותה בנוקבא, אין לו אלא פרק אחד, ואח"כ פ"ב, הוא סוד העטרה, ואינו נחשב בכלל שאר פרקים, א"כ כולם הם ז' פרקין, הם ז' שנים, ואותו פרק ח) הוא בחי' יום אחד, הרי ז' שנים ויום אחד, (ט) שאז הוא זמן הפעוטות, שמכרן מכר במטלטלין.

והנה כל ענין י"ג שנים ויום אחד, כשנכנסו בו המוחין הפנימים, שהוא צ' דצלם דאמא, א"צ לבארם, אך כוונתנו לבארם, אחר

הנהות ומראה מקומות

נשאר בו ר' שנים ויום א' (כת"י).

(ז) נ"א בוי"ק (דפרי"י).

(י) עיין שער מאמרי חז"ל דף כ"ב ע"א.

(ח) נ"א עטרה (דפרי"י).

(כ) נ"א מוסיף ואז נכנסין מוחין הפנימיים

(ט) נ"א אלו עם ב' שני היניקה הרי ט'

דאבא צ' דצלם כי הלא עקרים אינם רק ג' מוחין

שנים ויום א' שביאתו ביאה כנודע שכבר נכנס

חב"ד שחם ג' שנים ואע"פ (כת"י).

בו כל המוחין אמנם כשתסיר מהם ג"פ עילאין

ויברא אלהים את האדם בצלמו. וכן כי בצלם אלהים עשה את האדם. וזה הצלם הולך תמיד עם האדם.

שער היו"ד

שער הצלם ויתחלק לר' פרקים

פרק א מ"ב (א)

(ג) ענין הצלם (ס) באמיתות, נלע"ד, הנה באדם העליון יש בו ה' בחי' צורות (ע) זו בתוך זו, הם נרנח"י. ויש להם בחי' חומר המלבישם, ונקרא גוף וכלים. וגם גוף זה נחלק לכמה חלקים: מוח, עצמות, וגידין, בשר, ועור. ואמנם א"א לצורה להתלבש בתוך חומר, אם לא ע"י אמצעי. (פ) נמצא, כי יש ה' מיני לבושים, אל ה' מיני צורות, והוא צלם של נפש, וצלם של רוח כו'. והה' לבושים של ה' מיני צורות הנ"ל, נקרא צלמים. ואמנם סודם הן מן רפ"ח ניצוצין, שנשארו בתוך הכלים שנשתברו, הנקרא הבל דגרמי.

ויש ניצוצין דבין, והם צלם דנפש. ויש ניצוצין דמ"ה, והם צלם דרוח, שהוא מ"ה כו'. (א) וא"א להתלבש שום צורה מאלו הה' צורות בתוך הגוף, עד התלבשותם תוך הצלם הפרטי שלו. וכללות הה' צלמים, נקרא צלם אדם, ואינו אדם עצמו. וה' צורות נקרא נשמת אדם עצמו, וכללות הכלים עצמות וגידין כו'.

כל פנימים דאבא. והם נגד כללות ג' מוחין, ועתה הוא בן ח"י שנים, ואז הוא ראוי לחופה, שאחר שיש לו מוחין פנימים דאבא ג"כ, הרי הוא שלם, וראוי לנוקבא גמורה. אך בהיותו בן ט' שנה, ואז הוא אינו ראוי לחופה, לא אמר רק שביאתו ביאה, דרך אקראי בעלמא, אך עיקר נישואי אשה הוא, בן ח"י לחופה כמ"ש. וב' שנה על ב' מקיפים, שהם לם דצלם, (ל) ואז הוא בן ד' שנה גמורים. וז"ס שבן עשרים ראוי לנשיאות כפים, ומוכר קרקעות שהניח לו אביו, והוא צלם גמור, הוא סוד בן עשרים לרדוף, כי עד עתה נשלם לגמרי, והשתא אתי שפיר שלא מצאנו גידול אח"כ, וזהו דרך האמיתי בודאי.

גם יש בחי' צלם ליעקב ורחל, כי בצאת האורות מחוה דז"א ליעקב בתחלה, נעשה מהם בחי' מקיף, ועומד בראש יעקב. ואח"כ נכנס תוך ראש יעקב, ויש לו ג"כ [ג'] בחי' צלם, כמו ז"א ממש. גם עדין בצאת המוחין לרחל אחורי ז"א, ויש לה בחי' צלם, בבחי' מקיפים על ראשה. ואח"כ נכנסים בפנימים, דוגמת ז"א ממש.

וענין צלם יעקב מתבאר, (מ) ודרחל של הבריורין שהם טיפין דיסוד ויעקב. (גם דע) בהיות ז"א בן ו"ק, נקרא איש. וגם הצלם שלו, נקרא צלם איש, בסוד אך בצלם יתהלך איש. ואחר שבאו לו מוחין דגדלות, נקרא ז"א אדם שלם ביי"ס, ואז הצלם שלו נקרא צלם אדם. כמ"ש, נעשה אדם בצלמנו כדמותינו. וכן

הגהה

(א) צמח לא ידעתי איזה שם נשאר ליחידה.

השמש

(א) דע, כי שער זה אין לו קשר, וכולו חתיכות חתיכות של עניינים, ואין להם קשר זה עם זה.

הנהרות ומראה מקומות

- (ג) עיין שער עגולים וישר תחלת ענף ג'.
 (ס) נ"א ל"ג באמיתות (כת"י).
 (ע) נ"א אורות (דפו"י).
 (פ) עיין שער דרושי אבי"ע פרק א'.
 (ל) נ"א פוסיף דצלם דאבא (דפו"י).
 (מ) נ"א יתור בדרוש של קרה ובדרוש של התברים שהם טפת דיסוד יעקב בהיות ז"א (כת"י).

וכנגדן תרי"ג רעים, כללות צלם א', ונקרא יצה"ר. (א) ותחלה נתקן הצלם בעה"ז, וכפי תקון הצלם, כך נכנסו בו בחי צורות כנ"ל. ואחר שנתקן הצלם, ודאי שממילא נתקנו הכלים ג"כ. ואז אחר מות האדם שהוא הכלים האלו, מתלבש הצלם ההוא בכלים ההם האחרים, הראויין לו האמיתים, הנקרא לבושי האדם שבג"ע הארץ, ושבג"ע העליון, ושכל עולם ועולם.

ואמנם כבר ידעת, מהתחלקות הנשמה לכמה ניצוצין. ובכל גלגול וגלגול באים מקצת מהם, וכפי מספר הניצוצין של צלם ההוא, הבא להשתלם עתה בגלגול זה, כך הוא מספר ניצוצין שיש בצורה ההוא. לכן הצלם הזה נקרא מדת ימי האדם, הנזכר בזהר ויחי דר"צ (ר) כי כמספר ניצוצותיו, כך מספר ימי חייו. והימים שעשה בהם מצות, נתקן ניצוצ' א' של הצלם ההוא. והיום שאין נעשה בהם מצות, נשאר פגום ניצוצ' ההוא, של הצלם ההוא, שהוא כנגד היום ההוא. וכע"ז נתקנין הכלים, שהם הלבושים, שיש בג"ע הארץ, כל ניצוצ' וניצוצ', בכל יום ויום.

ואמנם א"א שיתלבש הצלם הזה, בכלי מלבוש ההוא, עד גמר תיקונם. ואז נפטר מעה"ז, והולך לג"ע הארץ, ומתלבש באותו הגוף העיקרי.

כלל העולה, כי הצורה הוא העיקר הנקרא אדם, והיא יחידה חיה נר"ן. והצלם גם הוא נחלק לה' בחי' כנגדן, והוא לבוש הצורה. ולעולם הצורה הזו, אינה יכולה לעמוד בלתי צלם זה, והצלם הזה הוא יצה"ט ויצה"ר, והם המלאכים שבאדם עצמו, ואינו האדם עצמו, והוא הבל דגרמי, המתלבש תוך הכלי שהוא הגוף. ולכן נקרא צלם, כי הוא דבר ממוצע

נקרא גוף האדם. אמנם כ"ז באצילות, וכן בבי"ע. אך החילוק כמו שכ' במ"א, כי (צ) באצילות, כל האורות, וכל הצלמים, וכל הכלים, נקרא אלהות גמור, אחד יחיד ומיוחד, כנזכר בהקדמת תקונים, איהו וחיינו וגרמיו חד בהון, שהם ג' בחי' הנ"ל. אך בבי"ע אינו כן, כי אם עד בחי' הנשמה אלהות, ומן הרוח ואילך משם יפרד, ונקרא: נבר"א, נוצ"ר. נעש"ה. וכל זה בצורות, אך הצלמים וכלים, כולם נבראים ונוצרים ונעשים.

הנה עד"ז הוא באדם תחתון, הכולל כל עולמות אבי"ע, ויש לו ה' צורות, וה' צלמים, וה' כלים דאצילות, וכנגדן בבריאה, וכנגדן ביצירה, וכנגדן בעשיה.

ותחיל מן העשיה ונאמר, כי הנה יש לו ה' צורות מעשיה, וכולם נקרא נפש. אלא שיחידה חיה נשמה, הם נאצלים מאצילות ואלהות י"ס שבעשיה. ורוח נפש, הם נעשין מהעשייה עצמה, ויש בהם ה' צלמים, כולם מעשיה עצמה, וכנגדן כלים מהעשייה עצמה. והנה הכלי שלו טרם שחטא אדה"ר, היה מהקדושה, (ק) ממבחר עשיה, שהוא מעפר ג"ע הארץ, ואחר שחטא היה מעפר עה"ז.

והנה כל המצות הם, לתקן בחי' הכלים והצלמים הנקרא הבל דגרמי כנ"ל, שהם הניצוצין שירדו עם הכלים שנשברו, ולכן ב"פ צלם, הם ש"ך דעיני ש"ך ניצוצין כנודע. ולא נתנו המצות, אלא לצרף ולברר וללבן הצלמים, וגם הכלים, ולהסיר מהם הקלי, לכן הצלם הוא תרי"ג איברים. וכולם מבחי' מלאכים, נבראים, או נוצרים, או נעשים, כי אינם מבחי' אלהות ואצילות שבכל העולמות כולם.

ואלו הם תרי"ג מלאכים דסלקין לנשמתין. ואלו הם כללות צלם א', יצה"ט שבאדם.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, נמצא שמי שיש לו ג"כ רוח, וכן הזוכה לנשמה, ולחיה, וליחידה. ובזה יובן יש לו ב"פ תרי"ג יצה"ט, וב"פ תרי"ג יצה"ר. מ"ש חז"ל, כל שחבירו גדול ממנו יצרו גדול ממנו.

הנהרות ומראה מקומות

(ז) עיין שער השמות טרק א'. דף כ"ו ע"ב. (ר) בזהר עם פירוש הסלם (ק) עיין שער מאמרי רשב"י פרשת קדושים אות קמ"ו ואות רצ"ט.

היכל ז"א שער הצלם

בין הצורה והחומר, דומה לשניהן, והוא צלם ודיוקן לשניהן.

ואמנם ידעת ג"כ, כי כל המצות אינם אלא לצרף ולברר הצלם והחומר. אך הצורה, א"צ תיקון כלל, ולא הוצרכה להתלבש בצלם וחומר, רק להמשיך בהם אור לתקנם, והבן זה מאד. כי זה טעם ירידת הנשמה בעה"ז לתקן ולברר דוגמת גלות השכינה לברר ניצוצין שנפלו כנודע. (ש)

ודע, כי יש מלאכים גדולים מהנשמה. ומלאכים קטנים מהנשמה. ולכן אותן המלאכים אינם בחי גוף, כמו האדם, כי אינם מתלבשים בגוף, והבן זה מאד. אמנם בחי המלאכים המלוין לאותו אדם, הם פחותין ממנו, כי האדם עצמו הוא צורה, והמלאכים המלוין לו, הם תרי"ג איברי הצלם, עבדים ומרכבה שלו. נמצא שיש מלאכים מרכבה לאדם, ואלו המלאכים הם גרועים מהאדם. אך המלאכים שהם מרכבה לקודשא בריך הוא, הם גבוהים מאדם. ובוה תבין שיש מלאכים גדולים מהנשמות כנ"ל.

פרק ב מ"ב

(ת) דע, כי ז"א וכל שאר הפרצופים, כל א' יש לו כלים, ועצמות. והכלים נחלקים לב' בחי, שהם ד': חיצוניות ופנימיות, וכ"א מהם נחלק לב', שהם פנימי ומקיף. וכעד"ז הוא העצמות, ב' שהם ד'. והנה כ"א מהפרצופים, הם י"ס כלים חיצונים, וי"ס כלים פנימיים.

אמנם ז"א, בחי החיצוניות בתחלה, אינו רק בחי ו' כלים לבר, ואח"כ נגמרים לי בגדלות, שהוא הנקרא עיבור ב' המוחין. (א) והנה ג' כלים הראשונים שהם נר"ן, הם

דוגמת גוף האדם, והם ג' בחי: (ב) חיצון, אמצעי, ופנימי. והם: מוח, לב, כבד. והמוח מתפשט בבחי גידין, ועליו מלביש הלב, ומתפשט בבחי העורקים הדופקים. ועליו מלביש הכבד, ומתפשט בבחי העורקים של דם. ובאלו הג' מתלבשים נר"ן, שהם העצמות. ויש ג' מקיפים לאלו, ג' כלים דבחי חיצוניות, והם: בשר, עור, שערות.

אמנם נודע, כי כל בחי מאלו הג', יש מוחין, והם הנקרא מוחין דעיבור. ומוחין דיניקה. ומוחין (דעיבור ב') דגדלות. והם בחי המוח שבראש, המתפשט בתוך העצמות שבגוף. ואמנם מוחין דעיבור, נעשין אח"כ קרום החיצון של המוח. ומוחין דיניקה, נעשין קרום הפנימי של המוח. ובתוכן המוחין האמיתים דגדלות. ואמנם שורש המוחין דעיבור ויניקה הם (ג) נשארין כאן, כי הנה הם יורדין אח"כ למטה, ונרחיין עד ב"ע כנ"ל וע"ש. וכבר ידעת, כי מוחין דעיבור ויניקה דחיצוניות, הם שמות אלהים. עוד יש בחי אחרת, והוא כי אלו המוחין לא יכנסו אלא בבחי לבוש נה"י דאמא כנודע. ואלו לבושים נקראים צלם, אלא שהם דקטנות. ועליהם נאמר כי בצלם אלהים וגו'. והרי הם ד' בחי: כלים, וצלם, ומוחין, ואורות שהוא עצמות.

עוד יש בחי ב', והם נקרא פנימיות הכלים, (ד) וגם הם נחלקים לשלש בחינות, והם: פנימי, אמצעי, וחיצון. שהם ו', שהם ג' פנימיים, וג' מקיפין. ובתוכן המוחין דג' בחי, והם דעיבור יניקה ומוחין.

והנה זה הגוף הפנימי, נקרא באמת צלם. הנה הוא נעשה, מהארת נה"י דאמא, תוך היסוד (ב) של הנוקבא דז"א, והוא הנקרא

ה ש מ ש

(ב) שלה ונקרא ז"א. נ"א של הנוק' דז"א ועיין בשער הכוונות בליל הר"ר.

הנהרות ומראה מקומות

(ש) עיין שער מ"ן ומ"ד פרק ד'.

(ת) עיין בתע"ס סוף שיעור י"א מן אות

(ג) נ"א אינם (דפו"י).

(ד) עיין שער הפרצופים פ"ג.

קמ"א ואילך.

(א) עיין שער המוחין פרק ה' ושער פנימיות

ומנרע וחכמה. לבר: ההוא צולמא דאזיל עלוי, ומדברא ליה לב"נ בנטירא, למהוי נטיד מכולא. ונבאר ענין צלם זה מה עניינו. דע, כי כל בחי' הכלים והאורות, הם מבחי' אותן המלכים. ויש מהן בחי' שלא נבררו, ובכל יום ויום מבריא עולם עד ביאת משיחנו, מתבררים מהם בירורים רבים, וכשיגמרו להתברר אז יבא משיח.

וזה"ש שארז"ל (ג) עד שיכלו כל הנשמות שבגוף. וזה הגוף הוא עץ הדעת טוב ורע, דקליפת נוגה, ששם נתערבו כולם טו"ד, בין חלק אבי"ע. ובין חלק המלאכים הנבראים בכל יום, בסוד יוצר משרתים ואשר משרתיו. בין נשמת בני אדם. בין שאר בריות צומחים ודומם בהמות וחיות כו'. והבן זה מאד מאד, ותדע הנהגת עולם בכל יום. וכל זה ע"י תפלות שבכל יום ויום.

ודע כי כאשר נברר איזה בירור מעץ הדעת, א"א להעשות בבחי' נפש פנימי גמור, אם לא שתבא תחלה ג"פ בסוד צלם הפנימי, ומקיף (ד) הנקרא חשמ"ל, ואח"כ נעשה ממנו נפש הפנימי ממש. בסוד הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. ונמצא כי הצלם הוא נפש הפנימי, אלא שאינו מתוקנת עדיין עד ג"פ, ולכן הנפש בא ומתלבש בה. ואחר כך אם [תזכה] הנפש, זוכה אז לרוח ונשמה נתקנת בפעם א'. ואם לאו עד ג"פ כנודע, ואין פה מקום ביאודם.

(ה) מ"ק דע כי יש רמ"ח אברים בעיבור, ורמ"ח ביניקה, ורמ"ח אברים בגדלות. והם סוד ג' מיני רמ"ח. וזה"ש רחם רחמתים לראש גבר, שהוא ז"א, שיש בו ג' רמ"ח: רחם א', רחמתים תרי, הרי ג' רחמים. והרמ"ח של עיבור הוא כך, כי אחוריים דאלהים, גימטריא ר'. ועם ט"ז אותיותיהן, ועם כולל, גימטריא רי"ו. ובכח שם זה, נאמר בפרעה וחילו ירה בים. ותוסיף ל"ב נתיבות, שהם כולם אלהים, יהיה כולם רמ"ח.

חותם המלכות. והם ב', חותם תוך חותם, שהוא חותם ביסוד שבה, וחותם במלכות שבה. ומאלו החותמים נעשין תרין דיוקנין אל הנפשות, אחד רב, ואחד זעיר. כנזכר בהרבה מקומות בזוהר, והם פ' תזריע דמ"ג, אמור ק"ד, ויחי ר"ך, ויקהל ר"י. והם הגדול מיסוד, והקטן ממלכות.

והנה גם יש בחי' צלם דרכורא, שיוצא טפת זכר, ומתלבשת בחותם היסוד שבו. וזה"ש אור הגנוז לצדיקים. והבן זה. וזה ניתן ביסוד דנוקבא, ושם חוזר לעשות לבוש צלם א' ביסוד שלה.

גם יש בחי' ג', צלם א' מבחי' נצה, ששם חותם אהי"ה דיודי"ן, כמנין צלם, כנזכר אצלינו בדרוש צלם ליל הר"ר. ויש ב' צלם, מבחי' הוד ויסוד, שהם אהי"ה דאלפי"ן וההי"ן. והרי הם צלם א' מנה"י דאמא שביסוד נוקבא, כלול מג' בחי' נהי"ה הנ"ל. וכנגדן בזכר. וכל אלו הבחי', יש בעיבור ויניקה ובגדלות דחיצונית, וכנגדן בפנימית. וכנגד כל בחי' כנ"ל הם בצלמים פנימים, וכנגדן במקיפים. והם בנר"ן, ועצמו מספר.

לכן נדבר דרך כלל ונאמר, כי הלבוש דנה"י דאמא, שהוא סוד חותם ביסוד דאמא, או דאבא, הנה הוא סוד הצלם, ויש בו בחי' פנימים, ובחי' מקיפים, כי האורות והכלים ג"כ כולם פנימי ומקיף.

והנה נר"ן, כ"א יש לו צלם א', אשר מתלבש בתוכו. וזה הצלם, הוא המפסיק בין הכלים, לבין העצמות האור. וא"א שיתלבש הנפש או הרוח או הנשמה תוך הגוף, אם לא ע"י צלם זה. ואמנם חלק הצלם הנשאר בסוד המקיף מבחוץ, הוא הנקרא חשמ"ל, שהוא גימטריא מלבו"ש. והבן זה.

וזה"ש שאמרו בזוהר חדש ש"ה דנ"ה, רזא הכא לידועי מדין, תנועי דאיהו שלימא דכלא, אן אינון בב"נ. אלא רזא דא, בצלמינו דא איהו צולמא דב"נ מלגאו ומלבר, לגאו: סוכלתנו

הנהגות ומראה מקומות

(ג) יבמות ס"ב. (ד) עיין ספר שער הגולגולים דף ס"ה ע"א. (ה) עיין שער הצלם פרק ג'.

פרק ג מ"ק

(ו) והרמ"ח של קטנות, (ז) הוא ס"ג וי
 אותיות, הרי ע"ג, ומ"ה וכ"ו ע"א, ובין ברבוע
 באחרים פשוטים, ג"פ ע"ב, הרי רי"ו, ועם
 ל"ב נתיבות, שהם ל"ב אלקים, הרי רמ"ח.
 והרמ"ח גדלות, הם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן,
 גימטריא רל"ב, וי"ו אותיות שבד' שמות הנ"ל,
 בהיותן פשוטים, הרי רמ"ח.

(י) דע (כ) כי צלם עולה קס"א. כי צלם
 כולל זכר ונקבה. ודמות הוא (כולל) נקבה
 לבד, וכן אדם (ל) כולל שניהן, ואיש זכר לבד.
 ודע, כי ז"א עיקרו מבינה, כי משם המוחין
 שלו, ובינה נקרא אלקים חיים. והיה די (מ)
 באלו המוחין כמידתו של ז"א. אבל (אינו)
 לצורך נוקבא, ולצורך התחתונים. לכן הוצרכו
 שיבואו המוחין מאו"א. וזהו נעשה בלשון רבים
 שהם אר"א. וכן בצלמינו, שהוא צלם דאבא,
 וצלם דאמא. אבל מוחין לז"א לבדו, עליהם
 נאמר בצלם אלקים עשה אותו, שהוא צלם א'
 מבינה לבד, הנקרא אלקים, ולצורך מצרים,
 וזהו ה' איש מלחמה, כי איש הוא ז"א לבדו,
 והכוונה, עליו לעצמו הם הויות, וזהו ה' איש
 מלחמה, כי מה שהם הויות לצורכו הם, ולצורך
 מצרים להלחם עמהם, הם מגבורות אלקים. כי
 כבר ידעת כי ג' שרי מצרים, והם: שר

(ח) מ"ב ענין המוחין דז"א, איך נכנסו
 בנה"י דאמא, הוא כך: (ט) כי יסוד אבא, נכנס
 בנצח דאמא. ויסוד דאמא, נכנס בהוד שלה
 עצמה. וב' המלכויות, שהם מלכות דאבא,
 ומלכות דאמא, שניהן נכנסו במלכות דאמא.
 (נ"א ומלכות דאבא נכנס במלכות דאמא) ואז
 נצח דאמא, נעשה חכמה דז"א. והוד אמא,
 בינה דז"א. ומלכות דאמא, דעת דז"א. וז"ס
 ש של תפילין דג' רישין, נגד נה"י דאמא. ושל
 ד' רישין כזה **III** נגד ד' מוחין, שהם יר"מ
 דאבא. ויר"מ דאמא. (א)

ה ש מ ש

וישסו"ת הראשונים המלבישים אותם, ויוצאים
 ומתלבשים בצלם דתבונה השנית, המלבשת
 לנה"י דתבונה ראשונה. ותחילה מתלבשים
 כחב"ד דתבונה, והם מ' דצלם. ואח"כ יורדים
 לחג"ת דילה, והם ל' דצל"ם. ואח"כ יורדים
 להתלבש בנה"י דידה. באופן זה, כי טיפת מוח
 החכמה שהוא מלובש ביסוד דאבא, מתלבש
 בנצח דידה. וטיפת מוח הבינה שהוא ביסוד
 דאימא, מתלבש בהוד שלה. וטיפת ה"ג שהיו
 מלובשים במלכויות דאר"א, מתלבשים במלכות
 שלה. נמצא יסוד דאבא בנצח דאמא, ויסוד
 דאמא בהוד דידה, וב' מלכויות דאר"א במלכות
 דידה. וכן עד"ו ביש"ס. ואח"כ מתלבשים נה"י
 אלו, בחב"ד דז"א: נצח בחכמה, והוד בבינה,
 ויסוד ומלכות בדעת, ועיין בשער כ"ה פ"א.

(א) נ"ב, (עיין תר"ח דף קס"א סוע"א)
 פירוש הענין דע, כי הנה (עיין תר"ח דצ"ט
 ע"א שיטה י"ט) כאשר אר"א מזדווגים, להוציא
 מוחין גדלות לצורך ז"א, הנה אז יורדים
 אר"א, ומתלבשים בישסו"ת הראשונים, ושם
 מזדווגים. ואז ממשיכים טיפת המוחין מלמעלה
 מהם, כפי השעה, כנודע כי לא כל העתים
 שוות. והנה מצד אבא נמשך ב' טיפות: טיפת
 מוח חכמה, וטיפת מוח החסדים, וטיפת החכמה
 נמשכת אל היסוד שבו. וטיפת החסדים אל
 המלכות, עטרת יסוד שבו. ומצד אמא נמשכים
 ב' טיפות: טיפת מוח בינה, וטיפת מוח הגבורה
 וע"י הזווג נמשכת טיפת מוח דבינה, אל היסוד
 שבה. וטיפת הגבורות אל המלכות, עטרת סוד
 שבה. ואח"כ יוצאין מוחין אלו, מיסודות דאר"א

הגהות ומראה מקומות

- (ו) עיין שער הנסירה פ"ד ושער מ"ן ומ"ד פ"י.
- (ז) נ"א יניקה (כת"י).
- (ח) עיין שער דרושי הצלם פ"א.
- (ט) עיין שער הכללים פ"י.
- (י) נ"א מוסיף דע כי המוחין נחלקו לצלם ודע (כת"י).
- (כ) ע"י בסי' שער הלקוטים ד"ד ע"ב. (ל) עיין שער התקון פ"ג. (מ) ע"י שער דרושי הצלם פ"א.

ל' הדרת פנים עליונים, שהם ש"ע נהורין כנודע.

וכן ק) בבינה עצמה, כי מן ס"ג יוצא שם ר) ייא"י, שהוא א"ל. כי ז"ס אך בצלם יתהלך איש. כי איש שהוא ז"א, הוא בסוד צלם הבינה, הנקרא אהי"ה, גימטריא א"ך. ואהי"ה זו במילוי יודי"ן, גימטריא צלם עם הכולל. וזהו אך בצלם יתהלך איש. וזהו כי בצלם אלקים.

ואמנם כבר ידעת, כי המוחין דז"א הם כפולים, שהם נה"י דאבא, תוך נה"י דאמא. והנה יסוד דאמא, מגיע עד שליש ת"ת דז"א. ויסוד אבא, מגיע עד סוף יסוד דז"א. נמצא כי כל קו ימין ושמאל, נעשה מנ"ה דאמא, ומנ"ה דאבא. אך הקו האמצעי, אינו נעשה בז"א מיסוד דאמא, רק עד שליש העליון דת"ת שלו ושאר ב"ש הת"ת, וכן היסוד שלו, לא נעשו רק ע"י יסוד אבא.

והנה ה"ג יורדין עד ההוד של ז"א, ואח"כ נכלל ביסוד של ז"א, והנה משם יצאו אל הנקבא, ועשו כל הפרצוף של הכלים שלה. והנה נודע, כי מוח בינה של נוקבא, נעשה בה מן ההוד שלו, ושם נגמרו החסדים להתפשט בו, ומשם יצאו הגבורות לה, ולכן אז ויבן ה' אלהים את הצלע, מלמד שנתן בינה יתירה באשה יותר מבאיש ש).

(א) ודע, כי יש ג' חלוקים, מן הדעת דז"א לדעת דנוקבא, א', כי הדעת שלו יש בו ה"ח וה"ג, וכל א', הוי"ה א'. והם גימטריא

המשקים, ושר הטבחים, ושר האופים. הם בחי' אלקים שבגרון, ופרעה מלכם הוא העורף, שמשם יניקתו.

ודע כי למעלה בתקונא קדמאה של הדיקנא, נקרא א"ל. והם ו' א"ל, הם ג' מימין: אל שד"י, אל הוי"ה, אל אדנ"י. וג' משמאל, כיוצא בהם. ואמנם אינן נזכרים רק ה' לבד, כי ב' תחתונים, שהם אל אדנ"י שבימין, ושמשמאל, הם סוד עולם עשיה, וכדי שלא יהיה אחיזה לחיצונים אשר שם, לא נתגלה, רק שניהן זה כלול בזה, כמבואר נ) אצלינו בברכת האל הגדול וכו'.

והנה נגד אותו א"ל שבדיקנא, הנקרא מצר עליון, בסוד מן המצר קראתי י"ה, יש ג"כ ה') אלקים בגרון של בחי' קטנות, ואלו נקרא מצר תחתון, שהוא צרות גרון. וכשאלו ה' אל שבמצר העליון, מאירין אל ה' אלקים שבמצר תחתון, אז מתבטלים החיצונים היונקין מן הגרון. וזהו וסכסכתי מצרים במצרים, תחתון בעליון, ועי"ז ונעו אלילי מצרים ס) וכבר ידעת, כי אל של הדיקנא, הוא סוד א"ל מאלקים שבפאה. והוא שורש הדינין, לכן כופה את הדינין שבגרון, הנקרא אלקים.

וז"ס ג"כ, ויוסף הורד מצרימה, כי יוסף ע) גימטריא ה"פ אל הנ"ל, ויוסף הוא סוד היסוד דבינה שבז"א, ונאמר ביוסף "יפה תואר" "יפה מראה, ר"ת יתום, כמבואר אצלינו. פ) ונקרא יפ"ת, כנודע כי הסריס צ) אין לו זקן, כי זה תלוי בזה, ולכן יוסף סוד היסוד, יש

ה ש מ ש

לחור"ב שלה, וזה לוקחת לחלקה יותר מיעקב, כי חסדים אלו ראויים היו ליעקב, ונטלתם היא. ומה שאמר בינה יתירה ר"ל החסדים דמצד אמא לאפוקי החור"ג דמצד אבא שיעקב לוקח החסדים והיא הגבורות.

(א) נ"ב, פי' זה מדבר ביעקב ורחל, והוא כי מלבד שחור"ב של רחל, נעשו מהתפשטות פרקין תתאין דנר"ה דאמא שבנר"ה דז"א, ודעתה מהחמש גבורות, גם לוקחת הכפל של השני חסדים תחתונים דנר"ה דז"א דמצד אמא,

הנהרות ומראה מקומות

- ג) עיין בספר שער הכוונות ודושי העמידה.
 ס) עיין שער א"א פ"א.
 ע) עיין ספר שער ההקדמות דף מ"ד ע"א.
 פ) עיין ספר שער הפוסקים סוף פרשת וישב.
 ז) עיין שער הנסירה פ"ד.
 ק) עיין שער הארת המוחין פ"ח.
 ר) נ"א וכל יודי' בז"א א' כזה ונחזור לענין הא' כי ז"ס (כת"י). ש) נדה מ"ה:

בו רמ"ח איברים, ושס"ה גידין, בצ"ל, בל"ב, פרצוף שלם בכל א'. ובכל ג' בחי' אלו, הם בחי' הרוחניות והנפש, המתפשטים ברמ"ח איברי הגוף, דוגמת הנפש הנכנסת מן י"ג שנה ואילך.

ודע כי יש בחי' רבות בצלם זה דגדלות, כי כמה מיני גדלות הם: יש מוחין דגדלות מזווג חיצוניות דאר"א מחלקם עצמן, ויש מעולים מהם שנמשכין מפנימיות אר"א, ויש מעולים מהם שנמשכין מחיצוניות א"א, ויש מפנימיות א"א, ויש מעולין מהם שנמשכין מחיצוניות עתיק.

והענין כמ"ש, שיש ב' בחי': פנימיות וחיצוניות, בכל פרצוף ופרצוף, ולעולם ט) אין ז"א חסר, אפילו בלילה לאחר חורבן הבית, מחיות המוכרח, שהוא מוחין פנימים דקטנות אמא. ובהיות לו גם מקיפי אמא, אז מספיק להעלות מ"נ. י) אמנם אם יהיה בו אלו לבד, ימשוך ו"ק לבד ממוחין דגדלות גרועים, והם מחיצוניות דאר"א, ואינם רק ו"ק דמוחין פנימים דאמא. ואז מכ"ש שיכנסו פנימים ומקיפים דקטנות אבא.

ואם היו בו תחילה גם פנימים דקטנות אבא, ואז מעלה מיין נוקבין, יכול להמשיך מוחין דגדלות יותר מעולות, מחיצונות א"א, ואז יהיה בו כח אח"כ לקבל גם ו"ק דגדלות אבא, כ) כמו בעמידה דערבית.

ואם היה בו תחילה גם מקיפי דקטנות אבא, אז ימשוך ו"ק דגדלות אמא. ואחר כך בעמידת שחרית, ימשיך גם כל המוחין דגדלות דאר"א, פנימים ומקיפים, מחיצוניות דעתיק, ופנימית דעתיק נשאר לעתיד, כנזכר בק"ש דיוצר.

ק"ל ק"ל. אך דעת שלה, ה"ג לבד, שהם גימטריא ק"ל א' לבד, וזהו דעתן של נשים קל"ה. ת) והב', כי דעת שלו נעשה מן יסוד דאר"א, המתלבשים במוח שלה, ושניהן ניתנין תוך הדעת שלו ממש, ומקבל הארתן בהיותן שם ממש. אך הדעת שלה, אינה רק מהארת יסוד ז"א, שכנגד דעתה, ובולט בה הארתה לבדה, א) ופנימית האור נשאר תוך יסוד ז"א, וממה שבולט דרך מסך יסוד ז"א לחוץ, הוא סוד הדעת דנוקבא. הג', כי ב) הנוקבא בראה הש"י צרה מלמעלה, ורחבה מלמטה, ג) כדי לקבל הולד. נמצא כי היסוד דנוק' הוא רחבה למטה, לכן הדעת של ז"א, הנעשה מיסוד הבינה, שהוא רחבה מלמטה, יש בו אור גדול. אך דעת הנוקבא מיסוד דז"א, שהוא צר מאד, ואורו מועט.

ותבין מהיכן הוא שהנוקבא רחבה ונתפשטה בה (אור) זרועותיה וגופא, (ברוחב) כי הוא (אור) של יסוד ז"א עב מלמעלה, לכן ראשה צר. אח"כ האיר היסוד בה, ומשם התפשטות גופה, ואח"כ התרחבת יותר, ומשם הדינין והדמים, מה"ג, שהם ה' דמים ד) טמאים באשה, שהם ה' אחרונים דאהי"ה, שהם גימטריא ד"ם, והם לבושים אל ה"ג. ה) והנה הטעם שניתנו לז"א כל הב' עטרין, ידידה ודידה, לפי שהבן יורש ולא הבת. אך אחר כך שנשאה ותהי לו לאשה, יהיב לה עטרין דגבורה, אז הוא בסוד הבעל חייב לזון את אשתו. ו) גם דע, כי שרש ה"ג נשארין למעלה ביסוד דז"א, אע"פ שמשם יוצאין להנוקבא.

פרק ד מ"ב

ז) המוחין נחלקים לצלם, ובכל אחד יש

הגהות ומראה מקומות

ז) עיין בתע"ס שיעור י"א בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה נ"ו ונ"ח.
ח) ג"א ל"ג ויש מעולים מהם שנמשכין מפנימיות אר"א (כת"י).
ט) עיין שער מ"ן ומ"ד פי"א.
י) עיין שער פו"ה פי"א.
כ) ג"א ל"ג מלת כמו (כת"י).

ח) שבת ל"ג: קדושין פ"ג:
א) ג"א הארה לבד (דפו"י).
ב) עיין שער אר"א פ"א ובספר שער הכונות דרושי התפילין. ג) ברכות ס"א.
ד) עיין שער דרושי הצלם פ"ב כלל ד' ו'.
ה) עיין שער התקון פ"ג.
ו) משנה כתובות מ"ו.

ג' קוין, יהיה חח"ן קו אחד, והם: בחי' נצח בג' פרקיו, ובג"ה, ג"פ ההוד, ודח"י, ג"פ יסוד.

ודע, פ) כי יש ג' מינים של ט"ס, והם ט' פנימים, מלובשים תוך ט"ס אמצעים, המלובשים תוך ט"ס חיצונים. ונמצא עתה, ג' חכמות, ג' בינות, ג' דעות, וכיוצא בזה בכל הט"ס, עד שהם ג' כלים בכל אחד, זה תוך זה, וכל זה אחר הגדלותו.

והנה נדבר עתה בספירה אחד, ומשם יתבאר כל השאר. הנה ספירת נצח, יש בה ג' נצחים, זה לפנים מזה, בסוד ג' כלים. ונצח החיצון הוא נצח דעיבור, והוא נצח דנצח עיקרי, שהוא פ"ת של החיצונים, ובו ג"פ. ונצח אמצעי, הוא נצח של יניקה, אך אינו רק פ"ת, של חסד של אמצעי. ונצח הפנימי, הוא נצח גדלות, אך אינו רק פ"ת, דחכמה של הפנימית.

וכעד"ו בחסד, יש בו ג' חסדים. חיצון נקרא פרק אמצעי דנצח החיצוניות, אך נקרא חסד שבנצח דחיצוניות. ואמצעי הוא פרק אמצעי דחסד, ונקרא חסד שבחסד (צ) האמצעי. ופנימי הוא פרק אמצעי דחכמה הפנימית, ונקרא חסד שבחכמה. וכעד"ו בחכמה, הם ג' חכמות: החיצונים נקרא פ"ע דנצח. (דחיצונית) והאמצעי, נקרא פ"ע דחסד. והפנימי, נקרא פ"ע דחכמה. הרי הם קו ימין, והם ג"פ חכמה, מלובשים תוך ג"פ חסד, המלובשים תוך ג"פ נצח.

נמצא, כי ג"פ עליונים, הם כולם נקרא חכמה. אלא שזה נקרא חכמה דחכמה. וזה

ודע שכשצריכין לכנוס כל המוחין, או נכנסים כל המוחין דאמא, ואח"כ דאבא. אך כשאינן צריכין להכנס בז"א, רק ו"ק דגדלות אמא לבדו ולא יותר, כמו בערבית, או נכנסים ו"ק דגדלות אבא, ואע"פ שלא נכנסו ג"ר דאמא. (א) ודע ל) שהדעת הוא נשמה בו"ק. וגם דע ששורש ההוא נ) נשאירין בדעת תמיד. עיין לעיל כללים דח"ג סימן ט"ז תשלום זה.

השער אחד שער

שער פרטי עיבור יניקה מוחין וכו' ד' פרקים.

פרק א

ס) ז"א אינו בו רק ט"ס, והעשירית היא נוקבא. אמנם הניחה שרשה בו, והיא עטרה שבו, כי משם נאחזת. אך העטרה היא מכלל היסוד עצמו, כנודע כי כל ספירה נחלקת לג' פרקים, ועטרה היא פרק ג' של היסוד. נמצא כי הספירה י' היא פרצוף נוקבא דז"א, והוא אינו רק ט"ס, והיא נשרשת ונאחזת בסוף היסוד, שהוא בפ"ג שבו, הנקרא עטרה. והנה הט"ס דז"א, כל אחד יש בה ג' פרקים, ואלו הם ט"ס: חב"ד חג"ת נה"י. והכתר אינו מעצמותו, ואינו נמנה עמם. אמנם להיות כי הנ"ה שבו נכללין ע) כאחד, נמצא כי גם אם נמנה הכתר, אינו רק ט"ס לבד. והט' נחלקין לג' קוין: ימין, ושמאל, ואמצע. וזהו ענינם: חח"ן, בג"ה, דת"י. וכשנעשו

הגהה

(א) ונלע"ד, שצ"ע מ) שהרי הכלים בתוספת אינן רק ג"ר בלבד. והנראה מכאן הוא, שאינן קבועים חיות מוכרחת, רק פנימית

הנהרות ומראה מקומות

- ל) עיין שער מוחין דצלם פ"ה ופרק ח'.
 מ) עיין שער פו"ה פ"ה ובספר עולת תמיד דף ה' ע"ב.
 ג) הה"ח (כת"י).
 ס) עיין שער הפרצופים פ"ב.
 ע) עיין שער השמות פ"ו.
 פ) עיין שער הפרצופים פ"ה.
 צ) ג"א ל"ג האמצעי (כת"י).

פרק ב

והנה נמצא, כי החכמה יש בה ג' בחי, שהם: פ"א דנצח, ופ"א דחסד, ופ"א דחכמה. נמצא, כי פ"ע דנצח, נקרא עיבור שבו, והוא מחצית ו"ק שבו. ופ"א דחסד, נקרא תשולם ו"ק, שהם בחי' יניקה שבו. ופ"ע דחכמה, נקרא מוחין שבו, שהם בחי' גדלות שבו. וכערז' בכלן, בכל שאר ספירות.

והנה זה החיצוניות, נחלק לב', חצי עליון מחכמה עד חצי ת"ת. וחצי תחתון מחצי ת"ת, עד סוף יסוד. וחצי עליון ננסר, (נ"א נגמר) וניתן ללאה, בסוד פנימית אליה. וחצי תחתון ניתן לרחל, בסוד פנימית אליה. ותבין היטב, כי אע"פ שנה"י הם מכלל הו"ק, ונודע כי הו"ק הם הנקראים יצירה, עכ"ז נה"י אינן נקרא אלא עשייה, כי עשייה היא נוקבא, כנודע. ונמצא כי כל חיצוניות היא נה"י, וכולן ניתן לנוקבא.

ח"ס וירא והנה באר בשדה, והנה שם ג' עררי צאן רובצים עליה. ויש באר עליון ותחתון, לאה ורחל. וזו לוקחת חצי עליון. (ק) (זו לוקחת חצי תחתון, ג' עררי צאן שהם נה"י, וזהו מחצית תחתון).

ואז אחר הנסירה, נשאר ז"א בסוד ב' בחי' לבד, שהם: התיכונה, והפנימית. והנה התיכונה הוא חג"ת, והם נקרא יצירה, ו"ק, לפי ר) שעד שם נשלמה בחי' ו"ק של הגדלות. אמנם האמת הוא, כי החג"ת לבדם נקרא ו"ק, כי בחי' אמצעית נקרא כן, וזו לבד נקרא יצירה, ולהיות בחי' זו לז"א, נקרא ז"א ו"ק, לפי שאז נשלמו גילוי ו"ק. (ש)

חכמה דחסד. וזה חכמה דנצח. וג"פ אמצעים, כולם חסד, אלא שזה חסד דחכמה. וזה חסד דחסד. וזה חסד דנצח. וג"פ תחתונים, כולם נצח. אלא שזה נצח דחכמה, וזה נצח דחסד, וזה נצח דנצח.

נמצא עתה, כי כל קו ימין, אינו רק ג"ס, (פ"ג) זו תוך זו, כל א' מג"פ. וכערז' בקו שמאל. וכערז' בקו אמצעי. וכולן ט"ס. הכלל העולה, כי ספירה עליונה של קו ימין, יש בו נצח וחסד וחכמה, זה תוך זה. וכן בספירה אמצעית. וכן בספירה התחתונה. והרי נתבאר איך בכל א' מהג' אלו, נכללות בג', והבן זה היטב.

נמצא כי כל חיצוניות כולה אינה רק ג"ס, שהם נה"י, הנחלקות לט"ס. וכל האמצעית אינו אלא ג"ס, שהם חג"ת, ונחלקים לט"ס. וכל הפנימית אינו רק ג"ס, שהם חב"ד, ונחלקים לט"ס. נמצא (ג"כ) כי נה"י מלבישין לגמרי חג"ת. וחג"ת מלבישים לגמרי את כל החב"ד.

וה"ס בתפלת ר' נחוניא בן הקנה, כי הם ג' היות, זה תוך זה כמ"ש, והם מלאים מבפנים, ומתיכון, ומבחוץ. הוא הו"ה הו"ה הו"ה. (א)

נמצא כי נה"י הם פרצוף שלם מט"ס, ונקרא חיצוניות, ונקרא בחי' עשייה. וחג"ת הם פרצוף שלם מט"ס, ונקרא תיכונות, ונקרא בחי' יצירה, והוא מתלבש לגמרי תוך עשייה. וחב"ד הם פרצוף מט"ס, ונקרא פנימית, ונקרא בחי' בריאה ואצילות. כי הנה בינה בריאה, וחכמה אצי', מתלבשין זה תוך זה, ואחר כך שניהן תוך היצירה.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, והם באופן זה, הה"ה, וו"ו, הה"ה, יי"י. הה"יין אחרונות עשית. ווי"ן יצירה. הה"יין ראשונות בריאה. יודי"ן אצילות. והנה נה"י דאבא שהוא אצילות, הוא מתלבש בנה"י

דאימא, שהיא בריאה. ונה"י דאימא, מתלבש בזעיר אנפין, שהוא יצירה. ונה"י דז"א, מתלבש בנוקביה, שהיא עשייה. ונמצא כי נה"י כר' (עיין שי"א פ"ה בהשמש).

הגהות ומראת מקומות

- (ק) נ"א חצי עליון מג' עררי צאן שהם נה"י
- (ר) נ"א שמהם נשלמה (דפ"י).
- (ש) עיין שער הפרצופים פ"ג.
- זו לוקחת חציים התחתון (כת"י).

היכל ז"א שער פרטי עיי"מ

נז

באופן זה: חסד שבנצח, חסד שבחסד, חסד שבחכמה. גבורה שבהוד, גבורה שבגבורה, גבורה שבבינה. ת"ת שביסוד, ת"ת שבת"ת. ת"ת שבדעת.

ובזה תראה, איך ביניקה נגדל הקטן בכל אבר ואבר שבו, ובכל ספירה וספירה שבו עצמם, ואינם תוספת איברים אחרים, אך האיברים עצמן נגדלין. כי הרי בכל ספירה וספירה מהט' של העיבור, נגדל בהם עתה שליש כנ"ל, כי כל אורך קו ימין בעת הגדלות הם ג"פ לבר, והרי בעיבור היה קו ימין ג' שלישים מג"פ, ר"ל שליש מכל פרק ופרק, שהוא נצח שבנצח דנצח, ונצח שבחסד דנצח, ונצח שבחכמה דנצח. ועתה נתוסף ונגדל שליש א' בכל פרק מהם, שהוא חסד שבכל פרק ופרק, וכל זה בחיצוניות.

אך בתיכונה באו הו"ק שבה בפעם א', שהרי עצמותן הוא בחי' חג"ת, לכן תכף נגדלה בפעם א' כל בחי' ו"ק. והבן זה, למה נקרא בחי' התיכונה יצירה, ובחי' ו"ק, ולמה אמרו כי היניקה הוא מבחי' ו"ק, והיה ראוי לומר שהם ג' קצוות לבר, דוגמת העיבור שהיו ג' קצוות תחתונים נה"י, אמנם נקרא ו"ק, יען הם ו"ק התיכונים, שנגמרים בפ"א יחד. הרי טעם א' בעבור החג"ת עצמן, וגם חיצוניות נשלמו ל"ק כנ"ל. הרי טעם ב', וגם, כי אלו הם בחי' ו"ק דיניקה של הגדלות כולו בכללות. אח"כ בגדלות, נכנסו בחי' פנימיות, שהם חב"ד, בט"ס, ומתלבשין מעט מעט, תוך ט"ס דבחי' אמצעי, שאינם רק חג"ת נה"י של בחי' האמצעית, ועתה נגדל בחי' זו אמצעית, בבחי' ט"ס חב"ד שבה, כי כיון שנכנסה בחי' פנימית שכולה הוא בחי' חב"ד כנ"ל, לכן החב"ד שבבחי' אמצעית, גם הוא נגדל ונתגלה.

נמצא כי חכמה שבנצח, וחכמה שבחסד, וחכמה שבחכמה של התיכונה, נתגלו ונגדלו. וכן בינה שבהוד, ובינה שבגבורה, ובינה

ובזה תבין, כי הו"א הוא לעולם בחינת ת"ת, כי הוא המכריע בין חסד לגבורה, ובהיותו כלול משניהן, נקרא ת"ת, ונקרא ז"א. ונמצא א"כ שז"א הוא חג"ת. ונוקבא נה"י. (ת) זו"ס גדול, שהודעתך בתחלת הקדמה לאדר"ז, כי כח"ב א) ג' רישין דעתיקא. וחג"ת, ג' רישין דז"א. ונה"י, ג' רישין דנוקבא.

והנה בזה תבין, למה הנוקבא היא עומדת תמיד באחורי (ז"א) סיום הת"ת, אחורי נה"י, כי שם עומדת תמיד, ומשם נעשית. ונמצא ראש נה"י אלו, מתחילין מן הטבור הת"ת של ו"ק, שהוא בחי' תיכונה הנקרא ז"א.

(ב) ועתה נבאר בחי' אלו, איך נעשין, ע"י עיבור ויניקה ומוחין. והנה בתחלת העיבור היה הווג, ואז יצאה הטפה, בבחי' י' מלכיות, שיש בי"ס אלו דחיצוניות. ואח"כ בעיבור, נשלמו י"ס אלו החיצוניות. (נ"א בעיבור יצאו נה"י דט"ס) אשר כולן אינן רק נה"י בלבד כנ"ל. וזהו בדרך כללות, פ"י, שהנה"י שיש בכ"א מאלו ט"ס דחיצוניות נשלמו. כיצד, נצח דנצח, ונצח דחסד, ונצח דחכמה. והוד ההוד, והוד גבורה, והוד בינה. ויסוד דיסוד, ויסוד דת"ת, ויסוד דעת. הרי יש בו ט"ס בעת העיבור, ולכן גוף העיבור קטן, אע"פ שיש בו ט"ס.

ואח"כ ביניקה, נכנסת הבחי' התיכונה, שהם חג"ת, בט' פרקין, והיו מתלבשין מעט מעט, תוך הט"ס הנ"ל, שאינן רק בחי' נה"י של החיצוניות, כי כל חיצוניות אינן, רק בחי' נה"י לבר גמורות.

ובעיבור נעשה נה"י שבנה"י לבר. ואחר התלבשם כלולים, ג) נמצא שכיון שאלו הם בחי' חג"ת, נתנו כח בחג"ת של החיצוניות, שהם חג"ת שבנה"י, וגם הם גדלו בחיצוניות. ונמצא עתה, כי יש לו ב' בחי' דז"א: התיכונה, והחיצונה. אמנם החיצונה נגדלת עתה גידול ב', והוא שנגדל בה חג"ת שבהן,

הגהות ומראה מקומות

(ב) מכאן עד סוף הפרק נתבאר בתע"ס שיעור י"ב מן אות ר"ז עד אות רכ"ג.
(ג) ג"א כולם (דפ"י).

(ח) בדפ"י כתב יסוד המכריע בין ג"ת. הגה"ה צמח: ולכן חג"ת נקרא יצירה ונה"י עשית.
(א) עיין שער א"א פ"ג ולקמן פ"ד.

ואח"כ בכבד, יש נר"ן, וכולם בחי' נפש. שהם נפש שבנשמה, נפש הרוח, נפש הנפש. לכן אנו אומרים שהנפש בכבד ה).

הכלל העולה, כי מוח לב כבד, להיותן כלים פנימיים דגוף, וכ"א יש בו ג' בחי': פנימי, תיכון, וחיצון. כנודע כי אפילו בעיבור ויניקה, יש אל העובר מל"ד, אך להיותן יותר פנימי מכל הגוף, שם מתלבשין ומתגלין עיקר הנר"ן, יען שלשתן בקו האמצעי, שהוא עיקר הגוף, ומשם משלחין הארתן בכל האברים.

באופן זה: כי הכבד מחיצוניות שלו, שולח נפש שבנפש, לנצח הוד יסוד דחיצוניות. ורוח שבנפש, שולחן מהתיכונות שלו, אל חג"ת שבחיצוניות. ומפנימותו שולח נשמה, לחב"ד שבנפש דחיצוניות.

ואח"כ הלב, שולח נפש של רוח, אל נה"י דתיכונות. ורוח דרוח, לחג"ת דתיכונות. ומפנימיותו שולח נשמה דרוח, לחב"ד דתיכונות.

ואח"כ המוח, שולח מחיצונותו, נפש שבנשמה, לנה"י דפנימיות. ומתיכונותו שולח רוח דנשמה, לחג"ת דפנימיות. ומפנימותו, שולח נשמה שבנשמה, לחב"ד שבפנימיות.

והרי נתבאר, כי כל הז"א אינו רק ט"ס. אע"פ שנחלק לג' בחי', ואלו הם ט"ס גמורות, וא"צ יותר. ואמנם ו) כל ספי' מאלו, נחלקין לכמה פרטים, כי כל ספירה דחיצוניות, נחלק לאלף רבוא. וכל ספירה מהתיכונות, לוי' אלפים רבבות. וכל ספירה מהפנימיות, נחלק לעשר אלפים רבבות פרסאות, כנזכר תיקון נ"ג.

פרק ג

ז) ודע, כי כמו שכ"א מאלו הט"ס שלימות, נחלקות לג' בחי' לבד. כיצד, ספירת חכמה יש בה חח"ן, יען הם מקו ימין. וכעד"ז שאר הספירות. וכן כל בחי' מהם, כלולה מג'. וכעד"ז לכמה בחי', כי כמו שהוא ג' כללות.

שבכינה. ודעת שביסוד, ודעת שבת"ת, ודעת שבדעת, נגדלו. והרי נשלמו ט"פ דתיכונות, שכולם הם ג"ס חג"ת לבה, והגדילו שליש [א'] עתה, ואז נשלם קומת האיש לגמרי. וגם בחיצונות, נגדלו החב"ד שבהם, ע"ד הנ"ל בתיכונות. והרי נשלם עתה הגדלות שבהם, ט"פ דחב"ד, תוך ט"פ דחג"ת, תוך ט"פ דנה"י. אמנם אינו רק ט"ס לבה, ובכל א' ג"פ. הרי כ"ז בחי' בו"א, הנזכר בפרקין (לעיל ד).

והנה בזה תבין, איך הנה"י הם נפש. וחג"ת רוח. וחב"ד נשמה וחייה. שהם בחינת אבי"ע. לכן הכבד בו הנפש, והוא נגד נה"י, בסיוע הת"ת, כי שם נקשרים ג"פ העליונים דנה"י, כנודע דתמן דביקין רישי ירכין. והלב בו רוח, ועומד בג' אמצעית חג"ת. ומוח בו הנשמה, ועומד בג"ה, אמנם משם מסתעף כ"א ממקומו, כ"א במדרגתו.

כיצד, הנפש אשר מתגלית בכבד, שכנגד רישי פרקין דנה"י כנ"ל, בודאי שגם (שם) היתה למעלה, בכל בחי' כלים חיצונים העליונים, האמנם לא נתגלית, ולא עלתה בשם, עד נה"י דו"א. כי עומדין הנה"י דנה"י, ונה"י דחג"ת, ונה"י דחב"ד, וכולם בחי' נפש ונה"י. אך הרוח נגלה בלב, העומד בחג"ת דו"א, כי שם חג"ת דנה"י, וחג"ת דחג"ת, וחג"ת דחב"ד. והנשמה נתגלית במוח, העומד בחב"ד דו"א, כי שם חב"ד דנה"י, וחב"ד דחג"ת, וחב"ד דחב"ד.

אך העיקר, כי הנפש נתלבשת בכלי היצונים. והרוח בתיכון. והנשמה בפנימים. ונמצא כי במוח יש נר"ן, אלא שכולם הם בחי' נשמה, שהוא נשמת הנשמה, ונשמת הרוח, ונשמת הנפש. ולכן אנו אומרים כי הנשמה במוח.

אח"כ בלב, יש נר"ן, וכולן בחי' רוח, שהוא רוח הנשמה, ורוח הרוח, ורוח הנפש. לכן אנו אומרים שהרוח בלב.

הגהות ומראה מקומות

ושער החשמל פ"א. ו) ע' שער דרושי אבי"ע פ"ה. ז) עיין שער פרקי הצלם.

ד) שער פרקי הצלם.

ה) עיין שער המוחין פ"ה ושער פ"ה פ"ב

יצא כב' בחי': חיצון, ותיכון. אשר ב' בחי' אלו נקרא ר"ק לבד בין שניהן כנ"ל. אך הפנימי לא נכנס בו, עד אחר התיכון, והנוקבא לא יצאה רק בחי' א' לבד. ר"ל, כי לא נגלית בה רק מלכות, שבכל הט"ס של בחי' החיצוניות שלה, לכן היה בנ"א י' ג' זמנים, שהם: בעיבור ד"ת, נהי"ם. וביניקה חג"ת. ובגדלות חב"ד.

אך המלכות, היה לה ד' בחי': א', נקודה, והיא בסוד המלכות שבה. ב', שנגדלת (כ) גם נה"י. ג', שנגדלו גם חג"ת. ד', שנגדלו גם חב"ד. (ואלו הד' זמנים, הם כנגד ד' ההי"ן שבשם ב"ן, והם נקראו ד' נשים) וכולם בחי' חיצוניות שלה לבד. והטעם, כי כיון שהוא בחי' המלכות, לכן היה בה זמן, שלא היה בה רק בחי' מלכות לבד. לכן נקרא נקודה, והיה בו בנ"א ו' בחי' מלכות אשר בו"ק. אך בנוקבא היה בה מלכות א' לבד שבמלכות, והיא נקודה א', אך כולם הם נקודות, ולכן מתו.

אך עתה בעיבור שנגדל גם נה"י שבו, לא מית. והבן טעם זה, איך בעיבור לא מית, שלא היה כבתחלה. וז"ס שבארנו, שנתקן, שנעשה עתה בעיבור פרצוף בקוין, ואין קוין אלא בבחי' ג' נקודות, נה"י. אך בהיותו ד' נקודות מלכות לבד, לא יש ג' קוין.

גם תבין, למה נקראו כולם מלכים, כי אין בהם רק בחי' מלכיות, אף בנ"א. ונ"ל כפי דרך זה, כי כל בחי' חיצוניות נק' מלכות, כנ"ל דנה"י (ל) הם ג' רישין דנוקבא. וא"כ היה תחלה בחי' חיצונית. ואח"כ בעיבור, נתקן החיצונית נה"י. וביניקה נתוסף התיכון. ובגדלות הפנימי.

פרק ד

(מ) ודע, כי הב' בחי' ראשונים, כיון שאין בהם רק ו"ק, נקרא אלהים, כנודע כי כל

כן הוא בכל ספירה וספירה, ונחלקת לאלף אלפים, וכולם בבחי' ג' לבד. וסבה לזה, כי אין טפה פחותה משיעור י' ויש בה ג' קוצין, והוא סוד ג' קוין: ימין, ושמאל, ואמצעית בהכרח. כן הט"ס שלימות הנ"ל, נחלקות לג' חלקים, וג' קוין כנ"ל.

וזכור זה היטב, כי כל בחי' נחלקת לג' בחי' לבד, אמנם כל בחי' ובחי' מאלו הג', יש בה כללות י"ס, כי כן היו"ד גימטריא עשרה, ואין בה רק ג' קוין לבד. והענין, כי היא בעצמה נחלקת לג' קוין, וכל קו יש בו רת"ס, ג"פ, הרי י"ס בכל בחי', אמנם כל ה"י נקרא בחי' א'. נמצא כי בכל בחי' ובחי' יש ג' בחי', אשר כ"א מהם כלול מ"ס. כי כן הז"א יש בו ג' קוין לבד, ויש בו ג"פ, י"ס, פנימי תיכון חיצון.

והנה כרי שיצטייר בעיניך, נצייר בענין השמות עצמן, הנה כתבנו לעיל, כי יש ג' כלים בכל ספירה וספירה, ונצייר בחי' הכתר, וממנו ית' כולם. ואלו הן, א' חיצון, יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"א. ב' אמצעי, יו"ד ה"י וי"ו ה"א. ג' פנימי, אל"ף ה"י יו"ד ה"י. (ח) והנה בעיבור לא נגלה תחלה, רק בחי' חיצון, ולא כולו. רק יו"ד ה"י וי"ו ה"א אשר בסוף השם, זהו בחי' נה"י שבכתר. אח"כ נתגלה ביניקה, משם התיכון, בחי' וי"ו ה"א שבו, וגם משם החיצון נתגלה יו"ד ה"י וי"ו שבו. ואח"כ בגדלות, נתגלה שם הפנימי כולו, וגם משם התיכון נתגלה יו"ד ה"י, ובוה נשלם. וגם משם החיצון, נתגלה יו"ד, יו"ד ה"י, ונשלם כולו. וכעוד"ן בכל ספירה וספירה. והנה בעת אצילות המלכים, יצאו בחי' א"א ואו"א בכל ג' בחינותיהן, לכן כ"א מהם היו בט"ס גמורות, אשר הג"ר שבהם הם בחי' הפנימים, בט' פרקיהן. והג' אמצעים, הם בחי' התיכונים בט"פ. וג"ת, הם בחי' חיצוניות, בט"פ. אך זר"ן יצאו באופן אחר, כי ז"א

הנהרות ומראה מקומות

- (ח) עיין שער השמות פרק ג'.
- (ט) עיין שער הפרצופים פ"א וד'.
- (י) עיין שער העיבורים פרק ד' ושער הפרצופים
- פרק ה'. (כ) עיין שער או"א פ"ו.
- (ל) עיין שער א"א פ"ג ולעיל דרוש ב'.
- (מ) עיין שער אנ"ך פ"ז.

דצלם, הם חב"ד וכתר דו"א, והם ממש ע"ד הנ"ל.

נמצא, כי אין נקרא זעיר אנפין גדול לגמרי, עד שיכנסו כל בחי' דצלם שלשתן, ואז הוא שלם בי"ס גמורות, דוגמת תבונה, אשר הצלם מתלבש בי"ס שלה כנודע. כי צ' בנה"י שלה, ול' בחג"ת, וס' בחב"ד שלה, אך החילוק הוא כנ"ל, כי נ) ד' נשים יש בנקבה, וכמו כן ד' נשים בבניה, אמא עלאה, שבחי' חב"ד שלה, נקרא אמא, בינה עלאה, וחג"ת שלה, נקרא תבונה ראשונה, ונה"י שלה, נקרא תבונה שניה, ומלכות שלה, נקרא תבונה ג', והיא רביעית בערך הבינה, ובזו התבונה הג', בכל י"ס שלה, מתלבש כל הצלם כולו דו"א. באופן, שז"א גדול כמו המלכות דאימא עילאה כולה, שזה בשוה ממש, באופן כי מלכות היא בחי' רביעית, בערך אימא, וזה סוד ומספר את רובע ישראל, כי ז"א נקרא ישראל, רובע של אמא עלאה.

שער השנים עשר

שער העיבורים ויתחלק לה' פרקים

פרק א מ"ת

(ס) טעם, למה הוצרכו זר"ן להתעבר במערי דאמא, כמבואר אצלינו. הענין הוא, עם מ"ש לעיל בענין המלכים שמלכו בארץ אדום זמיתו, כי הנה טרם שנאצל עולם האצילות המוזכר תמיד בס"ה בשם זה, יצא הי"ס הכוללים כל עולם אצילות בכללות, ויצאו נפרדות זה מזה, כי היו י"ס זה למטה מזה, וזה מקבלת מזו שלמעלה ממנה, ולא היה בשום א' מהם בחי' פרצוף, רק היו בסוד כללות, כי כל א' היתה כלולה מכולן, והיו הכללות מעורב בהן בכ"א מהן, והיה בלתי סדר ותיקון, עד שאח"כ העיקר אתתקן גרמיה בקדמיתא, כנזכר באדרא, ואז ספירת הכתר נעשה פרצוף שלם בי"ס, ונקרא

בחי' ו"ק נקרא אלקים. כי כן ז"א, להיותו ו"ק של כללות עולם האצילות, נקרא אלקים, בערך א"א הנקרא הוי"ה, כנזכר באדרא. נמצא, כי הוי"ק דו"א נקרא אלקים, והמוחין הוי"ה. א"כ כל אלו אינם רק ו"ק של כללות. (האצילות).

ואעפ"י שתראה, שיש הוי"ה בחיצונית ותיכונית, אפילו בכלים, הוא בפרטות. אמנם כללות החיצונית נקרא אלקים, כמו שנודע כי כל הז"א נקרא אלקים, וזוה שם אלקים, מתחלקין לכמה רבבות שמות של הוי"ה. וכן הנוקבא דו"א, האוחזת כל ג' עולמות, ונקרא אלקים. ויש בחי' היות למטה אפילו במלאכים כנודע, אלא שהם היות נמשכין כולם בשם אלהים.

ועתה נבאר הענין יותר בפרטות, דע כי כל זה שאמרנו, אפילו בגדלות, אינו רק בחי' נה"י לבד. פ"י, כי חב"ד של פנימים, הם ג"פ עליונים דנה"י דו"א, וחג"ת דפנימים, הם ג"פ תיכונים דנה"י דו"א, ונה"י דפנימים, הם ג"פ תחתונים דנה"י דו"א, וכעד"ז הנ"ל, יש בחי' תיכונית בנה"י אלו, והם ט"פ, ונקרא תוכניות דנה"י, וכעד"ז יש בחי' חיצונית בנה"י אלו, והם ט"פ ונקרא חיצונית דנה"י.

ונמצא כי הם ג"פ נה"י, תוך נה"י, ונה"י תוך נה"י, וכולם נקראו נה"י לבד, אלא שיש בו ג' כלים, זה לפנים מזה, וכולם מנה"י לבד. ואם כן, ה"ט"ס דו"א בג' בחינותיהם, אינם רק מנה"י דו"א לבד, מט"פ. אלא שאח"כ אנו רוצין לדבר דרך פרטי יותר, לומר כי אלו הג' כלים הם זה לפנים מזה, חיצון נה"י, והתיכון חג"ת, ופנימי חב"ד. לפי שהם נר"ן דנה"י, אמנם שלשתן בחי' נה"י לבד, וי"ס צ' דצלם, ואח"כ כל הנ"ל הוא בל' דצלם, הם חג"ת דו"א, והם ט"פ ט' ספירות גמורות, בחי' נפש, נקרא נה"י, ובתוכם יש חג"ת אחרים, בט"פ אחרים, והם בחי' רוח, ונק' חג"ת, ובתוכם יש חג"ת פנימי, בט"ס, והם בחי' נשמה, ונקרא חב"ד, אך כולם אינם רק חג"ת, ועד"ז במ

הגהות ומראה מקומות

(ג) עיין שער אריא פ"ח ופ"ט. (ס) עיין תע"ס שיעור י' בתחילתו.

הם בחי' הנשמות והענין, כי הנה יש בזרין, יכעד'ז בכל הפרצופים, ב' בחי': הא', הוא בחי' החיצונית אשר בהם, כרמיון הגוף אל הנשמה שמבפנים, ומה החיצונית דז"א, (ב"א זרין דאצילות) נבראו כל העולמות כולן של בי"ע, כנדע כי כל הנבראים וכל הבריות שיש, כולם הם בציר דמות פרצוף אדם, כנזכר בזהר פרשה תולדות, דכל שיפני ושיפני איתקרי אדם, ואפילו המלאכים כולם, הם מבחי' חיצונית דזרין דאצילות.

אמנם יש בחי' ב' והוא הפנימית שבו, שהוא כעין נשמה אל הגוף שמבחוץ, ומבחי' זו נבראו נשמות בני אדם הצדיקים התחתונים, כי נשמת הזכרים מז"א, ונשמת הנקבות מנוקבא דזעיר אנפין. באופן כי כל נשמות הצדיקים, הם יותר פנימים מהמלאכים כולם, חוץ מהנשמות שהם מבחי' בי"ע כנדע. גם נשמות אלו יהיו פנימים, אל ערך המלאכים, אשר מן העולם ההוא, שממנו חצבו הנשמות. כמ"ש במקומו בע"ה.

זו"ס הן אראלם צעקו חוצה, וארו"ל אפי' מלאכי שלום אינן יכולין לכנוס כו', וצריך להבין מאי אפילו דקאמר, ולמה נשתנו אלו המלאכים מזולתן, עד שהוצרך להשמיענו חידוש, שאפי' הם אינם נכנסים. אבל הענין מובן עם הנ"ל, כי להיות שכל המלאכים הם מחיצוניות, והנשמות מהפנימיות, והנה יש בחי' מלאכים קרובים אל הנשמות של הצדיקים, יותר משאר מלאכים, ונקרא מלאכי שלום. מהו דתימא כי כיון שבבחי' זו שיש לאלו המלאכים על השאר, והוא, שהם כת המלאכים המקבלין את נשמת הצדיקים, כשנפטרין מן העוה"ז, ואומרים לו יבא שלום ינחונו על משכבותם הולך נכחו. כמו שאמרו רז"ל, (פ) לכן נקראו מלאכי שלום. ומצד בחינה זו היה אפשר שיכנסו בפנימיות עם הנשמות, ולזה השמיענו שאפילו הם עומדין בחוץ ואין נכנסין בפנים. ונמצא א"כ, כי תחלה היו זרין בבחי' חיצונית שלהם לבר, בסוד העיבור של ג'

בחי' א"א, ואח"כ נעשו או"א מחו"ב, כמבואר. והנה עתה בא עת וזמן תיקון ז"ת שבאצילות, אשר מהם נעשה זרין אחר התיקון. הנה רצה המאציל העליון לתקנם, כי בתחלה היה כ"א מהם מובדלת מחברתה הבדל גמור, והיה נקרא רה"ר, כמבואר היטב ע"ש, איך לסבה זו, לא יכלו הכלים האלו לקבל האורות שבתוכם, ונשברו ומתו, לכן רצה המאציל העליון לתקנם, וא"א להתתקן, אא"כ יתחברו יחד כל הו"ק זו בזה, בסוד פרצוף א', מקושרים זה בזה, כנזכר שם ביאור הפרצוף, המקושר דרך קוין מה ענינו, ועי"ז יחזור להיות רה"י, שהוא פרצוף א' כלול, הנקרא ז"א.

ואמנם כדי שיתקשרו ויתחברו יחד, צריך לעלותן להכניסן במעוי דאמא, ושם בסוד ימי העיבור, יתאחדו, ויתקשרו, ויתחברו יחד, יחוד גמור, ויצאו אח"כ בזמן הלידה בבחי' פרצוף א' מיוחד בכל פרטי.

וגם הספירה (הז') שהיא מלכות, הנקרא נוקבא דז"א, הוצרך שגם היא תהיה עמהם בעת העיבור, כדי שתהיה כלולה עמהם לצורך היחוד הראוי לה עם ז"א בעלה, כנדע.

לכן נבאר עניני העיבור ונאמר, כי הלא ב' בחי' יש בעיבור, וכל בחי' כלולה משני עיבורים, שהוא ג' זמנים. וביאור הדברים, כי תחלה הכל היו זרין בסוד העיבור, והיו בבחי' ג' כלילין בג', ונקודת מלכות כלולה עמהן. ואח"כ נולד, והיה לו זמן יניקה. ואחר כך הגדיל, והיה לו עיבור ב', לצורך המוחין שלה, שאז נקרא זמן הגדלות. נמצא שהם ג' זמנים, וב' עיבורים. עיבור דג' כליל בג', ויניקה, ועיבור ב'. והרי זה בחי' א', בסוד חיצוניות. ואחר כך היתה לו בחי' אחרת שנייה דוגמתה, בג' זמנים, וב' עיבורים, וכ"ז לצורך הפנימים. באופן שהם ד' עיבורים, ור' זמנים, כי הזמנים הם ר', אבל העיבורים שבהם אינן רק ד'.

(ע) ונבאר ענין חיצונית ופנימית מה עניינם: כי החיצונית הם מציאת העולמות ופנימיות

הגהות ומראה מקומות

(ע) עיין שער פו"ח פ"י ובתע"ס שיעור ט"ז מן אות קס"ז עד אות קצ"ג. (פ) זהר ויקהל אות פ"ח.

כלילין בג', ואח"כ נולדו, והיה להם זמן יניקה. ואח"כ באו להם מוחין בעיבור ב'. ואחר כך פעם ב', היה להם כל ג' בחי' אלו, בבחי' פנימית שלהם, והיו תחלה בסוד העיבור ג' כליל בג', ואח"כ זמן היניקה, ואחר כך עיבור ב' לצורך המוחין.

פרק ב

ונבאר עתה סדרי העיבורים. בבחי' חיצונית ופנימיות. ונאמר כי הנה ג' זמני עיבורים יש: א', הוא עיבור די"ב חודש, כנזכר בגמרא (צ) מעשה דהוי אשתהי תריסר ירחי שתא, ואכשרי רבה תוספאה. ב', הוא עיבור של ט' חדשים, המורגל תמיד ברוב העולם. ג', עיבור של ז' חדשים, ואמנם בבחי' חיצונית, שמשו ב' עיבורים הראשונים. שהם: עיבור של י"ב וט', ובבחי' פנימיות שבו, שמשו ב' עיבורים: של ט', ושל ז'.

ונתחיל לבאר ענין החיצונית, שמשו בו ב' עיבורים, א' משל י"ב, ושל ט'. ונתחיל מן הא' ונאמר, כי הנה עיבור א' היה בבחי' א"א עצמו, בבחי' נה"י שבו. זמן הזווג שבו עצמו, נעשה ו"ק הז"א, בבחי' ג' כלולין בג' וע"ש.

וענין זווג א"א הוא זה, כי הנה נת"ל, כי אין בא"א רק ט"ס לבר, ולא נזכר בו בחי' מלכות. האמנם היסוד שבו, כלול מזו"ן, כדמיון התמר הכלול מזו"ן, בסוד צדיק כתמר יפרח, הנזכר בזוהר. ואז נתעלו נה"י שלו בחג"ת שלו, אשר שם מעמד ומצב אר"א. כנודע כי אבא מלביש חסד וחצי ת"ת הימין, ואימא מלבשת גבורה וחצי ת"ת השמאל. (ק) ועלה הנצח דא"א בחסד שלו, אשר שם אבא. ועלה הוד דא"א בגבורה, אשר שם אמא. ועלה היסוד דא"א בת"ת, אשר שם ר' בחי' הדעת, שהוא היסוד של שניהן, חציו כאן, וחציו כאן. ואז ע"י

וענין זהווג א"א הוא זה, כי הנה נת"ל, כי אין בא"א רק ט"ס לבר, ולא נזכר בו בחי' מלכות. האמנם היסוד שבו, כלול מזו"ן, כדמיון התמר הכלול מזו"ן, בסוד צדיק כתמר יפרח, הנזכר בזוהר. ואז נתעלו נה"י שלו בחג"ת שלו, אשר שם מעמד ומצב אר"א. כנודע כי אבא מלביש חסד וחצי ת"ת הימין, ואימא מלבשת גבורה וחצי ת"ת השמאל. (ק) ועלה הנצח דא"א בחסד שלו, אשר שם אבא. ועלה הוד דא"א בגבורה, אשר שם אמא. ועלה היסוד דא"א בת"ת, אשר שם ר' בחי' הדעת, שהוא היסוד של שניהן, חציו כאן, וחציו כאן. ואז ע"י

גם טעם ד', בענין זו"ן עצמם, והוא כי גם ב"א עצמו נכללו נה"י שלו בחג"ת שלו

הגהות ומראה מקומות

הנסירה פרק ו' ושער מ"ן ומ"ד פ"ד.
(ש) עיין בספר שער החקדמות דף ל"ד ע"ב.
(ת) נ"א בנה"י (דפו"י).

(צ) יבמות פ"ו.
(ק) עיין שער הולדת אר"א וזו"ן פרק ה'.
(ר) עיין שער הולדת אר"א וזו"ן פ"ו ושער

מן השדים ודדים של אמא, ונדודע כי בחי' הדדים נקרא שם שדי. והנה נתבאר אצלינו, כי שדי הוא גימטריא הוי"ה, שדי' אותיות הוי"ה הם כ"ו, גם נעשי' בחי' ע"ב, גם בחי' רי"ו שהם ג"פ ע"ב, כמבואר אצלינו, ע"פ ויעבור ה' על פניו ויקרא, ושם נתבאר כי ג' בחי' אלו, הם גי' שד"י, שהם כ"ז ע"ב רי"ו, אשר מקומן בג' קוין של חג"ת, כי בת"ת הוא שם הוי"ה עצמה, שתוא כ"ו, וחסד הוא גי' ע"ב, וגבורה הוא גימ' רי"ו. לכן מקום הדדים הם בחזוה שבין חג"ת, וכל בחינתו יחד הם שד"י. ומזה השם של שד"י, שהוא בדדים של אמא, יונק ז"א, ומתפשט, ונתקנו הג' קצוות ראשונים שלו, שהם חג"ת, אשר יש בהם: ע"ב, רי"ו, כ"ו, גימטריא שד"י, כנ"ל.

ואח"כ גם נה"י שבו, ינקו משם, ונעשו ע"ב רי"ו כ"ו אחרים, כנדודע כי כל מה שיש בחג"ת, יש בנה"י, אלא שבבחי' חג"ת הם רחמים, ונקרא שד"י ברפה, ג) בסוד בין שד"י ילין, שהם מקום הדדים ממש. ובנה"י נקרא שד"י בדגש, בסוד אל שד"י. כנדודע, לפי שהוא יותר דינין, כנדודע כי ד) הדגש ורפה הם דין ורחמים. והנה נמצא, כי גם בבחי' יניקה, נמשך מסוד ע"ב רי"ו, שהם אותיות עיבור, ודי בזה. ויניקה זו נמשכת, ה) עד היותו בן ט' שנים ויום אחד. (א)

ואח"כ בא זמן הגדלות, ולזה צריך עיבור ב', וענינו הוא, מבחי' זווג או"א, לתת מוחין לזו"ן. כי בעיבור הא', היה עיקרו מזווג או"א

הרי ו', וכן חג"ת שלו נכללו בנה"י שלו, הרי י' אחרים נמצא שהם י"ב בחי'.

עוד טעם ה', כי הנה אלו היו תחלה ג' בחי' שהם חג"ת, ובאלו הג' היו הד' אחרות שהם נהי"ם, כלולין בכל א' וא' מהם מהג"ר, נמצא שהם ג"פ ד' הרי י"ב.

עוד טעם ו', כי צריך שהמלכות תהיה כלולה מכל הגי' נה"י, הרי ג', ואח"כ כל א' מאלו ג', תהיה נכללת בכל הג"ר. שהם ט', הרי י"ב. וכל זה בהיות ז"א ו"ק, ג' גו ג', והמלכות רביעית אליו.

והנה נמצא, כי זמן עיבור א', עיקרו הוא בא"א, אלא שהיתה ע"י היותו מתלבש תוך או"א כנ"ל, כי הנה היתה כוונתו, לעשות אליו בחי' לבושים מן זו"ן, שילבשהו מטבורא דיליה עד סיום גופו כנ"ל. נמצא כי היה זמנו יב"ח.

וז"ס במאמר קו המדה א) דבתיקונים, וכן בזוהר פרשה בראשית דל"ה, כי הנטיעות כקרני חגבים היו, ואתנטעו, ואשתהו י"ב ירחי שתא.

ואח"כ נולדו זו"ג, ובא זמן היניקה, ובכח היניקה נתפשטו ו"ק דו"א, ממה שהיו תחלה ג' בג', ונעשה עתה פרצוף גמור, קשורים זה בזה בסוד קוין כנ"ל בתחלת דרוש זה. והנה בחי' יניקה אין בה עיבור ב) כנ"ל (בפ"א) כי ב' עיבורים הם לבד, אמנם עכ"ז, בבחי' א', גם היניקה יש בה סוד עיבור.

והענין, כי הנה היניקה זאת, הם יונקים

ה ש מ ש

עד י"ג, והוא התפשטות החסדים בו. וכמבואר כל זה בכמה מקומות, ובפרט לעיל שער כ"ה דרוש ג' ופ"ו, ופשוט הוא. אמנם ענין העלאת מ"ן לאו"א, כתב הרב בפ"ג דשער כ"ט, שאינו מעלה מ"ן, עד היותו בן ט' ויום אחד ע"ש.

הגהות ומראה מקומות

- (א) עיין מאמר קו המדה ב"ה פרשת ואתחנן.
- (ב) עיין שער המלכים פרק ט'.
- (ג) עיין ספר שער מאמרי רשב"י דף י"ב ע"א.
- (ד) עיין שער סנת"א פרק ה'. ושער דרושי הנקודות פרק ו'.
- (ה) עיין שער המלכים פרק ו' ושער אנ"ך פ"ו ושער דרושי הצלם פרק ג'.

היכל ז"א שער העיבורים

אלו, מאז עד תשלום י"ג שנה שלמים ויום אחד, ואז נעשה בחי' ז"א גדול, והגדיל, ונקרא אדם גמור.

וטעם היות י"ג שנים הוא, כי תחלה היה לו ו"ק, י) אח"כ נמשכין לו ד' מוחין, שהם: ה"ב, ודעת כלול מחו"ג. ואלו נמשכו לו תחלה בסוד מקיפים, קודם שיכנסו תוך פנימותו כנ"ל, כי אז הם בלי לבושין, הם ד' מוחין. ואח"כ מתלבשים תוך נה"י דתבונה כנ"ל, ואז נכנסין ומתפשטין תוך פנימית ז"א, ואז אינן רק ג' מוחין, כי החו"ג נתלבשו ביסוד בינה, שהוא כלי אחד, ונעשו מוח אחד, ונקרא דעת. ונמצא כי ו"ק וד' מקיפים וג' מוחין פנימים הרי י"ג.

פרק ג

כ) ועתה נבאר בחי' הפנימית דזו"ן, כי הנה אחר כל הנ"ל, היה פעם ב' כל הנ"ל, לצורך פנימית הזו"ן כנ"ל. והנה עיבור אחד היה בבחי' הפנימים של א"א עצמו, ולא ע"י התלבשות דא"א, והיה זמנו ט' חדשים, לפי שעתה בפעם ב' הזאת, לא די שנכללו נה"י הפנימים של א"א עצמו בחג"ת שלו, ע"ד שהיו למעלה בעיבור אחד של החיצונית. אמנם גם החג"ת שלו עלו ונכללו בחב"ד של עצמו, ונמצא ט"ס דא"א נכללו, והיו בבחי' ג' של ג' ג'. (ב) ומוזוג זה נעשה העיבור בט' חדשים, כמספר ט"ס דא"א ואז נעשו ו"ק פנימים של

מיניה וביה, אלא שהיה ע"י התלבשות באו"א. אבל זה העיבור הב', עיקרו הוא מוזוג או"א. וז"א טפל לו, היפך מן העיבור אחד.

וטעם הדבר, כמ"ש בגמרא (ז) שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע, איזה מעשים נאים, של הקב"ה, או של ב"ו וכו'. וכוונתו היה, למה לא נברא האדם מהול, והביא לו ראייה מן החטים, הנבראים ע"י השם יתברך, ומן הגלוסקאות הנעשים ע"י ב"ו. נראה מזה כי יש דברים, שהניחם הבורא ביד ב"ו התחתונים לתקנם, והוא לא תיקנם. לכן אל תתמה אם העיבור שהוא לצורך ו"ק בו"א, היה ע"י א"א. ועיבור ב' שהוא לצורך מוחין דז"א, היה לו ע"י או"א. כי יש דברים נתקנים ע"י תחתונים כנ"ל. ובפרט כמ"ש, כי עיקר הכל הוא, להוציא עיקר ושורש הז"א שהוא ו"ק. אבל הג' מוחין שבו, הם בסוד תוספת אליו, כי לכך משתנים והולכין, (נ"א וחוזרים) ואינם בקבע בו.

גם זמן עיבור הזה, היה ט' חדשים. והטעם הוא, כי הנה עתה יש בו ו"ק, וג' מוחין שהם ט'. עוד טעם ב', ממה שנת"ל, כי או"א זווגם הוא מכח המזל הח' שבדיקנא דא"א, שיש בו ג' הויות דידו"ן, ויש בו ט' ווי"ן, ומשם נמשך בהם ח) שפע, בסוד עיבור ט' חדשים אלו, לצורך המוחין. ט) והנה אחר ט' שנים ויום אחד שהיו לז"א, באו לו המוחין

ה ש מ ש

(ב) נ"ב צ"ע, זווג זה ע"י מי היה, כי בשלמא בזווג דעיבור אחד של החיצונית, היה ע"י שהלביש היסוד דא"א הנכלל מדו"ן, ליסוד דא"א כנ"ל, שהם דו"ן ממש, וע"י היה הזווג. אבל כאן שהיסוד הלביש לת"ת, והת"ת הלביש לדעת שלו עצמו, א"כ הזווג ע"י מי

הנהרות ומראה מקומות

- 1) נ"א מא"א אלא שהוא ע"י היות א"א מחלבש בתוכו היפך (כת"י).
- 2) מדרש תנחומא פ"י תזריע.
- 3) נ"א מוסיף כי המשכה הוא ו' וגם הז"א
- 4) הוא ו' לכן נמשך מווי"ן והיה בסוד עיבור (כת"י).
- 5) ע"י שער הנסירה פ"ד. י) עיין שם פ"ז וט".
- 6) עיין בתע"ס שיעור ט' בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה פ"ה פ"ו.

זו"ן ג"כ, ומפנימיותם נמשכין כל הנשמות כולם כנ"ל. ואח"כ היה העיבור הב' של המוחין של הפנימיות, וזה היה בסוד ז' חדשים לבד. והענין, כי עיבור זה נעלם ועליון מאד, כי הוא בסוד ז' ספירות תחתונות של עתיק, המתלבשים תוך ז' תקוני דגלגולתא דרישא דא"א כמבואר אצלינו. וכנגדן היה העיבור זה מן ז' חדשים.

ודע, כי באותן ז"ת דעתיק, אין יכולת להשיג כלל, בחצי עליון של החסד שבו, רק מחציו ולמטה בלבד. לכן ארז"ל, (ל) שכל היולדת לו, יולדת למקוטעים. ואינו בעיבור כל הו' חדשים שלמים. והנה גם מזה הפנימיות של המוחין דזו"ן, נמשכו ונעשו נשמות הצדיקים. והבן וראה, כי כמה צדיקים וחסידים עליון קדושים, כולם נולדו למקוטעים, לז' חדשים עיבור, כמשה, ושמואל הנביא, ופרץ, וזרח, וכיוצא באלו. ונמצא כי כל אלו (הנשמות) נמשכין מאותן הו' דעתיק (המלובשים) בז' דגולגלתא דא"א, ודי בזה.

ודע, כי באותן ז"ת דעתיק, אין יכולת להשיג כלל, בחצי עליון של החסד שבו, רק מחציו ולמטה בלבד. לכן ארז"ל, (ל) שכל היולדת לו, יולדת למקוטעים. ואינו בעיבור כל הו' חדשים שלמים. והנה גם מזה הפנימיות של המוחין דזו"ן, נמשכו ונעשו נשמות הצדיקים. והבן וראה, כי כמה צדיקים וחסידים עליון קדושים, כולם נולדו למקוטעים, לז' חדשים עיבור, כמשה, ושמואל הנביא, ופרץ, וזרח, וכיוצא באלו. ונמצא כי כל אלו (הנשמות) נמשכין מאותן הו' דעתיק (המלובשים) בז' דגולגלתא דא"א, ודי בזה.

פרק ד מ"ב (ג)

(מ) דע, סוד שארז"ל במסכת ב"מ פ"ז, בכולהו גוהרקי תסתכל לבר מר' חייא. הנה נשמות הצדיקים, הם למעלה ממדרגת המלאכים. וז"ש כאן, שבכל הכסאות של נשמות הצדיקים, היו המלאכים מעלים אותן, חוץ מכסא דר' חייא, שהוא עולה מאליו. והיה נראה שיותר כבוד היה, שיעלו אותו המלאכים, משתעלה היא בעצמה. א"כ מה מעלה הזאת.

ה ש מ ש

(ג) גם שער זה, הוא של עניינים נפרדים, אין להם קשר זה עם זה.

הגהות ומראה מקומות

- (א) ר"ה י"א. יבמות מ"ב. נדה ל"ח:
- (ב) ב"מ פ"ה:
- (ג) סוטה ל"ה.
- (ד) עיין הקדמת ספר הזהר אות ג' ובותר דף ל"ז.
- (ה) עיין שער הנסירה פ"א.
- (ו) ג"א שהוא אות ו' שם הוא בסוד מ"ב ואח"כ הרגל של הו' מרמז שהיא ג"כ כלולה מ"ק והרי הנה"י (כת"י). ועיין ספר שער הקדמות
- (ז) עיין הקדמת ספר הזהר אות ג' ובותר דף ל"ז.
- (ח) עיין שער הנסירה פ"א.

(א) ר"ה י"א. יבמות מ"ב. נדה ל"ח:
 (ב) ב"מ פ"ה:
 (ג) סוטה ל"ה.
 (ד) עיין הקדמת ספר הזהר אות ג' ובותר דף ל"ז.
 (ה) עיין שער הנסירה פ"א.

היכל ז"א שער העיבורים

כי הכל בא לה מחדש, ג' מתבונה, ו' מז"א. (הנה סוד ציצית טלית קטן, הוא סוד אר"מ, בחי' ו' בלתי ראש, בהיותו ג' גו ג'. וטלית גדול הוא אחר התפשטות).

ג', מעיקרא היה הת"ת בסוד ו"ק לבד, ולמה הוצרך לעיבור ג' גו ג'. והענין, כי תחלה נאצלו י' נקודות, כל א' כלולה מ', והקשר שהיה להם, שהיו מקבלות זו מזו, כפי סדר המדרגות. ותחלה היו הנקודות האלה, בסוד העצמות פנימים, והיו כל הכוחות כלולים בעצמות, ולא ניכרין כל אחד ואחד לעצמו, רק כדמיון הנשמה, הכלולה מראיה ושמיעה כו', אבל אינם ניכרות בה כ"א לבדה, ועיי הגוף מראה כחותיה. וכל הי' (נ"א הה') כחות הכלולין בה, א' א' לבדו, כיצד השמיעה באוון כו', וכן היה באצילות הנה, כי נתקנו. והיה התיקון, כדי לעשות להם כלי א', מגביל הרוחניות האלו, וכו' כלי לשמיעה, וכלי לראיה, וכיוצא בזה, וזה התיקון שנתקן תחלה בא"א, והוא הכתר. אח"כ עשה מב' נקודות השניות, שהם חו"ב, ב' פרצופים גמורים כלים, והם אר"א, והו"ת נידחו כולם למטה, במקום המלכות. ולכן הוצרך לסוד העיבור, כדי ליחדם, ולכלול ג' בג', כדי שמכל הו' נפרדין, יעשו פרצוף א'. ואז עדיין הם בסוד העצמות. ואח"כ בסוד הלידה נעשו הו' אחדים (צ) ונעשה להם כלי א'. ואח"כ עיי המוחין נגמר ונשלם הפרצוף.

ד', ענין זמני העיבור, עיין בביאורנו עליהן, כי יש בפנימית וחיצונית. ומה שמצאתי כאן בחילוף כתבתיו, וזה הענין, כי סוד העיבור של ט' חדשים, כדי לעשות מוחין לז"א, כדי שיוכל להוליד, לכן נתקשרו ו"ק דא"א בג"ר חב"ד שבו. בא"א עצמו, שהם מוחין ממש, ועיי נעשה לז"א מוחין, בסוד עיבור דט' חדשים. והנה עיבור זה של ט' חדשים, הוא

לצורך חיצונית ז"א, ויוליד בחי' עולמות. אבל עיבור ז' חדשים, הוא לצורך פנימית ז"א, שיווליד בחי' נשמות. והענין, כי לצורך פנימית ז"א, הוצרך שיתקשרו ט"ס דא"א, בז' דגלגלתא דיליה, כנזכר בס"ד, ואלו הז' דגלגלתא, ד' מהן, בחי' מקיפים. וג' מהן, בחי' מוחין. ואלו יתלכשו למטה בת"ת, בתוך המוחין, כדי שיוכל לברא פנימית נשמות בכל העולמות. והנה בהצטרף י"ב וט', גימטריא אהי"ה, שהוא סוד עיבור, כנודע מהזוהר (ק).

ה', דע הי"ס, הם ה' פרצופים שלימים: א"א, והוא כתר, ויש בו י"ס. וכן אר"א, פרצופים שלימים, ויש בהם י"ס בכל א' מהם. וכן זר"ן, כל א' כלול מ'. אך דע, כי הת"ת כשנאצל, לא היה רק מציאות ו', ונקרא ו"ק, מחסד עד יסוד, ולא היה בו ראש. וז"ס ו' שבתוך ה', בבינה שאין לה ראש. ואמנם אחר שיצא לחוץ, אז נעשה לו ראש. וז"ס מנחל בדרך ישתה, כי מנחל יסוד בינה, ישתה הת"ת בהיותו בדרך, פירש אחר שיצא ממנה, ואז נקרא ירים ראש. והענין הוא, כי חג"ת שלו נעשין לו חו"ב, (ודעת) ונה"י נעשה לו חג"ת, וזה עיי המשכת שפע דאר"א, וה"ס התפשטות ב' עטרין, דמתעטרין (להו) וכו'. וזהו בעטרה שעטרה לו אמו, שהוא רישא דיליה.

ואמנם עתה נשאר חסר לו נה"י, אז הוצרכה בינה להאריך רגליה למטה. (נו"ה) וסוד הארת היסוד שבה, (ר) כי גם היא עלמא דדכורא, ואז נעשה לו נה"י. כי זה הנזכר בזה, וז"ס ומבינה נביאים. וז"ס כונן שמים בתבונה, וז"ס ובתבונה יתכונן. ולכן להיות הנה"י משם, ואינן לא מן הת"ת, ולא מן המלכות, ולכן מועילין לשניהן, כי נעשו רגלים לז"א, ומוחין למלכות. ולכן תבין כי אר"א מציאות (א), והב' למטה, המוחין

הגהות ומראה מקומות

עד אות ו' מבואר בתלמוד עשר ספירות מן אות קס"ז עד אות ק"צ.
(ר) עיין שער דרושי הצלם פרק ה' ושער הארת המוחין פרק ח'.

(צ) נ"א הו' אחדות אחד ור"ל אחדות עיי שנתקשרו זה בזה ונעשו פרצוף אחד (כת"י).
(ק) פרשת אחרי אות קס"ז אהיה זמין לאמשכא ולאלודא כלא ועיין שער הקדמות דף ס"ד. מכאן

בג'. ואמנם עתה נדבר בבחי' ג"ר, הנקרא ראש, שבדאי שהקטן בהיותו תוך בטן אמא יש לו ראש, וגם אח"כ בעת יניקה, א"כ צריך לדעת, מה נתחדש אח"כ בעיבור המוחין. והנה דע, כי כבר הודעתך, איך הז"א שיעורו בנה"י וחצי ת"ת דא"א, אמנם אותו התלכשות הנעשה אל נה"י דא"א ע"י זוג אר"א, הוא סוד (נ"א על דרך) הו"א עצמו, והנה מאותו חצי ת"ת דא"א, נעשה ראש, שהם ג"ר דו"א, בהיותו במעי אמא, ואמנם מוחין שלו, הם אל"ם דאלהי"ם, לכן אין בו כח הדיבור בהיותו בבטן אמא.

והנה אל"ם, גימטריא ע"א, שהם שם (הוי"ה) מלוי דאלפין, עולה מ"ה, והשם עצמו כ"ו, הרי ע"א, ואז הוא אל"ם. והנה מילוי אותיות אל"ם, גימטריא צדק: ל"ף מד"ם. והוא סוד המוחין שבמלכות הנקרא צדק, שהיו כלולין שם. וז"ס האמנם אל"ם צדק תדברון. ולהיות כי ג' מוחין היו נעשין מסוד ת"ת דא"א, לכן לא היה עדיין היכר לל"ב נתיבות חכמה, ונ' שערי בינה, וגם הדעת לא היה נחלק לאדרין ואכסדראין, רק היה כל זה בבחי' כללות לבר. וכאשר גולד ויונק משדי אמא, אז ע"י היניקה, נתגלו המוחין האלו, בסוד ל"ב נתיבות חכמה. וכן הבינה, בסוד נ' שערים. וכן הדעת. ואז ניכר הכל.

ולכן הולד כשיונק, ג) או יוצאין לו השיניים, שהם ל"ב, נגד ל"ב נתיבות חכמה, שנתגלו עתה. וז"ס ולבן שינים מחלב, פי' הל"ב של ולבן הוא ל"ב נתיבות חכמה, ונ' הוא נ' שערי בינה, והוא"ו של ולבן, הוא סוד הדעת, סוד ו'. וכל זה הוא לסבת [מסבת] החלב, וזו ולבן שיניים מחלב. ואז המוחין האלו נקרא אלקים, הם ג'

הנעשים לז"א, והבן. גם דע כי ספירין תתאין (של אר"א) ש) שהם מחכמה ולמטה, ר"ל כשתסיר כתרי דאר"א, ישארו לכל א' ט"ס, ומאלו נמשכו ונעשו סוד (ט' תיקונים) דיקנא של ז"א, ט' תיקונים כפולים מצד אר"א.

ו) ת) ג' בחי' היה לז"א: א' בהיותו במעי בינה, כי היה ו' זעירא, ג' כלילן בג', ובחי' המלכות שבו בסוף הו', בסוד פסיעה לבר. ואח"כ כשיצא לחוץ, אז נתפשטו כל הו"ק, ו' שלימה, ובסופה סוד המלכות. ואח"כ בקניית המוחין, נשלם ל"ס. הרי ג' בחינת. והראשונה היא סוד ראובן שמעון לוי. (ואח"כ יהודה עור) בחי' ב', והוא כי הלא בהיות הז"א (נ"א המלכות) בסוד ו"ק, אז המלכות אינה רק נקודה זעירא, ואין בה שום התפשטות, אבל היא כלולה מי', אבל אינה נחלקת לפרטי איברים. ואח"כ בבחי' הג', בקניית המוחין, נגדלים שניהם, בסוד פב"פ. אח"כ יש בחי' ה'. א) והוא כאשר נתמעטה, אז לא היה בה רק מציאת אותה נקודה א', רק שעתה נחלקת לפרטי איברים, בסוד י"ס. אבל אין בכמותה רק ההיא נקודה לברה, כי כדי שיוכלו חיילותיה להתנהג על ידה, צריכה להתחלק ל"ס, ואז נתמעטה, וירדה בבריאה, ושם מקומה, בו היכלין, ובר' היכלין שבהיכל ק"ק, שהוא כחב"ד. כי המלכות שבמלכות היא בהיכל הז' דיצירה.

פרק ה

ב) עיבור ב' של ז"א אחר היניקה לצורך המוחין, כבר ידעת ענין היניקה, מה הועילה אל התפשטות ו"ק, ממה שהיו תחלה ג' כליל

הגהות ומראה מקומות

ב) עיין ספר מבוא שערים דף ק"י ע"א ודף קכ"ג ע"א.
ג) עיין שער דרושי הצלם פ"א ושער הנסירה פרק ד' ותלמוד עשר ספירות שיעור י' מן אות י"ג עד אות כ"א.

ש) נ"א ל"ג כל המוקף (כת"י). ועיין בספר שער הקדמות דף מ"ג.
ת) עיין שער פרטי ע"ם פרק ג' ושער הפרצופים פרק ו'.
א) ע"י בס' שער הקדמות דרושי ז"א פ"ב.

נתחלף שם אלקים. בחילוף אכדט"ס, גימטריא ע"ה, וזהו ואברם בן ע"ה שנה בצאתו מחרן.

ונחזור לעיל, כי נשארנו למעלה סוד ג' חללי דגלגלתא, שהוא אותו התלבשות הנעשה בת"ת דא"א, (נ"א דו"א) בלתי מוחין בפנים, ואז נשארנו כל אלו החללים בסוד הקרומות דמוחין, והיו שבילי החכמה ושערי הבינה ניכרין בהם, בסוד קרומות וצינורות. ואח"כ נתעלו חג"ת ז"א ונעשה מהם סוד עצמות של גלגלתא, על הקרומות הנ"ל. ואח"כ נכנסו בהם המוחין העיקרין, והם סוד ד' הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, מלוכשים בנה"י רתבונה כנודע.

וכבר ידעת, כי המוחין האלו מתפשטין בכל ט"ס דו"א, מוח חכמה, בחח"ן, ומוח בינה, בבג"ה, ומוח דעת, בדת"י. וא"כ הוא מוכרה, כי ברדת אלו ג' מוחין להתפשט בגוף, שיעברו דרך הגרון, דרך ג' אלקים אשר שם, ואז נעשין שם הו"ה אלקים ג"פ, והם ג"פ יב"ק בגרון. וז"ס ויעבר את מעבר יב"ק, שהוא גרון, והוא סוד ויעבור ד"ג מדות, שאנו אומרים בתפלה תחלה, כדי ליקח מכאן את אור הגרון (נ"א המוחין) הנ"ל היורדין מכאן.

וכבר ידעת, כי עתה אחר חרבן, אנו צריכין לחדש מוחין בכל תפלה, והנה באמצע היום אין שם מוחין, והם בסוד הדינין, ונקרא חרן כנ"ל, שהם סוד ג' אלקים, וזהו ו) אין אדם חוטא, אלא א"כ נכנס בו רוח שטות, שמתמלאין המוחין בסוד רוח אחרת של דין קשה. וז"ס שנאמר ברודי, ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים, כי בראש הזה הוא סוד אלקים ברבוע במילוי כנ"ל, שהוא גימטריא ראש. ושם הם ג' מוחין של אלקים, וזהו אשר ישתחוה שם לאלקים, ורצה להחריב את העולם, להחזיר אלו למקומם. כמשארז"ל ז) בקש דוד לעבוד ע"ז.

אלקים, בג' מוחין, שהוא סוד: מלא י"ה, שיתמלאו המוחין הנקרא י"ה, והוא צירוף מלא י"ה. ואלהים גימטריא פ"ה עם כולל, וז"ס הפה הניתן לאדם, שהוא סוד המוחין, שהיו נקרא אל"ם, שהוא שם מ"ה כנ"ל, כי מ"ה גימטריא אלהים, כזה: מ"ם ה"א. גם אלם מאלהים, הוא מ"ה וכ"ו, לכן עתה מתחיל התינוק לדבר. וז"ש מי שם פה לאדם. או מי ישום אלם, או חרש. מי: הוא בינה. וע"י החלב, שמניקה, שם פה לאדם. ואלו הם ל"ב אלקים דעוברא דבראשית, דמוח החכמה.

ואחר היניקה נגדלו המוחין האלו, עד י"ג שנים, באופן זה: כי המוחין ג', שהם ג' אלקים, יורדין למטה, ונעשית מהן סוד הגרון, כי גרון גימטריא ג' אלקים. ומוחין אלו שבשם אלקים ד) מהתבונה כנודע, וכולן נכללין בגרון, ולכן הגרון הוא בבינה, ולפי ששורש הגרון הזה נעשה ע"י המוחין האלו, גם בינה נקרא ה) מוח (גרון) כנודע בזוהר במקומות רבים, לכן הבינה נקרא אלקים.

וז"ס ואברם בן ע"ה שנה בצאתו מחרן, כי אברהם סוד זרוע ימין של החסד, יצא מן הבינה, הנקרא גרון, גימטריא חרן, וזהו בצאתו מחרן, כי כל אלקים דינא קשיא, סוד חרון אף. וזהו נח"ר גרונ"י. ובוזה תבין איך הגרון אינו רחב, אלא אדרבה הוא יותר קטן מרוחב הראש, וכ"ש מרוחב הגוף. והטעם, כי אותן מוחין הקטנים שבתוך הראש, הם סוד הגרון, ולכן אינו רחב כ"כ, וגם כי כל אלקים הוא דינין, ולכן אין הדברים ברוחב, אלא בקיצור גדול.

והנה הראש להיותו בסוד מוחין אלו של אלקים, נקרא ראש. והוא סוד אלקים במילוי ורבוע גימטריא ש"ר, וא' כללות השם, הרי ראש. אמנם אברם בצאתו מחרן, סוד ג' אלקים,

הגהות ומראה מקומות

(ו) סוטה ג'. ועיין שער מוחין דקטנות פ"ג.
(ז) סנהדרין ק"ו.

(ד) עיין שער הוויגים פ"ו.
(ה) נ"א ל"ג מוח (כת"י).

השער שלשה עשר

שער הנסירה ויתחלק לט' פרקים.

דרוש כולל כל בחי' ז"א כסדר וגם ענין נסירה באורך.

פרק א

ח) ענין הנסירה הנה תחלה ע"י מוחין דקטנות, היו דבוקים אב"א, לפי שעדיין אהוריים שלהם הם דינין של אלקים, ואח"כ הפיל שינה לז"א, וחוזרין המוחין להסתלק ממנו, ונשאר בבחי' יניקה, שזהו השינה, והבן זה מאד. ואז חכמה וחסדים הוטרדו מתוך הלבושים של נה"י דאמא, כנדוע, ונשארו עומדין ערומים, בסוד או"מ על רישא דז"א. וגם חצי דעת תחתון, המחבר את ב' עטרין כנדוע, וכן חצי דעת העליון, גם הוא נשאר עמהן חציו דמצד החסדים. ואמנם בינה וגבורות, וחצי דעת תחתון, וחצי דעת עליון, אלו נשארים מלובשים תוך נה"י דתבונה, (נ"א דאימא) וכן הם נסתלקו מז"א אמנם לא נשארו בסוד או"מ כמו האחרים, כדי להאיר משם, מן בחי' הרשימו שעולה ג"כ בסוד שינה, כנזכר אצלינו בענין תפילין, (נ"א התפילות) ואמנם אלו נתלבשו תוך נוקבא, וכמ"ש אח"כ. ואח"כ חוזרין להסתלק מן הנוקבא, וחוזרין תחלה להתחבר עם חכמה וחסדים, בסוד או"מ ג"כ עמהם.

ולעשות זה, צריך זווג אחר באו"א, (ט) ונמשכין מזוג ההיא, (נמשך מן אבא) ב' מנצפ"ך, א' ביסוד אמא, וא' בסוד דמלכות. וא' נמשך לחכמה. (י) וא' נמשך לעטרא דגבורה, וע"י (אותה העטרה) נמשך אותו המנצפ"ך (כ) הב', אל יסוד דמלכות ואלו

המנצפ"ך כפולים, הם יותר (המוחין) נמתקים, כי החכמה היא גבורה בשרשה, כי לכן חכמה דא"א, נתלבש בה גבורה דעתיק. והנה אחר שירדו שם, ונעשו כולם מקיף, אז מתחילין לכנוס תחלה, בינה וגבורה בפנימית דז"א, ושניהן בהוד דאמא לבד, ואז מתפשטין ג' פרקי הוד, בכל קו שמאלי דז"א, ומפרק אחרון נעשה מוח בינה אל המלכות.

והנה כשנסתלקו בינה וגבורה מז"א. כנזכר בסוד השינה, אז היו מאירין בנוקבא לאה, בסוד או"מ. ומשם נמשך אל המלכות רחל, ואינם ישינות כמו הז"א. ועיין בענין חת"ך, שהם ב' אהוריים דזו"ן, ג' בחי' ישיש: א' בהוי"ה, וא' במצפ"ץ, ויש א' באלקים, כי הנוקבא בעת האצילות הראשון, לא היתה רק נקודה א' לבד כנדוע, וזה הנקודה נקרא אישון בת עין, וזכור זה, ומנקודה זו מתחיל בנין כל מציאותה, והיא לבדה יכולה להיות פב"פ עמו, וזהו שורש כל בחי' הנוקבא, וזהו ראשית ואחרית כל דרושיה.

דע, כי הנקודה שנאצלה תחלה, היא כתר שבה, והיא נקודה א' לבד. ותחלה קודם העיבור, היתה בסוף היסוד, למטה ממנו. ובזמן העיבור, עלתה על היסוד, והלבישתו, והגדילה ונעשה כמדת היסוד, וכשיעורו. וביניקה עלתה עד ת"ת מאחוריו, ונגדלה כמדת הת"ת ממש.

והנה בלילה שהוא כמו בזמן היניקה לז"א, אף הנוקבא היא באצילות הראשון. והנה ט' נקודות שלה אחר הצות, מתחברין עם לאה, כנזכר במ"א ע"ש. ונקודת הכתר (שהיתה) מתחלת אצילות, ירדה בבי"ע, (ס"א בבריאה) להאיר שם. וע"י עסק התורה עולה גם היא מעט מעט, עד שבאור הבוקר, נגמרה לעלות פב"פ, בזרוע שמאל דז"א, ואז נכנס בה רשימו של המוחין שלה, בסוד תפלה ש"י, וט' הנקודות יורדין אז בבי"ע, (ס"א בבריאה).

הגהות ומראה מקומות

(י) נ"א לבינה דז"א (כת"י).

(כ) נ"א הכפולים א' ליסוד הב' אל מלכות דז"א ואלו מנצפ"ך הב' יותר נמתקים אל המלכות כי הא' הוא יותר גבורה כי החכמה (כתב יד).

ח) עיין בתע"ס שיעור ט' אות ק"ו ובתע"ס שיעור ט"ו מן אות קע"ו ואילך נתבאר כל פרק זה. ט) עיין ספר שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש ח'.

היכל ז"א שער הנסירה

בהיותה באחור, עלתה עד הכתר, גם עתה הגדיל פריצופה גם עד הכתר. ועיין במקומו איך היא ברחל ובלאה, אך רחל היא מהחזה ולמטה לבד, וגם כל זה הוא ע"י העלאת המ"ן לזווג אר"א, וצ"ע מאד במ"א.

ואח"כ נעשית הנסירה כנ"ל, נ) והנה אחר שנגלה (נ"א שנתגדלה) אב"א מן החזה שלו ולמטה, והיתה אז מקבלת הארותיה על ידי מחיצותיו, וטפילה אליו, וגרועה ממנו, וכדי שתתקן יותר לגמרי, שלא על ידו, צריך שיסתלק המוחין ממנו, וסילוק זה נקרא שינה, והבן זה, כי קודם לכן היו אחוריים של שניהן כולם דינים, ולהיותן דינים, היו דבוקים יחד, כי כולם כותל אחד להם, ולכן הפיל עליו דורמיטא, ונסתלקו ממנו המוחין כנ"ל, הנקרא שינה, ואז נשמתו שהם המוחין שנסתלקו כמנו, היו מושכין לו חסד וחיות, אל ההוא קיסטא דחיותא, שנשאר בתוכו בגוף בעת השינה, מן חסד דבינה, והיה מתפשט בו בתוכו, ואז הדינין ואחוריים היו מסתלקין ונאחזין באחור דנוקבא, ונפרדין זה מזה, וזהו אתי חסד ופריש לון, וז"ס ובאתרהא שקיע רחמי חסד, ואז אלו המוחין הנקרא נשמת ז"א, היו בבחי' מ"ן אל בינה, ונזודווגו אר"א, ותיקנו את המלכות שלא ע"י ז"א.

והענין, (נ"א והנה הגם) כי כבר נתקנה לאה אב"א טרם רחל, כי תחלה יוצאין הארת לאה, ואח"כ הארת רחל, ועדיין (נ"א אך עדיין) שתייהן נפרדות, עם שמקבלות שתייהן הארתן ע"י ז"א, ואח"כ בנסירה, מתחברות שתייהן יחד פריצוף אחד, ע"י שנכנסו נה"י דאמא בתוכם, ונמצאת גם רחל עצמה עולה אב"א, עד כתר דז"א, ע"י התחברות עם לאה, ואפשר שיתלבש רחל בלאה (א) וצ"ע.

אך היא יש בה רשימו, מבחי' פנים בפנים, ויכולה לעמוד עמו פנים בפנים או, בסוד תפילין, ושאר הט' הנ"ל, אנו מעלין אותם מעט מעט מבי"ע, עד ברכת אבות, ואז בקריאת שמע, נכנסו ו"ק דגדלות בז"א, וט' אלו שלה, גם הם מתחילין לעלות עד ז"א דאצילות, ואז עולה המלכות, ואותו הנקודה חוזרת אל האחור, ומתחלת לתקן כמו בזמן העיבור, ועולה עד תחת היסוד, ושם בחי' שורש א' שלה, כנודע שהיא העטרה הנשאר שם תמיד, וגם בחי' שירדה בבריאה עולה משם, ואז אותו הבחי' שעלתה מבריאה, נגדלת שנית כמדת היסוד כולו, ועיין במ"א.

ומשם עולה עלייה ג', בנצח והוד, ולא ביסוד, ונגדלת כמותם. ומשם עולה עלייה ד' בת"ת, והרי עלתה גם אל שרשה אשר שם, שלא נסתלק משם לעולם, ואז נגדלת כמדת הת"ת, עצמו מאחוריו, ואח"כ עולה בחו"ג, עלייה ה', לכן יורדין בה ב' האורות תחתונות בברוך, וג' האורות עליונות באתה, אך ל) אינה עולה בה, עד הזקיפות של הוי"ה, כנזכר במקומו, והירידות הם: הוי"ה אדנ"י, והזקיפות הם: הוי"ה אהי"ה, ועולה בסוד נקודה לבד, אורך כל הז"א, עד הכתר שבו, אב"א, גם בסוד נקודה, ולא בבחי' פריצוף עדיין.

ועיין במקומו, כי יש זווג ב' אל אר"א, וגם יש אז מ) מ"ן דחור"ב, ואז נתוסף בה הארה, שתעלה היא כל בחי' האחור עד הכתר, לבחי' מדה, או נקודה א' לבד, ואח"כ נכנסין בז"א ג"ר דגדלות, וגם מקיפי דאמא לבד, כפי הנזכר במ"א, ועדיין לא נכנסו רק הפנימית, ואז נתקנים, ונעשים בבחי' פריצוף, מהחזה שלו ולמטה, וזה בחול שלא היתה גם בהיותה באחור, רק מן החזה, אך ברה"י.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, צ"ל לאה ברחל, כנזכר בשער י"ט, שער אנ"ך תחילת פרק ז'.

הגהות ומראה מקומות

(ל) עיין בספר שער הכוונות דדושי ר"ה פ"ו ואז (כת"י).

(ג) מכאן עד להלן ד"ה ודע כי אותן נתבאר ובספר פרי ע"ה דרוש ג'.

(מ) נ"א זווג בחור"ב שלו דז"א עצמו לבד בתע"ס שיעור ט' מן אות ק"ז עד הסוף.

כח להוליד, אך עדיין אינו חייב במצות. אבל כשהוא בן י"ג שנים ויום אחד, שאז מושפעין בו חר"ב חר"ג, שהם ד' מקיפין, מלובשין בבניה, ואח"כ נכנסין בראשו, ואז חייב במצות. ומניח תפילין, כמ"ש בע"ה.

אח"כ (ק) בעיבור הב', כדי לעשות מוחין, אז נעשה ראש אל ו', והם חר"ב ותרין עטרין, ומתלבשין בנה"י דתבונה, ונעשין ג' לבד, ואח"כ נכנסין בז"א בחג"ת שלו, מן הו"ק שבו, (של) ו' ראשונה של זמן היניקה, וחורין חג"ת להיות חב"ד, ובהם נכנסין ד' מוחין, עם נה"י דבינה בתוכן.

וז"ס בזהר פרשת אחרי מות דס"ה, כי שם אלהים שירותא חד מז"א. ופי', כי הגבורה הנקרא אלהים, חזרה להיות בינה, שהוא המוח הב' דרישא דז"א. (ר) ומנה"י הראשונים של זמן היניקה, נעשה לו ג' אמצעית. ועתה חסרים לו נה"י דז"א, וצריך שיבאו מחדש, וז"ס בזהר בראשית, (ש) כי הנטיעות היו כקרני חגבים ושתלם. (ת)

והביאור, כי נה"י דאמא, אשר הליבשו לד' מוחין, ונכנסו בגו חב"ד דז"א, משם ירדו אותן הנה"י דבינה, עד נה"י של ז"א, שנעשו חג"ת כנ"ל, ומשם האירו והוציאו נה"י חדשים, לצורך ז"א.

וז"ש בזהר, כי ירכין לבר מגופא, כי גוף הז"א לא היה רק ו"ק, ונסתיימו בג"ר והג' אמצעית, אמנם ג"ת הם לבר מגופא, שהם ו"ק הת"ת, כי לא יצאו רק מנה"י דאמא.

ודע, כי אותן הב' מוחין, בינה וגבורה דז"א, שנסתלקו בנה"י דבינה, הם שנכנסו ברישא דנוקבא ממש. כי החכמה והחסדים, נשארו בסוד מקיף לז"א, ואלו הם הגבורות אשר לקחה הנוקבא בעת הנסירה ע"י אמא לחודה, כנזכר במ"א, וע"ש היטב.

מ"ק ענין ג' מציאות בורין, שהם: עיבור, ויניקה, ומוחין, ואע"פ שכבר ביארנו באורך אצלינו, בתחילה היו ג' כלולין (ס) בג', והם מציאות חג"ת (ב) דז"א, שהיו מתגלין לבר, והוא ו' שבתוך הה', (ג) באה"ה (ע) דתפילין, שהוא כמנין כ"א אזכרות שבהם, מפני שאין מתגלין רק חג"ת, וכ"א מהם כלול מז"ק, שהם זורין, הרי כ"א, כמנין אה"ה, כי שם אה"ה מורה עיבור, דהיינו אנא זמין למהוי, כנזכר בזהר. (פ)

אח"כ זמן היניקה, ואז יצא ז"א למקומו, כולל ו"ק באורך, והוא ו' דהו"ה, והיא גדולה. כי בהיותו תוך ה' דבינה, היה ו' זעירא. ועתה ו' זו, ראשה עב, כי שם המלכות עמו, ואחר הראש מתפשט הו"א"ו ברקות, והטעם שהאשה עולה עמו, ואינה יורדת עמו, הנה אע"פ שהוא עתה בסוד הו"ק, עכ"ז יש לו י"ס, רק שהמוחין של הקטן, אינם בסוד חב"ד, רק מחג"ת לבד, כי מחג"ת נעשין לו ג"ר, וג' אמצעית, ומנה"י נעשין לו ג"ת.

וכשנגדל, שהוא אחר (צ) ט' שנים ויום אחד, אז יש לו ג"ר מחב"ד, ולא מחג"ת ככתחילה, ובאים לו נה"י מבינה, ואז יש בו

ה ש מ ש

(ב) נ"ב, חג"ת דפרצוף הנה"י, והוצרכו הנה"י להכלל ולהתעלם תוך החג"ת, כי לא יכלו להתברר עד זמן היניקה. עיין מבו"ש ש"ה ח"א פי"ז, וביניקה ע"י החלב נשלם

בירור נה"י דנה"י, וגם נתקן פרצוף החג"ת הכולל. (ג) נ"ב, שהיא הבינה, ושם נכללת המלכות, בסוד אושיט פסיעה לבר כידוע, וזהו עיבור ראשון והוא נרמז כר.

הגהות ומראה מקומות

(ק) ע"י שער ההקדמות דף ל"ט ע"א ושם גורס ונבאר עתה ענין עיבור ב', (ר) ע"י שער מיעוט הירה פ"ב. (ש) בראשית א' אות תל"א. (ת) עיין הקדמת זהר אות ד' בסלם מאמר הנצנים.

(ס) עיין שער הפרצופים פ"א.
(ע) עיין לקמן פ"ט ובשער הפרצופים פרק ו'.
(פ) אחרי אות קס"ז.
(צ) לקמן פרק ג'.

לפעמים. ולווג אחד שהוא חיות וחיצוניות העולמות, די שברוחא שבגוה יעלה מ"ן, ולכן נעשה שלא על ידינו. ולווג הפנימי הב', צריך שורץ עצמן יעלו מ"נ. ובחי' המוחין שלהם, הם המעלים מ"נ הנ"ל דפנימית, וזה אינו נעשה אלא על ידינו.

והנה קודם ק"ש של שחרית, היה לז"א גם מוחין פנימים דאבא דיניקה, והיו חסרים לו מקיפי דאבא דיניקה, והם חיצוניות העולמות, שהם שמות אלהים. ולהמשיך אלו, צריך זווג דחיצוניות דאז"א, והם יש"ס ותבונה המזדווגים, הנעשין בבחינת חיצוניות לבד מעצמם, ע"י האי רוחא דשביק בגוה, אשר הוא אז מעלה מ"ן, שלא על ידינו, אלא כמילא.

והענין, כי הנה ג' בחי' יש בזווג: (החיצון) הא', הוא תבונה עצמה, הנקרא ז"ת דאמא. ב', הוא רוחא דבגוה, המעלה מ"ן. ג', הם המ"ן עצמן.

ויש ג) שם ס"ג בתבונה ועם י' אותיותיו, הרי ע"ג. ופנימיותו הוא שם אל שבשם ס"ג. וחיצוניותו הוא שארית הס"ג, כשתסיר כללות ג' יוד"ן ואלף, שהוא ד' אותיות, גימטריא א"ל, נשאר ס"ט, ועם הכולל הרי ע', משם תקבל הנוקבא ב' (נ"א בחי') מוחין דאלהים שבה ביניקה, וזה הארת נה"י דתבונה לתוך נוקבא דז"א, ומקבלה (נ"א ועוד מקבלי') המוחין משם ב"ן דחיצוניות, ומהמ"נ דחיצוניות.

והענין, כי שם ב"ן הזה, הוא עצמו שם ב"ן. ואח"כ תעשהו ציורין ד) ותקח ג' ווי"ן שבו, עם הב"ן הנ"ל הרי ע'. והוה רוחא דשד"י בגוה, והוא בחי' מ"ן, (נ"א והוא המוחין) כי נמשך אליה בביאה ראשונה, מהזכר עצמו, ע"י הזווג, אע"פ שהוא ב"ן, כבר נתבאר

הגהות ומראה מקומות

ג) נ"א כי יש בשם ס"ג פנימי שם י' א' י' שבס"ג פנימי שהוא שם אל (כ"י).
ד) עיין בספר שער הכונות דרושי ק"ש פ"ו ובפרי עץ חיים שער ק"ש דיוצר.

וביאור הענין, כי הנה (נה"י דאי) בג"ר דז"א, יש ג' בחי' בכל אחד מהם, כיצד, קן ימין נכנס מוח חכמה, ונתלבש בנצח דבינה, ושניהן נתלבשו א) בחסד דז"א, של ר"ק דז"א, ואז משלשתן נעשה מוח ימין דז"א, הנקרא חכמה. והנה המוח הפנימי הנקרא חכמה, האיר בחסד דז"א, וחסד דז"א מאיר בנצח דבינה, ואז ירד הנצח דבינה, בכח אותה הארה שקבלה כנ"ל, וירד בנצח דז"א, אשר חזר להיות חסד כנ"ל, ואז משם האיר נצח דבינה, והוציא נצח חדש לצורך ז"א. וכן כנגדו ער"ו בקו השמאלי, ונעשה הוד לצורך ז"א.

זו"ס הנזכר בתיקונים, ומבינה נביאים, כי נ"ה דז"א הנקרא נביאים, נעשו מבינה עצמה חרשים ממש. וכן ער"ו בקו האמצעי, ונעשה יסוד. נמצא כי בנה"י אלו החדשים, יש שם ט' בחינת, שהם ג' בחינת בכל אחד משלשתן. כי בנצח ירדה שם הארת מוח דחכמה, והארת חסד ז"א, שחזר להיות חכמה כנודע, והארת נצח דבינה עצמה. וכעד"ו ג' בחינת בהוד. וכן ביסוד.

ואמנם דע, כי כאן בזה היסוד שנעשה מחדש, יש בו בחי' ז"ק, ו' זעירא, והטעם לפי שהאיר בו ת"ת דז"א שהוא כולל ר"ק כנודע. וזהו מ"ש בזוהר, דיסוד חד קרטיפא, כלול שית. ומכח שית אלו שביסוד, נעשה שיעור קומת המלכות. ולכן נקרא אספקלריא דלית לה מגרמה כלום, כי היא היתה תחלה נקודה נעלמת בת"ת, ואחר כך ממציאיות ת"ת ובחינת שלו, נתקן שיעור קומתה.

פרק ב מ"ה

ב) דע, כי ב' מיני זווגים הם באז"א: זווג חיות. וזווג מוחין פנימים. שהם נשמות זר"ן, פנימית העולמות. ואחד תריר, והב' נפסק

א) נ"א בחסד הא' של (כת"י).
ב) עיין שער הזווגים פ"א ושער מוחין דצלם פ"ו ובתע"ס שיעור ח' אות ס"ב באור פנימי ד"ה זווג דישסו"ת.

נפש שלו, והוא אב לכל שארית ו' מלכים שלא הובררו, וע"י מתבררין, ונקרא מ"ה, וגם הוא נותן חלק מההיא רוחא דיליה, לכל הרוחות. ואמנם בירורי מלכים שלו, הם ע"ב ס"ג מ"ה זכרים, אלא שהם כולם שם ב"ן הכולל, ונמצאו כולם בחי' ב"ן אלו, ואלו גבורות ב"ן זכרים, ונקרא חסדים. ואלו גבורות ב"ן נקבות, ונקרא גבורות.

וכל אלו נתקנו, ע"י טפת ה"ח וה"ג, משם ו' מ"ה החדש. ואלו יורדין מלמעלה מהמוחין דו"ן, עד יסודותיהן, וה"ח וה"ג של ב"ן הם העולין לקבלם. וכל ד' בחי' אלו מתחברות בנוקבא, ומצטייר בסוד זכר ונקבה, כל א' מ"ה וב"ן.

ז) ונחזור לענין, כי עוד יש מ"ן עצמם שהם בחיצונית, וזה שם ב"ן בצירוף: כל ה' מהם, צורת י"ד, והם ח' ה' ידות, זולת ג' ויין הנ"ל. והם ה' ידות, ה' אותיות מנצפ"ך. כי הם ה' אצבעות, וכל אצבע כלול מכל הי"ד הרי הם ה' ידות. אך שרשם יד א' שמאל לבד כנודע. והבן זה מאד. כי כל מ"ן חיצונית שמתבררין בכל פעם, כולם הם בחי' ב"ן זה דצירוף, ובחינותיו, הם מתבררין תמיד. ובחי' שם ב"ן פשוט, עם הג' ויין, הם רוחא אשר הוא המעלה תמיד אותן, ומאלו נמשכין אל המלכות בעת היניקה, לצורך המוחין דאלקים.

פרק ג מ"ב

ט) אמנם העלאת מ"ן, הם הנקרא עיבור ב'. וע"י העלאת מ"ן דז"נ, (נ"א מ"ן זו) נמשכים להם המוחין, כמ"ש. ולכן צריך שנבאר תחלה ענין מ"ן מה ענינם. הנה נודע, כי רמיד הבנים צריכין לעלות למ"ן, אל אביהם

שהגבורה ה) הניתנין בסוד זווג, הם זכרים, ולא נקבות, (א) לכן נקרא בן, ולא בת. ונקרא רוחא קדמאה דשד"י בגווה, כי הוא מהברור שנברר מן המלכים, לצורך עצמה של המלכות, ביסוד שלה, בבחי' זווג כנ"ל. ונקרא נפשה עצמה. וכיון שנמשך מהבירור, והוא שורש המובחר מכל חלקי הבירורים של המלכים של בחי' מלכות עצמה, שהוא המלך הו', לכן שארית הבירורין מחלק המלך הו', הם שעדיין לו הובררו, יען אינם חלקי המלכות דאצילות עצמה, אלא שהם בחי' נשמות ומלאכים, וכל הנבראים. כי לא הובררו רק בחי' י"ס שבכל עולם מאבי"ע. אך כל שאר הנבראים, עדיין לא הובררו, והם נבררים מדרגה אחר מדרגה, עד שיושלמו, ואז יבא משיח ב"ב.

ולהיות כי שם ב"ן שבמלכות הוא נקרא נפש שבה עצמה, ודאי שהוא גדול מכולם, כי הוא אצילות עצמה, מלך ז', לכן כל המ"ן של המלך הו', אינן נקראים אלא ע"י שם ב"ן הזה, שהוברר מהם. והרי הבנת, מה הוא ב"ן ומה הוא מ"ן.

נמצא כי שם ב"ן קיים לעולם שם, כי הוא עצמות המלכות, נפש שלה. אך מ"ן מתחדשים בכל זווג וזווג, ומתבררין. ואין מ"ן של זווג זה, הוא עצמו של זווג ב', והבן זה מאד.

אמנם, כיון שאותו הב"ן, הוא הנפש של המלכות, הוא שורש לכולם, ואם לכולם, לכן נתקנו ע"י כנ"ל, לכן הוא נותן חלק ממנה, בכל נפש ונפש, לשמרה. בסוד כיבוד אר"א דאח הגדול.

ועכ"ז, (נ"א וער"ז) יש בו"א ב"ן אחר, שהוא מה שבירר משה מלכים לעצמה ונקרא

ה ש מ ש

(א) נ"ב, שהם מ"ה דב"ן, כנזכר בשער המוחין פרק ט'.

הגהות ומראה מקומות

ח) עיין בספר שער הכוונות דדושי ק"ש פ"ו.

ט) עיין תע"ס שיעור ט' בתחלתו. ובתלמוד

ע"ס שיעור י"ד מן אות מ"ו עד אות נ"ב.

ה) עיין שער מ"ן ומ"ד פ"ג.

ו) עיין שער אנ"ך פ"א.

ז) עיין שער הארת המוחין פ"ו.

רק אחר היותו בן י"ג שנה ויום א'. אמנם זר"ן, אינם כן, והם יכולים לעלות מ"ן לאביהם, היכף אחר ט' שנים ויום א', אחר שיגדלו איבריו ומוחותיו, ונשלם בפרצוף, אע"פ שאינם ראויין להוליד, רק הם שלימים לעצמן ולצרכן. וטעם הדבר הוא, כי בין הנשמה של אדם, ובין הז"א, שניהם הושלמו בפרצוף, אחר ט' שנים ויום אחד, ושניהן מתחילין לעלות. אמנם נשמת האדם קודם שיגיע אל יסוד העליון, אשר שם הוא מקום העלאת מ"ן או מ"ד, פוגע בג' קליפות הערלה, בסוד שלש שנים יהיה לכם ערלים, ונשלם להעלותו בסוד ג' שנים, שהם עד שנת י"ב ויום אחד, ואח"כ בשנת י"ג, אז עולה אל היסוד עצמו, ואז כל פריו קדש הלולים, ומשלים להשתלם שם ביום (נ"א בשנה) א', ובהשלימו להיות בן ל' י"ג שנים ויום א', אז הוא מעלה מ"ן, מבן י"ג ואילך, ולא קודם.

אך ז"א, תכף אחר היותו בן מ' ט' שנים ויום אחד, שהתחיל לעלות, אינו פוגע שם ערלה כלל ח"ו, כי אין שום ערלה דבוקה, (בו) כי מאמא ולמעלה אין החיצונים נאחזים, ונמצא כי תכף פוגע בנה"י דאר"א, ונעשים לו מוחין, ויכול להוליד משם ולהלאה, תיכף אחר יום אחד של שנת י', כי כבר התחילו לכנוס המוחין.

ונבאר עתה תשלום מ"ן מה עניינם, כמ"ש זה למעלה. הנה כל עליית מ"ן, צריך שתעלה מלמטה למעלה, ממדרגה למדרגה, וזה יעורר לזה, וזה לזה, עד רום המעלות. והנה אחר היות זמן היניקה, כבר יש גדלות כל צרכם בז"ק דזר"ן, אמנם אין בהם יכולת להוליד נשמות הצדיקים, יען כי אין כח במוחין שלהם להוליד אחרים, רק הצריך לעצמו. וז"ס, קטן זוכה לעצמו, ואיננו זוכה לאחרים. אמנם

ואל אמם, בסוד התעוררות תחתון. והנה הצדיקים מעלים בנשמותיהן מ"ן אל המלכות, והם בניה. והטעם, כי סתם נשמה הוא מהבריאה, והנה עולם הבריאה הם בני מלכים דאצילות, לכן נשמת הצדיקים הבאים מבריאה, הם מעלין מ"ן אל המלכות דאצילות. אמנם זר"ן שהם בני אר"א, הם מעלין מ"ן: ז"א לאבא, ונקבה לאמא, כנודע. וכמו שנשמת הצדיקים מעלין מ"ן בכל לילה בעת השינה, אל המלכות, והיא מחדשת אותן, בסוד חדשים לבקרים.

וביארור הענין חידוש הזה הוא, שמאירה בהם בחי' מוחין דגדלות, שהם הנקרא (נשמות) שמות בני אדם. כן הז"א בעלותו בסוד מ"ן, מתחדש ג"כ ע"י אר"א, וחידוש זה הוא ע"י לקיחת המוחין אלו דגדלות. והרי ידעת ענין עיבור זה הב' בז"א, איך נמצא באדם התחתון, כי בצלם אלהים עשה את האדם. כי נשמת האדם, היושבת במוח שלה, עולה בכל לילה בסוד מ"ן, ומתעברת בתוך מלכות עיבור גמור, ומחדש לו נשמתו היושבת במוח שלו, כן הענין בז"א ג"כ.

אמנם יש ב' פרטיות י' נחלקות בין זה לזה: הא' הוא, כי הנה נשמות הצדיקים אינם מעלין מ"ן אל המלכות, אלא בלילה, לפי שאין שליטת המלכות אלא בלילה, כמ"ש ותקם בעוד לילה וגו'. אמנם אמא עלאה, שולטת ביום ובלילה, שהרי זווגייהו תדיר, דלא פסיק ביום ובלילה, לכן העלאת מ"ן דזר"ן, הוא (בינן) ביום (ובין) בלילה, ובכל פעם מהם, נעשו להם מוחין חדשים. וז"ס ק"ש דשחרית וערבית, שהוא סוד העלאת מ"ן לזווג אר"א, ולהמשיך מוחין להם, כנודע במקומו, והבן זה.

גם כ' יש חילוק אחר, והוא, כי האדם התחתון, אינו יכול להעלות נשמתו בסוד מ"ן,

הגהות ומראה מקומות

שער הכוונות דרושי ק"ש פ"ג ופ"ו. ובשער אר"א פרק ו'.
(ל) להלן פרק ט'.
(מ) לעיל פ"א ועיין בתע"ס שיעור י"ד לזה התשובות לעניינים תשובה קנ"ט.

י' ג"א הפרשים (כת"י) ועיין בתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לעניינים תשובה קנ"א על השאלה מהו הפירוש שאין שליטת המלכות אלא בלילה.
(כ) עיין מבר"ש שער ה' ח"ב פ"ו. ובספר

דא"א עצמו, ואז יוכל למיהב לאמא, כח המוחין והולדה, לתת אח"כ ג"כ לזו"ן. ונבאר, איך עליית זו"ן בסוד מ"ן, מעורר תוספת מוחין באר"א, לתת אחר כך אל זו"ן. והענין כבר נת"ל, (ס) כי בעיבור א', נדווג א"א. היסוד שבו מניה וביה, בתוך ב' היסודות דאר"א. והנה אח"כ, היסוד והעטרה דא"א, נעשה נשמה לזו"א, בימי העיבור. ואח"כ (ע) בימי היניקה, נתפשט גם מוח בינה בז"א, בסוד ל"ב אלהים, ל"ב שיניים, אשר שם יסוד דא"א כנ"ל. ואחר ה'ט' שנים, מתפשט בכל הו"ק דזו"ן. נמצא עתה בעליית זו"ן באר"א, עולה עמהם ג"כ היסוד דא"א שבתוכם, עד אר"א, והם מעוררין סוד מוחא עלאה דא"א, כנדוע כי מבשרי אחזה אלוה, כי כשמתעורר היסוד שבאדם, מתעורר המוח להוציא טפת ההולדה, וכן זה המוחא עלאה דא"א, מתעורר ע"י יסוד דא"א כנ"ל. אמנם אין כח מוחא עלאה עצמו יורד עד אר"א, כי גדלה מעלתו עד מאד, אבל זה המוח דא"א, כל גילוי הוא בדיקנא דא"א, כמ"ש במקומו, ושם נתבאר, (פ) כי יש בו (בו) ב' מזלות מזל הח', ומזל י"ג. והם זכר ונקבה. ומהח' שהוא זכר, נשפע כח באבא. ומי"ג שהוא נקבה, משם נשפע כח באמא. ולכן זה המוח העליון, משפיע ע"י הדעת שבו, שהוא מזל ח', אל מזל י"ג, ואחר כך לוקחים הטפה אר"א, ואח"כ הם מורידין הטפה, בסוד מוחין לבניהן זו"ן. נמצא, כי מתעורר המזל הנ"ל, בהתלבשות אר"א, ואז מורישין אר"א מוחין לבניהן. ואמנם כל זה אינו, רק בכח התעוררות יסוד תחתון דא"א, המתלבש בזו"ן. וז"ס (צ) סריס שאין לו זקן, כי הרי מכח היסוד מתעורר דיקנא עלאה כנזכר.

פרק ד מ"ב

(ק) והנה ע"י עיבור הב' זה, הוגדלו זו"ן יותר, כי הנה בימי היניקה, לא היו רק ו"ק.

כשיגדלו, ויבא לו תוספת במוחין שלו מאר"א, אז זוכה לאחרים ג"כ, ומוליד נשמות חדשות של צדיקים. ונמצא כי כאשר ידווג אז עם נוקבא, להיותו בסוד קטן, אינו נותן בה רק מבחי הו"ק שבו.

ובזה תבין סוד כלל גדול זכרהו, והוא ענין אותו רוחא דיהיב בה, כדי לעשותה כלי, להעלות מ"ן. כי בהיות בחי' ו"ק, נקרא רוחא, וו"ק ג"כ נקרא כלים, כנדוע, (נ) כי המוחין עצמן דיניקה, נעשו כלים וקרומות, אל המוחין דגדלות, ונמצא כי הכלי הוא המעלה את המ"ן, שהם נשמות הצדיקים, שנמשכו ממוחין דגדלות, כמ"ש בע"ה. והכלי, הוא האי רוחא דיהיב בה ממוחין דו"ק. והנה מזה הרוחא דו"ק, נעשו המלאכים, כנדוע שהם חיצוניות העולמות, ולכן המלאכים שרשם בעולם היצירה, אשר תמן מקננים ו"ס לחוד.

אמנם בחינת נשמות הצדיקים, הם מבריאה, שהוא מבחי' המוחין ג"כ, (נ"א ג"ר) ולכן אין המלאכים עולין בסוד מ"ן, כי כבר נשלמה מלכות דו"ק. אמנם נשמת הצדיקים שהם מבריאה, אלו צריכין לעלות במלכות דאצילות בסוד מ"ד, וע"י תתאזר כח וגבורה, לעלות היא ובעלה למעלה, עד אר"א, ויקבלו ג"כ ג"ר, הנקרא מוחין דגדלות.

ונבאר עתה ענין עליית זו"ן עצמו בסוד מ"ן אל אר"א, כי כמו שז"א נתן רוחא בו"ק דנוקבא, לעשותה כלי, בימי היניקה, הנה גם אבא, כאשר נותן באמא, ההוא רוחא דיהיב בגווה, אינו נותן בה אלא ממה שיש בו. והנה שורש אר"א, הם בחג"ת דאר"א, (נ"א בחג"ת דא"א) ואינם במקום המוחין של א"א כלל, ולכן כדי להזדווג עם אמא, ולתת לה טפת המוחין דגדלות לצורך ז"א צריך, שתחלה יקבל ג"כ הוא סוד תוספת מוחין, ממוחא עלאה דא"א. לכן צריך שתחלה תעורר זו"ן מ"ן לאר"א, ואז יוכל אבא לקבל ממוחא

הנחות ומראה מקומות

(פ) לקמן פרק ו'. (צ) שער העיבורים פ"ג.
(ק) עיין בתע"ס שיעור י"ד בלות התשובות לפירוש המלות תשובה ק"ט.

(ג) עיין שער הצלם פרק ב'.
(ס) שער הולדת אר"א וזו"ן פ"ת.
(ע) שער העיבור פ"ד.

אמנם המוחין היו בו בכח, ולא בפועל כנ"ל. אך עתה נתפשט גופו בכח מוחין אלה, שהם מוחין גמורים, וראוי להוליד

אמנם צריך עתה לבאר כמה בחי' הם, כי הנה אלו המוחין, (באדם) באים לו מלובשים תוך צלם דתבונה, כנודע. נמצא, כי בחי' א' הוא המוחין עצמן. ב', הוא הצלם דתבונה, המלביש את המוחין. ג', הוא דו"א עצמו, אשר מתלבש בו הצלם דתבונה, אשר בתוכו המוחין הנ"ל. ד', הוא בחי' הנהי"י דא"א, המלוכבש תוך המוחין עצמן, ונעשה להם נשמה פנימית, לכל הבחי' הנ"ל. הרי הם ד' בחי', וכל אלו הם פנימים, זולת אורות המקיפין דו"א.

ונבאר תחלה הפנימים, ואחר כך נבאר ענין נהי"י דתבונה. והענין, כי בחי' המוחין הפנימים, הם מלובשים (בת"ת) בתוך נהי"י של תבונה, כי בשאר חלקים עליונים של התבונה, מתלבשין המוחין המקיפין כנ"ל, אמנם הפנימים ההם, הם תוך נהי"י דתבונה לבד.

ונבאר אלו זנאמר, כי הנה ג' קוין הם: נהי"י. ובכל קו ג"פ, חוץ מן האמצעי, שאין בו רק ב', והם יסוד ועטרה. והנה קו ימין, נצח דתבונה בג"פ, נתלבשה ונעשה נשמה פנימית, תוך קו ימין דו"א, שהם הח"ן שלו. וקו שמאל הוד תבונה בג"פ, נתלבשה ונעשה פנימית תוך קו שמאל דו"א, שהוא בג"ה. ויסוד ועטרה דתבונה, שהם קו אמצעי, נתלבשו ונעשו נשמה פנימית, תוך הקו אמצעי דו"א, שהם דעת ת"ת שבו, עד החוזה לבד, כמ"ש טעם זה במ"א.

נמצא, כי הבחי' היותר תחתונה, שירדה שם התבונה להתלבש, הוא בהוד דו"א, כי לא הגיעה התלבשותה עד היסוד דו"א. וז"ס מ"ש (ר) בוזהר ובתיקונים, דאמא עלאה, התפשטותא דילה, עד הוד איהו.

ונבאר עתה ענין ז"א בעצמו, איך נתפשט ונתגדל, כי הנה כל שיעורו ביניקה, אינו אלא ר"ק, חג"ת נהי"י, ובהתלבש בתוכו נהי"י דתבונה, נמצא כי שיעור חצי התבונה שהם נהי"י, גדולים ככל הז"א, שהם חג"ת נהי"י, היא נכנסת תוך הז"א. והנה בבא נצח דתבונה, להתלבש בחסד ונצח דו"א, ויש בו ג"פ, צריך (ש) שחסד ונצח דו"א, יתחלקו לג' בחי', וחלק העליון יהיה חכמה, והב' חסד, והג' נצח, ובתוכם יתלבשו ג' פרקי נצח דתבונה. וכעד"ז בהוד דתבונה, המתלבשת בגבורה והוד דו"א, שיתחלקו לג' בחי', ונעשה בג"ה לדו"א.

אמנם קו האמצעי דו"א, שהם ת"ת ויסוד, לא הוצרכו להתפשט אל ג' בחי', כי גם התבונה אין בה רק תרין פרקי, יסוד ועטרה, לכן לא נחלק לג' בחי', אלא לב', כמו שהם. אך מה שנתחדש בהם הוא, שהת"ת דו"א נתעלה, ונעשה בחי' דעת שבו, והיסוד שבו נתעלה, ונעשה בחי' ת"ת שבו, ובתוכם נתלבשו יסוד ועטרה דתבונה. (א)

ובזה תבין, למה אמא עלאה אתקריאת מדה, כי הלא היא המודדת וקוצבת קצבה בנ"א, כי הנה בהתפשטות פ"א שבה תוך ז"א, נעשה בה ספירה א' שלימה, כי הרי אע"פ שהוא קו ימין, או שמאל של ז"א, לא היה בו רק ב"ס, ונעשה ג"ס, בכח הג"פ של נצח ושל הוד דתבונה הנכנסים שם. ונמצא כי שיעור וקצבת המקום תלוי בה ולא בו. ובוזה תבין, איך משנים דו"א, נעשו ג'. כי עד המקום שנכנס פרק א' דתבונה, נעשה ספירה אחת שלימה, וזהו ענין האמה, המודדת ונעשה מדה לכל היריעות, ע"י התפשטות בתוכו, ונותנת קצבה בו, ואומרת, מכאן ועד כאן יהיה חכמה, ומכאן ועד כאן יהיה חסד כו', וז"ס מדה

ה ש מ ש

(א) נ"ב, בזה יובן מ"ש הרב ז"ל שער שבירת הכלים פ"ג, בענין היסוד המזדווג עם

הגהות ומראה מקומות

(ר) לקמן פ"ז ועיין בוזהר פנחס אות קצ"ה. (ש) עיין שער מוחין דצלם פ"א ת' ושער העיבורים פ"ו. ושער פרצופי זרין פ"ג. ולעיל פ"א.

כנ"ל, הטעם הוא, כי הנה הז"א בעצמו, אין לו רישא, כי הרי כל עצמו אינו רק ו"ק, ע"כ נקרא ו' דשמא קדישא, וכן ו' שבתוך ה' עלאה, שאין בו ראש, נמצא כי רישא דיליה, הם בחי' המוחין אלו, כי הג' חללים, הם מהו"ק עצמן שנגדלו, אך כל עצמו אינו רק ו"ק, והבן זה מאד, איך אין בז"א רק ו"ק, לכן נקרא ו' דהוי"ה, כנוכר במ"א.

הנה נתבאר התפשטות ז"א, והתפשטות דתבונה בתוכו. אמנם עדיין צריך לבאר, ענין היסוד דז"א, מהיכן נעשה, כי הנה היסוד שלו נתעלה, ונעשה בחי' ת"ת אל הז"א, ואין בו עתה יסוד. וגם בענין התפשטות התבונה עצמה, המגדלת הז"א, ונותנת בו מדה וקצבה כנ"ל, אין בה התפשטות לתקן יסוד של הז"א, כי הרי תבונה עד הוד בלבד הוי התפשטותא דילה כנ"ל. ואמנם ענין זה יתבאר לקמן, (פ"ח) אחר ביאור ענין המוחין עצמן, וע"ש. (ת) וזכור ג"כ התלבשות עתיק, כי מיסוד שלו נעשה כתר ז"א. וכן שאר בחי' שיש שם. (א)

פרק ה מ"ב

(א) ונבאר ענין א"א, הנעשה נשמה פנימית אל כל הבחי' הנ"ל, ואיך מכחו נגדל (ב) הז"א לט"ס. והענין, כמו שנתבאר לעיל, בענין ג' בחי' שיש לז"א בזמן העיבור, והבחי' הג' הוא שנבאר פה. והענין, כי הנה נת"ל (ג) כי ב"פ עלאין דנ"ה דא"א, נשארו לעילא בחוזה דאו"א, בסוד דדים של חלב, ושם נשארו תמיד לעולם, כי אין הודים נעקרים ומתחדשים, ותמיד קבועין הם. (ב) ואמנם

אחת לכל היריעות, ואין מדידתה מבחוץ, אלא בהתלבשותה בתוכו כנ"ל.

והנה עם הנ"ל, יובן מ"ש פרשה משפטים דף קכ"ב, רישא דמלכא אתתקן בחסד וגבורה, כי כבר נתבאר במקומו, כי ענין התיקון, הוא המעטת האור והתעבותו, אחר התלבשותו תוך בחי' אחרת, והנה רישא דמלכא, שהם מוחין דז"א גדולות, נתקנו ונתלבשו תוך החסד והגבורה דז"א כנ"ל, כי מהחלקים עליונים דח"ג דז"א, שהם של ו"ק, ע"י כניסת ב' פרקין עליונים דנ"ה דתבונה, נעשו בו ב' בחי' חו"ב, ובהם נתלבשו ונתקנו המוחין כנ"ל.

והענין, כי מאלו הב' חלקים דח"ג דז"א, נעשו תרין חללי דגלגלתא דיליה, שהם הכלים, המקבלים בתוכם את המוחין הנ"ל, הנקרא חו"ב, באמצעית ב"פ עליונים דנ"ה דתבונה הנ"ל. והנה גם מהת"ת דז"א עצמו, נעשה החלל הג', כלי המקבל בתוכו מוח הדעת, באמצעית יסוד דתבונה כנ"ל. זא"כ היה ראוי שיאמר רישא דמלכא אתתקן בחג"ת, אך הטעם לזה, כי הנה הוא כללות דח"ג, כי הוא המכריע ביניהן, בסוד שמים: אש ומים. נמצא, כי באומרו ח"ג, הרי ת"ת נכלל בהם. ועי"ל, כי הנה היסוד אמא, שבו הדעת, והוא מתלבש תוך הת"ת דז"א, והיא אינו ממש כמו יסוד הזכר, רק איר וחלל לבד, כלי, אשר בתוכם נכנס יסוד הזכר כנודע, וכדלקמן בע"ה, ואין בו ממשות, לכן לא נזכר רק הח"ב, המתלבשים בח"ג, משא"כ ביסוד שבו הדעת.

ואמנם קריאת רישא דמלכא, אל המוחין האלו, ולא אל הכלים עצמן, שהם ב' חלקים העליונים דח"ג, שנעשו תרי חללי דגלגלתא

ה ש מ ש

(א) נ"ב, צ"ע, כי יסוד דעתיק לא הגיע, דק עד החוזה דא"א, ותחתיו בא הפרסא עד הטיבור, ומן הטיבור מתחיל ז"א להלביש לא"א.

(ב) נ"ב (עיין תו"ת דקיי"ח ע"ב שי' כ"ד) צ"ע, כי בשער י"ז שער ז"א ספ"א, כתב, שסדר התלבשות נה"י דא"א בז"א, הוא ע"ד התלבשות נה"י דאו"א בט' פרקיהם, תוך ט"ס

הנהרות ומראה מקומות

(א) עיין בתע"ס שיעור ח' אות ל"ה כל סוד ע"ס דא"א. (ב) שער הזווגים פ"ה. (ג) שם. (ת) עיין לקמן פ"ט ופ"ד ו' משער חולדת אורא וז"ן.

באזיר. כי היסוד נקרא מגדל, כמ"ש מגדל עזו וגו', והוא שם פורח באמצע, בכח הארה היורד אליו, מן ב"פ עלאין, וסובלין אותו, וממשיכין אותו שם, שלא יפול למטה, באמצע ב"פ האמצעים, אמנם אינו סמוך עמהם, רק פורח באמצע, ולא למעלה, ולא למטה.

(ה) וזה היתר נדרים פורחים באזיר, ואין להם על מה שיסמוכו. כי איננו סומך עליהם, ואמנם פורח באזיר, מכח הנמשך אליו עד שם. וגם נקרא אזיר אותו הכח הנמשך מהם, שאינו רק אזיר והארה לבד, ואיני ממשיי סמוכים עמו. ואמרם היתר נדרים פורחים כו' הוא, בבחי' הבינה דו"א, כי גם היא דוגמת היסוד דא"א המלוכב בתוכו, וגם היא פורחת באזיר כמוהו, כנודע כי בינה נקראת נדר, וגם (היא) נקרא מגדל הפורח באזיר. ואמנם הדעת דו"א, נעשה מתרין פרקין תתאין דח"ג דא"א, שהם הכתפים דא"א, שלא נתלבשו באז"א כנ"ל, ולקמן בעניני המוחין דו"א נרחיב ענין זה.

פרק ו מ"ב

ונבאר ענין המוחין דזעיר אנפין מה ענינם ונאמר, כי הנה נת"ל ד' בחי' פנימים, אשר אחד מהם הם המוחין עצמם בפנים. ואמנם צריך לבאר ענין המוחין, כמה בחי' הם בפנימים, וגם המקיפים, אשר כללות זה נקרא צלם כנודע. ותחלה נבאר מציאת כללות ענין המוחין, הנה נתבאר בענין אצילות אר"א, כי הם מלבישין ח"ג דא"א, ומב' פרקי ידים עליונים, נעשה חכמה דאר"א. ומן ב"פ אמצעים, שהם הזרועות, נעשה בינה דאר"א. ומחצי

מפרק אמצעי הנצח דא"א, נעשה בז"א ב' בחי', והם: חסד, נצח דו"א, ומפרק אמצעי דהוד, נעשה לז"א, גבורה והוד. ומפ"ת דנצח א"א, נעשה ת"ת ויסוד דו"א. ומפ"ת דהוד דא"א, נעשה כל בנין המלכות, פרצוף שלם, הנק' נוקבא דז"א. נמצא כי גופא דו"א, שהם ת"ת ויסוד שבו, הם בנצח דא"א. ונוקבא בהוד דא"א. וזהו ד' טעם שנוכר בזהר על ז"ג, בתפלה של חול, איהו בנצח ואיהי בהוד.

וזה באדרא דקל"ב, ג' רוחין דכלילין בג', שהם ג"פ דנ"ה דא"א, תרין מנצת, וחד מהוד, שמשם נתהוו ר"ק דו"א. ומפרק הד' תחתון דהוד דא"א, שהוא הרוח הד' הכלול מכולם, כמ"ש מארבע רוחות בואי הרוח, משם נתהוו המלכות.

ולכן בימי המשיח, שהוא המלכות, שמשם מלך המשיח, יתעורר ההוא רוחא רביעאה, וממנו ישיגו ויבינו החכמה, כי אז תתעלה אור הלבנה כנודע, לכן ג"כ כשיתעורר רוח הד' הזה, יבא מלך המשיח.

והנה מחצי ת"ת דא"א, נתהוו בז"א חכמה דיליה. ומיסוד דא"א, נעשה בז"א, בינה שבו. ונעשה יסוד דא"א, נשמה אליו. וזה הבחי' של יסוד דא"א, בהתלבשותו בבינה דו"א, נקרא מגדל הפורח באזיר.

והענין, כי שורש היסוד ומקום אחיזתו, הוא באמצע ד"פ (נ"א ב"פ כצ"ל) עלאין דנ"ה, והנה הם למעלה בחזה דאר"א, והיסוד יורד למטה בבינה דו"א, ואמנם לא ירד עד למטה באמצע ב"פ אמצעים, אמנם נשאר תלוי בבינה דו"א, שהוא למטה מב"פ עלאין, ולמעלה מב"פ אמצעים, וזה נקרא מגדל הפורח

ה ש מ ש

דו"א ממש, ואין שינוי ביניהם ע"ש, וצ"ע. ואח"כ מצאתי בספר מ"ש, כי ב' שמועות הם. ועוד בה שלישיה, כי נח"י דא"א נתלבשו

מג', שהם: נ"ה דעתיק, מב"פ ראשונים. וגם מחרג דא"א, (מתרין) פרקיו ראשונים. וגם מחכמה דא"א, ואלו נעשין חר"ב דז"א.

ואלו הב' נקרא באדר"ה, ח) אחסנתא דא"א, כי אלו ב"פ עליונים דנ"ה דעתיק, וח"ג דא"א, שהם פרקי הידים, הם חלק מא"א עצמן, ונחלתן המגיע להם, כי מהם נעשה חכמה דא"א כנ"ל, אלא שנמשכת הארה מהם בלבד, ונעשו חר"ב דז"א.

וגם מב"פ תתאין דנ"ה דעתיק, נמשך טפה לב"פ תתאין דח"ג דא"א, שהם ב' כתפין דיליה, ואלו הב' כתפין, אחר התלבשותן במוחין דא"א, ירדו הם עצמן בהתלבשם תוך א"א כנ"ל, ונעשין דעת לז"א, ולא הארה לבד, רק עצמותן, כי אלו עצמן אחסנתא דז"א עצמו, ונקרא באדר"ו רצ"ב, תרין עטרין דאחסינו א"א לברייהו. ובזה תבין, איך הדעת ניתן תחת חר"ב, כי זה מב"פ תתאין, ואלו מב"פ עלאין.

ואם תאמר, כי הנה עד"ו נמצא, שהדעת גדול מחו"ב, כי זה מעצמות דא"א, ואלו הם מהארת מוחין דא"א. והוא, כי הנה אלו הב' עטרין, נתלבשו תחלה במוחין דא"א, וירדו אחר שנתלבשו שם [לז"א], א"כ כאשר נעריך ב' עטרין [דדעת] אלו, אחר שנתלבשו, אל אור (הארה) הנמשך מאחסנתא דא"א, שהם בחי' ב"פ יותר עליונים מאד מב' עטרין, נמצא שהב' עטרין תחתונים מהם, ולמטה מהם.

הכלל העולה מדברינו, כי ב"פ עלאין דנ"ה דעתיק, מתלבשין בב"פ עלאין דח"ג דא"א, שהם ב"פ ידים, ומכל אלו, נמשכת הארה לבד, לחו"ב דז"א. אמנם ב"פ תתאין דנ"ה דעתיק, הם עצמן מתלבשין בב"פ תתאין דח"ג דא"א.

העליון דת"ת ו) (א) דא"א, נעשה שאר תשלום גופו דא"א. נשארין ב"פ תחתונים דח"ג דא"א, שהם כתפים דיליה, אשר הם נמשכין אל ז"א. וכל זה נתבאר שם.

ואמנם ודאי, כי גם אלו (התריין) הכתפין, נתלבשו תוך א"א במוח דילהון, ומשם נמשכו וניתנו כו"א. אך הענין הוא, כי בודאי הוא שנמשך אל הז"א מוחין, מצד כל אלו הבחי' כמ"ש, כי ז) מב' הידים דא"א, אשר נעשה ממנו חכמה דא"א, נמשכו ב' מוחין לז"א, ונעשו בו חר"ב, ונקרא אחסנתיה דא"א. ומב' כתפין, נעשו ב' חצאי דדעת שבו, הנקרא חר"ג, ואלו נקרא תרין עטרין, כמ"ש בע"ה. אך החילוק שיש בהם הוא זה, כי חר"ב שבו, הנמשכין מב' פרקי הידים דא"א, אינו רק הארה א', הנמשכת מהם אל הז"א, ואינם הם עצמן. אמנם ב' כתפין שהם סוד הדעת, הם עצמן תרין כתפין, היוצאין ונמשכין בדעת, ולא הארה בלבד. אמנם אינן נמשכין, רק עד אחר שנתלבשו בא"א תחלה, ואחר התלבשותם שם, נתלבש בדעת דז"א, ע"י התלבשות בא"א. אמנם אלו נמשכין ע"י זווג דא"א.

והוא, כי נודע, כי ב"פ עלאין דנ"ה דעתיק, הם נשמה תוך ב"פ עליונים דידים, שהם ח"ג דא"א. וב"פ עליונים דח"ג דא"א, הם נשמה במוחין דא"א, בחכמה דילהון כנ"ל. והנה אז מזדווגים נ"ה דעתיק זה בזה, ונכללין זה בזה, נצח בהוד, והוד בנצה, ויוצא טפה ההוא בח"ג דא"א, נצח בחסד, והוד בגבורה. ואח"כ נמשכת טפה ההיא, עד מולא דדיקנא דא"א הח', ונתנו כוונת אל המזל הי"ג, ומשם נמשכת למוחין דחכמה דא"א, ומתרבה סוד מוחין דילהון, ומזדווגים, ויוצאת הטפה ההיא כלולה

ה ש מ ש

(א) נ"ב, דא"א, שהוא חצי וא"ו, שבו ג' פרקין (ומב"פ) עלאין, נעשו שתי דעות

הגהות ומראה מקומות

- 1) נ"א ל"ג דא"א נעשה שאר תשלום גופא דא"א (כת"י).
- 2) עיין שער הולדת א"א ור"ן פ"ו ושער מ"ן ומ"ד פ"ד וכתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה י' וי"ד.
- 3) אדרא זוטא אות קי"ט.

בהיותם במקומם עדיין תוך או"א. ב' כי ע"י הארת מזל דדיקנא דא"א כנ"ל באו"א. נתוסף הארה בהם, ומתנוצץ אורם עד מבחוץ, בסוד אור מקיף, כנגד מקומם שבפנים. ג' כי אח"כ נמשך האור שלהם עד למטה בנה"י דאמא, ומתלבשין בתוכם כנודע. ד' כי גם מתנוצץ אורם מבחוץ של נה"י דאמא, בסוד אור מקיף. ודע, כי אור מקיף זה, הוא עיקר מציאת אור המקיף עצמו דו"א, ומאיר בו משם למעלה, בהיותו שם מבחוץ לנה"י דאמא, מקיף לז"א. ה' הוא אח"כ, כאשר מתפשטין יותר, ונכנסין הנה"י דאמא עם המוחין שבתוכם, בתוך א"א (כ) עצמו, בג' חללי דגולגלתא. ו' כי גם שם מתנוצץ אור המוחין מבחוץ במצח דו"א, בסוד תפילין, כמ"ש למטה בע"ה.

הנה נתבאר ו' בחי', ג' פנימים, ג' מקיפים. אמנם אין אנו קורין פנימים אלא אל הבחי' הה', כשנכנסין המוחין עצמם, תוך ז"א עצמו. וכל השאר נקרא מקיף, כיון שאינו בתוך ממש.

ודע, כי כל אלו מקיפין, אין בנו כח להשיג, (א) זולת הששית, שהוא בחי' תפילין, לכן אנו מניחין תפילין והבן זה.

וגם דע, כי כל אלו הבחי', אין הכוונה שהמוחין האלו נעקרין ממקומן, ויורדין מדרגה אחר מדרגה. אמנם במה שהודעתך פעמים רבות, כי כל דבר שבקדושה, שרשו קיים בכ"מ שיהיה, והארתו נמשכת למטה. וכן הענין כאן, כי שרשם לעולם קיים, ומכח ריבוי הארה שנתוסף בהם, הם מתפשטים ומאירים למטה מהם כל בחי' אלו, ושרשם קיים למעלה.

אמנם בב' עטרין הנ"ל, שהם ב' כתפין הנ"ל, הם עצמן אחר שנתלבשו באו"א, יוצאים ויורדין בדעת ז"א, ולא הארה בלבד, אמנם

שהם ב' כתפין, ואלו הם עצמן יורדין ונמשכין ונעשים דעת דו"א ממש, אלא שהוא אחר שנתלבשו באו"א, לכן נקראו חו"ב, אחסנתא דאו"א. והב' עטרין נקרא, עטרין ב' דו"א [עצמו].

והנה מזה הדעת, שהם ב' כתפין דא"א, נמשך כח אל יסוד דו"א, כדי למיהב חד רוחא בבניאה ראשונה בנוקבא, לעשותה כלי. וזה הרוחא נקרא בנימין, (ט) לכן ברכו משה רבינו ע"ה, ובין כתיפיו שכן. והבן זה, כי משם מקורו.

וגם בזה תבין, כי להיות שהב"פ עלאין דנ"ה דעתיק, מאירין בחו"ב דו"א, ונודע כי נ"ה הם דינין, לכן כנגדן במוחין, מתפשטין דינין הנמשכין מהן בחוץ, במצחא דו"א. מאתן אלף סומקי דסומקי, כנוכר באדרא קל"ו, תנא, האי מצחא אתפשט, במאתן אלף סומקי דסומקי.

וזה מ"ש ג"כ באדר"ו דרצ"ג, דאיקרי מצח נצח באתון רצופין, כי נצח דעתיק מתפשט במצח דו"א. והנה בהאינו אמרו, מאן ירותא דא, ב' עטרין, דהיו גניזין בגווייהו, ואחסינו לכן דא, מסטרא דאבחה הוי גניז (בגויה) חד עטרא דאיקרי חסד, ומסטרא דאמא חד עטרא דאיקרי גבורה, וכולהו מתעטרא ברישיה [דו"א] ואחיד לון. והענין כנ"ל, כי חו"ג דא"א הם תוך או"א, ומשם נמשכו ב' עטרין, שהם ב' כתפין דח"ג דא"א, אחר שנתלבשו באו"א, הרי שהם חו"ג, ונמשכו מאו"א לז"א.

פרק ז מ"ב

(י) ונבאר עתה כמה בחי' יש במוחין אלו, ונאמר כי הנה הם ו' בחי', ואלו הם: א',

הגהה

(א) צמח, דהיינו שאין אנו עושין רמז לשאר, כמו שאנו עושין מעשה להניח תפילין, הרומז לבחי' ו'.

הגהות ומראה מקומות

(ט) עיין שער עקודים פ"ח ושער פו"ח פ"ו. ג"ב ע"ב ובתלמוד ע"ס שיעור י"ד מן אות ק"ט (י) עיין בספר שער מאמרי רשב"י אד"ו דף עד אות קנ"ד. (כ) ג"א ז"א (דפו"י).

שהת"ת מכריע בין ח"ג דא"א, ומבין חיבור שניהן יצא. כן גלגלתא דז"א, לא נעשה מהת"ת זה, אלא מהתחברות ח"ג שעליו, והבן זה.

והנה נת"ל, כי תחלה היו בחי' המוחין דז"א תוך אר"א, בסוד פנימי ומקיף, אשר כל זה נקרא מקיף לרישא דז"א. ואחר כך נכנסו בנה"י דאמא, פנימי ומקיף. ואח"כ נכנסין תוך ז"א עצמו, ואז נעשין לו גלגלתא ומוחין פנימים. ונמצא כי קודם שהתחיל בחי' גלגלתא אל זעיר אנפין עצמו, הקדים אליה בחי' המוחין המקיפים העליונים. והנה כמו שח"ג דאריך אנפין, נקרא אירא דכיא ובוצינא דקרדינותא, כן המוחין דחור"ב דזעיר אנפין, היוצאים מהם, נקרא כך. וכן הדעת דזעיר אנפין, שהוא הכרעת חור"ב, נקרא כן. כי גם הם מח"ג דאריך אנפין, מתרין כתפוי נמשכו, אלא שהפרש הוא, כי חור"ב שלו, נקרא אירא דכיא ואשא דכיא. אך ב' עטרין דחור"ג, החסדים נקרא אירא סתם. וגבורה נקרא אשא סתם, והבן זה.

נמצא, כי מתחלה יצאו אלו המוחין הנקרא אירא דכיא וכי, בסוד מקיפין. ואחר כך נעשה גולגלתא דז"א. וז"ס דקל"ה, נפיק אירא דכיא, ומתגלגלא ואתפשט, ונפיק חד גולגלתא הקיפא לד' סטרין. כי תחלה נפקו ונעשו המוחין, הנקרא אירא דכיא, עם ניצוצא דאתכליל ביה, כמ"ש שם. ואחר כך נתגלגלו ונתפשטו, שהוא מש"ל כי שרשם נשאר למעלה, ואורם נמשך למטה. ואח"כ נעשו ונפיק

עצמותן ממש כנ"ל. אך מ"ש כי שרשם נשאר למעלה, והארתן נמשכת למטה ממדרגתן, הם חור"ב דז"א, כי אלו שרשם נשאר למעלה, והארתן לבד נמשכת למטה, והבן זה.

(א) נמצא, כי מחג"ת (ל) דא"א עצמו, כשמתלבשין תוך אר"א כנודע, הנה מהם נעשו מוחין אל הז"א, בסוד אור מקיף למעלה, ומנה"י דא"א, (מ) נעשו בז"א מוחין פנימיים, שנכנסו תוך ראשו, ועיין בזהר מצורע דכ"ב (נ). וכבר נת"ל, איך מחצי ת"ת תחתון דא"א, נעשה גלגלתא דז"א. ומנה"י שלו, נעשין לו מוחין פנימים, שנתלבשו בתוך נה"י דאמא. וגופא דז"א, נעשה מהתפשטות יסוד דא"א בתוכם. וכבר נתבאר ענין א"א שבתוך ז"א, איך נתלבש בו.

ונחזור לענין בחי' אלו בקיצור, כי הנה נתבאר כי ג' מקומות הם: א', בהיותן תוך אר"א, באור פנימי ומקיף. ב', בנה"י דאר"א, אחר שנתלבשו שם, בפנימי ומקיף. ג', אחר שנתלבשו בז"א, בפנימי ומקיף.

ונבאר מאמר אחד באדר"ר קל"ה, בענין אירא דכיא ואשא דכיא. ועיין בביאור לעיל. דע, כי בוצינא דקרדינותא, הוא גבורה דא"א. ואירא דכיא, (ס) הוא חסד דא"א. ואלו ב' נתחברו יחד, כנזכר באדר"ו רצ"ב. והענין, כי אר"א הם שרשם חור"ב, ובהם נגנזים ח"ג דא"א הנקרא אירא דכיא ובוצינא דקרדינותא, ונתחברו יחד אלו בוצינא דקרדינותא ואירא דכיא, בהיותם גנוזים תוך אר"א, והוציאו גולגלתא דז"א, הנעשה מת"ת דא"א. כי כמו

הגהה

(א) ונל"ת, כי הטעם ששורש אר"א הם חור"ב, ושורש הז"א הוא הדעת, א"כ אר"א הם השרשים לכל חכמות וכל הבינות, אך הדעת שהוא שורשו דז"א עצמו, לכן הוא

הגהות ומראה מקומות

- (ל) נ"א מחור"ג (כת"י).
 (מ) עיין שער הולדת אר"א וזו"ן פרק ז'.
 (נ) מבו"ש ש"ה חלק א' פרק ט"ו.
 (ס) עיין שער רפ"ה נצוצין ס"ה ובוהר ב"א

בתחילתו בסלם ד"ה ופירושו המלא של בוצינא דקרדינותא. ובתע"ס שיעור ט' בלוח התשובות לפידוש המלות אות ב' מהו אירא דכיא.

ד', רק ג' לבד. ואמנם גם שם בג' חללי דגלגלתא. הארת כל ד' מוחין יש בתוכם, ולא נאמר כי ג' בלחודייהו נכנסים, רק שמד' נעשו ג'.

זו"ש באד"ר קל"ה, ונפיק חד גלגלתא תקיפא לד' סטרין, כי גם שם יש בחי' ד' סטרין, ד' מוחין. אלא שהבי' עטרין נכנסו בחלל א', הנקרא דעת.

ואל תשכח כל אשר בארנו, כי שורש המוחין נשארין למעלה, והארתי לבד נמשכת ממדרגה למדרגה, ובכל מדרגה נשאר בה שורש א', ומדרגה שלמטה ממנו, הוא הארה לבד מהראשונה, וכן בכל המדרגות.

ובזה תבין, כי שורש המוחין דז"א הם למעלה באר"א, ומשם מתחיל מציאותם. ועיין בדרוש הצלם (ע) שאמר, כי הצ' הוא בחי' הדעת. ול"ם, הוא בחי' חר"ב שבו, וע"ש.

אמנם סדר כניסתן הוא, כי חכמה נתלבש בנצח דאמא, ובינה בהוד. וב' עיטרין, שהם דעת א', ביסוד. ואח"כ נכנסו אלו הנה"י ובתוכם המוחין תוך ז"א, באופן זה הנ"ל גם כן, כי תחלה נכנס מוח דחכמה, שבתוך הנצח דאמא, ברישא דז"א. ואח"כ נכנס הדעת, שהם הב' עטרין, שבתוך היסוד דאמא, ברישא דז"א.

זו"ש באד"ר דרפ"ט, אגליף האי חכמתא, ואפיק ואתעביד חד מוחא וכו', וזה נגד חכמה דאבא, שנעשה חכמה בז"א. ואח"כ אמר, אתגליף האי חכמתא, והוא סוד אחסנתא דאמא, שהוא חכמה דאמא, ונעשה בינה ברישא דז"א. ואח"כ נכנסו הב' עטרין, זו"ש האי נהירו דאתמשכא מב' אילין, ב' משיכין, מתגלפין, ואתחברו בחדא רישא, עמיקא דבירא, דכתיב בדעתו תהומות נבקעו, ועייל ברישא דז"א. ואתעביד חד מוחא אחרא.

צריך שתדע, כי נצח דאמא לא נתפשטה בז"א, רק עד הטבור של לבא דז"א, והוא

מכחם חד גולגלתא, הנעשה אחר המוחין אלו המקיפין העליונים. וביאר, כי קודם שנעשה האי גולגלתא, ונכנסו המוחין אח"כ ג"כ לז"א עצמו, בגו האי גולגלתא, היו ד' מוחין, כי עטרא דחסד מתפשט בצד ימין ועטרא דגבורה בצד שמאל נתפשט. וז"ש, אתפשט אשא מסטרא חד, ואוירא מסטרא חד. ואחר כך מתפשטים ב' מוחין עליונים, שהם חר"ב, וחכמה גם כן נתפשט לצד ימין, למעלה מעטרא דחסד. ובינה לצד שמאל, למעלה מעטרא דגבורה. וז"ש ואוירא דכיא קאים עליה מהאי סטרא, ר"ל כי מוח החכמה הנקרא אוירא דכיא, עומדת על עטרא דחסד, הנקרא אוירא סתם, העומד מסטר ימינא. ואשא דכיא שהוא מוח הבינה, קאים עליה על עטרא דגבורה, הנקרא אשא סתם, והאי לסטר שמאלא.

ודע, כי כל זה נעשה כן קודם, בסוד אור מקיף על הז"א כנ"ל, ולכן היו אז ד' מוחין כנ"ל. ואחר כך נתלבשו בנה"י דאמא, ואז נעשו ג' מוחין, כי ב' עטרין נכנסו ביסוד דאמא, ונעשו דעת אחד. וז"ש באד"ר רצ"ב, ואי תימא תלת, ד' אינון, כמא דאמינא, אחסנתא דאר"א, וב' גניזין דילהון, דמתעטרין כולהון ברישא, ואינון תפילין ברישא. לבתר מתחברין בסטרוי, ונהרין ועאלין ב' חללי דגלגלתא כנ"ל. ר"ל, כי בעדן באור מקיף הם ד' מוחין, וכן גם כן הם אח"כ בבחי' ר' הנ"ל, שהוא סוד התפילין כנ"ל, שגם אז הם אור מקיף, לכן גם אז הם נעשין ד' מוחין, ד' פרשיות.

אמנם לבתר, מתחברין בסטרוי, ר"ל כי כשנכנסים תוך נה"י דאר"א, שהם הקצוות התחתונים, הנקרא סטרוי, ושם מתחברין הב' עטרין ביסוד שלהם, ונעשו דעת א' אח"כ, כשנכנסין תוך חלל גלגלתא דז"א, ממה (נ"א ממש) שחזר לרדת הארת המוחין, ולא עצמותן כנ"ל. וז"ס, ונהרין ועאלין בג' חללי דגלגלתא, כי גם שם הם ג' מוחין לבד, בג' חללין, ואינם

וכו', ומתמן אתמשיך ונגיד בכל גופא, ומתמן אתמשיך ועייל בגו האי גופא, ומליא כל אינון אדריין ואכסדראין. גם דרצ"ב אמר, נפקין כל חד בסטרוי, ומתפשטין בכל גופא. וכן בנשא דקל"ו, אילין תלתא מתפשטין בכל גופא.

פרק ח מ"ב

(ז) והנה נת"ל, כי היסוד דאמא נתלבש בדעת דז"א, ועטרה בת"ת, עד החזה לבדה. וטעם הדבר, כי היסוד של זכר ארוך ומתפשט. ושל נקבה קצר. וסוד הענין, כי יסוד הזכר להיות רובו מצד החסדים, לכן יש בו רבוי אור, ונמשך ממנו תוספת אור אל היסוד שבו, והוא בולט. אמנם הנקבא באה מצד הגבורות, שהם דינין, אין בה רבוי אור כדי להוציא בה בחי' יסוד בולט ממש, אמנם הוא אור בלתי מורגש, ונקרא אירא דכיא, כמבואר במ"א, כי היסוד דכורא, נקרא באד"ר אשא דכיא וכו', ושל נקבה אירא דכיא. ועי' בביאורי דקל"א, לכן לא נתפשט רק עד החזה דז"א, כי עד שם שיעורו. ואמנם מה שנתפשט אח"כ, הוא בחי' אירא לבד, ולא בחי' ממשיי.

וזהו מ"ש במ"א, ענין התפשטות הדעת בו"ק דז"א, ולא בקו האמצעי לבד, וע"ש כי אין פה מקומם. והטעם, כי להיותו בחי' אירא, ולא ממשיי, הוא מתפשט אל הצדדין, במקום שהוא רוצה בכל הר"ק, כנודע בסוד התפשטות החסדים, כנודע אצלינו על מ"ש בזהר שלח לך, דעת אתי בשית סטרין, מה דאשתאר איהו ק"ל וכו'. ונודע (ק) מ"ש במ"א, כי החו"ג

מקום (פ) החזה, (א) והטעם, כי מוח חכמה שבנצח, הוא לצורך ז"א עצמו, לכן נתפשט עד שיעור הזה, שהוא עד החזה, כי משם למטה, הוא מציאת נוקבא, כנודע. לכן בינה דז"א, שהוא בהוד דאמא, מתפשט עד טבורא, שהוא עד הוד דז"א, אשר שם הוא מוח בינה דנוקבא דז"א, ונמצא, כי הוא בחי' בינה הוד, והמוח הוא בינה, ונתפשט עד בינה דנוקבא דז"א, כי נתפשטה כדי להשלים מציאת נוקבא כנ"ל. וז"ש בתקונים, והתפשטותא דבינה עד הוד, והל"ל עד נצח הוד, אמנם זה מורה התפשטותו היותר תחתון הוא הוד, כי שם נתפשט יותר משיעור נצח דאמא. נמצא, כי זה ג"כ ענין מ"ש בזהר, איהו בנצח ואיהי בהוד, כי לעולם הזכר מנצח, ונוקבא מהוד.

ואמנם טעם אל הנ"ל הוא, סוד והקרנים גבוהים ואחת גבוה מהב'. והענין דע, כי זה כלל גדול, שכל בחי' נז"ה שבכל הפרצופים, הנה נצח גבוה מהוד, (ואמנם טעם אל הנ"ל) ופירש גבוה: קצרה. כי בהיותו קצר, אינו יורד למטה, ונשאר למעלה גבוה, וזה בין בא"א, בין באו"א, בין בו"א, כולם הם קצרים הנצח שלהם, יותר מהוד שלהם, ותשלום ענין זה יתבאר לקמן, בסוד הרצועות של תפילין, אשר הוא בחי' ר' הנ"ל.

וכבר נתב"ל, כי נה"י דאמא עם כללות חג' מוחין שבתוכם, נכנסים ברישא דז"א, ושם נעשו ג' מוחין שבו, גו גולגלתא. ואמנם זה היה בג"פ ראשונים דנ"ה, כי שאר פרקין, נכנסים ומתפשטין בכל קומת ז"א, כמבואר במ"א. וז"ש באדר"ו, אתגליף האי חכמתא

ה ש מ ש

והוציאו נה"י חדשים ובהם נתלבשו הב' פרקין תתאין דנז"ה דיליה ואחר חרבן בית ראשון ואפילו בית ב' לא נתפשטה אמא רק עד נה"י הראשונים דז"א שהם עתה חג"ת שלו.

(א) נ"ב, עיין בפ"ב שער מיעוט הירח כי בזמן בית המקדש ראשון היו נז"ה דאמא מתפשטים עד נז"ה דז"א החדשים התחתונים כי חג"ת נעשו חב"ד ונה"י חג"ת ולהוציא נה"י חדשים למטה נתפשטו נז"ה דאמא עוד למטה

הגהות ומראה מקומות

בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה ט'.

(ק) שער הארת המוחין פרק ז'.

(פ) לקמן פרק ט'.

(ז) עיין בתלמוד עשר ספירות שיעור ט'

היכל ז"א שער הנסירה

בפרשה נשא דקל"ב, ונחית בדיקנא כו'. אמנם כאשר כופף ראשו, ומאיר במוחין, הוא מאיר במוח הראשון, שהוא בחי' חכמה דז"א. וכבר נת"ל ג) על רישא דמלכא בחו"ג אתתקן כו', כי הכלי של החכמה, נעשה מחלק עליון של זה החסד דו"ק דז"א, שהגדיל, והנה זה חסד נקרא אברהם, וממנו נמשך האור הזה, מן הכלי זה, אל כל הספירות, עד בואו אל היסוד, הנקרא כל, ומזל הי"ג נקרא ונקח כנודע, והם אותיות קונה, וזהו קונה הכל כנ"ל. וזהו ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ, כי אברהם מתקן שמים וארץ, ע"י שקנה מחדש בחי' היסוד המזווג שניהן, כמ"ש כי כל בשמים ובארץ, והוא הקונה אותם, בסוד מזל הנקרא ונקח.

וז"ש בפ' בראשית ד) ג"כ, דכד אתי אבר מאברהם, אתהדר ברא, ונעשה אבר, ואתגלייא האי אבר, הענין, כי ע"י האור ההוא שלקח אברהם, נתקן האבר הקדוש המזווג עם המלכות הנקרא מ"ה, ה) לכן כח שניהן נרמו בו: אבר מ"ה, אברהם. כי הוא המתקנם. ואמר אתגלייא האי אבר, מורה על מ"ש, כי ע"י ו) (נגלית) בליטתו לחוץ, בולט מרוב האור, ולא שוקע כמו של נקבה.

מ"ק דע, כי עד שלא נתהוו זרין פב"פ, ונעשה סוד אצילות עד היסוד, לא נתגלה מציאת דעת עליון, שבין אר"א, לכן לא נזכר בכלל הי"ס. וז"ס ענין אבר מאברהם הנ"ל. ובמקום שלא נתהוו זרין פב"פ, לא נתגלה מציאת אות יר"ד במילוי השמות, כי סוד היסוד לעולם הוא סוד המוח, וכשאין זווג, א"צ למוח, לכן לא תמצא רק יר"ד ראשונה שבשם, וז"ס מילוי ההי"ן, שהוא אב"א, לכן אין בו רק י' אחד.

המתפשטים בז"א, באים מלובשים תוך לבושי אמא, אפי' אחר צאתם מן היסוד שלה, (והוא) בבחי' אורא הנ"ל. וז"ש בהאזינו רפ"ט, כי הדעת עייל לגו גופא, ומלייא ארין ואכסרין. וכן באר"ר קל"ו, ועייל בכל גופא, שנאמר וברעת חררים ימלאון, ונמצא, כי בזה נבין בחי' ארין ואכסרין.

ולפ"ו ר) בחי' היסוד ש) דז"א מהיכן נתהווה, דבשלמא שאר בחינותיו, יש בהם סוד התפשטות הבינה לתוכם, ומכחם נעשה הגדלות, אמנם יסוד שבו ת) מהיכן נעשה, כי לא הגיע התפשטות יסוד דאמא עד מקומו כנ"ל, כי אמא עד הוד אתפשטת, ולא עד יסוד.

אמנם הענין כמ"ש לעיל, כי אר"א נתהווה בהם בחי' נה"י שבהם, ע"י כפיפת ראש דא"א, כן ע"י הכפיפה ההיא, נתהווה היסוד בז"א. א) אלא שיש הפרש, כי שם שהיו חסרים ג' בחי', הוצרך לכפוף מזל הח', עד מזל הי"ג, וד' תיקונים שיש בין ב' מזלות אלו. אך פה שא"צ להמציא רק בחי' היסוד לבר, לא הוצרך לכפוף רק מזל הי"ג לברו, שגם הוא יסוד דדיקנא, כמבואר במקומו ב) והנה הוא נחית בשקולא עד טבורא ולבא, כנוכר באדרא ע"ש. והוא עד רישא דז"א ממש כנ"ל, ואז בהגיעו עד שם, וזהו מחמת כפיפת ראש א"א, אז מתדבה השפע הרב במוחין דז"א, מאור המזל ההוא עצמו, ולא באמצעות אר"א כשאר המוחין כנ"ל, רק ע"י המזל עצמו, נמשך אור גדול בראשו, ומכח אור זה, נתוסף בז"א, ונתהווה בחי' יסוד שבו בולט, ולא שוקע כמו של נקבה, כנ"ל וכמבואר אצלינו, בענין קונה הכל וע"ש.

והנה כפיפת ראש דא"א ע"י מזלא, נרמו

הגהות ומראה מקומות

- ר) נ"א ל"ג ולפ"ו (כת"י).
- ש) עיין שער דרושי הצלם פרק ג'.
- ת) עיין בספר שער מאמרי רשב"י דף נ"ג ע"ב.
- א) עיין ספר שער הכוונות דרושי העמידה פרק ב' וד'.
- ב) בשער הולדת אר"א זרין פרק ד'.
- ג) פ"ד. ד) הקדמת הוזהר אות מ"ו.
- ה) עיין הקדמת הוזהר אות ה' ואית אחרא לתתא ואקרי מ"ה וכו' ובשער העגולים ענף ה'.
- ו) נ"א לא גריס ע"י (כת"י).

פרק ט מ"ב

היוצאים מפנימית ז"א, ואינם כמו המקיפים ל"ם דצלם, שהם מקודם שנכנסו כלל תוך ז"א. אמנם אלו המקיפים הם מאורות פנימים עצמן, שחזרו לצאת בסוד אורות מקיפין, והבן זה ההפרש, כמ"ש במ"א.

ובודאי בתחלה התחילו לצאת המקיפין של התפילין, שהם יותר גבוהים מאלו של הדיקנא. ולכן נבאר אלו המקיפים של התפילין, ואח"כ של הדיקנא. כי הרי האיש חייב במצות תפילין, תכף אחר היותו בן י"ג שנים ויום אחד, והדיקנא מתאחר לצמוח יותר אחר כך, ואלו הב' מקיפים, שהם: התפילין, ודיקנא, הם בחי' ו' הנ"ל.

ואמנם תחלה אבאר בקיצור, ענין הו' שנים, שיש מ"ג עד כ' שנים, שאני מסופק זמן הדיקנא אימתי היה, ואחר כך אחזור לבאר ענין התפילין והדיקנא. הנה כבר נתבאר (ט) במ"א, איך נכנסים מקיפי ל"ם דצלם בפנימית דז"א, באלו הו' שנים. כן יש בחי' אחרת, הנעשים באלו הו' שנים כנגדן, דוק ותשכח זה. והענין כמ"ש בא"א, אחר שנתקן כל פרצוף, נתקן ראשו יותר במילוי, (נ"א בעליו) בסוד ז' תקוני דגלגלתא, שנתלבשו בהם, והאירו בהם ז"ת דעתיק. כן בזעיר אנפין, אחר התיקון, צריך שיתקונו ז' תיקוני דגלגלתא, מבחי' עתיק. ונדע כי אין עתיק מתפשט, אלא בהתלבשות א"א, נמצא כי ז' תקוני דגלגלתא דא"א, אשר בחוכם ז"ת דעתיק, יאירו בתוך ז' דגלגלתא דז"א, ויושלמו ז' דגלגלתא בז"א ג"כ. אמנם א"א שיהיו הם עצמן, כי הרי אין ז"א מלביש לא"א, רק מטבורו ולמטה, אך הענין, כי מאותו אור עליון שבז' דגלגלתא דא"א, וז"ת דעתיק, ישתלשל האור ממדרגה למדרגה, עד שיכנס האור, ויאיר בז' דגלגלתא דז"א.

וסוד הענין, כי הנה נת"ל, כי חצי יסוד עתיק מתלבש תוך חצי (י) ת"ת תחתון דא"א.

(ז) גם דע, כי מן ב' מוחין חו"ב, הנקרא אחסנתא דאז"א, נמשך לו הארה בב' פנים שלו. כמ"ש יאר ה' פניו אליך, ב' פנים, ימין ושמאל, מצד החכמה ומצד הבינה. אך מהדעת הוא נמשך לגו גופא, בנו אדרין ואכסדראין, שהם הו"ק, כמו שנת"ל. והרי נשלם פרצוף ז"א בבחי' פנימותיו כנ"ל, שהוא בחי' ה'. והנה זה היה בד' שנים, כנגד התפשטות הד' מוחין, ואם תצרפם עם ט' שנה ויום א', שער אז נקרא זמן היניקה כנ"ל, יהיה לו עתה י"ג שנה ויום אחד, וכבר הוא אדם שלם בכל דבר, החייב במצות, ואז נקרא איש גמור, מ"ג שנה ויום אחד ולמעלה.

והנה אחר שז"א ע"י עיבור הזה הב', שעלה בסוד מ"ן עד יסוד דאמא כנ"ל, ונתגדל כנ"ל, כיון שעלה עד יסוד דאמא העליון, אז היה בו שערות ביסוד שבו, הנקרא זקן תחתון ג"כ, שהם ב' שערות, והם סימן באיש אחרי היותו בן י"ג שנה ויום א'.

ובענין הדיקנא (ח) דז"א, לא נתבאר לי היטב זמן הויתתה, אמנם מה שקבלתי ממורי זלה"ה הוא, כי בתחלה יש לו ט' ת"ד בלבד, אחר היות לו י"ג שנים, ואח"כ אחר היות לו ד' שנים, שנכנסו מקיפי אבא דל"מ דצלם, אז נעשה לו זקן גמור ב"ג ת"ה, וזה פירש עד שנתמלא זקנו, כי זהו ג"כ כוונת ברכת כהנים, שהם מקיפי אבא וע"ש. ונמצא, כי מילוי הזקן אינו, רק אחר ד' שנים, אמנם היותו בו ט' תיקוני דיקנא, לא ידעתי פרטיות זמן היותם, אם הוא תכף אחר שנכנסו מוחין פנימית דאז"א, שהוא צ' דצלם, שהוא אחר שנת י"ג שנים ויום א'. או אחר שנכנסו מקיפי אמא, וצ"ע.

אמנם הכלל העולה, כי הדיקנא דז"א, וגם התפילין כנ"ל, כולם הם אורות מקיפים,

הנהרות ומראה מקומות

(ט) עיין ספר שער הכוונות דרושי פסח פ"ב. (י) שער הולדת אר"א וזו"ן פ"ה ו' ולעיל פ"ד.

(ז) עיין לעיל פרק ג'. (ח) עיין ספר עולת תמיד דף ע"ו ע"ב.

היכל ז"א שער הנסירה

ט' תקונים. או אם איירי במילוי הדיקנא, שיהיה בן י"ג תקונים. ונבאר עתה ענין התפילין, שהוא הבחי הוי. ואח"כ נבאר הדיקנא, כי שניהם הם אורות מקיפים, שיצא מהפנימים. הנה התפילין הם נקרא חיי המלך, והטעם, כי המוחין נקרא חיים של ז"א, שהוא המלך. ואלו החיים נמשכים לו מאר"א, הנקרא חיים כנודע. ובהיות המוחין בבחי מקיפין. הם ד'. ובחי פנימים, הם ג'. לכן כנגדן ב' שיניין של תפילין, של ג' רישין, ושל ד' רישין.

והנה (נמצא) נצח דבינה, נתפשטה עד החזה לבה, שהוא טבורא (ל) דלבא. והבן כי זה פי' טבורא דלבא. והטעם, כי זו היא לצורך ז"א, ומכאן ולמטה הוא התחלת הנוקבא, ואז שם נתפשט ההוד דבינה, עד טבורא דגופא. כנזכר באדר"א, בטבורא שלים וע"ש.

וזה"ש ב' רצועות, ימנית עד החזה קצרה, קרן גבוהה. ורצועה שמאל, עד הטבור ארוכה, קרן הב'. ואע"פ שבפ' פנחס בר"מ דרכ"א ע"ב אמר, כי הימנית הוא ארוכה, אין קושיא, כי שם אמרו בבחי' המניח תפילין בעצמו. אך בבחי' הבינה עצמה, נמצא כי ימין שבה, היא שמאל שבו. וכן להפך. (ב)

(א) והוא מתלבש ממש תוך רישא דז"א, ומאותו יסוד דעתיק, יצאו אלו האורות הנ"ל. אחר שנתפשטו מלמעלה עד מקומו, וממנו יצאו אלו ז' דגלגלתא דז"א.

וטעם הדבר הוא, כנודע כי עתיק חסד שלו נקרא יומם, כי כלולין בו כל ז"ת, והנה התלבשות חסד דעתיק, הוא בגלגלתא דא"א כנודע, ואותן הז' כלים (כ) כללות אורות שבחסד ההוא, נתלבשו שם בז' גלגלתא דא"א כנודע, וגם היסוד דעתיק נקרא כל, ויש בו כללות כל ז"ת, ושמוד כללים אלו. והנה אלו הז' שביסוד, נמשך מן הז' שבחסד, בסוד חסד דשריא בפום אמה, ואלו הז' אורות דיסוד דעתיק, הם מתלבשין בז' גולגלתא דז"א, והרי בז' שנים אלו נתקן הכתר דז"א לגמרי, כי הכתר הוא בחי' ז' דגלגלתא, והיה זה בז' שנים, והרי עתה הוא בן ד' שנים.

ואח"כ נתקן גם סוד מוח דז"א, הנקרא חכמה כנודע, כי כבר ידעת, כי תיקון המוחא נתגלה בדיקנא, ואז אחר הכ' שנים, מתתקן דיקנא דז"א, ואז מתנוצץ בו סוד הזקן, לכן אינו נוצר באדם הדיקנא, עד כ' שנים. וצ"ע, אם פי' זה הוא עיקר הדיקנא והתחלתה, אפי'

ה ש מ ש

נתינת המוחין בו, הנה הם מצדדים פניהם למערב, ונה"י שלהם נכנסים כסדרם, קו ימינם, בימינו וקו שמאלם, בשמאלו. וצ"ע איך משכחת, שימין שבה, הוא שמאל שבו. אמנם נלע"ה, שאין כונת הרב זלה"ה, על בחי' הנה"י דאר"א, שימין שבהם נכנס בקו שמאל דז"א וכי, אלא לעולם הנה"י נכנסים כסדרם: נצח בחכמה, והוד בבינה. ומ"ש כי ימין שבה הוא שמאל שבו, היינו על בחי ב' הרצועות, הנמשכות מנו"ה דאר"א, שבחורב דז"א, ומסבבות ומקיפות הראש דז"א עד העורף שבו, ושם נקשרים שתיהם, וסרח העורף ברצועות, נמשכות על שתי כתיפיו מצד הפנים, רצועות

(א) נ"ב צ"ע, כי בכל המקומות ובפרט בשער א"א ואו"א, שם כתוב, כי לא הגיע התפשטות יסוד דעתיק, כי אם עד החזה דא"א.
(ב) נ"ב (עיין דב"ש דף נ"ז ע"ב ד"ה אמנם ודס"ט ע"ג ד"ה אמנם) צ"ע, כי תמיד נצח דאמא, בחכמת ז"א. ובינתה, בהוד. ויסודה, ברעת. וקו ימינה, בימינו. ושמאלה, בשמאלו וכנודע מסדר עמידת הפרצופים, שכולם פניהם לצד מערב, חוץ מנוקבא דז"א, שפניה לצד המזרח. ואף כי אר"א עומדים בשני צדדי א"א, ופניהם איש אל אחיו, זה לצפון, וזה לדרום. היינו שלא בעת נתינת המוחין בז"א, אבל בעת

הנחות ומראה מקומות

(כ) ג"א ל"ג כלים (כת"י). (ל) עיין לעיל פרק ז':

ובתחלה מתחיל ה"א, להיות בו פרצוף החיצון, ואז הוא שיעור קומתו, הוא שלישי גדלותו לבד, והוא כשיעור קומת נה"י אחר הגדלות האחרון. ואח"כ נכנס בו פרצוף אמצעי, ומתלבש בתוך החיצון, ואז נגדל ז"א, ב' שלישי קומתו, שהם נה"י וחג"ת, בין בחי' פרצוף החיצון, ובין פרצוף האמצעי, כי אמצעי גורם אל החיצון שיגדל כמוהו. ואח"כ נכנס בו הפרצוף הפנימי, ומתלבש בתוך האמצעי, ואז גם ב' הפרצופים החיצון ואמצעי, נגדלים כאורך הפרצוף הפנימי, ואז נשלם ז"א, כשיעור קומתו לג' הפרצופים, והוא כאלו נמשיל משל, כי החיצון שיעור קומתו כשיעור נה"י דז"א בגדלות, והאמצעי כשיעור נה"י וחג"ת בגדלות, והפנימי כשיעור נה"י חג"ת חב"ד בגדלות. ולכן בבא האמצעי מגדיל את החיצון כמוהו. ובבא הפנימי מגדיל שניהן כמוהו.

ואמנם, אפי' בהיות כל פרצוף מהם קצר הקומה, הוא כלול מ"ס, ויש בו נה"י חג"ת חב"ד, שהם המוחין של הפרצוף ההוא. ובהיות בו פרצוף החיצון, אין בו רק נפש. ובהיות [בין] ג"כ האמצעי, יש בו ג"כ רוח. ובהיות בו גם הפנימי, יש לו ג"כ נשמה. ולסבה זו הנ"ל, שכל פרצוף מהם קצר הקומה מחבירו, אע"פ שהוא כלול מ"י, נחלקו לג' זמנים: עיבור א', או יש לו פרצוף ראשון. וביניקה, או יש לו פרצוף ב'. ובגדלות מוחין, או יהיה לו גם פרצוף ג', הנקרא פרצוף המוחין, לסבה הנ"ל, כי הוא גורם לב' האחרים, שיגדלו עד חב"ד דזעיר אנפין, והבן זה היטב.

עיבור מ) ב' נקרא אהי"ה, כי בסוד עיבור זה, נתפשטו כל הו"ק, כל א' בסוד ג"פ ז', דמיון עיבור א', והם כמנין אהי"ה. גם נקרא הבתים דראש אהי"ה. כי הבינה הנקרא אהי"ה, נה"י דלילה נ) שם הבתים, שבהם מתלבשין המוחין הנקרא הוי"ה ס) בחי' ז"א.

השער ארבעה עשר

שער הפרצופים, ויתחלק לז' דרושים: דרוש אחר ופנים. דרוש, ג' בחי' שיש בכל העולמות. והם: כלים ואחור, ואמצעי, ופנימי. דרוש: עיבור, יניקה, ומוחין. דרוש: חיצוניות ופנימיות, של כל העולמות. וד' דרושים קשורים ביחד.

(וזה ענינה בקצרה)

דרוש א מ"ב

ע) דע, כי ז"א יש לו ג' פרצופים, וכל א' כלול מ"ס, והם זה תוך זה, י' תוך י', וי' אחרים בפנימיות כולם. ואלו הג' פרצופים, הם כולם בחי' כלים. והם ל' כלים, וכולם הם ביחד גוף א', וכלי א'. ובתוכו יש האורות, שהם נר"ן וכו'. ובהיות שלשתן יחד זה תוך זה, הם שזים בקומתן, אבל לפעמים אין לז"א רק פרצוף החיצון מהם בלבד. ולפעמים שניהן. ולפעמים שלשתן.

ה ש מ ש

הימין לשמאלו עד החזה, ורצועות השמאל לימינו עד הטיבור, וכנראה בחוש מעשה קשר בתפילין דראש, שרצועות מימין נמשכת על כתף שמאל, ושל שמאל לימין. אמנם הנה"י שהם ד' בתי דתפילין, הנה הם כסדרם. (ועיין נהר שלום ד"ס ע"ב ד"ה אמנם ועיין בספר מצת שמורים שם תירוץ נכון ע"ז תר"ח דקס"ד ע"ב שורה י"ז).

הגהות ומראה מקומות

- מ) לעיל פ"א ושער הפרצופים פ"ו. ג) נ"א דילה (דפו"י).
 ס) נ"א אהי"ה (כת"י).
 ע) עיין שער פרטי ע"מ פ"א.

היכל ז"א שער הפרצופים

משם, מבחי' (נ"א ובהיות) ז"א בפרצוף זה החיצון. ואף בהיותו גם בפרצוף האמצעי, היא מוכרח להיות דבוק אב"א עם נוקבא כדי שלא יתאחו שם הקליפות.

וכאשר נגדל, והיה בו שלשה פרצופים, ונכנס הפרצוף הפנימי שהוא רחמים, או אין אחיזה לקליפות, אפילו בפרצוף החיצון, ואז חוזרין זרין פב"פ. (ד) ויען שעומדים ז"א ונוקבא אב"א, בהיות להם פרצוף החיצון, [לבד] לכן אותו פרצוף החיצון כולו, נקרא פרצוף אחוריים, עם היות בו פנים ואחור כודאי. וכן הענין בפרצוף האמצעי. אבל הפרצוף הפנימי, נקרא כולו פרצוף הפנים, עם היות בו פנים ואחור, כיון שבהיות שנכנס הוא בנ"א אינו עומד רק פב"פ עם נוקבא. והבן זה היטב ואל תטעה, אם תמצא במ"א שקורא בחי' אחור אל כל פרצוף החיצון.

(א) ודע, כי כשנאצל ז"א, נאצל בב' הפרצופים: חיצון, וגם האמצעי, (ב) הנקרא בחי' ו"ק, נה"י וחג"ת. אמנם בעיבור א', שבעת התיקון כנודע, או לא נתקן רק פרצוף החיצון (ג) כשיעור קומתו לבד, שהוא שיעור נה"י, ואז גם פרצוף הב' היה מלוכח בתוכו, והיה שוה כקומת החיצון, כי א"א לז"א שיהיה פחות מר"ק, אלא שעדיין לא נתקן. וז"ס ג' כליל פ) בג'.

ואח"כ ע"י היניקה, נתקן גם פרצוף הב', ואז הראה כחו ועצמותו, ואז נגדל הז"א כשיעור קומתו של פרצוף הב', שהוא קומת נ"ק נה"י חג"ת, ונתגדלו ב' הפרצופים. ואח"כ בגדלות המוחין, נכנס בו הפנימי, ואז הגדילו שלשתם כשיעור קומתו הראוי לו. ודע, כי באחוריים של הפרצוף החיצון מכולם, שם נאחזין כל הדינין, והקליפות יונקים

הגהה

בחול אין לז"א רק ב' כלים לדעת אחור ופנים לבד, שהם ב"ן וס"ג. ובשבת ע"ב ס"ג, והם הם אותן הנזכר בג' כלים בספירת דעת, והרי אף בחול יש מוחין, והיה לו להיות ג' (נ"א ב') דעות בחול ג"כ. ע"כ.

(א) הגה"ה, וצ"ע ענין אחור ופנים מה עניינם ופירושם. וכן ענין פנימית וחיצונית, מה עניינם בכלים, וביאורם. וגם צ"ע, (א) כי אמרינו כי עיבור יניקה ומוחין הם ג' כלים שיש בכל ספירה וספירה, והרי אמרנו כי

השמש

האלו, היה כדי לכלול ולחבר עמהם, ב' פרצופי נה"י וחג"ת דמ"ה דז"א. (א"ה עיין לעיל שער אנ"ך פ"ז).

(ד) נ"ב, עיין שער העקודים פ"ב, ששם כתב, שכל זמן שלא באו רק מוחין דנשמה, עדיין יש אחיזה לחיצונים בפרצוף החיצון, ואינם חוזרים פב"פ, עד בא מוחין דחיה, או אין אחיזה לחיצונים עוד בפרצוף החיצון, ואז חוזרים פב"פ. וכן כתב בשער ל"ה, שער לאה ורחל פ"ו, שאמת הוא, שהבינה היא הדוחה את החיצונים, אמנם אין בה כח לדחותם, אא"כ תהיה יחד עם החכמה. אמנם כשהיא לבדה, אין כח בה לדחותם.

(א) נ"ב, לקמן בפ' זה מפרש לזה הצ"ע, (הא') ולזה הצ"ע, (הב') כב' נתבאר בפ' שני משער הקטנות, (עיין תו"ח דף קכ"א ע"א ודס"ד ע"א) כי לפי שאין כלי חיצון ליסוד דאמא, כנראה בחוש, לכן אין דעת לעובר. ועיין ביאור דברים אלו (ש"מ פ"ח).

(ב) נ"ב, צ"ע, שלקמן דרוש ד' כתב, שבעת מיתת המלכים, לא היה בז"א רק ו"ק דפרצוף החיצון, ועיין במה שכתבתי שם, כי זה הדרוש הוא עיקר, ומניה לא תזוע, ועיין עוד לקמן (דרוש ב').

(ג) והעיבור הזה שהיה לב' פרצופים

הנחות ומראת מקומות

(פ) עיין שער הנסירה פ"א.

ואמנם בענין נוקבא דו"א כיון שתחלתה לא יצאת ברו"ק כמו הו"א אלא הנקודה י' שלה בלבד, לכן יש בה עוד מדרגות אחרות. תחלת הכל נקודה קטנה, ואז אינה נקראת פרצוף כלל, רק רביעית ההיך, או מדה זעירא. ואח"כ כשיש לה פרצוף החיצון שלם, גבוה כשיעור נה"י (א) דדכורא, אז נקראת עיבור שלה. ואח"כ יש לה פרצוף הב'. ואח"כ גם הג'. ע"ד הנ"ל ממש בו"א, ואז נשלמת כאורך ז"א ממש.

גם מזה תבין, מה שנמצא כתוב בספרינו, כי לפעמים אין ז"א נוטל שפע, אף אם הוא שלם בג' פרצופים, אלא מן הפרצוף החיצון של עתיק, או א"א, הנקרא אהור שלו, כי היותר חיצון של העליון, הוא מעולה יותר מפנימי שבתחתון.

גם תבין, כי פרצוף האמצעי, אף כי נקרא אהור בערך הג' הפנימי מכולם, אמנם לפעמים נקרא פנימי, בערך החיצון שבכולם. ובזה תבין מה ר' שנתבאר אצלנו, כי בעת מיתת המלכים של ז"א, היה בו אהור ופנים, והוא לסבת היות בו תמיד נה"י הג"ת, ו"ק, שהם פרצוף החיצון ואמצעי כנ"ל, ואז החיצון נקרא אהור, ואמצעי פנימי, בערך החיצון, והבן זה. (ב)

דרוש ב מ"ב

(ש) פרצוף של המלכות, אין פחות משיעור זה, בסוד וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עררי צאן רובצים עליה, שהם נה"י, כנזכר בזוהר. זפחות מג"ס אין נקרא פרצוף.

או אמצעי כולו, בין לבחי' אהוריים שבו, ובין לבחי' פנים שבו. אבל עיקר האהוריים, אינם אלא כפשוטן, שהוא אהוריים של כל פרצוף ופרצוף.

והנה ב' צ' בחי' יש בקדושה: א' נקרא פנימית. וא' נק' חיצונית. והענין, כי כמו שבעוה"ז התחתון, יש בחי' אדם, בפרצוף הגוף והנפש, ועומד תוך הארצות של עוה"ז. כך יש למעלה בעולם אצילות, בחינת אדם עליון דקדושה, כלול מכלים ואורות כנ"ל. כי יש בו ג' פרצופים של כלים, הנקרא: עיבור, יניקה, ומוחין. ובתוכם האורות הנקרא נר"ן, ובחי' זו היא עיקרית, ונקרא פנימיות העולמות, כי הוא דוגמת האדם בעוה"ז.

עוד יש בחי' ב', והוא עולם אצילות עצמו, הנחלק בו' היכלות, אשר בתוכו עומד אדם העליון ההוא, והעולמות היכלות נקרא חיצוניות העולמות, ואע"פ שהם בחי' עולם והיכלות, בערך הפנימי הנקרא אדם, אבל עכ"ו, גם הם בעצמם, ההיכלות ההם, מצוירים בציוור אדם, וכנזכר זוהר פ' תולדות, (ק) דלית בריה ושום שייפא ושייפא, דלא אתברי בצורת אדם, וזה נקרא אדם חיצון בערך אדם הפנימי. וגם אדם חיצון הזה, יש בו כל בחי' הנ"ל, כאדם הפנימי, שיש בו עיבור ויניקה ומוחין, ופרצוף של גוף וכלים, ובתוכו האורות, שהם נשמתם, וכל זה בקדושה. וכן דוגמתם בקליפות, אדם פנימי, ואדם החיצון, שהם ההיכלות הטמאים שלהם, וכל זה באצילות. ועד"ו בבי"ע. ונשלמו הר' דרושים בקצרה. (הבן מאד ענין פנים ואהור).

ה ש מ ש

(א) נ"ב, שהוא כשיעור פרצוף דעיבור דו"א, הנקרא נה"י דו"א בגדלות.
(ב) נ"ב, גם מכאן יש ראייה והכרע גדול למ"ש לעיל, כי כשנאצל הו"א, נאצל בב' הפרצופים: החיצון, והאמצעי. כי זהו החילוק

הגהות ומראה מקומות

(צ) שער סו"ה פ"ד. (ק) תחלת הפרשה אות ג'.
(ר) עיין שער פרטי ע"מ פ"ד ולקמן פרק ד'.
(ש) עיין סתרי תורה פרשת ויצא אות צ"ח.
ודעיל שער פרטי ע"מ פרק ב'.

היכל ז"א שער הפרצופים

כלים, ונחלקים לג' חלקים, הם: י' כלים חיצוניות, מדור אל הנפש. י' כלים אמצעים, מלובשים תוך חיצוניות, והם מדור אל הרוח. וי' כלים פנימים, מלובשים תוך הכלים אמצעים, והוא מדור אל הנשמה. והם ל כלים. אבל גובה קומתו אינם, אלא י', לפי שהם י' תוך י', וי' תוך י'.

אלא צריך שתדע, כי ת) בזכר אין בו רק ט"ס, כי המלכות נוקבא משלימתו ל"ס. וא"כ אין בזכר רק ט' כלים, בתוך ט', וט' בתוך ט', והם כולם כ"ז כלים, כמנין כ"ז אותיות התורה. וכל ספירה נבנית מג' כלים, והם ג' אותיות בכל ספירה, ומתחלק בסדר א"ק בכ"ר כ"ר: ה"ט' אחדים, הם ט' כלים פנימים. והט' עשיריות, הם כלים האמצעים. והט' מאות, הם ט' כלים דחיצוניות. וגובה קומת י' כלים החיצונים ואמצעים ופנימים, כולן שוין בקומה א' ממש, והבן זה מאד.

ופרצוף ז"א מתחיל מן הדעת דא"א, (ג) עד סיום רגלי דאריך אנפין, לפי שז"א שורשו מן הדעת וה"ק כנ"ל. ומכ"ש שכולל גם את המלכות. ופרצוף אמא, מתחיל מבינה דא"א ולמטה. ופרצוף אבא, מתחיל מחכמה דא"א. נמצא, כי כתר דא"א, גבוה מכולם. ולכן נקרא א"א כתר, כי זהו התוספת אשר לו על כל הפרצופים כולם.

ואחר זה צריך שתדע, כי כל פרצוף מאלו הה', יש לו עצמות וכלים, הנקרא גוף ונשמה. אמנם האור שלו הנקרא נשמה, גם הוא נחלק לה' מיני אורות, כמספר ה' פרצופים. והם: נרנח"י. והם הם ענין כח"ב, ודעת בו' קצוותיו, ומלכות. האמנם בענין הגוף וכלים אשר לה, לא היה רק ג' חלקים דכלים לבר, (ד) כי כנגד חיה יחידה, אין כלי יכול לטובלה, ואין נולד באמציעתו כלי. באופן, כי יש לכל פרצוף י"ס הנקרא

ה ש מ ש

נוקבא דז"א, נשארה במקומה הראשון, ומלבשת את מלכות דא"א, עכ"ל. הרי בהדיא שכתב זהו עצמו, שסדר הלבשת הפרצופים שכתב בכאן, היה קודם התיקון כנוכח, כנ"ל.

(ד) נ"ב, צריך המעיין להבין, כי ג' חלקי הכלים הנזכר כאן, הוא לכל פרצוף, מהה' פרצופים, שיש לכל פרצוף. שהם: פרצוף הכתר. ופרצוף החכמה. ופרצוף הבינה. ופרצוף דו"ק. ופרצוף המלכות של אותו פרצוף. והם הם הה' פרצופים, שיש לכל פרצוף, מה' פרצופי האצילות, הנזכר לקמן דרוש ה'. ובהם מתפשטים הנרנח"י של אותו הפרצוף. ומש"כ כאן, שכנגד חיה יחידה אין עוד כלי, הוא על חיה יחידה דכל אחת מנרנח"י. אבל הנר"נ שבכל אחת מנפש רוח נשמה חיה יחידה, מתלבשים בשלשה חלקי הכלים דכל אחת מנרנח"י והבן זה מאד. ועיין בפ"ז ופ"ח משער המוחין.

(ג) נ"ב צ"ע, הלא אין הז"א מלביש את א"א, (עיין תו"ח דק"ל ע"א ודט"ו ע"א) אלא מן הטיבור ולמטה, ואז"א מלבישים את הגרון וחס"ת דא"א. אמנם לע"ד, שבכאן מדבר במצב ובמעמד אר"א וז"א, קודם התיקון, שהוא כסדר הזה. אמנם אחר התיקון, ירדו אר"א והלבישו לחג"ת, וז"א הלביש לנה"י. וכמ"ש הוא עצמו ענין זה, בשער רפ"ח ניצוצין פ"ב, וז"ל שם. הנה כאשר יצאו הי' נקודות מהעינים דא"ק, הנה מהכתר, נעשה אח"כ בתיקון, א"א. ומחו"ב, אר"א. ומר"ק, ז"א. וממלכות נוקבא דז"א. וכשנתקנו והלבישו זה את זה, לא הונחו במקומם הראשון ממש, אמנם היה באופן אחר, והוא: (ע"י) א"א נתפשט עד סיום האצילות, ומתראוי היה שאר"א יהיו למעלה, וילבישו את חו"ב דא"א, אמנם לא כך היה, אלא שהלבישו את חג"ת דא"א. ומתראוי היה שהז"א ילביש (ת"ת) לו"ק דא"א, אמנם לא כך היה, אלא שהלביש את נה"י וחצי ת"ת דא"א. אמנם

הגהות ומראה מקומות

(ח) שער פרטי ע"מ פ"א.

היכל ז"א שער הפרצופים

צא

הנ"ל, מן הטיבור שלו אז, א) עד רגליו, זהו שיעור כל גובה קומתו עתה. וכשנגדל יותר, ויש בו י' כלים אמצעים, נתוסף בו גם האמצעי בחיצונית, ואז כולם יחד הם גדלים עוד, ושיעורם כמן הדעת שלו אחר תשלום תיקון פרצופו, עד סיום רגליו. וכשיגדל יותר, ויש בו י' כלים פנימים ג"כ, אז נגדל כל צרכו.

האמנם עדיין אין לו אלא גדלות הראוי לו, כפי שיעור היות ארכו, מבינה שלו ולמטה. ועדיין צריך להגדיל כל בחי' חכמה שבו, וגדלות ב'. אחריו בחי' הכתר. אבל לפי שאין עוד כלים אחרים כנגדן חדשים כנ"ל, לכן לא נזכר רק ג' מיני גדלות לבד. (א)

ובחי' ג' מיני גדלות אלו, הם הנזכר אצלינו, בשם: עיבור, יניקה, ומוחין. כי (ב)

ועתה נבאר מה שיעדנו לבאר למעלה, והוא, כי בהיות בכל פרצוף כל אלו הלי' כלים כנ"ל, אז הם שלמים כפי הראוי להם, ואז מקום מצבם ומעמדם הם ע"ד הנ"ל. האמנם כאשר מתו המלכים אדום, ואח"כ נתקנו, היה כל פרצוף ופרצוף נתקן לאט לאט, ולא בפעם א'. ותחלה נתקן בחי' החיצונים מכולם, והם י' כלים החיצונים מכולם, והיה לו נפש לבד. אח"כ נתקנו (עשרה) כלים האמצעים, ונתלבשו תוך החיצונית, ונתוסף בו הרוח. ואח"כ נתקנו גם י' כלים פנימים, ונתלבשו תוך האמצעים, ונתוסף בו נשמה.

וכיון שהדבר כן, נמצא בהיות לו כלים חיצוניות, אורותיו מועטים, (א) והיה קצר הקומה מאד, ולא היתה אז גבוה, רק כשיעור שיש בפרצופו אחר תשלום תיקונו בלי' כלים

הגהה

(א) צמח וק' שהרי הם אותיות דמאות, אם לא כל המוסיף גורע.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, והלא לקמן דרוש ה' כתב בפירושו, כי אח"כ יש לו בחינה רביעית, והוא פרצוף רביעי, והוא חכמה דו"א, כלול דו"ן, ומתלבש תוך הפרצוף השלישי, נה"י וחצי הת"ת שבו, והוא חיה דו"א כו', ובו מתפשטים המוחין דחיה דמצד או"א עילאין, כלול נרנח"י. ואח"כ יש לו בחינת חמישית, והוא פרצוף ה', והוא כתר דו"א, כולל דו"ן, כלול נרנח"י, ומתלבש תוך פרצוף הרביעי, נה"י וחצי הת"ת שבו, והוא יחידה דו"א, ובו מתפשטים המוחין דיחידה, דמצד א"א. ועיין בפ"ח משער המוחין, ואל תטריח עצמך יותר, כי כן עיקר, ולכן כל מקום שכתב הרב ז"ל כיוצא בזה, דע שהוא בפרטות פרצוף אחד, מה' פרצופים דפרצוף אחד, ודי בזה.

(ב) נ"ב, מבואר מזה, שאחר שישתלם הו"א בג"ר, ובכל בחי' ומוחין הראוים לו, משתלם ב"ס, ואז יש לו חמשה פרצופים כו',

הנחות ומראה מקומות

(א) נ"א ל"ג או (כת"י).

בזמן העיבוד לא היה, רק כשיעור שיש לו בגדולתו מן הטיבור ולמטה, עד רגליו. ובזמן היניקה גדול, כמן הרעת עד למטה. ובזמן המוחין גדול, כמו המוחין שלו, שהוא מחכמה שבו עד רגליו. (א)

ובענין חיבוק, ונישוק, וזווג. הם ג' זווגים, ג' (ב) פרצופים: דעיבור, יניקה, ומוחין. כי (ג) בהתחברם הכל יחד בפרצוף א'. לכן הזווג דפרצוף עיבור, הוא ביסוד האמיתי תחתון. וזווג פרצוף היניקה, שהוא נקרא חג"ת, נקרא

הגהה

(א) נלע"ד, מבינה כנ"ל, שהרי אינו מונה כתר כנ"ל. צמח.

השמש

דכללות, והם הו"ק דכללותו. ומה שחסר לו, הם הג"ר, שהם השלשה פרצופים דכח"ב שבו. ובאלו הג' הוא שמתלבשים המוחין דנשמה חיה יחידה, הבאים מישס"ת, ואו"א, וא"א) רק השלשה העליונים. דכח"ב, אבל הב' דעיבור ויניקה, הם בו תמיד, ואינו חסר מהם כלל בשום זמן, כי הם שרשו, ובהם נאצל. וז"ל הרב ז"ל בשער זה דרוש אחד, וז"ל, דע, כי כשנאצל ז"א, נאצל בב' הפרצופים: החיצון, וגם האמצעי, הנקרא בחינת ד"ק נה"י וחג"ת. אמנם בעיבור הא' שבעת התיקון כנודע, אז לא נתקן רק פרצופי החיצון, כשיעור קומתו בלבד, שהוא שיעור נה"י. ואז גם הפרצוף הב', היה מלוכש בתוכו, והיה שוה כקומת החיצון. כי א"א לז"א שיהיה פחות מו"ק, אלא שעדיין לא נתקן, וז"ס תלת כלילן בתלת. ואח"כ ע"י היניקה, נתקן גם הפרצוף השני, ואז הראה כחו ועצמותו, ואז נגדל הז"א כשיעור קומתו של הפרצוף השני, שהוא קומת ר"ק: נה"י, וחג"ת. ונתגדלו ב' הפרצופים. ואח"כ בגדלות המוחין, נכנסו בו הפנימי, ואז הגדילו שלשתם בשיעור קומתו הראוי לו, עכ"ל.

הרי מבואר מזה, כי כשנאצל ז"א, נאצל בב' הפרצופים: החיצון, והאמצעי. שהם בחי' ר"ק דכללותו, והם שלמים לגמרי, כ"א ב"ס שבו, והם נפש ורוח דכללות ז"א, כ"א כלול מנרנח"י. ומה שחסר לו, הוא בחי' הג' פרצופים העליונים דכח"ב, עם המוחין דנשמה חיה יחידה, הבאים מישס"ת ואו"א וא"א. (וכל

המוחין דנרנח"י דנשמה הבאים מישס"ת, כולם מתלבשים בפרצוף הג' דבינה דז"א, ונשמה שבו. ונרנח"י דחיה, הבאים מאו"א עילאין. הנקרא חיה, חכמה דכללות האצילות, מתלבשים בפרצוף הרביעי דחכמה דז"א, חיה שבו. ונרנח"י דיחידה, הבאים מא"א, הנקרא יחידה. כתר דכללות האצילות, מתלבשים בפרצוף החמישי דכתר דז"א, יחידה שבו. ואפילו מוחין דקטנות דעיבור ויניקה, הבאים ממלכות וז"א דישס"ת כנודע, המתלבשים בשני הפרצופים חיצון ואמצעי, הנה אין כל זה, אלא בפרצופים דעיבור ויניקה, דפרצוף השלישי דבינה, נשמה דז"א, כי הנה הוא כלול מג' פרצופים: דעיבור ויניקה ומוחין, שהם: חיצון ואמצעי ופנימי. ובהם מתלבשים נר"ן דנשמה, הבאים מבינה זור"ן דישס"ת, שכל בחינותיהם הם: נשמה. וחיה, יחידה דנשמה, הבאים מכתר וחכמה דישס"ת מקיפים. וכן עד"ז, בכל פרצוף מכל הה' פרצופים, כ"א כלול משלשה כלים: חיצון, ואמצעי, ופנימי. ובהם מתלבשים הנר"ן דמוחין, הראויים לאותו הפרצוף. וחיה דאותו המוחין, מקיפים לאותו הפרצוף. כל זה במוחין דנשמה חיה, המתלבשים בשלשה פרצופים דכח"ב, הבאים בתוספות. אבל השני פרצופים: החיצון, והאמצעי, דנפש ורוח דכללות ז"א, הנה הם שלימים לגמרי, בכל בחינותיהם, כ"א ב"ס, עם המוחין דנרנח"י הראויים לו מצד עצמן, בלי הצטרפות המוחין להתלבש במה

הגהות ומראה מקומות

(ב) נ"א בג' (דפ"י). (ג) נ"א בהתחברם יחד הכל פרצוף א' (דפ"י).

י"ס, שבכ"א מהם אין בה רק בחי' כללות נה"י שבה לבד. וא"כ נמצא, כי ג' אחרונות דו"א הם ג"ס, שכ"א מהם כולל י"ס, דבחי' נה"י בלבד.

ובזה תבין, למה אין נקרא רק נה"י, שאם יש בהם כללות כל ט"ס גמורות, א"כ במה ישתנו אלו מזולתן, ולמה לא יקראו גם הם חב"ד או חג"ת.

והנה, אע"פ שכ"א מהם, יש בה כללות כל י"ס דבחי' נה"י כנ"ל, עכ"ז נחלקים כ"א מאלו ג', לג' פרקין. כי ג"ר שבנצח, נקרא פ"א. וג' אמצעית, נקרא פ"ב. וג"ת, נקרא פ"ג. וכנגדן יש י"ס בהוד דו"א, וכל א' כלולה מנה"י לבה, ונתחלקו לג"פ, ע"ד הנ"ל בנצח. וכנגדן יש י"ס ביסוד ז"א, כ"א כלולה מנה"י, ונחלקים לג"פ, ע"ד הנ"ל בנצח.

והנה נמצא עתה, אלו הנה"י דו"א, שאין בהם רק בחי' נה"י לבה, אפי' בפרטות, ונחלקין שלשתן לט"פ. נמצא עתה פרצוף שלם, ואין בכלולו רק בחי' נה"י לבד. ובה ג"פ ראשונים דנה"י, הם חב"ד של זה הפרצוף. וג"פ אמצעים, הם חג"ת של זה הפרצוף. וג"פ אחרונים, הם נה"י של זה הפרצוף. והרי נשלם

חיבוק. וזווג עליון דפרצוף עליון דמוחין לבדו. נקרא נשיקין. והבן כל זה מאד.

דרוש ג מ"ב

(ד) כבר נודע, כי הו"א אין בו רק ט"ס, והמלכות משלמת ל"י. אמנם המלכות נוקבא דו"א, יש בה י"ס. כי יש בה (י' מלכיות) שבמלכות. והנה גוף של ז"א, צריך שיהיה בו ט"ס גמורות, והוא נחלק לג' בחי': חיצון, אמצעי, פנימי. והנה כל אחד מאלו ג' כולל י"ס, וכל בחי' א' מאלו הבחי' היא כוללת ג"ס.

כיצד, בחי' אהור, הוא הנקרא נה"י דו"א. והענין הוא, כי אין פרצוף אא"כ יש בו ג' קוין. והנה הנצח כלול מי"ס, אלא שאלו י"ס אשר כלולין בו אינם שלמים, רק בכ"א מהם יש בחי' נה"י לבד. נמצא שספירת נצח של ז"א כלולה מי"ס, שהם: חב"ד, חג"ת, נה"י. וכל ספירה מהם, אין בה רק נה"י שבכל א' וא' לבד. וכן בספירת הוד של ז"א, היא כוללת י"ס, שבכל ספירה מהם, אינו רק בבחי' נה"י שבה לבד. ועד"ז ספירת היסוד, היא כוללת

ה ש מ ש

רוח שבו ודאי, שכולל ג"כ מה שלמטה ממנו, שהוא נפש. נמצא שיש בו נפש ורוח שלמים, ומה שחסר, הוא בחי' הג"ר לבד, שהם הג' פרצופים: דנשמה, חיה, יחידה שבו. ואלו הם הבאים בתוס' פרצוף הבינה שבו, שהוא פרצוף הנשמה, עם נרנח"י דנשמה, באים ע"י ישו"ת. ופרצוף החכמה שבו, שהוא פרצוף החיה, עם נרנח"י דחיה, באים ע"י אר"א עילאין. ופרצוף הכתר שבו, שהוא פרצוף היחידה, עם נרנח"י דיחידה, באים ע"י א"א. ואז הוא שלם בכל בחינותיו. ונקרא רוח דכללות האצילות. כשאר הפרצופים השלמים. וכמבואר כל זה במה שנכתוב עתה. עיין בהקדמת רחובות הנהר בענין נוקבא דו"א.

שלמעלה מהם, ולהתלבש בתוכם, כי אם מצד עצמן מעת שנאצלו). כי הנה הו"א הוא בחי' רוח דכללות האצילות, וזה אחר שישתלם, לקחת כל הה"פ הכוללים שבו, עם בחי' המוחין דנרנח"י הכוללים שבו, ואז הוא נקרא רוח דכללות האצילות, ע"ד שאר הפרצופים הכוללים, כגון: א"א, שנקרא יחידה דכללות האצילות, והוא שלם לגמרי בנרנח"י הכוללים. וכן או"א עילאין, הנקראים חיה דכללות האצילות, שלמים לגמרי. וכן ישו"ת, שנקרא נשמה דכללות האצילות שלמים לגמרי. וכן ז"א, כשישתלם לגמרי בנרנח"י הכוללים שבו, אז יקרא רוח דכללות האצילות. אבל לסיבת השכר והעונש, אז כשנאצל, נאצל בו"ק, שהם

הנהרות ומראה מקומות

(ד) עיין בתלמוד עשר ספירות שיעור י"ב בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה קכ"ו.

דבינה. ולבושים אלו מלובשים תוך ג"ר דפרצוף זה. אמנם חצי ת"ת תחתון של זה הפרצוף נה"י דבינה הנקרא אחר, זה נעשה בחי' כתר, אל זה הפרצוף דנה"י דז"א, הנקרא אחר דז"א.

ועתה נבאר ענין יניקה דז"א, כי אחר שנולד אז נעשה פרצוף אחר, יותר פנימי, ויותר גבוה מזה הראשון. והוא, כי יש בו ג"ס חג"ת דז"א, וכל אחד מהם כלולה מ"ס, אשר כל א' מהם כלולה מו"ק שלמים ולא יותר, באופן שהם ל' ספירות, וכל ספירה מהם כלולה מו"ק לבד, ונעשה מהם פרצוף אחד שלם, ע"ד הנ"ל בנה"י דז"א. כי ג"ר דחסד, אשר כל אחת כלולה מו"ק לבד, נקרא פ"ע דחסד. וג' אמצעים שבו, הם פרקים שניים, וג"ת שבו, הם פ"ת דחסד. וכעד"ז בספי' גבורה ג"פ. ובספי' ת"ת, ג"פ. ואז נעשים פרצוף ז"א שלם, מג' קוין, וט"ס. כי ג"ר דחג"ת, הם חב"ד של זה הפרצוף. וג"א, הם חג"ת של זה הפרצוף. וג"ת, הם נה"י של זה הפרצוף, הנקרא פרצוף אמצעי חג"ת.

והענין, כי כמו שפרצוף הא' דאחר, נקרא פרצוף דנה"י, אע"פ שיש בו י"ס. והטעם הוא, מפני שכל ל' ספירות שבפרטות פרצוף זה, לא היה כל ספירה מהם כולל, רק בחי' נה"י שבה, לכן נקרא כל הפרצוף, פרצוף דנה"י. ואמנם הל' ספירות שבפרטות פרצוף האמצעי, כל א' מהם כלולה מו"ק, והרי התוס' שיש לזה הפרצוף האמצעי, הוא ענין זה, שבכל הפרטים שבו, נכללו גם מבחי' חג"ת. משא"כ בפרצוף דאחר, וע"כ נקרא זה הפרצוף פרצוף חג"ת. גם ט"א, כי הנה דאי שזה הפרצוף הוא גבוה קומה, יותר מפרצוף ראשון כפליים, כי כל הספירות הפרטות של פרצוף ראשון, אין בהם רק בחי' נה"י, והספירות הפרטות של זה הפרצוף האמצעי, כלול מנה"י ומחג"ת. א"כ הוא גבוה קומתו כפליים.

והנה להיות כי הוא נעשה מג"ס חג"ת דז"א, אשר כל ספי' כוללת ו"ק, לכן הוא מעולה מן הפרצוף הא', שאינו רק בחי' נה"י דז"א, לכן זה הפרצוף השני, נכנס ומתלבש תוך פרצוף הא', ואז הפרצוף א' נקרא פרצוף

פרצוף אחד מט"ס, וכולם בחי' נה"י לבד. לכן הוא פרצוף קטן בקומה מאד. כי הרי ל' ספירות פרטיות, שיש בפרצוף הזה, אין בהם רק כללות נה"י לבד, לפי שהוא שלישי גובה קומה.

ועתה נחזור לפרט זה הפרצוף, אל ג' פרטים. כי הנה (הם) חג"ת שבו נקרא נה"י. וג' אמצעים, חג"ת. וג"פ ראשונים, הם הנקרא מוחין של זה הפרצוף. והענין, כי הנפש של ז"א, היא נכללת תוך הפרצוף הזה, הנקרא נה"י, ונקרא פרצוף דאחר. והנה הנפש הזו, בהכרח שהיא נחלקת לג' בחי', שהם: נר"ן, וכולם בחי' נפש. והנה נפש שבנפש, הוא תוך נה"י של זה הפרצוף. ורוח דנפש, הוא בחסד גבורה תפארת של זה הפרצוף. ונשמה שבנפש, הוא בג"ר של זה הפרצוף. ונמצא כי כאשר נעשה נה"י של זה הפרצוף, בודאי שבא לו תכף עמהם נפש שבנפש, כי אי אפשר להיות זולתו. וכאשר נעשה בו חג"ת, אז נכנס בו רוח דנפש. וכאשר נעשה בו חב"ד של זה הפרצוף, אז נכנסו בו מוחין פנימים, בתוך חב"ד, שהוא נשמת הנפש.

ובאו מלובשים תוך נה"י של פרצוף בינה, אשר כל כללותו אינו אלא פרצוף אחר דבינה, בסוד נה"י שלה לבד, ע"ד הנזכר כאן בז"א. אלא שהנה"י שבפרצוף דנה"י דאחר דבינה, הם כ"כ גדולות, כמו כל הפרצוף דאחר, שהם נה"י דז"א שלימות. והבן זה, שהרי כל פרצוף דאחר דבינה, שהם נה"י שלה, הם נעשו צלם א' אל הז"א, ושלישיתו תחתון שהוא נה"י שבה, והם צ' דצלם, נכנסין ומתלבשין הם בלבד, בכל קומה שלימה, של פרצוף דאחר דזעיר אנפין, שהם נצח הוד יסוד שבו. וחסד גבורה תפארת דפרצוף דאחר דבינה, נעשה מקיף ל' דצלם. וחב"ד, נעשה מקיף עליון ׀ דצלם. והרי ידעת ענין המוחין של עיבור מה ענינם, כי הם אלו שבארנו עתה.

גם תדע פ"י כל מקום שנזכר מוחין מה ענינם, כי עיקר המוחין הוא בחי' נשמה פנימית, שבתוך הג"ר ממש. אלא שנקרא הג"ר מוחין, לפי שכאשר נתקנו ג"ר בגוף, אז בהכרח בא עמהם חלק נשמה, הנקרא מוחין שבתוך הג"ר, והיא מלובשת תוך לבוש נה"י

היכל ז"א שער הפרצופים

צה

של הפרצוף חג"ת דאמא כנ"ל. ואותם הנה"י, נתלבשו תוך ג' ראשונות של פרצוף האמצעי, ונשלם כל חלקי הרוח.

דרוש ד מ"ב

(ה) אח"כ נעשה לו פרצוף אחר ג', מחב"ד דו"א, ע"ד הנ"ל, בכל חלקיו. ונקרא פרצוף פנימי, המתלבש תוך פרצוף אמצעי, בחג"ת דו"א. והרי נשלם עתה ז"א, שלם בכל חלקיו. שהם: ג' גופות, זה תוך זה, וראשון נקרא פרצוף דאחור, ונקרא נה"י לבד, כי כל ספירות הפרטיות, כלולות מנה"י לבד, אשר ע"כ זה פרצוף גבוה שליש הקומה.

ופרצוף הב' נקרא חג"ת, נקרא אמצעי, כי כל ספירות הפרטות, נכללין מחג"ת נה"י, וזה גובה שליש האמצעי של קומת ז"א, יותר מראשון. ופרצוף הג' נקרא פנימי, נקרא חב"ד, יען כל ספירות הפרטות כלולות מט"ס: חב"ד, חג"ת, נה"י. וע"כ הוא גדול הקומה, שליש יותר. וכל ג' אלו, הם ג' לבושיך, ושלשתן יחד נקרא גוף שלם גמור אל הז"א, וזה גבוה מזה, וזה גבוה מזה, הכל ביחד הוא פרצוף א', ובתוכם נר"ן.

ועתה בדרך כללות, כל הפרצוף האחור, נקרא עיבור דנה"י. וכל פרצוף האמצעי, נקרא פרצוף האמצעי דחג"ת דיניקה. וכל פרצוף הפנימי, נקרא פרצוף דמוחין. וכשנשלם זה, אז ראוי לזווג, יען כי בכל ספירות, משום ספירות פרטיות, לא היו כוללים בחי' חב"ד כנ"ל, רק זה הפרצוף הג', הנעשה מחב"ד דו"א, שבכל ספירה וספירות פרטיות, מהל' ספירות אשר בשלשתן, היא כלולה מחב"ד חג"ת נה"י, ע"כ אלו הם מוחין ממש, משא"כ באחרים, והבן זה היטב.

נמצא, כי הגרון של כללות הפרצוף, שם הוא מתחיל כתר של פרצוף האמצעי, ומלביש את הגרון הזה של פרצוף הפנימי, כי כל בחי' ז"א עתה, הם ע"ש זה הפרצוף הפנימי

דאחור, שזה הוא יותר פנימי ממנו, וזהו נקרא פרצוף האמצעי, כמ"ש בע"ה.

והנה נמצא, כי שיעור קומת כל הפרצוף הא', עם כתר שלו, הנעשה מת"ת דנה"י דבינה כנ"ל, הוא מתחיל להלביש את הפרצוף זה האמצעי, מחצי ת"ת תחתון שבו ולמטה. כי הרי הוא שיעור גובה כפליים ממנו, ונמצא כי מה שנשאר מלובש ממנו, הוא מחצי ת"ת ולמטה, ומגולה ממנו, מחג"ת ולמעלה ממנו, וע"כ נקרא פרצוף דחג"ת, מלבד הטעם הראשון שאמרנו, שכל ספי' פרטיות שבו, נכללין מו"ק.

והנה זה הפרצוף דחג"ת דזעיר אנפין, הפרצוף האמצעי, הוא נקרא פרצוף דיניקה. וגם הוא נחלק ע"ד פרצוף הא'. והענין, כי כמו שזה הפרצוף גבוה קומתו כפליים מן הפרצוף דאחור, הנה גם פרצוף אמצעי דחג"ת דבינה, הוא יותר גבוה מפרצוף נה"י דבינה עצמה. וכל הפרצוף הזה דחג"ת דבינה, נעשה צלם לזה פרצוף האמצעי דו"א, ע"ד הנ"ל בפרצוף ראשון.

והנה כל צלם זה, נקרא צלם דרוח דו"א. וצ' דצלם, הוא חב"ד, בפרצוף חג"ת דבינה, הוא מקיף עליון דפרצוף אמצעי. ול' דצלם שהוא חג"ת דבינה, הוא מקיף ב' של פרצוף אמצעי דו"א, וחצי ת"ת התחתון דפרצוף חג"ת דבינה, נעשה כתר, אל זאת הפרצוף האמצעי דו"א. וצ' דצלם, שהם נה"י דפרצוף חג"ת דבינה, הם נעשין מוחין פנימים, דפרצוף אמצעי דו"א. וכל זה הוא רוח דו"א. וגם הוא מתחלק אל ג' חלקים, שהם נר"ן, כולם מבחי' דרוח.

וכשנתקנו ג' אחרונות דפרצוף האמצעי זה, אז בא נפש דרוח, ונתלבש תוך כל חלקי הנפש שבפרצוף אמצעי. (הא'). וכשנתקנו הג' אמצעית דפרצוף זה האמצעי, אז נכנס רוח דרוח, בחג"ת של זה הפרצוף האמצעי. וכשנתקנו ג"ר, אז נכנס נשמה של הרוח, הנקרא מוחין, ונתלבש תוך נצח הוד יסוד,

הגהות ומראה מקומות

(ה) עיין שער ההקדמות דף נ"ג.

היכל ז"א שער הפרצופים

ושניהן יורדין מלובשים זה תוך זה, עד מקום ראש הפרצוף החיצון, שהוא מן הכבד ולמטה, ושם הנפש ממש. ושם באותו נפש, נמצא נפש שבנשמה, מלובשת בנפש הרוח, ונפש הרוח, מלובשת בכל ג' חלקי הנפש ממש. והבן זה מאד.

ונבאר עתה, מה שהיה בעת מיתת המלכים, קודם העיבור, כי היה אז ז"א מבחי' ר"ק לבד של זה (א) הפרצוף הראשון, שכל עצמו אינו

הגבוה מכולם, וחצי תחתון של ת"ת דכללות הפרצוף דז"א, שהוא עתה פרצוף הפנימי כנ"ל, שם הוא מתחיל כתר דפרצוף הא', להלביש פרצוף הב', והב' מלביש לג' דפנימי.

ובזה תבין, ענין הנשמה השורה במוח, שהוא בפרצוף הפנימי, למעלה בחב"ד שלו, ומשם מתפשט בכל הז"א. והרוח של זה הנשמה, מלובשת תוך הלבוש האמצעי, הנקראת לב. כי משם התחלת פרצוף ב', הנקרא רוח.

ה ש מ ש

ואחר כך בא לו פרצוף השלישי, שהוא בינה דז"א, כלול מג' פרצופים דכלים: פנימי, ואמצעי, וחיצון, שהם: עיבור, יניקה, ומוחין דנשמה. ובהם נתפשטו המוחין דקטנות וגדלות ראשונים, מצד ג' בחי' דכלים דישסו"ת, שהם נר"ן שבהם, מנפש שבהם, לנפש דנשמה דז"א, שהוא עיבור דנשמה. ומרוח שבהם, ליניקה, רוח דנשמה. ומנשמה שבהם, למוחין דגדלות. נשמה דנשמה דז"א. ומחכמה וכתר שבהם, חיה יחידה מקיפים. וכל זה הוא לפרצוף השלישי בינה הנקרא נשמה, כי כל המוחין הבאים מישסו"ת הנקרא נשמה, כולם נשמה. ואח"כ בא לו פרצוף הרביעי, שהוא חכמה דז"א, חיה דז"א, ובו נתפשטו המוחין מצד אר"א הנקרא חיה, ע"ד הנזכר בפרצוף השלישי ממש. ואח"כ בא לו פרצוף החמישי, שהוא כתר יחידה דז"א, ובו נתפשטו המוחין מצד א"א, הנקרא יחידה, ע"ד הנו"ל ממש, ואז נשלם ז"א בשלש ראשונות החסרים לו. הרי כל המוחין הבאים לז"א מצד ישסו"ת, כולם הם להשלים לו נשמה שלימה, שהוא לפרצוף השלישי, הנקרא בינה. ואפילו נפש ורוח שלהם, הבאים בימי עיבור ויניקה, הוא לעיבור ויניקה דפרצופי הבינה דז"א, נפש ורוח דנשמה, ואלו הם המסתלקים ובאים בק"ש ועמידה. אבל הב' הפרצופים דנפש ורוח דכללות ז"א, הנה הם שלמים לגמרי, ושום מוחין אינם צריכין, ואלו לא יחסרו מהז"א לעולם. וכשלפעמים חוזר הז"א לקטנות ראשון, גם לעיבור, כגון בחרבן הבית, או בגלות מצרים, הוא עיבור ויניקה דנשמה, ודי בזה.

(א) נ"ב צ"ע, כי כבר כתב לעיל דרוש א', כי כשנאצל ז"א, נאצל בב' הפרצופים: החיצון, והאמצעי, שבכללותם נקרא ו"ק דז"א דגדלותו. ולא ידעתי מי הכריחו למהרח"ו ז"ל לכתוב כן, כי הנה אותו הדרוש דלעיל אמיתי, מיסוד על כמה דרושים אמיתים. ועוד כתב (כאן) ובוה לא יחלקו הדרושים כו', ואיך לא יחלקו, ואדרבא בזה תפול המחלוקת. ואין לומר, כי הב' פרצופים החיצון והאמצעי שכתב שם, הם דפרצוף דאחור, שכולו בחי' נפש. זה א"א, כי הנה נודע מ"ש הרב בכמה מקומות, ובפרט משער המוחין, כי האריך אנפין כלול מנרנח"י, והוא יחידה דכללות האצילות. ואו"א עילאין, כלולים מנרנח"י, והם חיה דכללות האצילות. וישסו"ת כלולים מנרנח"י, והם נשמה דכללות האצילות. וז"א כלול מנרנח"י, הוא רוח דכללות האצילות. והנוקבא רחל, כלולה מנרנח"י, היא נפש דכללות האצילות. והנה, א"א ואו"א וישסו"ת, שהם נשמה חיה יחידה דכללות האצילות, יצאו שלמים, כל אחד כלול מ"ס, שהם נרנח"י שבו. אמנם זר"ן יצאו חסרים, כי ז"א יצא כלול מר"ק לבה, שהם נפש ורוח שבו, וחסרים כח"ב שלו, שהם נשמה חיה יחידה, ובעת התיקון, תקנו אר"א את השני פרצופים: החיצון, והאמצעי הנ"ל. שהיתה בהם השבירה, וחיברו עמהם הר"ק דמ"ה. ואלו הב' פרצופים אינם צריכין מוחין, כי הם שלמים לגמרי, כל א' מ"ס, שהם נרנח"י דפרטות הפרצוף ההוא, בלי הצטרפות מוחין מא"א, והם נפש ורוח דז"א, ואלו לא יחסרו מהז"א לעולם.

פרצוף. ואם הם ב' ספירות א"א, כי צריכין ג' קוין: ימין, ושמאל, ואמצע המכריע. וע"כ יש בו ג"ס, אשר ארכן אינם, רק גובה ספירה א'. אלא שברוחב יש בו ג"ס. והוא כי ג"פ של הנצה, הם משמשין לו או בבחי' חח"ן, קו ימין. וג"פ של הוד, היה לו או בבחי' בג"ה, קו שמאלו. וב"פ דיסוד, הוא דעת ות"ת, והעטרה היתה יסוד. והרי נשלמו ג' קוין בג"ס, ובין שלשתן הם י"ס דומן העיבור. וזה הקשר של ג"ס אלו, הוא התיקון שנעשה ע"י העיבור, ואלו הם עשיה שבז"א, פרצוף שלם, ואינם רק נה"י, ואמנם היה לו בחי' ראש, שהם שיעור ב"ש ת"ת של היניקה, וענין זה מפורש בדרוש תפילין, בענין טעם שהקטן פטור מתפילין.

והנה המלכות והנוקבא של הפרצוף הזה, היא שוה בשוה אליו. אחר שהיא גדולה,

רק נה"י לבד, ונמצא שהוא חג"ת נה"י של פרצוף דאחור, ונמצא שהם ר"ק, אבל אינם רק נה"י לבד, ובזה לא יחלקו הדרושים הכתובים אצלינו. וע"י העיבור, נגרל שנעשה בו פרצוף שלם דאחור, גם החב"ד שלו. אמנם כל עצמן אינם רק הנה"י, יען כי כל י"ס שבנצה, וי"ס שבהוד, וי"ס שביסוד, אינם אלא כללות נה"י בכל ספירה וספירה מהם. והרי הוא פרצוף שלם בזמן העיבור, ואינם רק נה"י לבד. וביניקה פרצוף שלם, כלול מהג"ת ונה"י ג"כ כנ"ל.

דרוש ה מ"ב

דרוש ע"מ, דע כי זעיר אנפין היה בעת העיבור בבחי' נה"י לבד, כי פחות מזה אינו נקרא פרצוף, כי אם הוא ספירה א', אינו

חידושים מפורדים מלוקטים מכ"י מהרב מ"ר שמש"ש זצוק"ל. ע"ח שער ל' דרוש ה' ו'.

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

א/ דע, כי ז"א היה בעת העיבור בבחי' נה"י לבד, והוא כי ג' פרקין דנצה, היו משמשים לו או בבחי' חח"ן. וג' פרקי ההוד, היו לו בבחי' בג"ה. ושני פרקי היסוד, היו לו דעת ות"ת, והעטרה היתה יסוד. והרי נשלמו לו ג' קוים בג"ס, ובין שלשתם הם עשר ספירות דומן העיבור. וזה הקשר של ג' ספירות אלו, הוא התיקון שנעשה ע"י נה"י,

ואלו הם עשיה שבז"א, פרצוף שלם, ואינו רק נה"י. ואמנם היו לו בחי' ראש, שיעור ב' שלישי הת"ת, של זמן היניקה.

ב/, והנה המלכות והנוקבא של הפרצוף הזה, היא שוה בשוה אליו, אחר שהיא גדולה בסוד אב"א כנודע. ואלו השנים שוים בקומתם, ונקראים יעקב ורחל.

ה ש מ ש

האצילות כנ"ל. ולכן אין לסמוך ע"ז, אלא על מה שכתב לעיל, כי הוא אמיתות הענין, וכמבואר כל זה מקצתו לקמן בדרוש ה'. ומקצתו בתחילה בפ"ח משער המוחין, ע"ש. ודי בזה, כי אין מקום להאריך. ועיין עוד ביאור ענין זה, בהקדמת הסידור אשר לי, כי שם נתבאר ענין זה היטב. (ו)

ואם איתא שלא יצא הז"א כי אם בר"ק דפרצוף החיצון דנפש, הרי חסרים מהז"א ג"ר דנפש, וכל הרוח והנשמה והחיה ויחידה. והנה עינינו הרואות, כי כשהתחיל ז"א ליקח מוחין מיסודות בעיבור הראשון, לקח הנפש שלהם, וביניקה הרוח שלהם כו'. וכבר נתבאר, כי יסודות כל בחינותיהם הם נשמה דכללות

הגהות ומראת מקומות

(ו) עיין בלוח התשובות לענינים מתשובה ר"מ עד תשובה רמ"ח בתלמוד ע"ס שיעור י"ב.

הם ג"ס חח"ן, ימנית. וג"פ גבורה, בג"ה, שמאלית. וג"פ ת"ת, הם דת"י קו האמצעי. ואמנם קומת הפרצוף הזה, היא גדולה מקומת פרצוף הנה"י. והכתר של הפרצוף הא', מתחיל להלביש לזה הפרצוף הב', מן החזה שלו ולמטה, ונשאר ב"ש הת"ת של הפרצוף זה, מלובשים תוך כתר של פרצוף א'. ונצח של פרצוף ב', שהוא פ"ת של חסד, הוא ארוך

בסוד אב"א כנודע. ואלו הב' שוין בקומתן, ונקרא יעקב ורחל. אח"כ בזמן היניקה, באים לו ג' אמצעות, הנקרא חג"ת, והם אז בזמן יניקה מתפשטין, ונכנסין בתוך הפרצוף הב', (נ"א הא') ומתלבשין בתוכו, ע"ד הבינה המתפשטת תוך הז"א, כך אלו. ויש בהם ג"כ פרצוף שלם של י"ס, ע"ד הנזכר בנה"י. כי ג"פ דחסד,

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

שעתה נגדל קומת ז"א, כפל מבראשונה, בבחינת היותם שניהם פרצוף א', מלובשים זה בתוך זה, ע"ד שנתבאר בב' פרצופי בינה ותבונה, הנעשים פרצוף אחת לבד, כן הוא ממש כאן. נמצא, כי לא נשתנה פרצוף העשיה דז"א כלל מכמו שהיה בראשונה, אלא שעתה נכנס בו זה הפרצוף השני, שהוא יותר גדול ממנו, וכללות שניהם הוא פרצוף גדול.

ו', אח"כ בזמן הגדלות, באים לו ג"ה, שהם חב"ד, ואלו הם ג"כ בחי' עשר ספירות שלימות. ואלו נקראים מוחין דגדלות. והפרצוף השני, הוא מתחיל להלבישו מהחזה של זה הפרצוף הג', המתלבש בתוכו. והנה"י של פרצוף זה השלישי, גם הוא גדול בכל קומת זה הפרצוף השני כולו.

ז', והרי נמצא עתה, שהם ג' פרצופים, כל א' מי"ס, והם זה בתוך זה, ואינם שוים, כי הפרצוף הקטן והחיצון שבכולם, הוא מתחיל מהחזה של הפרצוף השני האמצעי עד סופו, ובערך הפרצוף הג' הפנימי והגבוה מכולם, הוא מתחיל מסוף שלישי הא' של היסוד שבו. והפרצוף השני האמצעי, מתחיל להלביש הפרצוף הג' הפנימי והגבוה מכולם, מן החזה שלו עד סופו. ונמצא כי כל המגולה מפרצוף הפנימי למעלה, נקרא ראש, שהם חב"ד של ז"א הכולל. וכל המגולה מפרצוף האמצעי למעלה, נקרא חג"ת דז"א הכולל. וכל המגולה מפרצוף הראשון החיצון, שכולו מגולה, נקרא נה"י דז"א הכולל. ואלו הג' נקרא בי"ע דז"א. וכללות ג' פרצופים אלו, הם זה בתוך זה, נקראים ז"א.

ג', אח"כ בזמן היניקה, באים לו ג' אמצעות, הנקרא חג"ת. והם אז בזמן היניקה, מתפשטים ונכנסים תוך הפרצוף הראשון, ומתלבשים בתוכו. ע"ד הבינה, המתפשטת תוך הז"א, כך אלו. ויש בהם פרצוף שלם של עשר ספירות, ע"ד הנזכר בנה"י. ואמנם קומת הפרצוף הזה, גדולה מקומת הפרצוף דנה"י. והכתר של הפרצוף הראשון, מתחיל להלביש לזה הפרצוף השני, מחזה שלו ולמטה. ונשארו ב' שלישי הת"ת של הפרצוף הזה, מלובשים תוך הכתר של הפרצוף הראשון. ונצח של הפרצוף השני שהוא פרק תחתון דחסד, הוא ארוך ככל קו ימין דפרצוף הראשון. וכן ער"ז בהוד, ויסוד'. ונמצא כי תלת פרקין תתאין דחג"ת, שהם נקראים בו בחי' נה"י, הם כשיעור קומת פרצוף הראשון. וזה הפרצוף השני הפנימי, נקרא יניקה, ונקרא בחי' ו"ק, כי הרי כל שיעור הפרצוף הראשון, הוא כשיעור נה"י של זה הפרצוף. ועודף עליו בחי' חג"ת של כללות כל הז"א בשלימותו, כמ"ש בע"ה. אבל בערך הפרצוף השני בעצמו, יש מגולה כל ז' ספירות הראשונות. וגם בפרצוף הזה הנקרא יניקה, והוא יצירה דז"א, והוא חג"ת דז"א, יש בו ראש, והוא כנגד ב' שלישי התחתונים של הדעת דגדלות, כמ"ש בע"ה.

ד', וגם לפרצוף הזה השני דיניקה, יש לו נוקבא שוה בשוה בקומתו, מתחלת מסוף שלישי הא' של הדעת דגדלות. הנקרא לאה. וזה הפרצוף נקרא ישורון.

ה', והנה כאשר נעריך ב' הפרצופים האלו: של העיבור, ויניקה, זה בתוך זה, נמצא

בחי חג"ת של כללות כל הו"א בשלימותו כמ"ש. אבל בערך הפרצוף הב' בעצמו, יש מגולה כל ו"ס הראשונות. וגם בפרצוף הזה, הנקרא יניקה, הוא יצירה דו"א, הוא חג"ת דו"א, יש בו ראש א', והוא כנגד ב"ש תחתונים של הדעת דגדלות, כמ"ש בע"ה.

בכל קו ימיני דפרצוף א'. וכעד"ז בהוד, ויסוד. נמצא כי ג"פ תתאין דחג"ת, שהם נקרא בו בחי נה"י, הם כשיעור קומת פרצוף הראשון. וזה הפרצוף הב' הפנימי, נקרא יניקה, ונקרא בחי ו"ק, כי הרי כל שיעור פרצוף א', הוא כשיעור נה"י של זה הפרצוף, ועודף עליו

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

זה, והבן זה מאד. וכל פרצוף כלול משלש ספירות ברוחב, נה"י, וחג"ת, וחב"ד וכד'. והכתר, אע"פ שהוא ספירה אחת, בו כלולים כל הד' מוחין דחב"ד, כנדע.

י"ב, ובתוך כל פרצוף דאבי"ע דו"א, מתלבש בו פרצוף אחד דבינה, אשר גם יש בה אבי"ע. והעשיה דבינה, הנה"י שלה, הם גדולים ככל קומת עשיה דו"א, ומתלבשים בכל קומתו. והיצירה דבינה, והוא נה"י דחג"ת שלה, מתלבשת בפרצוף השני, שהם חג"ת דו"א. וכן עד"ז כולם.

י"ג, ובזה נמצא, כי כל שלש ספירות שבכל פרטי האצילות, הם פרצוף אחד גמור, בכל מקום שיהיה. וכן עולה, משלש לשלש, עד האין סוף. ועיי"כ הם כלולים מי"ס, כי הנה"י מתלבשים בתוכם סוף החג"ת, וסוף החב"ד, וכן עד"ז כולם.

י"ד, ובזה תבין היטב מפורש, איך גדל הו"א מעט מעט, ואינו משתנה כלל, רק שנכנסים בו פרצופים זה בתוך זה, ועיי"כ נראה כאלו גדל כללות הו"א, אך פרטיות כל פרצוף שבו, אינו משתנה מכמו שהיה. (עיי"ן במ"ש בהגהותי בע"ח) ואם כן נמצא, כי המקום שהיה ראש פרצוף העשיה, שם הוא (ל) עתה יסוד דגדלות. ומה שהיה מקום ראש היניקה, הוא עתה תחת הגרון, דכללות דגדלות. נמצא שהגרון הוא בחי ראש היניקה מבחוץ, ולכן

ח, וגם לזה הפרצוף הפנימי מכולם, יש נוקבא אחת שוה, אחור באחור (כ) עמו. והזווג שלהם אינו רק נשיקין, כי אין בהם מגולה רק ג' ראשונות, וכשהם רוצים להזדווג בבחי יסוד שלהם, אינו אלא ע"י זווג דיסוד התחתון שכולם דבחי עיבור, ע"ד שנתבאר בפרצופי בינה ותבונה, כשנכללים יחד.

ט, אח"כ יש בחי רביעית, והוא פרצוף הרביעי, והוא (א) חכמה דו"א, והוא גדול מכולם, ופרצוף הפנימי הגבוה, מלביש לזה, מן הת"ת שבו ולמטה, ע"ד האחרים ממש. והרי הם ארבעה פרצופים, כל א' מעשר ספירות. והם אבי"ע. וכולם יחד נקראים ז"א, וכל פרצוף מהם יש זכר ונקבה, שוים בקומתם, מחוברים יחד.

י, ועליהם מלובש פרצוף ה' אחד, כלול מזכר ונקבה, ע"ד הארבעה פרצופים הנזכר. והוא כתר דו"א, שהוא פרצוף החמישי.

י"א, ונמצא, כי ע"ד שביארנו בכללות האצילות כולה, שיש א"א ואו"א וזו"ן, וכ"א כלול מי"ס, אלא שזה מתלבש תוך זה, ונשאר קצתו עליון מגולה בכל פרצוף ופרצוף, ולכן בא"א אע"פ שיש בו י"ס, אין אנו מונין בו רק הכתר שבו, כי הוא המגולה (ועיי"ן במ"ש בהגהותי בע"ח) שבו. וכן עד"ז בכל השאר. כן הענין בכל פרצוף ופרצוף מן החמשה פרצופים, כ"א נחלק לה' פרצופים, זה בתוך

הגהה

(א) שלום ברוב ספרים כתוב כתר במקום חכמה. והוא ט"ס. וכדמשמע לקמנו ובסמוך למבין בס"י י"א.

הגהות ומראה מקומות

(ל) תיבת הוא ליתא בכת"י.

(כ) ב' מלים אחור באחור נמחק בכת"י.

היכל ז"א שער הפרצופים

וגם בפרצוף הב' הזה דיניקה, יש נוקבא וזה שיה בשוה בקומתו, מתחלת מסוף השליש פרצוף נקרא ישורון.

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

יש סביבותיו שערות. ויש לו גרון דגדלות מבפנים. וכן הראש דעיבור, הוי עתה מקום יסוד דגדלות שבתוך ת"ת דיניקה, שבתוך ראש דעיבור.

ט"ו, והוא מ"ש, כי בכניסת המוחין דגדלות, נדחין מוחין דקטנות לגמרי לגרון. והבן זה היטב, והם חיצוניות, כי הם שמות אלקים.

ט"ז, ובזה תבין, כמה מיני פרצופים יש ברחל, או עד החזה, או עד הרעת, או עד הכתר, והם פרצופים גמורים, זה בתוך זה. וכולם רחל בהכללם בפרצוף אחד. וכל פרצוף מתחיל מן החזה שבפרצוף הפנימי אליו, בין בפרטות בין בכללות.

י"ז, כי כל כתר שבכל פרצוף דז"א, הוא בחי' ת"ת דבינה, הנקרא עשייה דבינה, חציה לבר, מן החזה ולמטה. והוא נקרא צ' דצלם. והוא בכל פרצוף ה' דעשייה דז"א, הנקרא נה"י דכללות דז"א. וחציה העליון נשארה עליו בסוד מקיף, כתר ול"מ דצלם, כנודע.

וכל קומת נה"י דעשייה, שהוא נה"י דנה"י דבינה, הוא גבוה כשיעור עשייה דזעיר, ומתלבשת בו. וכל יצירה דבינה, שהוא נה"י דחג"ת (דבינה, הוא גבוה בכל יצירה דז"א, ומתלבשת בו. והבריאה דבינה שהוא נה"י דחב"ד) מן החזה שלה ולמטה, הוא תוך הגדלות דז"א כולו, וחציה העליון דבינה עצמה, הוא כתר ול"מ דצלם דגדלות דז"א, נשאר על ראש ז"א דגדלות.

ח"י, וכשמתלבשים כל החמשה פרצופים דז"א, זה בתוך זה, אז הוא שלם לגמרי, פרצוף גמור, כלול מכולם, ע"ד האצילות כולו בכללה, שהוא פרצוף א', כולל ה' פרצופים. והבן זה מאד מאד, איך הפרט והכלל, שוים לגמרי.

י"ט, גם שכל ארבעה פרצופים דרחל, המתלבשים זה בתוך זה, נקרא רחל, פרצוף שלם, שיה אל הז"א, שני מלכים משתמשים בכתר אחד. אמנם כל זכר ונקבה שבכל פרצוף

ופרצוף שבזו"ן, הם שוים יחד. אלא שהנוקבא, תחלתה נקודה אחת, ואחר כך נגדלת יותר כשיעור שלש ספירות נה"י. ואח"כ ע"י פרצוף השני הפנימי דיניקה שלה, הנכנס בה, נגדלת עד הרעת. וכן ער"ז בכל הנזכר דז"א. עכ"ל הדרוש הנזכר.

כ"ו, הרי מבואר מזה, שאחר שישתלם הז"א בג"ר ובכל בחי' המוחין הראוים לו, אז משתלם בה' פרצופין גמורים, כ"א מ"ס. והם הם כללות הי"ס שבו. כי הפרצוף דעיבור, הוא בחי' המלכות שבו, ונקרא נה"י, כי שיעורו הוא נה"י דכללות ז"א. ופרצוף דיניקה, הוא בחי' הרו"ק, שהוא ז"א שבו, כלול מ"ס ומלובש תוך פרצוף דעיבור, עד החזה. ועליו פרצוף השלישי דבינה דז"א, מלובש תוך פרצוף דיניקה, עד החזה. ועליו פרצוף הרביעי דחכמה דז"א, מלובש תוך פרצוף דבינה, עד החזה. ועליו פרצוף החמישי דכתר, מלובש תוך פרצוף דחכמה, עד הגרון. ע"ד כללות האצילות, כן הוא ממש בכל פרצוף.

כ"א, ומבואר מזה, כי החו"ב דכללות ז"א, שהם הפרצוף השלישי והד', אינם עומדים זה בקו ימין, וזה בקו שמאל, זה כנגד זה, כמובן ברוב המקומות. אלא הם עומדים זה למעלה מזה, ע"ד חו"ב דכללות האצילות, שמהחכמה נעשו אבא ואימא, ומלבישים מגרון דא"א ועד החזה. ותחתיהם ישסו"ת, שנעשו מבינה דכללות האצילות, מלבישים מהחזה דא"א עד הטבור. ומ"ש ברוב המקומות, שהחו"ב הם כשני הקוים זה כנגד זה, היינו על חו"ב דפרטות דכל פרצוף מה' פרצופים כר'. ונמצא שאין ברחבו של הז"א, יותר מג' ספירות. וכן עולה מג' לג', עד שנמצא כי כל ג' ספירות שבכל פרטי האצילות, הם פרצוף גמור. וכן הוא עולה מג' לג' עד הא"ס.

כ"ב, וכן מבואר מזה, כי מ"ש ברוב המקומות, שאין כל פרצוף כלול רק מג' פרצופים: עיבור, יניקה, ומוחין. שהם הג'

בב' פרצופי בינה ותבונה, הנעשין פרצוף א' לבד, וכן הוא ממש כאן נמצא. כי לא נשתנה פרצוף עשייה דז"א כלל ממה שהיה בראשונה, אלא שעתה נכנס בו פרצוף זה הב' בתוכו.

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

זע"י המצות והתפלות, נמשך לו הפרצוף הג' דבינה, עם בחי' המוחין דנרנח"י דנשמה, מישסו"ת. ופרצוף הד' דחכמה, עם בחינת המוחין דנרנח"י דחיה, מאבא ואימא עילאין. ופרצוף החמישי דכתר, עם בחינת המוחין דנרנח"י דיחידה, מא"א. וכמבואר כ"ז בשער המוחין פ"ה, וז"ל:

כ"ה, הנה זו"ן, אינם יכולים לקבל הארת בחי' נשמתם, אלא באמצעות התבונה, שתלכש תוך פנימיותיהם דזו"ן, בסוד המוחין, כנודע. (וזולת התלכשות זה, לא יכול הז"א לקבל המוחין והארתם הגדולה, שער כ"ה דרוש ה').

כ"ו, ואמנם יש כמה בחינות באורות הנשמה, והם נרנח"י. גם יש כמה בחינות ישסו"ת. וכמה בחי' או"א כו'. ונמצא כי לפעמים יש בו"א, ה' בחי' נרנח"י הנזכר, כולם ע"י חלק ישסו"ת. ולפעמים כולם באמצע א"א. אמנם דע כלל גדול, כי הנפש לבדה כלולה מכל הה' נרנח"י, וכולם נקרא נפש לבד. ודוגמתם ה' בחי', וכולם נקרא רוח. וכן בנשמה. וכן בחיה. וכן ביחידה. ונודע, כי הז"א כולו נקרא רוח, ויש בו נפש ורוח. ובנפש שלו יש בה ה' בחינות נרנח"י. וכן הרוח כו'. באופן שהם ה' בחי', כ"א כלולה מה', והם כ"ה בחי', וכולם נקרא רוח. וכן כ"ה בחי' בנוקבא, וכולם נקרא נפש.

אמנם נבאר ענין ז"א, וממנו תקיש לשאר. הנה ג' כלים יש בז"א: חיצון, ואמצעי, ופנימי. ואין לך אבר ואבר שאין בו ג' בחי' אלו. אכן שלשה שרשי כלים אלו, החיצון נמשך חיותו מן הנפש, השורה בכבוד. והאמצעי מן הרוח, השורה בלב. והפנימי מן המוח, שבו שורה הנשמה

כ"ו, ואמנם כנגד חיה יחידה, אין עוד בחי' כלים בז"א כנגדם, כי אורם גדול, ואין כלי סובל אותם. אמנם החיה מתלבשת פנימיותה,

הנה כאשר נעריך ב' פרצופים אלו, של עיבור ויניקה, זה תוך זה, נמצא שעתה נגדל קומת ז"א כפל מבראשונה, בבחי' היותן שניהן פרצוף א', (מלובשים זה תוך זה) ע"ד שנתבאר

כלים שיש לכל ספירה: חיצון, ואמצעי, ופנימי. ובהם מתלבשים הנר"ן של הפרצוף ההוא. אבל החיה יחידה הם מקיפים על אותו הפרצוף, שאין עוד כנגדם כלים באותו הפרצוף. שאין זה רק בפרטי כל פרצוף מה' פרצופים שיש לכל פרצוף, אבל לא בכללות הפרצוף, כי אין נאמר שאין כלים לכתר וחכמה דז"א, שהם הב' פרצופים, הרביעי והחמישי, והלא בפירוש כתב בשער השמות, שיש ג' כלים לחכמה, וג' לכתר כשאר הספירות, מסכים למ"ש כאן, שהם ב' פרצופים גמורים, ודי בזה, כי כן הוא האמת, וזכור זה מאד, אע"פ שברוב המקומות כמעט כולם כתב, שאין לכל פרצוף רק ג' כלים, אין זה רק בפרטות, ולא בכללות. וכנזכר, וזה בנין אב לכולם.

כ"ג, עוד כתב הרב ז"ל בשער זה, (עיין במ"ש בהגהותי לע"ה) וז"ל בדרוש א', דע, כי כשנאצל ז"א, נאצל בשני הפרצופים: החיצון, וגם האמצעי. נקראים בחי' ו"ק, נה"י וחג"ת. אמנם בעיבור הא' שבעת התיקון כנודע אז לא נתקן רק פרצוף החיצון, כשיעור קומתו בלבד, שהוא שיעור נה"י. ואז גם הפרצוף השני היה מלובש בתוכו, והיה שוה כקומת החיצון, כי א"א לז"א, שיהיה פחות מו"ק, אלא שעדיין לא נתקן. וז"ס תלת כלילן בתלת. ואח"כ ע"י היניקה, נתקן גם הפרצוף השני, ואז הראה כחו ועצמותו, ואז נגדל הז"א, כשיעור קומתו של הפרצוף הב', שהוא ו"ק, נה"י וחג"ת עכ"ל.

כ"ד, הנה מבואר מזה, כי ז"א יצא בראשונה בבחי' ו"ק, שהם הב' פרצופים דעיבור ויניקה, שלמים כ"א ביי"ס, ויצאו בסוד שרש ועיקר, והם נפש רוח דכללות דז"א. ולסיבת השכר והעונש, יצאו חסר מבחי' ג"ר הכוללים, שהם השלשה פרצופים דכח"ב, עם בחי' המוחין: דנשמה, חיה, יחידה דכללותו.

הב' הוא מתחיל להלבישו מהחזה של זה הפרצוף הג', המתלבש בתוכו, והנה"י של זה הפרצוף הג', גם הוא גדול, ככל קומת זה הפרצוף הב' כולו. והרי עתה נמצא, שהם ג' פרצופים, כ"א כלול מי"ס, והם זה תוך זה, ואינם שוין, כי

שהוא יותר גדול ממנו, וכללות שניהם הוא פרצוף גדול. אה"כ בזמן הגדלות, באים לו ג"ס חב"ד, ואלו הם ג"כ י"ס שלימות, כי החכמה יש לה ג"פ, והוא בבחי' חח"ן, קו ימין. וכן ב' קוין הנ"ל, ואלו נקרא מוחין דגדלות. ופרצוף

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

הם נקראים אר"א עצמן. אמנם אינם מקבלים הארה והמוחין שלהם, אלא ע"י ישראל סבא ותבונה, שגם הם עלו. ודי בזה.

כ"ט, ונתחיל לבאר, ענין ה' בחי' נרנח"י, שמקבל ע"י ישו"ת בלבד. הנה בעת העיבור, נכנסה בו בחי' נפש לבד. והענין דע כו' ע"ש (נ) שמפרש ואזיל באורך, ענין הנפש שלוקח בעיבור, הנמשכת מזווג אר"א. ובסוף הפרק כתב, וז"ל, ואמנם הטפה הנזכר לעיל, שהטילו אר"א בחומר וצודה, לצורך שאור אל העיסה, נמשכת מבחי' חיצונית של מלכיות דישו"ת.

ובכל זווג וזווג שבזמן העיבור, היה נמשך ומתרבה אותה הטפה. באופן שבהשתלם ימי העיבור, נגמר החיצוניות דמלכיות הנזכר, כל י"ס שלהם, להכנס תוך ז"א. וכבר ידעת, כי זה החיצוניות נקרא צלם דמוחין דעיבור. ויש בו: צ', ו', זמ'. והם ב' צלמים, דב' המלכיות הנזכר, וכולם נכנסו בזמן העיבור, שהם בחי' כל ט"ס דחיצוניות, דמלכיות דישו"ת. כי הרי ביניקה, נכנסים מדריגות אחרות מעולות מאלו כנלע"ד. והיותר נלע"ד הוא (א) (שבעיבור, לא נכנס בז"א, דק חלק נפש שבנפש דמלכיות דישו"ת. ונמצא, כי עד עתה לא נתבררו, רק נפש שבנפש, דבחי' אור וכלי, לכן גובה הולד קטן מאד כו').

ל' מבואר מזה, שבזמן העיבור, נדרווגו אר"א, והמשיכו לז"א, מוחין דעיבור, ובחנינת נפש, כלולה מנרנח"י, ונתלבשו בי"ס דמלכיות

תוך הנשמה, ואור המקיף שלה, נשאר בסוד מקיף על הז"א מבחוץ, ג' בחינות מקיפים, כנגד נר"ן הפנימיים. והיחידה, פנימיותה מתלבש תוך החיה ואור מקיף שלה, נשאר בסוד אור מקיף על הז"א מבחוץ. (בחי' מקיף אחר, כנזכר בשער אח"פ ספ"א). ואפשר לומר, שמתחלק לד' מקיפים, כנגד נרנח"י הפנימיים. וא"כ יהיו הד' בחי' היחידה, מקיפים (מ) ב' דצלם ושלשה בחינות מקיפי החיה, ל' דצלם. והצ' דצלם, הם האורות הפנימיים שהם ט', בט"ס דז"א. והרי נתבאר ה' בחי' הנזכר של הז"א.

כ"ת, אמנם לפעמים לוקח כולם, ע"י בינה הכללית, שהם ישו"ת. ולפעמים עולה יותר, ולוקח כולם, ממקום החכמה הכללית, שהם אר"א עילאין. ולפעמים עולה יותר, ולוקח כולם, ממקום הכתר הכללי, שהוא א"א ונוקביה. אמנם דע, כי לעולם א"א שיקחם, אלא ע"י ישו"ת. כי הרי הם העליונים ממנו. אך הענין הוא, כי א"א לעלות למעלה ממדרגתה, כי הרי אין מקום פנוי וחלל, אמנם צריך שתחלה יתעלו ישו"ת למקום אר"א, ואז הזרין יעלו למקום ישו"ת, ויעלו אר"א למקום א"א ונוקבא. ויעלו א"א ונוקביה, למדריגה שעליהם. וכער"ז עלייה למעלה מעלייה. עד שיתנענעו, ויתחלפו כולם ממקומם, ונמצא כי בעלות ישו"ת למקום אר"א, הנה נמצא זרין במדריגות ישו"ת. ובעלות ישו"ת יותר למעלה בא"א, יעלו זרין במקום אר"א עצמם, ונמצא כי הרי

הגהה

(א) שלום, נלע"ד, שחסר לשון זה מע"ה, זצ"ל ככתוב כאן.

הנהגות ומראת מקומות

(מ) צ"ל מ' (י"צ). (נ) שער המוחין פ"ה.

הג' הפנימי והגבוה מכולם, מהחזה שלו ועד סופו. נמצא כי כל המגולה מן הפרצוף הפנימי למעלה, נקרא ראש, שהם חב"ד של ז"א הכולל. וכל המגולה מן הפרצוף האמצעי למעלה, נקרא חג"ת דו"א הכולל. וכל המגולה מפרצוף

הפרצוף הקטן והחיצון שבכולם, הוא מתחיל מהחזה של זה הפרצוף הב' האמצעי עד סופו, ובערך הפרצוף הג' הפנימי והגבוה מכולן, הוא מתחיל מסוף שלישי אחד של יסוד שבו. ופרצוף הב' האמצעי, מתחיל להלביש פרצוף

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

שגדלו כנ"ל, לכן נקרא עתה גדלות דמוחין. והבן זה. גם כניסת הנשמה זו, היא מעט מעט, ע"ד הנזכר בנפש ורוח, ונגדל מעט מעט, וגם בזה הוא כל הנז"ל בנפש ורוח, כי הם כח טיפות הזווג דא"א, שממשיכים טיפות חומר וצורה, מבחינת הכלים הפנימים שלהם, ובחי' הנשמה שלהם וע"י מבררת בירורי ז"א עצמו מהמלכים דמיתו, מבחינת הכלים ומבחינת הנשמה.

ל"ד, וצריך שתדע כלל אחד, בכל הצלמים דנרנח"י, והוא, כי בחי' הנפש של הצלם ההוא, באה תחלה, ואח"כ רוח דר"ק של הצלם. ואחר כך כל הג"ר ביחד, שהם נח"י, כי ג"ר חשובות כאחת. אמנם הם נכנסין כסדר, שהוא: תחלה נכנס הנשמה, ואח"כ חיה, ואח"כ יחידה.

ל"ה, והנה בצלם, יש בו צ', ובו נכלל הרוח. כי בחינת הנפש, נקרא דמות, וזו ניתנת אל הנוקבא, אך הצ' דצלם, הוא אל הזכר, והוא בהינת רוח, והוא נקרא דעת המתפשט בכל הגוף, בסוד וברעת חרדים ימלאו. ויש בדעת זה ג' מוחין, הנקרא חב"ד, ומתפשטים בג' קוים דז"א עד הנה"י שבו. ואמנם החו"ב שבו, הם החסד והגבורה שברעת, ונקראים תרין עיטרין הנודעים. והוא מ"ש באדרא דמשפטים דקכ"ב, כי רישא דמלכא בחסד וגבורה אתתקן. ויש בחי' דעת תחתון, המחבר תרין עטרין אלו, ואלו הג' מתפשטים בכל גופא דז"א בסוד צ' דצלם, והוא בחינת דעת, כנודע כי בז"א יש בחינה שם י"ה"ו לכו, ובנוקבא ה' אחרונה. וז' של י"ה"ו, הוא דעת, כי כל עצמות ז"א אינו אלא ו' שבהוי"ה. ואחר כך ל' דצלם, הוא בינה דז"א, והוא הנשמה שלו. ואח"כ

דישסו"ת, והם שני צלמים. ובהשתלם ימי העיבור, עמדו הב' צלמים הנזכר, להכנס תוך הכלים החיצונים דז"א.

ל"א, אחר כך בפ"ו, מפרש ואזיל בחי' המוחין, והרוח שלוקח הז"א בימי היניקה. ותוכן דבריו בקיצור הוא, כי אחר שנולד, או מזדווגים שנית או"א, וממשיכים לז"א בחינת המוחין דיניקה, ובחי' הרוח. ונתלבשו בו"ק דישסו"ת, שהוא בחינת ז"א שלהם. והם ב' צלמים. ובהשתלם ימי היניקה, נגמרו הב' צלמים הנזכר, להכנס תוך הכלים האמצעים דז"א.

ל"ב, נמצא שכבר גדל ז"א, ועלה ולקח כל שיעור קומת שבעה תחתונות דישסו"ת, שהם זו"ן שלהם, והם ד' צלמים: ב' דז"א דישסו"ת, וב' דזו"ן דתבונה.

ל"ג, פ"ז (ס) אח"כ מתחיל ז"א להגדיל גדלות האמתי, והוא כניסת הנשמה. וטעם היות בחינה זו נקרא גדלות אמיתי הוא, לפי שעד עתה, היה אל הז"א בחינת רוח, אשר כ"ז נקרא בחי' ז"א. שהוא רוח כנודע. אך בבא לו הנשמה, אז הוא גדלות האמיתי, שגדל יותר מבחינתו, כי כל שורשו הם ו"ק, הנקרא רוח. ועתה נתגדלו לו ג"ר, שהם בחינת נשמה, וחוזרים להגדיל כלים דז"א, בג' בחינותיהם: חיצון, ואמצעי, ופנימי. בין בעובי, בין בגובה. וזה ע"י הארת הנשמה בהם, בנפש וברוח עצמה. ונמצא, כי אע"ג שבתחלה היו לו ג"כ בחינת מוחין, כיון שעדיין אין בהם רק בחינת הארת הנפש בלבד, או הרוח בלבד, שאינם בחינת אור הראוי להם, הרי הוא כאלו אין בהם מוחין. אך עתה שבא הנשמה בתוכן, וגם

א' החיצון, שכולו מגולה, נקרא נה"י דו"א הכולל, ואלו ג', נקרא בי"ע דו"א. (א) וכללות ג' פרצופים אלו, זה תוך זה, נקרא ז"א. וגם לזה הפרצוף הפנימי מכולם, יש נוקבא

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

מ' דצלם, הוא חכמה דו"א, והוא החיה שלו. ואח"כ בא הכתר שלו.

ל"ו, והנה הנפש נקרא דמות, באה ממלכות של הפרצוף דמלכות דישסו"ת. והרוח שהוא צ' דצלם, בא מו"ק דמלכות דישסו"ת. והנשמה נקרא ל' דצלם, באה מבינה דמלכות דישסו"ת. והחיה שהוא מ' דצלם, באה מחכמה דמלכות דישסו"ת. והיחידה, באה מכתר דמלכות דישסו"ת. וכל זה הוא הצלם דעיבור, וכולם נקרא נפש לבד. וכן עדין בצלם דיניקה, הכולל נרנח"י, וכולם נקראים רוח, והם נמשכים מחיצוניות ו"ק דישסו"ת, אשר הוא כלול: מכח"ב, וו"ק, ומלכות. וע"ד זה הוא בצלם דנשמה דגדלות, הכולל נרנח"י, וכולם נקראים נשמה לבד, והם נמשכים מחיצוניות בינה דישסו"ת, אשר היא כוללת: כח"ב, וו"ק, ומלכות שבה.

ל"ו, ואמנם כבר יש לז"א עתה, ג' בחי' נר"ן, בתוך ג' כלים, ובתוך ג' צלמים, מחומר וצורה של ישסו"ת: ממלכות, וז"א, ובינה

ה ש מ ש

(א) נ"ב, דע כי ג' פרצופים אלו: דעיבור, יניקה, וגדלות, הנזכר בדרוש זה, הם ג' חלקי הכלים: חיצון, ואמצעי, ופנימי, דפרצוף הג' בינה, נשמה דו"א, ובהם מתפשטין המוחין, עצד נר"ן דישסו"ת, שכל בחינותיהם הם נשמה. ועליהם מקיפי חיה יחידה דישסו"ת. וכל זה הוא כללות פרצוף השלישי דו"א. אבל כללות השני פרצופים: דעיבור, ויניקה דכללות ז"א, כבר היו מתוקנים לגמרי קודם זה, כל א' כלול מנרנח"י, והם נפש ורוח דכללות ז"א, ותמיד הם שלמים לגמרי, ואינם צריכין

הגהות ומראה מקומות

(ז) נ"א ליג אבי"א (כת"י).

ועיבור. ע"ד שנתבאר בפרצוף בינה ותבונה, כשנכללין יחד.

נמצא, כי ע"ד שביארנו בכללות האצילות כולו, שיש א"א ואו"א וזו"ן, וכל א' כלול מ"ס, אלא שזה מתלבש תוך זה, ונשאר קצתו עליון מגולה, בכל פרצוף ופרצוף, ולכן בא"א, אע"פ שיש בו י"ס, אין אנו מונין בו רק הכתר שבו, כי הוא המגולה שבו. (ג) וכע"ז בכל השאר. כן הענין בכל פרצוף ופרצוף,

דרוש ו מ"ב

אחר כך יש בחי' ד', והוא פרצוף ד', והוא (חכמה) כתר דז"א, והוא גדול מכולם. (א) ופרצוף הפנימי הג' הגבוה, מלביש לזה, מן הת"ת שלו ולמטה, ע"ד האחרים. והרי הם ד' פרצופים, כל א' כלול מ"ס, והם אבי"ע,

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

מ"א, ואח"כ יש לו עלייה אחרת ככל הנ"ל, ולוקחם כולם באריך.

מ"ב, וביאור הדבר הוא, כי תחלה היה לו בחי' עצמו, שהוא רוח. זבחי' נוקביה הכלולה בו, שהוא נפש. (עי' בהגהותי בע"ח).

מ"ג, ובלקחו מישסו"ת כל אותם הצלמים, אז יש לו נשמה שלימה. כי הרי ישסו"ת נקרא בינה, כנודע.

מ"ד, וכשלוקחם שנית מאו"א עילאין, הנקרא חכמה, יש לו חיה בשלימות. ובלקחו אותם פעם שלישית, כולם מבחינת אריך, הנקרא כתר, נשלם בו יחידה בשלימות.

הנה מכאן מסימן מ"ג מבואר, כי תחלה קודם שבא לז"א שום בחינת צלם, מאותם הצלמים דנרנח"י דיססו"ת, ואפילו צלם דעיבור, כבר היה לו מבחינת עצמו ב'

אבל הב' צלמים דחיה יחידה, הנה פנימיות שהוא הצ' דצלם, נתלבשו תוך פנימיות הנשמה, שהוא הצ' דצלם דנשמה, העומד תוך כלי הפנימיים. ומקיפיהם, מקיפים על המקיפים דנשמה, כסדרן, שהוא ל"מ דנשמה, על הצלם שלה, שבתוכו נתלבשו ה"פ צ' דחיה יחידה. ועליו ל"מ דחיה, ועליו ל"מ דיחידה. וכן ע"ז בפרטי הצלמים דז"א. וזכור זה מאד. הרי נמצא, שכבר הגדיל הז"א, עד כל שיעור קומת ישראל סבא ותבונה, וכמדתם, ע"י שבאו לו נרנח"י דגדלות ראשון.

מ"ה פ"ח (דשער המוחין) אחר כך יש לו עלייה אחרת, וחזר כבראשונה, ועולה ולוקח חמש בחינות נרנח"י, מן ה' בחינות שיש באו"א עילאין. ולכן חזר לקטנות, ויניקה, ומוחין אחרים, הנזכר בליל פסח.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, ובו מתפשטים המוחין דחיה דז"א מצד או"א עילאין, הנרנח"י שבהם, דג' חלקי הכלים שבו. וחיה יחידה שלהם מקיפים לו. עיין בפ"ח משער המוחין, ובו תבין שט"ס נפל בבחינת הרביעית, וכתוב כתר במקום חכמה, וצריך להיות חכמה.

(ב) נ"ב, ובו מתפשטין המוחין דיחידה דז"א מצד א"א דנר"ן, לג' חלקי הכלים שבו,

וחיה יחידה דיחידה, מקיפים עליו כו', שער המוחין פ"ח.

(ג) נ"ב, והלא כל בחי' דא"א מגולים, ואין או"א מלבישים אותו, אלא מהגרין ולמטה. ונלע"ד לומר, כי לפי שהכת"ב דא"א אינם עומדים בסדר קיום, אלא זה ע"ג זה, בקו אמצעי, תחת הכתר, וכתר דאו"א מלביש על בינה דא"א, והרי היא נכסית בתוכו. וחכמה דא"א שהיא מוחא סתימאה דיליה, עומדת

הגהות ומראה מקומות

(ח) נ"א מוסיף ע"ד הד' פרצופים הנזכר והוא כתר דז"א (דפו"י).

ובזה תבין היטב מפורש, איך גדל ז"א מעט מעט, ואינו משתנה כלל, רק שנכנסין בו פרצופים זה תוך זה, ועיי"כ נראה כאלו גדל כללות ז"א. (ד) אך בפרטות, כל פרצוף ופרצוף שבו, אינו משתנה מכמו שהיה. וא"כ נמצא, כי המקום שהיה ראש פרצוף העשייה, שם הוא עתה יסוד דגדלות. ומה שהיה מקום ראש היניקה, הוא עתה תחת הגרון, דכללות דגדלות. נמצא שהגרון הוא בחי' ראש היניקה מבחוץ. ולכן יש סביבותיו שערות. ויש לו גרון דגדלות בפנים. וכן ראש העיבור, הוא עתה במקום יסוד דגדלות. (ט) שבתוך ת"ת (י) דיניקה, שבתוך הראש דעיבור, והוא מ"ש, כי בכניסת המוחין דגדלות, נדחין מוחין דקטנות לגמרי לגרון. והבן זה היטב, והם חיצוניות, כי הם שמות אלהים.

מכל הה' פרצופים, כ"א נחלק לה' פרצופים. זה תוך זה, והבן מאד. וכל פרצוף כלול מג"ס ברוחב, נה"י, חג"ת, חב"ד וכו'. והכתר, אע"פ שהוא ספירה אחר, בה כלול כל הד' מוחין דחב"ד כנודע. ובתוך כל פרצוף דאבי"ע דז"א, מתלבש בו פרצוף א' דבינה, כי גם יש בה אבי"ע. והעשייה דבינה, הנה"י שלה, הם גדולים ככל קומת ז"א דעשייה, ומתלבש בכל קומת הנה"י. והיצירה דבינה, והוא נה"י דחג"ת שלה, מתלבשת בפרצוף ב', שהם חג"ת דז"א. וכעד"ז כולם. ובוזה תמצא, כי כל ג"ס שבכל פרטי האצילות, הם פרצוף א' גמור, בכ"מ שיהיה. וכן עולה מג' לג', עד א"ס. ועיי"כ הם כלולים מי"ס, כי הנה"י מתלבשין בתוכן סוף חג"ת, וסוף (וסופי סופי) החב"ד, וכעד"ז כולם.

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

בחי' כללות נרנח"י דאצילות. והנה א"א ואו"א וישסו"ת, שהם נשמה חיה יחידה, יצאו שלימים, כ"א בנרנח"י, שהם ה' פרצופים, שבפרצוף ההוא, הנפרטים בעשר ספירותיו, אבל לא מנרנח"י דכללות. כי הנה מכתר דאצילות, נעשו ע"י וא"א, והם יחידה דכללות דאציל'. ומחכמה דאצילות, נעשו או"א, והם חיה דכללות דאצילות, וחסרים מיחידה דכללות האצילות. ומבינה דאצילות, נעשו ישסו"ת, והם נשמה דכללות דאצילות, וחסר מיחידה וחיה דכללות האצילות. ומר"ק דאצילות, נעשה ז"א

הפרצופים: החיצון, והאמצעי, דנפש ורוח דכללותו, שהם בחי' ו"ק דכללותו, שלמים לגמרי, כל א' בנרנח"י, עם כל המוחין דנפש ורוח דכללותו מצד עצמו, בלי הצטרכות המוחין ההם להתלבש במה שלמעלה ממנו, ולהכנס בתוכו כשאר המוחין, כ"א מצד עצמו מעת שנאצל, והוא הוא הדבך בעצמו, אשר כתבנו לעיל מסי' כ"ג, יע"ש.

כי הנה נודע, כי ה' פרצופים כוללים כל עולם האצילות, שהם: א"א, ואו"א, וזר"ן. והם

ה ש מ ש

שיתפשטו בז"א המוחין, כבר היה בו שני הפרצופים, חיצון ואמצעי, שהם נפש ורוח, כל אחד כלול מנרנח"י, ושיעורם כמן הטיבור דא"א ולמטה. ואח"כ נכנס בו פרצוף הג', כלול מג' בחינות: חיצון, ואמצעי, ופנימי. ובו נתפשטו נר"ן דישסו"ת, דהיינו פרצוף המלכות שבהם, בחיצון, ופרצוף ז"א שבהם, באמצעי. ופרצוף הבינה שבהם, פנימי. ופרצוף

תוך גולגולתא דיליה, שהוא הכתר שלו, והיא נכסית בתוכו. הרי נמצא כי אין בא"א מגולה, רק הכתר שבו כו'.

(ד) נ"ב, נראה מכאן, כי כל אותם העליות הנזכר בזו"ן וכיוצא, שעולים מדרגה אחר מדרגה, כגון בשבת וי"ט, וכיוצא, אינם עליות ממש, אלא גדלות, הוא שגדל ע"י פרצופי המוחין, הנכנסים ומתפשטים בו. כי הנה קודם

הגהות ומראה מקומות

(ט) נ"א מוסיף ולכן יש ביסוד בחי' שערות (כת"י). (י) נ"א הוא עתה ב' שלישי ת"ת (כת"י).

וכל קומת נה"י דעשייה, שהוא נה"י דנה"י דבינה. הוא גבוה, כשיעור עשייה דז"א, ומתלבשת בו. וכל יצירה דבינה, שהיא נה"י דחג"ת דבינה, הוא גבוה ככל יצירה דועיר אנפיו, ומתלבשת בו הבריאה דבינה, שהוא נה"י דחב"ד (דבינה, היא גבוה ככל בריאה דז"א, ומתלבשת אותה, ובריאה) דבינה הוא מן החזה שלה ולמטה, הוא תוך הגדלות דז"א כולו, וחצי העליון דבינה עצמה, הוא כתר ול"ם דצל"ם דגדלות דז"א, נשאר על ראש ז"א דגדלות. וכשמתלבשין כל ה' פרצופין דז"א זה תוך זה, או הוא נשלם לגמרי, פרצוף

ובזה תבין כמה מיני פרצופים יש ברחל, או עד החזה, או עד הדעת או עד הכתר, והם פרצופים גמורים, זה תוך זה, וכולם רחל, בהכללם בפרצוף א', וכל פרצוף מתחיל מהחזה שבפרצוף הפנימי אליו, בין בפרטות, בין בכללות, כי כל כתר שבכל פרצוף דז"א, הוא בחי' ת"ת שבבינה, כי נה"י דנה"י דבינה, הם הנקרא עשייה דבינה, חציה לבר, מן החזה ולמטה, והוא נקרא, צ' דצל"ם, והוא בכל פרצוף דז"א, הנקרא נה"י דכללות דז"א, וחצי עליון, נשארה עליו בסוד מקיף, כתר, ול"ם דצל"ם כנודע.

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

לפרצוף השלישי הזה דבינה דנשמה דז"א, ולפרטי פרצופיו, ואין להם מגע יד בשני הפרצופים דנפש ורוח דכללות, כי אינם מבחינתם, ואין להם שייכות עמהם, כי הם נפש ורוח דכללות האצילות, וכל כללות ישסו"ת, הם נשמה דכללות האצילות, ואפילו נפש ורוח שלהם, הם נפש ורוח דנשמה, וע"כ אין להם שייכות עמהם, וכל בחינתם הם מתלבשים בפרצופי הנשמה דז"א לבר. וז"ש בסי' מ"ג, ובלקחו מישסו"ת כל אותם הצלמים, אז יש לו נשמה שלימה, כי ישסו"ת נקרא בינה כנודע. ודייק כל להביא אפילו הצלם דעיבור ויניקה דנשמה, שהם נפש ורוח דנשמה, ולא נפש ורוח דכללות, כי אלו כבר היו לו

והוא רוח דכללות האצילות, וחסרים מכח"ב דכללות האצילות. שהם השלשה פרצופים העליונים: דנשמה, חיה, יחידה דכללות, ויצא שלם בנפש ורוח, שהם הב' פרצופים: החיצון, והאמצעי. שהם נפש ורוח, דכללות עולם האצילות, וע"י התפילות והמצות, בא לו פרצוף השלישי דבינה, כלול משלשה כלים: חיצון, ואמצעי, ופנימי, ובתוכו מתלבשים המוחין דנשמה, ה' צלמים מצד יש"ס, וה' צלמים מצד התבונה. ואפילו צלם דעיבור הנמשך לז"א בזמן העיבור, ממלכיות דישסו"ת הנ"ל בפ"ה סימן ל', הנה הוא מוחין לפרצוף דעיבור של פרצוף השלישי הזה דבינה דז"א. באופן, שכל המוחין הבאים מישסו"ת, כולם הם

ה ש מ ש

נר"ן דיחידה, מצד דיקנא דא"א, וחיה ויחידה דיחידה מקיפים, וזה נעשה במנחה שבת, ובשבועות. הרי עלה ונתגדל עד דיקנא דא"א, ולא נעתק ממקומו. א"כ איה איפה כל הדרושים, אשר כל ס' הכוונות, זרוב ספר ע"ה, נשענים ומיסודים עליהם, לאמר כי אין מקום פנוי וריקן בכל האצילות, ובעלות פרצוף התחתון, צריך שיתנענעו ויעלו כל העולמות עד רום המעלות. אמנם צריך המעיין להבין מאד, בכמה מיני חילוקי עליות יש, וכמבואר אצלי במקום אחר בהקדמת הסידור ע"ש, כי שם נתבאר ענין זה היטב.

החכמה והכתר שבהם, שהם חיה יחידה מקיפים. והרי עתה עלה הז"א עד כל שיעור ישסו"ת, שהוא עד החזה דא"א, ולא נעתק ממקומו, אלא שנתגדל, עד כל שיעור הנזכר. אח"כ נכנס בו פרצוף הר', שהוא חכמה שבו, כלול מג' בחי' כלים: חיצון, ואמצעי, ופנימי. ובהם נתפשטו נר"ן דא"א עילאין, ע"ד הנזכר בפרצוף הג', והחיה ויחידה שבהם מקיפים. והרי בזה עלה ונתגדל, עד כל שיעור א"א, שהוא עד הגרון דא"א, ולא נעתק ממקומו. אח"כ נכנס בו פרצוף החמישי, שהוא כתר שבו, כלול מג' בחינות כלים, ובהם נתפשטו

גמור, כלול מכולם, ע"ד האצילות כולו בכללו, שהוא פרצוף א', כולל ה' פרצופים. והבן זה מאד, איך הכלל והפרט שוין לגמרי. גם שכל ה' פרצופי רחל, המתלבשין זה תוך זה, נקרא רחל פרצוף שלם, שזה אל הז"א, ב' מלכים משתמשין בכתר א'. אמנם כל זכר ונקבה שבכל פרצוף ופרצוף שבווין, הם שוין יחד, אלא שהנוקבא תחלתה נקודה אחת, ואח"כ נגדלת יותר, כשיעור ג"ס נה"י. ואח"כ, ע"י פרצוף הב' הפנימי דיניקה שלה, הנכנס בה, היא נגדלת עד הדעת. וכעד"ז ככל הנ"ל בז"א.

דרוש ז מ"ב

(ע) מן דרוש כ"א אזכרות של תפילין נראה, כי בסוד העיבור, וגם קודם עיבור ראשון, לא היה בו אפילו י' ספירות שלימות דבחי עשייה שבו, שהם נה"י, וב"ש ת"ת שבו, רק ו"ק דעשייה שבו בלבד, והיה הראש הוא שלו אז, מבחי ו"ק דעשייה, ואפילו אותן הו"ק, היו ג' כלילין בג', ואחר כך הגדילו ובאו לו ג"ר דעשייה שבו. וכן היה ביניקה, מתחלה באים ו"ק דיצירה שבו, הנקרא חג"ת וב"ש הדעת. ואח"כ הגדילו, ובאו לו ג"ר דיצירה שבו, כי לעולם אין הז"א מתחיל, אלא בבחי ו"ק, ולא יותר.

וראיה לזה, מק"ש, שהוא הגדלות דג"ר דבריאה שבו, ואז תחלה באים ו"ק בזמן ק"ש, ואחר כך באים ג"ר שלהם בעמידה. ובזה תבין, ענין שאלה עמוקה מאד, איך תחלה בעיבור היה מו"ק, וא"כ מה הגדיל

חידושים מלוקטים מכת"י מהרש"ש זצ"ל

מתחלה בעת שנאצל, שלימים לגמרי, כי הם בחי עצמות עצמו, שא"א שיחסרו לז"א שום בחי מהם, בשום עת וזמן, והמסתלקים וחוזרים בעתים וזמנים, הם המוחין דג"ר כח"ב הכוללות, שהם השלשה פרצופים העליונים:

הגהות ומראת מקומות

(ע) עיין שער פרטי ע"מ פ"ד ושער העיבורים פרק ד' אות ד'. (פ) עיין מבר"ש ש"ח ח"א פ"א.

השער חמשה עשר

שער פרצופי זרין, ויתחלק לה' פרקים

פרק א מ"ת

ועתה צריך לבאר, ענין זרין מי הם. ואחר כך נבאר בחי' עיבור ב' שלהם, לצורך המוחין דגדלות. גם יתבאר ענין ד' בחי' שמצינו, והם: ישראל, ויעקב, רחל, ולאה, מה ענינם.

הנה נודע, כי ישראל ויעקב, הם בחי' ז"א. ורחל ולאה, הם בחי' הנקבות שלהם. אבל בהכרח הוא, שהם בחי' חלוקות זה מזה. והענין הוא, כי הנה ז"א הנזכר בזהר בכל חיבורינו, הוא הנקרא ישראל. והוא בחי' ר"ס, של כללות י"ס דאצילות, שהם מחסד עד יסוד, כנודע. ונוקבא דז"א, היא המלכות, העשירית שבי"ס דכללות עולם אצילות כולו ג"כ, והיא הנקרא רחל. כי לכן נקרא רחל עקרת הבית, כנודע. באופן כי זרין הם הנקרא ישראל ורחל. ואמנם יעקב ולאה, הם הבחי' של המלכים והכלים של אר"א, מבחי' אחוריים שלהם, שנפלו במקום נוקבא דז"א, דרחל דאצילות ונשארו שם, ולא למטה, בבריאה. ולמטה בע"ה (ק) נבאר, כי אע"פ שז"א הוא פרצוף אחד שלם, ונקרא ישראל, עכ"ז גם הוא נחלק לב' בחי', כי עד החזה נקרא ישראל. ומשם ולמטה עד רגליו, נקרא ישורן, וכמ"ש, ויהי בישורן מלך. וב' בחי' אלו, שהם: ישראל, וישורן, הם נקרא ז"א, ולמטה יתבאר בע"ה.

ונתחיל לבאר ענין זרין, שהם ישראל ורחל. ואחר כך נבאר יעקב ולאה. ובתחלה צריך שנבאר ענין ז"א, ענין המוחין הבאים לו בעיבור הב', שהם בחי' ג"ר שבו. הנה בעיבור הב' של הז"א, שלצורך המוחין שלו, נדווגו אר"א, ואבא הוליד מן מוח שלו, טפה דדכורא, והם כללות חר"ב, וה"ח וה"ג מבחי' הדעת שלו. גם אמא נתנה בחי' טפת מ"נ

קטנות בתכלית, ונקרא נקודה בערך הספירה, כי אינה נקרא ספירה, רק בהיותה כוללה מכל אבי"ע, ובהיותם בחי' עשייה לבד, נקרא נקודה.

והבן זה מאד מאד, ענין נקודה בכ"מ, מה ענינה. שהיא עשייה של הבחי' ההוא. אך לשון ספירה הוא, בהיותה שלימה בכל חלקי אבי"ע שבה. והבן היטב ג' חלוקות אלו: נקודה, וספירה, ופרצוף. כי נקודה, היא עשייה שבספירה. וספירה, הוא בחי' הספירה שלימה מאבי"ע שבה. ופרצוף, הוא קשר י"ס, וכל ספירה מהם שלימה מאבי"ע, וזכור מאד מאד כלל זה.

גם דע, כי כל בחי' אלו, הם בסוד אור דאחור. וכנגדן יש אורות דפב"פ. וזהו (צ) ענין כ"א אזכרות דתפילין, כי הז"א היה בו אז בעיבור א', וז"ת דנצח ז"א, וז"ת דהוד ז"א, וז"ת דיסוד ז"א. וכל אלו בחי' עשייה. והם כ"א אזכרות. ואלו לא נסתלקו מז"א אח"כ, אלא אדרבה, נתוסף בו יותר, ומתלבשת יצירה תוך עשייה, ובריאה תוך יצירה, והכל יחד נקרא ז"א. וע"כ הוא מוכרח, שכל הבחי' יהיו רשומין בתפילין, שהם כ"א אזכרות, דבחי' מקיפין דמוחין דז"א דעיבור.

ונתוספו בו אח"כ, ג"ר דנצח, וג"ר דהוד וג"ר דיסוד. והמקיפים שלהם, שהם ב"ש דת"ת כתר דג"ת. ואח"כ ביניקה, נכנסו בו, וז"ת של חסד, וז"ת של גבורה, וז"ת דת"ת. אח"כ נתוספו בו המוחין, שהם ג"ר דחג"ת, ואח"כ המקיפים שלהם, שהם ב"ש הדעת, כתר דג' אמצעית. וכן בגדלות, בסוד הבריאה, וז"ת דחכמה, וז"ת דבינה, וז"ת דדעת, בק"ש. ואחר כך ג"ר דחב"ד, בעמידה. ואח"כ המקיפים, שהם כתר של ג"ר. וזהו הכתר של ג"ר, הוא הנקרא כתר אמיתי דז"א. ונקרא כתר דכללות כל הז"א, ואינו כתר דפרטות.

חגחות ומראה מקומות

(צ) עיין שער הנסירה פ"א ופ"ט. (ק) בסוף פרק ה'.

שלה, הם: חו"ב, וה"ה, וה"ג, שהם הדעת שלה, כנודע. ואחר היותן בסוד העיבור, ילדה אותם התבונה בסוד לידה, ויצאו דרך היסוד שלה.

וכבר נת"ל, כי אלו המוחין של ז"א הנ"ל, נתלבשו תחלה בתוך נה"י של התבונה. ואחר כך נתלבשו כולם יחד, ונתפשטו תוך ז"א.

וזה ענינו: כי נתבאר באדרא האזינו דרצ"ה, דאבא טמיר וגניז יתיר מאמא, וע"כ גם הנה"י דאבא, נתלבשו תוך נה"י דתבונה, באופן זה, כי מוח של חכמה דז"א, שנמשך מן אבא, נתלבש בנצח של אבא. ומוח של בינה דז"א, שנמשך מן אבא, נתלבש תוך הוד של אבא.

והמוח של הדעת דזעיר אנפין, שנמשך לו מדעת דאבא, והוא כלול מן ה"ה, מבחינת מוח חכמה דאבא. וה"ג ממוח בינה דאבא. והנה דעת הוה, הוא שנתלבש תוך יסוד דאבא.

וכעד"ו, נתלבשו ג' מוחין שנמשכו לז"א מצד אמא, שהם חב"ד דאמא, ונתלבשו בנה"י דאמא. ואחר כל התלבשות זה, שנתלבשו בנה"י דאבא, אחר היות בתוכם המוחין דמצד אבא, נתלבשו נה"י דאבא, תוך נה"י דאמא.

ונמצא א"כ, כי חב"ד דז"א דמצד אבא, יש עליהם ב' כסוים, וב' מסכים, שהם: הכלים דנה"י דאבא, וכלים דנה"י דאמא אבל חב"ד דז"א דמצד אמא, אין עליהם, רק כסוי ומסך א' בלבד, שהם כלים דנה"י דאמא. נמצא חכמה דז"א דמצד אבא, וחכמה דמצד אמא, שניהן בצד ימין בראש ז"א, מכוונים זה תוך זה. ובינה דז"א דמצד אר"א, שניהם בצד שמאל בראש ז"א, מכוונים זה תוך זה. וב' דעות דז"א דמצד אר"א, ג"כ מכוונים זה תוך זה.

והנה מוח דעת של ז"א דמצד אבא, הוא המכריע הב' הכרעות: א', בין חו"ב שמצד אבא, וא', בין חו"ב שמצד אמא. אף על פי שהוא נתון תוך כלי יסוד אבא, והם נתונים תוך ב' כלים דנה"י דאמא כנ"ל. וא"כ נמצא, שיש בדעת הוה ד' בחי' כלולה בו, בחי' חו"ב,

נמצא, כי הדעת הוה דז"א, שביסוד אבא, יש בו כללות ד' מוחין, והם: חו"ב, חו"ג, וכולם הם ג' מוחין, כנודע כי ה"ח וה"ג שניהן נקרא דעת א'. א"כ יש בו ג' מוחין חב"ד בפרטות, ושולשתן נקרא דעת דרך כלל. וזה סוד, אל דעות ה' כי הזעיר אנפין יש בו ב' דעות: א' מיסוד דאבא, וא' מיסוד אמא. והרי נתבאר ענין המוחין בעצמן.

פרק ב מ"ח

ועתה נבאר אופן התלבשותן תוך ז"א, כי הנה בהיות הנה"י דאבא תוך נה"י דאמא, נתלבשו כולם יחד תוך ז"א. ונבאר ענין התפשטות נה"י דאמא, וממנו יתבאר בחי' התפשטות נה"י דאבא. הנה נודע, כי הנצח הוא מתחלק לג"פ. וכן המוח הנקרא חכמה אשר בתוכו, נתחלק לג"פ ואלו מתפשטין בקו ימין דז"א, פ"ע דנצח אמא, אשר בתוכו שליש עליון דמוח חכמה, נתלבש בכלי חכמה של ז"א. ופרק אמצעי דנצח אמא, אשר בתוכו שליש אמצעי של מוח חכמה, מתלבש בכלי חסד דז"א. ופ"ת דנצח אמא, אשר בתוכו שליש עליון דמוח חכמה, מתלבש בכלי נצח דז"א. וכעד"ו נתפשטו ג"פ דהוד אמא, אשר בתוכם ג"פ של מוח בינה, ונתלבשו תוך קו שמאלי דז"א, שהם בג"ה שלו. וכעד"ו נתלבשו תוך (ת) נ"ה של אבא, אשר בתוכם מוח חו"ב, ונתלבשו ונתפשטו בקו ימין ובקו שמאל דז"א. תוך נה"י של אמא.

ואמנם דע, כי פ"ב של נצח דאמא, או

הגהות ומראה מקומות

(ש) עיין שער יעקב ולאח פרק ג'.

(ת) ג"א ליג תוך (כת"י).

(ר) עיין שער דרושי הצלם כללי החו"ג

כלל י"ד.

ואמנם צריך לידע, על איזה סבה היתה כך, כי הרי אנו דואין, שקו האמצעי נמשך ביותר בלי הפסק, ובב' הקוין ימיני ושמאלי, יש הפסק בין חסד ונצח, ובין גבורה להוד, כי הרי הזדועות הם בפירוד מן השוקיים, ואין הקוין מחוברים יחד.

ולהשיב את כל זאת, צריך שנבאר לך, מה ענין הצפרנים של האדם. גם ענין הקליפות והחיצונים, שמצינו לדו"ל, שיניקתן מן הצפרנים, לכן צריך הקוצצן, ליטול את ידיו. גם אמרו, כי בשחרית רוח רעה שורה על הידים, ואינה מסתלקת, עד שיטול ידיו במים. גם להבין ענין נ"ה, שהם א' ברכי דרבנן דשלהי מינייהו הוי, כי שם מתאחזין הקליפות בסוד ב' שקד אין לו דגלים. ובסוד כל היום דו"ה, היפך הוד. וכיוצא בזה, זהרי נ"ה, הם סוד ערבי נחל סתומים, ואין להם פתח פתוח כמו היסוד, וא"כ מהיכן הם יונקים.

אבל הענין דע, כי הקליפה, מקום יניקתה הוא, מסוף האצבעות, מקום הצפרנים. כי משם אר"פ בוקע ויוצא בין בצפרני ידיו, בין בצפרני רגליו. כי מן הידים בוקע אוד לצאת, ולכנס בראשי הידכיים כנ"ל, ואז יונקים משם בעודו מגולה שם. וז"ס שארז"ל ג' כי הידים עסקניות הן, ושניות לטומאה, וצדיכין נטילה אפילו לחולין, קודם אכילה. גם בקום האדם בבוקר ממטתו בלילה, כבד שרתה עליהן רוח רעה, וצדיכין נט"י שחרית, כנודע כי לעולם החצונים, כל יניקתן הוא מן הקצוות ומסיומן, כי אין להם דשות לעלות אל מקום הקדושה, אבל יונקים ממקום סיומן.

והנה בקצוות ההם של הזדועות, ושל הידכיים, שם אחיותן ויניקתן. והנה אנו דואין בחוש הראות, כי הבשר שבסוף האצבע נבקע, ומתוכו יוצא וגדל הצפורן, ויוצא לחוץ, ודרך אותו בקיעה יוצאין האודות הנ"ל, ויונקים משם החיצונים לפעמים, כשיש פגם ח"ו בישראל ולא תמיד.

והנה הצפרנים עצמן אינם בחי' קליפות

פ"ב של הוד אמא, הנה הם מתפשטין בכל אורך הזדוע ימיני, או שמאלי דו"א. ונמשך עד סיום צפרניו. ומתוך צפרני אצבעות, בוקע אוד ההוא, לפ"ג של נצח או הוד של אמא, וחוזר ונכנס ומתלבש, תוך ראש הירך הימיני, או השמאלי דו"א, בין פרק לפרק, ששם הוא מקום חלל, ויכול האוד לכנוס דרך שם, כדלקמן, ומתפשט בכלו, עד סיום דגליו. וכאלו תמשיל דרך משל, שידי הזו"א פשוטות ומשולשות למטה ותלויים על גופו וצפרני אצבעותיו מגיעין עד דישי ידכותיו, ויוצא אר"פ מצפרני אצבעות, ונכנסין בראשי ידכותיו, וכן עד"ז בנ"ה של אבא.

ואמנם אין בחי' הנ"ה דאו"א, נכנסין ומתפשטין תוך הגוף של ז"א כלל, שהוא הת"ת שבו. כי הנצח אינו מתפשט אלא בקו ימין בלבד, שהם חח"ן דו"א. והוד אמא, אינו מתפשט רק בקו שמאלי, שהם בג"ה דו"א. אבל ת"ת דו"א, הוא קו האמצעי, ואין נכנסים בו נ"ה דאו"א, אשר בתוכם תדין מוחין, הנקרא חו"ב דאו"א כלל, רק בב' הקוין בלבד, הימיני והשמאלי. וזהו בחי' הקשר, שיש לחכמה עם חסד ונצח. והקשר שיש לבינה, עם גבורה והוד. והבן זה מאד, ואל תטעה.

ובזה יתודעו קושיות וספיקות רבות, אשר מכללם הוא, לראות, איך נ"ה אשר תחת הת"ת, ואין להם התקשרות כלל עם הזדועות, כנראה בחוש הראות, כי מסיום הגוף, נתלין ויוצאין, ואם כן אינם נקשרים לקו ימיני ושמאלי, עם ח"ג, והרי שניהן יוצאין מקו האמצעי, אך יובן עם הנ"ל.

גם יתודע לך, לראות ולידע, מה נעשה מן האוד היוצא מן סיום הזדועות, דרך צפרני אצבעות, ולהיכן הולך ומתפשט. ואם נאמד שאינו יוצא כלל, זה דוחק גדול יותר, כי האוד לא נמשך לבטלה, אלא להתפשט בתחתונים, ולהאיר להם. ואם נאמד שנכנס דרך הגוף, זה א"א לסבה זו הנ"ל, שא"כ בטלת בחי' קוין, בסוד ימין ושמאל ואמצע.

הבשר של האצבע, זה צריך להתוך אותם, כי שם נתלין החצונים ויונקים בתכלית. וז"ש בזהר, ובג"ד לא בעא ליה לאינשי לרבאה לאינון טופרין וכו', והוא השיעור שהוא חוצץ בענין הנטילה של הידים, כנזכר לר"ל, והוא מה שעודף מכנגד הבשר, לכן ענשו של המגדל צפרנים קשה מאד.

וזהו ג"כ סוד הנזכר לר"ל בתקונים, בפסוק ויפזו זרועי ידיו, הנאמר על יוסף הצדיק, שיצאו עשרה ד' טפין זרע, מבין צפרני ידיו, כי משם לקחום החצונים, ושלטו בהן, בסוד שליטת החצונים בטפת בעל קרי כנודע. רק שמכאן בדרך האצבעות היא בקיעה מועטת (ודקה, וסתומים בפנים, ורוצין לצאת חוץ, ואינן יכולין) דוקא, כמו שכתבנו.

הענין הוא, במה שנחקר על מה נבקע הבשר שבסופי האצבעות. אבל הענין הוא, כי האורות מטבעם לצאת ולהאיר, ולהיות השפע הולך ומתרבה, ומתפשט למטה, כטבע מים הנובעים ויוצאין מן המקור, והנה הם חתומים וסתומים בפנים, ורוצים לצאת לחוץ, ואינם יכולין, ולכן בוקעים בקצוות האצבעות, ויוצאין לחוץ. אלא שאינם פתוחות רחבות, אלא צרות ודקות, ואז בהמשכם לחוץ, נדבקים בהם שרשי הקליפות, שהם הצפרנים כנ"ל, ויונקים משם, בין בצפרני הידים, ובין בצפרני הרגלים, כי שניהן בחי' קצוות, אשר משם יניקת החיצונים כנ"ל. (א)

גם תבין בזה ברכת מאורי האש, שאומרים במר"ש, בסדר הברלה, שכנזכר בזהר פרשה ויקהל, ה' נגד הצפרנים. ר"ל, כי מתוך הצפרנים בוקע האור ויוצא לחוץ. ובוזה יתורצו השאלות, דלמה לא נמשכו הקוין ביושר, אמנם היה פיסוק ביניהן, בין

ממש ח"ה, וכמ"ש בזהר ויקהל דרי"ה, דלבושין קדמאין דאתלבש בהו אדם בגנתא דעדן, הוי מאינון לבושיין, מאינון רתיכין דאיקרונ אחוריים, ואינון לבושיין דאיקרונ לבושי טופרא וכו'. ופי' הענין, כי אם הצפרנים היו ח"ו טומאה וקליפה, מה היה מועיל הנטילה, והרי לעולם הטומאה רבוקה באדם. אמנם הצפרנים הם מלבוש טהור וזך, אלא שהוא קשה בטבעו והוא מ"ש פ' תרומה דקמ"א, בשעתא דאתחריב בי מקדשא, לא אתחרב אלא מההוא סט"א בשעתא דאסתים למוחא כו', ובגין דעמא קרישא לא הוו תמן, חפיא על ההוא פתיחא, חופאה קלישא דפרוכתא קלישאה, לנטרא ההוא אתר, דלא יסתים ליה ההוא קליפה תקיפא, ואחיד בכל סטרין. באופן, כי צפרנים הם הלבוש הקשה, שניתן שם בראשי אצבעותיו ובקצוותיו, כדי שלא ינקו החצונים הנקרא קליפה תקיפא משם, כי בהיות שם קליפה הקלושה שהם הצפרנים, שהם קשה מאד, א"א אל החיצונים לינק משם, והצפרנים עומדין על קצוי פתחי סיומי האצבעות, למגן ולמחסה מן הקליפות החצונים, שלא ינקו יותר מן הצורך שלהם, כי בהכרח משם מקום יניקתו, אלא הכוונה הוא כדי שלא ינקו יותר מדאי.

ולכן מבחי' זו היו הלבושים של אדה"ר, בהיותו בג"ע הארץ, לשמרו מן החיצונים. ובהתפשט מהם, נשאר ערום, וירא ונתחבא מפני החיצונים והמזיקין. נמצא, כי הצפרנים הם שורש קליפות, אלא שהיא זכה בתכלית הזכות, והיא יונקת ממקום בקיעת הבשר, בסוף האצבעות כנ"ל, כי הרי משם צמיחת הצפורן, ומה שהוא כנגד הבשר, הוא בתכלית הזכות, אבל מה שעודף מן הצפורן, ויוצא לחוץ מכנגד

הגהה

(א) ונל"ח, כי זה יתרון קו האמצעי, והוא בסוד יעקב בחיר שבאבות אברהם יצחק שיצאו משם עשו וישמעאל, והבן זה. כנלע"ד. שאין בו יניקת חצונים, רק בסיומו, בפי היסוד.

הנהרות ומראה מקומות

(ד) עיין שער הנקודות פ"ג ובתלמוד ע"ס שיעור ו' בלוח התשובות לענינים תשובה ע"ג.

(ה) אות רס"ח.

אם הוא ביום השבת, ח) כי אז צריך להרחיק הקליפה בתכלית הריחוק.

עוד יש טעם ב' אל השאלה הנ"ל, והוא, שהיה כן לסבת פרצוף לאה, היוצאת מאחוריו. ואלו הב' קוין ימין ושמאל, אם היו ישרים בלתי הפסק באמצעיתם, לא היה יכול להגביה זרועותיו, להיות אור יוצא מהם להאיר אל לאה, לעשות חר"ב שבה, וכמו שכ' לקמן במקומה. ט)

ובזה תבין סוד נט"י, כי ע"י עלייתן למעלה, עולה האור, וחוזר לכנוס תוך המוחין עצמן, אז נכנס תוך לאה כמ"ש.

גם בזה תבין, סוד ברכת כהנים, שמגביהין ידיהם נגד כתפיהם, והנה יתבאר לקמן בענין פרצוף לאה. וגם בזה יתבאר שם, סדר המשכת אור פנימי, בדרך הקו ימין, או שמאל, איך יוצא ונכנס בין פרק לפרק, ע"ש היטב.

פרק ג מ"ת

י) ונחזור לבאר ענין התפשטות המוחין דז"א. והנה נתבאר ענין שינוי שיש בין איברי הזרועות והידיים לשאר האברים של הגוף כולו, שאלו נעים ונדים, עולים ויורדים. מה שאין כן בשאר האברים כולם.

אמנם קו האמצעי של ז"א, שבו המוחין של ז"א, מתפשטין דרך יושר בלתי פירוח, מדעת לת"ת ומת"ת ליסוד. והענין, כי הנה נתבאר שמוח הדעת דמצד או"א, מלובשים תוך כלים דיסוד אבא ואמא, וכל דעת משניהן כולל חר"ב כנ"ל, והנה היסוד של אמא, אינו כמו הנ"ה שכל א' יש בו ג"פ כנ"ל, אבל הוא פרק א' לבד, והוא נכנס ומתלבש תוך כלי הדעת של ז"א, ושם נעשה בחי' מוח דעת דז"א בראשו, ונודע כי כלי היסוד של הנוקבא, אין בו בחי' המשך והתפשטות, רק אותו השיעור של היסוד, הנתון באמצע בין ב' ראשי

הזרועות, והירכיים. אבל הענין הוא, כי אם לא היה כך, והיה הקו הכל ישר ונמשך עד סופו, והיה האור ג"כ נמשך בתוכו עד למטה תמיד, ושם מקום מעמד הקליפות והחצונים, שהם יונקים מהקצוות, וגם שהם תחתונים, ואז היו החצונים נאחזין באור היוצא משם בסופו מאד יותר מדאי, ובפרט אם היו עונות ישראל מרובים ח"ו. אבל עתה שהזרועות נפרדין כ"א בפ"ע, יכול ז"א להעלות זרועותיו למעלה, וידיו נגבהות עד נגד כתפות, ואז אין האור יוצא מן הצפרנים הגלויים, רק למעלה במקום ג"ר שבו, אשר אין שם שליטת החיצונים וקלי' ו) כלל.

נמצא, כי כאשר מעשה התחתונים רצוים, שאין כח אל החצונים להאחו, או ישפיל ז"א זרועותיו וידיו למטה, ויניחם נגד רישי ירכין שלו, ומתפשטין בתוך הירכיים הנ"ל. וכאשר מעשה תחתונים רעים ח"ו, אשר אז שליטת החיצונים בנה"י שלו, לסבת היות לבר מגופא, כנודע כי משם עיקר אחיותו, ולכן אז מגביה את ידיו למעלה, והאור נגלה למעלה במקום עליון, ואין להם אחיזה שם. וגם למטה אין האור נמשך, ואין אחיזה אל החצונים באור העליון, ולכן הונחו הזרועות באופן זה, כדי שיהיה לפעמים נשפלים, ולפעמים נגבהין.

ובזה תבין פסוק כאשר ירים משה את ידו וז' והבן, גם הבן סוד נט"י, שלא אמר רחיצת ידיים, אלא בלשון נטילה, לרמוז שצריך לשאת ולנטלם, בסוד שאו ידיכם קודש, כנוכר בגמרא ובוזרה. והטעם, כי הנה רחיצת ידיים, סבתה היא, להרחיק הקליפות מקצוות אצבעותיו ומצפרנים, כי שם מקומם כנ"ל, וזהו ע"י מימי החסד, וכדי שלא יחזרו הקליפות להתאחו באור היוצא מהם, צריך להגביה כלפי ג"ר, הנקרא קדש. ואז אור היוצא, חוזר ונכנס תוך המוחין ממש ממקום שיצאו. וז"ס שצריך בנטילה להגביה ידיו נגד ראשו ממש, ובפרט

הגהות ומראה מקומות

ט) שער יעקב ולאח פ"ה.

י) ע"י בס' שער החקדמות דף מ"ז ע"ב ובדף

נ"א ע"א.

ו) שער הקליפות פ"ב. ז) ר"ה כ"ט.

ח) עיין בספר שער הכוונות דרוש ענין השלחן

דף ק"ד ע"ב.

בגוף עצמו, ששם עיקר הגלוי אורות הדעת, ומקום התרחבותם.

והנה מהחזה דו"א ולמטה, או מתגלין אורות של מוח הדעת האמצעי, שהיה מלוכש תוך יסוד דאמא כנ"ל, והם בחי' ה"ח וה"ג. וה"ח מתחלקת בחג"ת נ"ה דו"א, ה"ה' בה'. והה"ג כולן נכללין ביסוד של ז"א. וז"ס יצחק, אותיות: ק"ץ, ח"י. כי הה"ג הנקרא יצחק, הם ביסוד, (כ) הנקרא ח"י, שהוא סיום וקץ הגוף. אמנם אורות הדעת דמצד אבא, המלוכש ביסוד דאבא, מתפשט גם הוא דרך קו האמצעי, ואמנם להיות יסוד דדכורא ארוך, הוא מתפשט יותר למטה ממקום סיום יסוד אמא, והוא יורד ונמשך עד היסוד דו"א. ואמנם הנ"ה, נתבאר שכ"א מהם יש בו ג"פ, והיסוד אין בו רק ב"פ בלבד, והם היסוד וראש העטרה שבו, ואע"פ שמתחלק לג' שלישים, אינם רק ב"פ, אלא שמתחלקין לג"ש.

ובזה תבין מ"ש (ל) כי תחלה בזמן היניקה, לא היו בנ"א בקו האמצעי שלו, רק ת"ת ויסוד בלבד. וכאשר הגדילו המוחין דו"א, אחר עיבור ב', אז נתהווה מאלו הב', ונעשה גם בחי' הדעת דו"א, והיה בקו האמצעי דו"א ג"ס דת"י. והיה בזה האופן, כי הנה מתחלה היה בו ת"ת ויסוד לבד, וכל אחד מהם תחלקו לג"ש, ונמצא ר"ש. וכאשר הוגדלו ונעשו בחי' הדעת, היה באופן זה: כי הו"ש נחלקו לג' חלקים, ב"ש דת"ת, נעשה ממנו הדעת. וב"ש האמצעים, שהם שלישי תחתון דת"ת שלישי עליון דיסוד, נעשה מהם ת"ת דו"א. וב"ש תחתונים דיסוד, נעשה מהם בחי' היסוד.

וכע"ז הוגדלו בחי' ב' קוין, ימין ושמאל. כי תחלה לא היה בכל קו, רק ב"ס בכל קו, ואחר כן הוגדלו ונעשו שלשה ספירות בכל קו מהם. אלא שיש הפרש ביניהם, כי חסד ונצח שבקו ימין, וגבורה והוד שבקו שמאל, כל מדה יש בה ג"ש ממש, שהם ג"פ נפרדין זה מזה, בכל ספירה מהם. וכנזכר בוזה

פרקי עליונים דנ"ה שלה. ויש בחי' אחרת, והיא אותה הנקרא בגמ' ובהרמב"ם על איילונית, שאין לה שפולי מעיים כנשים, והוא בחי' בשר התפוח, כעין עטרה, בסיום היסוד שבה, והנה היסוד עצמה שלה, הוא מתלבש למעלה בדעת של ז"א בראשו, אבל הבחינה השני, הנקרא עטרה, מתפשטת יותר למטה, ומתלבשת תוך שלישי ת"ת דו"א, עד מקום החזה שלו, ומשם ולמטה אין עוד התפשטות כלי יסוד של אמא כלל.

והנה בזה תבין, שינוי א' שיש בג' קוין, כי קו ימין ושמאל, אשר בתוכם מתפשטין ומתלבשין מוח חו"ב, המלוכשים בנ"ה של אמא כנ"ל, הנה האורות ההם סתומים, ולכן הם קוין בלתי רחבים ועבים, כי הם בחי' הזרועות והשוקיים, שהם ארוכים בלתי רחבים. אבל קו האמצעי הוא ת"ת, והוא הגוף שהוא רחב מאד, משא"כ בשאר הקוים. וטעם הדבר, לפי שאורות מוח הדעת האמצעי, מתפשטין בתוכו, והנה שם עומד ומתלבש בחי' עטרה של יסוד דאמא. הנקרא רחובות הנהר, כי הוא מקום רחב, ואינו מקום צר, כמו פי עטרת יסוד הזכר, ואז מתחיל משם אור הדעת שבתוך כלי של יסוד של אמא להתרחב. ואח"כ מהחזה ולמטה, יוצא אור הדעת מגולה לגמרי, בלתי לבוש כלל ביסוד דאמא, כי כבר נגמרה ונסתיים כנ"ל. ואז האור יוצא ומתרחב, (דרך נקב) בלי עיכוב מסך וכיסוי, ואז מתרחב כלי הגוף הנקרא ת"ת, ונעשה רחב יותר משאר הספירות.

אמנם גם בקו ימיני, יש שינוי מיניה וביה, וכן בקו שמאלי מיניה וביה, והוא כי אמצע קו שהוא חסד, או הגבורה, הם בחי' הזרועות, והם יותר דקים מן הקצוות הקוין, שהם השוקיים והברכיים, שהם עבים יותר מן הזרועות. והסבה הוא, ע"ד הנ"ל, כי למטה החסדים שהם אור הדעת מתגלים, לכן מתרחב הכלי, אבל אינו כ"כ בגלוי ובהתרחבות כמו

הגהות ומראה מקומות

(כ) עיין שער הארת המוחין פ"ח. (ל) בשער מוחין דצלם פרק א' ו' ושער דרושי הצלם פרק ו' ושער הנסירה פרק ד'.

מכוסין בכלים של או"א. אבל השינוי הוא בקו אמצעי, כי היסוד דאבא מתפשט בכל אורך קו אמצעי דז"א, עד סיום (היסוד) דז"א. אבל היסוד דאמא, מסתיים בחוזה דז"א. לכן גם באורות הפנימים שהוא הדעת, יש בהם שינוי, כי אורות הדעת דמצד אמא, מתגלים מן החוזה דז"א ולמטה. ואורות דעת דמצד אבא, מכוסים תמיד, ואינן מתגלים לעולם.

פרק ד מ"ק

(ג) ענין הלב של אדם דז"א מה ענינו. דע, כי הלא נודע כי לב מבין. ונודע שהוא סוד בינה. ובמ"א מצינו שהוא הת"ת. ובמ"א מצינו, שהוא במלכות, והכל א'. אמנם תחלת ענינו, כי הלא נודע, שכל האברים ראשים וחשובים, הם בסוד הי"ס כנודע. אך הלב, לא מצינו לו שום כינוי בשום ספירה, כנודע כי הראש הם ג"ר, והזרועות והגוף הם ג' אמצעיות, והרגלים והיסוד הם ד"ת. ואמנם מצינו שהלב בו חיות האדם תלוי.

והענין, כי הנה הנה"י דאבא, מתלבשים תוך נה"י אמא, וכולם מתלבשים תוך ז"א. ואמנם עד מקום החוזה, עד שם כל האורות סתומים הם, ושם בחוזה מתגלין כנודע. ואמנם ההפגעה והארה הראשונה, שיוצאים אלו האורות בכח במרצה מתוך היסוד דאמא, אשר תחלה היו שם צרים ונוגשים ודחוקים, ועתה כשיוצאים, בהפגעה ראשונה, מאירין באור נמרץ וגדול מאד, שם תיכף בצאתן, עושין שם רושם גדול מאד, ושם נרשמים האורות דאז"א כולם כאחד, אור נפלא וחוק מאד, וקרוב אל מעלת האור שהניחו במוחין, אך ודאי שהוא יותר קטן ממנו במעלה, וזאת הארה, נקרא לב האדם, לכן המוח האדם, הוא עיקר האדם, והלב שני לו, כנודע.

נמצא כי קיבוץ אותן האורות במקום יציאתן הראשונה, שהוא בחוזה, אותו הקיבוץ המתרשם שם, נעשה בחי' הלב, ואין בו

פרשה ויחי דרנ"א, בענין י"ב שבטים, הנכללין בדי' ספירות אלו, וכנגד ד' דגלים. אבל היסוד, אע"פ שנחלק לג' חלקים, אינו רק ב"פ לכו. ונמצא, כי כאשר השליש העליון של היסוד, (מ) נעשה ממנו ת"ת, בעת ההגדלה כנ"ל, אין השליש ההוא בחי' פרק שלם בפ"ע, ולסבה זו. אע"פ שנעשה ממנו ת"ת, עדיין נקרא יסוד, כי לא נפרד, ויש לו התקשרות עם היסוד. וז"ס מ"ש פרשה פנחס רכ"ג, דגוף וברית חשבינן חד.

ונחזור לענין, לבאר ענין היסוד של אבא, כי הנה יש בו ב"פ: יסוד, ועטרה שבו. והנה היסוד ארוך יותר מן העטרה, ולכן היסוד עצמו נחלק לב' חלקים: א', הוא שורש היסוד, המושרש ומונח בין ב' ראשי הירכיים שהם נ"ה, אשר שם מחוברים יחד שלשתן, שהם הנה"י, ומקושרים יחד שלשתן, ומבחי' חלק יסוד זה, נעשה דעת דז"א דמצד אבא, כי הוא מחובר עם חו"ב שברישי ירכין שהם נ"ה של אבא. ושיעור התפשטות חלק זה העליון של יסוד אבא, הנה הוא נמשך עד סיום שלישי עליון דת"ת דז"א, שהוא עד החוזה, והוא ממש כשיעור התפשטות סיום היסוד ועטרה של אמא כנ"ל. וחלק תחתון של יסוד אבא, הוא בחי' היסוד, אחר התפרדו מן הירכיים שהם נ"ה, ונבדל בפ"ע, ושיעור התפשטותו, מן החוזה דז"א, עד סיום הת"ת, שהוא הגוף דז"א. ובוזה תבין, כי כמו שמן החוזה ולמטה, נבדל ונפרד היסוד, מן נ"ה דאבא, בתוך הז"א. כן הז"א עצמו, עד החוזה, היו ב' זרועותיו מתדבקין עם גופו. ומהחוזה ולמטה, נפרדין קוי הזרועות ימין ושמאל מן הגוף, שהוא קו האמצעי, והבן זה.

והנה העטרה של יסוד אבא, היא מתלבשת תוך יסוד ז"א, ושיעור עטרה זו בסיום (נ"א כשיעור) כל היסוד כולו דז"א. והרי נמצא, כי בבחי' ב' הקוין נ"ה דאז"א, אין שינוי בין אבא לאמא, כי כולם מסתיימין בסיום נ"ה דז"א עצמו, ממש בשוה. וגם כי אורותיהן

הגהות ומראה מקומות

(מ) שער שבירת הכלים פ"ג. (ג) עי' זהר פנחס מן אות שצ"ט ובמראות הסלם מאמר אברים הפנימיים.

היכל ז"א שער פרצופי ז"ן

ז"א, אין יוצאת שם בחינת שום פרצוף, כי הזכרים יוצאין מצד מוחין דאבא, ומצד פנים והנקבות יוצאין ממוחין דאמא, ומאחור ז"א. ולהיות פ) שהמוחין דמצד אבא, בהיותן מתפשטין עד החזה דז"א, הם מכוסים בב' כסוים: כסוי נה"י דאז"א. לכן אין בהם כח, לבקוע ולעבור שני המסכים, ולהאיר לחוץ דרך הפנים דז"א, מהחזה ולמעלה, כי אם מהחזה ולמטה.

ועוד ט"א, כי אם היה פרצוף יעקב יוצא נגד פניו דז"א למעלה, היו פני ז"א מתכסים, ולא היה מאיר, וכתוב באור פני מלך חיים, כי ע"י האורות (פניו) פנים, מתמתקים הדינים כנודע, ומתבטל כח החיצונים. ואמנם מהחזה ולמטה, כאשר מתפשטין המוחין משם ולמטה, אז המוחין שמצד אבא אין להם רק כסוי א' לבד, שכבר נגמר כסוי כלי היסוד דאמא בחזה, לכן יש להם יכולת לבקוע ולהאיר מחוץ אל הז"א, ולהוציא פרצוף יעקב, שהוא מהארת מוחין דאבא מהחזה ולמטה, מכנגד פני ז"א, ומבחי' החסדים המגולים לגמרי בלי שום מסך.

ומהרעת של צד אמא, יצאה רחל נוקבא דז"א, עקרת הבית העיקרית, הארה גמורה, מהחזה ולמטה מצד אחור דז"א, עד סיום רגליו דז"א ממש. משא"כ בלאה העוברת דרך מסך כנ"ל, שאינה רק הארה בעלמא, וכולה דינים.

הכלל העולה, כי לאה היא למעלה מן החזה דז"א באחוריו, ויוצאת מן מוחין דאמא, ורחל נוקבא דז"א, תחת לאה, מהחזה ולמטה באחוריו גם כן. (וגם היא יוצאת) ממוחין דאמא, ויעקב בעלה דלאה, יוצא מהחזה ולמטה דרך פנים דז"א, ויוצא מן מוח דאבא.

והנה מתבאר, למה הזכר יוצא דרך פנים דז"א והנקבה דרך אחור, כי זה מצד אבא, ואלו מצד אמא, ולעולם הזכר בערך הנקבה, הוא פנים, והיא אחור, בסוד אחור וקדם צרתני. והנה בהיות אז"א קודם התיקון אב"א, עכ"ז,

איברים ועצמות, כי אינו רק דבר רוחני מאד, כמו המוחין, וז"ס הלב. אמנם קריאתו בשם זה הוא, כפי חשבון האורות המתקבצין שם, והם האורות דאז"א, שהם ל"ב אורות.

ונלע"ד לומר, שהם ח' מוחין של אז"א, ח' הויות, שהם ל"ב אותיות. אך מה שקבלתי בזה הוא, כי הלא עיקר האורות הם מן הב' יסודות לבד, כי נ"ה הם בב' הצדדין, ואינם במקום הלב, וגם כי הם לעולם סתומים, אך הב' יסודות הם המתגלגין והמאירין. והנה נודע, כי מה שמאיר הוא החיצוניות והאחורים שלהם כי הפנימיים היא בפנים, ואינו מאיר לחוץ, אלא האחוריים העומדים מבחוץ כלפי גופא דז"א, כנודע, והוא פשוט. והנה האחוריים של אבא, הם קפ"ד. והאחוריים של אמא, הם קס"ו. והנה בב' אחוריים, יש ל"ב אותיות, באותיות המילוי לבדם, כזה: ו"ד, ו"ד"י, ו"ד"י"י, ו"ד"י"י"י, ו"ד"י"י"י"י, וזהו סוד לב. (י"ו אותיות של ע"ב וי"ו אותיות של ס"ג רק אותיות דאחוריים).

פרק ה מ"ת

והנה נתבאר ענין הז"א בעצמו. ועתה נבאר דרך כללות, ג' פרצופים האחרים, שהם: רחל נוקבא דז"א, הנקרא ישראל. ויעקב, ולאה. כי ג' אלו נאחזין בו, ויוצאין ממנו, באופן זה אשר נבאר: דע, כי מצד המוחין שנתפשטו בז"א, אע"פ שצריכין לו לעצמו, עכ"ז יוצאין מהם הארות לחוץ, כי למעלה במקום המוחין עצמו, אשר שם כל בחי' ריבוי האורות ההם, אז האירו האורות לחוץ דרך אחורי הז"א, ויוצאה פרצוף לאה באחורי ז"א, למעלה, מן הראש ע) ועד החזה דז"א.

ויוצאה מבחי' הארת המוחין דמצד אמא, שהיא נקבה כמותה, שאין לה רק מסך א' לבד, לבקוע ולצאת, ולסיבת המסך ההוא, לאה כילה דינים כמ"ש בע"ה. אבל דרך הפנים של

הגהות ומראה מבימות

ו) עיין ספר שער ההקדמות דף מ"ז ע"ב. עיין שער מוחין דצלם ס"ד ובתלמוד ע"ט

שיעור ט"ו בלוח התשובות לענינים תשובה רנ"ו. עיין שער הארת המוחין פ"א.

השער הששה עשר

שער הארת המוחין ז"ן ובו ט' פרקים.

(ר) אחר שנתבאר, ענין ישראל ורחל ויעקב ולאה, נבאר עוד עניינם, וגם הארות רבות אחרות שיוצאות מז"א לחוץ, והם בחי' ב' המטות: מטה האלהים, ומטה משה. דוד המדבר, מה עניינם. וענין יעקב ועשו. וענין הערב רב, שנתערבו בדור המדבר. וענין ג' מתנות: באר. ומן. וענני כבוד. וענין המרגלים. ויהושע וכלב. וענין ג' נקודות הנזכר פרשה תצוה בזוהר, שהם: ישוב, וחורבה, וג"ע הארץ. וענין אפרים בן יוסף, ופעור, וסלע.

פרק א מ"ת

(ש) והנה כבר נתבאר לך, ענין ב' מיני מוחין שיש אל ז"א, מן אבא, ומן אמא, מתלבשין תוך נה"י דאמא, ותוך נה"י דאבא. ונה"י דאבא, מלובשין תוך נה"י דאמא. ונה"י דאמא, תוך ז"א עצמו. גם נתבאר אצלינו, כי יסוד דאמא, נשלם בחוזה דז"א. לכן עד שם, היו מוחין דאבא, מכוסים תוך הנה"י דאמא. ומשם ולמטה, מתגלה יסוד אבא, ולסבה זו יצאו שם חוץ לז"א, ב' פרצופים. כי מיסוד אמא, ר"ל מאורותיה המגולין, שנתגלו מן החוזה ולמטה, יצאה רחל מאחוריה, שיעור מקום זה. ומלפניו, יצא פרצוף יעקב, ג"כ כשיעור מקום זה, אלא שהוא מן היסוד של אבא, שנתגלה עתה מן החוזה ולמטה, ומסתיים עד שיעור פי יסוד דז"א, שוה בשוה.

ואמנם יש שינוי א' ביניהם, והוא, כי רחל היא דבוקה עם ז"א אב"א ממש, בכותל א' בין שניהן, עד שצריך נסירה להפרידן ולהחזירן פב"פ. אבל יעקב, אע"פ שעומד בפני ז"א, מחציו ולמטה, אינו דבוק עמו ממש, ויש אויר פנוי ביניהם, כמ"ש לקמן בע"ה.

היה אבא בבחי' פנים, בערך הנקבה שהיא אחוריו, ולכן אורות דאבא, יוצאין לצד פנים דאמא לצד אחור.

גם נתבאר הטעם, למה הזכר א', והנקבות ב', כי הזכר יוצא מן מוחין דאבא, אין לו גילוי רק מהחוזה ולמטה. אבל המוחין דאמא, שאף למעלה אין להם אלא כסוי א', לכן יצאו מהם ב' נקבות: א' למעלה, וא' למטה.

גם דע, כי אחורי יעקב (הוא כ) נגד פנים דז"א. ופני לאה, כנגד אחור דז"א. ואחור דרחל, נגד אחור דז"א. ולמטה נתבאר טעמיהם.

ונבאר ענין ז"א עצמו שאמרנו לעיל (צ) שנקרא ישראל וישורון. (ק) והענין, כי הז"א הוא פרצוף א' שלם, מראשו ועד רגליו בלבד, אמנם חציו העליון שהוא מן הראש ועד החוזה, נקרא ישראל. וחציו תחתון שהוא מהחוזה ולמטה, נקרא ישורון. וטעם שמות אלו, הנה נודע מ"ש התיקונים, כי ישראל, הוא: שיר א"ל. שיר משמאלא, אל מימינא. פי' כי הנקבה לאה, (נ"א כי כח הנקבה) היא בחי' דינין, נקרא שיר, והיא משמאל באחור. והז"א רחמים, נקרא א"ל, והוא בימינא, בפנים.

גם נקרא כן, לפי שיש בו ב' בחי' מוחין: א', מצד אמא, נקרא שיר. וא' מצד אבא, נקרא א"ל. אבל מהחוזה ולמטה, נקרא ישורון: מלשון שורה, כמאחז"ל אין שורה פחותה מג', שנאמר ישור על אנשים וגו'. והם: יעקב מצד הפנים, ורחל מצד האחור. וז"א באמצע. הרי שורה של ג', ואין זה אלא מהחוזה ולמטה, ולכן בחי' זו נקרא ישורון. וז"ס, ישראל אשר בכך אתפאר. כי ישראל אשר הוא ז"א, בו יתפארו ויסתעפו כמה פארות. וענפים יוצאין ממנו, שהוא: פרצוף לאה, ורחל, ויעקב, דוד המדבר, וענין המטות, כמ"ש בע"ה. ומלת אתפאר: הוא לשון פארות, ולשון מסעף פארה במערצה, ר"ל ענפים.

הנהרות ומראה מקומות

(ר) עיין בספר שער הפסוקים דף ג"ז ע"ב.
(ש) עיין שער פרצופי ז"ן פ"א וב'.

(צ) פרק א'.
(ק) עיין שער הפרצופים פ"ה.

וטעם הדבר בקיצור הוא, לפי שרחל היא נוקבא עיקרית דז"א, והנה היא אסקפלירא דלית בה (נהורא) מגרמה כלום כנודע, ואינה נתקנה אלא ע"י ז"א בעלה, ולולי שמתחלה היתה עצם מעצמיה ובשר מבשרה בתכלית הדיבוק וקישור, לא היה חושש אח"כ לתקנה, ולהאיר לה כל הצורך. אבל ביעקב לא הוצרך ענין זה, דלא שייך ביה האי טעמא.

ושורש ביאור ענין זה, כי הנה אבא עיקר הארתו הוא ליעקב, כמ"ש אצלינו על פסוק ויקם עדות ביעקב, כי היסוד דאבא, אשר בתוכו הדעת של זעיר אנפין הנקרא עדות, הנה הוא ליעקב, וע"ש. ואמנם מה שמאיר בז"א, הוא דרך העברה בעלמא, ולכן אין יעקב צריך להדבק עם ז"א בכותל ומחיצה אחד בלבד בין שניהם, אלא ברחוק, וז"ס מרחוק ה' נראה לי. וביארו בזהר בהרבה מקומות, כי מרחוק הוא חכמה, כמ"ש פרשה בהעלתך, ובפרשה שמות, על פסוק ותתצב אחותו מרחוק, ת) כי כל אורות אבא, הם מרחוק ולא מקרוב.

ובזה תבין טעם אחר, אל מ"ש ב) לעיל טעם, למה מהאורות אמא יוצאות ב' נשים: לאה, ורחל, באחורי ז"א. ומאורות אבא, אינו ייצא רק פרצוף א' של יעקב לבדו, בפני ז"א. וזהו ט"א, והוא אמיתי ועיקרי, כי הנה באמת הוא, שגם אורות של אבא, מוציאים לחוץ ב' פרצופים, דרך פנים, כמו שאורות אמא, מוציאים ב' דרך אחור דז"א, אלא ששם באחור, יצאו א' למעלה עד החזה, וא' למטה מהחזה. אבל כאן, שניהם יצאו למטה מהחזה. והטעם הוא כנ"ל, כי אין ראוי שיהיה פני ז"א מכוסים בלתי מאירין, דכתיב באור פני מלך חיים, וע"ש, לכן שניהם יצאו למטה מהחזה.

וגם לטעם אחר הנ"ל, כי להיות אורות אבא מהחזה ולמעלה, סתומים בב' כסוים, לא הוציאו שם שום בחי' אורות כלל, אלא למטה מהחזה, שנפסק יסוד דאמא, ואין להם רק מסך א' לבד, שהוא יסוד דאבא עצמו. ואע"פ שיש כאן עדיין מסך א', עכ"ז יש בו כח להוציא כאן ב' פרצופים ביחד, לפי שגם אורות דאימא המגולין כאן בלי שום מסך כלל, סייעו את האורות דאבא, ונתנו בהם כח להוציא ב' פרצופים יחד כאן למטה. אבל

אמנם האורות אמא, הם לז"א ורחל ביחד, כי החסדים ניתנין לז"א, וגבורות לנוקבא, ושניהם יחד דבוקים ביסוד אמא, לכן גם זו"ן שמקבלין הארתם, דבוקים יחד. ובפרט על מ"ש במ"א, כי בעת היותם דבוקים אב"א, מן הגבורות דאמא לבדם, נעשה להם כותל אחד לשניהם, חציו לז"א בעוביו של כותל, וחציו עובי הכותל לנוקבא, כי הם כולם בחי' גבורות לבדם, אבל בעת הנסירה להתזירם פב"פ, כתיב, ויסגור בשר תחתינה, וביארו באדרא דקמ"ב, ובאתרהא שקיע רחמי וחסד. פירוש, נעשה הכותל שלו מן החסדים, כותל שלם לעצמו, וגם לה כותל שלם לעצמה, מן הגבורות. שגם חצי הכותל שלו של הגבורות, ננסרו, ונפלו, וניתנו אליה. א) כנזכר בסוד השופר, ובמ"א, ובביאור ברכת אבות של ר"ה, ע"ש.

הנהגות ומראה מקומות

- (א) בשער הכוונות שער דרושי השופר פ"א.
 (ב) שער פרצופי זו"ן פ"ה.
 (ג) עיין הקדמת הזהר אות פ"ד פ"ה ובסלם שם.

תפילין דז"א. ואחר כך עוד חוזר האור לאחור, ונכנסת תוך גופא דז"א, ויוצא ממנו דרך האחור, ושם יוצא עד מצח הפנים של רחל נוקבא דז"א, ונעשה שם בחי' תפילין ש"ר רחל, הנקרא תפלה ש"י דז"א. והבן זה, כי בערך רחל נקרא תש"ר. ובערך ז"א, נקרא תש"י, כי היא ניתנת בזרוע שמאלי, כנזכר אצלינו בביאור כוונת תפילין ש"י.

נמצא, כי דור המדבר הזאת, היא לאה אשת יעקב. בסוד יעקב איש תם, כי כבר בארנו במקום אחר, כי לאה נקראת תם, לפי שהיא בחי' קשר תפלה ש"ר דז"א, ולקחת הארה ד' אלפין, מד' אהי"ה, שיש בנצח הוד יסוד דאמא, אשר בהם מלובשים מוחין דז"א מצד אמא כנ"ל, לעשות מוחין שבה. וד' אלפין, הם גימטריא מד"ת, כנזכר על ומדת ימי מה היא. וכאשר תסיר הד' אלפין עצמם הפשוטים, ששרשם בז"א, ישארו בה כמנין ת"ם.

כן הענין כאן ביעקב, לכן נאמר כאן, ויעקב איש תם, בעלה דת"ם, כנזכר בוהר שלח לך קס"ג, ובכמה מקומות.

נמצא, כי פרצוף הזה הנקרא דור המדבר, אינו נגמר תיקונו, עד אחר כמה וכמה בחי' הארות: הארה הא', הוא בתחלה, כאשר יצא הארת יסוד דאבא דרך הפנים מחוץ לז"א, להוציא את יעקב. ואז קודם שיאיר ליעקב, האיר במקום הזה, הנקרא דור המדבר כנ"ל, כי תכף ביוצאו משם מאיר סמוך אל ז"א, ואח"כ מתרחק יותר, ומאיר ביעקב עצמו. ואמנם עיקר הארה זו, היתה ליעקב, כי זה כוונת האור, להוציא לחוץ. אלא שדרך העברה בעלמא, האיר במקום דור המדבר כנ"ל.

ואח"כ, בעת הכאת קוצא דשערי, באחורי גופא נגד החזה באחור ז"א, כדי להוציא תפילין ש"ר יעקב כנ"ל, גם הארה זו קודם שתגיע אל יעקב, פוגע בזה המקום, הנקרא דור המדבר, וגם זה הארה בעלמא, ודרך העברה, כי עיקרה ליעקב. וכבר בארנו בענין

אורות דאמא בהיותן למעלה מן החזה, אע"פ שגם שם לא היה להם רק מסך א' לבד, לא יכלה להוציא ב' פרצופים שם למעלה, רק לאה לבד, והטעם, לפי שאין שם אורות אחרים מגולים לגמרי שיאירו בהם, כמו שיש למטה אורות דאמא המגולים לגמרי, המוסיפים כח באורות אבא, להוציא ב' פרצופים במקום א' למטה.

והנה זאת הארה שאמרנו, שמפסקת בין פני ז"א אל אחורי יעקב, הוא בחי' לאה אשת יעקב. כי כמו שיש לאה אחת באחור זעיר אנפין, כך יש לאה אחרת באחורי יעקב, ומבחי' לאה זו יצאו כל דור המדבר שיצאו ממצרים. ושלא נחליף בדברינו, בין לאה ללאה, לכן מכאן והלאה נכנה ללאה זו השניה שבאחור יעקב, דור המדבר, לסבה הנ"ל. ובכ"מ שנוזכר דור המדבר, הוא ענין לאה זו הב', וכבר זכרנו לעיל, ובארנו שם קצת טעמים, ע"ש. אמנם דור המדבר הזה, אחוריה הם נגד פני הז"א, ופניה נגד אחורי יעקב, כי כמש"ל כי לאה פניה כלפי אחורי ז"א, כן דור המדבר, פניה כלפי אחורי יעקב.

ואמנם ענין יציאת פרצוף של דור המדבר, אין כאן מקומו, אלא שאנו בארנו ענין כוונת תפילין של יעקב, והקשר שלהם. ותפלה ש"י, שהיא רחל אשת ישראל, וקשר שלה, ע"ש כי שם נתבאר באורך. אך ג) הענין בתכלית הקיצור הוא זה, כי הנה אחורי רישא דז"א, יש חד קוצא דשערי, ונמשך דרך האחור, ומסתיים עד החזה. כנגדו מן האחור כנ"ל, ושם הוא מכה בגופא דז"א עצמו באחוריו מב' הצדדין, ונכנס הארה זו בתוכו, בכח ההכאה, ובוקעת ויוצאת מגופא דז"א דרך פנים שלו, ומשם מכה באחורי רישא דיעקב, ונמשכת עד מצחו ופניו, ושם נעשין בחינת תפילין ש"ר של יעקב. ומכח ההכאה גדולה, חזר האור לאחוריה, ומוציא קשר תפלה ש"ר של יעקב הנ"ל, והוא נקרא בחי' דור המדבר, כי כן לאה היא סוד קשר תפילין ש"ר של

גהות ומראה מקומות

(ג) עיין בספר עולת תמיד דרושי התפילין דף מ' ע"א.

היכל ז"א שער הארת המוחין

כוונת תפלה של יעקב, כי כשעוברת הכאת קוצא דשערי דז"א, תוך גופא דז"א עצמו, הוא שואב ולוקח עמו מן האורות הפנימים דז"א, והם מנצח הוד יסוד דאבא, גם מנה"י דאמא, מן פרקין אמצעים שלהם, המלוכשים בחג"ת דז"א, ואז מוציאין הארה זו לחוץ אל יעקב. נמצא כי ביעקב יש קצת אורות נה"י דאמא, וזכור זה היטב.

ואמנם כשאותה ההכאה של האורות כנ"ל, חוזרין לאחור עד רישא דרחל כנ"ל, אז לוקחת הארה ג"כ מן המוחין דיעקב, ומוליך עמו הארה ממשית אל דור המדבר באחוריה, (ואינה נגמרת עד אחר הכאה קוצא דשערי) ואז נגמרים ונעשין קשר של תפילין, ואז כתוב עליה, ויעקב איש תם כנ"ל. באופן שאין דור המדבר נגמרת, עד אחר הכאת קוצא דשערי דז"א. ואל תתמה, איך היא יותר קרובה אל ז"א, ויעקב מרוחק מן ז"א. כי הנה היא עומדת שם באחור יעקב טפלה אליו, ולוקח הארותיה מצד אחוריו של יעקב, בסוד אור החזרה, ועושה אותה בסוד קשר של תפילין כנ"ל, ואין זו מעלה אלא גירעון.

זבזה יובן ענין דור המדבר, כי הם בני יעקב, ואנו רואין, כי הם קרובים אל ז"א, יותר מיעקב אביהם. אבל הענין, כי ודאי הוא שלא היו דור גדול כדור המדבר, אמנם הם טפלים אליו לסבה הנ"ל, כי הם יושבים באחוריה, ויונקים מדרך ערפו כנ"ל. ועוד, כי מלבד טעם זה, הנה יעקב אביהם, תחלה ירש מקום שלו החיצון ההוא, ואחר כך ע"י מעשיו נתעלה מדרגה אחר מדרגה, עד שנעשה מרכבה לפני ולפנים, אל הז"א עצמו. אשר ז"ס לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, והבן זה.

ודע, כי כל נשמת אנשי דור המדבר, כולם היו באים מזו הנוקבא, הנקרא דור המדבר על שמם כנ"ל, והיא אשת יעקב. והענין הזה הוא, כי כבר נתבאר אצלינו, בענין בחי' שיש בנוקבא דז"א, שהיא רחל אשת

ישראל, ואמרנו כי אחר שחטא אדה"ר, לא חזרו עוד פב"פ, עד בנין בהמ"ק של שלמה. אבל בזמן דור המדבר, היו אב"א. והנה בודאי היא, שזווג עליון לא נפסק אפילו בזמן דור המדבר, אמנם הענין הוא דע, כי ודאי שזו"ן היו אב"א בהיותן במדבר, ולא היה בהם זווג, כנזכר בזהר פרשה תרומה. אמנם הזווג שהיה נעשה אז בזמן דור המדבר, היה בחי' יעקב ונוקבא, הנקרא דור המדבר כנ"ל, וכל הנשמות של דור המדבר כולם, היו נמשכות מזווג זה, ולכן נקרא על שמם.

ומזה תבין מ"ש בזהר בהעלותך, כי הדור ההוא כולם נכללין במשה, כמ"ש שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבן. והטעם, לפי שכולן יוצאין מהארת יסוד אבא, שבתוך ז"א, אשר הוא נקרא בחי' משה, כמבואר אצלינו, שמשה הוא מיסוד אבא. ולהיות שיעקב ונוקבא הנ"ל שניהם נעשו מהארת יסוד אבא, לכן הנשמות הבאות מזווג ההוא, כולם נכללין במשה, כי ממנו תוצאות כולם.

וזה שארז"ל, על פסוק כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו, שקול משה כנגד כל ישראל, (ד) כי כולם ניצוצין שלו. גם ז"ס שנקרא הדור ההוא בדברי הימים ובמלכים דרדע, שפירש דור דעה, לפי שיצאו מהדעת של הז"א, שבתוך היסוד דאבא, שהוא בחי' משה ע"ה, והוא נקרא דעת עליון.

והנה בספר הזהר אמרו, כי כל אנשי דור המדבר, הם מסטרא דיובלא, והנה יובלא היא אמא, ולא אבא. ואם תדקדק תבין, כי דברי הזהר נכוחים למבין, כי לא אמר מיובלא אלא מסטרא (ה) דיובלא, ר"ל מהצדדים דיובל. כי הנה אין בינה עצמה נקרא יובל, אלא היסוד שלה לבד. וז"ס על יובל ישלח שרשיו, שהוא הנהר העליון יסוד דאמא, ושמו יובל. והנה יסוד אבא מלוכש בתוכו, ומוקף מבפנים מכל צדדיו, הנתון ביסוד אמא. גם עניינו הוא, כי אחר שנפסק יסוד דאמא בחזה דז"א, שם בקצתו התחתון, יוצא ומתגלה יסוד דאבא,

הגהות ומראה מקומות

(ד) רש"י בתחילת פרשת יתרו. (ה) עיין שער הזווגים פ"ו.

דז"א עצמו. ואלו הם ב"פ יעקב. וגם זהו ענין ב' יציאות הנ"ל, הנזכר בפרשה.

גם יש פי' אחר, כי הנה בהכרח הוא, כאשר נבקע יסוד אבא, יוצאין האורות תוך גופא דז"א, מבפנים חוץ ליסוד אבא, ואח"כ כשבוקעים גוף ז"א עצמו, יוצא יעקב ב' מחוץ לז"א, והרי הם ב' יציאות, וב' יעקב. והנה כאשר יעקב אבינו התחתון, שבזה העולם, התחיל לתקן מעשיו, ועלה מדרגה אחר מדרגה, ותחלה השיג להיות מרכבה לזה יעקב החיצון, שהוא קדמאה בערך יעקב אבינו, כי הוא היותר תחתון וקרוב אליו, ואז לא הוי שלים. ואח"כ עלה ונעשה מרכבה ליעקב פנימי שבתוך ז"א, שהוא בתרא, בבחי' ממטה למעלה, ואז הוא שלים. אבל בערך יציאות שלו למעלה, הפנימי הוא קדמאה, והחיצון הוא בתראה. וגם בזה נתבאר ענין ב"פ יעקב וב"פ יציאה, עוד יש פי' ג', כי גם אחר צאתו מחוץ אל הז"א האורות שלו עושים ב' מסעות: הא' הוא בסוד דור המדבר, שהוא קדמאה ליציאה, לאו שלים. ואח"כ נוסע, ועושה יעקב בעלה בתראה האמיתי שהוא שלים. וגם בזה יובן ענין ב' יעקב. וב' יציאות.

פרק ב מ"ת

(ז) והנה אחר שנתבאר דור המדבר, נבאר ב' האורות אחרות היוצאות מיסוד אבא, חוץ לז"א, והוא ב' המטות: מטה האלקים, ומטה משה. כנזכר בזה, כי גם אורות אלו נמצאו בזמן דור המדבר. גם ענין ערב רב, שהיו בדור המדבר מה ענינם, ואגב גררא נבאר ג"כ ענין עשו, איך הוא אחיו ממש של יעקב. והנה נודע הוא, כי היסוד דאבא, אשר נגלה עתה מחזה ולמטה, הנה בודאי פשוט הוא שיאיר מכל צדדין, כי בשלמא מצד אחור, אינו מאיר שם מחוץ לז"א שום הארה, כיון ששם עומדת רחל נוקבא דז"א, שהוא מבחי'

ז"ש מסטרא דיובלא, ר"ל מיסוד דאבא, היוצא מקצה התחתון של יובלא, שהוא יסוד אמא.

עוד ביאור אחר והוא, כי אף על פי שאמרנו, שהם מיסוד אבא, בהכרח הוא שבעת שיוצאין אורות אלו מתוך יסוד אבא, מתערבין הם עם האורות של החסדים דאמא המגולין, העומדין סביבות יסוד דאבא כנודע, ואז יוצאין לחוץ מעורבין אלו באלו, וגם הם בכלל דור המדבר, אבל אינם מכל בחי' אמא, רק מצד א' לבד, שהוא בחי' פנים. כי הנה כשנבקע יסוד אבא להאיר ביעקב, הוא יוצא דרך הפנים של ז"א, ואז פוגע בחסדים דאמא, אותן שהם בצד הפנים לבד, ושם מתערבין קצת נצוצין של החסדים ההם, עם האורות היוצאין מיסוד אבא, ויוצאין ביחד לחוץ להאיר ביעקב. וז"ס שהם מסטרא דיובלא, כי גם בהם יש צד אחד וסטרא חדא מיובלא, והוא צד הפנים כנ"ל ועיין לקמן.

גם ביאור אחר והוא, כי הנה החסדים המגולין דאמא, הם סובבין ומקיפין את יסוד דאבא מהחזה ולמטה, ולהיות הארתן מגולה, גורמים להרבות אורו, ואז נבקע כל היסוד ויוצא האור לחוץ, וזה סוד ונפיק מסטרא דיובלא, כי מכח היובלא המאירה בהם, לכן הם יוצאין לחוץ כנ"ל.

גם נלע"ד ששמעתי פי' אחר ממורי זלה"ה, (ו) והוא, כי דור המדבר הזה, נקרא לאה אשת יעקב כנ"ל, ואע"פ שזאת הלאה היא מן יסוד אבא, עכ"ז לפי שהיא בחי' לאה, היא מסטרא דיובלא, לכן אמר בלשון זה. והנה עם זה המאמר יובן הטעם, למה נקרא יעקב, לשון בקיעה, כי יעקב אותיות: יבקע. וגם יובן ענין יעקב יעקב פסיק טעמא, כנזכר באדרא קל"ח. גם יובן ענין פסוק ויהי אך יצא יצא יעקב, ב' יציאות. והענין, כי בחי' יעקב אינו יוצא אלא ע"י ב' בקיעות: א' מסך (נ"א בקיעת) יסוד אבא עצמו, ואח"כ האורות בוקעים בקיעה שנית, והוא כלי הגוף

הגהות ומראה מקומות

(ו) עיין בספר שער הפסוקים פרשת שמות. ובשער הלוקטים פרשת יתרו דף ע"ב ע"ב.

(ז) עיין שער הפסוקים וספר הלוקטים שם.

וענין קריאתן מטות, הוא לב' סבות: הא', להיות הארתן דרך נטייה באלכסון, כי אינם לא נגד צדדי ז"א בימינו ובשמאלו, ולא ביושר דרך פנים, אלא נוטין אל האלכסון בקרן זוית. והב' היא, כי נודע שהיסוד נקרא ו' ועירא, כי צורתו כעין ו' ארוכה, ואלו האורות יוצאין מיסוד דאבא, והם הארות ארוכות כעין וי"ן, ולכן קראן מטות, כי המטות הם צורת וי"ן ממש.

והנה להיות כי עיקר הארה היא היוצאת ביושר, לכן עיקר הארה שבשורה ראשונה, היא האמצעית הנקרא דור המדבר, אך ב' הארות העומדין באלכסון, טפלין אליה, כי הארתם מועטת. וכעד"ז בשורה הב', הארה האמצעי הנקרא יעקב, הוא עיקר הארה, וב' האורות העומדין באלכסון טפלין אליו, כי הארתן מועטת.

והנה מטות אלו, שניהן ניתנו ביד משה, וג"כ נקרא על שמו, מטה משה. והוא לסבה הנ"ל, כי שניהם יצאו מיסוד אבא, אשר שם הוא בחי' משה ע"ה, בהיותו מתעלם תוך ז"א, כנודע שבו ניתן דעת דו"א מצד אבא. וכמו שכל מה שברצון של יסוד אבא לעשות, עושה כל פעולותיו ע"י אלו המטות שבחוק, כן משה ע"ה כל פעולותיו היה ע"י המטות אלו, ופשוט הוא.

הרי נתבאר ב' אלכסונים, שבב' צדדי דור המדבר, שבשורה א' הסמוכה אל הז"א. ואמנם ב' האלכסונים שבב' צדדי יעקב עצמו, אשר בשורה החיצונה, הם ערב רב מצד ימין, ולפי שנשמתן באה משם שהוא צד ימין, לכן נתגייירו. זו"ש כי ערב רב הם ניצוצין של משה, בסוד לך רד כי שחת עמך, והבן זה. אשר ע"כ טרח בעבורם כ"כ, ומת במדבר בעבורם, כי רצה לתקנם כנזכר במ"א. ואמנם ההארה שמשמאל יעקב, הוא בחי' עשו אחיו, ולהיותו עשו משמאל, לא נתגיייר. וכבר בארנו, כי עיקר ההארה היא באמצע, שהוא יעקב, אך ב' צדדיו, הארתן מועטת גם האורות

אורות דאמא. אבל משאר הצדדים, שהם ימין ושמאל ופנים, ודאי שאורותן יוצאין שם. וא"כ צריך לידע, מה הם, כי כבר אורות היוצאין דרך פנים, בארנו לעיל, שהם דור המדבר, ויעקב. אבל אורות הצדדין מה הם. והנה אחר דרוש של מטות, וערב רב, ועשו, נבאר מה הם אלו האורות אשר בצדדין, ושם נבאר בחי': מן, באר, ענני כבוד.

אמנם נבאר תחלה דרוש הנ"ל, והוא כי גם צריך לחקור, כי מלבד האורות שמאירין דרך יסוד אבא, אל ב' הצדדין דו"א, דימין ושמאל, עוד יש הארה אחרת, כי מצד פנים ממש דו"א, יש ב' שורות של הארות: א' היא שורה הפנימי הקרובה אל ז"א, והוא הנקרא דור המדבר כנ"ל. ושורה הב' היותר חיצונה, הוא יעקב בעלה. אבל שתיים אלו, הם ביושר ממש, דרך פנים אל ז"א. אמנם גם באלכסון מאיר, והכל דרך פנים לז"א בלבד, והוא שהאור היוצא, נוטה באלכסון, ועושה הארה אחד לימין דור המדבר, גם נוטה באלכסון לשמאל של דור המדבר, ועושה שם הארה אחרת. וכעד"ז הוא עושה בימין ושמאל יעקב, העומד בשורה חיצונה, ב' הארות: א' לימינו, ואחד לשמאלו.

באופן: כי דרך פנים ממש דו"א, יש ב' שורות אורות, וכל שורה יש בה ג' הארות, והארה אמצעית שבכל שורה מהם, היא מכוונת ממש ביושר כנגד הז"א. וב' האורות שבימינם ובשמאלם, נוטים אל אלכסון, אמנם כולם הם בצד הפנים של ז"א.

ונבאר עתה בפרטות, הנה השורה הפנימית הסמוכה אל ז"א מצד פנים, יש בה ג' אורות: האמצעים היא דור המדבר, אשר כבר נת"ל. וב' המטות, הם בימין ושמאל. והנה בזה אמרו, כי המטות הם: הא', נקרא מטה סתם, הנקרא מטה ה', והב' נקרא מטה האלקים. ומטה סתם (ח) שהוא כנגד מטה ה', הוא בימין דור המדבר. ומטה אלקים, הוא בשמאלו, כי שם אלקים הוא דינין דגבורות.

הנהגות ומראה מקומות

(ח) עיין זהר בשלח אות צ"א.

יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו. וכבר נת"ל ענין ב' יציאות אלו שיש ביעקב.

ועם זה יובן תשלוּם הפסוק, כי כוונתו לספר, כי אחר שיצא יצא יעקב, ב' יציאות, ונעשה יעקב יעקב, עד מחוץ לז"א, בשורה החצונה. אז שם עשו בא מצידו ג"כ, ועומד בצד השמאלי של יעקב, ועייזו נעשו שניהם אחים ממש תאומים זה עם זה.

ואמנם קשה לפ"ז, כי הנה כפי זה הביאור, מדבר זה בעת לידתו ויציאתו לאויר העולם, וכפי פשט המשך הפסוק, נראה שמדבר אחר זמן הרבה בעת נטילת הברכות.

אמנם ביאור הענין הוא כך, והוא סוד גדול ונעלם בענין זווג זר"ן, כ) כי יש תימה גדולה כפי הנ"ל, כי הרי יעקב עומד בפני ז"א כנ"ל, וא"כ כאשר מזדווגים זר"ן פב"פ, היכן יש מקום לנוקבא דז"א לעמוד שם.

והנה תשובת שאלה זו, רמוזה בפסוק ועשו אחיו בא מצידו. והענין, כי בזהר שיר השירים, בענין אלפ"א ביתא דא"ת ב"ש, בארה שם בענין הווג של זר"ן, ואיך הקליפות מתרחקים משם בעת ההיא. ונמצא כי כאשר רחל נוקבא דז"א, באה להזדווג עם ז"א, אז עשו שהוא בחי' קליפה, אע"פ ששורשו הוא בקדושה כנ"ל, הנה יוצא הולך אל השדה שהוא של החיצונים, כנודע בסוד כי בשדה מצאה, שהוא מקום מדור כל הקליפות, הנקרא סטרא דחרובא, כנזכר בזהר. ולפי שעשו נוטה אל הקליפה, לכך הולך אל השדה שהוא לצוד ציד. ואז יעקב יורש מקומו, ולקוח ברכתו, שהיא בחי' אותו הארה, שהיתה נמשכת לו מן היסוד דאבא, בהיותו עשו בצדו של יעקב, ועתה לוקחם יעקב כל אותן הברכות. ואמנם לקיחת הברכות במרמה יובן, כמ"ש

בזהר שיר השירים, כי אין סט"א הולך משם, רק ע"י מרמה ותחבולה שעושין לו, שמכריזין שיבואו כל פמליא של מעלה לראות בכבוד המלך, והנה הקליפה הנקרא מלך זקן וכסיל,

של צד שמאל מועטין מהימין, שע"כ נתגיירו הערב רב, ועשו לא נתגייר. גם אותן שבשורה פנימית הקרוב אל הז"א, אין החיצונים נוגעין ונאחזין בהם כ"כ, אבל בעשו וערב רב, שהם רחוקים מן הז"א בשורה החצונה, שלטו בהם יותר החיצונים. ובשמאל שהוא עשו, שלטו יותר מבערב רב, להיותו מן השמאל כנ"ל.

ובזה תבין ענין ערב רב, שטרח משה לגיירם, כי היו ניצוצותיו. וכמ"ש לך רד כי שחת עמך. וכמ"ש ל, כי דור המדבר היו מבחי' הדעת דמצד אבא שבז"א, הנקרא דעת עליון. גם הערב רב נמשכים משם כנזכר. לכן גם ערב רב גימטריא דעת.

גם בלעם היה מבחינת קליפה הנאחזת בדעת הזה, וכמ"ש וידוע דעת עליון ממש, ולכן היה מקטרג בהם בדור המדבר. לפי כי בו היה דבוק, ואח"כ נפרד מהם, ולכן היה שונא אותם, מחמת קנאה.

גם תבין ענין עשו, שכ"כ טרח יצחק אבינו לקרבו תחת השכינה ולברכו, כמ"ש ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו. לפי שיצחק הוא צד שמאל שהוא גבורה, גם עשו הוא מצד שמאל של יעקב, והיה נמשך מתוך יסוד עליון דאבא.

גם תראה, כי עשו נאחו ביסוד אבא מבחי' אחוריים שלו, שהם יר"ד יר"ד ה"י כו', שהם גימטריא קפ"ד, ועם י' אותיות גימטריא צד"ק, ורוצה להתאחו ביעקב שהארתו מרובה כנ"ל, ורוצה להתקרב אליו, ואז בהתקרב אליו ובהתחבר צד"ק עם יעקב, נעשה עש"ה, שהם שוין בגימטריא. ועייין במ"ש לעיל בשמו של יעקב, ט) שהוא גימטריא ב' שמות אלקים, עם י' אותיות שבהם.

גם נתבאר י) בפסוק כי שרית עם אלקים ועם אנשים וגו', זמן ב' שמות אלה"ם אלו, היה רוצה עשו להתאחו בהן, להיותן בחינת דינין. וז"ס פסוק אך יצא יעקב מאת פני

הגהות ומראה מקומות

(ט) עיין שער הפסוקים פרשת שמות. (י) שער לאה ורחל פרק ב'.

(כ) עיין שער הלקוטים דף ע"ב.

יעקב לקח ברכותיו במרמה, ואז צועק בקול מר על מה שרימוהו, כי הוא לא חשב שיזדווגו, אז, שאלולי כך לא היה הולך כנ"ל.

פרק ג מ"ת

(ל) ועתה נבאר ענין המרגלים, וענין ג' מתנות טובות, שנתן הקב"ה לישראל: באר, מן, ענני כבוד, על ידי משה אהרן ומרים. ואח"כ חזרו שלשתם, ע"י משה, וגם יתבאר מה שכתבתי לעיל, כי בזמן דור המדבר, היה הזווג מן יעקב ולאה, הנקרא דור המדבר. ואחר שמתו, נתבטלה לאה זו, ונכנסת רחל במקומה, והיה הזווג מן ז"א עם רחל פב"פ.

והענין, כי כאשר מתו כל דור המדבר, ואת בנייהם הקים תחתם ליכנס לא"י, אז נתבטלה אותה הארה הנקרא דור המדבר אשת יעקב, כי ע"י החטאים שעשו דור המדבר, נתבטלה ונתעלמה הארה זו, ונכנסה לפנים תוך שורשה, שהוא יסוד ראבא שבתוך הז"א, היא, וגם הב' המטות אשר בבי' הצדדין כנ"ל, שהוא כללות כל השורה הפנימי, אשר קרובה לז"א, נתבטלה כולה. כי הנה המטות ההם, לא נשתמש בהם יהושע אח"כ, כי נגנזו כמאמר רז"ל, ולא נשתמש יהושע אלא בכידון אשר בידו, כנזכר בספר יהושע, גבי מלחמות העי. אבל לא במטה של משה, לפי שג' אורות אלו יוצאין מיסוד אבא, שהוא בחי' משה, לכן במות משה נסתלקו אלו האורות.

ובזה תבין טעם גדול, למיתת משה ודור המדבר, ולא נכנסו לארץ כנען, ובניהם דרא אחרא נכנסו, וזה תימא גדול. והנה בזהר פרשת בראשית דכ"א ביארו, דבניהם היו מסטרא דיהושע, דאיהו סיהרא, שהוא רומז ברחל, נוקבא דז"א, והיא הנקראת ארץ ישראל, לכן נכנסו שם. אבל משה ודורה, שהיו מבחי' ג' האורות הנ"ל, שיש להם מעלה יתירה, לכן בהסתלקותן, נסתלקו גם הם, כי משם שרשם, כי בעודם קיימים לא היו זו"ן מזדווגים, רק

לא יחפוץ בתבונה לראות בכבודו של מלך, ואדרבא הולך מדעתו ומתרחק משם, ובין כך ובין כך מזדווג המלך במלכה, ויעקב לוקח ברכותיו. נמצא, כי אלמלא ידע שכונתן הוא יהזדווג, לא היה הולך משם, כדי לקחת חלק מן השפע ההוא הנשפע אז. וזהו המרמה שמרמין אותה, ואז עי"ז לוקח יעקב העליון ברכותיו של עשו, כי הנה אז יעקב הולך במקום עשו, ושם מקבל הארותיו, שהוא סוד הברכות. ואז נשאר מקום יעקב פנוי, ושם באה רחל אשר היתה עומדת אב"א, וחוזרת עם ז"א פנים בפנים, בהיותה עומדת שם במקום יעקב, ואז מזדווגים יחד. באופן שאין מקום לרחל לעמוד פב"פ עם ז"א להזדווג עמו, עד אשר ילך עשו אל השדה של חורבה, כנודע. ואז יעקב יורש מקומו, וברכותיו והארותיו, ואז רחל עומדת במקום יעקב. והבן הקדמה זאת.

ואמנם אין ענין זה רק אחר שמתו כל דור המדבר, כי אז נתבטל הארת דור המדבר, הנקרא ג"כ לאה אשת יעקב כנ"ל. ובוזה אין הפסק בין רחל העומדת במקום יעקב, אל הז"א, כדי להזדווג עמו, שאין שם בחי' דור המדבר, כדלקמן בע"ה. אבל כל זמן שהיו דור המדבר קיימים, היה אותו הבחי' של לאה אשת יעקב, הנקרא דור המדבר שם במקומה, ולא היה זווג לרחל עם ז"א הנקרא ישראל, אבל הזווג היה מן יעקב עם בחי' לאה הזאת, הנקרא דור המדבר כנ"ל.

והנה אחר שנזדווגו רחל עם ז"א, אז עשו חוזר ובא מצידו מן השדה, ונכנס במקומה, כי לא הלך משם רק ע"י מרמה שרימו אותו כנ"ל, כדי שלא יקבל את הברכות הניתנין בעת הזווג. וכאשר חוזר ורואה ומרגיש בדבר, כי הכל היה במרמה, כדי שיקבל יעקב הארותיו וברכותיו, ויהי אך יצא יעקב כו', ועשוי אחיו בא מן השדה, וישב בצדו של יעקב כבראשונה, ששם הוא מקומו, ואז מרגיש איך

הגהות ומראה מקומות

(ל) עיין שער הפסוקים שמות סימן י"א.

אלו, יעקב ולאה הנקרא דור המדבר, אשר משם יצאו נשמות דור המדבר מן הזווג הנ"ל. וכשנסתלקו, נסתלקו גם הם. ובניהם שהיו מזווג רחל וישראל, שזכו ליכנס לא"י. (א) כי ארץ היא נקבה כנודע, וישראל הוא בעלה ז"א, וזהו א"י.

ותזדווג רחל עם ז"א, בסוד ה' בחכמה יסוד ארץ. כי אבא הנקרא חכמה, בטבעו לאהוב את בתו היחידה בין ז' הבנים, כנזכר בספר הבהיר. ולסבת תקון זה, שלח מרגלים ההם אל א"י שהיא רחל כנ"ל, והנה המרגלים האלו הם ניצוצי הארת משה, יסוד אבא, אשר בהאירם ברחל הנקרא א"י, נקרא מרגלים, שהולכין לרגל ארץ לא להם, כי שרשם אינם משם, רק מהארת דור המדבר כנ"ל.

והנה בחי' אלו הניצוצין הנקרא מרגלים, המשולחים מיסוד אבא אל רחל ארץ כנען הוא באופן זה. כי הנה נודע, כי יסוד אבא הוא מוקף ומסובב מן האורות דאמא המגולים מהחזה ולמטה, ונודע כי אורות דאבא יוצאין דרך פני ז"א ולחוץ, ואורות דאמא יוצאין דרך אחורי ז"א ולחוץ אל רחל. והנה כמש"ל, כי ביציאת אורות דאבא דרך פני ז"א ולחוץ להאיר ביעקב, פוגע באורות אמא מה שכנגד פנים, ומוציאן עמו לחוץ ביעקב ודור המדבר, באופן כי גם ביעקב יש קצת אורות דאמא. הנה כך בהיות אורות דאמא העומדין מצד הפנים ביסוד דאבא, רוצין לחזור אל האחור ללכת להאיר ברחל, פוגעים ביסוד דאבא, ובוקעין אותו, ועוברין בתוכו ויוציאין לחוץ

וזהו ענין שאמר משה לישראל, לאותן שזכו לא"י, ואתם הדבקים בה' אלהיכם. פי', כי ה' אלהיכם, הוא הז"א ורחל. והנה דור המדבר, לא היתה רבוקה בז"א. אבל רחל היא אב"א בהתדבקות גמור עם ז"א, עד שצריך נסירה להפרידן כנודע, ואמר להם, ואתם הדבקים ממש בה' אלהיכם, לפי שאתם מבחי' רחל הרבוקה עמו, לכן חיים כולם היום לכנוס לא"י, שהוא כנגד רחל. אבל דור המדבר אבותיכם, תמו כולם ומתו, כי אין להם אותו התדבקות, ולכן אינם נכנסים לא"י. שאינם מבחי' זו. וזהו ואתם הדבקים, למעוטי אבותיכם.

פרק ד מ"ת

ונבאר ענין המרגלים, מה היה כונתן לכנוס לא"י, אחר שאינם מבחי' זו כנ"ל. וגם משה ע"ה, מה עלה בדעתו, וגם למה השי' לא נתרצה בשליחות ההוא, וכמארז"ל שלח לך לדעתך, אני איני מצוה לך. וגם לידע מה הם בחי' מרגלים בעצמם, והשליחות, והפעולה בעצמה, מה עניינה. ומי הם יהושע וכלב, שהיו בכלל המרגלים, ויצאו אח"כ מכללם.

ה ש מ ש

ישראל ממצרים, עד בנין בית א', כך היתה ג"כ עומדת אב"א למטה מהחזה, אלא שה' ראשונות היו מאירים בה. ובכל השבתות שמבריא את אדה"ר, עד בנין בית א', היתה חוזרת עם ז"א פב"פ בכל שיעור קומתו ומזדווגים. א"כ נמצא, שמבחי' זווג דליל שבת דוקא, היו ממשיכים את נשמות בניהם. אלא שצ"ע, מה נעשה מבחי' פרצוף דור המדבר בליל שבת כו'.

(א) נ"ב, (עיי' תר"ח דף צ"א ע"א שיטה ל"ג) צ"ע, איך המשיכו אנשי דור המדבר את נשמות בניהם מבחי' זווג ז"א ורחל, והרי כל אותו זמן לא באה רחל לפני ז"א, כי לא היה מקום, וכל הזווגים שבאותו זמן היו מיעקב ולאה, הנקרא דור המדבר. ואפשר להבין זה, עפ"י מ"ש הרב בשער מיעוט הירח, כי מבריא את אדה"ר, עד צאת ישראל ממצרים, היתה רחל עם ז"א אב"א מן החזה ולמטה, ולא היו מאירים בה ה' ראשונות. ובצאת

השמרים אל החצונים, ואלו הם ג' נקודות הנזכר כאן. ואע"פ שנקודת הטבור סתומה, בהכרח הוא שמשם יוצא קצת הבל, כי בהיותו התינוק בסוד העיבור, טבורו פתוח כנודע.

והנה תחלה צריך שתדע, כי לא יצדק לשון נקודה, רק אל בחי' היסוד, בין שיהיה יסוד דכורא, בין שיהיה יסוד נוקבא, אבל עיקרו הוא ביסוד נוקבא. וזכור כלל זה להבין לשון הזוהר בענין הנקודה ההיא, והיא הנקרא נקודה אמצעית, כי בחי' נקודת היסוד הוא באמצעית הגוף, וא"כ צריך עתה להודיע, איך ג' נקבים הנ"ל כולם, הם בחי' נקודת היסוד, דכורא, או נוקבא. ואמנם ב' נקודות בדרך הפנים, שהם הטבור והיסוד, והנה הטבור הוא גם כן נקודת היסוד, כנודע שיסוד דאמא המתלבש תוך ז"א, מסתיים בחוזה דז"א, ותכף תחתיו הוא הטבור, שהוא ענין יציאת האורות מיסוד דאמא, המסתיים בחוזה, ומרוב הארתן בוקעים ויוצאין לחוץ במקום הטבור, לכן פי הטבור סתום, בסוד אמא עלאה, הנקרא עלמא דאתכסיא, וזה הוא נקודה דנטלה מאמא עלאה טמירא כו', כי היא נקודת היסוד דאמא, אשר בטבורא דז"א. ונקודה תתאה, (זו) היא פי היסוד דז"א ממש, ואע"פ שעיקר פי הנקודה אינו אלא יסוד דנוקבא.

כי הנה נתבאר אצלינו, בענין שיעור קומת פרצוף רחל מהחזה ולמטה באחור ז"א, איך ת"ת דרחל שהיא גופא דילה, מכוון נגד יסוד דז"א, ושניהן מסתיימין כאחד. נמצא כי פי היסוד של הזכר, הארה היוצאת משם, הוא ממש כנגד יסוד רחל שבאחוריו. נמצא כי זו הנקודה תתאה, שהוא ביסוד דרחל, אינה באתכסיא כמו היסוד דאמא שהיא מלובשת תוך ת"ת ז"א. ממש. אשר זהו סבת קריאתה עלמא דאתכסיא, כי ז"א מכסה ומלבישה. כמבואר אצלינו, ע"פ ס"ד סוף פ"ק, באומר אתא מפתחא דכליל בשית, ומכסה פתחהא והבן זה.

אל הנוקבא רחל. וזהו ענין ניצוצין של אבא, הנקרא מרגלים, ששלח משה לתור את הארץ שהוא מבחי' יסוד דאבא כנ"ל. והנה בכח אלו הניצוצין והארות של משה הנקרא מרגלים, חשב משה שבכחם ועל ידו, יתקן רחל ותחזור עם ז"א פב"פ, אפילו בזמן שדור המדבר קיים, כי גם האורות האלו משם הם. וז"ס הפסוק, שאמר שלח לך אנשים, כלומר משלך, כי אנשים אלו שלך, ומניצוצית שלך הם כנ"ל, והנה לא עלה בידו תיקון זה, כי לא היה אפשר לרחל להתתקן אז, ע"י אלו המרגלים בלבד (מ) בזמן דור המדבר לכך מתו כולם, ולא נכנסו לארץ, וזלת יהושע וכלב, לסבה שנבאר בע"ה.

פרק ה מ"ת

(ג) וקודם שנבאר אותן, נבאר מאמר א' הובא בזוהר פרשה תצוה קפ"ד ע"ב, בתרין נקודין אתפרשת מלכו דשמיא, סטרא דקדושא, חד דילה, וחד דעלמא דאתי כו', אשתכחו חלת נקודין בעלמא. קיצור הדברים הוא, כי ג' נקודות הם: א' נקודה עלאה טמירא בג"ע. וא' נקודה בירושלים, אמצעית דישובא לחוד, ולא לכולי עלמא, כמו נקודת ג"ע. ג' נקודה דסטרא אחרא דחרובא. וזהו ביאור המאמר זה, והוא דרוש נעלם, וראוי להעלימה, כי כבוד אלקים הסתר דבר.

דע, כי הנה בראש, יש כמה מיני נקבים, וחלונות באותן הכלים, לצאת מתוכן הבלים להאיר בחוץ, והם: אונים, עינים, נחירים, ופה. ז' חלונות. אבל הגוף, הוא סתום, ומוכרח הוא שיהיה בו חלונות לצאת לחוץ האור הגנוז תוך הכלים, ולהאיר אל העומדין שם, הם הנבראין כולם.

והנה מצינו דאינו ג' נקבים בגוף, ב' מהם דרך פנים, והם נקודת פי הטבור, ונקודת פי האמה. ונקב א' באחור, שדרך בו יוצאים

הנהגות ומראה מקומות

(מ) נ"א ל"ג בלבד (שער הפסוקים).
 (ג) עיין שער מאמרי רשב"י תצוה ועיין בסלם שמיא.

עלמא דאתכסייא, סתימא, ושם מקום לאה, כנגד האחור, אשר איננה נקרא ארץ, ואינה בחי' ישוב, כי גם היא נקראת עלמא סתימאה, כמ"ש אצלינו.

אמנם שם מחציו ולמעלה מצד הפנים, הוא מדור אל הנשמות העליונות, הנקרא ג"ע הארץ, אשר עליה נאמר עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו, עלמה סתימאה. (ע) והנה כאשר נעריך כל אורך גופא דז"א, יהיה (כל) נקודת מחציתו פי הטבור, אשר כנגדו ג"ע הארץ, שהיא נקודה טמירא, אמצעיתא דכל סטרין, בין בבחי' ישוב, בין בבחי' חציו העליון שאין בו ישוב כנ"ל. ושם באמצעיתו יש, ההוא עמודא דנעיץ באמצעיתא (פ) כנז' בזוהר.

וכאשר נחלק הישוב לבדו, שהוא מחציו דז"א ולמטה, עד סיום הרגלים, יהיה הנקודה האמצעית בפני היסוד דז"א, אשר נקודה זו נקרא ירושלים, שהיא באמצע הישוב כנודע, והיא נקודה דאתגלייא. ואמנם מצד האחור דז"א מחציו ולמעלה, אין בו דבר כלל, ומחציו ולמטה יש בו נקודה ג' באחור, אשר משם יוצא פסולת ושמרי המאכל, ומכאן יוצא הארה אל החצונים, וז"ס שהקליפה וע"ז נקרא צואה בלי מקום, וכמ"ש צא תאמר לו, כי משם הם נזונים. ומצד הפנים אי אפשר לחיצונים להתאחו, לכן הושם הצינור זה באחוריים, כי שם הם נאחזים וניזונים. וז"ס שיש ע"ז הנקרא פעור, אשר עבודתה בכך, לפעור עצמו ולהוציא הזוהמא אליה, כי זהו מזונה ממש, ואין שפע נמשך לה כי אם ער"ז. והנה יסוד דאבא הוא מן החזה דז"א ולמטה, והוא ממש מכוון מבפנים נגד נקב וצינור האחור הנקרא פעור. וזשארז"ל ע"פ ויקבור אותו בגי מול בית פעור, כי כל זמן שפעור עולה ומקטרג, רואה את משה קבור שם, שהוא יסוד אבא, ונטמן שם, ונרתע ושב לאחוריה, ואינו מקטרג על ישראל (צ) והדבר מבואר. ובענין פרעה מלך מצרים

ואמנם נקודה תתאה זו, שהוא פי היסוד דז"א, אשר ג"כ שם הוא יסוד דרחל מכוון כנגדו כנ"ל, הנה כנגדו יש נקודה ג' באחור דז"א, שדרך בו יוצאין השמרים אל החצונים כנ"ל.

ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה, כי גם בזה שייך בחי' היסוד, כי שם בחי' יסוד של הנוקבא של הקליפות המכוון ממש נגד נקודת האחור הזה שבקדושה, והוא נקרא נקודה דחורבא כמ"ש.

ועתה נבאר מאמר הנ"ל, בתרין נקודין אתפרשת מלכו דשמיא. הנה נתבאר אצלינו, כי בחי' עולם הוא ז"א, כמ"ש אמרתי עולם הסד יבנה, שהוא הראשון מן הר"ק דז"א. ונודע כי הז"א, הוא עץ חיים, מהלך ת"ק שנה, בסוד ה"ח המתפשטין בו, וכל א' כלול עד ק', הרי ת"ק. וכן העולם כולו, מהלך ת"ק שנה. נמצא כי כל העולם כולו, הוא בחי' ז"א. ואמנם צד פנים שלו, הוא קדושה גמורה. וצד האחוריים שלו, יש שם אחיזה אל החצונים כמ"ש.

והנה צד הפנים, מתחלק לב' בחי', כי מחציו ולמטה, אשר שם האורות של החסדים דאמא מגולים, שם הוא בחי' הישוב, שבו שוכנים ועומדים שם בני אדם. וכנגד המקום הזה עצמו מן האחור, הוא מקום עמידת רחל נוקבא דז"א, וזה סוד שנקרא רחל ארץ, כנ"ל בסוד (ס) א"י, ארץ ז"א, הנקרא ישראל. לפי שביעורה יש שיעור הישוב, הנקרא ארץ, ע"ש שהיא מריצה את פירותיה, כמארו"ל. אע"פ שהיא עומדת באחור שהוא מקום חורבה, סופה לחזור בפנים בעת הזווג, ושם לא יש אחיזה אל החיצונים כנודע, לכן נקרא רחל ישובא, לא חורבא ח"ו, כי חזרת פב"פ בעת הזווג.

אמנם מחציו של ז"א ולמעלה מצד הפנים, שהוא מהחזה ולמעלה, אין כנגדו ישוב, כי הארותיו הם סתומים, ואין האורות נמשכין לחוץ, כדי שישבו בו בני אדם, לכן נקרא

הגהות ומראה מקומות

אבי"ע פרק א' (פ) עיין זהר ויקהל אות ש"ו.
(צ) סוטה י"ד. ועיין תוספות שם ד"ה מפני מה.

(ס) נ"א ל"ג ארץ כנ"ל בסוד (כת"י).
(ע) עיין שער ציור עולמות פ"א ושער קיצור

שאפי' הב' חסדים המגולין, הניתנין ג"כ לרחל, אינן ניתנין אליה, עד שירדו תחלה ביסוד דו"א, ואח"כ עליון משם, בסוד אור חזור, ואז ניתנין אל רחל, כנודע. נמצא כי כל הארות רחל הנקראת אלקים, הוא מציון מכלל יופי, שהוא יסוד דו"א, וכבר נודע, כי הוי"ה אלקים, הוא חיבור ז"א ורחל, לכן ירושלים שהיא בחי' רחל, היא כנגד פי היסוד של ז"א, הנקרא נקודה תתאה.

אמנם נקודה העליונה, הנה היא נקודה עלאה סתימאה, והיא נקודת טבור, שהיא סתום, וזהו נקודה עלאה, למעלה ממקום נקודה תתאה שביסוד כנ"ל, שהיא תתאה ופתוחה, אבל נקודת הטבור עליונה וסתומה, והיא בחי' ג"ע הארץ, בחי' אמא עלאה, הסתום מעין כל בריה, בסוד עין לא ראתה וגו', גם היא עלאה בסוד מי יעלה בהר ה'.

והנה נקודה עליונה, היא אמצעית לכל ג' נקודות, כאשר אנו משערין כל אורך העולם, ישוב וחורבה, שהוא כל בחי' ז"א. נמצא שנקודת הטבור, מחצית הגוף ממש כנ"ל. אבל נקודה תתאה, היא מחצית בחי' ישוב, שהיא רחל כנ"ל. והנה כנגד נקודה זו תתאה, אשר בצד פנים, יש מכוונת נגדה ממש בצד האחור, נקודה אחרת השלישית, ונקרא נקודה דחורבא, כי שם נאחזין החצונים כנ"ל.

ונחזור לענין יהושע וכלב, כי אלו לבדם נמלטו, ונתקיימו, ונכנסו לארץ. לפי שאינם מבחי' מרגלים כנ"ל רק הם בחי' ב' הבלים ואורות הנ"ל, שהם מפי הטבור ופי היסוד, ומשם יוצאין יהושע וכלב, ובזה תבין איך הם מכלל דור המדבר, ועם כ"ז נתקיימו ונכנסו לארץ. והענין הוא, כי להיות האורות אלו יוצאין מצד הפנים של ז"א, מקום שדור המדבר עומד שם, לכן הם מתערבין עם דור המדבר ונכללין עמהם.

ועוד ט"א והוא, כי דור המדבר יוצאין מחצי ת"ת תחתון של ז"א, שהוא מהחזה ולמטה, וגם ב' האורות הנ"ל הם יוצאין למטה

בארנו ענין זה של פעור, איך הוא קשור עם העורף שהוא פרעה, וע"ש היטב ושם נתבאר. והנה נקודה זו, נקרא נקודה דאמצעיתא דחורבא דעלמא, שהוא מקום אחיות הקליפות, המחריבין את העולם. ולהיות שהם בחי' חורבן ושמן, לכן לא הושמה נקודה אחרת שנית. (פי' בחצי העליון דו"א באחורי) ואינו דומה לצד פנים, שיש בו ב' נקודות כנ"ל.

וטעם הדבר, לפי שבאחור הוא מקום סטרא דחורבא, לכן נגד חצי התחתון, שהוא ישוב עולם הזה התחתון, יש כנגדו אחיזה אל החצונים, שהם בחי' נקודת האחור כנ"ל, שהוא הנקרא נקודה דחורבא. אבל בחציו העליון, שהיא בחי' ג"ע הארץ, הנקרא אימא עלאה סתימאה, אין שם כנגדו אחיזה אל החצונים מצד האחור, כי אין החצונים נאחזין באמא כנודע, לכן אין באחור רק נקודה א' לבד, בחצי התחתון, אבל מצד הפנים, הם ב' נקודות.

והנה ז"ש לשון המאמר בתרין נקודין אתפרשת מלכו דשמיא כו', סטרא דקדושה כו', פירש ב' נקודין אלו, שניהן הם בצד הפנים של ז"א הקדוש, אשר אין שם רק סטרא דקדושה לבד. פירוש, שאין אחיזה אל החצונים בהם, רק בנקודת האחור לבד, וקרא לבחי' צד הפנים סטרא דקדושה, לסבה הנ"ל, וביאר עניינם ואמר, כי הנקודה א' תתאה, הלא היא ירושלים, כי היא למטה ארץ השפלה, לכן איננה נקרא סתימאה, כי הרי היא גלויה לעין כל בריה.

וז"ס מציון ק) מכלל יופי אלהים הופיע. ירצה, כי מציון הוא יסוד דו"א, אשר היסוד הזה נקרא מכלל יופי, בסוד ויהי יוסף יפה תואר, ובסוד והדרת פני זקן כנודע. הנה מבחי' ציון הנזכר אלקים שהיא מלכות הנקראת רחל, הופיע, וקבלה הארתה משם, ע"י ציון, שהוא היסוד דו"א, כמבואר אצלינו ענין הארה זו, והוא ענין הה"ג שבז"א, שיורדין עד היסוד, ומשם ניתנים אל הנוקבא, העומדת באחור, (נ"א דרך אחור) בדעת שלה. ולא עוד, אלא

היכל ז"א שער הארת המוחין

קכט

באר, מן, וענני כבוד. לכן נקרא מתנות, כי הם מתנות חדשות.

ואמנם לא חזרו ג' מתנות אלו, במקום ג' הארות הראשונים שנתבטלו, רק בחי' הבאר לברכה, עומדת במקום דור המדבר. אבל המן וענני כבוד, לא האירו במקום שהיו תחלה ב' המטות, כמ"ש בע"ה.

וטעם הדבר, לפי שהבאר הוא בחי' הסלע, שהיא רחל נוקבא דז"א. וכאשר קם דור ב' אשר עליהם נאמר, ויבואו כל העדה מדבר צין בחדש הראשון ויצמא שם העם למים. והוא, כי תחלה היתה נמשך השפע, מהארה הנקרא דור המדבר, וכאשר נתעלכה, ונתבטלה בשרשה, ביסוד אבא שביסוד ז"א, אז צמאו למים, כי לא היה להם מאותה הארה, רק מבחי' רחל שהיא א"י, והוא הבאר כנ"ל, לכן הצריך לתקן את רחל נוקבא דז"א, ולהחזירה פבי"פ עמו, בבחי' זווג ממש, ומשם ימשך להם השפע הצורך להם, ואז שתו מי השפע מן הבאר ההוא, ותשת העדה ובעירם. ואז נאמר שירת הבאר, אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה, וכמ"ש בסיום הדרוש הזה, (ש) ענין פסוקים אלו.

לכן נבאר תחלה ענין ג' האורות אלו, איך עומדים, והם: באר, מן, ענני כבוד. הנה כבר נת"ל, איך יסוד של אבא, מלובש תוך יסוד אמא, בהיתן שניהן תוך גופא דז"א, והחסדים המגולין היוצאין מיסוד דאמא, במקום החזה דז"א, ומשם ולמטה, והנה הם מקיפים וסובבים היסוד דאבא. גם נת"ל, כי הארות של אבא, יוצאין מחוץ לז"א, ומאירין ליעקב ודור המדבר דרך פנים של ז"א, ב' שורות זו לפנים מזו, וכל שורה כלול מג' כנ"ל. והנה גם נת"ל, כי גם מב' צדדי ז"א מצד ימיני של נצח דז"א, ומצד שמאל של הוד דז"א, יוצאין האורות לחוץ, אשר הם בחי' מן, וענני כבוד, כמ"ש בע"ה.

והענין, כי הנה לכאורה היה נראה, כי כאשר נחלק או"פ לחצאין, יצאו חצי האורות

מן החזה, ולכן מתערבין יחד. אבל להיות כי האורות אלו, הם יוצאין מן גופא דז"א בעצמו, וסבת האורות האלו, הם מחמת רבוי אורות של אמא, המתפשטין תוך גופא דז"א. לכן הם בוקעין גוף ז"א, וכיון שמוצא פתח פתוח, שהם פי הטבור, ופי היסוד דז"א, יוצאין דרך שם לחוץ, נמצא כי האורות האלו, עיקרם מן אורות דאמא, ולכן אין להם שייכות לדור המדבר, שהם אורות דאבא, לכן נכנסין אלו לא"י, שהיא רחל, שהיא מצד אורות אמא. ובפרט כי אלו הב', הם אורות גדולים מאד, כי יהושע וכלב לבדם לקחו כל הב' אורות אלו, לכן היה בהם כח לכנוס לא"י.

וז"ש ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים ההולכים לתור את הארץ, פירוש, כי גם הם הלכו בחבורת אנשים מרגלים ההם, אע"פ שאינם מכללם, לכן נתקיימו וחיו, ולא מתו.

ושכחתי מה ששמעתי ממורי זלה"ה בזה, איזה מהם ביסוד, ואיזה מהם בטבור, יהושע או כלב. ואני מסופק אם שמעתי, כי כל"ב גימטריא ב"ן, שהוא הוי"ה במילוי ההי"ן, היוצאת מן יסוד ז"א אל הנוקבא רחל. אבל יהושע הוא יותר עליון ממנו, והוא מהטבור. אבל היותר נלע"ד שהוא בהיפך, כי יהושע הוא הבל היוצא מיסוד דאתגלייא הבל רב וגדול, וכלב הוא הארת הטבור שהוא הארה מועטת, לפי שפתחה סתום כנ"ל, לכן היה יהושע מלך על ישראל, משא"כ כלב. וגם כי הרי יהושע מיוסף אתי, והוא יסוד, א"כ הבל היסוד הוא יהושע.

פרק ו מ"ח

(ר) והנה כאשר מתו דור המדבר, ויקומו בנייהם תחתיהם, אשר נכנסו לא"י, אז נתבטלה השורה הראשונה, אשר היתה סמוכה אל הז"א, והם דור המדבר וב' המטות הנ"ל. והנה כנגד ג' אבידות אלו, ניתן להם ג' מתנות טובות:

הנהרות ומראה מקומות

(ר) שער הפסוקים שמות סימן י"א ועיין שער רוח הקודש ד"א. (ש) לקמן פרק ד'.

העומדים בצד ימין דז"א, ויבקעו שם בדופן כלי של יסוד אבא שבתוך ז"א מצד ימין שבו ומשם יצאו לחוץ. וכעד"ז מהאורות העומדים בצד שמאל, יבקעו צד שמאלי, ויצאו משם לחוץ, כי כל א' וא' יוצא, במקום הקרוב אליו. האמנם לא היה הדבר כן, לפי שאם היו יוצאין עד"ז, היה נמצא שהאורות יתחלקו, ויצאו לחוץ הציים מצד ימין, וחציים מצד שמאל, וישאר יסוד דאבא ריק ופנוי, מבלי שום הארה בתוכו, ועי"כ ישאר ז"א בלתי אורות יסוד אבא. וגם ד"ר המדבר ויעקב, ישארו בלתי אורות, כי כל האורות יצאו דרך צדדים.

לכן המאציל העליון הניח בטבע האורות אלו, טבע אחר להיפך, שלא יצאו כל א' וא' בדרך הקרוב אליו אל צדו, רק להיפך, ויצאו למפרע, כי אורות הימינים יצאו דרך צד שמאל, ואורות השמאלים יצאו דרך צד ימין. ופירוש הענין, כי האורות העומדין תוך יסוד דאבא מצד ימין, הם עוברים תוך יסוד אבא עצמו, עד הגיעם שם לצד שמאלי שבו, בדופן השמאלי של כלי יסוד דאבא, ובוקעין אותו, ויוצאין מחוץ להוד דז"א. וכעד"ז האורות השמאלים, הם עוברים בתוך יסוד עצמו דאבא, עד הגיעם שם לצד ימיני שבו, ובוקעין דופן ימיני של יסוד אבא, ויוצאין לחוץ מנצח דז"א ולחוץ. ובהיותן האורות יוצאין בזה האופן, אין חשש שיצאו האורות כולם, מתוך היסוד דאבא, וישאר ריקם, לפי שהאורות השמאלים בהליכתן לצד ימין, הם מעכבין את האורות הימינית, שלא יצאו לגמרי דרך שמאל, וכן האורות הימינים, בהליכתן לצד השמאלים, מעכבין האורות השמאלים, שלא יצאו לגמרי דרך ימין. ואלו מעכבין את אלו, ואלו מעכבין את אלו, ואינו יוצא רק הארה מועטת הצריכה לצאת לבד.

הנה מוכרח שכשיצאו האורות אלו לחוץ, מתוך יסוד דאבא, ודאי שהם פוגעין באורות אמא, ומתערבין עמהן, ומוציאין אותם ג"כ לחוץ עמהם, נמצא לפ"ז כי האורות הימינים יעוד יש בזה ט"א, והוא כי בהיות אורות דאבא מחולפים, והימינים יוצאין דרך שמאלי, והשמאלי דרך ימין, נמצא שכולם מתחלפין ומתערבין יחד, ונכללין ימין בשמאל ושמאל בימין, וכללות כולם יוצאין דרך ימין. וכן כללות כולם יוצאין דרך שמאל.

והנה אלו ה' אורות שיוצאין זו מחוץ לנצח דז"א וזו מחוץ להוד דז"א, הם בחי' המן, וענני כבוד, שניתנו לישראל במדבר, ואינן עומדין בבחי' אלכסונם, ע"ד שנתבאר בענין ב' המטות, אלא ת) שיוצאים בב' צדדי דוה"מ בבחי' אלכסונם, והם בצד הפנים דז"א. אבל אלו ה' שהם המן וענני כבוד, הם מב' צדדים ימין ושמאל, שהוא מחוץ לנצח, ומחוץ להוד. וראייה לזה, שהרי אף בזמן שהיו קיימים ב' מטות, היו ג"כ בחי' המן וענני כבוד, שביציאתן ממצרים (משה ואהרן) זכו להם כנודע. וא"כ א"א שיהיו באלכסונם, במקום ב' המטות, רק בב' צדדים דז"א ימין ושמאל ממש, ושם נשארו תמיד, אף אחר שנתבטל ב' המטות.

אמנם הבאר, הוא ממש בצד הפנים דז"א כנ"ל, במקום שהיה תחילה הארת דור המדבר ממש. וכבר נת"ל, כי הבאר הוא בחי' רחל, נוקבא דז"א, שהיתה תחילה עומדת באחור, ובחזרתה פכ"פ עמו, נעשה בחינת באר.

אמנם צריך לידע, כי עתה בחזרתה פכ"פ, נתוספו בה הארות אחרות, מה שלא היו בה בהיותה באחור. והענין, כי בהיותה אב"א, היתה לוקחת אורות דיסוד אמא, העומדת מצד אחור דז"א. ועתה בחזרתה פכ"פ, לוקחת גם האורות

כי פ"א מצינו בדבריהם, כי משה בנצח, ואהרן בהוד. וכמו שסידר בעל הוושענות, של יום הושענה רבה. והרי אנו רואין שמה הוא לוי, שהוא בשמאל, שהוא קו ההוד, ואהרן שהוא כהן, בימין, שהוא קו הנצח.

אבל ספק זה נת"ל, כי אורות הימינים דיסוד אבא, יוצאין לצד שמאלי. ואורות השמאל, יוצאין לצד ימין. נמצא כי משה כלול בימין, ובשמאל. וכן אהרן כלול משניהן וז"ס שאמרו בזהר פרשת וארא, הוא משה ואהרן, הוא אהרן ומשה, לומר ששניהם שקולים, לאכללא אשא במיא, ומיא באשא, והבן זה. אמנם אני מסופק איך שמעתי ממורי זלה"ה, איזה משניהם, הוא עיקרו בימין, ואיזה מב, עיקרו בשמאל. ונלע"ד ששמעתי ממנו, כי הנה משה גדול מאהרן, ועיקרו הוא בימין היסוד ממש, לכן הוא חתום במדת הנצח, העומד בימין היסוד אבא שבתוך הז"א. ומצד הימין הוה, נמשך המן, שהיה בזכות משה כנודע, אבל יצא וניתן בצד שמאל, כנודע כי המזונות בצד שמאל, בסוד ב) קשין מזונותיו של ארם כקיי"ס, שהם מצד הדין והגבורה.

אמנם אהרן הוא בשמאל היסוד דאבא, ולכן חתום במדת ההוד, העומד בשמאל דאבא, וממנו נמשך ענני כבוד שהיו בזכות אהרן כנודע, אבל יצאו וניתנו בצד ימין, כנודע שז' ענני כבוד הם בחסד, כמבואר בזהר פרשת אמור.

אמנם הבאר, היה בזכות מרים, כי מרים היא רחל, נוקבא דז"א, והיא גורמת שכל אותן אורות שהיה לוקחת מן האחור, יתורו עתה דרך פנים, וימשכו עמהם ב' אורות מצדדין, וגם אורות הפנים, וכולם כא' יוצאין דרך הפנים, ונעשין באר כנ"ל כי אורות הבאר, הם אורות רחל ממש, וכשחזרת פב"פ עם ז"א, גם האורות הנ"ל חוזרין דרך פנים, וזשארז"ל כי הבאר היה ע"י מרים.

והנה נתבאר איך ג' מתנות אלו, שהם: באר, מן, ענני כבוד, שלשתן אורות דאבא,

היוצאים מיסוד דאמא, דרך פנים דז"א. פי', כי הנה האורות היוצאות מיסוד אבא, דרך פנים דז"א, הם פוגעין עם האורות דאמא, העומדין בצד פנים דז"א, ומוציאין אותן מחוץ לז"א, וניתנין לרחל, ואז נעשית בחי' באר. והנה כאשר גם האורות של אמא, שהיו ניתנין לרחל בהיותה אב"א, חוזרין ומסבבין עתה לצאת דרך פנים, הנה הם מסבבין סביבות יסוד אבא, עד שמגיעין דרך פנים דז"א, ושם מתערבין עם אורות דאמא, העומדין בצד פנים, וגם בדרך סיבובם, מתערבין בכל האורות העומדין בב' צדדי ז"א, נמצא כי בעת צאת האורות דרך פנים דז"א, הם כלולים ומעורבים מכל ד' בחינת האורות: שבפנים, ושבתחור, ושבב' צדדים, ומכל ד' רוחות אלו, יוצאין דרך פנים, ונעשה בחי' באר.

ונודע, כי האורות האלו הם בת"ת דז"א מהחזה ולמטה, וכאשר מתקבצין יחד מכל ד' רוחותיו כנ"ל, ומתערבין יחד, הנה אח"כ הם יורדין ביסוד דז"א, ומשם בוקעין ויוצאין לחוץ, ונכנסין בדעת של רחל, המכוון ממש נגד יסוד דז"א, ושם נכנסים כל אלו האורות בדעת שלה, ואז נקרא באר.

והנה נתבאר ג' האורות אלו, שהם: באר, מן, וענני כבוד. איך הם מתחייבים אל דור הב', אשר נכנסו לא"י, לפני שהנה הם כולן אורות של אמא, אשר נעשו ג' בחי' הנ"ל, אלא שהם יוצאין ע"י האורות של אבא, שגורמין להם לצאת לחוץ כנ"ל.

ועתה צריך לבאר, איך תחילה יוצאין, ע"י משה ואהרן ומרים. ואח"כ חזרו שלשתן בזכות משה לברו, כמארז"ל א) והענין, כי נתבאר אצלינו, איך משה ואהרן שניהם הם מבחינת יסוד אבא, כי משה גימטריא קפ"ד קס"א, שהם אחוריים דיסוד אבא, ממולאים הוי"ה דיודי"ן, ואהי"ה דיודי"ן, בבחי' פנים דיסוד אמא. אבל אהרן הוא ע"ב וקפ"ד, שהם אחוריים פשוטין, ואחוריים מלאים ביודי"ן, דיסוד אבא. והנה אנו מוצאין קושיא אחת בדברי רז"ל,

הגהות ומראה מקומות

(א) תענית ט'. (ב) פסחים קי"ח.

עד סיומה. והוא להביאה פב"פ עם ז"א, הנקרא 'ישראל'. ונודע כי כאשר חוזרת פב"פ מתמעטת (בסוד נקודה ד) אחת קטנה, תחת היסוד דז"א. ואח"כ נגדלת מעט מעט, עד שהיא עולה עמו להיות פב"פ, עד למעלה. (ה) וזהו ענין עלי באר ענו לה, כי עתה בהיותה פב"פ, נקרא באר (ו) כנ"ל, והיא עולה עמו עלייה אחר עלייה ממטה למעלה, עד שחוזרת עמו פב"פ.

עוד יש לפרש פירוש ב' בזה הפסוק, ויתבאר למטה. ונבאר פסוק אחר, באר חפרוה שרים וגו'. ובאור באר חפרוה שרים יובן, במה שנודע, כי הנה הנוק' של ז"א הנקראת רחל, בהיותה אב"א עמו, הנה הראש שלה היה מחצי ת"ת תחתון שלו, נמצא כי סיום ת"ת של ז"א, שהוא פי האמה שלו, (ב) ממנו נעשה פי הנקבה, אשר הוא בסיום ראש שלה. וכאשר אח"כ חזרו להיותה פב"פ, ועלתה כל שיעור קומת ז"א, נמצא כי מה שבהיותה אב"א, היה ראש שלה, נתהווה עתה בחי' ת"ת שלה, ואותו הבחי' שהיה תחלה מקום הפה העליון שלה, חזר עתה להיות בחי' פי היסוד ורחם שלה, נמצא יסוד שלה מכוון נגד יסוד שלו.

וזה סוד היות בחינת התשמיש, נקרא בלשון אכילה בכמה מקומות בתורה. וכן לשון דיבור בפה, במסכת כתובות פ"א, במשנה ראוה מדברת עם אחר, אמרו לו מה טיבו של איש זה וכו' (ז) ואמרו בגמ' מאי מדברת נבעלה.

ה ש מ ש

(א) ההכאה שהכה האור בימין, חזר לשמאל, ושם נתגלה המן, ואע"פ שהוא עומד בשמאל, מכה הכאה א' הוא בא. וכן עד"ז בענני כבוד.

(ב) פירוש, תחילת פי האמה שבסיום הגוף, לא פי האמה שבסיום היסוד, כי יסוד דז"א מסתיים בסיום ת"ת שבה, כנ"ל בכללי חר"ג כללי י"א יע"ש.

אלא שיוצאין ע"י יסוד אבא, שהוא משה. וכ"ז הם ע"י ג' אחים: משה, אהרן, מרים. אבל הג"ר שהם דור המדבר, וב' המטות, היו ע"י משה לבדו. ואחר שמתו אהרן ומרים, חזרו שלשתן ע"י משה לבדו, שהוא יסוד דאבא כנודע.

מ"ק ונבאר הענין, שבס"ה קרא לאהרן כהן, ופ"א קורא אותו לוי, שהוא בשמאל. ולמשה קרא אותו לוי, ופ"א אומר שהוא בימין, ונראה דבריו סותרין זה את זה. אך הענין, כשיסוד האבא נכנס תוך זעיר אנפין, עד ת"ת שבו כנודע, ובהגיע לחוזה, שהוא מקום מגולה, כי נפסק יסוד אמא, אז הארה שבו מכה אל צד ימין דז"א, ואח"כ חוזרת ההכאה של האור, אל צד שמאל דז"א. ואח"כ משם חזרה ההכאה לאמצע, וירדה דרך יסוד. והנה המן היה מצד משה בהכאה ראשונה. (א) וענני כבוד מצד אהרן בהכאה ב'. ובאר מצד מרים, באמצע, בהכאה ג'. ולא תבין זה, אלא כמ"ש אצלינו, בסוד ג' מתנות הנ"ל שניתנו לישראל במדבר ע"ש.

פרק ז מ"ח

(ג) ונבאר ענין הפסוק, של או ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה. כי הוא מדבר בענין תיקוני רחל, מתחלת תיקונה,

הנהרות ומראה מקומות

(ו) עיין שער תיקון חירח פ"ב.

(ז) עיין שער מאמרי רשב"י דף ל"א ע"ב

ודף פ"ג ע"א.

(ג) שער הפסוקים שמות סימן י"א.

(ד) עיין שער תיקון הנוקבא פ"ב.

(ה) עיין שער מיעוט חירח פ"א.

ויצחק, שחפרו הבארות ההם, ודי בזה. וכמו שאמר בזוהר וילך דף רפ"ו, וז"ל, עלי באר ענו לה, סק לאתריך, להתחברא בבעלך, באר חפרוה שרים, דאולידו לה או"א לעילא. כרוה נדיבי העם אלין אבהן וכו'.

ופי' הענין, כי חפירת הבאר הזאת, לעשות לה בית הרחם, נעשית ע"י שרים, שהם או"א. בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע ויביאה אל האדם, דא או"א, שגדלוה והעלה שוה בשוה בכל קומת ז"א פב"ם, אשר עי"כ נעשה פה הראשון שלה, בחינת היסוד כנ"ל. וז"ש באר חפרוה שרים, אלין אינון או"א.

ואמנם הם לא עשו רק בחי' חפירת המקום ההוא בלבד, (כ) ואח"כ כרוה נדיבי העם, הוא בחי' נתינת בה המ"ן בתוך הבאר ההוא, אשר בחינת ענין זה, נקרא כרייה.

והנה בחינת נתינת המ"ן אלו ביסוד שלה, הם ע"י החו"ג של אימא, שהם ב' הידים שלה, שבהם ה' אצבעות, שהם ה"ג מנצפ"ך כפולות, אשר אלו ירדו למטה, ונעשה בחי' מ"ג, ביסוד נוקבא דז"א. וז"ס הפסוק, והיה בתבואות ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידות וגו'. וענין (ל) אלו ידות, נתבאר אצלנו בדרוש היחודים, ושם תמצא יחוד אחד, שכל אותן השמות נעשה, בסוד י"ד י"ד ע"ש. גם תעיין בדרוש מאמר ג' רישין אתגלפן בריש אדר"ג, ושם יובן ענין זה.

ואמנם סוד הענין הוא זה, הנה ענין ב' ורועות דא"א, נעשה בחי' מוחין דא"א. גם בחי' תרין עטרין גניזין, דיהבי או"א לבתר לז"א, בסוד דעת שלו כנדע. אבל סוד ה' אצבעות שיש בכל יד מהם אין שם מקומן. והנה ב' ידות דא"א, תרווייהו שקילי כהדא, ונקרא יד א' בלבה, ע"ד כל שאר בחי' של א"א, שנאמר עליהם באדרא דקכ"ה, דבעתיקא לית שמאלא, דהאי עתיקא כולא ימינא. ועד"ן

וכן בכתובות פרק אע"פ במשנה, ואוכלת עמו מליל שבת, מאי ואוכלת תשמיש וכו'. ובתורה נקרא לשון אכילה בפה, כמו שאמר אכלו רעים, שהוא זווג עליון דא"א, כנזכר זוהר פרשת ויקרא. וכן כתיב כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו'.

ופירוש הפסוק יובן כמ"ש אצלנו, על מה שאמר בזוהר באדרא, (ח) יתיב על כורסיא דשביבין לאכפייא לון וכו'. כי הוא סוד מה שארז"ל, בא נחש על חוה, פי' הענין, כי יש שמות אלקים של קדושה, ומשתלשלין למטה עד הקליפות, אלקים אחרים, בסוד מלך אלקים על גוים, כנזכר בסבא דמשפטים. וכאשר העון גורם, הקליפות נכללין זה בזה, ואלו באלו, עד שאותן בחי' של שמות אלקים עליונים דקדושה, נכנסים בנקודת ציון שבה, בסוד הגבורות אשר שם ביסוד שלה.

וענין התכללות הזה של השמות אלקים הנ"ל ביחד, נקרא בחינת ביאת נחש על חוה, כי מה שתחלה בעת רצון, היה הזווג עמה בבחי' היסוד והנתיב העליון, הנקרא פלא (ט) כנדע, הנה עתה היא מקבלת מהנתיב האחר החיצון של אלהים, הנקרא ג"כ פלא, הנרמז בר"ת ואמרה לא פעלתי און, לרמוז שהיא אומרת, שלא קבלה שפע מפעולת הפלא החצונים ההוא, אשר בו נכללו הקליפות, הנקרא און, רק מן הנתיב העליון הקדוש, שהוא כולו פנים, אשר אין הקליפות נכנסין שם ח"ו.

והרי הוא נתבאר, איך הווגים הוא נקרא דבור, ובלשון אכילה, והסבה הוא לטעם הנ"ל, כי הפה שלה הראשון, בהיותם אב"א, נעשה לה עתה בהיותם פב"ם, פה תחתון, בית הרחם ממש. ונדע כי בית הרחם שלה הוא עמוק, דוגמת הבאר הנעשה ע"י חפירה, ואינו (י) בולט כמו יסוד הזכר.

וענין חפירת הבאר הזאת, נרמז באברהם

הנהרות וזמראה מקומות

(כ) עיין שער תיקון הירח פ"ג. ושער מ"ן ומ"ד פ"א וי'.

(ל) עיין שער הנסידה פ"ב ובספר שער הפסוקים דף ג' ע"א.

(ח) אד"ר אות י"ד. (ט) עיין בספר שער הכוונות כוונת הברכה דף ד'.

(י) עיין שער הנסידה פ"ח ובתע"ט שיעור ט' בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה ט'.

הנ"ל, הם יקשו פ"ח לי, שהן ב"פ ד"ם, העולין גי' פ"ח כנ"ל.

ונחזור לענין, כי הנה בחי' הבאר, שהיא רחל, היא בחי' נקודת ציון, בית הרחם שבה, ששם ה"ג מנצפ"ך, שהם סוד הדין, הנקרא חשך, הרמזו בר"ת באר חפרוה שרים כרוה, שהוא בחשך, ואלו נעשו ע"י בי' הידים חו"ג דאמא, ועליהם נאמר כרוה נדיבי העם, אילן אינון אבהן.

והנה אחר שנתקן כל תיקון זה ביסוד שלה כנ"ל, שהוא ענין החפירה והכרייה כנ"ל, אח"כ נכנסין בה ג"ר, שהם המוחין שלה, הנעשין מבחינת נה"י דז"א, כנודע, ואלו נרמזו באמרו, במחוקק: דא יסוד. במשענותם: דא נ"ה. ואז ראויה להודווג עמו פב"פ.

וז"ס תחלה, עלי באר ענו לה, כלומר סק לאתרך, לאתחברא בבעלך, פ"י שזה הפסוק נאמר, על מלכות הנקרא רחל, הנקרא באר, ואומרים לה, אתה הנקרא באר, עלי: ר"ל העלי מ"נ שלך למעלה, בהזדווגך עם בעלך, כי הרי נתקן היסוד שבך, כמ"ש באר חפרוה שרים, וא"כ עלי באר ענו לה, הואיל והיא באר חפרוה שרים.

והנה בחי' היסוד דאבא עצמו, כבר נתבאר לעיל בחינותיו, איך הם בג' גילגולי משה, שהוא ר"ת משה שת הבל וע"ש. והובא בדרוש תאומות יתירות (ג) וע"ש, גם בחי' משה ואהרן, שהם ביסוד דאמא, (ס) נתבאר בדרוש משה ואהרן, וחטא נדב ואביהוא ע"ש.

פרק ח מ"ת

(ע) עוד נבאר עתה בחינות אחרות שיש ביסוד זה דאבא, שבתוך הז"א, והנה הם הנקרא: ארון, וכפורת, וזר זהב אשר עליו, והנה נתבאר אצלינו, (פ) כי יסוד אבא, המתלבש תוך ז"א, נקרא תורה שבכתב, אשר

כתיב, הנה עין ה' אל יראיו, ולא כתיב עיני לשון רבים, ואמנם אר"א, כל א' מהם יש לו ב' ידים, ונמצאו עתה, כי בא"א ובאז"א, יש ה' ידות, והנה יד הה', שהיא אותה של א"א, הכלולה מב' ידות, אלא שנקרא יד כנ"ל, עליה, נאמר, ונתתם חמישית לפרעה, שהיא אמא עלאה, הנקרא פרעה, דתמן אתגלין ואתפרעין כל נהורין כנזכר בזהר, (מ)

והענין (הוא) כי יד דא"א ירדה למטה ברחם יסוד אמא, והנה ימין כלולה בשמאל, ושמאל בימין, וכמו שה' אצבעות יד שמאלי דא"א, הם ה"ג, כן ה' אצבעות יד ימין, הם ה"ג, והם סוד ה' אותיות מנצפ"ך, שהם כפולות, ואלו נתהוו שם ברחם יסוד אמא, ומהם נעשה הכלי של יסוד דאמא, להעלות מ"נ שבהם, אמנם ד' הידות האחרים של אר"א, יהיה לכם.

והנה ע"ד שביארנו פסוק זה למעלה באמא, יפורש ג"כ למטה בנוקבא דז"א, כי הנה ה' ידות הם, והם יד א' של אמא, כלולה משתי ידות כאחד, ונעשה כלי מ"ן של רחל, נוקבא דז"א, ע"ד הנ"ל, ועוד יש ד' ידות אחרות, שהם: ב' הידים דז"א, וב' ידים נוקבא, ועליהם נאמר, וארבע הידות יהיה לכם וגר'.

והנה העולה מזה, כי אלו הידים כולם, הם בחינת הגבורות, וכאשר הדין מתגבר, אז רואה דם בהם, וז"ס ידיכם דמים מלאו, והיותן שתי דמים, הוא כמ"ש אצלינו בפסוק, שופך דם האדם באדם, והוא כי בז"א יש הוי"ה באלפ"ין, גימטריא מ"ה, ואות א' שבמילוי וא"ו, הוא בחי' אהי"ה ברבוע, כוה: א', א"ה, אה"י, אהי"ה, שהוא גימטריא ד"ם, נמצא כי בהסתלק א' זו של מילוי וא"ו, ועולה למעלה בבנינה, אז שם מ"ה, נשאר מ"ד, וא' זו ג"כ מ"ד כנ"ל, הרי הם ב"פ ד"ם, וזהו ג"כ ענין פסוק, שמרני מידי פ"ח יקשו לי, כי ב' ידים

הנהגות ומראות מקומות

(ע) עיין שער המצות פרשת תרומה.

(פ) בשער הקדמות דף מ"ט ע"ב.

(מ) זהר ויגש אות ק"ד. (נ) שער הפסוקים

שמות סימן י"א. (ס) נ"א דאבא (דפו"י).

העליונים, יורדין ויוצאין דרך פיו, ונשארין במקומם. כי מה שיוצאין החסדים התחתונים ונגלים, אע"פ שיש שם מסך, אינו רק לסבת היותן למעלה, צרים ודחוקים מאד, לכן בוקעים ויוצאין דרך המסך. אבל אחר שיצאו התחתונים, נשארו העליונים מרווחים, לכן א"צ להם לבקוע המסך ולצאת.

והנה ע"ד שנתבאר בחסדים דאמא עצמה, כן יהיה ביסוד עצמו דאבא. כי כשיוצא לחוץ מן יסוד דאמא, להיותו ארוך יותר, והנה הוא מוכרח לבקוע פי מסך היסוד דאמא, ובצאתו גם הוא מתלבש במסך ההוא, ויורד ומתפשט, ולבושו עמו, כי אין אבא מתגלה, אלא מתוך התלבשותו באמא.

והנה עתה נבאר, ענין ארון, ולוחות, מה ענינם. הנה בחי' מה שיוצא מיסוד דאבא, מתוך יסוד דאמא ומתפשט חוץ ממנה למטה. זהו ב' בחי': ארון, והתורה. כי הוא מתפשט באורך, כדמות ארון, וכן ארון גימטריא נז"ר, והוא גימטריא ע"ב קפ"ד, שהם אחרונים פשוטים ומלאים דהוי"ה דיודי"ן, אשר ביסוד דאבא, כנ"ל בענין אהרן הכהן. נמצא כי כלי יסוד עצמו של אבא, הוא הארון, והאורות שבתוכו, הם לוחות התורה שבכתב. והלבוש שלוקח מיסוד אמא כנ"ל, הוא הכפורת הפרוש על הארון.

והנה הכפורת גימטריא תשי"א. והענין כי ג' הארות נה"י דאמא, המתלבשין במוחין דז"א, שלשתן מאירין ביסוד אמא, שהוא אמצעי שבהם. והנה הנצח שם י"ה ביודי"ן, גימטריא ל"ה. ואח"כ תכה אותו יו"ד פ' ה"י, הרי ש' ול"ה, הרי של"ה, בנצח. ובהוד יש בה י"ה בההי"ן, גימטריא ל'. ואח"כ תכה אותו יו"ד פ' ה"ה, הרי ל' ור'. וביסוד, יש י"ה באלפי"ן, גימטריא כ"ו. ותכה יו"ד פ' ה"א, גימטריא ק"ך. וכ"ה, הרי קמ"ו ביסוד. ותחבר

ז"ס שארז"ל (צ) נובלת חכמה שלמעלה תורה. פירוש, כי אבא הנקרא חכמה, מה שנובל ממנו ויורד למטה, הוא תורה. שהוא מן (ק) היסוד שלו, המתפשט תוך זעיר אנפין. גם יעקב (ר) היוצא מן הארת היסוד הזה, גם הוא נקרא תורה. ואין אנו עתה בביאורו.

ונחזור לענינינו, כי הנה בארנו במקומו. (ש) כי כאשר החסדים אשר ביסוד אמא, יוצאין ומתגלין מחוזה דזעיר אנפין ולמטה, אינם יוצאין בלי לבוש, אמנם הם לוקחין עמהם שורש, שהוא מן היסוד דאמא עצמה, ומתלבשין בו, ואינם יוצאין בלתי לבוש.

והנה ענין לקיחת לבוש זה כך, כי הנה פי היסוד דאמא, אינו פתוח לגמרי, כי אם יהיה פתוח לגמרי, יצאו החסדים בגלוי גמור למטה, ואפשר שיתאחזו בהם החצונים. וגם כן החסדים העליונים שלמעלה מהחזה הסתומים, גם הם ירדו אחריהם, ויפלו ויצאו לחוץ. וע"כ המאציל העליון, המשיך בחי' הארות לבוש יסוד דאמא, בפי יסוד עצמה שלה לבד, ונעשה שם בחי' לבוש ומסך, בפי יסוד ההוא, אבל אינו סתום גמור, רק הארת הלבוש היסוד שלה לבד.

והטעם להיות שם סיום ספירה אחרונה שבאמא כנ"ל. ונמצא כי כאשר יוצאין החסדים התחתונים משם ולחוץ, לוקחין עמהם הארת הלבוש ההוא הנ"ל, ובוה אינו יורד עצמותו, רק מה שיוכל לעבור דרך המסך ההוא בלבד, ויורד מלובש עם הארת המסך ההוא ג"כ. ובכ"מ שהוא הולך, לבושו עמו. ועכ"ז נקרא חסדים מגולים, לפי שאינם רק מסך ולבוש דק מאד.

והנה ע"י היותם מתלבשים בלבוש זה, אין החיצונים נאחזין בהם, להיותן מלובשים בלבוש זה דאמא, כנודע שאין שם אחיזה אל החיצונים. וכן ע"י המסך הזה הנ"ל, אשר הושם וניתן בפי יסוד דאמא, אין החסדים

הגהות ומראה מקומות

- (ק) נ"א ל"ג מן (כת"י).
 (ר) עיין שער יעקב ולאח פ"ד.
 (ש) עיין שער הנסירה פ"ח.

- (צ) מדרש רבה בראשית י"ז ו' ועיין בשער הכללים דף ג' ד"ה וז"ס. ובשער ההקדמות דף מ"ב ע"ב.

ושכחתי מה ששמעתי ממורי זלה"ה, אם הוא מהארה היוצאות מצדדי העטרה, דרך פנים, או אחר.

והנה אפרים, צרופו: מ"י, אפ"ר, כי הנה הה"ג מנצפ"ך, שהם גי' אפ"ר עם כולל, הנה הם נתונים בעטרא של היסוד, הנקרא כ"ל, שהוא גימטריא מ"י, וזהו אפ"ר מ"י. והענין כמ"ש אצלינו, כי ביסוד עצמו הנקרא כ"ל, יש בו כללות ה"ח מצד אמא, כ"א כלול מ"י, הרי גימטריא מ"י. אבל הה"ג שמצד אמא, הם נתונים בעטרה של היסוד, הנקרא כ"ל. כי משם נתונות ועוברות בדעת של רחל, אשר כנגדה, לפי ששם הם בגלוי לסבה הנ"ל, וכן יכולות לבקוע ולצאת דרך העטרה, להנתן בדעת רחל. וזכור טעם זה. והנה אותו ההארה היוצאת מאלו הה"ג ולחוץ, הוא בחי' אפרים. גם הבנת תיבת אפרים, מורה על פו"ר. וכמשה"ה, ואת שם השני קרא אפרים, כי הפרני אלהים בארץ עניי. ונודע כי פריה ורביה הוא בהכנסת עטרה ודי בזה.

השער השבעה עשר

שער אונאה ויתחלק לה: פרקים.

פרק א מ"ת

ג) ונבאר דין האונאה, ובו יתבאר ענינים רבים בז"א. הנה נודע, כי ה"ח אשר ביסוד דאמא, הנה הם מתפשטין בז"א, מחסד שבו, עד הוד שבו. אבל הה"ג, יורדין בעטרת דיסוד ז"א, כנזכר לעיל בענין אפרים ד) בן יוסף, כדי לתת משם בדעת רחל, מצד האחור, המכוון ממש כנגד מקום זה. (א)

ה ש מ ש

(א) נ"ב צ"ע, כי הרי היסוד דז"א מסתיים בסיום הת"ת דנוקבא, כנזכר בכללי חו"ג כלל (והרב החסיד מהר"ח דלה רוחה ז"ל (בדף קכ"ז ע"ב, עוד שם תירוץ אחר לזה.

הנחות ומראה מקומות

- ת) בשער הצלם פרק ג'.
- א) עיין שער הפסוקים שמות סימן י"א.
- ב) נ"א וכשפורעין גם עוד הב' או (כת"י).
- ג) עיין ספר שער המצוות פרשת לך לך דרוש א'.
- ד) עיין שער הארת המוחין פ"ט.

שלשתן, שהם: של"ה, ור"ל, וקמ"ו. גימטריא תשי"א. כמנין הכפורת.

והנה זה הלבוש, הוא עודף למעלה על המוחין, לפי שהוא נתון בפי היסוד עצמו, והוא גבוה מעט מן הארון, ובחי' זו נקרא זר זהב שעל הכפורת. ונלע"ר ששמעתי ממורי זלה"ה, כי זר גימטריא אל"ף למ"ד אהי"ה, וכבר ת) הודעתיד, כי שם אהי"ה, גימטריא כ"א. ועם י) אותיותיו מילוי, הוא ל"א, כמנין א"ל. והרי איך שם א"ל, יוצא משם אהי"ה, ושניהם באמא. לכן במלת ז"ר, נרמז ב' שמות האלו: א"ל במילוי. ואהי"ה פשוט, כנ"ל.

פרק ט מ"ת

א) ונבאר בחי' אחרת שיש ביסוד של ז"א, הוא בחי' אפרים בן יוסף. הנה נודע, כי ביסוד יש ב' עורות זעג"ו. וכשמהלין, כורתין הערלה, והוא עור הראשון העליון והחצון, ואז לא יש שם מחיצה מפסקת, רק עור אחד לבד, ואז ב) מתגלה עטרת היסוד לברדה. אבל היסוד עצמה, עם האורות שבתוכה עדיין הם סתומים, ואין אורם יוצא לחוץ, כי ב' עורות אשר עליו, מונעין יציאתן להאיר. אבל בעטרת היסוד שנגלית כנ"ל אז יכולין האורות שבתוכו לבקוע מחיצות העטרה עצמה, ולהאיר לחוץ דרך צדדי דופני העטרה, לפי שאין שם ב' מחיצות כמו שיש ביסוד עצמו. והנה הארה זו איננה הארה היוצאת מפי היסוד, רק הארה זו. דרך צדדי דופני כלי העטרה עצמה, חוץ ההארה, היא בחי' אפרים בן יוסף. כי היסוד עצמו דז"א, הוא יוסף. ואפרים בנו, הוא ההארה, היוצאת מדופני צדדי העטרה שבו.

חוזר בכל שהוא, וכן כל דבר שבמדה, ובמשקל, ובמנין, חוזר בכל שהוא.

וביארור הענין, כי נודע, שכל חסד וחסד מאלו החסדים, הוא בחי' שם הוי"ה א', והוי"ה זו יש בה ב' בחי', או פשוטה, או מלאה. והנה במילוי אין בה אונאה כלל, כי החלקים שוין, ונקרא: מדה, משקל, מנין. לכן בכל שהוא חוזר. אבל בפשוטה, א"א לחלקם בחלקים שוין, לכן יש אונאה, שתות, או פחות, או יותר.

ונבאר תחלה ענין הוי"ה במלואה, ואיך אין בה דין אונאה, ובכל שהוא חוזר. והנה החסדים האלו, יש בהם בעצמן ובמציאותן, הרבה בחי': הא', היא משקל, והוא היות כל חסד מהם, בסוד החסד שהוא גימטריא ע"ב, והוא הוי"ה א' דמילוי יודי"ן, שהוא גימטריא ע"ב (וכל חסד מהם הוא הוי"ה דיודי"ן, העולה ע"ב) נמצא כי מצד החסד שבז"א, שהוא גימטריא ע"ב, יהיו כולם בסוד ע"ב דיודי"ן. ובחי' זו נקרא משקל, וכמ"ש בזהר כי תשא בר"מ דקפ"ז, אבנא למשקל בה, דא ירד כ"ו פ"י, כי הרי המשקל בסוד יודי"ן, שהם הנקרא אבנים, ששוקלין בהם, ולכן הוי"ה דמילוי יודי"ן נקרא משקל. ועוד כי הנה הוי"ה של מילוי יודי"ן, אחר שתוציא ממנה אותיות הוי"ה הפשוט, נשאר מילוי מ"ו, וי"פ מ"ו גימטריא ת"ס, ועם י' הכוללים גימטריא ע"ת, שהוא משקל בגימטריא.

הבחי' ב', הוא נקרא מנין, והוא כי מצד הגבורה שבז"א, אשר גם בה מתפשט חסד אחד, מן הה"ת. והנה מצד החסד הזה המתפשט בגבורה דז"א, יהיה כל הה"ת, כ"א ואחר, בחי' גבורה שהוא גימטריא רי"ו. והענין, כי הנה נתבאר, שכל חסד מהם הוי"ה דע"ב

והנה קודם שאלו הה"ג, ילכו אל דעת דנוקבא, צריך שיתמתקו תחלה עם החסדים, ולא יהיו דינין קשים וחזקים, אמנם מיתוקם הוא ע"י החסדים התחתונים המגולין, כי המכוסים אין אורם מאירין אפילו לצורך עצמם, מכ"ש לזולתם.

ועוד ט"א, כי הנה הם עומדין למעלה, ואינן יכולין לירד למטה, כי מחיצות כלי היסוד דאמא, הם מעכבות אותם לירד עד היסוד. אמנם החסדים המגולין, יש בהם ב' הכנות: א' כי הם תחתונים, ויכולין לירד עד היסוד דז"א עצמו, לפי שאין להם מחיצות, שמעכבין מלירד. הב' הוא, כי הם מגולין, ויכולין למתק הגבורות הניתנין ביסוד דזעיר אנפין.

והנה נודע כי גלוי החסדים הוא מהחזה דז"א ולמטה, שהם ב"ש החסד שבת"ת דז"א, וב"ח שלימים שבנ"ה דז"א, הנקרא חסדי דוד הנאמנים. נמצא כל הב"ח הם שלימים ושוין בהשוואה א', אבל החסד הג', הנוגע לחלק ה"ת דז"א, אינו שוה בחלקים, כי החלק שלישי עליון הראשון, הוא סתום ומכוסה ביסוד אמא, וב"ש התחתונים הם מגולין. כנודע, כי כל חסד וחסד מאלו הה', מתחלק לג' שלישים. והנה בזה החסד שבת"ת, הנחלק לג"ש, הנה כפי הכתוב בתורה, יש בו שתות, או פחות משתות, או יותר משתות. כי לפעמים חלק העליון המכוסה, לוקח יותר מן השתות, ונמצא שזה מתאנה, וזה מאנה.

וצריך להקדים גמרא, ברין האונאה, שאמרו שם ה' שאין דין אונאה, אלא כשהוא מתאנה בסכום הטעות שווי הדמים, אם מכרו ביוקר, או בזול. אבל אם הוא טעות חשבון,

ה ש מ ש

עיין שער מאמרי רשב"י פ' תצוה ופ' תרומה) תירץ, דמ"ש רז"ל דיסוד הוא כנגד דעת דנוקבא, מיירי ביסוד שעלה בת"ת. ומ"ש שמסתיים היסוד בסיום הת"ת דנוקבא, מיירי

הנהות ומראה מקומות

(ה) ב"מ מ"ט.

החסד מתחיל שם של מ"ב, ובו נכללין כל הז' שמות. אבל מנין, הוא בספירת הגבורה כנ"ל. ומשקל, הוא בת"ת, שהוא לשון המשקל האמצעי, המכריע בין ב' כפות המאזנים, שהם חו"ג. אבל איני יודע לקשרו עם ז' הנ"ל.

ונחזור לענין, כי הנה החסדים עצמן, יש בהם כמה מיני אורות חלוקין זה מזה, והנה ג' בחי' הנ"ל, שהם: ע"ב, רי"ו, מ"ב. שהם הנקרא דבר שבמדה, ושמשקל, ושבתנין הנ"ל, יכול להתחלק ההוי"ה שבחסד שבת"ת, לחלקים שוין, ולכן בכל שהוא חוזר. והוא, כי אם נשקלם במשקל שהיא היותה בבחי' ע"ב, ונתחלקה לג"ש, יהיה כ"ד בכל שליש מהם. ויהיה כ"ד הראשון מהם, בשלש עליון המכוסה למעלה. וב"פ כ"ד התחתונים, יהיו בב"ש המגולים התחתונים למטה מהחזה. ואם יחלק במדה, שהוא בבחי' אותיות מ"ב: פשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי. גם אז תחלק לג"ש שוין, י"ד בכל שליש, והם ד' אותיות הפשוטים, וי' אותיות דמילוי, הם י"ד אותיות. בשלש עליון המכוסה. וכ"ח אותיות המילוי דמילוי, שהם ב"פ י"ד, הרי הם בב"ש התחתונים המגולים. ואם נחלק במנין, שהוא בבחי' רי"ו אותיות, גם אז תתחלק לג"ש שוין: ע"ב, ע"ב, ע"ב בכל שליש מהם. וזה להורות, כי אע"פ שהם גבורות, בבחי' רי"ו כנ"ל, עכ"ז הם חסד גמור, כי הרי בהתחלקם, נעשין ע"ב, ע"ב, ע"ב, שכל ע"ב מהם, גימטריא חסד והבן זה.

והרי נתבאר, כי בג' בחי' אלו, שהם: מדה, משקל, מנין, שהם בחי' היות מלאים במלואם, אין שום דין אונאה, כי יכולין להתחלק בחלקים שוין. ואם לא נתחלקו, חוזר בכל שהוא. אבל בבחי' הוי"ה פשוטה, בלתי מילוי, או אינה יכולה להתחלק לג"ש שוין, לכן שייך בו דין אונאה, בגלוי ובסתום, כי לפעמים לוקח יותר משתות כמ"ש בע"ה. לכן נבאר עתה בחינת אונאה, שהוא בחסד הנוגע אל הת"ת של ז"א, בבחינת היותה הוי"ה

דיודי"ן. ונודע איך מינה תליין ע"ב שמהן, כל חד וחד מתלת אתוון, ובין כולהו הויין רי"ו. כנזכר בהקדמת תיקונים דף ה', לכך נקרא מנין, לשון מספר, כי נספר מנין אותיותיה, ויהיה גימטריא רי"ו גבורה.

גם היותו נקרא מנין, הוא בחי' היות החסדים מלובשים ביסוד אמא, כנ"ל בדרוש אפרים בן יוסף. והנה ביסוד דאמא, הוא אהי"ה דמילוי ההי"ן, שהוא גימטריא קנ"א, שהוא בגימטריא מניין ע"ה.

והנה להיות שזוהו בבחי' הגבורה כנ"ל, לכן נרמזה בזה הנקבה התחתונה, הנקרא אדנ"י. כמ"ש בוורה, דנוקבא תדיר אתקשרת בשמאלא, לכך בהתחבר אהי"ה דההי"ן עם אדנ"י, יהיה שניהן (גימטריא רי"ו) גימטריא גבורה כנ"ל, הרי כי מנין הוא בגבורה.

הבחי' הג', הוא הנקרא מדה, הוא מצד הת"ת שבז"א, אשר מצדו נקראו כולם בחי' מ"ב, לפי שהת"ת כלול מג' ידות, שהם: יד הגדולה מימינא. יד החזקה משמאלא. יד רמה באמצעית. והיד האמצעית כוללת עמו, היד הימין והשמאל. ומן ג"פ י"ד, נעשה מ"ב א' בת"ת עצמו, לכן בחי' מ"ב הוא בת"ת.

וענין מ"ב זו הוא, היות כל הוי"ה זו דיודי"ן, כלולה מפשוט, ומילוי, וממילוי דמילוי, שהם מ"ב אותיות כנודע. והנה היותה נקרא מדה, הוא כמ"ש בתקונים, כי מדה היא שם מ"ב, הנחלק לשבעה שמהן, ומ"ב עם שבעה, הרי מ"ט, כמנין מר"ה. והענין הוא, כי כמו שהה"ח מתפשטין בז"א, כן הה"ג מתפשטין בנוקבא, כנודע. והנה שם מ"ב הוא גבורה כנודע, וכאשר נחלק החסדים כפי סדר הגבורה, שהוא שם ו) מ"ב בכל ספירה וספירה נמצא כי גם בת"ת יהיה מ"ב א'.

ודע כי פעם א' שמעתי בענין זה עצמו של האונאה ממורי זלה"ה, באופן אחר, כי מדה הוא בספירת החסד, לפי ששם הוא שם מ"ב אבגית"ץ כו', כנזכר בתיקונים. כי מן

הגהות ומראה מקומות

(ז) עיין בספר שער המצוות פרשת לך לך דרוש ב'.

(ו) ג"א שם יהי"ו ר"ל יו"ד ה"ה ר"ו [הוא]

מ"ב שהוא שם (כת"י).

לעיל, שא"א לחלק החלק הא' בעצמו, שאם הי' אפשר לחלק, היינו מחלקין בשוה, ח' חלקים וב"ש חלק למעלה, וי"ז חלקים ושליש למטה. והנה כאשר נעריך ונאמר, שכל חלק וחלק מאלו הכ"ו של הוי"ה הפשוטה, יש בו ט' נקודות. נמצא שכ"ו פעם ט', הרי רל"ד, נחלקים לג"ש שוין, נמצא שיקח העליון לחלק ע"ח נקודות, שהם ח' חלקים וב"ש חלק א'. והתחתון יקח קנ"ו נקודות, שהם י"ז חלקים ושליש. ואמנם עתה שאין החלק מתחלק כנ"ל, לכן לוקח העליון י" חלקים, שהם צ' נקודות. נמצא שלוקח י"ב נקודות יתירות בחלקו. ואמנם שתות חלקו שהם ע"ה, הם י"ג נקודות. נמצא שלוקח פחות משתות, כי השתות הוא י"ג, והוא אינו לוקח אלא י"ב.

ובבחי' הב', שלוקח עליון ט' חלקים, והתחתון י"ז, או לוקח פחות משתות, כי אפי' בקחתו י" חלקים הוא פחות משתות כנ"ל. ובבחי' הג', שלוקח העליון ח', ותחתון י"ח. או התחתון מאנה לעליון, גם הוא פחות משתות, לפי ששתות העליון הוא י"ג נקודות, ובלקחו ח' חלקים, הם ע"ב חלקים, דהיינו נקודות, נמצא שלא נתאנה אלא בו' נקודות, שהם חצי שתות, לפי שכל חלקו הוא ע"ח נקודות כנ"ל.

ואמנם אם האונאה הוא יתר על שתות. המוכר ללוקח, או הלוקח למוכר, או בטל המקח, כי לעולם א"א להתחלק כך למעלה בת"ת דז"א, בגלוי ובמכוסה, שהם תחתון ועליון. אבל אם אונאה הוא שתות ממש, אז לא נאמר שיתבטל המקח, והוא חזרת החסד למקומו למעלה בשרשו ברעה, כיון שנחלק בטעות, אלא יתקיים המקח, שהוא סדר התפשטות החסדים במקומו, לפי שיש זמן שכך מתחלק, עם היות האונאה שתות גמורה. אבל לאחר זמן מחזיר האונאה. ר"ל, שיש פעמים שיש אונאה שתות שוה, ויעמוד כך זמן מה.

פשוטה בלתי מילוי, כמבואר אצלינו בכמה מיני מדרגות, שיש בשמות, כנ"ל בדרוש רפ"ח ניצוצין. ותחלה נבאר, מי הוא מוכר, ומי הוא הקונה. והנה השליש העליון למעלה מהחזה, הוא המוכר. וב"ש התחתונים, הם בחי' הלוקח. כי התחתון מקבל את החסד, ולוקח מן העליון. כי כן דרך התפשטות, מלמעלה למטה כנודע. ולפעמים התחתון לוקח יותר משיעורו, ומאנה את העליון. ולפעמים להיפך, ושניהן דינו שוה.

והנה בהיות הוי"ה פשוטה, א"א להתחלק בשוה, ומוכרח הוא שיאנה א' את חבירו, לפי שמספר הוי"ה הפשוטה, גימטריא כ"ה, וא"א לחלקה לג' חלקים שוין, שאם תחלק לט' ט' יחסר א'. ואם תחלק לח' ח', יותר ב'. ובהכרח שיאנה אחד את חבירו, כי לפעמים שלישי העליון שהוא מוכר, מאנה לב"ש לתחתון, שלוקח ט' בשליש שלו, ונשארו י"ז למטה, בב"ש. ולפעמים התחתון מאנה לעליון, שלוקח י"ח בב"ש שלו, ונשארו ח' לבד לשליש עליון. ואלו הם ב' מיני אונאה, או המוכר ללוקח, או הלוקח למוכר. ולהיות החלקים שוין, צריך שיהיה ח' חלקים וב' שלישי ח) מן אות א', וי"ז אותיות ושליש אות למטה, ואז היה הכל בשוה. אלא שא"א לחלק האות בעצמו לשלישים, וע"כ מוכרח הוא להיות אונאה בדבר הנ"ל.

אמנם אעפ"כ צריך לשער, שלא יאנה אחד לחבירו, אלא האונאה היותר מועטת שאפשר להיות, והוא הנקרא פחות משתות, ואז הוי מחילה, כי א"א לעשות בענין אחר. והענין, כי ג' מיני חלוקות הם, וכולם נקרא פחות משתות: א', שלוקח העליון י' חלקים, והתחתון ט"ז חלקים. ב', שיקח העליון ט' חלקים, והתחתון י"ז חלקים. ג', שיקח העליון ח' חלקים, והתחתון י"ח. ונבאר הבחי', שהוא י' למעלה, וט"ז למטה, איך הוא פחות משתות, והוי מחילה, וממנו יובנו בחי' האחרות. והוא כי הנה כתבתי

הנהות ומראה מקומות

ח) ג"א וב' שלישי חלקים למעלה וי"ז חלקים ושליש חלק למטה ואז היה הכל בשוה אלא שאי אפשר לחלק חלק א' בעצמו (כת"י).

ואח"כ יחזור האונאה למקומה. אבל התפשטות ישראל במקומו, שהוא בחי' קיום המקח. והנה זהו ענין גניבת השבטים ליוסף אחיהם, ומכרוהו למצרים, לא מפני כך נתבטלה האחה אשר ביניהם, אמנם נשאר הדבר כך בעת ההוא, ואח"כ החזירו האונאה למקומה. וכמ"ש ואת עצמות יוסף קברו בשכם וגו', וכמ"ש, והעליתם את עצמותי מזה אתכם, והחזיריהו למקומו. וענין גניבת ומכירת יוסף, נבאר בע"ה למטה. והנה זאת השתות הנ"ל הוא מלבר, לכן פסקו בתלמוד, שצריך שיהיה שתות מלבר, ואם אינו אלא מלגאו הוי מחילה. והרי נתבאר ענין שתות, ופחות משתות, ויותר משתות.

ודע כי אין כח כ"כ בחסדים להאיר בגבורות ולהמתיקם, אלא בהיותם מגולים, כי אז אין להם מחיצות הכלי של יסוד אמא, כדי שיתעכבו, ולכן יורדין עד היסוד למתק הגבורות אשר שם. והנה כולם א"א שימתקו לסבה הנ"ל, לפי שאין כל החסדים מגולים, רק ג' חסדים פחות שלישי, שהם נצח הוד וב' שלישים תחתונים דת"ת. אבל ב"ח של ח"ג, ושליש עליון דחסד דת"ת, אינן מתגליו, ואין בהם כח למתק הגבורות. ובודאי כי אין יכולין למתק יותר משיעורם, שהם ג' גבורות פחות שלישי. והלא היה מן הראוי, שיתמתקו ג' גבורות שלימות, ולא יהיו חסרות שלישי. אמנם א"א כן, אם לא בהתגלות גם השליש העליון של הת"ת, ואז יהיו ג' חסדים שלמים מגולים, וימתקו ג' גבורות שלימות בתכלית המתוק.

אמנם להיות הדבר כך, א"א שירד כל החסד שבת"ת למטה בב"ש התחתונים שבו, כדי שיהיה כולו מגולה, לפי שאז יהיה הכלי של הת"ת בבחי' שלישי עליון, ריק מן הארת החסד, וענין זה לא תקרא אונאה יותר משתות, רק גניבה ממש. אבל כוונתינו, שישאר שלישי העליון של אור החסד במקומו בכלי ת"ת דז"א בשליש עליון, אלא שיתגלה שם, ויסיר כסוד כלי היסוד דאמא אשר שם מעליו, וישאר מגולה, שישאר שרשו שם, והארתו תרד ותאיר למטה ביסוד בגלוי, ואז ימתקו ג' גבורות שלימות כנ"ל.

ואמנם נמצא, כי היות הבחי' הא' שהוא ח'

ועתה צריך לבאר, איך הסדר הנכון למעלה, ואיך מתחלק החסד שבת"ת, הנגלה והסתום. ודע, כי סדר החלוקה האמיתי הוא כך: כי ב"ח של ח"ג, ושליש עליון של חסד ת"ת, הם מכוסים. וב"ש תחתונים דת"ת, וב"ח דנ"ה, הם מגולין. ואמנם הג"ש שבחסד הת"ת, כבר ביארנו, כי בו לבד הוא דין האונאה, שתות, ופחות משתות, ויתר משתות. אמנם הסדר הנכונ הוא, שהנה הוא הוי"ה א' פשוטה, שהוא בגימטריא כ"ה, ומתחלק ח' נקודות למעלה מכוסים, וי"ח נקודות למטה בגלוי. שהוא מבחי' הג', מג' בחי' שיש בחלוקה, פחות משתות כנ"ל.

וטעם הדבר הוא, שהתחתונים שהם המרובים, ינצחו את העליונים שהם מועטים, והם יקחו את העודף שהם הב' נקודות היתירות, בהתחלקם לג"ש: ח' למעלה, וח' בשליש אמצעי, וח' בשליש תחתון. נשאר ב' לתשלום כ"ה, ואלו ב' העודפים יקחו התחתונים שהם הרבים.

האמנם יש סבה א', המונעת ענין חילוק זה, והוא מה שהקדמנו בראשית דרוש זה,

פרק ב מ"ח

הגהות ומראה מקומות

(ט) שער המצוות דרוש א' וב'.

אשר הם בחי' חו"ב דו"א. והיסוד בסוד הדעת דו"א. אמנם בב"פ האמצעים דנ"ה שבה, אשר הם בחי' חו"ג דו"א, אין באמצעם יסוד של אמא מגיע עד שם. ונמצא, כי כל החסדים של ת"ת (ל דו"א הם מגולים בלי כסוי יסוד אמא. והרי הם בחי': א' של גלוי חסדים שבהג"ת דו"א, והוא כאשר אינה רובצת רק על הנקבה לבדה להגדילה כנ"ל. וזמן הב' הוא, בסוד תוספת שבת, כמבואר אצלנו, שאז עולים ג"ת נה"י דו"א למעלה ממקומם בחג"ת דו"א, ואז בסבת רבוי האורות אשר שם, נבקע כלי היסוד דאמא, ואז מתגלין החסדים דחג"ת דו"א ג"כ.

וזמן הג' הוא, בחי' מצות מילה ופריעה. וזהו הענין, סוד מצות מילה ופריעה. דע, כי במצוה זו יש ב' דברים: הא' הוא כריתת הערלה אשר שם, אשר אז יש אונאה פחות משתות כנ"ל. ואח"כ על ידי הפריעה, יש אונאה יתר על שתות, ומתגלה גם השליש העליון של חסד דת"ת, וזה פרט ביאורם.

הנה נתבאר בזהר ויקהל דר"ג, ענין הקליפות, ואיך יש קליפה דקה, הנקרא קליפת נוגה כעין חשמל מתוך האש, כדין איקרי חשמ"ל, ח"ש, ואתגלי מ"ל, מהו מ"ל, כדאמרינן מל יהושע וכו'. ואע"פ שאין כאן ביאורה, נאמר בקיצור ענינו. כי הנה בתחלה טרם שיתפשטו החסדים בז"א ברו"ק, הנה אז הערלה שהוא קלי' נוגה, חופפת מ' ונאחזת שם ביסוד שלו סביב. וזהו ונוגה לו סביב, ושרשה הוא מן הצינור השמאלי שביסוד, שהוא משפיע המותרות, ושופכן לחוץ, להיות מזון לחיצונים ולקלי', כמבואר בכת"י מורי זל"ה, בענין מאמר בני חת ועפרון החתי וע"ש.

וקליפת נוגה הנשרשת בצינור הנ"ל, נאחזת שם וסובבת את היסוד הקדוש, ונקרא ערלה. ובהיות ערלה זו חופפת על היסוד, אין

נקודות מכוסים למעלה, וי"ה מגולות למטה, הוא נקרא אונאה פחות משתות, וזה סדר הוא תמיד. ויש פעמים שיש אונאה יותר משתות, והוא מציאת הוזה הנ"ל, שמתגלה גם שלישי עליון כולו. (היורד למטה) וענין זה מתבטל אחר זמן, ונקרא ביטול מקח, לפי שאינו מתקיים, אלא נתבטל אח"כ, ואינו מתקיים אלא בשלשה זמנים לבד, אשר נבאר בע"ה.

פרק ג מ"ת

(י) ואלו הם ג' זמנים, אשר מתגלה גם שלישי העליון. ושמעתי פ"א ממורי זלה"ה, שלא די ששליש עליון מתגלה אז, אלא אף גם ב"ה אחרים של ח"ג מתגלים. נמצא כי כל הה"ה מגולין. ופ"א שמעתי דרך סתם, שמתגלה גם שלישי עליון דת"ת, ולא הזכיר גילוי ב"ה הראשונים של ח"ג. והמשכיל יבין מעצמו כפי אשר נבאר.

הנה ג' זמנים הנזכר, הם אלו: א' מהם, הוא ע"י דורמטא, הנזכר לרו"ל, בסוד ויפל ה' אלהים תרדמה כ' על האדם. שהוא ג"כ בסוד מ"ש אצלנו בכוונת ק"ש שעל המטה, וחזרת התפלה של שחרית בקול רם, שאז מתגלין גם החסדים שבהג"ת דו"א, ועיי"כ נגדלין יעקב ורחל, ועולין עד שם למעלה, נגד חג"ת דו"א. ושם נתבאר טעם הדבר, שהנה סבת כסוי החסדים ההם הוא, בזמן שהאם העליונה יורדת ורובצת על האפרוחים למטה, ועיי"כ היסוד שלה הוא למטה, והם מתכסים בתוכה. אמנם כשאינה רובצת על שניהם, רק על הבת לבדה, להגדילה, בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע. אז אינה רובצת. רק זקופה ועומדת כדרכה, ואז היסוד שלה נתון באמצע, בין ב' פרקין קדמאין דנ"ה שבה,

הנהות ומראה מקומות

(י) ויבן ה' אלקים את הצלע. (ל) נ"א חג"ת (דפו"י).
(מ) עיין שער הארת המוחין פ"ה ובספר שער מאמרי רשב"י פרשת בראשית דף י"ד ע"ב.

(י) שער המצוות לך דף ז' ע"א ד"ה ונבאר.
(כ) עיין שער הכוונות דרושי העמידה פ"ב במלת באהבה ובדרושי הלילה דף ע"ז ע"ב ד"ב. ובדרושי ר"ה פ"ח ושער הפסוקים בראשית בפסוק

מ"ל, י"ה. כי מ"ל הם ע' אורות המגולין, וי"ה הם בחי' שליש עליון המכוסה. ולמטה בסוד פריעה, נבאר למה נקרא י"ה. וצריך המוהל לכוין לזה בכריתת הערלה. שע"ז יתגלו מ"ל אורות הנ"ל במקומם עד הוד, ע"ד הנ"ל. ויכוין באומרו על המילה, שהוא: מ"ל י"ה. כמ"ש ענין י"ה למטה, בענין הפריעה, שהוא ג"כ פרע י"ה.

ועתה נבאר מצות ברכת היין, כמשארז"ל שמילה טעונה כוס, ואע"פ שהיין בא לאחר הפריעה, עכ"ז נבארו תחלה, כדי שיובן היטב עם הנ"ל, כי הנה אלו הע' האורות, שהם גימטריא מ"ל, אלו מתגלין תחלה ויורדין ביסוד, ואחר יירדתן, מתמתקים הגבורות אשר שם. ואח"כ פ"ב מתגלה גם שליש העליון דת"ת, ויהיה ע"ה אורות, שגם הח' אורות היתרות ההם, שהם מבחי' שליש העליון. יורדין אח"כ עד יסוד, וממתקים חלק מן הגבורות כמ"ש. והנה אחר שעל ידי כריתת הערלה, נתגלו ע' אורות כמנין מ"ל, הנה אח"כ ע"י ברכת היין, ירדו אלו הע' אורות הנ"ל שלא נתגלו רק במקומן, ועתה ע"י ברכת היין יורדין עד היסוד דז"א, ואז ממתקין הגבורות אשר שם, ומאירין בהם, ולא בכולן. כי אם בג' גבורות פחות שליש כמספר עצמן. ע' לע'. והנה היין, הם סוד הגבורות, שאינם נמתקין רק במספר ע' אורות לבד, והם כמנין י"ן, להורות שהיין הם גימטריא ע' אורות הגבורות, הנמתקים ע"י ע' אורות החסדים. היורדות עתה ביסוד. ונמצא שתכוין שהיין הם בגימטריא ע' אורות החסדים המגולין, שיורדין עתה ביסוד. וגם תכוין, שהם ממתקין את ע' אורות הגבורות, שהם עצמן סוד היין כנודע. וביאור הענין, כי הנה כאשר אלו הע' החסדים יורדין ביסוד, וממתקין הע' גבורות,

החסדים יורדין עד היסוד, כדי שלא ינקו הקלי' מהם, ולא יתאחזו באורות הגדולים ההם. וע"כ לא די שהם לא ירדו עד היסוד, אלא אפי' בכ"מ המגולה למעלה, שהוא בכ"ש תחתונים בת"ת, ונ"ה דז"א, אשר משם ולמטה הוא מקום מגולה כנ"ל, כיון שאין שם מחיצות כלי היסוד דאמא. לכן אינם יורדין ונופלין עד היסוד כנודע וע"כ הם נשארים למעלה, בשרשם, ברעת דז"א, ואינם מתפשטים למטה, כי נאחזת הערלה ביסוד שלו. ואח"כ כאשר נימול, כורתים הערלה ההוא, ומסתלקת משם קליפת נוגה הנ"ל, ואז יורדין החסדים הנ"ל ומתפשטים במקומם, שהוא בת"ת ובנ"ה דז"א. ונודע, כי כל חסד מהם, הוא הוי"ה א' כנ"ל, והנה הוי"ה גימטריא כ"ו, והנה ב' היות של ב' חסדים אשר בנ"ה, הם גימטריא ב"ן. וב"ש התחתונים של החסד דת"ת, הרי הם ח"י נקודות, כי הח' עליזנות הם מכוסים בשליש העליון כנ"ל. א"כ בהצטרף ח"י עם ב"ן של נ"ה, יהיה ע' אורות מגולים, שהם גימטריא מ"ל מן חשמל, ואז הוא בחי' אונאה פחות משתות, וקיים המקח כנ"ל. והוא בזמן קיום מצות מילה, בכריתת הערלה כנ"ל, שאז מתגלים ע' אורות החסדים המגולים, שהם גימטריא מ"ל מן חשמל, הנזכר בזהר פרשה ויקהל, דכד אתעבר קליפת נוגה אקרי מ"ל. וכאשר הערלה קל"י נוגה, נאחזת שם מחמת עונות, ויונקת שם מאלו ע' אורות המגולים, איקרי ח"ש מ"ל, שמיהרה הקליפה לקבל מן האור מ"ל הנ"ל. (א)

ונחזור לענין, כי הנה על ידי המילה, שהוא כריתת ערלה, עדיין הע' אורות הנ"ל המגולין, לא נתפשטו רק בכ"ש תחתונים דת"ת ובנ"ה, (ב) אבל עדיין לא נתפשטו ביסוד עצמו דז"א, וזהו ענין ד' אותיות מילה, פירוש:

ה ש מ ש

(א) נ"ב צ"ע, כי למעלה כתב שכ"ז וממתקין הגבורות, ואח"כ עולים ומתפשטים כ"א במקומן, כנזכר בשער כ"ה דרוש ב'. (ועיין תו"ח דף קכ"ז ע"ב).

(א) נ"ב צ"ע, כי למעלה כתב שכ"ז שקליפת נוגה שם, אין החסדים יורדים ומתגלים למטה. ושמא י"ל, שאחר כריתתם משם, ואחר התפשטות החסדים למטה, גורמים העונות שתחזור לעלות ולהתאחזו בחסדים הנזכר.

שליש עליון נקרא י"ה, לפי שהנה נתבאר, שהם ח' נקודות חסדים הסתומים שם, ואלו מתגלים ע"י הפריעה, וע"י נ) יורדין למטה ג"כ ביסוד, וממתקין ג"כ כנגדן בשיעורם ח' נקודות אחרות, של שליש הגבורות כנ"ל, ונשלמו להמתיק ג' גבורות שלימים. והנה ח' חסדים, וח' גבורות, גימ' י"ה עם הכולל.

והנה ענין פריעה, פר"ע י"ה, כי ט"ז אורות נפרעין ונתגלו עתה ע"י הפריעה, כי ע"י נתוספו עתה ב' הארות ביסוד, א' הוא הארת שליש עליון של חסד דת"ת. הב, הוא ירידת ע' חסדים המגולין, שהם ב"ש חסד דת"ת, וחסדים דנ"ה, הרי ע'.

וא"ת, בענין הפריעה נרמזו ח' אורות וחסדים, וח' אורות דגבורות שהם ט"ז כנ"ל. ובענין מילה, לא נזכרו רק ע' אורות החסדים כנ"ל, ולא נזכרו ע' דגבורות, כי הע' דגבורות הם בסוד היין, והם ב' בחי', יין, ומילה כנ"ל. ולא נרמזו ע' אורות דגבורות ג"כ. אבל הענין הוא, כי בע' חסדים ראשונים, צריך ב' בחי', א' להוריד החסדים משרשם מן הדעת עד מקומם שהיא בת"ת ובנ"ה, ובחי' זו נעשית ע"י מילה כנ"ל. ואחר כך צריך בחי' ב' להורידן משם עד היסוד, וזה ע"י היין הנ"ל. אמנם בשליש העליון המכוסה, כבר ירד מן הדעת עד המקום שלו, ולכן א"צ עתה רק להורידו עד היסוד, והנה כאשר יורד ביסוד, מתחבר תכף עם שליש הגבורה, ואין צריך בחי' אחרת (ס) אחריה, לכן נכללין יחד בסוד הפריעה. אבל בענין החסדים האחרים, אינן מתחברים עם הגבורות, רק בבחי' הב' לבד ולכן לא נרמזו במילה.

והנה יעדנו למעלה, לבאר מלת מילה, מה ענינה. וזה ביאורה, כי הנה דוגמת מה שנתבאר במלת פריעה, שהוא פר"ע י"ה. כן ענין מילה, מ"ל י"ה. פירוש, כי ע' חסדים הם גימטריא מ"ל, שהם ב"ח נ"ה, וב"ש ת"ת לברם. וח' אורות השליש העליון, הוא י"ה של מילה, להיותו מחובר עם ח' אורות הגבורה

בהכרח הוא שמתערבין יחד. ויש בחסדים בחי' קצת מן הגבורות המתחברות עמהן, ולכן ברדתם שם, נקראו גם הם בחי' יין, שהוא גבורה, כי אינן נמשכין רק ע"י ברכת היין, שהוא גימטריא ע'.

ואמנם ע' גבורות, הם בחי' הכוס של יין, כי כוס גימטריא אלפים, שהם ה' אותיות, כנגד ה"ג כנודע. אבל היין, הם ע' חסדים עצמן, שנתערבו בגבורות והמתיקום כנ"ל.

והרי נתבאר ענין המילה, שהוא כריתת ערלה, כי אז נתגלו ע' אורות דחסדים במקומן, ונתבאר ענין כוס היין, שהוא ענין ירידת הע' חסדים ביסוד, וממתקים את ע' גבורות. וב' בחי' אלו, עדיין אינם רק בחי' ע' אורות, שהם ג' חסדים פחות שליש, וימתקו ג' גבורות פחות שליש, אשר כ"ז נקרא אונאה פחות משתות כנ"ל.

ועתה נבאר מצות פריעה, שהוא אונאה יותר משתות, כי עתה יתגלה גם שליש עליון המכוסה, ויהיו ג' חסדים גמורים דת"ת נ"ה מגולין, ומיתקו ג"כ את ג' גבורות שלימות שביסוד. והנה פריעה ר"ל גילו, כי ע"י הסרת עור ערלה שהוא המכסה וסובב אבר הקדוש, נפרע ונתגלה שליש עליון המכוסה שבת"ת, ואז נגמרין להתגלות ג' חסדים שלמים. אבל בהיות הערלה סובבת על היסוד, אין השליש העליון הנ"ל רוצה להתגלות, כדי שלא יהיה אחיזת הקליפות בהם יותר מדאי כנ"ל.

ואמנם בחינת המילה, שהוא כריתת הערלה, אע"פ שהיא גורמת גם כן גילוי החסדים ע' כנ"ל, שהם ג' פחות שליש, וגם גורמת גלוי היסוד עצמו, עכ"ז אינו נקרא בשם פריעה, לפי שדרך אותן החסדים להיות תמיד בגילוי, כי אין להם מסך יסוד הבינה, ואינו נזכר רק בשם מילה, שהוא לשון כריתת הערלה. אבל ש"ע שהוא תמיד מכוסה ביסוד דאמא, נקרא פריעה וגילוי גמור מחדש, משא"כ בראשונה.

והנה מלת פריעה, ר"ל: פרע, י"ה. כי

הגהות ומראה מקומות

(ג) ז"א ל"ג וע"י (כת"י). (ס) ז"א ל"ג אחרת (כ"י).

ע"ב, הוי"ה במילוי יודיין. כי כל י' הוא בחסד. וז"ש באברהם אחר שנימול, וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחום היום. כי אברהם שהוא חסד, וצורת י', אתגליא בפתח האהל, שהוא פי האמה, שצורתה י', שהיא עטרה שביסוד.

והענין הוא כנ"ל, כי ע"י הפריעה, נתגלו ט"ז אורות, ח' דחסדים, וח' דגבורות, ושניהם נצטיירו ביסוד עצמו, כי היסוד עצמו, הוא צורת ו' ארוכה, ועטרה צורת י', ונגלית ע"י הפריעה, ואז נעשי' י' על ו', וזהו בחי' ט"ז אורות כנ"ל.

והמשכיל יבין, בסוד טעם היות המילה לח' ימים, שהוא רמז לאצילות המלך הח', שהוא הדר הנזכר בכתבי מורי זלה"ה במקומו, עיין שם.

גם בזה תבין, ענין פסוק ביום הגמל את יצחק, דדרז"ל על המילה ק) וחלקוהו התיבה לב' תיבות, ואמרו: ה"ג, מ"ל. שעשה משתה ביום המילה. והענין הוא, כי הגמ"ל גימטריא ע"ה, שהם כל ג' חסדים שלימים מגולין, וגם שלישי המכוסה, שבין כולם הם ע"ח אורות, המתגלין ביסוד, ע"י פעולת המילה, (שהם מ"ל) וכריתת הערלה, שהם ג' חסדים, ג' הוי"ות פשוטות, כ"ו, כ"ו, כ"ו, גימטריא הגמ"ל, ואלו מתגלין ע"י מילה, שהם מ"ל מן הגמ"ל, וע"י נתגלו ע"ח אורות כמנין של תיבת הגמ"ל, וביאר הכתוב היכן ניגלו ע"ח אורות אלו, ואמר שנתגלו ביסוד, ונתחברו עם הגבורות אשר שם כנ"ל, הנקרא יצחק, וזהו את יצחק כלומר עם יצחק, ונמצא שהחסדים שהם ע"ח כמנין הגמ"ל, נתחברו עם יצחק, שהם הגבורות.

ואם תדקדק היטב תבין, איך בתחלה הגבורות לא היו רק מנין ק"ל, שהם ה' היות ה"ג, ועתה כאשר ירדו הג' היות ג' חסדים, ומיתקו את ג' גבורות, נמצאו ח' היות, שהם גימטריא יצחק, שהוא גימטריא ד"פ ב"ן, כמ"ש

כנ"ל, ושגיהן גימטריא י"ה. ובוזה תבין מה שארז"ל ע) מל ולא פרע כאלו לא מל, כי ב' אותיות מ"ל של מילה, הם ע' אורות התחתונים, המגולין ע"י כריתת הערלה, הנקרא מילה. ואמנם ב' אותיות י"ה של מילה, שהם ח' אורות העליונים הסתומים, עדיין לא נגלו עד מעשה הפריעה כנ"ל. נמצא כי כאשר מל ולא פרע, עדיין המילה עצמה לא נגמרה, כי ב' אותיות י"ה מן מילה, לא נתגלו עדיין, עד הפריעה, כי הרי ב' בחי' נרמזו במילה שהם מ"ל י"ה.

וטעם לזה הוא, שאע"פ שב' אותיות י"ה, אינן נגלין עד הפריעה, עכ"ז עיקר גילוי הוא מחמת המילה, כי אם לא ימול, לא היה שלישי ההוא יורד במקומו, אלא היה נשאר גם הוא ברעת כנ"ל, נמצא כי בחי' המילה גורם בחי' הא', שהוא ירידת השליש העליון למטה, בשליש העליון של הת"ת לת"ת פ) דז"א. ואמנם ע"י הפריעה, לא נעשית רק בחי' הב', שהוא ירידת השליש (עליון של הת"ת) למטה ביסוד, וענין בחי' זו טפילה אל הבחי' הא', ולכן במלת מילה נכללו הע' חסדים המגולין במ"ל של מילה, וה"ח עליונים ב"ה של מילה. והרי איך ב' בחי' של פריעה ומילה, רומזות במלת מילה לברכה, וא"כ כל זמן שלא פרע, לא נגמרה המילה, והוי כאלו לא מל.

פרק ד מ"ת

צ) והנה בזה תבין מה שכתב בזהר ובאדרא, על פסוק והוא יושב פתח האהל כחום היום, אמרו שם אתגלייא חסד בפומא דאמה. פי', כי אברהם הוא סוד החסדים, כמבואר אצלינו. והנה התינוק כשנולד, נולד ערלתו עמו, וחופפת על היסוד. וכשנמול, אתגלייא יו"ד, שהוא ראש פי האמה שלו, שהי"ד הזו הוא בחי' החסדים העליונים הנקרא אברהם. כנודע כי חסד הוא בגימטריא

הגחות ומראה מקומות

צ) עיין באדיר אות שי"א ושי"ב.

ק) בפרקי דר"א פרק כ"ט.

ע) שבת קל"ז:

פ) ג"א ל"ג לת"ת (כת"י).

והנה נחלקים י"ן לבר, שהם האורות הבאים ע"י הפריעה, לכן נרמזו בב' אותיות ראשונות יחד, והס"ף שהם אורות הבאים ע"י מילה, הם נרמזו באחרונה, בב' אותיות אחרונות ס"ף. נמצא כי יוסף, הוא בחי' הארת של החו"ג, שהם ו' הויר'ת גימטריא יוסף. (א) וכאשר גנבוהו אחיו, כבר נודע כי ההפרש בין גנבה לגזלה הוא, כי גניבה בהסתר, וגזילה בגלוי, ואע"פ שהם גנבוהו כולו, שהם כל ג' חסדים והגבורות יחד המכוסים והמגולים, עכ"ז לא גנבוהו רק השליש העליון בסתר, לפי שעיקר הפגם של אחיות הקליפות בחסדים, הוא למעלה בשליש עליון המכוסה, כי בחסדים התחתונים דרכם לאחוז בהם, כי שם גזילה בגלוי, לכן דרכם להתאחו שם, כמבואר אצלנו, בסוד חטא עץ הדעת טו"ר, ועיקר הפגם הגדול הוא, באחיזה בשליש עליון המכוסה, אשר זה נקרא גניבה בהסתר, לכן אע"פ שנגנבו ב' הבחינת שהם גניבה וגזילה, עכ"ז הכל נקרא בשם גניבה, כמ"ש כי גונב גנבתי מארץ העברים, ב' גניבות, לפי שעיקר הפגם הוא במכוסה. ואחר שגנבו ב' בחינות הנ"ל, מכרוהו למצרים, הם הקליפות. ואז חזר האבר הקדוש, הנקרא יסוד, להתלבש בערלה. וז"ס המכירה למצרים, עון פלילי שהיה במכירת יוסף, כנזכר בוהר, דאפיקו ברית קיימא בגו סטרא אחרא, כי נאחזו הקליפות שהם הערלה, ביסוד העליון ח"ו.

בהגדה, כנגד ד' בנים דברה תורה. והוא חיבור ג' חסדים בג' גבורות, והם ג"פ ב"ן ב"ן ב"ן, ועוד ב"ן ד', שהוא חיבור ב' גבורות שלא נמתקו.

ואמנם לפי שהע' אורות נגלו תחלה, ואח"כ הח' אורות הסתומים בשליש העליון. לכן חלקו רו"ל תיבת הגמ"ל, לב' תיבות: מ"ל, הם ע' אורות מגולין. וה"ג, הם ח' אורות הסתומים. ולהיותן עליונים, נזכרו תחלה ה"ג, והע' תחתונים נזכרו באחרונה מ"ל. ועיין בדרוש אברהם ויצחק ויעקב ויוסף, שם בארנו הפסוק פירוש אחר, ע"פ הקדמה זו.

פרק ה מ"ת

גם בדרוש הנ"ל יובן, ענין מכירת יוסף, שגנבוהו אחיו השבטים, ומכרוהו למצרים. גם ענין גנב וגזול, מה ענינם. הנה יוסף הוא בחי' היסוד דו"א כנודע, וסבת קריאתו כך הוא כנ"ל, כי יסוד הוא ו', והעטרה הוא י'. והוא לסבת היות שם הארת הח' (חסדים) העליונים, שבשליש המכוסה, וממתקת לח' אורות הגבורות, ושניהן י"ו מיוסף. ושאר האורות התחתונים, שהם ע' חסדים, וע' גבורות הנמתקים עם החסדים, הם ק"ם כמנין ס"ף מן יוסף, שהוא כמנין ג' חסדים, וג' גבורות, שהם ג' פעמים ב"ן.

הגהה

(א) נלעדי"ח, אפשר שלוח אמרה רחל כאשר ילדה את יוסף, שאמר רו"ל (ר) שנולד מהול, יוסף ה' לי בן אחר, ר"ל כי כבר נמתקו ביוסף שהוא יסוד, ג' גבורות שלמים, עם

הנהרות ומראה מקומות

(ר) מדרש רבה פי"ד ה'. אבות דר"ג פ"ב ח"ה.

היכל הששי

והיכל זה נקרא היכל נוקבא דזעיר אנפין ובו שמונה שערים

השער הראשון

שער תיקון נוקבא ובו ז' פרקים

פרק ד מ"ב

(ענין ש"ע נהורין שיש באנפין דנוקבא דזעיר אנפין) דע, שר' בחי' נמשכות אל המלכות: ש) וכן הוא (נ"א האחד הוא ב"ן) שמן הנפש שלה, שנתן היסוד של הזכר בה, כדי שתוכל לעורר מ"נ בעת הנווג כי ע"י הנפש הזו היא נעשית כלי. והב' הוא רוח. והג', הוא נשמה, שנותן בה. והם: שם מ"ה, ושם ס"ג. והד', ת) היא מ"ש בפ' תרומה, בריה דרב ספרא, א) ע"פ אור זרוע לצדיק, שהנה נשמות הצדיקים, הם עצמם מזווגים עם המלכות, והם העושין נשמות. כמ"ש, ואת הנפש אשר עשו בחרן. והנה רוב הזווגים, הנעשין בזמן הגלות, הם באופן זה. והנה אלו הדי' בחי' הנ"ל, הם אלו הדי' בחינות המלויין הנ"ל, וארבעתן נכללין בבחי' הא', שהוא כללות מהמילוי, והוא הנקרא נפש. נמצא שזה המילוי כולו בכללו בחי' נפש, אך בו נרמזין כל הדי' בחי', דרך פרט. כבר נתבאר בשער ל"א פ"ה, דרך כללות הג' פרצופים, שהם: רחל, ויעקב, ולאה. ונבאר פרטן, ונתחיל ברחל, הנקרא נוקבא דז"א האמיתית כנ"ל, שהיא נקודה עשירית, מן הי'

נקודות, הכוללות כל עולם האצילות כנ"ל, והיא המלכות שבהם, והיא אשת ישראל, הנקרא ז"א בכ"מ. וכבר נתבאר, כי היא יוצאת מן הת"ת, מהארת המוחין של נה"י דאמא, והיא עומדת באחורי ז"א, בתחלת בריאתה, ותקונה אב"א, מהחזה דז"א ולמטה עד סיום רגליו, ומקום זה הוא שיעור קומה שלה בכל הי"ס.

והנה ב) סיבת היות רחל אב"א עם ז"א, הטעם הוא, כמ"ש, שהחצונים אינן יכולין להתאחו כלל עם הקדושה בבחי' פנים שלה, אפי' בפנים של הנוקבא, רק בבחי' האחוריים לבר, כי הנה החצונים נקראו אלקים אחרים, וכל יניקתן ואחיזתן הוא בשם אלהים הקדוש. ונדוע כי כל בחינת אלקים, הם באחוריים של הקדושה.

והנה רחל שהיא הנוקבא האמיתית של ז"א כנ"ל, אם היתה עומדת כרמיון לאה, אשר פניה כלפי אחורי ז"א, הנה היה אחוריה נשארין בגלוי, והיו החיצונים נאחזים בה מאד, לפי שהיא נקבה, כנודע כי רגליה יורדות מות, והטעם הוא, לפי שהיא דינין גמורים, ושם אחיזת החיצונים. ונספ' ע"ז, כי היא אחרונה שבכל י"ס דאצילות, ולכן היו נאחזין בה הקלי' מאד. ולכן כדי שלא יתאחו בה הקלי' לסבת הנ"ל, ובפרט שהוא נוקבא דז"א העיקרית והאמיתית, ואין אנו רוצין שיתאחו בה הקלי', מש"כ בלאה, כמ"ש במקומו. ג)

הנהות ומראה מקומות

- א) פרשת תרומה אות תש"מ.
ב) עיין שער סדר אבי"ע פ"ה.
ג) שער יעקב ולאה פ"ב.

- ש) עיין שער מ"ן ומ"ד פ"א כלל כ'. נ"א מן הז"א א' הוא מן הנפש (כת"י).
ת) עי' בס' שער הכוונות דרוש הציצית ד"א.

דוא מכוסה תוך כלי יסוד אמא, לכן ב"ש חסד התחתונים, להיותן מגולין, הם מספיקים כפלים מאלו היו סתומים. ולכן שלישי א' לבד דו"א, (ד) הספיק לצורך ת"ת עצמו, לב' שלישי תחתונים. וחצי שלישי, עלה לכתר שלו. וחצי, ניתן אל רחל, לכתר שבה.

ובזה תבין למה נשים פטורות מן התפילין. (ה) כי אין לרחל בחי' אורות מקיפים, שהם סוד התפילין, כמו שיש ליעקב, כמ"ש למטה בענין יעקב.

הרי, שלקחה רחל כלי ואור, לצורך כתר שלה, ושם לעיל נתבאר היטב ענין הכתר הזה, וע"ש. ואח"כ מן הארת פ"ת של כלי דנצח דאמא, אשר בתוכו שלישי אחרון, של אור המוח הנקרא חכמה דו"א, המלוכש בג"פ נצח דו"א. הנה הארת ג"פ אלו, מתלבשין בקו ימיני של רחל, לצורך תח"ן שבה, בין בבחי' הכלי, בין בבחי' אור המוח שבתוכו. וכן מבחי' החסד מה"ח המתפשטים, אשר אחד מהם מתפשט בנצח דו"א כנ"ל, גם הוא להיותו מגולה, הספיק חציו להאיר בנצח דו"א, וחציו להאיר בכל קו ימין של רחל.

וכעד"ן בפרק אחרון דהוד אמא, המתלבש בתוכו שלישי אחרון של מוח בינה דו"א, ושניהן מתפשטין תוך הוד דו"א, ומאלו נעשה ג"ס בג"ה, דקו שמאלי דרחל. וכן מבחי' חסד של ה"ח, המגיע לחלק ההוד דו"א, להיותו מגולה, הספיק חציו להוד דו"א, וחציו לכל קו שמאלי דרחל.

ואמנם בקו האמצעי שלה, זולת הכתר שלה, שלקחה מחסד ת"ת דו"א, לקחה ג"כ הארה הה"ג שהיו ביסוד של ז"א כנ"ל, מצד הדעת דאמא, ואלו הה"ג נתחברו בדעת שלה, ונתקבצו שם, אבל שאר הקו שלה שהוא דת"י (ו) שבה, אין בהם חסדים.

והנה יש לשאול, כי כמו שה"ח יצאו מן היסוד דבינה, ונתגלו מהחזה ולמטה, ונפרדו ונתחלקו בה"ס ז"א, בחג"ת נ"ה, א"כ גם

לכן הונחו זו"ן אב"א, דבוקים יחד, אחד באחד יגשו, ורוח החיצונים לא יעבור ביניהן, ולא יעבור זר בתוכם כלל להיותן מדובקים ומחוברין יחד ממש, עד שצריך אחר כך נסירה ממש, כמארז"ל ע"פ ויבן ה' אלהים את הצלע. ונשאר פני ז"א ופני רחל מגולים, כי אין שם אחיזת החיצונים כלל. ואחר אשר נתבסמו ונמתקו ע"י הנסירה אלו האחוריים שלהם, או חורין זו"ן פב"פ, אחר שנסרו, כי כבר אין כח בחיצונים להתאחו אפילו באחוריים.

ובזה תבין סוד פסוק נזורו אחר, כי תמיד כשישראל חוטאין למטה, אז חורין זו"ן להיות אב"א. וטעם הדבר הוא, כי אז ע"י מעשה התחתונים הרעים, היו הקליפות יכולין להתאחו באחוריים המגולין, אם היו פב"פ. לכן צריכין לחזור אב"א, כדי שיתכסו האחוריים ולא יתאחו בהם החיצונים.

והנה סבת התחלת תיקון רחל מן החזה הוא, כי עד שם אורות הנה"י של התבונה מכוסים, ושם נסתים יסוד תבונה, והאורות מגולין. ובפרט, כי שם מתחיל גילוי יסוד דאבא להתגלות. וז"ס ה' בחכמה יסוד ארץ, הנאמר בתקונים, כי אבא יסוד ברתה. והענין, כי במקום גילוי יסוד אבא, שם מתחיל בנין המלכות רחל, הנקראת ארץ. משא"כ בלאה, שעיקרה מן המקום של התבונה, שעדיין לא נתגלה אבא, אלא מהחזה ולמטה. וטעם התדבקות רחל בז"א אב"א בכותל א' לשניהן, משא"כ ביעקב וז"א, יתבאר לקמן.

ועתה נבאר, התפשטות שיעור קומת רחל, נוקבא דו"א, באחוריו, מכנגד החזה ולמטה, עד רגליו. ויציאתה, מבחי' הארת המוחין והכלים דנה"י דאמא. הנה נתבאר, כי ה"ח דדעת דו"א דמצד אמא, נתחלקו מחסד עד הוד שבז"א, והחסד שמתפשט בתוך הת"ת דו"א מתחלק לג"ש, כמבואר. וב"ש התחתונים שבו שהם מן החזה עד סיום הגוף, שהוא הת"ת, הוא בגלוי, משא"כ שלישי עליון שעדיין

הגהות ומראה מקומות

ההקדמות דף מ"ח דרוש ביאור פרצוף יעקב ולאה.

(ו) ג"א תי"מ (דפרי").

(ד) ג"א ל"ג דו"א (כת"י).

(ה) עיין שער יעקב ולאה פ"ג ובספר שער

מפני גוה ח) ועכ"ז קשיא, דא"כ היה לצאת ב' הנקודות באופן אחד, ולא הפוכים, כיון ששניהן שוין בנפילה.

ב' צ"ע לישב ענין הנזכר ב' נקודות, שג"ר יצאו בשלימות, והרביעית יצא ו"ק, והה' יצאה נקודה א'. צריך לחלק בחי' אלה, כפי מספר הרפ"ח ניצוצין שכתוב אצלנו, בענין ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם ד' חלוקות הבין דמלכים, אשר כוללים ה' פרצופים, איך יסודרו במשקל, בשקלו מספר נפילת הניצוצים שלהם, עם בחי' מה שיצאו מכל אחד.

ג', גם צ"ע, כי אם לא יצא רק כתר דמלכות, והכתר לא יש בו שבירה, כי אין חשש בו שהוא גבוה, א"כ מה נשבר ומה ירד לקליפות. ועוד, איך מבררים א"א ואו"א ניצוצותיהם שנפלו, ולא יתקנו עד ביאת משיח, וא"ת שאינו רק ניצוצי כתר, אי אפשר, שהרי (היא) נקרא (נ"א שם) בערך ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם רפ"ח כנודע, א"כ כל בחי' יצאו וירדו. ועוד כי הפרש בין לאה ורחל, זהו כי רחל היא פרצוף שלם מכל הי"ס שלה. ט)

ד'. מ"ק, למה בכתר של רחל מספיק חצי שלישי, י) ובמוחין צריך שלישי וחצי. כ) והתשובה הוא, מפני שבנצח הוא ע"י מסך, ובכתר הוא מגולה ל) מז"א ועי"ז (ס"א וע"ז) מכה החסד בחכמה ובנצח דבינה אשר בתוכו, והוא סתום מנצח דו"א עצמו.

ה' צריך שתבין, בענין מה שאנו אומרים כי המלכות לפעמים יונקת מת"ת, ולפעמים מכתר, ולפעמים מבינה, איך נייחס קבלתה לשום אחד מהמדרגות, אחר שידענו היות כל מיני שפע בא מכתר. והענין, כי כאשר לא תועיל אותה ספירה, רק למעבר, יתכנה השפע אל הכתר, וכאשר יתעכב שם בבינה, או בת"ת, וכיוצא, יקרא קבלתה ע"ש אותו המקום, אשר נתעכב שם. וכבר בארנו זה באורך בפרשה

הה"ג יתחלקו, בשלמא בז"א לא היו יכולין להתחלק הה"ג, אחר שכבר נתחלקו שם הה"ה, לכן ירדו אל היסוד דו"א, אמנם משם ולמטה, למה לא נתחלקו גם הגבורות, כי כבר אין להם כלי שיקבצו יחד ויחברם, וא"כ מי ז) גרם להם שיתקבצו ויתחברו ברעת שלה, כל הה' ביחד.

אבל הענין, כי יסוד דאבא אשר נתגלה עתה בגלוי מהחזה דו"א ולמטה כנ"ל, האיר הארה אל הה"ג שביסוד דו"א, ושם מתחברין יחד, ומתאספים היטב, והוא ממתיק הדינין הקשים שבהם, על ידי חיבור הזה, וכיון שנתחברו שם, לכן כאשר יצאו ברעת של רחל, נשאר שם ג"כ מחוברים כולם בלתי פירוד.

הנה אחר שאלו הה"ג נתקבצו ביסוד שלה, אשר זהו בחי' הרעת שלה, אז חוזרין האורות ומתפשטין למטה הה"ג, מחסד עד הנ"ה שלה, על דרך שנתחלקו הה"ח בזכר. ואח"כ חוזרין חמשתן ביחד, ומתקבצות ביסוד שלה, בעת הווג שלה עם הז"א. ונודע כי גם ביעקב כשמזדווג עם רחל, מתקבצות כל הה"ח שלה, ביסוד שלה

פרק ב מ"ב

ובו כ"ב כללים לענין נוקבא

א' צ"ע, כי כיון שהנקודת המלכות לא יצאה, כי אם הכתר, אם כן ע"ד שבז"א, שמסתלקין מוחותיו שלא ישלטו בהם החיצונים בעת הפגם, לפי שהם מובחרים, גם ט' תתאין דמלכות, היה להם להסתלק. ואדרבא כתוב בתפלת עמידה, כי ט' מלכות תתאין נחתי בבריאה, וכתר שלה נשאר באצילות, והיה לה להיות בהיפך, ונוכל לתרץ חצי הקושיא כי גם מז"א נופלים, בסוד במסתרים תבכה נפשי

הנהרות ומראה מקימות

- ז) עיין שער הפסוקים משלי סימן ג'.
 ח) חגיגה ה': ט) עיין שער ההקדמות
 דרושי הנוקבא ד"ה דף ע"א ע"א.
 י) עיין שער דרושי הצלם פ"ג.
 כ) שם פ"ז ולעיל פ"א.
 ל) ג"א ע"י הת"ת דו"א (דפו"י).

והרי ט"פ ע"ב גי' תרדמה (והם גי') תרגום.
(א) וכולם ניתנין אל המלכות, בעת הנסירה
והבן זה מאד.

(ב) ואמנם יש בה ב' בחי', והוא פנים
ואחור ובעת האחור, כל הט' שלה של אחור
הם בו, ובחי' העשירית של אחור, היא לברת
בה, ותמיד לעולם עומדת בחזה שלו באחוריו.
ואח"כ בנסירה מתחברין כל הט' (ס"א כל
הי') אחוריים בה יחד, ונגדלת כמוהו. ואחר
כך בפנים יש נקודה אחרת לבר מבחי' פנים.
ויושבת בסוד תפילין ריד, לעולם עמו, ואינה
זזה משם לעולם, ואז כל הט' בחינות דפנים
שלה, אז ניתנין בה אחת לאחת, עד שנגדלה
פכ"פ כמוהו. באופן כי כשאנו אומרים שאחר
שנגדלת אבי"א אז חוזרת להיות נקודה קטנה
בפנים, פירוש הוא על אותה נקודה מבחינת
פנים, שעדיין בבחי' פנים שלה אין לה רק
נקודה אחת. אמנם כל האחוריים הם שלמים
לגמרי, והבן זה מאד. (א)

והנה ידעת, כי בכל ספירה וספירה, יש

חקת, על הזוהר המתחיל ת"ח בשעתא דחכמתא
עלאה עיין בביאורי.

ו' מ"ק מ) למה המוחין דנוקבא, לא
נעשו מחג"ת דז"א רק מנה"י שבו. והתשובה,
כי הנה"י הם מגולין כנודע, אך החג"ת הם
אורות סתומים, ואין בהם כח להעשות מוחין.
ו' ענין הגדלת נוקבא דז"א ביי"ב שנים
ויום א', הם: קו ימין, ג' שנים. וקו שמאל, ג'
שנים. וקו אמצעי, ג' שנים. הרי ט' שנים.
וענין ג' שנים ויום א', שביאתה ביאה, כתר
ודעת ות"ת, ויום א' הוא של הכנסת יסוד.
אח"כ מאירין ג' אמצעים, בב' קוין ימין
ושמאל, הם ג' שנים אחרים, הרי י"ב ויום
אחד.

ח' מ"ב, ויפל ה' אלהים תרדמה, גי'
תרגום. כי כל האחוריים, הם בסוד רבוע
כנודע, הנסירה היתה, בהיות בו אחוריים אלו
הנק' תרדמה כנ"ל. ואח"כ הביאה פכ"פ. והענין
כי בכ"א מט"ס דז"א יש בה הוי"ה א',
ובאחוריים שלה הוא גימטריא ע"ב כנודע,

הגהה

מתחברין עם כח נקודה א' לבר דמלכות,
ונגדלת ונעשית י"ס גמורות, והוא ט' לבר,
כנודע כי אותה הנקודה שלה, לעולם נפרדת
ממנו, והיא בחי' בפ"ע. אך אותן הט' חלקים
אחרים, הם מתרביקים בו, ולפעמים ננסרין.
והבן זה מאד.

(א) וצריך עיון שהאחוריים אינם אלא
אלקים.

(ב) ונל"ח, כי הרי ט' כחות המלכות
הם נאחזות בז"א, ועם ט' כחות אלו שהם כח
א' לבר, נשלם ליי"ס כנוכר שם. ובעת הנסירה,
נשאר הוא בט' ספירות לבר, ואז ט' כחות אלו

השמש

שלה, שזה כקומת פרצוף דאחור שלה, העומד
באחורי נקודתה דפנים, ואז יהיו שניהם שוים
בקומתם. באופן שכל הבנין הנזכר, במלך עוזר
ומושיע ומגן, הוא לבנות נקודת הפנים שלה,
בפנימיות נה"י דאמא, עד שישתוו להיות
כשיעור קומת הפרצוף דאחור שלה, שנבנה
מאחורי נה"י דאמא. וכבר הוא שלם לגמרי.
קודם שחזר לעמוד אחורי הנקודה דפנים שלה,
נגד פני הז"א. באופן שעתה נמצאת הנוקבא

(א) נ"ב, נלע"ד שלום, שלא לאפוקי
בחינת האחוריים שלה, שאינם נחזרים לכנגד
הפנים, שלו קאמר, כמו שאמרו קצת מן
החכמים שבזמנינו. אלא הכי קאמר, שאחר
שנגדלת אחור באחור כנ"ל, אז חוזר פרצופה
דאחור, לעמוד אחורי נקודתה דפנים, ואז
נגדלת אותה הנקודה דפנים, דהיינו שניתנים
בה כל הט' ספירות דפנים שלה, אחת לאחת,
עד שנגדלת פכ"פ כמוהו, ויהיה פרצוף דפנים

הגהות ומראה מקומות

(פ) עיין שער תקון חירח פ"ב ושער ההקדמות דרושי הנוקבא דרוש ה'.

היכל נוקבא שער תיקון הנוקבא

ואח"כ בעת הנסירה, נשאר י' י"ה יה"ו
יהו"ה, בבחי' אותיות לבד, אל הכתר דז"א.
וי' י"ה יה"ו יהו"ה, בבחי' המספר, שהם ע"ב,
בכתר נוקבא.

אח"כ באו המוחין דפנים אל זר"ן, ואז
באה שם הוי"ה בכתר ז"א דפנים, בבחינת
ארבע אותיות לבד, ובאה הוי"ה זו עצמה
בפנים דכתר נוקבא, אלא שהוא בסוד מספר,
שהוא גימטריא כ"ו. ועל דרך זה בכל הט"ס
אחרות.

כפי הנראה ממ"א, כי אחר שהם אב"א,
ונתן לה בחי' הגבורות, אח"כ נסתלקו ממנו
המוחין, וניתנו בינה וגבורה לבדם אל הנוקבא
ע"י אמא, והם דינין קשין. ואז המוחין
שנסתלקו, שהם חכמה וחסד, שנשארו מקיפים
כנודע, נעשו מ"ן, ונודווגו או"א, והוציאו
מנצפ"ד אחרים, ונתחדשו, ונמתקו עתה
הגבורות, כי הרי הם דינין יותר ממותקין,
וחזרין לכנס כל המוחין, עם המנצפ"ד החדש
תוך ז"א, ונמשכין לנוקבא ע"י, בכל ט' ימי
תשובה. (א)

בה פנים ואחור, בסוד אותיות, ולא בסוד מספר.
וכנגדה אחור ופנים, בבחי' מספר. ונמצא א"כ,
כי כל בחי' אחוריים של המספר, הם של
הנקבה, הדבוקה בזכר, שהם אחוריים של
אותיות, והם אב"א. והפנים של מספר שמצד
א', ופנים של אותיות שמצד אחר, עדיין אין
להם כלל, רק שני האחוריים לבד. ובעת
הנסירה, ננסרין האחוריים של המספר,
מהאחוריים של בחי' אותיות. (שלו).

ואח"כ באים המוחין דבחי' פנים, שלו
זשלה, ואז הפנים שלה, ניתנין לה ע"י. ופנים
שלו, נשארין בו. וכמו שהאחוריים לוקחת
תחלה על ידו, ואח"כ ע"י אמא. כן בבחי'
הפנים, תחלה ע"י. ואח"כ ע"י אמא, כנודע. (ג)
ודע, כי כל זה הוא מבחי' שלהם עצמם.
אך אפשר שגם האחוריים של מלכות דאר"א,
בבחי' מספרם, יהיו בחי' פנים אל ז"א עצמה,
וזה מובן. והמשל לכל זה, הנה המוחין של
ז"א דבחינת אחוריים, היה בכתר שלו, שהם:
י', י"ה, יה"ו, יהו"ה. ומחובר עמו מספר
האחוריים אלו, שהם י' אותיות ממש, כיוצא
בהם, אלא שהם בבחי' מספר ע"ב.

הגהה

(א) וכפי הנלע"ד משם הוא, שלאה
לוקחת הדינין על ידי אמא, להיותה במקום
מכוסה, מהחזה ולמעלה. ואחר שננסרה לאה
כולה, עם עקביים שלה, הנכנסין תוך כתר
דרחל. נמצא כי ביום ראשון של ר"ה, ננסרה

השמש

בשתי בחינותיה: אחור, ופנים, עומדת כנגד
פנים דז"א. ובזה לא יחלוק זה הלשון, עם
כל ספרי הרב זלה"ה, שבכולם הוא מודה
בחזרת פב"פ, כי לא מצינו בזה הלשון שאמר,
שאינה חוזרת פב"פ. אלא שבא לשלול ממנו
הטעות, שלא נטעה במה שכתב בספר הכונות,
שקודם שתחזור פב"פ, חוזרת להיות נקודה
קטנה, שאין כוונתו על פרצוף דאחור שלה.

הנהרות ומראה מקומות

(ג) עיין בספר שער הכוונות דרושי העמידה פ"ב. ובדושי ר"ה פ"ג. ובשער ההקדמות ע' ע"ב.

בוה פרטים רבים אחרים, ובהכרח כי דוגמת כל הבחי' הנ"ל, יהיו כנגדן מדרגות בנוקבא. ותחלה נבאר כל פרטים שיש בזמן הא', שהוא זמן קטנה, ופרטיו הם כך, אעפ שיש בכל פרט מהם פרטים אחרים, יותר בפרטות. ונתחיל לבאר ענינו, (הנה בעת צאת המלכים, יצאו ג"ר, שהם: א"א, ואו"א, שלימים ב"ס, אך היו מבחי' ב"ן לבה, שהוא בחי' נפש, וגם הכלים לכל א', אך לא היו מתוקנים בבחי' פרצוף, כיון שלא בא עדיין שם מ"ה החדש. והז"א בבחי' ר"ק לבד דב"ן, עצמות וכלים, וכלי תיקון פרצוף. ונוקבא יוצאת בבחי' ספי' א' לבה, עצמות וכלים, משם ב"ן. ובעת התיקון, עתיק, א"א, ואו"א, נתוסף בהם תיקון בשם ב"ן שלהם, שנעשה פרצוף שלם. ומשם מ"ה, כל הי"ס. וז"א נתוסף בו ג"ר דשם ב"ן, עצמות וכלים. ומשם מ"ה, כל הי"ס עצמות וכלים. ונוקבא ניתוסף בה ט"ס משם ב"ן, עצמות וכלים. ומשם מ"ה הי"ס, עצמות וכלים. ובוה תבין, איך בכל פרצוף מהה' פרצופים, יש בהם בחי' מ"ה וב"ן, בין בזכרים, בין בנקבות. והם בחי' רוח ונפש של אותו פרצוף. גם תמצא, כי בעת הפגם מסתלקים מז"א ג"ר דב"ן, הנקרא גדלות. וגם כל הי"ס דמ"ה שבו. ומנוקבא מסתלקין ט"ס ראשונים דב"ן, וי"ס דמ"ה).

והנה בצאת המלכים, יצאו מבחי' ב"ן,

ט' (ס) הנה מצינו, שהמלכות נקראת נקבה. טעם הענין הוא, כמ"ש באדרא קמ"א, תנא מתפשט האי ת"ת מטבורא ולבא, ונקיב ואעבר בגיסא אחרא, ותקין פרצוף דנוקבא עד טבורא, ומטבורא שארי, ובטבורא שלים. כי אורות דמלכות רחל, (ע) נתנם לה ע"י בעלה ז"א, בן בכור שנוטל פי שנים, חלקו וחלקה. ואח"כ נקיב בחוזה שלה, ומשם דרך הנקב ההוא, יוצאין אורות שלה לאחורי ז"א, כי שם עומדת היא, כמ"ש אחור וקדם צרתני. ואז נגדלת שם, ונתקנת כל פרצופה. ונודע כי המלכות היא ה' אחרונה שבשם הוי"ה, ועי"כ נקרא נקבה, ר"ל: נקב, ה'. כי על ידי הנקב הנ"ל, נבנית המלכות שהיא ה' אחרונה, ונעשית על ידו נקבה.

גם ט"א, כי זמני גידולה הם ד' זמנים, הרמוזין בר"ת נקבה: נערה, קטנה, כוגרת, ה' התאה. ואע"פ שאין כן סדרם, אלא קנה"ב כמ"ש בע"ה, עכ"ז נקרא נקבה בסדר אותיות אלה, להורות גם טעם א', שהיא נקב ה'. והנה, אע"פ שכ"ז מאלו הד', יש בה פרטים רבים, הנה הכללים אינם רק ד' כנ"ל. ואמנם פרטם הם ע"ד מה שהיו בז"א, הנה נודע כי ז"א היה לו כמה בחי': אם בעת יציאת המלכים, אם בשעת עיבור א' של התיקון, אם ביניקה, אם במוחין דבחינת אחור, אם במוחין דבחי' פנים, אם בישראל סבא ותבונה, אם באו"א, אם בדיקנא דא"א, וכיוצא

ה ג ה

שמקבלת גבורות חדשות ע"י, (אימא) וננסרת אז. ואחר השופר דיום א', ע"י השופר ההוא עצמו, באו המנצפ"ך חדשים לרחל, אלא שהם ע"י ז"א עצמו, וננסר כתר רחל ביום א' עצמו, (ע"י) השופר. כלל העולה, כי הם צריכין בין ללאה בין לרחל, הנקי ירושלם וציון, כנזכר במ"א, (פ) צריכות ב' מיני גבורות קשות וממותקות, שהם הישנות קשין, וחדשות מתוקות. אלא שהקשות דלאה, לוקחת

חגהות ומראה מקומות

(פ) עיין בספר שער המצוות שופטים דרוש ח"י נשים דף נ"ז ע"ב.

(ס) עיין מבר"ש דף קכ"ה ע"ב.
(ע) נ"א ל"ג רחל (כת"י).

מעיני א"ק. והיו בו י אורות של י"ס דב"ן, שהם כללות כל עולם אצ"י. ותחלה נעשה בחי כלים, ואח"כ יצאו האורות לכנוס בכלים, ואמנם הי' כלים האלו, היו קטנים, ונקרא גודל, כדי שיוכלו כל הי' חלקי האור הנקודה ההיא, להתפשט בתוכו, דמות צורת אדם, כמו שהוא עתה אח"ו התקון, רק חלק העשירית שבה לבד. באופן, שכל כלי מהם, היה גדול, כשיעור כלי של כתר של עתה, של הנקודה הזו, שהיא עשירית א' מי' חלקי הכלי, ואותו עשירית נקרא נקודה, כי הנקודה היא י', שהיא עשירית. ולכן נקרא י' נקודות, וכולן בחי' הכתרים לבד, וכנ"ל.

והנה שרשם אינם רק ה' נקודות לבד, אלא שהג"ר, כל א' יש בו י אורות. אך הכלי (נ"א הכל) הוא שיעור אור א' מהם לבד. והי' נקודות אחרות, אינם רק נקודה א' לבדה, שהוא כנגד ז"א דאצילות. והטעם שנקרא ו' נקודות, הוא בבחי' כל המוסיף, גורע אל אותו הנקודה דו"א, ור"ל כי אותה הנקודה שהיא ראויה שיהיה בו י אורות, כמו שיש לכל א' לגי' נקודות העליונים כנ"ל, הנה בזה לא היה כך, כי לא יצאו רק ו' חלקי נקודה ההוא אחרונות, מדעת חסד ואילה, ואורות הג' נקודות עליונים לא יצאו, כי נשארו בשרשם למעלה. והרי יש בנקודה זו, ו' חלקי הנקודה בבחי' האור, וכן אין כח בכלי שלה, רק ו' חלקים, מן חלק א' לבד של הנקודה שהיא כתר שבו לבד. באופן, כי ו' נקודות אלו, אינם רק מעט יותר ממחצית נקודה א' בלבד. ונקודה החמישית, שהיא עשירית שבכולן מן הי' נקודות הכללות כנ"ל, הוא נקודה מלכות דאצילות, נוקבא דו"א.

והנה שרשם אינם רק ה' נקודות לבד, אלא שהג"ר, כל א' יש בו י אורות. אך הכלי (נ"א הכל) הוא שיעור אור א' מהם לבד. והי' נקודות אחרות, אינם רק נקודה א' לבדה, שהוא כנגד ז"א דאצילות. והטעם שנקרא ו' נקודות, הוא בבחי' כל המוסיף, גורע אל אותו הנקודה דו"א, ור"ל כי אותה הנקודה שהיא ראויה שיהיה בו י אורות, כמו שיש לכל א' לגי' נקודות העליונים כנ"ל, הנה בזה לא היה כך, כי לא יצאו רק ו' חלקי נקודה ההוא אחרונות, מדעת חסד ואילה, ואורות הג' נקודות עליונים לא יצאו, כי נשארו בשרשם למעלה. והרי יש בנקודה זו, ו' חלקי הנקודה בבחי' האור, וכן אין כח בכלי שלה, רק ו' חלקים, מן חלק א' לבד של הנקודה שהיא כתר שבו לבד. באופן, כי ו' נקודות אלו, אינם רק מעט יותר ממחצית נקודה א' בלבד. ונקודה החמישית, שהיא עשירית שבכולן מן הי' נקודות הכללות כנ"ל, הוא נקודה מלכות דאצילות, נוקבא דו"א.

באופן, כי הז"א היה או ו' נקודות, כמנין ו' של הוי"ה, והם מדעת עד יסוד, כי נ"ה הם תרי פלגי גופא, ונחשבין לא'. ונמצאו שהם ו' נקודות, כמבואר אצלינו. ואז הנקודה של נקבה, היתה בסוף היסוד דו"א, בסוד העטרה עצמה דיסוד, בחי' נקודה ו' אליה, עטרה בראש צדיק, שהוא היסוד.

וכבר בארנו לעיל, כי זה הנקודה היתה בבחי' כתר שבה, וע"כ נקרא עטרה, כי כתר ועטרה הכל הבנה א', כי עטרה לשון סובב, כמו עוטרים את דוד ואנשיו. וכתר מלשון רשע מכתיר את הצדיק, ומלשון כותרת, כי הכתר מקיף את הדי' מוחין, בסוד גולגלתא. וכן עטרה מקפת ראש היסוד, בסוד ועטרותיהן בראשיהן של צדיקים. נמצא כי עטרת היסוד היא עצמה נקודה (דנוקבא) (המלבש) ממש, בבחי' הכתר שבה כנ"ל.

ואמנם שיעור (גדלה הוא) גודל העטרה שהוא חלק א' מג' שלישים, מדת היסוד. ואמנם מדת יסוד, רובע מדת הת"ת, שהוא הגוף, כמ"ש בע"ה בפסוק זה, כי אין מדתו כמדת גודל שאר הקצוות, כנראה בחוש העין. וז"ש, ומספר רובע ישראל, כמש"ל בע"ה.

א"כ נמצא, כי העטרה שהוא שלישי היסוד. ויסוד רביעית ת"ת. א"כ יהיה מדתה בקרוב (למעלה שהוא) חלק א', מי' חלקים, שבכל כלי וכלי, שלכל ספירה וספירה, וע"כ נקרא נקודה לבד כנ"ל.

וז"ס, וכל בשליש עפר הארץ, שהוא הכלי של המלכות, הנקרא עפר הארץ, מדדו המאציל

ואמנם אע"פ שאנו קורין אותה נקודה, אינה כשאר הג' נקודות ראשונים, שכל א' היתה הכללות מי' אורות. אמנם אין בה, רק חלק א', חלק האור הנקודה, (ההיא) והיא בחי' אור הכתר שבה. וכן בבחי' הכלי, לא היה בה רק עשירית א' לבד, מי' חלקי (כלי) הכתר, הראויה אליה אחר התיקון. כלל העולה

והנה שרשם אינם רק ה' נקודות לבד, אלא שהג"ר, כל א' יש בו י אורות. אך הכלי (נ"א הכל) הוא שיעור אור א' מהם לבד. והי' נקודות אחרות, אינם רק נקודה א' לבדה, שהוא כנגד ז"א דאצילות. והטעם שנקרא ו' נקודות, הוא בבחי' כל המוסיף, גורע אל אותו הנקודה דו"א, ור"ל כי אותה הנקודה שהיא ראויה שיהיה בו י אורות, כמו שיש לכל א' לגי' נקודות העליונים כנ"ל, הנה בזה לא היה כך, כי לא יצאו רק ו' חלקי נקודה ההוא אחרונות, מדעת חסד ואילה, ואורות הג' נקודות עליונים לא יצאו, כי נשארו בשרשם למעלה. והרי יש בנקודה זו, ו' חלקי הנקודה בבחי' האור, וכן אין כח בכלי שלה, רק ו' חלקים, מן חלק א' לבד של הנקודה שהיא כתר שבו לבד. באופן, כי ו' נקודות אלו, אינם רק מעט יותר ממחצית נקודה א' בלבד. ונקודה החמישית, שהיא עשירית שבכולן מן הי' נקודות הכללות כנ"ל, הוא נקודה מלכות דאצילות, נוקבא דו"א.

ואמנם אע"פ שאנו קורין אותה נקודה, אינה כשאר הג' נקודות ראשונים, שכל א' היתה הכללות מי' אורות. אמנם אין בה, רק חלק א', חלק האור הנקודה, (ההיא) והיא בחי' אור הכתר שבה. וכן בבחי' הכלי, לא היה בה רק עשירית א' לבד, מי' חלקי (כלי) הכתר, הראויה אליה אחר התיקון. כלל העולה

היא עניה ודלה. אך ע"י י, היא ל"ה אותיות, שהם גימטריא יו"ד ה"י, ב' מוחין דילה, כנודע כי נשים דעתם קלה, ואין בה רק ב' מוחין ז) י"א, דע, כי המלכות כוללת כל השמות כולם, בענין זה, כי הלא ד' הויר"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, גימטריא רל"ב, וגי' אהי"ה: קס"א, קנ"א, קמ"ג, גימטריא תנ"ה. תנ"ה ורל"ב הם תרפ"ז. והנה אדנ"י במילואו, גימטריא תרע"א, וי"ב אותיות המילוי, וד' אותיות אדנ"י, כולם הם י"ו, ותרע"א, עולה תרפ"ז, כמנין כל השמות הנזכר.

י"ב ח) דעת המלכות, תחילה היה לה ב' כלים לחוד, אמצעי וחיצון, וגם המקיף היה באופן אחר. אח"כ בביאה ראשונה, הניח בה ז"א רוחא לעשותה כלי, ואז נתוסף בה דעת פנימי שהוא שם ב"ן, והוא סוד בנימין, ואז חוזר דעת שלה להיות בחינת זכר, ונתחדש בה או"מ הזכר.

י"ג, מ"ב שם ב"ן הוא הנוקבא דז"א, והטעם למה במילוי ע"ב ומ"ה וס"ג יש י' אותיות, ובב"ן אינו רק ט' אותיות, והוא כי היא חסירה בחי' יסוד, כי כבר ידעת, שהנקבה התחילה שיעור קומתה מנה"י דדכורא, והנה נ"ה שבו הם ארוכים, והיסוד קצר, לכן הנ"ה שהיו ארוכים, הגיעו עד סיום קומתה, אמנם היסוד דדכורא שהוא קצר, לא הגיע עד היסוד שבה, ונשארה חסרה ממנו. וזהו הטעם שהמלכות נקרא נקבה, כי לא נבראת בסוד היסוד לטעם הנ"ל, משא"כ בבנינה, וע"כ נקרא בינה דכורא, כנזכר בזהר. ט)

וגם זהו הטעם, שלא היה בה רק ב' מוחין לבד, שהם מנ"ה שלו, אבל מן היסוד לא היה בה מוח ג', כי מן היסוד (שלו) נברא שיעור קומת גופה, הכולל ו"ק. כי גם היסוד יש בו ו' זעירא, וממנו נעשה גוף המלכות, שיש בו ו"ק. אבל בחי' היסוד שלה, אין בה ו'

כשיעור העטרה, שהוא שלישי היסוד. ד) ופסוק זה נאמר, בין בבחי' הראשונה של המלכות, הנקרא ארץ, בזמן המלכים שמלכו בארץ אדום, שהיתה היא עצמה עטרה כנ"ל. ובין בזמן התיקון, שנפרדה המלכות פרצוף בפ"ע כמ"ש, אז נשארה העטרה דבוקה שם ביסוד, ועליה נאמר וכל בשליש עפר הארץ.

והנה הסבה שמתחלה יצאה המלכות תחת היסוד בבחי' עטרה, ולא במ"א. וגם למה הי' דבוקה שם. הטעם הוא, כי נודע, כי לעולם אפילו קודם התיקון דנה"י דאמא, היו נכנסין תוך גופא דז"א, ע"ד שאר הזמנים. והנה נ"ה הם סתומים, אך היסוד הוא פתוח תוך ז"א, והוא בקו האמצעי, ויוצאין אז האורות דרך היסוד, ומתקנים שם את המלכות, ע"כ יש לה שורש שם בסוד העטרה. וחזור טעם זה לכל הזמנים, ולכל המדרגות המלכות, שלעולם אין דיבוקה והתחלת יציאתה, אלא בקו האמצעי, נגד היסוד, או נגד הת"ת, או נגד הדעת, וכיוצא, וכמ"ש בע"ה. והטעם, לפי שכל בניינה הוא מיסוד אמא, שבתוכה הגבורות. והיסוד דאמא, הוא תוך קו אמצעי דז"א, וע"כ מקומה שם תמיד.

ואמנם, לפי שגם הר' נקודות, לא יצאו מקושרים יחד כולם, אלא נפרדין כל א' מחבירו, בסוד הרה"ר, ולא בסוד הרה"י, כמבואר במקומו. ע"כ גם הנוק', היתה למטה מן היסוד, בבחי' עטרה. וע"כ בהיות הנקבה בבחי' עטרה, לא נמצא אז עדיין נקבה אל הזכר. ה)

י, אדנ"י, מילוי המילוי, ד"ל אותיות. ואם תמלא התי"ו ביו"ד, יהיה ל"ה אותיות. והי' היתירה, היא מעולה מאד משאר אותיות. ו) והוא סוד מוחין עילאין שבה, בשבתות, ויו"ט, ור"ח לבד. אך בתול היא חסרת י' שהוא המוחין, לכן הוא גימטריא ד"ל, כי אז

גהחות ומראה מקומות

- (ו) ג"א ל"ג משאר אותיות (כת"י).
 ז) עיין ספר שער רוח הקודש דף ח' ע"ב.
 ח) עיין שער ציורי העולמות פ"ו.
 ט) עיין הקדמת הזהר אות י"ז ובסלם שם.

- צ) עיין ספר שער הפסוקים ישעיה סימן מ'.
 ה) עיין ספר שער הפסוקים דע"ח ע"א.
 ושער המצות דף ג' ע"א ובשער מאמרי רז"ל דף ד' ע"א.

בנוכה, וכלי מלבוש אמא בתוכו, ומוחין דנפש בתוכם. ובכלי שניה, ג' בחינות אחרות כנ"ל, והרוח בתוכם. ובכלי הפנימי ג' בחינות הנ"ל, והנשמה בתוכם. ונמצא שיש ביסוד שלה, ג' בחינות, של ג' ג'. והכלי שלה נקרא יסוד. והכלי של אמא, נקרא חותם. והמוחין בתוכם, הן נפש, והן רוח, והן נשמה, הם בחינת ה"ג דמ"ן עצמן. והכלי דו"א, אפשר שהוא שם ב"ן המעלה מ"ן. או אפשר, שהמוחין שבפנים, שהם ה"ג, והם שם ב"ן המעלה מ"ן, והוא רוחא דשדי בגווה. אך המ"ן הם הברורין שבררה היא במוחא, וירדו שם בבחי' טפה דזווג דמ"ן. ט"ז, י) דע שיש בחינת היסוד גם בקטנות. ונקרא נחש הנושך את רחם האיילה, היא הנקבה בקטנותה ג"כ, שאז אין ברחמה רק ה"ג, ולכן רחמה צר, עד שיכנסו בה ה"ח, ונקרא [אז] נחש: יען שהיסוד נקרא שדי, וכשארין לו רק הלבושין דאהי"ה, הנקרא ד"ם אחריים כנודע, אז עולה ד"ם שד"י, כמנין נח"ש. גם אחריים דאהי"ה דיודי"ן הם תקמ"ד, תסיר מהם ת"ק מלוי שד"י, נשאר מ"ד, ועם שד"י פשוט, כמנין נח"ש. גם ידעת שהיסוד נקרא אל שד"י, ובמלוי שד"י יש ט' אותיות.

שניה, כי ו' ב' דו"א, נעשית ו' ראשונה במלכות, וחסר לה ו' ב'. לכן כל תאוות הנקבה לו' זו השניה שהוא יסוד, כדי למלאות חסרונה.

י"ד, תחילה היתה הנקבה דבוקה באחוריה, יען הכלים שלה עדיין קטנים בבחינת עיבור. ואח"כ נתפשט בבחינת יניקה. ואח"כ בבחינת גדלות. וכל זמן זה, הנפש שלה, או הרוח, או הנשמה, היה נמשך לה מתוך פנימותו, ויוצא לה לחוץ דרך איבריו, וע"כ הוכרחה להתדבק שם, שרוחניות העובר מתוך מחיצותיו, ומחיצותיה מתדבקים אותם שם, ונעשים גוף אחד, וכשנכנס הרוחניות שלה היתה (היא) אחוריה, והוא לבדו מלביש נה"י דאמא, ונמצא אמא ז"א ונוקבא, זה תוך זה, בסוד נר"ן. ואחר כך ננסרה, ומסתלק הרוחניות שלה מתוך ז"א, ועי"ז אין התדבקות כנ"ל ונפרדין, ואז נהפכין פכ"פ, והם שוין, ושניהן ביחד מלבישין לאו"א, ולנה"ה דא"א, דהיינו ז"א מלביש לאבא, ואבא מלביש לנצח דא"א. והיא מלבשת לאמא, ואמא מלבשת את הוד דא"א. (א)

ט"ו. ג' כלים יש במלכות, ובכלי ראשון יש ג' בחינות: כלי שלה, וכלי מלבוש ז"א

ה ש מ ש

ושניהם נקרא אמא לבד, המלבשת לגבורה דא"א.

ועוד כתב בש"ט פ"ב, כי כשהזו"ן הם פכ"פ, אז הנה"י דא"א עילאין, הם מוחין לז"א. ונה"י דיסודות, מוחין לנוקבא, ואז הם שוים פכ"פ. ובזה יובן הכל על נכון, כי מ"ש שז"א מלביש לאבא היינו או"א עילאין, הנקרא שניהם אבא כנ"ל, המלביש לחסד דא"א, ואחר התפשטותו בז"א, אז הוא מלביש גם את הנצח דא"א. ומ"ש שהנוקבא מלבשת לאמא היינו יסודות, הנקרא גם (בכ"י גם שניהם) הם אמא לבד כנ"ל, המלבשת לגבורה דא"א, ואחר התפשטותה בנוק', אז היא מלבשת גם את ההוד דא"א.

(א) נ"ב צ"ע, והרי או"א מלבישים לחג"ת דא"א כנודע. ואפשר שכונתו, אחר התפשטות נה"י דאו"א בו"א בסוד מוחין, שאז מגיעים בנה"י דו"א, ובתוך המוחין שלהם, מתלבשין נה"י דא"א, כמ"ש בשער הנסירה בפ"א. ועוד צ"ע, מ"ש ז"א מלביש לאבא, ואבא לנצח דא"א. והרי הז"א מלביש לכל הנה"י דא"א. ואפשר להבין זה, במ"ש בכ"מ, ובפרט בשער אי"א פט"ו, כי כשנתחלקו מ"ה וב"ן בין ששה פרצופי האצילות, אבא לקח חכמה דב"ן, וחצי העליון בינה דמ"ה, ומהם נעשו או"א עילאין, ושניהם נקרא אבא לבד, המלביש לחסד דא"א. ואמא לקחה בינה דב"ן, וחצי תחתון דבינה דמ"ה, ומהם נעשו ישראל סבא ותבונה,

הנהרות ומראה מקומות

(י) עיין בספר שער הכוונות דרושי הפסח דרוש ז'.

אתון, כנודע כי גוף הוא מן האותיות, לכן הארת כ"ב אתון דכורין, שמהם נצטייר עצמות לצורך גופו עצמו, נתקבצו ביסוד שבו, ונעשה כלי. והארת כ"ב אתון דנוקבא. [שבה] שמהן עצמן נצטייר עצמות גופא. נתקבצו ביסוד שבה, ונעשה בה כלי.

והנה ה' אותיות מנצפ"ך היתרות הזכרים, הם המ"ד עצמן שבתוך פי היסוד שלו, שנעשה מכ"ב אתון, והם ה"ח. וכ"ז לוקח במוחין דגדלות, קודם הנסירה. וה' אותיות מנצפ"ך הנקבות היתרות, הם מ"ן שבתוך היסוד שלה, שנעשה מכ"ב אתון דילה, והם ה"ג. והרי יש עתה דלת א' וציר א', מהכ"ב אתון דילה, ומ"ן פשוטים ממנצפ"ך ביסוד שלה, וכל זה קודם הנסירה הנו' במ"א.

ונמצא כי מן הארת כ"ב אותיות דדכורא, שהם האברים שלו ממש, נעשה כלי דיסוד דכורא. ומהארת ה"ח עצמן המגדלין את האברין, נעשו מ"ד. וכן בנוקבא, מהארת כ"ב אותיות שהם האיברים עצמן שלה, נעשו יסוד כלי שלה. ומהארת ה"ג שלה, נעשה מ"ן שבה.

כ"א מ) הטעם שהמלכות נקרא כ"ה, משום שנוטלת י"ג ת"ד דא"א, וט' דו"א, הרי כ"ב תיקונים. ובה יש ג' תיקונים, שהו"א נותן לה ג', שהם: תורה, נביאים, כתובים. הרי כ"ה י"ג דא"א, וט' דו"א, וג' שהו"א נותן אליה. כ"ב, המלכות נקראת תבל. הכינוי זה נקרא כך, בשעה שהמלכות מתחברין בה רי"ו העליון, בסוד מזלא קדישא. ורי"ו תחתון שבה, בסוד ע"ב קד"ם כנ"ל, וכמבואר אצלנו בכוונת

ועם ה' אותיות דא"ל שד"י, כמנין נח"ש עם הכולל. ובמלוי א"ל שד"י, אל"ף למ"ה, שי"ן דל"ת יו"ד, גימטריא אלף, סוד אלף מפתחאן, כנזכר פרשת ויקהל דף רי"ט ע"ב.

י"ו, צירים ודלתות שביסוד דנוקבא, הם בחוץ, ועד שם הוא בחינת כ) נחש דאתי על חוה, אך לא בפנים גו היסוד הפנימי. ונלע"ד, שכל זה הוא בסוד כלים החיצונים, ששם נחש דאלהים דקטנות, ובו נאחזין הקליפות. וכנגדו ביסוד שבה, הם הצירים החיצונים. ובפנים מול החדר הוא מ"ן.

י"ח, החדר הפרוזדור, שנזכר במסכת נדה, הם בחי' יסוד ומלכות שבנוק'. (א)
י"ט, נוקבא דו"א, נקרא צלע. וכנסת ישראל. וכלת משה. ושושנה עליונה. וז"א, נקרא משה. וישראל. ודעת. אך יעקב, נקרא ת"ת. ונוקבא, נקרא סלע, ושושנה תחתונה. ועיין בפירוש מורי זלה"ה, בריש פ' בראשית. בנוסח הג' על ר' חזקיה פתח כו'.

כ' ל) כבר בארנו במ"א, ענין הגדלת נקבה, ואמנם דרך כלל הוא, כי אז מאחורי הת"ת, האירו [בה] ה"ח וה"ג, ויצאו וניתנו בה. וגם שם היה בבחי' צלם על ראשה, והינ נכנסין ב"ב שנים כנודע, ואז ה"ח ניתנו בג"ר שבה להגדילה, מבחינת נקודה אל מדה שלימה. והגבורות הגדילו שאר גופה, באופן שנעשה י"ס שלימות, ופרצוף שלם, וירדו ה"ג הרושם שלהם, והארתם שם ביסוד שלה, דוגמת הארת ה"ח ביסוד דו"א.
והנה כל האברים נעשו ונצטיירו בכ"ב

הגהה

(א) הגה"ה יסוד הנקבה, כי כשהיא טמאה משפעת דם, וכשיוולדת או הדם עולה ומתהפך לחלב, והענין, כי סוד אהי"ה בריבוע, גימ' ד"ם, כמ"ש באות א' של מלוי וא"ו. והנה בהיותה למטה, או הדינין נמשכין, כי

הגהות ומראה מקומות

כ) עיין שער לאה ורחל פ"ד. פרק ג'. מ) עיין בספר שער הכוונות דרוש
ל) עיין שער סנת"א פ"ג ושער תקון הירח ברכת כהנים.

מחיצה, ואין האור נחלש כח ממה שהיה, לכן נקרא זכרים.

אמנם הגבורות שיצאו מתחלה אל הנקבה לתקן פריצופה, ונתפשטו תחלה בו"ק, ע"ד הזכר כנ"ל, ואח"כ היא נותנת אותן בעת הזווג בבחי' טפת מ"ג, אלו הם נקבות.

ועוד סבה אחרת, שכאשר יצאו אלו האורות של הגבורות מן הזכר אליה, הנה עברו דרך גופא דו"א ממש, מן האחוריים שלו, ואז בהכרח בעברו דרך מחיצה, נחלש כחו, ומתמעט הארתו, וע"כ נקראו אלו האורות נקבות.

זהו סוד שאומרים תמיד בכל מקום, תשש כחו כנקבה, כי חלישת הכח הוא כינוי אל הנקבה. משא"כ כשנתפשטו האורות תחלה בזכר, שאז יצאו בגלוי מפי יסוד תבונה, שהוא רחם נוקבא, המלוכב תוך הזכר, ומשם יצאו בכחם בגלוי, בלתי חלישת כח, אלא עדיין הם בכחם, על דרך שיצאו ממות אבא ממש, ולכן נקרא זכרים.

גם הענין יותר מבואר, שנודע שב' עטרין אלו, הם ח"ג, ב' זרועות דא"א, כמבואר אצלינו, ושם בודאי שניהן זכרים, אלא שבעודן מתפשטין בזכר, נקראים זכרים, אע"פ שנותנם בעת הזווג אל הנקבה, וברדתן להתפשט משם בגוף הנקבה, אז נקרא נקבות.

וזהו ענין כמה נפשות, כמו נפש דהע"ה, וכל שורש קין כנזכר במקומו. זה טעם למה אשה נקרא נקבה, והוא כמ"ש באדרא, דעבר בוצינא דקרדינותא, ונקיב בחודי דז"א, ונסיק לבר מאחוריו. לכן היא נקראת נקבה, שכל האור שלה יוצא דרך נקב ההוא, זהו פירוש לשון נקבה: נקב, ה'. שהמלכות שהיא ה' תתאה, כל אור שלה יוצא דרך נקב ההוא.

(ז) והנה ז' זמנים היו אל הנוקבא דו"א, עד שהיתה ראויה לזווג, וחזרה עמו פנים בפנים.

ק"ש בעת השינה, והנה ב' רי"ז, הם תבל (נ) ואז נקרא כך.

הטעם שהבינה נקרא הוא, לא מפני ההעלם, שהרי אבא נעלם ממנה, ונקרא אח"ה. וגם א"א נקרא הו"א. אלא משום (כי תיבת) הוא לעולם בכתה, ואמא הוא כתר לז"א. וא"א הוא כתר לאר"א.

פרק ג מ"ב

(ס) סדר תיקון בריאת נוקבא דו"א, ובו יתבאר לך מ"ש בגמרא, האשה עולה עמו ואינה יורדת עמו. ונבאר כמה מיני שינוי זמנים היו בה. ונבאר תחילה למה נקראת המלכות, נקבה. גם נבאר, מה הפרש יש באורות עליונים, שלה נקרא זכר, ולזה נקרא נקבה. גם (ע) נבאר, איך מצינו שנשמות זכרים, באים מן הנקבה, ונקרא זכרים, כמו דהע"ה, חולתו.

דע, כי הדעת כולל ב' עטרין, והם חו"ג, והחסדים נק' זכרים, והגבורות נקראים נקבות. ואעפ"כ יש גבורות זכרים, ויש גבורות נקבות. והענין, הוא שודאי הוא שעיטרא דחסדים נשאר בו"א, ועיטרא דגבורות לוקחת רחל.

והנה בארנו במ"א, שלפי שאין הנקבה לוקחת רק עטרא דגבורה, לכן ארז"ל (פ) דעתן של נשים קלה. וא"כ גם הזכר יהיה דעתו קל, אם אין בו רק מחצית דעת דוגמתה, שהם עטרא דחסד.

אמנם בהכרח הוא, ששורש עטרא דגבורה נשאר בדעת הזכר, ולא די בזה, גם הו"ק דזכר, כמו ששם מתפשטין הה"ח כנודע, כן מתפשטין שם הה"ג, עם הה"ח וע"כ גם אלו הגבורות שנשארו בו, נקראו זכרים. וכאשר ניתבין בעת הזווג, מן הזכר לנקבה, דרך היסוד, יוצאין משם בגלוי מפי היסוד, ואין שם

הנהות ומראה מקומות

(ג) פ"ג וכתע"ס שיעור ט' בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה כ"ד וכ"ה. (ט) שבת ל"ג: קדושין פ':

(ז) עיין בתלמוד עשר ספירות שיעור ט' לוח התשובות לפירוש המלות תשובה ט'.

(ג) עיין שער הכוונות בברכת רפאינו ובדרוש יעבור.

(ס) עיין כתובות מ"ח.

(ע) עיין שער אנ"ך פ"ז ושער מ"ן ומ"ד

שרשים הראשונים, ושם נשארין קיימין לעולם, אשר זהו הענין, האשה עולה עמו, ואינה יורדת עמו. כי בכל גידול של הז"א, גם היא היתה נגדלת עמו, ונשארין שרשיה קיימין בו.

וגם למעלה באחורי הרעת הז"א, יש לה שורש א', אשר משם נעשית לאה, וזהו שורש יציאת לאה שם, וזכור כלל זה. ולא עוד, אלא אפי' עם כל ספירה וספירה מספירות ז"א, יש לה שורש א' שם, כי בעת העיבור שהיתה שם עם ז"א, אז נתערבה היא עם כל ספירה וספירה שבו, והשאירה שורש בכלום. וזה סוד בתיקונים, ובזוהר ויקרא דפ"ו, דאיהו שלימא דכל ספירה וספירה. ובזה אל תתמה אם המלכות נקראת עטרה של היסוד, או אם היא פרצוף נקבה ממש לבדה. ונתחיל לבאר כל בחי' הנוקבא.

פרק ד מ"ב

(ר) בחי' א', הנה תחלה קודם התיקון, היה ז"א בסוד ו' נקודות נפרדות זו מזו, והיה נקרא רה"ר, כנזכר במקומו. ונקרא ו' של הי"ה, כמנין ו' נקודות שהיה אז בו. ואז היה המלכות ג"כ, נקודה אחת שביעית אליה, והיתה למטה מיסוד של ז"א, בבחי' עטרה שבו. ולכן לא נמצא אז עדיין נקבה אל הזכר. וכבר נתבאר זה בבחי' ד' דק"ש, וע"ש שורש הדברים. והנה אז שיעור מדתה העטרה שביסוד, שהיא שלישית מדת היסוד, אשר ז"ס וכל בשליש עפר הארץ, כי מדת הארץ שהיא מלכות. היתה כמדת העטרה, הנקרא שליש מדת היסוד, ואז נקראה עטרה.

בחי' ב' היתה, בזמן העיבור א' של ז"א בתוך הבינה. ואז נתוסף תיקון ז"א כי ו' נקודותיו שהיו נפרדין תחלה קודם התיקון, עתה נכללין ג' גו ג', כי נה"י הלבישו לחג"ת. ונמצא חסד תוך נצח. וגבורה תוך הוד. ות"ת תוך יסוד.

הנה נקודת המלכות שהיתה תחלה תחת

ויש בחי' אחרת ג"כ, וית' במ"א בע"ה, ואלו הם: א', בהיותה קודם התיקון, שאז היתה נקודה קטנה. הב', בעיבור א' של התיקון, ואז היתה נקראת פסיעה לבר. הג', בזמן היניקה, ואז נקראת ה' תתאה, ואז נקראת צלע. הד', משם ואילך עד שתהיה בת י"ב שנים ויום א', והמשך זמן זה נקראת קטנה. ואז נקראת ג"כ, חוה אשת אדם. הה', אחר שעברו עליה י"ב שנים ויום א', שאז כל המוחין דגדלות שבה נגמרו להכנס, ואז נקראת נער חסר ה'. הו', בעת הנסירה, ואז נקראת נערה בה'. הז', כשחזרת עמו פב"פ לזוג, ואז נקראת בוגרת. והנה ז' זמנים אלו, כללותן הם ה' אחרונות, שאז התחילה להקרא בשם נקבה, ונכללין בדי', כי בחי' הה' וי' שניהן א'. ואלו ה' מדריגות, נרמזין בדי' אותיות נקבה, אע"פ שאינן כסדר אותיות, והם: נערה, קטנה, בוגרת, ה' תתאה. ולכן נרמזו ד' זמנים אלו, בנוטריקון שהם נקב"ה.

ותחלה צריך שתדע, שלעולם בחינת המלכות, הוא בקו האמצעי דז"א מאחוריו, לפי שהנה"י של אמא המתפשטין תוך ז"א, הנה הם סתומים, ויסוד שלה המתפשט תוך קו אמצעי דז"א כנודע, הוא לבדו פתוח, ומהם מתגלין האורות תוך ז"א, לכן אין המלכות עומדת, אלא נגד סיום היסוד דאמא, שהוא בקו האמצעי, ובכל קו האמצעי של ז"א, יש אל המלכות שורש שם.

וזהו הענין, האשה עולה עמו ואינה יורדת עמו, כפי השתנות הזמנים, מקומותיה משתנים (ק) בקו אמצעי, ולעולם נשארין שרשים קיימין שם. כנודע כי כל דבר שבקדושה, אינו נעקר שרשו משם.

ובזה אל תתמה, בכמה בחי' שנמצאו אל המלכות, כי הנה תחלה היתה מקומה בעטרה שתחת היסוד, ושם היא רמוזה המלכות. ואח"כ נגדלה (ועמדה) ונעקרה משם, ועלתה על הת"ת שבו, כמו בתפלה השחר. ואח"כ נתקנית לגמרי, וחזרת עמו פב"פ. ולא מפני זה נעקרה

הגהות ומראה מקומות

(ק) נ"א משתנה קומתה. עיין לעיל פרק ב' אות ט'. (ר) עיין תלמוד ע"ס שיעור י' בתחלתו.

ברייתות, וברית רובע ישראל הוא, כשעורא דגופא דז"א ע"ש. (א)

בחי' ג', מ"ב, היתה ש) בזמן היניקה של ז"א אחר שיצא מבטן אמא, ונתפשטו ו"ק גדולים, ואז כשנתפשטו וירד היסוד מע"ג הת"ת, או לא ירדה היא עמו למטה כבתחלה תחת היסוד, אבל נשארה שם למעלה דבוקה באחורי הת"ת דז"א. וז"ס, האשה עולה עמו ואינה יורדת עמו. כי כשעלה היסוד, עלתה עמו, וכשירד לא ירדה עמו. וזכור מש"ל, כי שרשה הראשון שבעטרה נשארה למטה לעולם.

והנה ע"י היניקה, מתגדל ז"א כנודע, וגם היא נגדלת עמו, ונעשית כשיעור ספירת הת"ת דז"א ממש. והרי היא עתה מדה שלימה גדולה, ככל ספירת ת"ת דז"א. משא"כ תחלה, בהיותה כשיעור היסוד, או העטרה, שהם מדות קטנות כנ"ל. אמנם עדיין אינו פרצוף, רק מדה אחת שלימה גדולה, ככל שאר ספי' דז"א. ועתה היא נקרא, ה' תתאה של הוי"ה.

והנה נתבאר, כי ז"א נגדל ביניקה, והיה לו ג"כ בחי' מוחין דקטנות, וגם הנוקבא נגדלו בה מוחין בקטנותה. והנה המוחין שלה דיניקה, נרמזו בשם שיש לה עתה, שהיא אות ה' אחרונה דהוי"ה כנ"ל. והענין, כי שם הוי"ה דיניקה אשר בז"א לבדו, ב' אותיות י"ה הראשונים, הם מוחין דז"א, והו' כוללת כל הו"ק שבה, אבל עיקר הו' הוא בת"ת, שהוא קו אמצעי שבו. ושם באחור ו' זו, שהוא בת"ת, שם היא עומדת ה' תתאה, שהיא הנוקבא.

ונבאר ענין המוחין שלה, הנה המוח של חכמה שבה, הוא אלהים דמילוי אלפין. ומוח

היסוד כנ"ל, גם היא עלתה שם עם היסוד. וכאשר עלה היסוד, וכלל את הת"ת בתוכו, והלבישו, לא היה מקום למלכות לכלול בו. ולא היה לה בן זוג. וכמו שהעיבור ההוא היה לצורך תיקון ז"א, ג"כ היה לצורך תיקונה. והיה באופן זה, כי גם הנקודה שלה עלתה, והלבישה את היסוד. וע"י עלייה זו, נכללה המלכות, גם בכל הו"ק. כי בהיותה כוללת קו האמצעי, כוללת גם את ב' קוין האחרים. ועי"ז העיבור, גם היא בהיותה שם בקו האמצעי, נכללת בכלם, ונעשה הכל בחי' רה"י. נמצא כי נקודת המלכות, הלבישה את היסוד בסוד עטרה. והיסוד הלביש את הת"ת, ואז היתה נקראה פסיעה לבר.

וז"ש פ' בלק דר"ג, אשורנו ולא קרוב, כיון דהוי במיעהא דאמא, אושיט פסיעה לבר וכו'. וביאור אשורנו לשון פסיעה. כמו תמוך אשורי במעגלותיך. והענין כנ"ל, כי הו' נקודות שהיה תחלה בז"א, נכללין ג' גו ג', והיה ו' זעירא שבאות ה' ראשונה של הוי"ה, כי הם ו', אבל אינן מתגלין רק חצי ו' לבד, לכן הוא ו' זעירא. ושם בסוף אות הו' זעירא, אושיט פסיעה לבר כזה: א

והטעם הוא, כי כאשר הלביש היסוד את הת"ת, היה עביו שות אל שאר הקוין. אבל כאשר גם המלכות עלתה, והלבישה גם היא את היסוד, יש שם עובי ג"ס, לכן נתוסף שם עובי נקודת המלכות, ונעשית כעין פסיעה היוצאת בחוץ בסוף הו', ואז ע"י העיבור נגדלה, ונעשית כשיעור כל קומת היסוד של ז"א. ואמנם שיעור מדת היסוד, הוא רובע מדת הת"ת, כנו' זוהר בלק דף ר"ד, על ומספר את רובע ישראל, דשיעורא דגופא הוא ד'

הגהה

מלכות באחור של ו'. וכאשר נתארנו ג' אחרונות של הו', ע"י הגדלות שהם נה"י דז"א כנ"ל, אז נשארת שם באחוריים שלהם. (באחורי הת"ת, ונק' ה' אחרונה שבשם).

(א) מ"ק, הטעם שהמלכות באה בסוד פסיעה לבר הוא מפני שאח"כ בהגדלה היתה צריכה לבא ולהיות באחורי ז"א, כנודע כי שם ביתה, ולכן נשארה שם בסיום הו', וחזרה משם

הגהות ומראה מקומות

(ש) ג"א ל"ג היתה (כת"י).

האשה נתקנת. עד אחר גמר תיקון האדם. וכמ"ש לא טוב היות האדם לבדו, כי אחר שנתקן האדם, והיתה תוה עדיין בסוד צלע לבר, אז תיקנה ועשאה עזר כנגדו שלימה. כי כן אנו רואים בחוש הראות, שלעולם איש גדול בשנים מהאשה. ונמצא כי אחר שנכנסו מוחין דז"א והגדיל, או מאירין מוחין אלו בנקבה, ונגדלת גם היא. וכמו שאין הז"א גדל, עד שיגמרו כל המוחין לכנוס בו, והוא עד תשלום י"ג שנים ויום א'. כן הנוקבא אינה נגדלת, עד שיגמרו כל המוחין לכנוס בה, והוא עד תשלום י"ב שנים ויום א', ואז תקרא נערה כמ"ש.

והנה מקום הנוקבא עתה, היא באחורי החזה של ת"ת, ואורות היוצאות מן ז"א לכנוס בה, אינם יוצאים ועוברים דרך כל אורך מחיצת גוף ז"א, דא"כ היה הדבר נמצא שברגע היו נכנסין בה כל המוחין. אמנם הבוצינא דקרדינותא הנזכר באדרא דקמ"א, נקיב ואעבר מאחוריו כו', כי במקום החזה דז"א נקיב נקב א', ודרך שם עוברים האורות לאחור, ושם עומדת ראש הנוקבא, ושם עושין צלם א' ע"ג ראש הנוקבא, ע"ד הנ"ל בצלם דמוחין דז"א, ונכנסין מעט מעט, בהמשך זמן, עד תשלום י"ב שנה ויום א', ואז נגמרין לכנוס המוחין.

ונמצא, כי אורות אלו היוצאין אל הנוקבא, הם עולין תחלה מלמטה למעלה, מן היסוד עד למעלה בחזה ת"ת של ז"א, תוך פנימית גוף דז"א, ושם נוקבין ויוצאין לחוץ באחורי החזה, על ראש הנוקבא, ואז נכפפין ויורדין ונכנסין תוך הנוקבא מלמעלה מן הכתר שלה, עד למטה בסיום גוף שלה, דרך כפיפת קומה, וזהו ענין אותה הבעיא, הנזכר במסכת בבא קמא, בפרק הכונס (ת) על האש נכפפת שהזיקה, כי כבר ידעת כי אורות המלכות הם גבורות הנקרא אש, והם יוצאין מבחי' אש נכפפת, כמבואר כאן.

בינה שלה, הוא שם אלקים דמילוי ההי"ן, כי כל אות ה' הוא בינה, ומוח ג', הוא אלקים פשוט בלי מילוי. מפני שהדעת של הנקבה, הוא ק"ל, ומכ"ש בזמן הקטנות. והנה שם אלקים דיודיין אין בה כח להתגלות בה, ובמקומו היה בה אלקים דאלפי"ן.

נמצא, כי ב' מוחין דחו"ב שבה, הם מילוי אלפי"ן וההי"ן, וזה נרמז במה שנקרא ה' זו במילוי זה ה"א, ההי"ן אלפי"ן. ולפי שהיא נקבה, גברה ה' על א. ולפי שכל עיקרה של מלכות עתה, היא אות ה' תתאה, לכן נקראת עתה ה"א. ונגד ה' זו פשוטה, הוא מוח הדעת שבה, שהוא אלהים פשוט, שיש בו ה' אותיות לבד, כמנין ה' פשוטה. והרי הג' מוחין נרמזו בשמה, שהיא ה' תתאה של הוי"ה.

גם נרמזו ג' מוחין, בצירור ג' קוין שיש באות ה', שהם ג' קוין, חו"ב ודעת באמצע. ונודע מ"ש בזוהר בראשית דס"א, ויברא אלהים את שני המאורות. כי תחלה המלכות בקטנותה, היא טפלה אל הזכר, ונקרא ה' התאה, ובהשלמותה פב"פ, יש לה שם שלה בפ"ע, כגון אדני, או אלהים, וכיוצא בה, כפי הזמנים, וכפי המציאות, ואינה טפילה אליו אז.

והנה גם בקטנות ודאי צריך שיהיה רמזו בה שם אדני, אמנם אינו דק דרך רמז, במנין, ובמספר וחשבון לבר, כיצד, כשתמנה מספר ג' מוחין אלו, הנה ב' ראשונים דההי"ן דאלפי"ן, הם גימטריא תוקף. כי אלו המוחין דקטנות, הם תוקף ודין גמור. ובפרט קטנות הנקבה, ומתחבר עמהם מוח הדעת, שהוא אלהים פשוט, יהיה שלשתן גימטריא תרע"א, כחשבון אדני במלואו. והנה עתה עדיין נקרא ה' תתאה, ונקרא צלע, כמ"ש לא טוב היות האדם לבדו, כי תחלה היתה הנוקבא אחורי ת"ת לבר, בבחי' צלע א', שהיא ה' תתאה כנ"ל, שלא היתה רק מדת ת"ת.

בחינה ד', מ"ב, היא בזמן שנקרא קטנה, שהיא עד י"ב שנים ויום א'. והענין, כי אין

פרק ה מ"ב

גבוה במרוצה גדולה. אבל גבורות היוצאין מיסוד דז"א, אל יסוד דמלכות, הוא סמוך ממש ונדבק בו, כי הרי נתבאר שמסתיים בסוף ת"ת דנוקבא, וכמעט שאין ניכר שם בחי ירידה, כי כל זמן שמתפשטין ויורדין, נתונים בתוך היסוד דז"א, שהוא כמו מחיצה אליהם, ואינו נקרא נפילה, אבל כשנגמר היסוד דז"א, ואין מחיצה אליהם, אז נקרא נפילה.

והנה סבת ב' שינויים אלו, גורם שינוי ג', והוא כי בז"א היו ג' חסדים פחות שלישי מגולין, והם אורות רבים משל נקבה, וגם שיורדין במרוצה, ממקום גבוה מאד כנ"ל, לכן יש בהם כח אח"כ לעלות מאד מאד. כנראה בחוש הראות, כי כאשר יפול האבן ממקום גבוה, תחזור מכח הכאת ירידה שהיתה בחוץ, לחזור לעלות למעלה, בכח שיעור גדול. וכשנפילתה היתה ממקום נמוך, לא תחזור לעלות כ"כ בגובה, לכן היה כח בחסדים המגולין, לב' סבות הנ"ל להתפשט בג' קוין בז"א, ולעלות בשלשתן עד הכתר, ומגדילין את כל הז"א כנ"ל. כי הגדלות דז"א, הם ע"י מים, שהם החסדים.

אבל הנקבה שמקום ירידת הגבורות הוא מועט מאד, עד שכמעט אינו נקרא ירידה, וגם בענין שיעורם הם ב' גבורות בלבד, ושם בז"א היה קרוב לג' חסדים, לכן אלו היו אלו הגבורות מתפשטות בעלייתן דרך הג' קוין, לא היה בכח אלו הב' לעלות עד הכתר ולהגדילו כי היו מתפשטים כחם באלו הג' קוין, והלואי שיוכלו לעלות עד ח"ב שבה בלבד.

והנה אנו צריכין להגדיל הכתר שבה, ולכן הוצרך שאלו הב' גבורות דנ"ה, שירדו עד היסוד שבה, שכאשר חוזרין לעלות, יתקבצו שניהן, ויעלו דרך קו האמצעי הם ב' בלבד, עד שיעלו אל הכתר, ויגדילוהו. וא"ת, הרי עתה כשחוזרות אלו הגבורות לעלות דרך קו האמצעי, להגדיל כתר שבה,

(א) והנה דע, כי האורות היוצאין אל הנוקבא מן הז"א, מכל ג' ספי' נה"י שבו, כמ"ש למטה, אינן יוצאין לבדן, אלא כדרך שבהיותן תוך ז"א, היו מלובשין תוך נה"י דאמא, ואח"כ תוך נה"י דז"א. כן כשיוצאין משם, יוצאין הם ולבושיהם עמהם, מבחי' נה"י דאמא, ומבחי' נה"י דז"א, כי הרי בצאתן עוברין דרך המסכים ההם. א"כ כמו שהם יוצאין, כך הארת המסכים יוצאין עמהם, ומתלבשים תוך הנוקבא. ע"ד שהיו בז"א, אורות אלו תוך נה"י דאמא, ונה"י דאמא תוך נה"י דז"א, ונה"י דז"א תוך הנוקבא כולה.

והנה כמש"ל, כי כשיצאו האורות מז"א לכנוס בנוקבא, יצאו הם ונרתקן עמהם, שהוא בחי' הארה מנה"י דאמא, ומנה"י דז"א עצמו, ונכנסו מלובשים בתוכם בתוך הנוקבא. וא"כ נמצא, כי כמו שיש בז"א, חסדים סתומים, שהוא עד החזה, כי עד שם הגיע סיום מסך היסוד דאמא, ומשם ולמטה מתגלין החסדים בתוכו. כן הענין כאן בנוקבא, כי הנרתק שלקחו הגבורות עמהם מן יסוד דז"א, אשר שם היו, ומשם יצאו ונכנסו אל הדעת שבה, ואותו נרתק של יסוד דז"א, מתפשט תוך קו אמצעי של הנוקבא.

ולהיות היסוד דז"א, אשר הוא זכר, והוא ארוך, לכן מתפשט בכל קו אמצעי, עד סיום הת"ת דנוקבא. לכן נמצא, כי הז"א יש בו מגולין שתי שלישי חסד שבת"ת, ושתי חסדים שלימות של נ"ה. אבל בנוקבא, אין בה גלוי, רק לשתי גבורות עצמן, שנתפשטו בנ"ה שלה לבד. והרי זה שינוי א', בענין גבורות עצמן, אל החסדים.

עוד יש שינוי אחר, בענין המקום בעצמו, כי בז"א שנגמר יסוד דאמא בחזה שלו, יש הרחק גדול משם עד היסוד שלו, וכאשר ייצאין משם החסדים, הם נופלין ויורדין ממקום

הגהות ומראת מקומות

- (א) עיין לעיל פ"ב כלל ט' ובסלם מאמר אמא אויפת לברתא מאנאה בהקדמת הזוהר אות ט"ז.
(ב) נ"א ל"ג הם (כת"י).

הוא ע"י יסוד אבא, אשר מתפשט תוך ז"א, והוא יסוד זכר, והוא ארוך עד יסוד דז"א, והוא מכון נגד קו האמצעי של הנוקבא, ומאיר בה, ומכח הארה ההוא, מקבץ אותן הגבורות יחד בקו האמצעי שלה, ועולין דרך שם, עד הכתר שבה, וז"ש, ה' בחכמה יסד ארץ, כי ע"י יסוד אבא, תיקן ויסד ארץ, שהיא הנוקבא.

וכבר נתבאר ענין זה, בפרשה בהעלותך, כי הנה נצטווה שמתחלה כאשר היה מדליק אותן נרות המנורה, יהיה מכין בכוונתו, שכאשר ירדו הגבורות למטה בדרך ירידתו, שאז הוא זמן הדלקתן והארתן, וכמו שכתב יאירו שבעת הנרות, ואז יכוין באותן ב' הגבורות, שיהיו נוטים אל מול פני המנורה, שהוא קו אמצעי בלבד.

וז"ש רז"ל, המתן עד שתהא שלהבת עולה מאליה. (ג) ר"ל, עד שתחזור לעלות שלהבת אור אותן ב' גבורות למעלה. אבל בעת שכבר מתחילין לעלות, לא נצטווה בכך, והוא הוסיף על מה שנצטווה, לפי שאמר בלבו, אחר שהגבורות נתגלו למטה, ונפרדו איש מעל אחיו, ודאי שכשיעלו יעלו ג"כ נפרדות דרך ב' קוין. לכן המתין יותר בכוונתו, ולא זו משם בכונתו, עד שעלו הגבורות ממטה למעלה, דרך קו אמצעי לבד, הנקרא אל מול פני המנורה. וז"ש ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה וגו', ולא אמר האיר את ז' נרותיה, אלא העלה.

אמנם אחר שכבר התחילו לכנוס דרך קו האמצעי, א"צ להמתין עוד, כי אין חשש, כיון שחזרו (ונתחברו) כבראשונה, והם עולין דרך מחיצות, כי ודאי לא יוכלו להטות ימין ושמאל, ועי"כ יעלו עד כתר ויגדילו אותו. וזה שארז"ל ויעש כן אהרן מגיד שבחו שלא שינה (ד) ר"ל, כי אע"פ שנצטווה שיאירו ז' נרות אל מול פני המנורה, שהוא בעת ירידתו, הנקרא הארה, והוא אל מול פני המנורה העלה ג"כ, ולא הארה בלבד, וא"כ

הם מתלבשין תוך הלבושים הנ"ל, שהם לבושי נה"י דאמא, ונה"י דז"א, וא"כ הרי הם סתומים כמתחלה, ומה הועילו בגילויין למטה, והרי אחר שהם לא התחזקו הוסיפו כח, כדי שיוכלו להגדיל, רק מחמת הגילוי שנתגלה, ע"ד הנ"ל בחסדים דז"א, וא"כ עתה שחוזרין לעלות, ונכנסין כבראשונה דרך פי היסוד דז"א, ממקום שיצאו, וחוזרין ומכסין ומתלבשים, הרי חזר אורם להחליש ולהתמעט, ואיך יוכלו לעלות אל הכתר שבה.

אך התשובה הוא, ע"ד מ"ש בחסדים דז"א כי כאשר יצאו מהיסוד דאמא ונתגלו, קנו הארה גדולה בעצמן, והארתן שהיה תחלה נעלמה בהם, מחמת צרות המקום, נתפשטה והאירה בהם, ולכן אף אם עתה יחזרו להתכסות, כבר שיעורם גדול מבראשונה, וכאשר נכנסין ביסוד דאמא, המקום מתרחב יותר ממה שהיה בתחלה, וגם החסדים המכוסים, קונים הארה גדולה, ועי"כ מתגדלין, כי אין המקום יכול לסובלן. וכן היה הענין הזה כאן, בגבורות הנוקבא.

ואמנם טעם הדבר, למה אנו צריכין יותר התגדלות הכתר, משאר בחי' שבה, הוא, כי בב' הקוין ימין ושמאל שבה, הם מאירין שם ב' מוחין חו"ב של ז"א, המתפשטין בכל אורך ב' קוין. אמנם בקו האמצעי, אין שום מוח דז"א מתפשט בו, רק בחי' חצי שלישי אור של חסד של ת"ת דז"א, שנכנס בכתר שלה כנ"ל, לכן מוכרח שיעלה הארת אלו הגבורות עד הכתר, כדי שיהיה שם בחי' מוחין דכתר. דאל"כ, יהיה הכתר גרוע מחו"ב, ע"ד שנתבאר בענין עליית החסדים בכתר ז"א. ולטעם זה כדי שיספיקו הארתן לעלות עד כתר שבה, לכן לא נתפשטו בדרך עלייתן, רק בקו האמצעי בלבד, דרך יסוד ז"א אשר שם, כי ממנו יצאו, ודרך בו עולות עד הכתר, ומגדילות אותה.

ודע, כי עיקר הסיוע העוזר אל ההמצאה הזאת, שיתקבצו יחד, ויעלו דרך קו האמצעי,

הנחות ומראה מקומות

(ג) שבת כ"א. (ד) דש"י פרשת בהעלותך בשם ספרי.

האמצעי עד הת"ת שבה. ואח"כ ירדו ירידה אחרת עד היסוד שבה, דרך קו האמצעי. וירידה זו עד היסוד שבה, וירידה זו היא במקום גילוי, שאין שם מחיצות היסוד דו"א מגעת, כי כבר נסתיים בסיום הת"ת. וכיון שכן הוא, א"צ זמן, כי תכף ומיד יורדות, שאין שם מחיצות לעכב ירידתן ועכ"ז זמן מועט הזה נבאר אותו באחרונה, כמה הוא.

ואח"כ חזרו ועלו הגבורות, להגדיל הכתר כנ"ל, ונסעו ג' מסעות, והם א', מן היסוד לת"ת. ב', מן ת"ת אל הדעת. ג', מן הדעת אל כתר. והרי הם ג' שנים. ועם ט' הראשונים, הרי י"ב שנים. ועדיין חסר עתה יום א' יותר על י"ב שנים, כדי שתהיה נערה.

ונבאר עניינו, דע, כי אע"פ שלמעלה ביארנו, כי חצי שלישי אור של חסד דת"ת דו"א, הניתן בכתר של הנוקבא, הוצרך שנה א' לכנוס. עכ"ז לא נכנס כולו ביחד בשנה ראשונה, אלא בכמה פעמים, והוא כי נחלק חצי שלישי ההוא, בד' חלקים, וכאשר נכנסו ב"פ תחתונים דנ"ה דו"א בתוכה, אז נכנס חלק א' מן חסד, בכתר שבה. וכשנכנסו ב"פ אמצעים, נכנס חלק ב'. וכשנכנסו ב"פ ראשונים, אז נכנס חלק ג'. וכניסת ג' חלקים אלו, היה שנה א' כנ"ל.

והנה נת"ל, כי א"א להגבורות לכנוס בה, עד שיכנסו כל החסדים. לכן נכנסו תחלה כל החסדים, ונתפשטו בכל קו ימין, ובכל קו שמאל, ובכתר שבה כנ"ל. ואח"כ נכנסו הגבורות בדעת, וירדו, וחזרו ועלו עד הכתר כנ"ל, ולהיות כי א"א לעולם שיתוקן הכתר, עד שיתוקן כל פרצוף, לכן נתאחר חלק הד' מן החסד, הנכנס בכתר שלה, לכנוס כנ"ל, עד שיעלה שם הגבורות בכתר שלה, והרי נשלם תיקונה, ואז נכנס חלק הד' ההוא באחרונה, ואז נגמר כל תיקונה.

באופן שנתקיימו ב' דברים, כי לא נכנסו כל הגבורות, עד שיכנסו כל החסדים, וגם

זהו התוספת שבה, הוא לטעם הנ"ל, ואינו נקרא שינוי, א"כ ראוי לשבח.

וטעם היות ענין זה ע"י אהרן, כי אהרן היה כהן, בסוד החכמה, שהוא אבא, וחסד ביה תליא. ואהרן הוא יסוד אבא, המלוכש תוך ז"א. שכן הוא גימטריא של אהרן, ע"ב קפ"ד, שהם אחוריים דע"ב דיודי"ן שבחכמה, והוא בחי' אחוריים דיסוד אבא, ומשם שורש בחי' אהרן, כנודע במקומו, כי בחינת אחוריים הם מתגלין בו, כי פנימיות היסוד סתום, ואינו נראה רק חיצוניתו לבד, שהוא נקרא אחוריים שלו, הוא גורם קיבוץ הגבורות שבנוקבא, לעלות דרך קו האמצעי, כי זהו ענין ה' בחכמה יסוד ארץ.

פרק ו מ"ב

ה) ונבאר ענין כל הנ"ל עד עתה, איך נמשך בהמשך י"ב שנה ויום א', אשר כל זמן זה נקראת קטנה כנ"ל. והנה כניסת חצי שלישי אור החסד ת"ת דו"א בכתר שלה כנ"ל הוא שנה א'. ואח"כ תחלה, נכנס פרק תחתון דנצח ז"א בראשה, בחכמה שבה, הרי שנה ב'. ואח"כ נכנס פ"ת דהוד ז"א, בכינה שבה, הרי שנה ג'.

ואח"כ אלו הב"פ תתאין, יורדין עד ח"ג שבה, ונכנסים במקומם פרק אמצעי דנצח, בחכמה. ופרק אמצעי דהוד, בכינה. והרי ה' שנים. ואח"כ הב"פ תתאין יורדין, לנצח הוד שבה, וב' אמצעים, בח"ג שבה, ונכנסים במקומן פ"ע דנצח בחכמה, ופ"ע דהוד בכינה, הרי ז' שנים. והרי נגמרו הכתר, וכל הב' קוין, וכ"ז ע"י אורות של החסדים. וכבר נת"ל, שהגבורות אינן נכנסים בה, עד שיגמרו כל החסדים לכנוס בה, לכן עתה בשנה ח', יצאו הה"ג מן היסוד ז"א, ונכנסו בדעת שלה, מכיון נגד היסוד כנ"ל.

ואחר כך בשנה ט', נשאר שורש הגבורות בדעת שלה, והאורות שלהם נתפשטו דרך קו

הגהות ומראה מקומות

(ה) עיין תע"ס שיעור ט' מן אות ג"ט עד אות ס"ט. ו) ג"א ל"ג וירידה זו עד היסוד שבה (כת"י).

המקבלת האורות האלו היא ה' תתאה כנודע, וזהו אות ה' של חוה. ומה שנשאר עתה אות ה' של חוה, הוא הספק אצלי.

ונלע"ד ששמעתי, כי הענין הוא, כי אם לא נעריך מה שלוקחת מן החסד שבת"ת דז"א, לצורך הכתר, בכל החסד, אלא נעריך אותו בב"ש המגולין לבדם, כי שם שיעוד קומת הכתר שלה כנודע, נמצא כי חצי שלישי שלוקחת, הוא רביע א' של הבי"ש המגולין, וגם זה הרביע לא נכנס בפעם א', אלא נחלקה לד' חלקים, ונכנס בד"פ, והרי הם ב"פ ד' שהוא ח', ובכל פעם אינו נכנס רק חלק א' מן הח', הרי זו ח' של חוה.

ונלע"ד יותר אמיתי ששמעתי והוא זה הפירוש הב' שנבאר, והוא, כי שם נתבאר בענין גדלות החסדים דז"א, שלסיבת גילוי, הגדילו ונכפלו כפליים ממה שהיו בעת היותן מכוסין, נמצא כי אותן ב"ש חסד דת"ת הז"א מגולין, נכפלו ונעשו ד' שלישים. ועכ"ז כשלוקחת הנוקבא חלקה מן החסד שהוא בתחלה, אינו רק חצי שלישי, אלא שאח"כ נגרל ונעשה שלישי א' שלם. לכן אם נעריך חצי שלישי, בד' שלישים שנגדלו ונכפלו כנ"ל, יהיה חלק א' מח', וזהו ח' של חוה. והרי נתבאר שם חוה, שהוא קודם שתזדווג עם אדם. ועכ"ז, גם אח"כ נשאר בה בחי' זו, אשר לסבתה נקרא חוה, לכן נקרא חוה לעולם.

והנה נתבאר, כי מקום עמידתה הוא מסיון שלישי עליון דת"ת ז"א והוא מהחזה ולמטה. נמצא כי שיעוד מקום הנוקבא, הוא בב"ש תחתונים דת"ת, ונהי"ם דז"א. והנה כתר שלה, נעשה מב"ש תחתונים דת"ת. וב' מוחין חו"ב שלה, מב"פ קדמאין דנ"ה. וחורג דילה, מב"פ אמצעים דנ"ה. ונ"ה שלה, מב"פ תתאין דנ"ה שלו. ואמנם לכל קו אמצעי שלה, שהם דתי"ם, אין לה רק בחי' היסוד שלו לבד. וכמ"ש בע"ה בענין אטב"ח.

ועתה נבאר ענין אורות היוצאין מתוך ז"א אל הנוקבא. הנה נודע, כי ה"ח מתפשטין

שלא נגמד הכתר ליתקן עד באחרונה, ע"י חלק הרי' מחדס בלבד, שנכנס באחרונה.

ועכ"ז צריך לתת טעם בענין, איך נתפשטו הגבורות בה, כיון שעדיין נשאר חלק ד' של חסד, לכנסו בכתר. אבל הענין, כי לא היה אותו החלק עדיין בתוך גוף ז"א, אמנם כבר יצאו ממנו, והיה על ראש הנוקבא, בסוד או"מ כבתחלה, ולכן יוכלו הגבורות להתפשט בה, ואחד שנגמרו, אח"כ נכנס בה גם חלק הדי' הנ"ל בכתר שלה.

ועתה נבאר, יום א' היותר על י"ב שנים מה עניינו. כי הנה נת"ל, כי שם בז"א היה זמן ירידת החסדים אל היסוד שבגילוי, שיעוד יום אחד, כי אע"פ שהם בגלוי, עכ"ז המקום גבוה ב"ש הת"ת מן החוה, שמשם התחלת ירידתם בגלוי. אבל כאן בנוקבא, תכף כשיוצאין מן היסוד דז"א, הנשלם בסיום ת"ת שלה, הם נכנסים ביסוד שבה, ומקום התחלת ירידתן בגלוי, הוא שיעוד מועט מאד, לכן אין צריך יום א' לידידתו בלבד, אבל בהצטרפות ירידה זו הקטנה, עם ירידת חלק ד', שהיה מקיף אל הכתר, ושם ג"כ לא היה צריך זמן לכניסתו בכתר, והצטרפות שניהן, יהיה יום א'. והרי נתבאר ענין י"ב שנים ויום א'.

נמצא, כי ביום א' של שנת הי"ג, היותר על י"ב שנים, נגמרת תיקונה כולה, ונגמרת כניסת החסד בכתר שלה לגמרי. ועתה כבר יכולה להתתקן, ולהקראת נער חסד ה', כמ"ש למטה. אבל עדיין בכל הי"ב שנים ויום א', לא היתה נקרא אלא קטנה. גם עתה נקרא באלו י"ב שנים ויום אחד, חוה אשת אדם. והענין איני זוכר מה ששמעתי בזה, ואכתוב ב' פירושים, (ז) שאני מסופק איזה מהם שמעתי.

והענין, כי הנה נתבאר שחצי שלישי חסד שבת"ת דז"א, נחלק לד', ונכנסו בד' זמנים בכתר שלה. והנה חצי שלישי הזה, נקרא שנת החסד דת"ת דז"א, שהוא חלק א' מר' חלקים שבו. וזהו ענין ו' של חוה. והמלכות

הגהות ומראה מקומות

(ז) עיין שער דרושי הצלם פ"ה ו'. ושער תקון הירח פ"ג ובספר שער ההקדמות דף ס"ח ע"ב.

והנה הגבורות, הם באופן אחר, כי הנה הם ירדו ביסוד שלו, והנה דעת שבה מכוון באחר היסוד שלו כנ"ל, כי כתר שלה נגד ב"ש ת"ת שבו, ודעת שלה נגד היסוד שלו. ואחר שנתפשטו החסדים הנ"ל בכתר, ובב' קוין שלה, כולם ימין ושמאל. אז יוצאין ה"ג מן יסוד שלו, וניתנין בדעת שלה, המכוון כנגדו, ושם נשארין כולם, ואח"כ מתפשטין בגופא, כמ"ש בע"ה.

ועתה נבאר סדר התחלקות החורג הנ"ל. והנה כמו שהיא לוקחת מחיצוניות עצמו דגופא דז"א, לתיקון פרצופה, כן היא לוקחת מאר"פ שהם החסדים הנ"ל. ונתחיל מכתר שבה, ונאמר, כי הנה מת"ת דז"א, מן הגוף והכלי עצמו, נעשה הגוף והכלי של כתר רחל עצמה ממש, ושיעור המקום, מהחזה עד סיום ת"ת. הם ב"ש הגוף.

אמנם ודאי, שגובה הכתר שלה, הוא כשיעור המקום מן החזה הנ"ל, אבל אינה לוקחת כל אותן הב"ש, כי ז"א צריך להשאיר לעצמו, חצי שלישי, והם לבחי' גוף של הת"ת עצמו. ושלישי וחצי נותן לנוקבא, לגוף הכתר שלה.

וטעם הדבר, כי הו"א, כיון שמתחלה היה בו כל הג"ש, ועוד יש בו שם הארות רבות, ששם הוא בגלוי יסוד דאמא שבתוכו, ויש שם אורות רבים, לכן יספיקו לו החצי שלישי, להשתלם גוף הת"ת שלו. ושלישי וחצי לקחה נוקבא, לכתר שלה, בבחי' גוף.

וכך סדר התחלקותן: כי חצי שלישי, לוקחתה לגוף הכתר שלה. וחצי שלישי, לגוף הדעת שלה. וחצי שלישי, לגוף הת"ת שלה. אמנם ענין האורות, התחלקותן בענין אחר, כי הנה אור החסד שבת"ת דז"א, נחלק גם הוא לג"ש, ע"ד הגוף של הת"ת הנ"ל, ושם בענין ז"א נתבאר מה נעשה בב"ש עליונים דחסד ההוא. (ח) ואמנם מן שלישי תחתון שבו, נחלק ט) לב' חצאים, וחצי עלה עד הכתר

בגופא דז"א, מחסד שבו עד הוד שבו, וכל חסד וחסד שבו, נחלק לג' שלישים, כי חסד דחסד, מתפשט בזרוע ימין, שיש בו ג"פ. וכן, חסד שבגבורה, בג"פ דזרוע שמאל. וכן חסד שבנצח, בג"פ שבשוק ימין. וכן חסד שבהוד, בג"פ שבשוק שמאל. וחסד שבת"ת, נחלק ג"כ לג"ש, והם שלישי אחד עד החזה, ושלישי אחד עד הטבור, ושלישי א' עד סיום הת"ת. ואחר שנתפשטו בו ה"ת, אח"כ יוצא ה"ג מדעת שבו, ולא היה מקום להתפשט, כי כבר נתפשטו שם החסדים, לכן ירדו עד היסוד שבו, ונתעכבו שם, עד זמן תיקון הנוקבא.

והנה ב' מיני אורות, לוקחת הנוקבא, לתיקון גופה. אור א', הוא ב"ש אור החסד, מהחזה דת"ת דז"א ולמטה. ועוד ב' חסדים שלימים דנ"ה, כי שם מקום עמידתה כנ"ל. ואלו ב"ח וב"ש, הם מגולין תוך ז"א, כי יוצאין מן היסוד דאמא, הנגמר ונשלם בחזה דז"א. אור הב', הוא ה"ג שבו, ביסוד דז"א כנ"ל. והנה אור החסדים, הם ניתנין בכל קו ימין, ובכל קו שמאל שבה. וכתר לבר, אשד בקו האמצעי שלה. אמנם הגבורות, הם בקו האמצעי שלה, בדעת שלה, ואח"כ מתפשטים בכל ר"ק שבה. אמנם בדת"י ובמלכות שבה, אין בה חסדים כלל.

גם דע, כי תחלה נכנסים בה החסדים, ואח"כ יוצאין הגבורות מז"א, ונכנסין בה, נמצא כי בתחלה נעשה ב' קוין, ימין ושמאל שלה. אחר כך נעשה קו האמצעי שלה.

ודע, כי חסדים המתפשטים בז"א, היה בהם ירידה ועלייה. כי תחלה ירדו מן הדעת עד היסוד שבו, ואח"כ חזרו ועלו להגדילו עד כתר שבו, כמבואר במקומו. אבל הנוקבא, אין לה הארת החסדים, שלוקחת מן ז"א כנ"ל, אלא בדרך עלייה, אור חוזר ממטה למעלה, הנקרא אור נוקבא. וז"ס עלי באד ענו לה. והם ע"ד הנ"ל, שעולין מן היסוד עד החזה, ושם נוקבין ויוצאין.

הנהגות זמראתה מקומות

(ט) בספר כת"י כתוב גל"ה עיין בע"ה שער דרושי נוקבא פ"ו מבואר שם שהתחלקות שני

(ח) בשער הקדמות דרוש ז' מדרושי חורג דף ל"ו ע"ב.

היכל נוקבא שער תיקון הנוקבא

קסה

בגופא דז"א (וכן) בדרך שבארנו שם, כי חסדים נקרא מים המגדילין האילן. וכן הענין בגבורות, שהם מגדילין הנוקבא, כי גם אע"פ שנקרא אש, בערך החסדים, הנקרא מים. עכ"ז בערך הנקבה, הם מים ממש, המגדילין אותה. אלא שהם מ"נ, ונק' גבורות גשמים, כנודע כי מים ממש הן. אח"כ חוזרין הגבורות המגולין ועולין עד הכתר, כמ"ש בע"ה. הרי נשלם בנין הנוק. ועדיין יש פרטים רבים, ובפרט בענין היסוד והמלכות שבה, מהיכן נעשו לה. ולמטה בא"ב דאטב"ה, נתבאר היטב.

פרק ז מ"ת

(כ) ועתה צריך לבאר דרך פרט, סדר ירידת אלו הגבורות, וסדר התפשטות שלהן בגוף הנקבה, ואח"כ סדר עלייתן למעלה, עד הכתר שבה. ונבאר דרוש זה, על מצות העלאת המנורה. כמ"ש פ' בהעלותך את הנרות. מה ענין מצוה זו הגדולה. ומה ענין שבחו של אהרן, שלא שינה, וכמארז"ל.

והנה הענין, כי המנורה היא רחל, נוקבא דז"א, העומדת באחור ז"א. וזו נרותיה, הם שבעה קצוותיה, מחסד עד המלכות שבה. וכמו שהחסדים המתפשטין בז"ק דז"א, הם נקראים ה' אורות מאירין, שהם ה' אור דיום א' דפ' בראשית. כן הה"ג המתפשטין בנוקבא, בז"ק שלה, הם ג"כ אורות שבה, המאירין בז' נרות המנורה, שהם ז"ת. כי הם בחי' שלהבת הנר המאירה. אלא שהאורות של ז"א, נקרא מאורי יום. ושל נוקבא, נקראת מאורי לילה.

וקודם שנבאר ענין העלאתן, שהוא חזרת הגבורות ממטה למעלה עד הכתר כנ"ל, נבאר ענין הדלקתן, שהוא ירידת אורות הגבורות

דז"א, וחציו ניתן דרך האחור כנ"ל, בכתר דנוקבא.

נמצא כי מן אור שבחסד שבת"ת, לקחה חצי שליש האור, לצורך אור כתר שבה. ומגוף הת"ת, לקחה שליש א' וחצי, לצורך גוף הכתר, והרעת, והת"ת שבה.

ובזה תבין, ענין ב' מלכים שמשתמשין בכתר א', כי האור שליש א' תחתון, שבת"ת דז"א, נחלק לב', חציו עלה לכתר דז"א כנ"ל, וחציו ניתן בכתר דנוקבא. ומן הגוף של ת"ת דז"א, נעשה ממנו גוף הת"ת דנוקבא, ומתפשט ת"ת שלו, עד הת"ת שלה. וסבת כל זה היה, כדי להשוותן יחד, ובפרט בקו האמצעי, שהוא עיקר הגוף, כדי שיהיו ב' מלכים שוין בכל מציאותן.

ומן אור החסד י' המתפשט בנצח דז"א, הנחלק שם לג"פ של הנצח, שליש עליון, ניתן בחכמה שבה. ושליש אמצעי, בחסד שבה. ושליש תחתון, בנצח שבה. וכעד"ז נחלק לג"ש, אור החסד שבהוד דז"א, בקו שמאלי שבה, שהם בג"ה שבה. ואחר שנגמרו הב"ח וב' השלישים להתפשט בה, וכסדר הנ"ל, אחר כך יצאו הה"ג שיהיו ביסוד דז"א, וניתנו משם אל הדעת שבה, ונשאר שם שרשם.

ואח"כ יורדין הארות הה"ג, אחר שנשאר שרשם שם בדעת שבה, ומתפשטין הארות אותן הה"ג, מחסד עד הוד שבה. ואחר כך יצאו הארת אלו הה"ג, שנתפשטו בה"ק, והארתן לבד נכללת ביסוד שלה. ואח"כ הארה דהארה הה"ג שביסוד, יוצאה ונכללת במלכות שבה, ובסוד חותם בתוך חותם. כי חותם הוא הארתה, שנתקבצה ביסוד. והארת החותם הוא, נתקבצו במלכות שבה.

וכ"ז הוא ממש, ע"ד התפשטות החסדים

הגהות ומראה מקומות

תחתון דת"ת ז"א בחצוניות, היינו הכלי, מחציו נעשה גופא דת"ת ז"א, ומחציו נעשה גופא דת"ת נוקבא.

(י) עיין שער דרושי הצלם פ"ו.

(כ) עיין בספר שער המצות תחלת פרשת הרומה.

שלישים חסד דת"ת המגולים הוא באופן זה: שליש א' עלה לכתר דז"א, וחצי שליש נשאר לצורך הת"ת, וחצי שליש לכתר דנוקבא. וזה הוא ב' מלכים משתמשים בכתר אחד, כי מבחינת חסד דת"ת, נעשו ב' כתרים לזו"ן. וגם בבחינת גוף וכלים שלהם, ג"כ משתמשים בכתר א', כי שליש

השער השני

שער הירח ויתחלק לה' פרקים

פרק א

(מ) ענין בריאת המלכות, וסדר תיקונה, כמ"ש בז"א. הנה מציינו שנקרא נקבה, וסוד הענין כבר בארנו במ"א, לפי שאין האור שלה בא אליה, אלא ע"י נקב, כמ"ש באדרא (נ) ונקיב ועביר מאחוריו מבין חדוי, ולכן נקרא נקבה.

ואמנם ר"ת נקבה, ע"ש זמני האשה, פעם נקרא נערה, פעם נקרא קטנה, פעם בוגרת, פעם ה' תתאה של הוי"ה.

ועתה אבאר סוד ד' זמנים אלו, והנה בזמן הקטנות, יש בה ג' זמנים אחרים, כמו שיש לז"א תחלה, עיבור יניקה ומוחין דגדלות, כן יש למלכות בודאי.

וביארור הענין הוא, קודם עיבור א' של ז"א, הנה אז היה ו' נקודות כנודע, וזה היה בזמן ראשון של הז"א, ואז בזמן ההוא, היתה המלכות כנגדו, ג"כ נקודה אחת שביעית, ואז היה מדתה כשיעור העטרה שביסוד, ואז היתה נקרא עטרה, ושיעורה הוא שליש מדת היסוד.

אח"כ בזמן הב' של ז"א, שהוא עיבור א', שהיה ז"א במעי אמא בינה, כי תחלה היה (ס) בחוץ, בסוד ו"ק, ואח"כ נכנס במעי אמא, כדי לתקן, ואז הוא זמן ב' דז"א, ואז היה בסוד ג' כליל בג', כי ו' נקודות שלו, נכללו שם ג' בג', וזה כבר נתבאר ענינו אצלנו, ואז גם המלכות נתקנה קצת, כי העיבור ג"כ תיקון לנוקבא, כמו לדכורא, ואז המלכות נגדלת כשיעור היסוד של דכורא כולו.

וכדי להבין ענינם אלו היטב, אנו צריכין לבאר, משארז"ל (ע) האשה עולה עמו, ואינה יורדת עמו. והענין, כי הלא המלכות תחת

מלמעלה, מן הדעת שבה, עד היסוד שבה. כמ"ש, יאירו שבעת הנרות. אך החזרה נזכר במש"ה בהעלותך, וכמ"ש בע"ה.

והנה בסדר ירידתו, אני מסופק בב' אופנים אלו, איזה מהם הוא. ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה שניהם, אלא שאין בידי לישבן יחד. כמו שהקדמתי בהקדמת הספר, שאיני רוצה להוסיף ולגרוע נקודה אחת, מכל מה ששמעתי ממורי זלה"ה. א', כי בעת צאת הגבורות מן הדעת שלה, יוצאות ב' גבורות ביחד. א', אל החסד שבה, וא' בגבורה שבה. לכן אין החסד צריך אל הגבורה שבה, ואין הגבורה צריך אל החסד שבה. וגם ת"ת, א"צ לא לחסד ולא לגבורה, כי אור גבורה שלה, מתפשט מן הדעת, ויורד אליו דרך קו האמצעי.

והנה נ"ה א"צ זה לזה, וגם אין צריך אל ח"ג אשר למעלה מהם, אמנם נ"ה הם צריכין אל הת"ת, כי ב' אורות הגבורות שלהם, יוצאין מן הת"ת, ונחלקים: זה לימין, וזה לשמאל, בנ"ה. אח"כ כולם הם מתקבצין הארתן ביסוד כנ"ל.

ואופן אחר נ"ל ששמעתי בודאי, כי החסדים של ז"א, וגבורות של נוקבא, יורדין מדרגה אחר מדרגה, מן החסד עד הוד. כי מתחלה כולן יורדין בחסד ביחד, ואחר כך נשארה גבורה שלו שם. ויורדין ה' גבורות אל גבורה, ונשארה גבורתה שם. ויורדין ג' גבורות בת"ת, ונשאר שם גבורתו. ויורדין ב' גבורות בנצח שלה, ונשאר שם גבורתו. ויורדת גבורה אחרונה בהוד. ואח"כ הארת כל אחת, יורדין ביסוד. ואח"כ הארת הארתן במלכות שבה. אלו הב' אופנים, נלע"ד ששמעתי גם (ל) שניהם כנ"ל.

הגחות ומראה מקומות

- (ג) אות ש"ו.
(ס) ג"א ל"ג בחוץ (כת"י).
(ע) כתובות מ"ה:

- (ל) עיין שער תקון הירח פ"ה.
(מ) עיין בתלמוד עשר ספירות שיעור ט' מן אות ל"ו עד אות ע"א.

ו"ס בתקונים, דאיהי שלימו דכל ספירה וספירה, ואין להאריך בכאן.

ולפי שבהיות ז"א ו' נקודות, היתה היא בסוד העטרה, ולכן אז לא נמצא עדיין נוקבא אל הזכר. אח"כ בזמן הב' של הז"א, שהוא עיבור ג' כלילין בג', אז גדלה כמדת שיעור יסוד. והענין, היא כי היסוד אינו כשיעור שאר ספירות, כי עליו אמר הכתוב, ומספר את רובע ישראל, כי ארכה דגופא הוא ד' בריתות, הרי כי היסוד הוא רובע הת"ת, והעטרה הוא שלישי היסוד. וז"ס וכל בשליש עפר הארץ, כי מדת הארץ, הוא מדת שלישי, שהוא עטרה.

וכשנכללו ג' גו ג', כבר בארנו, כי הסדר הוא, שהנהי' הלבישו לחג"ת, ונמצא חסד בתוך נצה, וגבורה תוך הוד, ות"ת תוך יסוד. והנה המלכות היא תחת היסוד, בקו האמצעי, וא"כ כשעלה היסוד, וכלל את הת"ת בתוכו, והלבישו, הנה לא היה מקום אל המלכות לכלול בו, ולא היה בן זוג לה, וכמו שעיבור זה היה תיקון אל ז"א, כן היה תיקון אל נוקבא, ולכן הוצרך, שנקודת המלכות תעלה למעלה על היסוד, ותלביש אותו, נמצא כי היסוד מלביש לת"ת, והמלכות מלביש היסוד. ואמנם תבין זה במ"ש פרשה בלק, אשורנו ולא קרוב, דאוישט פסיעה לבר. פירוש, זה הפסוק בעיבור ז"ן איירי, כנראה מלשון הזוהר שם.

והענין במה שהודעתך שם, כי בעיבור א', היו ז"נ בסוד ו' זעירא שבתוך הה', כי הם ו' נקודות, ונכלילין ג' גו ג', נמצא שהם ו', אך שהם קטנים, כי אינם מתגלים רק ג' לבד, חצי ו', ונקרא ו' זעירא. ושם בסוף אותו ו', אושיט פסיעה לבר.

והענין, כי כאשר התלבש ת"ת ביסוד, הוא שזה לעובי שאר הספירות. כי גם נצה מלביש לחסד, והוד לבוש לגבורה. אך כשתלביש גם המלכות ליסוד, נמצא שיש שם ג' עוביין, שהם: ת"ת, יסוד, ומלכות. ששם הוא מקום המלכות, היא עובי קצת. כדמות הפסיעה היוצאת לחוץ, ועי"ז נכללת המלכות בכל הו"ק, כי מאחר שכוללת כל קו אמצעי, כוללת גם ב' קוין אחרים. כי כמו שקו אמצעי ע"י

היסוד בקו האמצעי. והטעם כבר נודע, כי הנ"ה דאמא שבתוך ז"א הם סתומים, ולא היתה המלכות יכולה להתתקן שם, אמנם בקו האמצעי, ששם פתוח היסוד דאמא, שם יכול האור לצאת, ולתקן את המלכות. לכן לעולם לא תמצא למלכות, אלא באחורי ז"א, כנגד קו אמצעי.

והנה בהיות ז"א בסוד ו' נקודות לבד, נפרדות כל א' מחברתה כנודע, כי לכן היה נקראת רה"ר, גם המלכות היתה למטה מהיסוד דז"א, בבחי' העטרה.

ובזה תבין, כמה שמות שנקרא המלכות, וכולם אמת, כי יש לה כמה שרשים אל המלכות, כפי השתנות הזמן. ולכן אל תתמה, אם המלכות היא עטרת היסוד שבאדם, ואיך היא הנוקבא של האדם.

אך הענין הוא, סוד גדול, כי כל הקדושה, אין שורש הראשון נעקר משם, לכן מקום המלכות היה תחלה שרשה, העטרה שביסוד. ואח"כ כשנגדלה, נתעקרה משם, וגדלה מעט מעט, עד שנעשית פרצוף גמור, וחזרה פב"פ עם ז"א. ולא מפני זה נעקרה מציאתה הראשונה, אלא שנשאר לה שורש רבוק עם ז"א, בבחינת עטרה, י"א זו משם לעולם.

וכן תמצא, שבכל קו האמצעי דז"א, יש לה שרשים תמיד שם, כי היא תמיד, יש לה שורש ביסוד ז"א, בסוד עטרה. וז"ס, לעולם ה' דברך נצב בשמים והבן זה. ואח"כ בת"ת מאחוריו, ואינה זוה משם לעולם, כמ"ש בסוד ויעבור ה', כי שם זה הוא סוד הארה, של אותה הבחי', שהניחה המלכות באחורי ת"ת דז"א, ואע"פ שהיא עתה פב"פ עמו. ויש לה ג"כ שורש א' למעלה, ברעת דז"א. ומשם יצאת לאה, וזה שורש יציאת לאה, והבן ושומר עיקר זה.

הרי שבכל קו אמצעי של ז"א, יש לה שורש קיים לעולם, וזוה אל תתמה מכמה בחי' שיש אל המלכות, ולא די זה, אלא אפילו עם כל ספירה וספירה דז"א, יש לה שורש א', כי בעת עיבור דז"א, נתערבה היא עם כל ספירה וספירה דז"א, והשאירה שרשה בכלום.

העיבור, נכלל בב' קוין אחרים, ונעשים רה"י כנדע. גם המלכות בהיותה בקו האמצעי, נכללת בב' קוין. אמנם בעלייתה להלביש את היסוד, ע"י עליה זה, נתוסף בה אור, ונגדלת כשיעור היסוד שלו, וזה זמן ב' של זו"ן.

אח"כ בזמן הג' דו"א, שהוא סוד היניקה, שהוא אחר צאת ז"א לחוץ ממעי אמא, אז הז"א חוזר ומתפשט, ונעשה ו"ק גדולים, ואז הנוקבא אינה יורדת עמו. פירוש, כי מתחלה עולה עמו, כשעולה היסוד להלביש הת"ת, גם היא עלתה עמו והלבישה את היסוד, ונמצאת מאחורי ת"ת, ומקפת אותו. ולכן כשיורד היסוד מעל הת"ת, ומתפשט למטה, אין המלכות יורדת עמו, רק נשארה שם למעלה נגד הת"ת. נמצא שיסוד ירד מעל הת"ת, ונשארה המלכות על הת"ת, רבוקה בו ממש. דו"ס האשה עולה עמו, ואינה יורדת עמו. אך ודאי ששרשה הראשון של העטרה, נשארה למטה כנ"ל.

וכנגד ה' זו פשוטה, הוא מוח הדעת, שהוא אלהים פשוט, ה' אותיות לבר. הרי כי ג' מוחין אלו, רמוזין בה' תתאה של השם. נמצאת עתה המלכות, כלולה מג' קוין: ימין, ושמאל, ואמצע, נגד ג' קוין ה'.

נמצא, כי המלכות בקטנותה, נקראת ה' תתאה, והיא טפילה אל השם הו"ה. וכאשר נשלמת פב"פ, יש לה שם אחר בפ"ע, אדני, או אלקים, כפי הזמנים, או המציאות, ואינה טפילה אליו כנזכר בזהר.

וכבר אמרנו, כי המלכות נקרא אדני, גם עתה בקטנותו לוקחת השם הזה, ונרמזה בו, אך הוא בסוד מנין וחשבון, ולא ממש בשם אדני, רק בדרך חשבון. כיצד, כשתמנה ב' מוחין אלו, שם אלקים דאלפי"ן ודההי"ן, הם גימטריא תוק"ף, כי אלו מוחין דקטנות, הם דינין ותוקף גמור. וכשתחבר עמהם שם אלקים אמצעי, שהוא פשוט, גימטריא תרע"א, כחושבן אדני במלואו.

אמנם בעיבור ב' דמוחין, אז כבר ידעת איך הת"ת דו"א, נעשה כלי בית קיבול למוח הדעת, ועולין ב"ש של הת"ת להיותן בסוד הדעת, ואז גם המלכות שהיא שם באחוריים הת"ת, עולה עמו, ואינה יורדת, ונשארה שם בחינתה, במקום הדעת. פ) הרי שכל ג' בחי' אלו יש לנוקבא בקו האמצעי, שהוא דת"י.

אח"כ בזמן הג' דו"א, שהוא סוד היניקה, שהוא אחר צאת ז"א לחוץ ממעי אמא, אז הז"א חוזר ומתפשט, ונעשה ו"ק גדולים, ואז הנוקבא אינה יורדת עמו. פירוש, כי מתחלה עולה עמו, כשעולה היסוד להלביש הת"ת, גם היא עלתה עמו והלבישה את היסוד, ונמצאת מאחורי ת"ת, ומקפת אותו. ולכן כשיורד היסוד מעל הת"ת, ומתפשט למטה, אין המלכות יורדת עמו, רק נשארה שם למעלה נגד הת"ת. נמצא שיסוד ירד מעל הת"ת, ונשארה המלכות על הת"ת, רבוקה בו ממש. דו"ס האשה עולה עמו, ואינה יורדת עמו. אך ודאי ששרשה הראשון של העטרה, נשארה למטה כנ"ל.

נמצא, כי בזמן היניקה, נשארה הנוקבא רבוקה מאחורי הת"ת ממש. וע"י היניקה נדע: שהז"א נתגדל על ידי החלב, ואז גם אותו המלכות, נגדלת גדלות אחר, כשיעור הת"ת. זעתה המלכות, היא מדה א' שלימה, כשאר המדות של ז"א. אך אינו פרצוף, רק מדה אחת שלימה. ובאלו הזמנים, נקראת מלכות קטנה, אך אינה ממש קטנה גמורה, עד שתהיה מדה שלימה, ואז נקראת ה' תתאה של השם, כי כבר יש לה מדה א' גמורה.

וכבר ביארנו, כי ז"א בקטנותו, יש לו גם כן מוחין דקטנות. וגם הנוקבא בקטנותה, יש לה מוחין דקטנות. אמנם מוחין אלו הם רמוזין בסוד השם שיש לה עתה, שהיא ה' אחרונה שבשם. כי ו' הוא קו אמצעי ת"ת שבו"א, רק שהוא כולל הו"ק, כמנין הו", אך עיקר הו"ק הוא בת"ת, קו האמצעי. ושם באחור הת"ת, היא ה' תתאה, שהיא הנוקבא. וב' אותיות י"ה הם מוחין לז"א, ואין להאריך. ונדע, כי המלכות אין לה רק ג' מוחין,

הגהות ומראה מקומות

(פ) עיין שער אנ"ך פ"ז ושער הנסירה פרק י'.

קדמאין דנ"ה. וח"ג דידה, מב"פ אמצעים דנ"ה
דידה. ונ"ה דידה, מב"פ תתאין דנ"ה דדכורא.
אמנם לקו אמצעי שבה, שהוא דתי"ם, אין לה
רק בחי' היסוד לבד. וכבר בארנו במ"א ועוד
נבאר בדרוש א"ט ב"ח.

ונבאר עתה, בחי' הכתר שלה, כי כבר
נודע מ"ש בענין ה"ח, המתפשטים בגופא דז"א,
ואין לך ספי' א' מן החסד עד הוד, שאין בו
חסד א', מן הה"ח. והנה בת"ת דז"א, שם הוא
חסד א', ונחלק לג"ש, כי אין לך שום מדה,
שאינן לה ג"פ. ואמנם עד החזנה, הוא שלישי
א', ועד הטבור הוא שלישי ב', ועד סיום הגוף,
הוא שלישי ג'. והנה החסד הזה, הנוגע אל
הת"ת, מתפשט בג"ש ת"ת. וכבר בארנו, כי
החסדים בעת עלייתן, מגדילין הם את ז"א, כי
יורדין ונופלין ביסוד, ומשם עולין עד הכתר,
ומגדילין את ז"א. ואמנם בזכר, יש עלייה
וירידה. אך הנוקבא, אין בה הארת החסדים
אלו, רק בדרך עליה, בסוד אור חוזר ממטה
למעלה, הנקרא אור נוקבא, וז"ס עלי באר
ענו לה.

וכבר בארנו, שאין המלכות לוקחת מזה
החסד שבת"ת, רק חצי שלישי. כי שלישי ג'
התחתון מן הג"ש, ממנו נתחלק, חציו עולה
לכתר ז"א, וחציו האיר אל האחור, וניתן אל
כתר דרחל. ושם ק' בארנו, כי ז"ס ב' מלכים
משתמשים בכתר א', כי מן שלישי זה, נחלק
לב' כתרים, לז"ן.

וכמו שפנימית כתר רחל, נבנית מחסד
שבת"ת, שהוא פנימית, והוא הדעת המתפשט
בו. כן גוף ומלבוש וכלי של הכתר דרחל,
הוא נעשה מן כלי של גוף דת"ת דז"א עצמו.
נמצא, שהמלכות לוקחת חיצוניות ופנימיות
ת"ת דז"א, לצורך פנימית וחיצונית כתר שלה.
ואמנם הפנימית, שהוא האור אשר לוקחת
משם, הוא חצי שלישי ת"ת. אך מן החיצוניות,
לוקחת כל הב"ש מגולין, כי אורך הכתר שלה,
הוא אורך כל ב"ש של הת"ת דז"א, וא"כ

זכונה נתבאר, ענין האשה עולה עמו ואינה
יורדת עמו. הרי עד עתה, בארנו אות ה'
מנקבה, שהוא בצאתה מבטן אמא בעיבור א',
ועדיין אינה נקראת קטנה ממש. רק ה' תתאה,
כי אין לה רק מדה א'.

פרק ב

(ז) אח"כ נקראת קטנה, והיא אות ק' של
נקבה. וזהו, כי הלא האשה עד י"ב שנים
יום א', נקראת קטנה. וענין י"ב שנים אלו
הוא, כי אין האשה נתקנת, עד גמר תקון
האדם. וז"ש, לא טוב היות האדם לבדו. כי
תחלה היתה הנוקבא, בסוד צלע א', והיא היתה
אחורי הת"ת דז"א, בסוד ה' תתאה. ואז נתקן
אדם, שהוא ז"א, והגדיל לגמרי. ואח"כ נתקנת
הנוקבא, כי אחר הגדלת הזכר, עדיין הנקבה
קטנה, ואין הנוקבא נתקנת, עד גמר תיקון
הזכר. לכן אנו רואין בחוש הראות והטבע, כי
האיש גדול בשנים מאשתו. ואחר שבאו המוחין
לז"א, והגדיל, אז מאירין המוחין האלו בנוקבא,
ונתקנת.

וכמו שאין ז"א נקרא גדול, עד שנגמרו
כל המוחין לכנוס בו. כך הנוקבא, שאין בה
שום גדלות, אין נקראת גדולה, עד שיגמרו
כל המוחין לכנוס בה, ואז נקראת נערה
זבוגרת, כמ"ש, כי ב' שמות אלו הם בימי
הגדלות. אבל בתחלה, נקראת קטנה. וידעת
כי הזכר אינו גדול עד תשלום י"ג שנים ויום
א', והנוקבא עד י"ב שנים ויום אחד, לכן נבאר
עתה אלו הי"ב שנים ויום אחד, איך היו
מציאותן.

כבר ידעת, כי הנוקבא אינה נבראת, רק
מסיום שלישי העליון דת"ת, הנקרא חזה, ומשם
זלמטה. נמצא, כי בנין המלכות הוא, מב"ש
הת"ת ונהי"ם, הם ד' מדות וב' שלישים.
וכבר בארנו, שהכתר שלה נעשה, מב"ש
שלוקחת מת"ת דז"א. והב' מוחין שלה, מב"פ

הגהות ומראה מקומות

(ז) עיין שער תקון הנוקבא פרק ו' ובתלמוד עשר ספירות שיעור ט' מן אות נ"ט עד אות ס"ט.
(ק) עיין שער תקון הנוקבא פ"ו.

דבעי על אש נכפפת שהזיקה מהו. והו
שבארנו, הוא סוד מציאות הנק' אש נכפפת.
וכבר ידעת, כי מלכות כולה מן הגבורות
שהם אש, ולזה נקרא אש נכפפת.

ודע, כי הלא ב' מיני אורות לוקחת
הנוקבא: א' הוא חסדים, שהם ב"ח שיש בנ"ה,
ועוד חצי שלישי א' שבת"ת. והב' הוא אורות
הה"ג. ואמנם לעולם אין החסדים מתערבין,
רק בתחלה נמשכין החסדים, עד שיגמרו לגמרי.
ואחר כך יוצאין הגבורות.

והנה המלכות, עיקר הגבורות שלוקחת,
אינם רק בקו האמצעי שבה, כי הלא לוקחת
מן הת"ת דו"א, שהוא בקו אמצעי. ואמנם בב'
הקוין שלה, לוקחת החסדים הנ"ל.

והענין, כי חסד שבנצח דו"א, נתלק לג'
חלקים, שלישי א' ניתן לנוקבא, בחכמה שלה.
ושלישי ב', בחסד שלה. ושלישי ג', בנצח שלה.
זכעד"ו, נחלקים ג"ש חסד שבהוד דו"א, בג"ס
קו שמאל דנוק', שהם בג"ה. ומחצי שלישי
של חסד דת"ת דו"א, ניתן בכתר שלה. (א)
נמצא, כי מן החסדים שלוקחת נוקבא מו"א,
נתפשטו בכל קו ימין, ובכל קו שמאל. אך בקו
האמצעי, אין החסד מתפשט, רק בכתר שלה
לבד, ונשארין דת"ת שבה, בלתי חסדים.

והנה כבר בארנו, כי תחלה נכנסין כל
החסדים, ואחרי שאין עוד חסדים לכנוס, אז
נכנסים הגבורות. נמצא כי בתחלה נעשית הב'
קוין דנוקבא, ואח"כ קו א' האמצעי.

ונבאר עתה מספר י"ב שנים ויום א',
שהם דקטנות. בתחלה נכנס פ"ת דנצח, הרי
שנה א'. ואחר כך פ"ת דהוד, הרי ב' שנים.
אח"כ ב' שנים אחרים, בב"פ אמצעים. אח"כ
ב' שנים אחרים, בב"פ עליונים. הרי ו' שנים,
ובאלו הו' שנים, נגמרו הב' קוין דנוקבא, ימין
ושמאל. ושנה אחרת בירידת חצי שלישי

מוכרח הוא שתקח כל החיצונית, של אותן
ב"ש. אך האור שבהם בפנימיותן, אינה לוקחת
רק חצי שלישי כנ"ל. ועכ"ז ודאי, שאינה לוקחת
כל הב"ש, כי הו"א צריך להשאיר מהם לעצמו.
אמנם הו"א לוקח חצי שלישי לבחי' גוף
חיצונית ת"ת שלו, ושלישי וחצי נותן לגוף
הכתר דנוקבא.

והטעם, כי הו"א, כיון שמתחלה כל ג"ש
הם בו. וגם ששם יש הארות רבות, ששם נפתח
יסוד דאמא, ויש שם אורות רבות, לכן יש
די סיפוק בחצי שלישי, להשלים הת"ת בו.
ושלישי וחצי, נותן אל המלכות, להיות אליה
כתר בבחי' גוף.

ודע, כי אורות אלו הנמשכין מו"א לנוקבא,
אינן יוצאין ממש, ומאירין ועוברין דרך דופני
המחיצות דו"א כולם אל הנוקב', דא"כ ברגע
אחת, היו ניתנין בה כל המוחין. אך הם ממש
דוגמת מוחין דו"א, שכמו שו"א נכנס כל
פרק ופרק דנה"י דאמא בו, בכל שנה ושנה,
כן בנוקבא.

וכדי שיהיה הדבר כן, נמצא כי אלו
המדות היוצאין אל הנוקבא, אינם יוצאין מכל
מקום שירצו, רק עולין כולן עד החוזה, ששם
הוא הנקב, שעשה בוצינא דקרדינותא בחוזה
דו"א, לעבור משם אל האחוריים, ודרך שם
יוצאין כל האורות, ונעשין צלם א' אל הנוקבא,
כמו שיש צלם אחד אל הדכורא, ומשם נכנס
מעט מעט, כל בחי' ובחי' בכל שנה, עד
תשלום כל הי"ב שנים של קטנות.

נמצא, כי אורות אלו הם עולין תחלה
מלמטה למעלה, מן היסוד אל החוזה כנ"ל, ואחר
כך יוצא משם אל האחור, וחוזר ויורד לנוקבא
מלמעלה, (למטה) מן הכתר עד סיום דגופא,
ואחר שעלה חוזר ליכפף ולירד.

ווי"ס אותה הבעיא דב"ק בפרק הכונס (ר)

הגהה

(א) ואת, למה המוחין דנוקבא לא נעשו
מחג"ת, דו"א רק מנה"י שבו. (ש) התשובה,

הנהרות ומראה מקומות

(ר) ס"א. (ש) עיין לעיל שער תקון הנוקבא פ"ב כלל ו'.

היסוד שלה, עד הכתר שבו, להגדילו. כן הגבורות עולין בנוקבא, מתתא לעילא, עד הכתר שלה. וכשעולין, נוסעין ג' נסיעות: א', מן יסוד לת"ת, ב', מן ת"ת לדעת, ג', מדעת לכתר. הרי ג' שנים. ועם ט' הראשונים, הרי י"ב.

ונבאר ענין אותו החצי שלישי של אור שבכתר דנוקבא, מתי נכנס. דע, כי אותו החצי שלישי של אור, הוא נחלק לדי' חלקים. וכשנכנסין פ"ב תתאין דנ"ה, נכנס רביע א'. ובב"פ אמצעים, רביע ב'. ובב"פ עילאין, רביע ג'. באופן, כי בהיותה בת י"ב שנים, לא נגמר הכתר שלה, רק ג' חלקים. וחלק הדי' עדיין לא נשלם. והוא כמו שכבר הודעתין, כי לעולם אין הכתר יכול ליגמר וליתקן, עד שיתוקן כל הנוקבא. לכן נשאר זה הרביע לכנוס, ונכנס באחרונה, מכל מה שנכנס. ומה שהתחילו תחילה לכנוס הג' רביעית היה, מפני שאין הגבורות יוצא, עד גמר של ירידת החסדים, לכן הוצרכו לרדת תחלה. אך מפני שאין הכתר נגמר עד לבסוף, לכן נשאר זה הדי' לכנוס עד באחרונה.

ועכ"ז נבאר יותר בזה, כי אחר שזה הדי' נשאר למעלה, איך נתפשטו הגבורות תחילה. אך הענין הוא, כי אם היה נשאר בנ"א עצמו, עדיין אז היתה קפידה בדבר. אך בכאן, כבר הוא בראשה, רק לא נגמר להכנס בה, והיה בסוד אור מקיף בראשה, לכן אין קפידא, וכבר יכלו הגבורות להתפשט בה.

והנה ג"כ מהטעם הנ"ל תבין, שכיון שאין חסר לכנוס רק חלק די' לבר, וגם שכבר עומד שם, ואין חסר כלום רק ירידה מועטת, לכן אין צריך זמן מרובה, שירד, אמנם הוא סוד יום אחד היתוי על י"ב שנים, וכבר היו לה י"ב שנים, ואחר כך ביום א' של שנת י"ג, אז נשלם בחי' הכתר שבה, ואז היא גדולה אחר י"ב שנים ויום אחד. ועל האמת כי אפי' יום אחד א"צ לזה. אך יש ענין אחר, והוא, כי ירידת והכאת הגבורות ביסוד שבה, עם

שבכתר, הרי ז' שנים, עד כניסת כל החסדים. ואחר כך נבאר בע"ה, אם הכתר נכנס בראשונה, או באחרונה. ואחר שכבר נגמרו לכנוס כל החסדים, בז' שנים אלו, אז מתחילין לכנוס הגבורות, כי כשיצאו הה"ח שבנ"א, ונתפשטו בו, אחר כך יצאו הה"ג, ולא היה להם מקום להתפשט, וירדו אל היסוד דז"א, ונתעכבו שם עד עתה, ואז יצאו מן היסוד, אל הדעת שבנוקבא, כי כבר ידעת, שמיסוד דזעיר אנפין, נעשה מאחוריו דעת הנוקבא, ואז יצאו הה"ג בפעם אחת בדעת דנוקבא, הרי ח' שנים.

אח"כ ירדו הגבורות, אע"פ ששרשם נשאר בדעת, כמו החסדים בז"א, ירדו ג"כ הגבורות מדעת דנוקבא, דרך קו האמצעי, וירדו עד הת"ת שבה, ותיקנו בה בחי' הת"ת, הרי ט' שנים.

ת) אח"כ ירדו עד היסוד, דרך קו האמצעי, וכבר בארנו בענין ז"א, כי ירידת החסדים מת"ת אל יסוד, א"צ זמן, כי המחיצות נסתיימו, והם יורדין ברגע. וגם בכאן, יצאו הגבורות מן הת"ת, וירדו ליסוד ברגע, כי א"צ זמן. כי כמו שיש בז"א סתום ונגלה, בענין יסוד א"א שבתוכו, כן יש בת"ת דנוקבא, מכוסה ונגלה מן היסוד דז"א שכנגדו. רק שבז"א הוא בתוכו ממש, אבל בנוקבא היא כנגד אחר.

פ), כי מה שהוא כנגד היסוד דז"א, גם בת"ת דנוקבא, נקרא אור מכוסה. והוא שכבר בארנו, כי כשיוצא האור, יוצא ג"כ עמהם מלבשו ונרתקו עמו. נמצא כי אור יסוד העובר ונכנס בת"ת דנוקבא, גם הלבוש שלו יוצא חוץ (בחי') ממנו, אל הת"ת דנוק, ושם מלביש את האור ההוא, עד מקום שמגיע אורך היסוד דז"א, וכשנגלה היסוד דז"א, גם כנגדו בנוקבא הוא שם אור מגולה, ונמצא שבמקום אור מגולה, א"צ זמן לירד, נמצא כי עדיין לא עברו רק ט' שנים לבד. אח"כ, כדרך שעולין החסדים דז"א, מן

הנחות ומראה מקומות

(ת) עיין שער הקדמות דף ס"ו ע"ב.

זה הרביעי של הכתר, ב' חלוקות אלו, הם כולם סוד יום א'. הרי בארנו י"ב שנים ויום אחד של הנוקבא קטנה. אח"כ נקראת נערה. כמ"ש בע"ה.

ונבאר עתה ענין זה שאמרנו, כי הגבורות עולין ג' עליות, מן יסוד עד הכתר, שהם: כד"ה. וטעם הענין בארנו, בדרוש פרשה בהעלותך, כי אינו דומה עליות הגבורות בנוקבא, כמו עליית החסדים בדכורא. כי בדכורא מתפשטין החסדים, בכל הג' קוין, ועולין עד כח"ב שבו. אמנם בנוקבא, אינן עולין רק דרך קו האמצעי שבה, שהוא סוד אל מול פני המנורה, שהוא קו האמצעי, כמ"ש במקומו.

וטעם הדבר, שנודע שיסוד דכורא, אינו כמו הנוקבא, כי הוא יותר ארוך, לכן יסוד אמא שהוא נוקבא, מסתיים בחזה דז"א. ונמצא שיש לזעיר אנפין, ב"ח וב"ש מגולין, ולכן כשעולין מן היסוד אחר הכאתן, יש להם כח והסתפקות לעלות עד הכתר שבו. אך הנוקבא, כל הת"ת שבה הוא מכוסה מן היסוד שבז"א, כי הוא ארוך ומגיע עד כנגד כל הת"ת דנוק', ואין שם מגולה רק ב' גבורות ונ"ה לבד, כי זהו הטעם שבארנו למעלה, כי ירדת הגבורות ביסוד שבה, אינם אפילו יום אחד, לפי שהגבורות ירדו בשנה ט' מן הדעת עד סיום הת"ת, כי כולו סתום.

אח"כ בצאתם מסיום הת"ת, לכנוס ביסוד המגולה, א"צ רק רגע אחד, אך שם בז"א אינו כן, כי יש מקום מורד ב"ש המגולין מסיום היסוד אמא עד סיום יסוד דז"א, לכן צריך יום אחד גמור, משא"כ בנוקבא.

ונחזור לענין, לפי שאין בנוקבא רק ב' גבורות מגולות לבד, הנה אם היו מתפשטות ועולות בכל הג' קוין, לא היה בהם כח והסתפקות לעלות עד הכתר שבה, והוא מוכרח שיעלו עד שם, לפי שבכתר שלה לא יש רק חצי שלישי אור לבד כנ"ל, וצריך הארת הגבורות בהכרח, לכן הוצרך שלא יעלו רק

דרך הקו האמצעי לבד, כדי שיספיקו, ויהיה בהם כח לעלות עד הכתר שבה, לכן אינם עולות רק בדרך קו האמצעי לבד.

ועתה נבאר מ"ש למעלה, שמן האור שבת"ת דז"א, נטלה היא חצי שלישי. ומן הגוף והלבוש של הת"ת, נטלה שלישי וחצי. וביאור הדברים, כי הלא הם היו ב"ש הגוף, ונתלקו לר' חצאין, חציו א' לת"ת עצמו דז"א, ונשארו הג' חצאים, שהם שלישי וחצי לנוקבא, חצי שלישי לכתר שלה. וחצי שלישי לדעת שלה. וחצי שלישי לת"ת שלה.

ובזה תבין משארז"ל (א) ותבין איך מן האור של הת"ת דז"א עצמו, נעשו ממנו ב' כתרים: אחד לז"א, ואחד לנוקבא. והם סוד ב' מלכים משתמשין בכתר אחד. ומהגוף דת"ת דז"א, נעשה ממנו גוף דת"ת דז"א, וגופא דת"ת דנוקבא ג"כ. הרי שמן האור נעשו ב' כתרים. ומן הגוף, ב' ת"ת, חד דידיה, וחד דידיה. וכ"ז, כדי להשתוות בהשוואה א', ובפרט בקו האמצעי, שהוא עיקר הגוף, שיהיו ב' מלכים שוין בכל מציאותן. ונתפשט ת"ת דידיה, עד ת"ת דידיה.

גם תבין משארז"ל (ב) גוף וברית חשבינן חד. והענין, כמ"ש בדרוש אטב"ה, כי עד עתה היה המלכות סוד מדה אחת כנ"ל. וכשרצה המאציל העליון, לעשותה פרצוף, הוכרח לחלק אותה מדה ל"י חלקים ונקודות, ואחר כך ע"י אלו המוחין הנכנסים בה, יגדלו הנקודות, וכל נקודה ונקודה שבה, נעשה מדה אחת גמורה, עד שנעשין בה י' מדות גמורות, שהם בחי' פרצוף אחת שלם.

ונמצא, כי כשנבנית זאת הנוקבא נעשה י' נקודות, ומנקודות הת"ת שבה, לא הועיל בה כלל, ולא הוצרכה בה, לפי שכבר נבנית ע"י הת"ת שלקחה מז"א כנ"ל. ואז אותה הנקודה של הת"ת, ירדה עד היסוד בה, ונצטרפה עם נקודות היסוד שבה, ומב' נקודות אלו נעשה יסוד דנוק'.

וז"ס, גוף וברית חשבינן חד, כי הברית

הגהות ומראה מקומות

(א) חולין ס': (ב) רע"מ פנחס אות ת"נ.

ואפשר שהוא כן, כי אם לא נעריך החסד כולו, לפי שמקומה אינה רק בב"ש המגולין, ולכן לא נעריך רק ב"ש חסד המגולין לבד, כי היא לוקחת חצי שלישי, שהוא חלק א' מד' חלקים, וגם זה החצי שלוקחת, נכנס ממנו רביע לבד בכל פעם, הרי שבכל פעם לא נכנס רק שמינית א', כי הכל הוא רביע. ואח"כ זה הרביע, נחלק לד' חלקים, הרי ב"פ ד', שהם ח'. ובכל פעם אינו נכנס רק חלק א' מח', הרי ח' דחזה.

גם אפשר לומר, כי כבר בארנו, כי אלו החסדים כשעולין ממטה למעלה, מן היסוד ולמעלה, הם נגדלים ונכפלים לכפליים. נמצא, כי המלכות שנוטלת חצי שלישי, ונכפל אח"כ ונעשה שלישי א' שלם, וכן השלישי וחצי הנשאר בז"א, הוא נכפל ונעשה ג"ש. נמצא, כי אותן ב"ש המגולין, נכפלין ונעשין ד' שלישים. והאמת הוא, כי כשלוקחת אותו המלכות, אינו רק חצי שלישי, אלא שאח"כ נעשה שלישי גמור. ואם תעריך חצי שלישי בד' שלישים, הוא חלק א' מח' חלקים, וזהו ח' דחזה. וזה פי' הב' הוא אמיתי, וזהו ששמעתי. והמלכות עצמה, נקרא ח' תתאה של השם, הרי שם חזה בשלימותה. הרי עד עתה בארנו, ענין קטנה, שהוא עד י"ב שנים ויום אחד.

פרק ג

(ג) אמנם ענין נערה, מ"כ אצל מורי זלה"ה בלשון זה, כשננסרה והיא לוקחת המחזין לבדה, חוץ מג"ר, נתוספה בה ה' דנערה. וביאור אומרו חוץ מג"ר לא יכולתי להבינו, (א) אך ביאור של שאר הלשון הוא זה. וצריך אני לבאר עתה, ב' הנקודות הנמצאין בנוקבא, שהם: ציון, וירושלם, מה ענינם.

שהוא נקודת ציון שבה, נעשה מנקודת הגוף, ומנקודת יסוד ביחד. והנה לא הוצרכה לירד שום נקודה ולהתחבר עם נקודה שתחתיה, רק הת"ת לבד ירד עד היסוד. והטעם כמ"ש במ"א, כי היסוד שבה פורח באויר, ואין לו על מה לסמוך.

והענין, כי היסוד של ז"א, הוא מגיע עד סיום הת"ת שבה, א"כ היסוד והמלכות שבה, אין להם על מה שיסמכו בז"א. אך שאר הספירות, יש להם על מה שיסמכו בז"א, חוץ מהיסוד והמלכות שבה. וכבר נודע, שהנוקבא נקראת אספקלריא דלא נהרא, דלית לה מגרמה כלום, ושאר הספירות לוקחתם מז"א, חוץ משנים אלו, לכן הוצרך נקודת ת"ת שבה, שכבר יש לה על מה לסמוך בז"א, לירד עד נקודת יסוד, ונתחברו יחד, ובין שניהם היה די הסתפקות וכה, כדי לעשות בהינתן יסוד. ואמנם המלכות שבה, לפי שכל עצמותה אינה רק חותם א', חותם בתוך חותם, לכן במועט תסתפק, וכמ"ש בדרוש אטב"ה, שהרי כל עצמותה נקראת מלכות, ומה צורך למלכות שבמלכות, רק לצורך חותם בתוך חותם.

והנה בזמן הקטנות, נקראת הנקבה חזה אשת אדה"ר, קודם שתזדווג עמו. וגם אחר שתזדווג עמו, לעולם נקראת חזה. כי לעולם נשאר בה בחי' זו, שעליה נקראת חזה. והענין, כבר בארנו שלוקחת חצי שלישי אור מת"ת דז"א, ואינו נכנס בה רק בד"פ כנ"ל.

ואע"פ שאיני זוכר היטב, מ"מ אכתוב מה שנלע"ד עתה, והוא, שאם נחלק זה החסד שבת"ת דז"א, לג' חלקים שלישיים, נמצא שהיא אינה לוקחת, רק חצי שלישי לבד, והוא חלק א' מו' חלקים של החסד הזה. ח"ס ר' של חזה, שהיא נוטלת חלק א' מו' חלקים, ואות ח' שכחתי מה ששמעתי.

ה ש מ ש

(א) ג"ב עיין לקמן סוף הפרק, פי' אומרו חוץ מג"ר.

הגהות ומראה מקומות

(ג) פרק זה נתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ט' מן אות ס"ט עד אות ק' ובמב"ש שער ו' דרוש א' ב' ג' ד' ח' י'.

הה"ג. והב' הוא המלכות, והוא אותו הבשר המקיף מבחוץ. וז"ס מלת חותם, לפי שהיסוד דנוקבא כל עצמו לא נעשה, אלא מהארת הגבורות, שנחתם ונגלף בו, דרך ירידה והכאה כנ"ל, כי היסוד בעצמו אין לו מקום להסמך, בזכר כנ"ל וע"ש, ולכן נקרא חותם. וכן המלכות במכ"ש, שאפי' הארת המלכות אינה, אלא מהארת היסוד, הרי כי הוא חותם, נמשך מחותם אחר, לכן חותם, הוא אותיות: חומ"ת. ואלו הם סוד הנזכר בפסוק, חומת בת ציון, חומת ירושלים. פי' לציון חומה א', ולירושלים חומה אחרת, שהם סוד החומות, השומרות את היין מן החיצונים.

גם אותיות חותם, הוא: תחום, לומר ע"כ תחום של הקדושה, ומשם ולהלאה הקליפות. ולכן אסור לצאת חוץ לתחום בשבת, כי התחום הוא מלכות אחרונה,

גם חותם אותיות: חומ"ת, ופי' הענין, שכל עיקר חותמות אלו, נמצאו מן חמות העליונה, שהיא בינה. (כי מלכות היא בת הבינה, וז"א חתן בינה, ובינה היא חמותו). ואמנם למטה נבאר, איך חותם זה נמשך מבינה, שנקרא חמות.

מ"ב, חותם, הוא בדדים. ושאר הצרופים: תחור"ם, חומ"ת, הוא ביסוד. וחותם, הוא בדדים שלו, שהוא בת"ת שלו, הנקרא אמת. וחותמו של הקב"ה אמת ו) מפני שהוא מכריע בין ח"ב, ובין ח"ג, ובין נ"ה. לכן נקרא חותם, שבו נחתמין כל שאר מדות. וזהו אמת, שמבריה מן הקצה אל הקצה. א ראשונה לאותיות. ת אחרונה. מ אמצעי. כי הם חותם כולם. הרי חותם בדדים שלו, דהיינו שליש ה"ת, ואמא נקרא חמות, כנזכר בזהרה, שממנה יוצאים הה"ג, שהם מנוקדים, פתוחי חותם. ולעולם נקרא חותם, (ות"ח העוסקים בתורה הם שומרי העיר בכ"ב אתוון).

ועתה נבאר מציאת אלו החותמות ז)

ומצינו שציון הוא ביסוד. וירושלים הוא במלכות. וכן הוא הדבר, כי נקודת היסוד בנוקבא, הוא נקודה הנקרא ציון. ונקודת ירושלים, היא נקודת מלכות שבנוקבא.

וכן אמרו באדר"ז ד) כי ציון כסותא דנוק' כבית רחם לאתתא. ואמנם במקום ערותה, יש בשר תפוח, והיא נקראת עטרה, והוא בשר תפוח בולט בין הירכיים. והבשר זה, הוא סוד מלכות שבנוקבא. ולפנים מזה הבשר, שם סוד בית הרחם, שהוא חדר אחד לפנים מזאת המלכות, וזה נקרא יסוד שבנוקבא.

וסוד הענין, כמארז"ל כי הנוקבא נקרא מלכות, וא"כ א"צ להיות בה בעצמה בחי' מלכות, כי כל עצמה היא מלכות, לכן לא נמצא מהנוקבא, רק ט"ס, שהם מכתר שלה עד היסוד שבה ממש, כדמיון הזכר בחי' גמורות, אך המלכות שבה אינה רק דרך רמו קצת, באותו עובי הבולט מן היסוד לחוץ, ואע"פ שלא היה צריך עכ"ז. שז"ס שאמרז"ל ה) כדי לשמור החבית של יין, צריך חותם בתוך חותם, וזהו ר"ת חב"ת, שהוא הסימנים שצריכין חב"ת, והם: חלב, בשר, יין, תכלת.

והענין, כי היסוד חותם א', והמלכות חותם ב' כנ"ל. וביאור הדברים, כי יין משומר, הוא סוד הגבורות, הניתנין אל המלכות, וצריך להיותן שמורים מן החצונים, שלא יתאחוזו בהם, כי יניקתן מגבורות, ולכן היין צריך לשומרו, שהם הגבורות. לא כן החסדים, שהם המים. ואמנם החצונים, הם יושבין תחת המלכות, וקרובים אליה, בסוד רגליה יורדת מות. ואינן נאחזין בה, אלא בסופה בתחתיה כנודע, ובמה שיוצא מן היסוד שלה, משם יונקים. ולפעמים אותן גבורות נעשין דם, שהם דינין גמורים, ואז הוא דם נדות, שיונקים החצונים. אך בהיותן שמורים, הם יין, כי יין מורה על גבורה המתמתקת, בסוד ויין ישמח. והנה אלו הה"ג, הם נשמרות ע"י אלו הב' חותמות: א' הוא היסוד, שבו ניתנים

הגהות ומראה מקומות

ז) עיין שער דרושי הצלם פ"ב כלל ד' ומבו"ש

קל"ה ע"א.

ה) ע"ז ל"ט.

ד) אות קצ"א.

ו) שבת נ"ה.

שאחורי הד'. ואמנם הדלתות שברחם האשה, הוא סוד זאת הדל"ת שבארנו. ואות י' שבין ב' ווי"ן, הוא סוד ציר הדל"ת, שכל הדל"ת סובבת עליו, כי אין קיום לב' ווי"ן, אלא באות י', שהוא הציר, שעליו סובבין ב' ווי"ן. וצ"ר גימטריא ש', שהוא ג' קוין. שיש באות ש, כי ברחם הנוקבא, נרשמו כל הג' קוין. שהם חג"ת כנודע.

וזה (כ) נמשך אליה מהאבות עליונים, שהם חג"ת, צורת (ל) ש. וז"ס באר חפרה שרים, וכמבואר שם. והוא סוד היסוד שבה, המעלה מ"נ, הנקרא באר, ולא בור. והוא עשוי כחפירה, ולא בולטת כעין יסוד הזכר, רק כחפירה שקוע, כדי שיקבל טפת הזרע בתוכו. (מ) ואמנם המ"ן, נעשה ע"י שרים והנדיבים, שהם האבות, שחקקו בה חותמם, שהוא צורת ש.

וזהו והיה שדי (נ) בצריך, אל תקרא בצריך אלא בצריך. כי היסוד נקרא שדי, שהוא שד"י, ונעשו ע"י הצירים שבו, ועל שמו נקרא שד"י. כי ציר נקרא ש' דשדי, וד"י אותיות י"ד, פ"י, מן הידים עליונים, שהם: יד חזקה, יד הגדולה, יד הרמה, שהם חג"ת, מהם נעשה שם שדי, שהוא ש י"ד.

וז"ס, מקדש אדני כוננו ידך, כי הכוננות של אדני, שהוא המלכות, הנה בנין יסוד שלה, שהוא עיקר כוננותה, נעשה ע"י הידים העליונים, והוא סוד יצחק (ס) מיעך באצבע, ואין להאריך בזה.

(א) וז"ס שמרני מידי פח יקשו לי, שכבר

והענין כי הלא אמרו בגמרא (ח) שיש דלתות ברחם האשה, כמ"ש כי לא סגר דלתי בטני. ויש צירים לאשה, כמ"ש כי נהפכו עליה ציריה. והענין, כי כמו שבחומת העיר, יש דלתות וצירים. כן בחומת המלכות, הנקרא הותם, יש שם צירין ודלתות. והענין הוא, כמ"ש ביחוד ה' ע"ש.

והענין, כי האדם מזריע טפת לובן בנוקבא. והנוקבא מקבלת בבית רחם שלה, ושם נעשית צורת הולד. ואמנם מנין יש כח באשה, לקבל אותה טפה ברחם שלה, ושתעכבת שם, ולא תפול ותצא לחוץ, והיאך תוכל לצייר שם הולד. אך הענין הוא, כי הלא כל האברים כולם, השאור שבעיסתן, הם כ"ב אתוון, שהם סוד האבנים, שמהם ניבנית הבית. (ט) וכבר ידעת, שיש בתורה כ"ז אותיות, שהם כ"ב אותיות, וחמשה כפולות.

ואמנם כשנצטיירה המלכות, ונתן בה הכ"ב אותיות, הנה האירו ונחתמו הכ"ב אותיות ביסוד שלה, ושם נשאר רשומן. ועל דרך זה, כ"ב אתוון דדכורא נרשמים ביסוד שלה, כמו שכתב וישכב במקום ההוא: וי"ש כ"ב אותיות, כנזכר בזוהר (י) ומשם הטפה יוצאה, כלולה מכ"ב אתוון, גם ביסוד דנוקבא, נרשמן כ"ב אתוון דידה. וע"כ יש כח ביסוד שלה, לקבל שם הטפה, ולציירה שם.

ואמנם מן הכ"ב אתוון, נעשין דלתות שבאשה, של בית הרחם. והוא, כי צורת ד, צורתה: י' ובי' ווי"ן, כזה ו' כי ה"י הוא באמצע הב' ווי"ן, ומחברם. וזאת י' הוא עוקץ

הגהה

(א) ונלעד"ה, שאפשר שזהו כוונת הפסוק אף ידי יסדה ארץ, ר"ל ידי, שהם: ג' ידים העליונים כנ"ל, והם ג' אבות, הם

הנהגות ומראה מקומות

(ל) עיין בספר שער מאמרי רשב"י דף י"ב ע"א.	(ח) בכורות מ"ה.
(מ) עיין בתלמוד עשר ספירות שיעור ט' בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה ט'.	(ט) עיין שער תקון הנוקבא פ"ב כלל כ'.
(נ) עיין שער ההקדמות דף ל"ה ע"ב.	(י) פנחס אות קי"ד.
(ס) פרד"א פרק ט"ז וע"י יבמות דף ל"ד:	(כ) עיין שער הארת המוחין פ"ו. ושער מ"ן זמ"ד פ"א וי'.

כי מתחלה נמשכו המוחין בה, ונתנו בה הה"ג, וכ"ז ע"י ז"א, כי היו עוברים מאחורי ז"א ולחוץ אליה, ואז נרשמו ביסוד שלה, דל"ת א' וציר א', והמ"נ, שהם המנצפ"ך. כי כל אלו: הדל"ת הציר, והמ"ן, הם סוד הכ"ב אתוון, וה' של מנצפ"ך, שקבלה המלכות ע"י ז"א.

עוד יש לה בחי' אחרת, והיא כשנסררה המלכות מאחורי ז"א, וכבר כתבתי בתפלת ר"ה ענין הנסירה, ושם בארנו, שהוא סוד הסתלקות המוחין מו"א, ויוצאין לחוץ על ראשו, ונכנסין הנה"י של אמא עם מוחין, בראש הנוקבא מאחוריו, ואז ננסרת הנוקבא דז"א מאחוריו. כי מתחלה כשהיתה מקבלת על ידו, היתה רבוקה עמו אב"א. אבל עתה כשלוקחת המוחין מאמא עצמה, היא ננסרת ונפרדת מן הז"א.

ואמנם אז בעת הנסירה, לוקחת המוחין פעם ב', בהארה יותר גדולה מבתחלה עד אין קץ, כי מתחלה היה תמצית האור, ע"י מחיצות, ועתה לוקחת המוחין עצמן, ואז נגמרת לתקן, וחזרת לקחת פ"ב אותן כ"ז אותיות התורה, ואז יש לה ב' דלתות וב' צירין, וב' מנצפ"ך.

וענין ב' צירין ושתי דלתות, כבר בארנו למעלה, שהם צורות ׀ סתומה, אבל ענין ב' מנצפ"ך, הם סוד י' דמים (ע) שבאשה, ה' טמאים וה' טהורים, ואלו המנצפ"ך שלוקחת עתה על ידי אמא הבינה, הם ה' טהורים, שהם הגבורות ממותקות, אבל אותן שלקחה מתחלה על ידי ועיר אנפין, הם דינין גמורים, ואלו הב' בחי', הם ציון וירושלים. כי ציון, הם השניים, שלוקחם ע"י בינה, ולכן ציון הוא רחמים, וירושלם הוא דין, והם הראשונים, שקבלה ע"י ז"א.

וכבר ידעת, כי הבינה, הנה"י שלה, שבהם ניתנין המוחין של ז"א, הם ג' אהי"ה: אחד דיוד"ן, קס"א, והוא בנצח, וא' דאלפ"ן, קמ"ג, והוא בהוד, וא' דהה"ן, קנ"א, ביסוד, ושלשתן, הם תנ"ה, והוא גימטריא חותם ע"ה. (פ) ולפעמים נעשה נר"ת דותה, ואין להאריך.

הודעתך, שמ"ד, הם מ"ב א' רהוי"ה. ומ"ן, הם ב' שמות מ"ב, כי אין טפה יורד מלמעלה, שאין טפיים עולה כנגדן, וב' טפין, הם ב' מ"ב, שהם גימטריא פ"ד, שהם סוד המ"ן. ועם ד' שברחם, הרי פ"ח. וז"ס שמרני מיד"י פ"ח, כי אלו הידים העליונים, הם שהמשיכו המ"ן למטה, וכשאוחזין בהם החצונים, נקרא יד"י פ"ח.

ונחזור לענין, כי ב' צירין וב' דלתות יש באשה, כמ"ש כי לא סגר דלתי בטני, וכן כי נהפכו עליה ציריה, וסוד הענין הוא, שאלו כ"ב אתוון הנ"ל, הם נעשין דל"ת וציר א'. והנה אלו האתוון הם כפולין, כמ"ש בע"ה, ולכן יש ב' צירים וב' דלתות, וכשתחברם יחד, יהיו צורתם ׀ סתומה, כזה: ׀ של לסרבה המשרה.

ואלו הם סוד מ' יום של יצירת הולד, וכאשר נקודת היסוד שלה היא סתומה, והולד הוא בתוכה, אז הוא צורת מ' סתומה, וכשילדה, נפתח רחמה, ואותן הב' דלתות שהיו רבוקות זו בזו, ונעשו צורת ׀ סתומה, נפתחין, ואז הולד יוצא משם, ובהיותה ׀ סתומה, אז נקרא גן נעול מעיין חתום, והמ"נ של המעיין חתומים, שם וסתומים.

הרי בארנו, סוד דלתות שברחם, שהם סוד הכלי, המקבל בתוכו את הולד, ובתוך כלי זה, נתונין המ"נ, כי המ"נ אינו הכלי עצמו, אבל הם סוד ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות, באופן, כי הכ"ב אותיות, הם דלתות, וה' אותיות מנצפ"ך, הם המ"נ, ולכן יש הפרש בין כ"ב אותיות, לאלו ה' מנצפ"ך הכפולים, וכאשר מעלה מ"נ, הם אלו ה' דמנצפ"ך, ואח"כ בציר הולד, נצטייר ע"י כל הכ"ב אתוון, לכן אין ציור הולד, עד מ' יום, כנגד מ' סתומה הנ"ל, ואלו ה' אותיות מנצפ"ך, הם סוד ה"ג שבה, שיורדין ביסוד שלה, ונרשמות שם, וירדע שהגבורות נמשכין לה מבינה, הנקרא חמות דז"א, וזהו חותם כנ"ל, ועתה נבאר, איך הם ב' דלתות, והענין,

הגהות ומראה מקומות

(ע) עיין שער דרושי הצלם פ"ב כלל ה'. ובשער מ"ן ומ"ד פ"ב. (פ) עיין שער מ"ן ומ"ד פ"ו.

ו' מידות, כי ז"א ט"ס חוץ מן המלכות שהיא הנוקבא, והיא נגדלת עד ו' ספירות התחתונים. חוץ מג"ר. ואלו הם סוד ו' חדשים נערו, כך אפשר לפרש לשון הנ"ל. אמנם כשחוזרת פכ"פ, נקרא או בוגרת. (א) והענין, כי בוגרת גימטריא תורה, כי אז מלכות פנים בפנים עם זעיר אנפין, ואז נקרא תורה שבעל פה, המתחברת עם תורה שבכתב.

פרק ד

(ר) דרוש אטב"ח הוא לבאר מציאת אלפא ביתא דאטב"ח. על תיקון הנוקבא מלכות. דע, כי הנוקבא שהיא שיעור שלה, מדה א' מן המדות של ז"א, ונמצא שהיא עשירית, כי אין בה רק מדה א' מי' מדות דז"א. אמנם כשנגדלת, ונעשית פרצוף גמור מ"ס, אז נחלקה אותו מדה, ל"י חלקים, נגד י"ס. וכל נקודה מהם גדלה, ונעשית מדה א' שלימה. וזה סדרה: א"ט, הוא כתר דמלכות. ב"ח, הוא חכמה. ג"י, בינה. ד"ו, דעת. י"צ, חסד. כ"ף, גבורה. ל"ע, ת"ת. מ"ס, נצח. ק"ץ, הוד. ר"פ, יסוד. ש"ן, מלכות.

ופי' הענין, כשהנוקבא נבנית ונתקנית פרצופה, מב' חסדים ומב' שלישים, שיש בתנ"ה דזעיר אנפין, ומהה"ג שיש ביסוד דז"א, כמבואר בדרוש הקודם לזה ע"ש.

ונתחיל עתה מן הכתר, כי כתר נקודה א' מי' נקודות, שנתחלקה מדת מלכות. אמנם זאת הנקודה של כתר, צריכה לקבל עוד ט' נקודות אחרות כמותה, ואז יושלם הכתר שלה, ויהיה בה מדה שלימה ב"י נקודות. כי מה שהיתה המלכות עד עתה, בחינת מדה א' בת י' נקודות, הנה עתה אחר ההגדלה, צריכה שכל נקודה מהם, יעשה מדה א', בת י' נקודות.

הגהה

(א) נ"ל, כי אותיות בוגרת בו' גר"ת, על נוקבא. א"נ הם חילוק תיבות: ב"ת, ג"ר, ו'. עתה נגדלת גם עד ג"ר, חב"ד. ות' זו מורה ו' תחתונה, ואז ראוי לזווג גמור. (ק)

אמנם עתה, שקבלה פ"ב המוחין, ע"י בינה, אז קבלה הארה ג"כ מן לבושים שלה, שהם ג' אהי"ה הנ"ל, שהם גימטריא חותם.

ו"ס צ' מלכות שבנוקבא, שהוא סוד החותם החיצון, כי כל עיקרה מן הלבושים של נה"י דאמא. וכשארם מזווג עם אשתו, אז נקרא חתן וכלה. כי ג' אהי"ה במלואן, עם ג' שמות עצמן, הם גימטריא חת"ן, כי עתה נכנס בהם. וכן היא נקרא כלה, שהם ה' אותיות מנצפ"ך, שהוא אות ה' מכלה. וכל א' כלול מי', הרי נ'. וזהו כ"ל מכלה.

ונחזור לענין, כי כבר בארנו, כי תחלה מקבלת מנצפ"ך א', ודל"ת א', ע"י ז"א. ואחר כך כשנסררה, לוקחת מנצפ"ך ב', ודל"ת ב'. וז"ס האשה, בהיותה נערה. אמנם לפעמים נקרא נער חסר ה', והענין, כי תחלה כשלוקחת מנצפ"ך א', סוד דינין כנ"ל, אז נקרא נער כמ"ש, כי נער שהוא גימטריא ש"ך דינין, וכשלוקחת המנצפ"ך הב', נתוספו בה ה' ונקרא נערה. שהם ה' אותיות מנצפ"ך הב', וזהו ההפרש שבין נער לנערה. וכבר ידעת, כי זמן הנערה, ו' חדשים, שיש בין נערות לבגרות. והם סוד אלו הה' אותיות מנצפ"ך, ועוד הדל"ת שלוקחת עתה מחדש, הרי הם ו' חדשים של זמן הנערות.

אמנם מ"ש למעלה, שמ"כ אצלי זה הלשון, כשנסררה, היא לוקחת המוחין לברם, חוץ מג"ר, נתוסף ה' דנערה, והם ו' חדשים דנערות כו', אפשר לפרש, כי הכוונה היא כי המלכות כשנסררה, ולוקחת המוחין היא לבריה, אז ודאי כשהיא גדלה באחורי ז"א, דיגמת הז"א, כי היא נוגעת בבינה. ואמנם אינה עולה עד ראשה ממש, רק נגד המלכות (נ"א ה"א) דבינה, שהוא נגד הדעת דז"א. נמצא כי נגדלת הנוקבא, ויש לה עתה גדלות.

הגהות ומראה מקומות

(צ) לקמן פרק ד'. (פ) כל זה ל"ג (כת"י). (ר) עיין מכו"ש דף קל"ד ע"א.

בט' נקודות, בכתר דנוקבא דז"א, שלא היה בה רק נקודה א', ונעשית י', וזה א"ט.

ב"ח בחכמה, פי', מה שאנו רואין ומוציאין בפ"י, מה שיש אל המלכות בחכמה שבה, הם ב' נקודות, והגדילו ח' אחרות, ונעשו י', וזהו ב"ח. והענין, שכבר ידעת, שכבר יש בה נקודה א', ממה שלקחה ממלכות עצמה כנ"ל, הרי נקודה א'. ועוד נקודה אחרת לוקחת ממוח חכמה, המתפשט בנצח דז"א כנודע. והנה נודע, כי חכמה שבנוקבא, נגד פ"ק דנצח ז"א, ויונקת ממוח חכמה שבו. משא"כ בכתר שלה, שאינה לוקחת מוח בקו אמצעי, רק מן החסד, וכבר בארנו, שהחסד אינו נכנס בגדלות, רק שהוא גורם הגדלה. כי כן עתה בנצח, אע"פ שיש בו חסד א' מהחכמה, אין אנו חושבין, רק למוח חכמה שבו, כי החסד הוא המגדיל, ושמור כלל זה בידך, שלא אצטרך לבארו תמיד, שלעולם, אין החסד נחשב ונכנס במספר. ונמצא שיש בכאן שתי נקודות, אחד מנקודת החכמה עצמה, של המלכות עצמה. וא', מוח החכמה שבנצח דז"א. ואחר כך חסד שבנצח, גרם גדלות ח' נקודות אחרות, ונשלמו ל"י. כי ב' נקודות הנ"ל, אינן בכלל ההגדלה, רק ח' הבאים מחדש, וזהו ב"ח.

ג"ז בבינה, פי', כי בבינה שבמלכות יש בה ג' נקודות: א' מחלקה, (א) שלקחה מן המלכות עצמה, כנ"ל. עוד יש נקודה אחרת ממוח בינה, שבתוך הוד ז"א, כנ"ל בנצח. עוד לוקחת נקודה א', מן הוד אמא עצמה, שבתוכה ניתן המוח כנ"ל. הרי ג' נקודות. ואז החסד שמתפשט בהוד ז"א הוא מגדיל ז' אחרים, וזהו ג"ז.

וא"ת, גם בחכמה דמלכות נאמר שהם ג"ז, כי ג"כ לוקחת המלכות מנצח אמא שבו נתון המוח. והתשובה, כי אלו נה"י דאמא, שהם מתפשטין בז"א, כל עצמו במקומן, אינן רק בבחי' הרגלים, נ"ה, ולא בבחי' ראש. פירוש, כי נה"י דאמא, נעשו כל אחד מהם ג"פ.

ולחיות שמתחלה לא היתה בכתר שלה, רק נקודה אחת מן המדה, ועתה נתוסף בה עוד ט' נקודות כמותה, ונעשית מדה גמורה, כמו שהיתה מתחלה כל המלכות בכללותיה. נמצא, כי תחלה היתה בחלקה נקודה א', ועתה בהגדלה נתוסף בה ט' נקודות, וזהו א"ט, שחלקה היא א', ונתנו לה ט' אחרות, כדי להשלימה.

ואמנם לבאר זה יותר, צריך לומר, כי הלא מי שמגדל את הכתר שבנוקבא, אינו אלא אותו החסד שבת"ת דז"א, כי בקו האמצעי אין שם שום מוח, רק החסדים לבר. אך בב' קוין דז"א, ימין ושמאל, שם מתפשטת אמא ב' ירכותיה, עם ב' מוחין שבה, חו"ב כנודע. אבל בקו האמצעי, לא יש מוח, כי כבר נשלם יסוד דאמא בחזה. נמצא כי בקו ימין ושמאל, יש מוחין גמורים, עד סיום רגליה דז"א. אך בקו אמצעי, אין בו בחי' מוח, רק עד החזה, ומשם ולמטה, לא יש רק חסדים מגולין, וכפי מה שיש בז"א, כך יניקת המלכות משם, כי כשתינק מן קו האמצעי, לא תינק אלא מהחסדים, כי לא יש דבר אחר לינק משם. אבל כשתינק מקו הנצח, אז יונקת ממוח חכמה המתפשט בו, וגם מן החסד הא' מן הה"ח, המתפשט שם וכער"ז בהוד.

ועתה נבאר הענין יותר, ודע ג"כ, כי לעולם המגדיל המלכות, הם החסדים, (המתפשטים שם) שהם סוד המים, המגדילין האילן, ואת הנטיעות, והוא סוד והוכן בחסד כסא. והנה כשהמים הולכין בשרשי האילן, ומגדילין אותו, אין המים חוזרין להיות גוף האילן עצמו, כי המים גורמין ההגדלה, אבל המים עצמן, אינן גוף ההגדלה, וזה מבואר למבין, וכן הענין בחסדים אלו, אינו נעשה גוף ההגדלה, רק שגורם להגדיל. לכן בכל הא"ב, לא הזכיר את החסד עצמו, רק ההגדלה לברכה. והנה החסד שבת"ת ז"א, גורם הגדלה,

ה ש מ ש

(א) נ"ב ממש, ובאים לה מחדש שבעה, ע"י ההגדלה, והענין הוא, כי יש לה נקודה אחת מחלקה.

רק לקו ימין, נצח שלה, ולא בהוד. והענין, כי הנוקבא נאחות בשמאל תמיד, ואמא דינין מתערין מינה, ובפרט בקו שמאל, שהם דינין. ולכן בבא הארת הוד במלכות, ראוי לחשבה, כי כל מציאותה הם גבורות, שהם בנין של המלכות, וגם הבניה עד הוד אתפשטת, וזה נראה היותה גבורות, ולכן ההוד שלה כולה קו שמאל, נכנס במנין.

וכלל הדברים, כי החסדים אינן נמנין לעולם, והמוחין, נמנין בבי' מוחין דחור"ב. ולבושין דנ"ה דועיר אנפין, אינן נמנין לעולם, עד למטה, בנ"ה דנוקבא, כי שם הם שוין בהארותן, ולבושי דנצח אמא, הוא שוה לנ"ה דועיר אנפין, ואינו נמנה ג"כ, עד נצח דנוקבא. ולבושי דהוד אמא, נמנין עם כולם בכל הקו שלה.

פרק ה

ד"ו בדעת, ודע כי בכאן הוא היפך מאותיות אחרות, כי אותיות הראשונות, היו הראשונות עיקרית, והאחרונות טפילות, כמו א"ט, א' עיקר, וט' הוא מה שנתחדש, וכן בשאר אותיות, אך כאן הוא להיפך, כי אות אחרונה הוא עיקר, והראשונה הוא המחודש.

כיצד, ד"ו פי': כי ו' נקודות יש בה, וד' באין מחדש, והענין, שאע"פ שאנו אומרים, שבנצח דז"א יש חסד א', עכ"ז זו לעצמו וגם לצורכו, אך לצורך הנוקבא, אין בו כח להאיר, רק בפ"ק ש) שהוא בחכמה דנוקבא, וכן בהוד, אינו מאיר, רק בבניה דנוקבא, אך בשאר המשך הקו, אין בו כח להמשיך כ"כ, ואע"פ שבדרוש העבר בארנו, שהחסדים דנצח, מאיר בכל קו ימין דמלכות, ודאי שכן הוא, אלא שאין הארתו מספקת להגדיל, רק בפ"ק לחודיה, נמצא, כי החסדים אינם מגדילים בנוקבא, רק בכח"ב שלה לבד, וא"ת, שאר הגדלה דנוקבא, מי גרם לה.

ואע"פ שכל עיקרם אינן אלא נ"ה, עכ"ז בבואם לז"א משתנים, כי ב"פ עלאין נעשין בנ"א, חור"ב, וב"פ אמצעים, ח"ג, וב"פ תתאין, נעשין בנ"א נ"ה ממש.

אמנם כשנוקבא לוקחת עתה הארה מהם, אין הארה זו מועלת לה כלום, כי אין המלכות שיעור קומת שלה, רק שיעור ב"פ תתאין אלו הנ"ל, וכשלוקחת הארה מהם, נקרא ההארה (ג"כ) נ"ה, וא"כ לחור"ב שלה לא תועיל הארה זו, כי הארה זו לשימוש רגלים, שהם נ"ה, והיא צריכה הארה לערך חור"ב שלה, א"כ אין הארה זו מועילה לה כלום.

וכן הענין בח"ג שלה, אינה יכולה לקבל הארה מנ"ה דאמא, כי הארת נ"ה, אינה שוה לחור"ג שלה, ואע"פ שלוקחתו, עכ"ז אינה עולה בשם, ואינה נחשבת כלל, אמנם הארת נ"ה דאמא, בנ"ה דנוקבא, זה תעלה בשם, ותכנס בחשבון ודאי, כמ"ש בע"ה, ואמנם טעם זה עצמו, שאמרנו בנ"ה דאמא, שייך ג"כ בנ"ה דז"א, שאע"פ שודאי הוא, כי כשלוקחת הנוקבא הארה מהמוחין שבנ"ה דז"א, בודאי שאין האור ההוא יוצא, אלא דרך מלבוש, שהוא דרך מסך לבושי נה"י אמא, ואח"כ דרך מסך נה"י דז"א, וא"כ כשיוצאין האורות ועוברין שם, בוודאי שהם לוקחין מהם, ויוצאין האורות של המוחין, מלבושין באותן הלבושים ג"כ, וזה פשוט ואין להאריך בו, אמנם, כמו שאותן אורות שלוקחת מנ"ה של אמא, אינם נכנסין במנין, כן נ"ה דז"א אינן נכנסין במנין, כי במקומם הם נחשבין לרגלים, ולא למוחין, לכן אין עולין בחשבון, רק בנ"ה דנוקבא, כי שם הם שוין, הארות נ"ה בנ"ה, באופן שאין למנות ולחשוב רק המוחין, ולא הלבושים.

וא"ת, כמו שבנצח לא מנית רק המוח, גם בהוד לא תמנה רק המוח, ואיך הם ג"ו, ומנית הוד דבינה, התשובה הוא, כי אמת הוא, שהטעם שאמרנו הוא מספיק לנ"ה דז"א, גם בשניהן, כי אינן ראוין למנות רק עד הסוף דנ"ה דנוקבא, אמנם באמת אין טעם זה מספיק

הגחות ומראה מקומות

(ש) נ"א של נצח ויונקות מן המוח החכמה שבו בחכמה דנוקבא (כת"י).

ירדפו. וכן אמרו, רז"ל, אינם דומין מרובים העושין המצוה כו'. כי בהתקבץ ובהתאסף ה"ג יחד, מספיק להגדיל ולהעלות בחשבון. וזה מבואר, הרי ד"ו.

י"ץ בחסד, פירוש: אין לה רק נקודה א', ומתחדשין ונגדלין בה ט' אחרים, וזהו י"ץ. וא"ת, הרי בחכמה שהוא בקו הזה בארנו שהוא ב"ח, כי החכמה והמוח שבתוכו נמנה. התשובה הוא קרוב אל זה שבארנו לעיל בענין החסדים, וכן הוא ענין המוחין, כי אלו המוחין המתפשטין בנ"ה דו"א, אינם מוחין, כי אין מוחין אלא בג"ר דו"א, אבל משם ולמטה הם הארה בעלמא, ואינן מוחין ממש. וא"כ הלואי שיספיק כל אותו המוח, המתפשט בכל נצח דו"א, לעשות מוח חכמה דנוקבא, והלואי שיהיה בכאן כולו מוח א', אך שיתפשט בכל קו ימין דנוקבא זה א"א, וכיוצא בזה בקו שמאלי, כי אין המוח נמנה ונחשב, רק בבינה דנוקבא, אך משם ולמטה לא.

הואיל ואתא לידן, נבאר עתה, שכיון שכן הוא, איך נעשה המוח ממש בחכמת נוקבא, או בבינה שלה, כיון שהוא עצמו אינו מוח. והענין הוא, כי ע"י הארת החסדים המגולין אשר שם, לפיכך הם מאירין שם הרבה, ויכולין להתגלות שם הארתן המלובשת שם, ויכולה לעשות מוח ממש כאן בנוקבא.

גם זה פירוש על מ"ש בזה"ה, (א) דינין דכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופא. כי בכאן מאירין יותר מלמעלה בכפליים, עד שיכולין לעשות מוחין לנוקבא. ועוד אחרת, כי הארת החסדים האלו, מאירין (מנה"י דאבא, לעשות מוחין בראש הנוקבא, ואע"פ שאינן אלא) בנה"י דאבא, הנתונים תוך נה"י דאמא, כנודע. ואז מאירין נה"י דאבא ונה"י דאמא, ויצא מהם אור רב.

ועוד אחרת, כי בכאן מחזה ולמטה מתגלה יסוד דאבא כנודע, והוא מאיר לצדדין, בנ"ה דאמא. וע"י כל אלו האורות שאמרנו, יש כח

התשובה, כי מהדעת ולמטה, הם נגדלין ע"י הגבורות, כי אין מתפשטין הגבורות, רק מהדעת ולמטה. וכ"כ הם משמשות ומגדילות הגבורות את הנוקבא, כמו החסדים את הו"א. כי גם הגבורות הם מים ממש, המגדילין את האילן. רק שהם מ"ג, לכן נקרא גבורות גשמים. הרי שהם מים ממש, נמצא שמן הדעת ולמטה, כל ההגדלה הוא ע"י הגבורות.

והסדר הוא כך: כי הנה דעת נוקבא, נגד יסוד ו"א, כנ"ל בדרוש העבר, שאחר שכלו החסדים להתפשט עד ההוד, אז ירדו הגבורות עד היסוד, ומשם לוקחם המלכות בדעת שלה, המכוון נגדו. כי ת"ת דו"א כתר שלה, ויסוד שלו דעת שלה. והנה שם לוקחת ה"ג ביחד, ונשאירין שם מושרשים. אחר כך, יורדין ומתפשטין הה"ג, מחסד עד הוד שבה. ואחר כך מהארת אלו הגבורות המתפשטין, מאירין ביסוד שלה כל ה"ג ביחד. וכן אח"כ במלכות שלה. וכ"ז הוא ממש, כמבואר בחסדים המתפשטין בו"א, שכבר הודעתך שכולן נרשמיין בדעת, והארה שלהם לבד, הוא המתפשט מחסד עד הוד. ואחר כך הארה ב' שנתוספו מאלו המתפשטין, הם מתקבצין ביסוד, ואין צריך להאריך בזה.

והנה אותן ה"ג, המתפשטין בה, מחסד עד הוד, הם מגדילין אותה, ולכן כמו שלא נכנסו החסדים במספר, גם הגבורות אינן נכנסין במספר, כי הם מגדילין, ואינם ההגדלה עצמה, כמ"ש בחסדים, לכן אין להאריך. אמנם בדעת, אנו מונין הה"ג, עם הנקודה של חלקה, שהיה לה מתחלה כנ"ל, הרי ו', והגדילו ד' אחרים, הרי ד"ו.

וא"ת, למה בדעת נמנין ה"ג, הטעם, כדי להגדיל ספירה א', מספיק גבורה א', אך כאן הם ה"ג. וא"ת, א"כ לא נמנה אלא ד' גבורות, כי א' צריך להגדיל. זה יתורץ, עם משארז"ל (ת) ברכת הבית ברובה, וזהו ענין גם כן, ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה

הנהרות ומראה מקומות

דיושי ר"ה, ובתלמוד ע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות לענינים תשובה רכ"ו.

(ת) כתובות ק"ג.

(א) זהר תצוה אות קמ"א ועיין בשער הכוונות

ל"ע בת"ת, פי, בזה צריך שתדע, מ"ש בררוש העבר, בענין גוף וברית חשבינן חד, כי הנקודה שנתחלקה והגיע בחלק ת"ת של המלכות, לא שמשה היא לעצמה, אך ירדה ביסוד, ונתחברה עם נקודת יסוד. לפי שיסוד אין לו על מה לסמוך בז"א כנגדו, לכך הוצרך להתחבר שם עם נקודת הת"ת והלואי שיספיק. באופן, שבת"ת לא יש שום נקודה. כלל אמנם הלי של ל"ע, הם סוד ג' גבורות. שיש בת"ת.

והענין דע, כי הלא אנו רואין הפרש שיש בת"ת, משאר קצוות. והוא, כי הגבורות המגיעין לחלק נצח הוד, הם מוכרחים לעבור דרך הת"ת. משא"כ בשאר, כי הגבורות (דח"ג) דנוקבא, תוכל לקבל הגבורות שלה מן הדעת עצמו, שהוא בינתיים, בין ח"ג, ויוצאין שתי גבורות ביחד, אחד לקו ימין, ואחד לקו שמאל, ולכן אין החסד צריך לגבורה. ולא הגבורה צריך לחסד. גם הת"ת, א"צ לא לחסד, ולא לגבורה, כי יורד אליך דרך קו האמצעי ממש. גם הנצח, א"צ לחסד שעליו. ולא הוד, לגבורה שעליו. כי אין האור בא להם, רק דרך קו אמצעי בת"ת, ומשם מתחלק להם. באופן, שלא יש מי שהוא מוכרת שיעברו בתוכו, רק אלו ב', שהם גבורות נ"ה. שצריכין לעבור דרך הת"ת בהכרח, ושם מניחין הארה שלהן. ועם הגבורה של ת"ת עצמן, הם ג' גבורות, והם ל' של ל"ע, ונגדלין ז' אחרים. הרי ל"ע.

וא"ת, הרי הם המגדילין, ואיך נמנו בכלל חשבון זה. התשובה זו מבואר, כמ"ש בסוד הדעת, כי בהיות גבורות הרבה ביחד, הם יכולין להגדילה, ולהשאיר שם שרשם. באופן, כי אלו הג' גבורות אשר שם, הם בעצמן נגדלות, ונעשית י'. וזה ל"ע. וגם, כי בשלמא

בנ"ה אמא, לעשות מוחין בראש הנוקבא, אף על פי שאינן אלא בחי רגלים. וכבר ידעת, כי הנוקבא אינה נעשית אלא מנה"י אמא, ולא מנה"י אבא, ואין להאריך.

אך הלואי שכל האורות אלו, יספיקו לעשות לה ג' מוחין, ולא שיספיק לכל ארכה. נמצא כי מכאן ולמטה, אין אנו מונין עוד מוחין כנ"ל.

והנה ראוי לבאר, כי א"ט וי"ץ הכל אחד, רק שזה אחרים, וזה עשיריות. כי א"ט, הם יו"ד אחרים. וי"ץ, הם יו"ד עשיריות. וראוי לידע, אין הוא הענין היסוד השכל, שראוי היה שלמעלה בראשו יהיה העשיריות, שהוא יותר גדול, ולמטה בקצוות, מחסד ולמטה יהיה אחרים. והתשובה מבוארת, כי למעלה בראש, היה המגדיל בחי חסדים, והנה החסדים עיקרם הם בז"א, רק שהארטן יוצא מאחוריו, ומגדיל אותה. אבל כאן, הגבורות עיקרם בנוקבא בדוקא, ולכן הם מגדילין מאד מאד, בבחי' העשירית. וגם החסדים, כיון שעיקרם הם בז"א, הלואי שכל הארת החסד, יצא להאיר בחכמה דנוקבא, או בבינה, ואינה בה רק שלישי א', כנודע שחסד שבנצח נחלק לג"ש, ושלישי א' שלו, הוא היוצא ומאיר לחכמה דנוקבא, ועושה אותו מוח. באופן כשנעריך ערכים אלו, נמצא כי האורות הגבורות, הם יותר מ' פעמים בנוקבא, מאוד של החסדים, לכן הם כאן עשיריות. (א)

כ"ף בגבורה, פי, זה מבואר, כי יש לה נקודה א' מעצמה, ונקודה אחת שלוקחת מהוד דאמא, שמאיר בה כנ"ל, כי בכל קו שמאל, אנו מונין לבחי' הוד דאמא, לפי שהוא קו שמאל גבורות, הרי הם ב' גבורות, ומתגדלין ומתחדשין בה ח' אורות, הרי כ"ף.

הגהה

מגדילין ג"כ אותו חלק של המלכות עצמה ט' חלקים אחרים, ואעפ"כ אנו מונין שרשם לבד, כי הם בטלין אצל שרשה, ואם שגיתי אתי תלין, זה יכפר בעדי.

(א) י"ל, התינו צ' הנוספים, אך חלק העיקרי, ע"כ צ"ל שאינו גדול מחלק הג"ר, דא"כ אכתי קשה, למה בג"ר נמנין לאחדים, וכאן נמנים לעשיריות, וי"ל כדלעיל, אינו דומה מרובים כו', כיון שיש כאן אורות רבים,

מאות, והם מהוד ולמטה. נמצא כי הך' פשוטה בא"ב אחר אות ת', והוא ת"ק. ומ' סתומה, הוא ת"ר. ון' פשוטה, הוא ת"ש. וף' פשוטה, הוא ת"ת. וץ' פשוטה, הוא תת"ק. הרי יש בו ט' אחדים, וט' עשירית, וט' מאות. וכשתרצה להשלים האלף, שהם י' מאות, אז תחזור לאות א', שהוא ראש אותיות, והוא במלואו אל"ף, שהוא אלף, ואין להאריך.

ונחזור לענין, כי מהוד ולמטה סוד מאות. וכבר בארנו טעם לאחדים שהם בראש, והעשיריות שהם בגוף. ועתה אנו צריכין לבאר, למה המאות הם מהוד ולמטה. ונבאר תחלה ענין ק"ץ מה ענינו, וממנו יתבאר הטעם. והענין, כי גם בכאן הסדר של ב' אותיות אלו, הם דוגמת ב' אותיות שבדעת, שהם ד"ו, שבארנו שאות ב' שהוא ו', היא עיקרית. ואות ד' הראשונה, המיוחדת. וכן בכאן, כי אות הראשון שהוא ק', הוא מחדש. ואות צ' היא העיקרית. ואח"כ נבאר הטעם בע"ה.

אמנם ביאור הענין, כי הוד אין לה רק גבורה א', ואינו כמו ת"ת ונצח כנ"ל, לכן אינה נכנסת בחשבון, כי הוא המים המגדילין כנ"ל. אמנם ג' נקודות יש בה לבד, ואלו הן: א' הוא הנקודה עצמה שיש בה, והוד דאמא, והוד דז"א, הרי ג' נקודות. והנה בכל הספירות העליונות, לא נצטרפו בחינת גבורות קשות כ"כ, כמו בכאן. והענין, כי נודע כי נ"ה הם לבר מגופה, ולכן הם דינין קשים. אמנם עכ"ז ההוד הוא דין קשה מאד מאד, כי הוא סוד קו שמאל בסופו. והלא קו שמאל הוא גבורה עצמה, כ"ש בסופו התחתון, הנקרא בזוהר התוכא דדהבא, והם ג' קצוות התחתונים של הג' קוין השמאלים, כי אחד הוא קצה דהוד אמא, ואחד קצה דהוד זעיר אנפין, וא' הוא קצה דהוד נוקבא. הרי ג' הודות ביחד, שכל א' לבד הוא דין קשה לאין קץ, ומכ"ש בהצטרפותן יחד שלשתן, שהם דינין קשים לאין תכלית, ולכן בהתחברם יחד, מכים זה

בשאר ספירות, היה להם הנקודות עצמה של חלקה, שהוא שורש הכל, שממנו נבנית ונגדלת הספירות. אבל כאן בת"ת, הנה הנקודה שלה ירדה ביסוד, לכן אם אין הגבורות של שם נגדלות בעצמן, לא יהיה אפשר לעשות הת"ת. ואפשר שעם זה שאמרנו, יתורץ ג"כ מש"ל, ב) שאע"פ שהאמת הוא, שהה"ג כשמתפשטין בגוף, הם יורדין מדרגה אחר מדרגה, כי כולן יורדין תחלה בחסד, ואח"כ נשאר שם גבורת החסד, ויורדין ד' אחרות למטה בגבורה, וכעד"ז עד למטה כדרך החסדים. אך הטעם מובן עם הנ"ל, כי שאר ספירות א"צ שישאר שם שרש אותם העוברין בהם. אך הת"ת, שאין לו נקודה שלה, צריך ליקח אותן הג' גבורות להשרישן בו. וזה נלע"ד יותר ג) אמיתי מן הטעם הראשון, כי כלל הוא בדינו, כי החסדים או הגבורות יורדין מדרגה אחר מדרגה, מן חסד עד הוד.

מ"ס בנצח. פי', שיש לה נקודה א' של עצמה, ולוקחת עוד נצח של ז"א, ונצח של אמא. כי בכאן הכל הוא בחי' נצח, וניכר האור שלו, לכן הם נכנסין בחשבון כנ"ל. ועוד לוקחת גבורה של הוד שעוברת בה, דוגמת מ"ש בת"ת כנ"ל. אך הטעם בכאן הוא, שכבר ידעת שנה"ה הם ב' פלגי דגופא, אחים ולא יתפרדו, לכן כשעובר גבורות הוד בה, מנחת בה שרשה, הרי הם ד' נקודות, ונגדלים הו', הרי הוא מ"ס. וגם שכבר ידעת, כי נ"ה הם דמיון זכר ונקבה, לכן איהו בנצח, ואיהי בהוד. וכבר ידעת, כי עטרא דגבורות היא של נוקבא, ועטרא דחסדים הוא של הזכרא, עכ"ז לוקח הזכר תרין עטרין, ונוקבא א' לבד. וכן כאן, נצח נוטל גם רושם גבורת ההוד בו.

ק"ץ בהוד. פי', כבר ידעת סוד א"ב דאי"ק בכ"ר, שהם סוד: אחדים, עשיריות, מאות (ד) וא"ט ב"ח ג"ז ד"ו, הם אחדים, בד' ראשונים. י"צ כ"ף ל"ע מ"ס, הם עשיריות והם מחסד עד נצח. ק"ץ ר"ף ש"ן ת"ם, הם

הגהות ומראה מקומות

ג) עיין שער תקון הנוקבא פרק ז'.

ד) נ"א מוסיף וכאן ג"כ עד"ז שא"ס (כת"י).

ב) עיין בספר שער החקמות דף כ"ז דרוש

ג' א"ב דאטב"ח.

כמ"ש בזה, ונגדלים ונרחבים עד אין קץ, ונכללים זה בזה, (וזה בזה) עד שמג' נעשין ט', כ"א כלול מג'. ולא די בזה, אלא שבברו עד שהיו בסוד מאות, ולא בסוד עשירות, וזהו הטעם שבכאן הוא סוד מאות.

וכבר ידעת, כי ה"ג מנצפ"ך, הם כסדר אותיות ד ם ן ף ק, והם מתחלקות מחסד עד הוד. ונמצא שהגבורה המגעת להוד, הוא ץ פשוטה, והוא אות ץ מן קץ. באופן כי הם ץ בעצמן, ולא גדלו על ידי המים המגדילין אותן, רק חלק א', והוא ק, הרי ענין ק"ץ.

והנה כל החצונים נאחזין בכאן בספ"י הוד, לטעם הנ"ל, ושמו מוכיח עליו ק"ץ, סוד קץ כל בשר בא לפני, כנודע שהם החצונים, ולכן גם סמא"ל, לא היה יכול ליעקב, רק בכף ירכו השמאלית ה) שהוא הוד.

ובזה תבין סוד נפלא, כי בהתאחו בו החצונים, נהפך ונעשה דוח. והוא סוד הודי נהפך עלי למשחית. כי כבר ביארנו, שה' דמים טמאים הם, מסוד ה"ג מנצפ"ך אלו, אמנם היתוך הזוהמא אינו, אלא לבסוף, שהוא גבורות ההוד, שהוא הה', ובהאחו שם החיצונים נהפך ונעשה דם נדה, ונעשית דוח, שהיא נדה האמורה בתורה. וזהו נתנני שוממה כל היום דו"ה.

ובזה תבין סוד נפלא, במאמר רו"ל, כי ימי הגלות הם אלף שנים, וזהו כל היום דו"ה, כמ"ש כי אלף שנים בעיניך וגו'. (והענין ו) כי שית אלפי שנין הוי עלמא והם מחסד עד יסוד, ואלף הו' הוא מלכות, שהוא שבת העולה עד ה', שנאמר שבת לה'. והנה חורבן בהמ"ק, היה סמוך לאלף החמישי, שהוא הוד, כי בו נאחזין החיצונים, להיותו גבורות קשות, וזהו כמו שאמר הכתוב, נתנני שוממה כל היום דו"ה, כי מהוד נהפך לדו"ה, שהוא אלף החמישי, לכן אין הגלות נמשך רק שנים אלו.

כמ"ש בזה, ולא ישלטו עממין בישראל, יותר מאלף שנין, כי אין להם אחיזה רק בהוד לבד. וכבר בארנו לעיל, איך הם אלף, כי ק"ץ גימטריא אלף, כי ץ' הוא תת"ק, ועם ק', הרי אלף. ואלו הם הנקרא בזהר אלף יומין דחול. וז"ס האלף לך שלמה שהוא חול, ואין להאריך. ובה תבין ג"כ, כי הדעת וההוד, הם משונין באותיות, כנ"ל באלפא ביתא דא"ט ב"ח, כי אות ראשונה היא הטפילה, ואות השניה היא העיקרית. וטעם הדבר, שלהיות אלו כחות הגבורה, יותר משאר ספירות שבנוקבא, לכן הגבורות שלהם, יתירות על המחודשות, כי הלא בדעת בארנו, שהד' הם מחודשות, והו' הם העיקריות, והם גבורות. וכן כאן בהוד, ה׳' שהם תת"ק, הם העיקריות. והק', שהם המועט הם המחודשות, לפי שכשהדינין מתחברים, הם מתרבין עד אין קץ. ולכן צריך, שלא לעורר ולחבר כחות הדינין ביחד, אלא להפרידן, לפי שהמים הם נחים ומושבים. אבל הגבורה, הם אש ושלבת ונצוצות עד אין קץ, וזה פשוט.

אמנם ההוד כבר נתבאר, איך הם גבורות רבות. וגם הדעת, פשוט הוא שאין בכל הנוקבא, ה"ג מקובצות יחד, כמו בדעת שלה. ובפרט שאין מתוק כלל בהם שם, ואדרבא למטה הם יותר ממותקות, שהם מגולות. אמנם עכ"ז הדעת הם דינין מבוסמים, ובפרט שהם למעלה בסוד הדעת והמוחין. אך ההוד הם דינין קשים, קרובים אל הקליפות, ולכן הדעת הוא בסוד אחרים. וההוד הוא בסוד מאות כנ"ל. וז"ס הכתוב משפטי ה' אמת צדקו יחדיו, כי הנה האותיות של הדעת וההוד, הם משונין משאר ספירות, והם: דו"ה, ק"ץ. ואם תצרפם, הם אותיות צדקו. כי אלו הד' אותיות בדעת והוד, צדקו יחדיו, והם (משונין) יותר משאר ספירות. וכבר בארנו, כי הטעם הוא, להיותן

הגהות ומראה מקומות

הפסוקים דף מ"א ע"ד פרשת וישלח ובפרשת וירא ובשמואל א' סימן א'.
(ו) עיין זהר פרשת וירא אות תמ"ג. ר"ה ל"א. עבודה זרה ט'.

הנה תבין סוד נפלא, כי ה"ג מנצפ"ך, הם כסדר אותיות ד ם ן ף ק, והם מתחלקות מחסד עד הוד. ונמצא שהגבורה המגעת להוד, הוא ץ פשוטה, והוא אות ץ מן קץ. באופן כי הם ץ בעצמן, ולא גדלו על ידי המים המגדילין אותן, רק חלק א', והוא ק, הרי ענין ק"ץ.

והנה כל החצונים נאחזין בכאן בספ"י הוד, לטעם הנ"ל, ושמו מוכיח עליו ק"ץ, סוד קץ כל בשר בא לפני, כנודע שהם החצונים, ולכן גם סמא"ל, לא היה יכול ליעקב, רק בכף ירכו השמאלית ה) שהוא הוד.

ובזה תבין סוד נפלא, כי בהתאחו בו החצונים, נהפך ונעשה דוח. והוא סוד הודי נהפך עלי למשחית. כי כבר ביארנו, שה' דמים טמאים הם, מסוד ה"ג מנצפ"ך אלו, אמנם היתוך הזוהמא אינו, אלא לבסוף, שהוא גבורות ההוד, שהוא הה', ובהאחו שם החיצונים נהפך ונעשה דם נדה, ונעשית דוח, שהיא נדה האמורה בתורה. וזהו נתנני שוממה כל היום דו"ה.

ובזה תבין סוד נפלא, במאמר רו"ל, כי ימי הגלות הם אלף שנים, וזהו כל היום דו"ה, כמ"ש כי אלף שנים בעיניך וגו'. (והענין ו) כי שית אלפי שנין הוי עלמא והם מחסד עד יסוד, ואלף הו' הוא מלכות, שהוא שבת העולה עד ה', שנאמר שבת לה'. והנה חורבן בהמ"ק, היה סמוך לאלף החמישי, שהוא הוד, כי בו נאחזין החיצונים, להיותו גבורות קשות, וזהו כמו שאמר הכתוב, נתנני שוממה כל היום דו"ה, כי מהוד נהפך לדו"ה, שהוא אלף החמישי, לכן אין הגלות נמשך רק שנים אלו.

(ח) עיין בזהר בראשית א' אות קמ"ה נצח ירכא שמאלא דיעקב, ובאות רמ"ט כתוב חוד שוקא שמאלא וכו', עיי"ש בסלם מאמר ג' נהורין המבאר כל הנ"ל באר היטב מקירי ועיין בשער

השער השלישי

שער מיעוט הירח ויתחלק לר' פרקים

פרק א

(ח) מיעוט הירח מאי ניהו, דאמר לה לכי ומעטי את עצמך, היינו דכולהו מלכות ידיה, דהוי בכל הט"ס כולהו הפילו ונחתו לתתא בהרה. מה דליתא הכי בכל ספיראן, דכולהו אית להו חולקייהו בספיראן ט) דלעילא (בר) מנייהו, דהא כתר כלול מכולהו, וכן חכמה, וכן כולם. י) אבל מלכות אתנטלית מכולהו, וכולהו הוי ט' בלבד. דכל מה דהוי מינה לעילא בהדייהו, נחית לתתא בהרה, ואיהי שלימא דכולהו, דבר מינה הוי כללהו ט"ס, דכולא דילה נחית לתתא, ומש"ה הוי אור חוזר, דלית לה מדילה כלום, ובעית להררא ולסלקא לעילא, והיינו דלית לה מגרמא כלום, ולא קאמר דלית בה, אלא כולא לתתא, ומש"ה בעינן לסלקא לה לעילא, דלהררו לאתרייהו כולהו מלכות ידיה, ואיהו בהדייהו, וז"ס רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה. כ)

ענין חטא אדה"ר, ומה גרם באבי"ע הקדוש, בענין הגדלות והמעטת פרצוף זרין, ובענין היותם פב"פ, או אב"א, בכל בחי'. ואמנם מה שגרם בענין כל העולמות ומדרגות, ועלייתן וירידתן, כבר נתבאר בדרוש אחר. ונבאר עתה מה שגרם באבי"ע וקליפות, ובנה יתבאר ג"כ מיעוט הירח, וענין הגלות המר והנמהר הוה, וגם ענין חרבן בית א', ושני גלות מצרים, וגם כל הבחי' שהיו בעת הבריאה.

(ל) מ"ק, ענין עיבור זרין, דע כי בעת עיבור זרין באמא עלאה, או היה ז"א בבחי'

גבורות, וז"ס משפטי ה' אמת, שלהיות שאלו השנים, שהם דעת והוד, והם גבורות ממש, יותר מהשאר, ונקרא משפטי ה', שהם הגבורות, לכן צדקו יחדיו, והם שוין זה כזה, וגם אותיותן הם צדקו ממש, ודי בזה.

ר"ף ביסוד, פי', כבר בארנו שירדה הנקודה של ת"ת, ונתחברה עם הנקודה שלו, דהם ב' נקודות, הרי הם ר'. ומתחדשין ח' אחרים, הרי ה' ונלע"ד, כי לפי שקיבוץ כל הה"ג הם ביסוד כנודע, לכן הם בסוד מאות. גם נלע"ד, כי לכן אותיות ר"ף ביסוד, כנגד ה"ג מנצפ"ך שמתקבצים בו, וחשבונם ר"ף כנודע שמנצפ"ך גימטריא ר"ף.

ש"ן במלכות, זה תבין כמ"ש בדרוש העבד, שהמלכות שבנוקבא אין לה שום סמך בז"א, ואפילו נקודה ממש אין לה, ואינה רק הארה בעלמא, והוא סוד החותם, ששם בארנו שהם ג' שמות אהי"ה: דיודי"ן, דאלפי"ן, דההי"ן, הנמשכין אליה שם, מן נה"י דאמא. שהם גימטריא חותם, ואינם רק הארה וחותם בעלמא, ואלו הג' שמות שהם ש', ונתוסף בה י', שהם ז' מדות אחרות. הרי ש"ן.

הרי כל אליף ב"ת דא"ט ב"ת, חוץ מב' אותיות אחרות ת"ם, שלא שמעתי פי' ממורי ולה"ה, והיה אומר (כי הם ת"ם) שהם למטה בסוד המלכות, ולא ביאר אותם. ואמנם כל אלו אותיות שבארנו, הם זוגות. ז) ועוד נשאר ג' אותיות, שאין להם זוג, והם הנ"ך: ה' אחרים, נ' עשידיית, ר' מאות, והם סוד כהן, לכן הנושא בת כהן, אין זוגן עולה יפה, כי אין להם זוג, ולא שמעתי יותר, וכל אלו התיקונים נעשו בהיותה קטנה.

הנהרות ומראה מקומות

(י) נ"א וכל די בתרא (כת"י).

(כ) ע"כ זה נמצא מכת"י האר"י ד"ל (ה"ן).

(ל) מכאן עד כמעט לסוף פרק ב' נתבאר

בתלמוד ע"ס שיעור ט"ו בתחלתו.

(ז) פסחים דף מ"ט. ועיין ספר שער מאמרי

חז"ל דף ג' ע"א.

(ח) עיין שער ההקדמות דרושי רחל פ"ה.

(ט) נ"א ל"ג דלעילא (כת"י).

ע"י עצמו, ולא יצטרכו זה לזה. ויהיו ז'ין שוין במציאותו, כדמיון או"א. כנוכר באדרא, או"א כחדא נפקין, וכחדא שריין. וזהו תכלית הגידול שלה, ואז כל העולמות בתכלית התיקון.

ואמנם בין זה לזה, יש בחי' רבות, ובין כולם הם ד' בחי', וזה סדרן ממטה למעלה: א' תכלית המיעוט הנ"ל, שתהיה היא נקודה כלולה מ', והיא בחי' המלכות שבה, ואז אין לה פרצוף, ואז היא עומדת למטה מהיסוד שלו. ב', היותה פרצוף גמור בי"ס, אלא ששיעור קומתה הוא באחור ז"א, מחזה ולמטה, אבל עדיין האורות שלה שיש בה' ראשונות של ז"א, כח"ב ח"ג, לא האירו בד"ת שבו, לכן לא נמשכו בה, ולא האירו בה, והבן זה עם הנ"ל. ג', בהיותה מקבלת אורות שלה מן ה"ר של ז"א, ואז נגדלת כמוהו, אלא שעדיין כל זה בחי' אורות אב"א. והרי הם ג' בחי' בבחי' אחור. והטעם שאין ד' בחי' באחור, הוא ג"כ מפני שאין הכתר ניכר, כ"א בפנים, ולזה ג' בחי' באחור.

עוד יש ד' בחינות בבחי' פב"פ, והם אלו: א' שתהיה היא פרצוף שלם פב"פ, אלא ששיעור קומתה הוא מחזה ולמטה דז"א, ועדיין אורות שלה דבחי' פנים שיש בה"ר של ז"א, לא נמשכו להאיר בה. והנה בחי' ראשונה, שהוא שתהיה ג"כ בחי' נקודה א' כלולה מ', כנגד היסוד, פב"פ, אין כאן מקום ביאורו, ונתבאר במ"א, (מ) בפ"י תפלת השחר בברכת אבות.

הב', הוא הה"ר של ז"א, האירו בה מלמעלה, אבל עדיין היא מהחזה ולמטה, ואז הוא יורד בנצח שלו, והיא עולה בהוד שלו. בבחי' שם בוכ"ו, והוא כופף קומתו, ומזדווג שם עמה.

הג', שתהיה גדולה כמוהו, שיעור קומתו, פב"פ, ותקבל האורות של ה"ר שם, בהיותה היא למעלה עמהם. ואמנם עדיין היא אינה מקבלת אורותיה, אלא באמצעות ז"א, והכתר שלו יהיה גדול מכתרה. כי הוא יותר גדול

רק לבד. ונקבה בבחי' נקודה א', כלולה מ', שהוא בחי' מלכות שבה בלבד. ואז ע"י העיבור ויניקה ומוחין, נתגדל בחי' ז"א, עד שנשלם לי"ס כנודע. ואמנם גידול המלכות אינה, אלא ע"י אמצעות ז"א עצמו, כי אמא עלאה כאשר גדלה אותה, נתגה בו כח עוד גידול להמלכות. ואח"כ יצאה בחי' גידול זה של המלכות לחוץ, באמצעות ת"ת. ואז נגדלת המלכות גם כן, עד תכלית הגידול שבה, שהוא עד שתשלם גם היא לי"ס שלימות שבה. וא"כ מוכרח הוא, שכל זמן שעדיין לא נתגדל המלכות, שאותן הט"ס עליונים, שחסרים מנוקבא, יהיו כלולין בז"א בט"ס שבו, כנודע שאין בו רק עד היסוד, ונוקבא משלימתו לי'. ואז הם י"ט ספירות, ט' שלו, וי' שלה, ונקרא עשירית, כיון שהיא עשירית אליו, ונשלם הוא בי"ס עמה. וגם היא יש בה י"ס.

ואמנם טרם התגלות בה ט"ס העליונות שלה, היו כולן נכללין בט"ס שלו. נמצא, כי בכל ספירה וספירה מן הט"ס דז"א, יש בה בחי' ספירה א' של נוקבא. אך היא אינה רק חלק העשירית שבה בלבד, שהוא ספירות המלכות שבה.

והנה גידול המלכות, אינה בפעם א', רק בזמנים הרבה, נתקנת, ונתגדלת מעט מעט כנ"ל. ונבאר עתה באורך כללותו, אע"פ שיש פרטים הרבה. הנה תכלית המיעוט אשר בה, אינה פחות מנקודה א' כלולה מ', שהיא נקודה מלכות האחרונה שבה כנ"ל. ותכלית גידול שלה, הוא שיהיה בה כל הי"ס שלה, ותהיה עם ז"א פב"פ שוה לגמרי, וישתמשו ב' מלכים בכתר א', שהוא מה שקטרגה הירח כנודע.

והענין הוא, כי נודע, כי מת"ת של אמא, נעשה כתר לז"א, וכאשר גם היא תעלה עד שם, ויהיה כתרזה בת"ת של אמא כמוהו, יהיה כתריהן שוין, ויהיו שניהן א', כי שניהן יהיו בחי' ת"ת דאמא, שהוא ספירה א', ואז לא תצטרך היא לקבל הארתה ע"י ז"א, אלא יהיו שניהן מקבלין הארתן מאמא, כל אחד

וגבוה למעלה מכתרה. נמצא שהמלכות שבה, אין לה בן זוג כנגדה בזכר, כי היא למטה מן היסוד שלו, לכן היא צריכה לו, שהמלכות שבה היא למטה מכל שיעור קומתו, ואז צריכה היא לקבל ע"י, ואז המלכות שלה אין לה בן זוג, ונתעלה עד היסוד שבה עצמה, ונכללין יחד שם בסוד הכללות, כנודע אצלינו, ואז תוכל לקבל מן היסוד של ז"א. ונמצא כי בבחי' זו, יש בה פרצוף ט"ס שבה עליונות לבד, כי העשירית שבה, נכללת ביסוד שבה, ואז ג"כ הכתר שלו גבוה מכתרה.

הר', שתהיה גם היא משמשת בכתר א' כמותו, ומקבלת אורותיה מאמא עצמה, שלא ע"י ז"א, דמיון אור"א. ותהיה שלימה בכל י"ס. וזהו תכלית הגידול שלה.

פרק ב

(ג) ועתה נבאר ג' בחי' אלו, איך היו מתחלת בריאת העולם, עד עתה. הנה בנמן העיבור, היתה היא עדיין בבחי' נקודה א' כלולה מ"י, והיתה למטה מאחורי היסוד דז"א. וכאשר נברא העולם של אצילות, ונולדו זר"ן, התחילה היא להתגדל, עד יום ד' של ימי בראשית, ואז נגדלה כל ג' בחי' הנ"ל, שיש בבחי' אחור באחור, והוא עד שתהיה בחי' פרצוף גמור ב"ס באחור, (א) באחורי החזה. ושם היה שיעור קומתה, משם ולמטה. וגם האורות של ה' ספירות ראשונות דז"א, היו מאירין בה מלמעלה למטה אב"א.

וכאשר הירח קטרגה, אז נתמעטה מן שיעור הנ"ל, וחזרה להיות כבתחלה בבחינת המיעוט יותר גדול שאפשר להיות, והוא שהי'

ספירות שלה, חזרו ונתעלו ונסתלקו בשרשיהן. בט"ס של ז"א, כי משם יצאו כנ"ל, ולא נשאר רק המלכות שבה, שהיא נקודה א' כלולה מ"י, תחת אחורי היסוד של ז"א.

וזהו ענין לכו ומעטי את עצמך, שנסתלקו ט"ס שלה העליונים ועלו בז"א, והיא נשארת נקודה מעוטה, וירדה תחת אחורי היסוד. וענין מיעוט הירח, היה ביום ד'.

אח"כ ביום ו', חזרה להתגדל בבחי' הג' הנ"ל, היותה פרצוף שלם בבחי' אחור באחור. נגד החזה דז"א. ואז יש בה ה' אורות, של ה"ס ראשונות דז"א, שהם בחי' ה' ימים ראשונים דימי בראשית, כולם האירו ביום ו', שהוא הת"ת שבו. ואז ניבנית המלכות, ונגלית שם, וה"ר מאירין בה מרחוק. ואז ביום ו', נדווגו זר"ן בבחי' ס) אב"א, ונברא אדה"ר בבחי' זו לבדו. ואלו לא חטא אדם הראשון, היה מעורר מ"ג באותו שבת הראשון, ועל ידי זה היו מזדווגין זר"ג פנים בפנים, בבחי' יותר עליונה שבכולם, שישתמשו שניהן בכתר אחד, ופנים בפנים, אשר אין הגדלה גדולה מזה, ותהיה היא מקבלת מאמא עלאה, שלא על ידו.

והנה כאשר חטא אדם הראשון יום ו', חזרה למטה תחת היסוד באחוריו, ונשארה שם בבחי' נקודה לבד כלול מ"י. ואז אותן הט"ס עליונים שבה, לא חזרו לעלות, ולהסתלק ולהתעלם בזעיר אנפין עצמו, כמו בעת מיעוט הירח ביום ד'. אמנם, כיון שהיה מפני חטא, לכן כל אלו הט"ס ירדו למטה בחליפות כמ"ש בע"ה. והרי ע) היא בתכלית המיעוט האחרון שבכולם, ואז היא ילדה קין והבל ע"י זוג זר"ן, כנזכר אצלנו בדרוש קין והבל וחטא אדה"ר ע"ש, איך היו למעלה בשעה זו.

ה ש מ ש

(א) (עיין תו"ח דקכ"ג ע"ב מה שתירץ) ראשונות דז"א, ואז נגדלת כמוהו אב"א. חוץ מכתרו שלא עלתה עד שם. ג"ב צ"ע, והלא נתבאר לעיל, שהבחי' השלישית, היא היותה מקבלת אורותיה מה'

הגהות ומראה מקומות

(ס) עיין שער עקודים פ"ח ושער מ"ן ומ"ד פ"א ושער פו"ח פ"ח. ע) ע"י שער ההקדמות דף ע':

(ג) מכאן עד ד"ה והנה ענין התלבשות נתבאר בתע"ס מן אות ט"י עד אות נ"ו.

היכל נוקבא שער מיעוט הירח

קפז

מהחזוה ולמטה, לא היה לה רק פרצוף מט"ס עליונים שבה, נכללין כשיעור קומה ד' תחתונות שבו, כי המלכות שבה, שהוא רקיע א, נסתלקה משם, ועלתה ביסוד.

וכן עשו כל הז' דורות, עד שהעלוה למעלה מז' רקיעים תחתונים שבה, ואז נכללין כל הז"ת שלה, בג"ר שבה. ואותן ג"ר שבה היו עומדין נגד ג"פ עילאין דנה"י דז"א, ונאחזות בהם, אב"א, וכל הז"ת שבה נכללין שם. ונשארו כל שארית נה"י דז"א, מגולין בלתי לבוש, ומשתלשלין למטה מן שיעור קומת הנוקבא, ואז היתה עולם מתנהג ע"י ז"א.

וז"ש באנשי סודם, וה' המטיר על סודם מאת ה' מן השמים, כי עיקר ההנהגה מן השמים, שהוא ז"א. אמנם, להיות כי גם נוקבא, היתה כלולה בג"פ עליונים דנה"י דז"א, לכן נזכרת בכללות עמו, כמ"ש וה' המטיר וגו', הוא וב"ד.

וזהו ענין מ"ש בזה דנין (פ) דדכורא תקיפין ברישא, ונייחין בסיפא, כי כל דיני הז"א הם בנה"י שלו. וכאשר הם מתפשטין בנוקבא, ונעשין בה מוחין, אז נייחין שם בסופם, שחזרו להיות בחי' מוחין, אמנם כאשר הוא בבחי' הנ"ל, שנכללין ז"ת שבה, בג"ר שבה, בריש נה"י שלו, אז הם דינין תקיפין בסופם. וע"כ וה' המטיר גפרית ואש, שהם דינין תקיפין, מן השמים, לפי שאז הז"א אינו רחמים, אלא דין. ואם הוא נקרא רחמים, הוא, כאשר נה"י שלו, נעשין מוחין ברישא דנוקבא.

וזהו נמי ענין הוצאת חמה מנרתקה, הנזכר בדרז"ל ובתיקונים, שהם הוי"ה אדנ"י, כנזכר בתיקון כ"א דנ"ח. והענין, כי חמה הוא ז"א. ונרתקו, הוא נוקבא. שמלבשת נה"י שבו, שהם דינין תקיפין, הנקרא חמה, בתוך נרתקה, (שהיא רישא) דנוקבא, ונחלש כוחם. ובצאת חמה מנרתקה כנ"ל, שורפת העולם כולו, בדינים הקשים. וכבר נת"ל, כי אין דבר זה

ואח"כ כשבא יום שבת ראשון, חזרה הנוקבא להתתקן בכל הז' בחי' הנ"ל, ונגמרה בחי' הז' והוא, שחזרה עמו פב"פ, בכל שיעור קומתו, זולת בחינת הכתר לבד, שהיה גדול מכתרה. אחר שהיא בחי' יותר עליונה מכולם, וגבוה ממנה, ולכן היתה עדיין צריכה לקבל מאמא על ידו, ואז לא היו משתמשיין בכתר אחד, שהוא הבחי' היותר עליונה מכולם כנ"ל.

ואח"כ ביום ראשון דחול, חזרה לבחי' הב', והיתה פרצוף שלם מי"ס, באחורי החוזה דז"א, ועדיין ג"כ לא היו מאירין בה ה' ראשונות דז"א. והנה ענין זה נמשך, מבריאת אדה"ר, עד שיצאו ישראל ממצרים. כי בכל יום שבת, חוזרת עמו פב"פ שוה בשוה, בבחינת ר' הנ"ל. ובימי החול, היתה חוזרת אחר באחור, פרצוף שלם, בבחינת ב' הנ"ל, וה"ר דז"א לא היו מאירין בה. וזה נמשך עד צאת ישראל ממצרים, ליל פסח.

אמנם אע"פ שבחינה זאת היתה כך, יש בו קצת שינוי בהמשך זמן הנ"ל. והוא כמ"ש רז"ל, שאדה"ר סילק את השכינה לרקיע ראשון, ודור אנוש כו', עד שהעלוה למעלה מן' רקיעים. עד שבא אברהם ויצחק ויעקב לוי קהת ועמרם ומשה, והורידוה למטה מן' רקיעים כבתחלה.

והענין הוא כי כבר נתבאר, כי בשבת ראשון חזרו פב"פ, ועדיין כתרו גדול מכתרה, וגבוה ממנה. נמצא, כי המלכות שבה, למטה מכל בחינת ז"א, ואין לה מקום יניקה כנגד הזכר כנ"ל, וע"כ צריך שתעלה המלכות ביסוד שבה, ואז יהיה מקום יניקה, גם אל המלכות שבה, וא"כ נמצא, ששבעה רקיעים התחתונים שבה, כבר עלתה בימי אדה"ר, רקיע ראשון, מלמטה למעלה, שהיא בחי' המלכות שבה, ועלתה אל יסוד שבה.

ונמצא, שאין לה עתה פרצוף, רק מט"ס עליונות שבה בלבד. וזה היה בכל השבתות, וגם בחול כאשר היתה חוזרת עמו אב"א

הגהות ומראה מקומות

(פ) פרשת תצוה אות קמ"א ועיין בשער מאמרי רשב"י תרומה דף כ"א ע"א ובשער הכוונות דרושי

ר"ה דרוש א'.

מד' תחתונים שבו, אשר שם (א) (קומת המלכות וכוונת ר' אלו שחסר מהם אור הנ"ל, נמשך הגלות ת' שנה.

אח"כ בהגיע תור גאולת מצרים, בעשרה לחודש, לקחו הפסח, להורות כי אז היתה פרצוף שלם בסוד אב"א ב"ס, (ב) ולכן לקחו מבעשור. ואח"כ המתינו עד ה' ימים, והאירו בה עוד ה"ר שבו, ואז היה ליל פסח, בט"ו לחודש.

וז"ס מ"ש בווהר אמור דק"ב, על בט"ו לחודש, כי כרין קיימא סיהרא באשלמותא, ה' על י', פ"י, בהיותה בסוד אהור, הוא בחי' י"ס, ושיעור קומתה אינה, רק ד"ס תחתונות דז"א, וה"ר דז"א גבוהין עליהן. וכאשר היא נגדלת עמו למעלה, לוקחת מקומם. ונמצא שהיא עתה, בחי' ה' על י', וזהו בליל פסח, שהוא בט"ו לחודש, כי אז חזרה פב"פ עמו בבחי' ר' הנ"ל. ולכן אנו אומרים בלילה ההוא הלל, (כי

אלא בימי החול, אבל בשבתות היה פב"פ ע"ד הנ"ל.

וזה נמשך, עד שבא אברהם, והורידה רקיע א', והוא בחינת החסד אשר בה, שנתפשט למטה, כנדוד כי אברהם איש חסד. וכן עשו השאר, עד משה. ואז נתפשטה גם המלכות שבה, ונתפשטו ט"ס שבה בבחינת אב"א למטה מתחזה, (צ) ועדיין אין האור ה"ר שבו מאירין בה, וכ"ז בימי החול כנ"ל. וטעם (ק) הדבר היה, לפי שכל הנשמות שבאותן הדורות, שהיו מבחי' ישראל, היו מעורבים ברור הפלגה, וברור סדום, וברור מצרים, והיה הטוב מעורב ברע וכמ"ש בדרוש בפ"ע בע"ה, וע"כ לא יכלו הצדיקים ההם, להמשיך אור הה"ר למטה שיאירו בה, וכמ"ש בע"ה, בענין גלות מצרים (א).

וזהו טעם ד' מאות שנה של גלות מצרים, היה גלות ההוא בחינת הסתלקות הה"ר דז"א.

הגהה

(א) נל"ח ז"ס וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, כי בעלייתם ממצרים חזרו הה"ר, כ"א כלול מ' שהוא נ' וק"ל.

השמש

חזרה עוד לבחי' השנית, שהוא עד החזה אב"א, אלא היתה פרצוף שלם באחור בבחינה הג'. וצל"ע, אם ענין זה מתעורר בכל שנה, בעשור לחדש ניסן, ונפקא מינה, שאם הענין כן, שבכל שנה בעשור לחדש ניסן, חוזר להיות כמו שהיה באותה שנה, אין לכיזן באותן החמשה ימים סדר הכוונות דק"ש, וגם כוונות עמידה דשחרית, רק מאהבה ואילך, וכן במנחה וערבית, ויש כמה פרטי כוונות, שצריך לכיזן, וצריך המכוין ליתן דעתו בזה מה שצריך לכיזן, ומה שא"צ. ואם אין הענין כן, שאינו חוזר להיות בכל שנה כך, הרי הם כשאר הימים, כי יש לומר הואיל ונתבטל קרבן פסח בעוונותינו הרבים, ולא התקינו לנו רז"ל, שום מעשה מצוה במקומו.

(א) (עיין תר"ח דף קכ"ג ע"א) נ"ב צ"ע, כי בס' הכוונות כתב, כי בגלות מצרים, היה הז"א בבחי' תלת כלילן בתלת, ונוק' ודאי שהיתה אז בבחי' נקודה קטנה תחת היסוד. וכפי מ"ש כאן, כבר היו בז"א מוחין דגדלות, דבחי' אחור באחור, מלובשים באחור דבינות דיסוד"ת כנדודע.

(ב) (תר"ח דקכ"ד ע"ב) נ"ב צ"ע, והלא עשירי לחודש ההוא שבת היה, כי פסח של אותה שנה, בחמישי היה. וכבר נתבאר לעיל, כי בכל שבת היתה חזרת עמו פב"פ, בבחי' ה'. ואיך כתב שבאותו יום לקחו הפסח, להורות כי אז היתה פרצוף שלם אב"א. ואפשר לומר, כי אמת הוא שבאותה שבת היתה עמו פב"פ, כשאר השבתות. אמנם משם ואילך, לא

הנהגות ומראה מקומות

(צ) עיין שער ההקדמות דרושי נוקבא דרוש ד'. (ק) עיין שער הנסידה פרק א'.

ואח"כ כשגרמו העונות, נחרב בית ראשון, ובעת חורבן עצמה, ירדה המלכות אחורי היסוד דז"א. אמנם ט"ס העליונים שבה, לא ירדו לקליפות, כמו שהיה בחטאו של אדה"ר, אמנם עלו למעלה (ש) בתוך ז"א בשרשיהן, כנ"ל בענין מיעוט הירח. ואלולי שנתמעט המיעוט זה הגדול, לא היה יכולת אל הקליפות ולאה"ע, להחריב בהמ"ק. אך אמנם חזרו ט"ס עליונים להתעלם למעלה בז"א, לא שלטו בהם הקליפות.

אמנם תכף אחר החרבון, חזרה הנוקבא להתתקן בבחי' ג', ונעשה פרוצוף של י"ס אב"א, מהחזוה ולמטה. ואף כי גם אז היו מאירין בה ה"ר של ז"א. וכל זה בחול, כי בשבת היתה פב"פ בבחי' ר'. נמצא, כי בעת חרבון בית ראשון, באותו גלות של ע' שנה דבבל, היתה הנוק' ממש, כמו שהיתה ביציאת מצרים, ודור המדבר. וזש"ה המדבר הייתי לישראל וגו'. ומה שהיה אז בחינת גאולת מצרים, נחשב עתה לגלות. לפי שבתחילה בגלות מצרים, היתה גלות גמור, שאפי' בהיותה אב"א בימי החול, לא היו אור ה"ר שלו מאירין בה. ולכן כאשר נתוסף הארת ה"ר, נחשב לגאולה. אבל עתה, שבזמן בית ראשון, אפילו בימי החול היו פב"פ, וקומתן שוה, ואח"כ כשחזר לבחי' ג', דאב"א, אע"פ שאור ה"ר מאירין בה, נחשב לגלות גמור.

אמנם הגירעון שהיתה עתה בגלות בכל הוא, כי אותן הארות שהיו מאירין ז"ס עליונים, שבהם נתפשטה בינה בז"א, כנ"ל בימי בהמ"ק ראשון, וכולם היו מאירין בה בבחינת פב"פ כנ"ל, הנה אלו האורות ירדו כולם, ונמשכו אל הקליפות, בערה. אך לא ט"ס ראשונים עצמם שבה, כנ"ל. שעלו בז"א. אך אלו הז' האורות, ירדו בקליפות, והיא חזרה אב"א כנ"ל בימי החול.

וזהו ענין גלות בכל ע' שנה, נגד ז' אורות אלו, שהיא בחי' ז', כל א' כלול מ'י, לכן

הנוקבא הנקרא אדנ"י, שהיא גימטריא הלל, נגמרת קומתה) גמור, ותיכף ירדה כבתחילה, לכן אין הלל גמור בז' ימי הפסח.

אח"כ מאז ואילך, עד שבנה שלמה בית ראשון, היתה בכל ימי שבתות פב"פ בבחי' ר' כנ"ל, ובכל ר' ימי החול היתה אב"א בבחי' ג' הנ"ל, שהיתה בפרצוף שלם י"ס מהחזוה ולמטה, וגם אור ה"ר דז"א האירו בה תמיד.

וזהו טעם זכירת יציאת מצרים, כי היתה גאולה גדולה, מבחינת היותה בתחילה בימי הגלות בבחי' ב' לבד, והוא פרוצוף י"ס באחור מהחזוה ולמטה, בלי הארות ה"ר שלו בה. משא"כ בחורבן בית ראשון כמ"ש בע"ה.

ואח"כ כאשר נבנה בית ראשון ע"י שלמה, נתוסף עוד בה בחי' אחרת, והוא כי בין בשבת, בין בחול, לעולם היתה עמו פב"פ בחי' ר'. אמנם הבחינה ז', שהוא היות ב' מלכים משתמשין בכתר אחד כנ"ל, לא היתה כך לעולם, עד לע"ל. ואילו היה כן בבית ראשון, לא היתה אומה ולשון שולטת בנו כלל עוד.

ואמנם עוד נתוסף עתה בבית א' הארה גדולה, והוא זה הענין, כמ"ש במ"א, כי הז"א היה ו"ק, חג"ת נה"י, ואח"כ עלו חג"ת, ונעשו חב"ד. ונה"י נעשו חג"ת. והוצרכו הבינה להתפשט בו, ולעשות נה"י חדשים. נמצא, כי יש בז"א הוד ראשון, והוד אחרון. והוד הראשון, נעשה אח"כ בו גבורות, ונדע כי הבינה בז"א אתפשט עד הוד שבו. ואמנם קודם בית א', היתה הבינה בו, עד הוד ראשון, שהי' אח"כ בחי' גבורה. (ר) נמצא כי התפשטות בינה תוך ז"א לא היתה, כי אם בה"ר שהם חב"ד ח"ג, וכתר אינו נמנה, מפני שהכתר ודעת הכל א', כנדע. גם ת"ת דז"א, לא נתפשטה בו הבינה, כי נ"ה דאמא ארוכים, מתפשטין הרבה, בבי קוין ימין ושמאל. אך היסוד שלה שהוא בקו האמצעי, מסתיים בדעת שלו. ואז ה"ר לבד היתה הבינה מתפשטת, אך אחר בנין בית א', נתפשט בינה עד הוד ב' דז"א, והם עתה ז"ס, שמתפשט בהם הבינה תוך ז"א.

הנחות ומראה מקומות

(ד) עיין שער ההקדמות דף ע' ע"א. (ה) עיין בתע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות לענינים תשובה קפ"ז.

נקרא גלות בבל, שהוא גימטריא ד"ל, ת) כנדוע, כי מלכות נבנית ע"י בוכ"ו, חילוף אהי"ה, שהוא גימטריא ד"ל, ואז שיעור קומת המל, היא אורך היריעה שלשים באמה ורוחב ארבע באמה, כמנין ד"ל. ועתה נתמעטה בניינה וקומתה הראשון, שהוא גימטריא ד"ל.

אח"כ בבית שני, עלתה בימי השבת פב"פ בכחי' ו'. אך בימי החול, עלתה פב"פ של בחינת הה', שהיתה פרצוף בי"ס שלימות, ושיעור קומתה מהחזה שלו ולמטה פב"פ, והיו ה"ר שלו מאירין בה מרחוק, אמנם לא עלתה היא כנגדן ממש, כמו שהיתה בבית א' בימי החול.

וזה הענין שחסר ה' דברים בבית שני א) ואלו הם אורים ותומים וכו'. וזהו ענין מ"ש בזוהר פרשת שמות, כי בית ראשון, לקבל ה' עילאה, ובית שני, לקבל ה' תתאה. והענין הוא, שכבר בארנו, שבבית ראשון היו פב"פ עד למעלה בחינת ו', והיו ה"ר מאירין בה, ואז נקרא סיהרא באשלמותא, במלוי הלבנה בט"ו לחודש, בסוד חמשה עשר, ה' על י' כנ"ל. נמצא כי בהיותן שם למעלה, נקרא גם היא ה' עלאה. אך בבית שני, שהיתה בימי החול פב"פ בד' תחתונות שבו, והיא חמישית להם, אז נקרא ה' תתאה.

ועוד ב) ט"א עם הנ"ל, כי בבית ראשון, אמא עלאה הנק' ה' עלאה, נתפשטה עד הוד ב' דז"א, ואמנם המלכות היתה יונקת ממנה, כי שם מקום המלכות. אך בבית שני, לא נתפשטה הבינה רק עד הוד ראשון דז"א בלבד, שהוא בחינת גבורה של עתה כנ"ל. נמצא כי המלכות עתה בחול בבית ב', אע"פ שהוא פב"פ, היא מחזה ולמטה, ואינה יונקת מה' עילאה, לכן נקרא ה' תתאה, לפי שאינה יונקת מה"ר, ושמור הקדמה זו, על ענין בינה המתפשטת עד הוד א', אימתי הוא, ואימתי מתפשטת עד הוד ב'.

והנה אח"כ בחורבן בית ב', היתה המיעוט היותר מועט שבכל הזמנים, והוא דומה ממש אל זמן חטא אדה"ר, והוא כמו שהיתה בבחינת ראשונה של אצילות אב"א, שהיתה בבחינת נקודה כלולה מי', שהיא המלכות שבה בלבד, אב"א, תחת היסוד שלו. ונתוסף בה פגם, שאותן הט"ס שלה ירדו למטה בין הקליפות, ואז סמכין אתאבידו, שהם נה"י ז"א, הסומכים אותה.

וזה"ש, השליך משמים ארץ וגו', כי ת"ת ישראל, שהוא ז"א, השליך את המלכות הנקרא ארץ, שהיתה תחלה בת"ת שבו, הנקרא שמים. ומשם השליכה אפי' למטה מהדרום רגליו, שהם נה"י שבו, ונפלה תחת היסוד שבו באחוריו.

וזהו ויגדל עון בת עמי מחטאת סדום, כי בדור אנשי סדום, היתה המלכות באחורי נה"י דז"א, כנ"ל. בסוד וה' המטיר, אך עתה נפלה בסוד נקודה לבד תחת היסוד, וט"ס שלה ירדו אל הקליפות, מכ"ש הארת ה"ר דז"א, שנפלו בחרבן בית ראשון. נמצא כי חטא אדה"ר, וחטא חורבן בית שני, הכל א', אלא שחטא אדה"ר תיקן ממש את הקליפות, מה שמתחלה היו בלתי תיקון, כמ"ש בע"ה, אבל בעת החרבן בחטא ישראל, כבר היו הקליפות מתוקנים, ומה שגמרו הם, הוא להחזיר ולהלביש בהם את הקדושה כנ"ל. וז"ס, והמה כאדם עברו בריתי, וזהו הטעם, שבימי המשיח לא יאמר עוד חי ה' אשר העלה אתכם מארץ מצרים, כי בגלות הנה גדול מאד מגלות מצרים הנ"ל.

והנה ענין התלכשות אלו הט"ס שבה בקליפות, הענין כמ"ש במ"א, כי גם אל הקליפות הם מבחינת אצילות בריאה יצירה ג) הטמא, וכל עולם ועולם כלול מי"ס, המתחלקים לה' פרצופים. והנה הנוקבא דזעיר אנפין דקליפה דאצילות, היא לילי"ת אשת סמא"ל. והיתה תחילה בבחי' נקודה כלול מי', תחת היסוד של סמא"ל בעלה. ועתה אלו הט"ס נתלכשו בה, ונעשין בה י"ס שלימות.

הגהות ומראה מקומות

(ב) עיין ספר שער מאמרי רשב"י פרשת פקודי דף כ"ד ע"ב. (ג) ב"א מוסרף עשיה (דפי"י).

(ח) עיין שער ז"א פ"ד אות ב'.
(א) יומא כ': ירושלמי הי"יות פרק ג'.

לבר. וז"ס אמא מקננא בבריאה, בג' ספיראן עלאין דכורסייא, כי אר"א ח) ישת חשך סתרם, וכנגדן בבריאה הטומאה, נעשה תיקון אר"א הטמאים אשר שם, ונמשך להם אור מאר"א, כמ"ש בע"ה.

וגם ביצירה גרם אדה"ר, להסיר אור אמא, ולא נשאר רק אור ז"א. וז"ס, ז"א מקננא במט"ט. וגר' שלו היו שם מכוסים בחשך, ואינם מאירין, וכנגדן ביצירה הטומאה, נתקן ז"א שבה, ונמשך לו אור. ט) גם בעשייה גרם חטאו להסיר אור הז"א, ולא נשאר רק נוקבא, וז"ס מל' מקננא באופן. וכנגדו נתוסף בעשייה הטמא, תקון על מציאות א"א. הוא סוד גדול, אסור לגלותו, והוא במקום רדל"א. והרי בזה ידעת, איך האור הולך ומתמעט בסידורו, ובטומאה הולך ומתרבה בסידורו, וזהו אמלאה החרבה כנ"ל.

ודע, מה שאמרנו למעלה, כי יצירה ועשייה הם טו"ר מעורבים, הכוונה בהם עצמן ולא ב"ס המקננים בהם ח"ה, כמ"ש.

גם ידעת, כי אדה"ר וישראל, חטאו חטא א', רק שאדה"ר תיקן מתחלה מציאות תקוני הקליפות, ואח"כ הלביש בהם הקדושה. אבל ישראל מצאו כבר מתוקנת הקלי, ולא גרמו רק להתזיר ולהלביש בהם הקדושה. ע"ד הנ"ל, וזה אומר משחת מאיש מראהו, והמה כאדם עברו ברית והבן.

והנה אותן הט"ס של המלכות, שניתנו לחצונים, נרמו במס' חגיגה, בפסוק ואם לא תשמעוה במסתרים תבכה נפשי מפני גוה, מפני גאוותן של ישראל, שניטלה מהם, וניתנה לאו"ה כי הוא דרוש הנ"ל ממש.

וז"ס ומלכותו בכל משלה, והוא באדם דעשייה, שנתלבש י) ע"י הקלי. פי' המלכות דאצילות, הנקרא אדם דעשייה.

והבן בסוד לבישת שק, בענין עשו כולו

וזהו ענין ומלכותו בכל משלה, שאמרו בתקונים שהוא אדם דעשייה, שנתלבש ב"י קליפות. ואדם דעשייה, הוא בחי' ט"ס אלו דמלכות דאצילות דקדושה, הנקרא עשייה שבאצילות, ונתלבשה בנוקבא דקליפה, שהוא כדוגמתה בעולם הטמא דאצילות.

וזהו ענין אמלאה החרבה, שארז"ל ד) לא נתמלאה צור, אלא מחרבנה של ירושלים, נוקבא דקדושה דאצילות. וזהו ענין במסכת חגיגה ה) ואם לא תשמעוה במסתרים תבכה נפשי מפני גוה, מפני גאוותן של ישראל, שנטלה מהם, ונתנה לאו"ה, וזהבן זה היטב.

נמצא, כי בהתלבש ט"ס דמלכות בלילית דקליפה, עיקר האבדה זו הוא לז"א, כי ממנו יצאו כנ"ל. וזהו מאמר בזהר פרשת במדבר דף קי"ט, ע"פ קולה כנחש ילך והבן ענין זה היטב, והוא, כי בחי' מה שנשארה במלכות דאצילות, הוא בחי' מלכות שבה, הנקרא זנב. בסוד שארז"ל ז) ויבן ה' אלהים את הצלע, רב אמר זנב היתה, וזה הזנב נשאר בה בלבד, והט"ס ראשונות שבה, שהם רישא דילה, ירדו בקלי, ושכיבא לעפרא, בסוד ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן. לכן ישראל שיניקתן מן המלכות, אינם שולטין בגלות, אלא שחה לעפר נפשם. אך האומות שיניקתן מן הזנב, הם השולטין, כי אין הנהגה ושלטון עתה אלא בזנבא הנ"ל, ומשם מקבלין או"ה, שהם ג"כ בחי' זנבא, שפע, ושולטין בגלות זה. וזהו סוד ג"כ מ"ש הכתוב, כן משחת מאיש מראהו. והבן זה.

פרק ג מ"ק

ונדבר בבריאה ג"כ, כי אדה"ר חטא בבריאה הקדושה ז) ג"כ, וגרם חשך חסרון גם באבא, לכן אין ניכר בבריאה, רק אמא

הנהגות ומראה מקומות

ח) נ"א א"א ואבא (דפו"י).

ט) נ"א מוסיף מא"א דיצירה דקדושה (כת"י).

י) נ"א ב"י קליפות. פירוש, מלכות דאצילות

שנקרא אדם דעשייה (כת"י).

ד) פסחיה מ"ב: מגילה ו'.

ה) דף ה'.

ו) ברכות ס"א.

ז) עיין שער הקליפות ס"ג.

ואמנם דניאל היה בסוף החרבן, אחר שנשלמו ע' שנה של הגלות, וראה שאפילו אם יחזור הבית למקומה, ראה את חורבנה, וכבר ידעת, כי בחורבן בית שני נחרבה כל המלכות, ונשארה בסוד נקודה לבר. ואז לא היה כמו חורבן ראשון, כי סוד ה'ר ירדו אל החצונים, (מ) אך שאר ט"ס שבמלכות חזרו למעלה אל שרשם, כמו שהיה בתחלה, בסוד לכי ומעטי א"ע, שט"ס נשארו למעלה. אבל בחורבן בית שני, אפי ט"ס שלה ירדו וגלו אל הקליפות, לכן לא אמר הגבור, כי כל מציאת המלכות, הוא מצד הגבורה, ומשם נבנית בט"ס עליונים, בסוד עטרה דגניו באו"א.

והנה גבורות הרבה מתפשטין ממנה אל המלכות והם סוד ההוד של ת"ת, שנעשית בינה במלכות, (ויסוד נ) גבורה והוד (ס) שבמלכות, כל אלו נקראו גבורות. לכן אמר גוים משתעבדין בבניו, שהם סוד הגבורות אלו, שהם הבנים של אמא, גבורה עלאה, אם כן איה גבורותיו, לכן לא הזכיר הגבור, שהוא יותר למעלה מציאותו, כי אפילו הט"ס שלהם, גלו בין הקליפות.

(ע) מ"ק והנה כל זה הוא בימי החול, שתמיד היא עומדת בבחי' נקודה שבמלכות שבה בלבד, תחת היסוד דו"א. אמנם על ידי הפלות ישראל, ומקיימי מצוה התפלה, יש בנו כח להעלותה בסוד פרצוף שלם אב"א, מהחזה דו"א ולמטה. ואח"כ חוזרת פב"פ. ואז הוא יורד בנצח שלו, והיא עולה בהוד שלו. כי אע"פ שהיא מהחזה דו"א ולמטה, שהוא למעלה מנ"ה, עכ"ז כדי לבא פב"פ, צריך לחזור (פ) נקודה א' תחת היסוד, ואז עולה בהוד דו"א, שהוא בינה דיעקב, שבו בחי' שם בוכ"ו, כנודע. ואז הוא צריך לכפוף (עד הנצח לכוף

כאדרת שער, הוא ת' איש, ואחיותו מד' עולמות שלהן, שיובן מזה, שאין תיקון באצילות הטומאה, רק בזו"נ: סמא"ל, ולילית. שהוא ביצירת הטומאה, נגד יעקב שמקנן ביצירה, והוא מקבל י"ג ת"ד דא"א. לכן עשו נקרא כולו כאדרת שער, והנה נמצא, כשנתלכשו ט"ס אלו דנוקבא בקליפה, נמצא כי עיקר אבירה הוא לזעיר אנפין, כי משם יצאו למלכות.

ובזה תבין שאמרו רז"ל (כ) ירמיהו לא אמר והנורא, לפי שגוים מרקדים בהיכלו, איה נוראותיו. דניאל לא אמר הגבור כו'. והענין, שכבר ידעת שבחורבן בית ראשון, אותה הארה שהיתה מגעת אליה פב"פ, מה"ר שבת"ת, נסתלקו והלכו אל הקליפות, אך היה עדיין פרצוף שלם בת י"ס. אמנם זה היה אחר החורבן, אבל בעת החורבן, לא היתה יכולת אל הגוים ואל הקליפות לשלוט בבהמ"ק, אם לא שבאותו רגע, חזרה המלכות בסוד נקודה א', ונהרס כל בניינה לגמרי, ואחר גמר החרבן חזרו הי"ס אב"א. וכראות ירמיהו ע"ה ענין זה, לא רצה לומר והנורא, כי נורא הוא סוד ת"ת דו"א כמ"ש. והנה מחצי ת"ת הזה, משם היה מתחלת גולגלת דנוקבא, ותחלת בניינה, ולהיות שעתה נחרב כל בניינה, אי"כ אין ראוי להזכיר נורא. ודע, כי נורא, אותיות: ארז"ן לרמוז אל המלכות הנקרא ארז"ן, לפי ששם התחלת בניינה. וכן ארז"ן גימטריא נז"ר, כי מן נורא, זהו סוד נזר, וכתר שלה. גם דע, כי לב' הצאין נחלק ת"ת זה, באופן שהם ב' נוראות, וז"ס נוראות בצדק תענינו, ולכך אמר ירמיהו, גוים מרקדין בהיכלו, איה נוראותיו. גם אמר לשון איה, לרמוז כי מסוד נורא זה נעשה לה ג"ר, שהם כח"ב (ל) הנקרא איה, וזהו איה נוראותיו.

הגהות ומראה מקומות

(ג) נ"א ל"ג ויסוד (כת"י). (ס) בשער ההקדמות כתוב וגם יש בה גבורה והוד (ה"ו).
(ע) עיין בשער ההקדמות דף ס"ט דרוש בענין שינוי הזמנים.
(פ) עיין שער תקון הנוקבא פ"ב כלל ח'.

(כ) יומא ס"ט: ועיין בשער מאמרי רז"ל מסכת יומא דף י'.
(ל) עיין בספר שער הכוונות ענין מוסף שבת דף ע"ד ע"א ד"ה ובחזרת תפילת מוסף.
(מ) נ"א ל"ג מן אך עד בסוד (כת"י).

והנה טעם היותן אב"א היה, מפני שכאשר עדיין לא נתקנו הג"ר, כאשר ירד האור בז"ת, לא היו יכולין לסובלו, ומפני כך מתו. בסוד ואלה המלכים כנודע. ואחר שנתקנו ג"ר, דהיינו: ג' נקודות הראשונים, דהיינו א"א דאצילות, הוא כתר דאצילות, וחור"ב הם א"א, ונעשו בחי' פרצוף, ונתמעט האור על ידי תיקון התפשטות הפרצוף, כמבואר במקומו. ואז על ידי (המעטת) התפשטות האור, יש תיקון לשיוכלו התחוננים לקבל האור, ואז היה יכולת בז"ן לקבל האור.

וכאשר נתקנו א"א ונעשו פרצוף, הנה פסולת בירורים שנשתיירו מהם, והדינין הקשים שבהם, כולם ירדו למטה בז"ן, ואז נתקן ז"ן תחלה בבחי' אב"א, והיו כל הדינין וכל הקליפות שם כנ"ל.

וכשראה המאציל העליון, שאם אז היה מתקן את ז"ן פב"פ, יהיו הקלי' והדינין מתאחזין באחוריים שלהם, כי אחוריים הם בחי' דין כנודע, ובפרט שהם למטה בבחי' ז"ן, לכן הניחם בחי' אב"א, ועיי"ז לא יוכלו הקלי' להתאחוז שם. אבל לא היה צריך שמירה כזו שלא יתאחוזו בפנים שלהם, כי אין שם אחיזה אל הקלי'. והנה כל העולמות היו אז בבחי' אב"א, לסבה הנ"ל.

וכבר נתבאר בדרוש מדרגות העולמות, איך היו קודם שנברא אדה"ר, מעלות העולמות העליונים מאד, ובהיות ז"ן שם למעלה במקום א"א, היה גם שם בבחי' אב"א, ואז נדווג והולידו לאדה"ר מבחי' אב"א, בהיותן למעלה, והבן היטב.

והנה אחר שנברא אדה"ר, לעבוד את האדמה ולשמרה, כמ"ש בפסוק. אז ע"י תפלות ביום ההוא, קיצץ הקוצים מן הכרם, וסילק הקלי' אשר שם, ועיי"כ חזרו ז"ן פב"פ, שוין בכל קומתן בבחי' (ב') (ו') הנ"ל.

והנה כמו שתיקן בעולם אצילות, כן גרם תיקון בכל העולמות, של בריאה יצירה, והחזירים פב"פ. אבל עולם עשיה לא תיקן, לפי

קומתו) להנדווג עמה, ואחר התפלה חזרת בסוד נקודה, אב"א ביסוד שלו.

ואמנם בשבת, יש לה ממילא ע"י קדושת שבת בעצמו, מה שהיה לה בחול ע"י תפלה כנ"ל. ואח"כ ע"י תפלת שבת, היא חזרת פב"פ, בחי' ו'. ואין זה אלא ע"י תפלתנו, שאז עולה כמה מיני מדרגות, בעת קבלתנו את השבת, גם בכל התפלות מתפלת שחרית עד מוסף, שאז נעשה בחי' ו' דפב"פ. אמנם ממילא ביום השבת, היא פב"פ בנה"י דז"א, והוא מה שאנו עושין ע"י תפלתנו בחול. ומה שהוא ממילא בימי החול, הוא מבחי' א' דאב"א, שעמדה בבחי' נקודה תחת היסוד, והט"ס ראשונים יורדות אל הקליפה דמלכות, הנקרא לילית דאצילות הטמא, וזה יתבאר עוד באב"ע דקליפות. ע"ש בדרוש.

פרק ד

(ז) ונבאר עתה בדרך כללות, ענין ג' זווגים שיש בז"נ: א' הוא בחי' זווג דאב"א, והוא בהיות הנוקבא אב"א מהחזה דז"א ולמטה. ב', הוא בהיות שניהן שוין, בכל שיעור קומתן פב"פ. (ק). ג', הוא בהיותה פב"פ בבחי' היותה קצר הקומה מהחזה ולמטה כנ"ל.

ודע, כי בעת בריאת עולם, לא היה רק ב' זווגים ראשונים בלבד. אך זוג הג', לא היה אז. וכנ"ל בדרוש, כי ענין זווג ג', לא נתחדש רק מזמן בית ב' ואילך.

ונבאר ענין ב' זווגים ראשונים, הנה קודם שנברא העולם, וקודם שנברא אדה"ר, היו כל העולמות בבחי' אב"א, שהוא בחי' עשיה, שהוא אחור, והבן זה היטב. וע"כ ענין אלו הט"ל מלאכות הם בימי החול, כי הם בסוד עשיה, כי שם הוא המעשה, שהוא בחי' אב"א, וענין זה נהג בכל העולמות, ואז בששת ימי בראשית שהם ימי החול, אז היו אותן הט"ל כלאכות נעשין בבחי' עשייה, שהיא בחי' אב"א.

הגהות ומראה מקומות

(ז) עיין שער החקדמות דף מ"ב ע"ב. (ק) נ"א אב"א (דפו"י).

שיתוקנו מקודם, עכ"ו כיון שהם אחוריים גמורים חיצוניים שבאר"א, שהם דינין, לכן צריך שיתוקנו תחלה זר"ן בבחי' הגדלות, כי יש בהם בחי' פנים ג"כ, ואח"כ יתוקנו אחוריים של אר"א, כי כיון שירדו במקום הנוקבא, א"כ בתיקונה, יתוקנו גם הם, כנ"ל.

וכבר נת"ל, שבאלו האחוריים לא נזכר בהם מיתה, כי נשארו בעולם אצילות, משא"כ הזר"ג. וזה שארז"ל (ש) (ג) נובלות (הן) נובלות חכמה של מעלה תורה (ת). גם במסכת דמאי אמרו, נובלות תמרה, פי' הענין, כי הנה אבא, הוא נקרא חכמה סתם דאצילות, ומן אבא נפלו אחוריים שלו למטה, במקום הנוקבא של אצילות כנ"ל. והנה יעקב, הוא תורה שבכתב, הנעשה מן אחוריים, הנובלות מן החכמה העליונה, שהוא אבא, כמ"ש בע"ה. ולהיות שהם דינין קשים ומרים, כי הם אחוריים החיצונים שבכולם באר"א, ולכן נקרא נובלת התמרה, לשון מרירות ודינין קשין. א).

או ירצה פי' אהה, יובן בפסוק תורה צוה לנו משה מורשה, כי חכמה זאת, הוא בחי' כלי יסוד דאבא, המלוכב תוך ת"ת דז"א, ומכח האורות שיצאין ונופלין ממנו מחוץ אל ז"א, שם הוא עושה בחינת יעקב, הנקרא תורה. וז"ס תורה צוה לנו משה, כי משה הוא בחי' יסוד אבא, המתפשט תוך ז"א, כמבואר אצלנו. והוא אשר הוציא לחוץ את התורה, שהוא בחי' קהלת יעקב, שבו מתקבצין ונקהלין האורות היוצאין מיסוד אבא לחוץ, ונעשין בחי' פרצוף יעקב.

פרק ב מ"ת

(ב) ונבאר אופן ירידת אלו האחוריים למטה, במקום נוקבא דז"א, כי הנה יעקב, שהוא אחוריים דאבא, נפל למטה, ועמד לפני

הנחות ומראה מקומות

דף מט"ע ע"ב ושער המצות פרשת עקב דף נ"ב ע"ב.
(א) עיין שער מאמרי רז"ל דף י"ד ע"ב.
(ב) עיין שער ההקדמות דף מ"ה ע"ב דרוש מציאות יעקב ולא.

שם הרע מרובה על הטוב, כמ"ש בע"ה בדרוש אבי"ע, ופסולת מרובה על האוכל, ויש שם קליפות רבים מאד לכן נשאר עולם העשיה בבחי' אחור, ושם באותן אחוריים נאחזים הקלי' אשר שם בעשיה, הנקרא אלקים אחרים.

ואמנם בג' עולמות העליונים, תיקן, והחזירו פב"פ, ותחלה ננסרו האחוריים כנדע, ואח"כ החזירו זר"ן פב"פ באצילות, ואז היתה יום השבת. וזהו הטעם שנאסרו ט"ל מלאכות בשבת, לפי שהם בחי' אב"א, שהם בחי' המעשה, הנקרא עשיה, והעושה כן גורם להחזיר העולמות לבחי' אב"א כמתחלה. ואמנם הווג הג' הנ"ל, שהוא זווג פב"פ מהחזרה ולמטה, זה לא היה בעת בריאת העולם כן, רק בזמן בית שני כנ"ל, והוא אשר אנו עושין עתה ע"י תפלתינו בימי החול אחר החורבן כנ"ל.

השער הרביעי

שער יעקב ולא ויתחלק לה' פרקים

פרק א מ"ת

(א) ונבאר עתה ענין יעקב ולא דרך כללות. הנה לעיל בארנו כי אלו הם בחי' אחוריים של אר"א, שנפלו בעת מיתת המלכים, ולא ירדו לעולם הבריאה, אלא נשארו באצילות, במקום רחל שהיא נוקבא דז"א, לכן אין מיתה נזכר בהם, רק נפילה וביטול בעלמא. וכיון שכן, לכן בעת התיקון של הזר"ן, שהם ישראל ורחל, אחר שיתוקנו זר"ן, יתוקנו אלו האחוריים הנ"ל. ואין להם יכולת להתתקן כלל, עד שיתוקנו זר"ן. ואע"פ שהם אחור דאר"א, שהם יותר גבוהים מזר"ן, והיה ראוי

(א) עיין שער שבירת הכלים פרק ב'.

(ב) מדדש רבה בראשית י"ז ו' ועיין לעיל בשער הכללים דף ג' ד"ה וז"ס.

(ג) פרק א' משנה א'. ועיין שער ההקדמות

היכל נוקבא שער יעקב ולאה

קצה

מלבישין את א"א כנודע, הנה כולם פניהם הם עומדין כסדר עמידת פני א"א, (א) כדי לקבל הארת פני א"א, הכופף קומתו ומאיר בפניהם, ומסתכל בפניהם. ועד"ו צריך גם זעיר אנפין, שיסתכל ויאיר גם הוא בפני יעקב הנמוך וקצר כמנו, שראשו מתחיל נגד החזה שלו כנ"ל, ובהיות פני יעקב, מכוונים ונוטים לצד שנוטים פני ז"א, נמצא שכאשר ז"א כופף קומתו, יכול להסתכל בפני יעקב, ולהאיר פניו כדוגמא זה ה, אמנם אם יהיה פב"פ ז"א ויעקב, הנה יעקב עומד נמוך ושפל למטה מאד מאד, והנה כאשר יכפוף ז"א קומתו, וראשו למטה להסתכל בו, לא יסתכל אלא באחורי דיעקב, לכן הוכרח שיהיה אחוריו לצד פני ז"א, כדי לקבל הארת פני ז"א, ע"ד אבא שהוא שרשו של יעקב כנ"ל, שגם הוא מקבל הארת פני א"א.

והנה כיון שהוכרח יעקב לעמוד כך, חזרה לאה להפוך פניה נגד אחור יעקב, להסתכל בו, ולקבל הארתו מבחי' אחור, ויש בה יכולת לקבלם. אבל למעלה באמא עלאה, שאבא הפך פניו אליה, אחר שנתקן רישא דעתיק יומין, אז הוכרח אמא לישאר בבחי' אחור, כי אין בה

הנוקבא ז"א, בהיות הנקבה עומדת שם, שעדיין לא ירדה היא, והיו אחוריים דיעקב נגד פני רחל, כמ"ש אח"כ. ואחוריים דאמא שהיא לאה, גם הם ירדו למטה באצילות, ועמדו באחורי רחל נוקבא ז"א. והיו פני לאה, כנגד אחורי רחל, ופני רחל, נגד אחורי יעקב. ונמצאת רחל באמצע, כי עדיין לא הגדיל ז"א, כדי שיתפשטו רגליו למטה, בבחי' ישורון (ג) כנ"ל.

וכאשר יצאו המלכים של ז"א, ונסלו גם הם ומתו ממש, וירדו לעולם הבריאה, ויורדת הנוקבא למטה בבריאה, נשאר מקומה ריק ופנוי, באמצע יעקב ולאה, ואז כל זמן היות ז"א בלתי תיקון למטה בבריאה, היו שם יעקב ולאה בבחי' פנים ואחור, ר"ל פני לאה באחורי יעקב, שהוא מדרגה הב' הנו', עד שיתוקנו ז"ן. אבל אר"א למעלה בשער המלכים פ"ח נתבאר שם, כי היתה בהם בחי' פנים ואחור, ר"ל פנים דאבא באחור של אמא, והוא בהיפך יעקב ולאה.

וטעם שינוי זה, לפי שהנה נודע, שפני אבא, ופני זעיר אנפין, ופני אמא, בהיותן

ה ש מ ש

נוטין ועומדין לצד הפנים דא"א, לא שהם נוטין לצד נטיית פני הא"א, אלא שפניהם נמצאים בצד פני הא"א, כדי שתהיה הארת פניו דא"א עוברת בין שני הפנים שלהם, ומאירה בפני שניהם כאחד, ולעולם פניהם זה לצפון, וזה לדרום, אלא שאין הלשון סובל כ"כ, ועוד יש לומר, שמה שכתב בכאן, הוא אחר שמתלבשים בו"א, שאז נמצאים פניהם, נוטים לצד נטיית פני הז"א, שפניו נוטים לצד נטיית פני הא"א, כנודע. וה' יכפר בעדי, כי דברים אלו אינם כפשוטן, אלא שדברתי בלשון שנשתמש בו הרב, אבל אמיתות עניינים אלו ידעתי, דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, ואם היה אפשר להבין האמיתות, לא היה מקום להקשות.

(א) ג"ב צ"ע, והלא כבר כתב בשער אר"א פ"ד, וז"ל שם, והנה אר"א עומדים בב' צדדים דא"א, זה בימינו וזה בשמאלו, ופניהם איש אל אחיו, פב"פ בכותל אחד לשניהם עכ"ל. הרי מפורש, שפני אבא נוטים לצד צפון, (נראה שט"ס נפל וצ"ל פני אבא לדרום ודאמא לצפון. שמן ששון) ופני אמא לצד דרום, אבל פני הא"א נודע (אבל עדיין אנו צריכין למודעי היכן הובא הלשון של מהרח"ו וזכותו יגן עלינו, שפני א"א נוטים לצד מערב נהטב"א] הוא, כי הם נוטים לצד המערב, וכן הוא בכל הפרצופים, חוץ מאר"א כנז"ל, וחוץ מנוקבא דז"א, שפניה נוטים למזרח. ואיך כתב כאן, שפני אר"א, עומדין כסדר עמידת פני א"א, ודוחק הוא לומר, שרצונו בזה הוא, שפני אר"א

הנהות ומראה מקומות

(ג) עיין שער פרצופי ז"ן פ"ח.

קבלו אור פנים גדול, ונמתקו, יותר מאחוריים של אבא, שלא קבלו הארה עליונה. לכן היה כאן ביעקב ולאה, ב' שינוין ביניהן, והם אלו אשר נבאר: כי הנה להיות שיש יתרון לאבא על אמא כנ"ל, שהיה בו כח לקבל הארה דרך פנים ממש, ונדוע הוא, כי גם יעקב מקבל הארה מן אבא, שהוא שרשו, ולכן היה כח באחורי אבא שהם כלולים מי"ס כנ"ל, להתתקן כולם בעת התיקון, ונעשה מהם יעקב, פרצוף שלם, מי"ס של אחורים דאבא. וגם לסבת היותו בבחי' דכורא, שהם יותר מובחרים ומעולים משל הנוקבא.

אבל לאה, הנעשית מאחור של אמא, שלא היה אז בה כח לקבל הארה דרך פנים שלה, לכן גם עתה לא היה בה כח באחור דאמא להתתקן כל י"ס שלה, רק המלכות שבה עשירית לבר, וממנה לברא נעשית פרצוף לאה כנ"ל. ובהיות בחי' אחרת, שבה יתרון לאמא על אבא, והוא שאחוריים דאמא קבלו הארה יתירה, ונמתקו יותר מאחוריים דאבא, אין ספק שהאחוריים של אמא שירדו למטה, קבלו עתה בהיות אר"א פנים באחור כשנתקן רישא דעתיק כנ"ל. קבלו הארה גדולה מן אמא, מה שלא קבלו האחוריים של אבא שירדו, ולסבה זו היתה יתרון ללאה מיעקב, והיא שהיה בה כח לעלות למעלה מהחזה דז"א, ויעקב נשאר למטה מהחזה. אלא שלהיותו זכר, עומד בפני ז"א ולאה שהיא נקבה, עמדה באחור.

ועוד יש טעם אחר, למה לאה עלתה למעלה, ולא כן יעקב, והוא, מפני שעיקר מקומה ויניקתה ממלכות דתבונה, המתלבשת תוך ז"א גם היא, כמ"ש, והנה היא למעלה בראש הז"א, ולכן צריכה לאה לעלות שמה למעלה לקבל ההארה ממנה. אמנם יעקב, כל יניקתו הוא למטה שהוא מן היסוד דאבא, המתגלה מהחזה דז"א ולמטה כנ"ל, ולכן נשאר למטה.

וכבר נת"ל ג"כ, למה יעקב הפך אחוריו

יכולת להפוך פניה נגד פני אבא, שהפך פניו נגד צד נטיית פני א"א ועתיק כנ"ל, לכן נשאר לאה ויעקב פנים שלה באחור שלו.

והנה כאשר נתקנו זר"ן, ועלו למעלה במקומם באצילות, הנה ז"א שהוא ישראל, נגדל בזמן העיבור הב' ד' ואז מתארכין רגליו, ומתפשטין עד למטה, בבחי' ישורון ה' כנ"ל. ואז גם נוקבא רחל, עומדת עמו אב"א מהחזה ולמטה. נמצא זר"ן, מפסיקין בין לאה ליעקב, ובתחלה שהיה ז"א קטן קודם התיקון, ולא היו מתפשטין רגליו עד למטה, היה שם מקום לסבול ג' פרצופים: לאה, יעקב, רחל, זה בצד זה ו' כנ"ל. ועתה שנתפשטו רגלי ז"א למטה, אין מקום לסבול ד' פרצופים ביחד, ואז עלתה לאה למעלה, ועמדה באחורי ז"א, פנים באחור עד החזה, ורחל לברא נשארה אב"א למטה עם ז"א, והיה מחזיר יעקב אחוריו נגד פני ז"א.

ונמצאו ג' בחי' לבר עומדות שם, ואז נקרא ז"א ישורון, מלשון שורה, בסוד שורה של ג' בני אדם. ומפני חסרון המקום, עלתה לאה למעלה, ונשארה רחל במקומה האמיתית, שהוא נגד חזה דז"א, וגם מפני שהיא נקבה, ובחי' נוקבא היא אחור. וגם מפני שעדיין אין בה כח לעמוד עם ז"א פב"פ, עד אחר הנסירה כנדע.

אמנם צריך לתת טעם, למה עלתה לאה, ולא יעקב. אבל הענין מכמה טעמים שנבאר, והוא כי הנה נת"ל, ז' כי ב' בחי' הם, אשר בבחי' הא', היה לאבא יתרון על אמא, בהיותו קודם התיקון. ובבחי' ב', היה לאמא יתרון על אבא. ואלו הן: הנה כאשר נתקן רישא דעתיק, חזרו אר"א במדרגה הג', שהוא פנים ואחור, שהוא פני אבא נגד אחורי אמא. נמצא, כי בבחי' א' יש יתרון לאבא, שהיה בו כח לקבל אור פני עליון, בפנים שלו ממש. אבל אמא לא היה בה כח לקבל האור, אלא דרך אחור. ובבחי' אחרת יש לאמא יתרון, כי אחוריה

הגהות ומראה מקומות

(ו) עיין שער ההקדמות דף מ"ח ע"ב.

(ז) עיין שער המלכים פרק ח'.

(ד) עיין שער הפרצופים פ"ג.

(ח) עיין שער פרצופי זר"ן פ"ב.

מאד זה מלאך המות. ומוכרח שגם הקליפות יקחו חלקם חיותם, וראה המאציל, כי הבחי' היותר מועט שיש בכולן, שהיא אחורי לאה, כי אין שם כל כך אחיזה כמו באחורי המלכות רחל כנ"ל, ולכן הניח אחורי לאה נוטין לחוץ בגילוי, כדי שיתאחזו שם החיצונים, וינקו משם כדי חיותן בלבד. משא"כ אם היו נאחזין ברחל, שהיא אחיזה גדולה.

פרק ג מ"ח

(ט) ונבאר עתה ענין פרצוף יעקב בפרטות. כבר נודע, כי כל בחי' אורות הנמשכין ליעקב הוא בחינת אורות היוצאין מתוך ז"א ולחוץ, אותן האורות המגולים, שהם מן כלים דנה"י דאבא, ומן המוחין שבתוכם שהם מצד אבא, אשר אינן מתגלין רק מהחזה דז"א ולמטה, ששם נגמר יסוד אמא כנ"ל.

והנה כתר דיעקב, הוא כנגד ב"ש תחתונים של ת"ת דז"א, שמן החזה ועד סיום הגוף הנקרא תפארת. (א) והענין כמו שכתבתי בדרושים אחרים, שיש בחינת אורות מקיפין אל ז"א, הנקרא ישראל, אשר הם סוד התפילין שבו. כן יש בחי' אלו ביעקב, והוא, כי הנה במקום הזה מתגלה יסוד של אבא, אשר בו מתלבש הדעת דז"א דמצד אבא. וכבר י' נת"ל, כי הדעת הוא כלול מד' בחינות, שהם:

ה ש מ ש

דת"ת דז"א, שהוא עד הטיבור. א"כ צ"ע, איך כתב הרב כאן, שהכתר של יעקב הוא, כנגד ב"ש התחתונים דת"ת דז"א, והלא אין מגולה עתה מת"ת דז"א רק שלישי התחתון, דאחר שכבר נתפשטו בו גם מוחין דאבא, שממנו יונק יעקב, ולמעלה משליש תחתון, אין אורות דאבא יכולים להתגלות שם, כי יש שם שלש מחיצות, ועיין בשער כ"א ובשער כ"ה. שמשון הרב שם בענין זה, (מבואר) שהכתר דז"א שלוקח ב"ש מת"ת דאבא, בבא מוחין

נגד פני ז"א. אמנם לאה, אע"פ שביארנו לעיל טעם הדבר, למה בתחלה קודם תיקון של ז"א, היה פניה באחור דיעקב, עכ"ז צריך לתרץ, למה אחר התיקון נשארה כך, ולא אב"א עם ז"א, המפסיק בינה ובין יעקב, ע"ד רחל שגם היא עומדת אב"א עם ז"א.

והטעם, לפי שכבר נת"ל, כי כל טעם היות רחל אב"א עם ז"א, מפני כי הנה היא נקבה, אשר היא דינין קשים, ובפרט שהיא אחרונה שבאצילות, וקרובה אל החיצונים, ורגליה יורדת מות, ואנו יראים מן החיצונים שלא יתאחזו באחוריים, וע"כ היא באחור עם ז"א כנ"ל. אבל לאה שהיא עומדת למעלה באחורי ג"ר דז"א, אין החיצונים יכולים להתאחו בה, כמו ברחל העומדת במקום ד' תחתונים (נ"א ז"ת) דז"א, ועוד, כי איננה כרחל, נוקבא דז"א העיקרית, ועוד כי איננה מכלל הי"ס הכוללים כל האצילות. אמנם היא אחוריים של הספירה הג', ואין קפידה כ"כ, אם יתאחו בה החיצונים כמו ברחל. ועוד כי הנה הוא אחוריים של אמא, אשר נודע כי אמא היא הדוחה את הקלי', ובורחין ממנה. ולכן אין בה אחיות החיצונים, כמו ברחל.

וא"ת, והרי אם לא יועיל לא יזיק, והלא טוב יותר הוא שתהיה אב"א. והתשובה הוא, כי נתבאר לעיל, כי הקליפה צורך גבוה, כדי שיהיה שכר ועונש בעוה"ז. וכמארז"ל (ח) טוב

(א) נ"ב, הנה נודע כי כל הארותיו של יעקב, באים לו ממוחין דאבא, ממקום המגולה שבז"א, אחר שנסתיים יסוד דאמא ולמטה. והנה כתב הרב במ"א, (א"ה שכ"א פ"ג ושכ"ה דרוש ה') כי כל זמן שאין לז"א רק מוחין דאמא, הנה הכתר שבו אינו לוקח מת"ת שבה, רק שלישי תחתון, והיסוד שלה מסתיים בחזה שבו. אמנם כשבאים לו גם המוחין דאבא, אז הכתר שבו לוקח ב"ש התחתונים מת"ת דאמא, ואז היסוד שבה יורד עד סיום שלישי אמצעי

הנהרות ומראה מקומות

(ח) ב"ר פ"ט ה'. (ט) ע"י תע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות לענינים תשובה רפ"ט. (י) ע"י שער פרצופי זר"א.

ועיין בדרוש לאה וטראה ענין בקיעת פרקי הזרועות באופן אחר, ממוחין דאמא לצורך לאה. גם כ) למעלה תבין, ענין התפשטות האורות דרך קוין הזרועות, והשוקיים, איך הוא הענין.

והנה טעם הדבר, למה האור היוצאין מחו"ב, דרך פרקי הזרועות, הוזרין להתלבש בגוף דו"א הוא, מפני שכתר דיעקב, אינו נעשה אלא מת"ת דו"א, כי כולם בחינת קו האמצעי, ומשם נעשה כנ"ל. אח"כ מבחי' פ"ת של נצח דאבא, אשר בתוכו מלוכש שליש תחתון של מוח חכמה דמצד אבא, המלוכש בנצח דאימא, בפ"ת שבה, הנה הוא מתלבש בג"פ שבנצח ז"א, ויוצא האור ההוא משם ולחוץ אל יעקב, ונעשה ממנו ג' חלקים ג"כ בקו ימין, שהם חח"ן.

וכעד"ו בקו שמאל דיעקב, מתחלק בו האור, היוצא מן שליש תחתון דבינה דמצד אבא, המלוכש בהוד דאמא, בפ"ת שבה, המלוכש בג"פ דהוד דזעיר אנפין, נעשה ממנה בג"ה דיעקב.

ונלך עתה אל קו האמצעי דיעקב, כי הנה נת"ל, כי יסוד דאבא מתלבש תוך ת"ת דו"א, אשר ממנו נעשה כתר דיעקב כנ"ל. ואמנם עטרת היסוד דאבא, אשר היא מלוכשת תוך כלי יסוד דו"א, הנה גם הוא מתחלק, בדעת ובתפארת וביסוד דיעקב, שהוא קו אמצעי שלו.

והנה אחר שביארנו, כי מן החו"ב דמצד אבא, נעשה חו"ב דיעקב, צריך שתדע ג"כ, כי גם מן הדעת דמצד אבא, המתלבש תוך יסוד דאבא, אשר ביארנו שיש בו ד' מוחין, שהם: חו"ב וחו"ג. הנה מן החו"ב האלו אשר

חו"ב וחו"ג, ולכן הוא מכריע, אותן ב' הכרעות, בין חו"ב דמוחין דמצד אבא, ובין חו"ב דמוחין דמצד אמא, ומאלו יוצא אור שלהם לחוץ לז"א כנגד פניו, ואז שם הם נעשין בחי' ד' מקיפים אל יעקב, ואלו הם סוד התפילין שלו. ועיין בביאורינו, ענין תפלה של יד ושל ראש דיעקב, ושם יתבאר לך דרושים עמוקים וגדולים, בענין רחל ויעקב. ואח"כ מבחינת חו"ב דמוחין דמצד אבא, המלוכשין תוך נ"ה דאבא, אשר גם הם מתלבשין תוך נ"ה דאמא, משם יוצא האור מחו"ב הנ"ל, ויוצא לחוץ, ומהאור זה נעשה כלי בית קיבול, הנקרא כתר. אשר תוך כלי בית קבול זה, מתקבצין ונכנסין אותן ד' בחי' הדעת הנ"ל, ונעשים שם בסוד מוחין תוך כתר הנה, וזהו בחי' כתר יעקב.

ואל תתמה, שאיך אפשר שמן אור חו"ב נעשו כלים, ומאור הדעת נעשו מוחין. כי אין זה תימא, כי הנה אור החו"ב הנ"ל, יוצא לחוץ מלוכש מתוך כמה לבושים, שהם: כלים דנ"ה דאבא, אשר מלוכשים תוך נ"ה דאמא, וגם הם מלוכשים תוך ב' זרועות דז"א עצמו, ואח"כ יוצא לחוץ אותו אור, דרך בקיעת מקום פרקים אמצעים של הזרועות דז"א, הנקרא בלע"ז קובד"ו, במקום הנחת תפלין של יד דז"א. ואח"כ חוזרין אותן האורות לכנוס, ולהתלבש תוך גופא דז"א עצמו. ואח"כ חוזרים לצאת מהחזה ולחוץ פעם אחרת, ואח"כ מהארה זאת, נעשה כלי של כתר יעקב, אמנם בחינת הדעת, אין בו רק ב' לבושים, והוא יסוד אבא, ות"ת דו"א, ובצאתו לחוץ, אינו אור מלוכש כ"כ, ולכן נעשה בחינת מוח אל כתר דיעקב.

ה ש מ ש

דאבא, נראה שהכתר דו"א, הוא שנתגדל כפליים ממה שהיה, מהארת מוחין דאבא, ולא הוצרך יסוד באמא, להיות נדחה למטה, עד סיום שליש אמצעי. וכמ"ש בספר הכוונות

הגהות ומראה מקומות

(כ) נ"א ל"ג למעלה (כת"י).

באמא, אשר אפילו מינה דינין מתערין כנודע, לכן לא היה יכול להתברר מהם, רק האחוריים של מלכות דאמא בלבה, וממנה נעשית פרצוף לאה. ואמנם הט"ס אחרות של אחוריים דאמא, שנפלו, נשאר למטה במקום שנפלו, ולא יכלו להתברר אז בעת תיקון אצילות. אבל מאז ולהלאה, מבריאת האדם עד ביאת המשיח, כל מה שנתקן בבחי' אחוריים דאמא, בכל יום ויום, ע"י תפלינו, אינו אלא מן הט' הנשארים, ולא נגמרו להתברר לגמרי, עד ביאת המשיח ב"ב. אבל המלכות, נתקנת בעת אצילות.

והר"ר יצחק כהן אמר לי, (שנלע"ד) ששמע ממורי זלה"ה, כי הנה ב' בחינת של אחוריים היו: א', הם האחוריים של אמא שנפלו בזמן היותם או"א אב"א. ואח"כ נפלו פ"ב, אחוריים אחרות של אמא, בזמן שהיו או"א פנים באחור, כי אז היה קלקול פ"ב באחוריים דאמא, כי גם אז לא יכלה לקבל אור פנים, ונשארה באחור כנ"ל. אבל אבא לא נפל ממנו אחוריים רק פ"א לבה, בעת אשר היה גם הוא אב"א עם אמא, ולא היה יכול לסבול אור פנים. אבל אחר שחזר בבחינת פנים באחור דאמא, אז אבא נתקן, ואמא נפלו אחוריה בפעם ב'. והנה האחוריים הראשונים, לא נתבררו כלל, ולא יכלו להתברר, עד ביאת משיח. והנה האחוריים השניים, המלכות שבהם נתבררה, ונעשית לאה, בזמן של תיקון האצילות, והט"ס אחרות, מתבררות והולכות מאז ולהלאה כנ"ל, עד ביאת המשיח, ואז יוגמרו להתברר, אך איני זוכר ששמעתי כך, אלא כמ"ש.

והנה הוא כאשר נכנסין ומתלבשין גה"י דאמא תוך ז"א, לעשות לו מוחין כנזכר, פשיטא הוא שמכ"ש שמלכות של אמא, שהיא תחתונה מנה"י שבה, שהיא נכנסה ראשונה מהם, תחתונה מכולם. ומקום עמידתה היא בדעת ז"א, ואז זו המלכות דאמא, שהיא תוך פנימית דז"א, בדעת שלו, כאשר לאה שהיא אחוריים שלה, עולה מלמטה עד מקום הדעת

בדעת דמצד אבא, עלו ג"כ ונתלבשו תוך החו"ב של יעקב, אשר נעשו מן מוח חר"ב עצמן דמצד אבא, המלובשים בג"ה דאבא, ונתחברו בחכמה דיעקב, חכמה דמצד אבא ממש, וחכמה דבחינת הדעת דאבא. דבחינה של יעקב, נתחברה בינה ממש מצד אבא, ובינה מצד הדעת דאבא. וב' בחי' תחתונות, שהם ח"ג שבדעת דמצד אבא, נכנסו בדעת של יעקב, ונעשה כלול מחו"ג כנודע.

והנה כל זה הוא, במה שהוא כנגד השורש העליון של יסוד ז"א, המחובר עד נגד ראשי פרקי הירכיים, שהם ג"ה כנ"ל, וכל זה הוא מתפשט עד החזה של יעקב, ואח"כ שאר התפשטות אורך היסוד דז"א, ממנו נעשה כנגדו, שאר סיום הת"ת, הנקרא גוף דיעקב ואח"כ עטרה של יסוד דז"א, הוא נגד יסוד עצמו דיעקב.

ודע, כי כמו שנחלקים בו"א, ה"ח וה"ג כנ"ל, כך מתפשטין ומתחלקים ביעקב, כי ה"ח שבדעת שלו עצמו של יעקב, מתחלק לה"ח, ומתפשטין בחג"ת ונ"ה דיעקב. וה"ג שבדעת שלו, גם הם מתחלקת אח"כ לה"ג, ונמשכין עד יסוד יעקב, ומתקבצין ומתחברין שם.

מ"ק, בתורה נזכר ב"פ יעקב, זה אחר זה. הם נגד יעקב היוצא בפני ז"א. וכנגד רחל היוצאת אחורי ז"א. לכן בווהר קרא לשכינה יעקב.

פרק ד מ"ת

(ל) ונבאר עתה, ענין פרצוף לאה אשת יעקב בפרטות. כבר בארנו, כי יעקב הוא מן כל י"ס דאחוריים דאבא. אבל לאה, אינה אלא מן המלכות לבה, האחרונה שבכל י"ס דאחוריים דאמא. וכל הט' האחוריים, לא יכלו להתברר ולהתקן, וכבר נת"ל הטעם.

(מ) עוד יש ט"א, והוא מפני שאלו הם דינין גמורים, שהם אחוריים היותר חצונים שיש

הנהגות ומראה מקומות

(ל) עיין בספר שער הכוונות דרושי הפסח דרוש ד'. (מ) לעיל שער זה פ"ב.

היכל נוקבא שער יעקב ולאה

כנ"ל, לסבת שאין לה מקום שיסבול ד' פרצופים ביחד, ואז המלכות דאמא, המלוכש תוך דעת ז"א, יש לה חפץ וחשק להרבק עם בחינת אחוריים שלה, הנקרא לאה, ואז מושכת אותה שם, ומעמידה כנגדה מבחוץ לדעת דז"א, היא מבפנים, ולאה מבחוץ כנגדה.

ועדיין לאה הוא בסוד נקודה א' כי עדיין לא נתקנה, ואינה רק מלכות לבד דאחוריים דאמא, שהוא ספירה א', ואז היתה מאירה, ומגדילה, ומתקנה, ונעשית פרצוף שלם. ומאחר שהוא כן, נמצא כי התחלת ראש לאה, היא מן כנגד דעת דז"א ולמטה, (נ) עד כנגד החוזה, ששם מתחיל ראש רחל, עד סיום רגלי ז"א. אבל למעלה מדעת דז"א, אין עלייה והגדלה ללאה כלל, לפי ששרשה שהיה מלכות דאימא, היא בדעת דז"א, כנ"ל.

והנה נתבאר אצלינו בהרבה מקומות, וגם בכוננת ק"ש בבשכמל"ו, כי לאה נקרא מד"ת, בסוד ומד"ת ימי מה היא, לפי שלוקחת ד' אלפי"ן, שבד' שמות דאהי"ה שבמוחין דז"א, ויש בה הארת ד' מוחין. והנה לאה בעצמה, אין לה רק האחור של המלכות דאמא לבד, שהיא ספירה א' בלבד. אמנם כאשר עלה למעלה נגד הדעת דז"א, אז המלכות של אמא הפנימי, אשר עומדת בפנים, בדעת ז"א, נותנת בה כח הארתה ג"ס תחתונות דאמא, שהם נה"י, ואע"פ שהאחוריים שלה לא עלו כנ"ל. ואז מתפשט לאה, ונעשית פרצוף א' שלם, מבחי' ד' ספי', שהם נה"ים דאמא בלבד. אבל רחל נוקבא דועיר אנפין, אע"פ שגם היא שיעור קומתה היא, בד' ספירות תחתונות דז"א בלבד, עכ"ז יש בה כל הי"ס. אבל לאה אין בה רק ד"ס אלו בלבד, חכור זה.

והנה בהיות בה ד"ס אלו, ונעשית פרצוף א' שלם, הנה נעשית בחינת אות ה' עליונה. כנודע, כי לאה ורחל, הם ב' ההי"ן, עילאה וחתאה. וכבר ידעת, כי פרצוף הנקבה, היא צורת ה'. ושיש בה ג' קוין. ימין, ושמאל, דאמצע, הכוללים כל פרצופה. וז"ש לעיל, שלאה

נקרא מדת, גימטריא ד' אלפי"ן, שלוקחת מד' שמות אהי"ה. כי הנה נודע שאמא נקרא אהי"ה, וכל ספירה שלה נקרא אהי"ה. ונמצא כי ד"ס תחתונות שבה, שהם נה"ים, הנכנסים בסוד מוחין תוך ז"א, הנה הם ד"פ אהי"ה, ועיקרם הוא בז"א, וההארה שלהם בלבד, היא בלאה, והם בחי' ד' אלפי"ן הנ"ל.

גם זהו ממש בחי' שם של לאה: כי א' של לאה, היא בחינת המלכות, שהיא שורש בחי' לאה כנ"ל. ול' של לאה, הם בחי' ג"ס אחרונות נה"י דאמא, הרי הם ד"ס שלוקחת, ואז נעשית צורת ה', והיא ה' של לאה. ואז כל בחי' אלו יחד, נקרא לאה.

גם ז"ס אשירה לה' כי גאה גאה, כי פסוק זה נאמר על בחי' לאה, שנתגאה ועלתה למעלה בדעת דז"א, למעלה מן ראש רחל כנ"ל במקום גבוה, ושם נעשית בחי' ג' אותיות גא"ה. כי ה"ג, הם במקום הנה"י דאמא. ואל', היא מלכות דאמא. ונתחברו ארבעתן, ונעשו פרצוף, בצורת ה' כנ"ל. וחיבור ג' אותיות היא גאה. והם חשבון לא"ה, כי ג' ול', הם חשבון אחד, במספר אי"ק בכ"ר גל"ש כו'.

מ"ב, וזהו כי גאה גאה, שלאה היא בחי' עשירית ד"ס דאחוריים דאמא שנפלו, והיא חיצוניות דמלכות דאמא, ואין בה רק אחוריים של ספירה א' בלבד, והוא (נגד מוח ז"א ער) כנגד חג"ת דז"א. והנה פ' כי גאה גאה הוא, כי יש כאן ב"פ גאה, הא' פשוט, כי נקודה חיצונה דלאה, היא למטה כנגד חוזה דז"א, נתגאה, שעלתה למעלה במקום גבוה, כנגד אחורי הדעת דרישא דז"א. וגאה ב', כי אחר כך לא די שעלתה שם נגד הדעת דז"א, אלא נתגאה יותר, שנדבקה בפנימיות שלה, במלכות דבינה ג"כ, העומד תוך דעת ז"א. ואז נותן כח ללאה נקודה חיצוניות, ומקבל הארה של ג"ס נה"י דאמא, ונמצא שבהגבהה נעשית בת ד"ס נה"ים, ואז נעשית פרצוף, ונקרא ה' עלאה.

וזהו רמז באותיות גאה, ובאותיות לאה.

הגהות ומראה מקומות

(ג) עיין שער לאה ורחל פ"ב וג'.

לאה נבנית באחוריהם. והנה האור היורד מן המוח החכמה דז"א, אל הזרוע הימין של חסד שבו, לצורך ז"א, ודאי שהוא יורד מעילא לתתא, בחי' אור ישר. ותחלה יורד האור מן המוח הנ"ל, ונכנס בפרק עליון של זרוע, שהוא הפרק המחובר לכתף עצמו דז"א, ומשם יורד האור אל הפרק הב', ומשם אל הפרק הג', לפי שהארת הז"א הוא אור ישר, מלעילא לתתא, שהוא אור זכר. משא"כ ברחל נוקבא דז"א, שהארתה הוא בסוד אור חזור, מתתא לעילא, הנקרא (אור ה') נוקבא. כמבואר אצלינו, איך אחר שירדו החסדים מעילא לתתא ביסוד דז"א, חזרו לעלות מתתא לעילא, ואז מבחי' אור זה נעשית רחל.

וכן הענין בלאה, שגם היא נקבה, ונבנית ע"י אור החזור. והוא כי (ע) הנה כאשר ירד אור ממוח חכמה דז"א, ונכנס בז"א בפרק עליון של הזרוע, עד סוף הפרק ההוא, דרך ישר, עד האציל הנקרא קובר"ו. ואז כאשר רצה המאציל, שיכנה שם פרצוף לאה, חזר האור ההוא מתתא לעילא, מן האציל, עד ראש הפרק העליון, במקום חבורו בכתף, ומשם יוצא האור לחוץ בגלוי מבחוץ, עד התחלת הגרון. והארה זו נעשית בחי' חסד, שהוא זרוע ימין של לאה, בסוד אור חזור, נוקבא. וכעד"ז היא ברוע שמאל דז"א, כי מפ"ע שבו, נעשה זרוע גבורה של לאה, בבחי' אור חזור עד התחלת הגרון ג"כ.

ואח"כ, מן האור היורד ביושר, בפרק הב' של הזרוע ימין דז"א מן האציל עד פרק כף היד, חזר ועלה בסוד אור חזור נוקבא, עד האציל ממטה למעלה, ויצא שם ממקום האציל לחוץ בגלוי, ואז נעשה הנצח, שהוא שוק הימין של לאה. ונמשך עד התחלת פרק ראשון של הזרוע, במקום חבורו אל הכתף, נמצא נצח דלאה, נעשה מן פרק ב' דז"א, אבל אינו עומד, אלא נגד מקום פ"ע זרוע דז"א. וחסד לאה נעשית מן פ"ע זרוע דז"א, ואינו עומד אלא נגד מקום התחלת גרון ז"א, עד התחלת פ"ע

כי א' דגאה היא בחי' אותה נקודה, שהוא עיקר שורש לאה, נקודה חיצונית שלה, והוא ג"כ א' דלאה. ואח"כ נתגאה ועלתה למעלה, ומקבלת נה"י דאמא, שהם ג"ס, והם ג' דגאה, והם ל' דלאה. אח"כ נתגאה יותר, ונעשית נה"י. כי אז הוא פרצוף שלם, ונקרא ה' עילאה, והיא ה' דגאה, והוא ה' דלאה, וזהו כי גאה גאה, ר"ל שגאה ועלתה למעלה במקום גבוה, וגם נעשית בחינת אותיות גאה ממש, כנוכר.

פרק ה מ"ה

ואחר שנתבאר ענין לאה, איך נתקנים ע"י נה"ים דאמא הפנימים, שבתוך זעיר אנפין. נבאר עתה ענין אחיותה עם ז"א עצמו, ואיך יוצאין הארותיה מתוך ז"א אליה בחוץ. הנה ע"ד שנת"ל, איך רחל נבנית ונתקנית ע"י הפרקים של נה"י דז"א, ומהם נעשין ג' קוין שבה, כך לאה ג' קוין שלה נעשין מחג"ת דז"א.

אבל צריך לבאר, כי הנה נתבאר, כי ראש רחל מתחיל מן החזה דז"א ולמטה, וכבר שם נסתיים קומת לאה, ואין מלכות לאה נוגעת בחברתה, אפילו כמלא נימא. (ס) והנה בחוש אנו רואין, שכאשר אדם יפשוט זרועותיו וידיו לאורך, בהמשך גופו, הפרק הא' הנקרא קובר"ו בלע"ז, יגיע עד סיום הגוף. ושאר הב"פ, שהם הזרוע עצמו ויד, ישארו נתלין ומשתלשלין למטה, ע"ג הירכיים, שהם נ"ה. ואם כן לאה הנבנית מג"פ הזרועות, נמצאת נכנסת לאה בגבול רחל מאד מאד.

אבל ביאור הענין כך, כי הנה נת"ל, כי הזרועות והשוקיים, הם איברים ממשים, בבשר ועצמות, ואין האור יכול לבקוע ולצאת לחוץ, זולת בין פרק לפרק, דרך שם אפשר להאור לכנס בתוכו, או לצאת מתוכו, כי שם הוא מקום חלל, ואע"פ שהוא סתום, בוקע האור, ונכנס לתוכו, ויוצא.

הנה ג"פ יש בכל זרוע זרוע מאלו, אשר

הגהות ומראה מקומות

(ס) ברכות מ"ח: שבת ל'. יומא ל"ה: מ"ק כ"ה. (ע) עיין שער הכללים פרק י"ב.

זרוע ז"א. דבר זה גורם אותו היות הארה יוצאת מתתא לעילא כנ"ל. וכן על דרך זה בהוד וגבורה דלאה, הנעשים מפ"ע וב', דזרוע שמאלי דז"א.

גם טעם היות כך הענין הנ"ל הוא, כדי שיהיה מקום לסבול בו כל פרצוף לאה, ולא תצטרך לרדת בגבול רחל. כמו שהקשתי למעלה, באופן שנתרצו הקושיות הנ"ל, שהרי אין רגלי לאה יורדין רק עד סוף אצילי זרועות של ז"א, ואינה נכנסת בגבול רחל.

ועד"ז היה בקו האמצעי, שעלה האור ממטה למעלה, ונעשית קו האמצעי שבה, שהיא ת"ת שבה. האמנם בחי' יסוד אין בה, כי אין לה רק הת"ת, הנעשה מנגד שלישי עליון דת"ת דז"א, אבל היסוד אינו נעשה בה, עד שיתן לה אמא הנתונה תוך ז"א, בשליש ראשון דת"ת דז"א. כמ"ש בענין כוונת ויעבור, שהם י"ג מדות, ושם יתבאר איך נבקע היסוד דאמא, ויוצא לחוץ, וניתן ללאה, וע"ש היטב.

גם בברכת אבות, בתוכת האל הגדול, נתבאר ענין עשיית פרצוף לאה, ופרצוף רחל. ושם נתבאר, כי עדיין לא נעשה בלאה, רק ז"ת שבה, וגם בחי' הדעת שבה. ובברכת כהנים ע"י נשיאות כפים, נעשין חו"ב ג"כ אל לאה וע"ש.

ואמנם קצור הדבר, נבאר כאן ענין ג"ר שבה, הוא באופן זה, כי דעת של לאה נעשית מן הדעת של ז"א, שהרי כנגדו ממש עומדת לאה כנ"ל. אבל ב' מוחין דחו"ב דלאה, הוא ממש הענין נשיאות כפים של כהנים בעת ברכתם, כמבואר אצלינו בכוונת ב"כ, וע"ש היטב.

והענין בקיצור, כי כדי לעשות בלאה בחי' חו"ב שבה, אז מגביה ז"א ב' ידיו למעלה, כנגד ג"ר, באופן שראשי אצבעותיו יהיו ממש גבוהין נגד ראשו. ואצבעות יד ימינו, יהיה מצד ימין של הדעת. ואצבעות שמאלו, נגד צד שמאל של הדעת. ואז יוצאין האורות בסוד

א"ח ממטה למעלה, דרך קצוות האצבעות, מבין הצפרנים פ) כנ"ל, ואז מתגלין שם, ונעשית בחי' חו"ב דלאה, מב' קצוות הדעת, והם מתפשטין מן הדעת מלמעלה, בסוד אור חוזר. נמצא שהם גבוהים מן הדעת, כי לעולם בחי' חו"ב הם גבוהים מן הדעת, ומתחיל ההארה הנ"ל לעלות ולהתפשט ממטה למעלה בב' צדדי הדעת, ואז נעשו ב' מוחין דילה כנ"ל. ואחר כך חוזר ז"א להשפיל ידיו למטה כדרכו, כי כבר נגמר פרצוף לאה, וא"צ להגביה.

ובזה תבין ג"כ טעם אחר, למה נשתנו זרועות ז"א, להיות נעים ונדיים ומופסקים משאר האיברים, ואין קו ימיני ושמאלי שלימים מלמעלה למטה בלתי הפסק, כמו קו האמצעי. והוא, כדי שיוכל להעלותן כשירצה ולהורידן, וכל זה לצורך תיקון לאה. ועוד יש ט"א, ונת"ל שהוא לצורך ז"א עצמו, שלא ינקו הקליפות ממנו.

השער החמישי

שער לאה ורחל ויתחלק לט' פרקים

פרק א מ"ב

צ) ואחר שבארנו ענין רחל ולאה, נבאר עתה ענין שתיקה, איך נרמזו בכ"מ. הנה הכתוב אומר, הודיעני ה' קצי ומדת ימי מה היא. כי הנה דוד הע"ה, היה מן המלכות כנודע. וגם בסבא דמשפטים, דוד הוי יתיב בעלמא דנוקבא. גם מצינו שהיה בן לאה, בסוד משיח בן דוד, הבא מן יהודה, בנה של לאה. נמצא שהוא נשרש מן שתיקה, וע"כ רצה לחקור ולידע ולהבין בחכמה, בחי' ב' נשים אלה, שהם לאה ורחל, איך היה מציאותן.

וה"ס הודיעני ה' קצי, פ"י, הודיעני חכמה, כדי שאדע בחי' קצי, ומדת ימי, שהם: רחל,

הנהות ומראה מקומות

פ) עיין שער פרצופי ז"ן פ"ב. ובההלים סימן ל"ט ובספר שער הכוונות דרושי צ) עיין ספר שער הפסוקים פרשת ויצא ק"ש דדוש ר.

כי לאה יוצאת מבחי' שם מ"ה גמור, כמו שיש אל רחל שם מ"ה אחר, א"כ כיון שהם שוין בענין זה של מ"ה, איך נשתנו בענין היא הנ"ל, שאין בה רק ט"ז אורות, כמנין הי"א, משא"כ ברחל כנ"ל. וז"ס ומדת ימי מה היא, שמאחר שהיא מ"ה, למה היתה הי"א. עוד יש שאלות אחרות רמוזים בזה הפסוק בענין לאה ורחל, ושכתתים.

פרק ב מ"ח

(א) ובזה יוכן ענין אדה"ר, שהיה לו ב' נשים, א' נקרא לילית, וב' היא חוה. והענין, כי אדה"ר הוא דמיון ז"א, וז"א יש לו ב' נקבות, לאה ורחל. וכבר ביארנו, כי לאה הוא דינין קשין מאד, מפני שהיא אחוריים של אמא, ועוד, שהיא למעלה במקום הסתום. אבל רחל, היא נמתקת, כי היא במקום גלוי של החסדים. והנה ז"א נקרא אדם, כי הוא סוד מ"ה, שהוא הוי"ה דמילוי אלפי"ן, גימטריא מ"ה ואד"ם. ונדע כי פשוט של הוי"ה, הוא העיקר, (ש) כי המילוי הוא בחי' נקבה, לפי שכולה דינין, ומילוי גימטריא אלקים. וגם נקרא מילוי, מפני שכל כח הנוקבא, ועצמות אורחיה וכחותיה, כולם גנוזים תוך הז"א, כי עטרא דגבורה הוא תוך ז"א, ואח"כ יוצא חוץ ממנו. באופן, כי הנוקבא הוא מילוי של הז"א, כי המילוי הוא בסוד העיבור, הממלא תוכיות בטן אמו. לכן המילוי הוא בחי' נוקבא.

והנה מילוי שם מ"ה, גימטריא י"ט, אחר שתסיר אותיות פשוטות, שהוא גימטריא כ"ו, נשאר מילוי גימטריא י"ט, גימטריא חו"ה. ובזה תבין, איך חוה היא אשת אדם, והיא בשר מבשרו. וכבר ביארנו במ"א, כי הז"א יש בו ב' בחי': אחד מהראש עד החוזה, ויש לו שם בחי' יסוד הראשון, אשר בו מזדווג עם לאה.

ולאה, שבהם תלוין מדת ימי וקצי, כי משם נמשך לי חיות. ולהיות רחל היא תחתונה, שהיא מלכות האחרונה, שבסוף י"ס דאצילות. וגם שהיא עומדת ברגלי ז"א, כנגד נה"י שבו כנ"ל. לכן קראם קצי לשון קץ וסוף. אך ללאה קראה מדת, בסוד מה שנת"ל, איך ביארנו בכוונת בשכמל"ו, כי לאה לוקחת הארה, מן ד' מוחין של ז"א, שהם ד' היות, והם מלובשים תוך נה"י דאמא, שסודם ד' שמות אהי"ה, ולאה לוקחת הד' אלפי"ן שבהם, ונעשין ד' מוחין שבה. והנה ד' אלפי"ן גימטריא מד"ת שנת"ל עניינה בענין אחר ע"ש, וזהו ומדת ימי מה הוא.

והנה דוד ע"ה, היה מסופק לדעת, כמה בחי' ושינוים שיש בין לאה לרחל, ורצה לידע סודם. ואחד מהשאלות ששאל דוד ע"ה, הוא לידע ענין א', שנתבאר אצלינו בכוונת בשכמל"ו, כי כתר שלה, הוא ד' אלפי"ן, דד' שמות אהי"ה כנ"ל, בהיותן פשוטין. רק שכל אחד כלול מארבעתן, נמצא שהם ט"ז אותיות, נמצא כי כתר של לאה, הם ט"ז אורות בלבד. אמנם הכתר של רחל, שהם שאר אותיות של ד' אהי"ה הנ"ל, שהם ד"פ: הי"ה, הי"ה, הי"ה, הי"ה. גימטריא פ', במנין וע"ד אורות.

וז"ש, ומדת ימי מה היא, כי לאה נקרא מדת ימי, למה היא לוקחת ר' כמנין היא, שהם ט"ז אורות הנ"ל לבד. אבל רחל היא פי אורות בכתר שלה, והייתי רוצה לשאול, מה חדל אני, שאני מבחי' לאה כנ"ל, ואני חדל וגרוע מבחי' רחל, ולמה הוא כך.

גם רמז באומרו מ"ה הי"א, אל מה שנתבאר אצלינו, כי ז"א הוא הוי"ה במילוי אלפי"ן, שהוא גימטריא מ"ה. והנה יש בו ב"פ מ"ה, א' מהחזה ולמעלה, שיש במ"ה א', כדי להוציא את לאה מאחוריו. ויש לו מ"ה ב', להוציא את רחל, מהחזה שבו ולמטה. נמצא,

הנהרות ומראה מקומות

- (ק) עיין שער הכוונת דרושי ק"ש כוונת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.
- (ר) נ"א ל"ג לוקחת (כת"י).
- (א) פרק זה נתבאר בספר בית שער (א) פרק ה'.
- (ב) עיין שער רפ"ח נצוצין פ"א ושער או"א ואילך.
- (ג) עיין שער רפ"ח נצוצין פ"א ושער או"א פרק ה'.

מבשרו, דינא רפיא, במקום גילוי החסדים, והמשך דברי אדה"ר הם כך: כי הנה ב' נשים היו לו, א' היא עצם מעצמו, וב' בשר מבשרו. אבל לזאת השניה הנקרא בשר, יקרא אשה. ולא לראשונה שהיא עצם, ואינה עדיין נמתקת כנ"ל. ואח"כ נמתקה, בזמן יעקב, בסוד לאה כנ"ל.

ואמנם, טעם אמרו ויאהב יעקב את רחל, ולא לאה, הוא לב' סבות: א', הוא כי הנה יעקב התחתון, אשר בנה עולם, לא היה משיג עדיין בכל מציאות פרצוף ז"א, רק מכנגד החוזה ולמטה, מקום רחל. לכן ויאהב או ג) יעקב את רחל, ולא כתיב ויאהב ישראל שהוא הו"א, שהיה לו שתיהן, לאה ורחל, אבל יעקב אהב את רחל תחתונה כמוהו, שהוא עלמא דאתכסיא, כמבואר אצלינו, שהוא צורת הד' שבקשר של תפלין ש"ר, לכן לא היה רוצה יעקב להזדווג עמה, כי לא היה משיג עד שם.

ווי"ש זהר פ' ויצא דף קכ"ג ע"ב, כי לאה ורחל תרין עלמין, מן העולם ועד העולם, ז' שנין עלמא דאתכסיא כו'. והוא, כי הנה מן המלכות דאמא שברעת דז"א, יצאה לאה מאחוריה, בסוד ד' קשר תפלין ש"ר כנ"ל, ולהיות לאה ד) מבחי' אמא, לכן ז' שנין דילה אתכסיא, והו' הם: כחב"ד, ח"ג, ושליש ת"ת, עד החוזה דז"א, כי אלו הו' בחי', היו מכוסים, בלתי גלויין אל יעקב, קודם שנקרא ישראל כנ"ל, כי אז השיג כל פרצוף ז"א, הנקרא ישראל, כנודע.

ווי"ש ג"כ בזהר ויצא דף קנ"ד, ע"פ וירא ה' כי שנואה לאה, מהכי, דסני ב"נ עריין דאימיה, פ"י, כי לאה נמשכת ממלכות דאמא כנ"ל, שהיא אמא של יעקב. ודע כי חצי ה) אמא נקרא מ"י כנודע, וכשמתפשטים כאן בבחי' לאה, שהם אותיות אלה, נעשית אלהים, לפי שבחינותיה העליונות של אמא, נקרא מ"י,

וחציו האחרון, מהתוזה ולמטה, ששם מקום חסדים המגולין. נמצא, כי יש לו ב' שמות של מ"ה דאלפיין, כנזכר בפסוק הודיעני ה' קצי, ומשניהו יוצאין ב' מלויין, שכל אחד מהם גימטריא חוה.

ואמנם חוה ראשונה עליונה, היא בחי' לאה, וחוה תחתונה רחל. והנה להיות כי בחי' לאה, היא בחי' דינין קשים מאד, לסבה הנ"ל, אע"פ ששם למעלה בעולם העליון של אצילות, היא בחי' קדושה גמורה, עכ"ז בעולם התחתון הזה, שהוא חומרי, לא יכלה בחי' לאה לצאת ממותקת, בסוד הקדושה, בעת בריאת אדה"ר, ויצאה בחי' דינין קשים מאד, בסוד קליפה, חויה בישא, וזהו בחי' לילית, חוה ראשונה (ת) שהיתה מזדווגת עם אדם, קודם שנברא חוה שניה.

ואח"כ יצאה חוה שניה ממותקת, וזו נשארה לאשת אדם, והאחרת נסתלקה, כי היתה עדיין מעורבת בקליפות בתכלית, אשר לכן נק' חוה ראשונה לילית. אבל אח"כ כאשר בא יעקב, ששופריה מעין שופריה דאדם, א) ותיקן פגם העריות של אדה"ר, כנזכר זהר קדושים, ובפרשה תולדות, בענין הברכות שלקח במרמה מן עשו אחיו, אז לקח שניהו, כי אז נתמתקה לאה, והיתה בסוד הקדושה, ונסתלקה מן הקליפה. וז"ס שארז"ל (ב) על ועיני לאה רכות, מדמעות שהיתה בוכה, על שהיתה עתירה להיות בחלקו של עשו, וע"י תפילותיה דמעותיה, נתמתקה, ואז ניתנה בחלקו של יעקב, והבן זה היטב.

והנה בפסוק הזה כתיב, בענין אדה"ר, ויאמר זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי, ובתקונים דצ"ט אמרו, כי הם ב' נשי: חד דגרמי, וחד דבשרא. והענין, כי לאה נקראת עצם, שהיא דינין קשים כעצם, ועוד, כי היא בחי' הצלע, כי הרי לאה מקומה היה אחורי הצלעות, שהם עצמות. אבל רחל הוא בשר

הגהות ומראה מקומות

- (א) ב"מ פ"ד. ב"ב ג"ה.
- (ב) מד"ר בראשית פכ"ב ז' חוה הראשונה חזרה לעפרה.
- (ג) ב"ב קנ"ג. (ג) מלת או ל"ג (כת"י).
- (ד) עיין שער מ"ן ומ"ד פ"ה.
- (ה) נ"א בחי' (דפ"י).

ואפשר כי היסוד הזה העליון, שהוא ראש הת"ת, שם ג"כ לפעמים בחי' הדעת דו"א כשיורד שם כנודע, וצ"ע.

ודע, כי גם מרע"ה, אשר עליו נאמר בזהר (ז) שהשיג עד הבינה, אינו אלא מן הלאה הזאת, הנמשכת ממלכות דבינה, ונעשית ד' קשר של תפילין. וזה סוד וראית את אחורי, כמאמר רז"ל בגמרא (ח) מלמד שהראהו קשר של תפילין. גם ענינו לומר, כי לאה העומדת בקשר תפילין, היא רואה את אחור ז"א, כי היא עומדת, ופניה נגד אחורי ז"א כנ"ל. והנה משה הוא בלאה, וזהו וראית את אחורי, והדברים מובנים.

אמנם הסיבה הב', למה שנאמר ויאבה יעקב את רחל, הוא מובן במ"ש ט) הפסוק, עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו. פי', כי האיש הזה, הוא ז"א, ויש לו תרין נשין, לאה ורחל. והנה לאה, היא בחי' עור כנ"ל. אך רחל היא נפשו ממש, לכן הז"א יתן עורו בעד עור לאה באהבתו אותה. אמנם יש יתרון לרחל על לאה, כי כל אשר לאיש הנ"ל, יתן בעד נפשו שהיא רחל, ולא יספיק בעורו לבד שיתן בעדה.

והנה נבאר טעם אל הנ"ל, למה לאה נקרא עור, ורחל נקרא נפש. והענין כנ"ל, כי רחל היא נוקבא האמיתית של ז"א, והיא בת זוגו ממש, לפי שהוא מכלל הי' נקודות הכוללים עולם האצילות, והיא מלכות האחרונה שבהם. אבל לאה, עיקרה היא אחוריים דאמא, שנפלו כאן למטה במקום הזה, ואיננה אשתו לז"א, רק בדרך השאלה לבד, בהיותה נופלת כאן למטה, נדבקת בעורו של ז"א. אבל רחל היא נפשו, כי המלכות נפש. וז"א רוח, כנודע.

עוד ט"א, כי הנה מקום לאה, היא למעלה, במקום אורות הסתומים, כי יסוד אמא מגיע עד החזה, לכן הארה שלה אינה אלא בחי' עור לבד, ר"ל כמ"ש אצלינו, בענין צורת ד' של קשר תפילין ש"ר, שהיא לאה, וקשר אינו רק

אבל מחצי ת"ת שלה ולמטה, המתלבשים בו"א כנודע, נקרא אל"ה. וחבור הכל ביחד, נקרא אלהים. והנה אלה הנ"ל, נעשית ממנו בחי' לאה הנ"ל, וז"ס בסבא דמשפטים דק"ה, ע"פ מי אלה כעב תעופינה, ע"ש, ותבין דבריו, ע"י מה שבארנו כאן.

ודע, כי לאה זו, תמיד יש לה פרצוף שלם כמו ז"א, ושיעור קומתה הוא מן הכתר דז"א, עד החזה שלו. ועיין לקמן, (ו) ששם נתבאר, שהתחלתה מן הדעת דז"א, וצ"ע. ואפשר שיובן ע"י מש"ל.

וכבר נת"ל, כי יסוד אמא, הוא מתפשטת עד החזה דז"א, אשר שם בחי' הדדים של ז"א, אשר נעשו שם, מבחי' הצירים והדלתות, שיש ביסוד אמא אשר שם, וז"ס הדדים של זעיר אנפין. והנה גם יסוד דלאה, הוא שם מבחורין, נגד דדי הז"א. גם ידעת, כי בחי' חצי ת"ת עליון של ז"א, היה בתחלה בחי' יסוד, כמבואר אצלינו בענין הגדלות דז"א, שהיה מן ו' קצוות, והחג"ת שלו נתעלו ונעשו חב"ד, יהנה"י נעשו חג"ת, הרי כי היסוד נעשה ת"ת. וא"כ נמצא עתה, כי יש שם ג' בחי' של יסודות במקום א', והם: יסוד דאמא, ויסוד דלאה, כאשר תחזור עם ז"א עצמו, להיות פב"פ עמו, להזדווג בו. ויסוד דז"א עצמו, שהוא נקרא ת"ת עתה כנ"ל. נמצא, כי יסוד דאמא, ויסוד דלאה, מתחברים יחד, ונעשו שניהם רחם א', להזדווג בו יסוד ז"א עצמו כנזכר, הנקרא ת"ת הנ"ל, וז"ס, מהכא דסני ב"נ עריין דאימיה, עריין ממש כפשוטו.

ודע, כי פ"א שמעתי ממורי זלה"ה, כי בחי' לאה כאשר מזדווגת עם ז"א עצמו, הוא מזדווג בה, ע"י הדעת עצמו ממש. וז"ס והארם ידע את חזה אשתו, כי זווג זה, ע"י הדעת נעשה. וזווג זה הוא בטמירו, לכן אתכסייא בקדמיתא מן יעקב, ולא נודע שהיתה לאה, עד הבוקר, והבן זה. וצ"ע ליישב, איך מתיישבים שמועות אלו.

הנהרות ומראה מקומות

(ח) ברכות ז'. ט) עיין שער הפסוקים איוב סימן י"ב ושער רוח הקודש דף ה' ע"א.

(ו) פרק ג' ושער יעקב ולא פ"ד.

(ז) רע"מ פרשת פנחס אות קצ"ד.

בחי' עור לבד. אבל רחל שהיא תפלה של יד, יש בה עור בחי' בתים של תפילין ש"י, וגם מוחין ממש, בסוד פרשיות ע"ש.

והענין בקיצור, כי לאה היא נגד מקום הכסוי של האורות, עוברת הארה מועטת דרך עור דו"א לחוץ אליה, מן המוחין שלו, ולא מן המוחין עצמן, רק מהלבושים והכלים שלהם, שהם נה"י אמא, ולכן נרמזת בד' של קשר תפילין ש"ד. כי היא דלה ועניה. ומה שלוקחת צורת ד' כנגד ד' מוחין, אינה רק הארה בעלמא דרך העור, וענין עור, הוא ע"ד הפסוק, ואחר עורי נקפו זאת. וע"ש איך ההארות הפנימיות מכים זה בזה, ומספר הכאתן היא כמנין עורי, ולכן נקרא עור.

ונבאר כאן יותר ונאמר, כי הנה"י דאבא, עומדין מלובשים תוך נה"י דאמא, בראש ז"א ואו"א וז"א, הם ב' אותיות ראשונים של הוי"ה שהם י"ה, י) ומכים זה בזה, אבא הפנימי באמא שהיא בחוץ, כדי להוציא אורותיה לחוץ, ואז נעשה יר"ד פ' ה"א, כ) גימטריא ק"ך. אח"כ מכים הארת ה"א שהיא אמא, בוא"ו שהוא ז"א, לצאת לחוץ, והם גימטריא ע"ח. ואח"כ מכים הארת וא"ו בה"א, שהוא ז"א בלאה החצונה, הם גימטריא ע"ח, סך כל הכאות כמנין רע"ו, הרי איך לאה, בחי' אורותיה כמנין רע"ו, ויוצאין דרך עור של ז"א. וז"ס עור בעד עור, כי עור הנקרא לאה, עוברת האורותיה, דרך עור של ז"א.

אבל רחל, שהיא כנגד אורות המגולין, פשוט הוא שהאורות המגיע לחלקה, שהיא עטרא דדעת שבגבורה, וכן שאר המוחין, אינן ניתנין לה אלא בבחי' מוחין ממש, נמצא שכל מה שיש אל ז"א, יש אל רחל ג"כ, וזש"ה, וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו, וכבר ידעת, כי רחל נקרא נפש, וז"א נקרא רוח. גם נוכל לומר, כי ב"פ עור הנזכר כאן,

הם רחל ולאה, כי גם רחל, הארותיה יוצאות ועוברות דרך עור ז"א לחוץ, וכוננת הפסוק לומר, אף כי שתיהן בחי' עור, והן שוין בזו הבחי', כי הארת שניהן יוצא להם דרך עור ז"א, אך עכ"ז יש יתרון אל רחל מלאה, כי כל אשר לאיש ז"א, שהם המוחין ממש, יתן בעד נפשו, שהוא רחל הנ"ל.

ונחזור לענין, כי זש"ה ויאהב יעקב את רחל, כי היה אוהב ז"א את רחל יותר מלאה, כי לזו נתן מוחין ממש, ולזו הארה בעלמא. ואע"פ שכפי האמת, אם הכתוב מדבר בז"א, הול"ל ויאהב ישראל את רחל, כי ז"א הוא ישראל ואינו יעקב, כנ"ל במקומו, אבל הוא במה שנתבאר סבה, אל משארז"ל ל) כי יעקב הוא בחיר שבאבות. והטעם הוא, כי בתחלה היה יעקב, בסוד יעקב הנעשה מאחורי אבא כנ"ל, שהם אחוריים דאבא, שהוא עליון מאד, ולא די זה, אלא שאח"כ ע"י מעשיו, עלה עוד, ונמשך לו נשמה מן ז"א ממש, הנקרא ישראל. ולפעמים משמש בשם יעקב, ולפעמים בסוד ישראל. לכן כל הקורא אותו יעקב אינו עובר בעשה, מ) לסבה הנ"ל. אבל אברהם ויצחק, הם בחי' חו"ג שבז"א, והם בחי' פרטיות שבז"א, ואינו פרצוף גמור לבדו, ולכן יעקב הוא בחיר שבאבות.

גם לכך נ) הקורא לאברהם אברם עובר בעשה, כי אות ה' שנתוספה בשם אברהם, היא הה"ה, אשר לעולם אינם משתנים, ואינם הסרים. אמנם בחי' פרצוף ישראל, או יעקב, משתנה כפי הזמנים. ונמצא, כי גם שכתוב ויאהב יעקב את רחל, אפשר שמדבר בז"א עצמו, אשר גם הוא בהיותו בסוד ו"ק, הוא כדוגמת יעקב, ובגדלותו נקרא ישראל.

וזש"ה, לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים, פ"י בקטנות ז"א יש לו מוחין דקטנות, מבחי' שם אלהים כנ"ל.

הגהות ומראה מקומות

- ק"ד שלימו דאבהתא הוה יעקב. ובאות שנ"ד יעקב איהו תושבחתא דאבהו.
- מ) ברכות י"ג.
- נ) שם.

- י) נ"א ואו"א וז"א הם ג' אותיות יה"ו ולאה ה"ה אחרונה של השם (כן הגיה הרא"ש ז"ע ה'ו).
- כ) עיין שער החשמל פ"א.
- ל) ב"ר ר"פ ע"ו. ובזהר פרשת ויצא אות

הקטנה רחל. וז"ס שארז"ל פ) ועתה ישראל מה ה' אליך שואל מעמך כי אם ליראה, אטו יראה מילתא זוטרתה היא, והשיבו הן, לגבי משה מילתא זוטרתה היא.

וכבר נת"ל, כי לאה יוצאת מן הארת המלכות דאמא, המתלבשת בז"א, בסוד מוחין. ואמנם הנה"י שלה, הם נעשין לבושין דג' מוחין דחב"ד דז"א, אמנם המלכות דאמא אינה משמשת כלל לז"א. וז"ס מה שארז"ל צ) על ענין הו' רקיעין, אשר תחתון שבהם נקרא וילון, אינו משמש כלום, אלא יוצא ערבית ונכנס שחרית.

והענין הוא, כי הרקיע הוא, אשר נקרא דרך סתם דקיע, אשר בו קבועים, חמה ולבנה כוכבים ומזלות. והוא בחי' היסוד דתבונה, שהוא הנקרא רקיע בכ"מ, והוא ו' זעירא, בסוד נוטה שמים כיריעה, ובו קבועים חמה ולבנה וכו', לפי שכל האורות כולם יצאו משם, כנודע כי חמה ולבנה שהם זו"ג, הם קבועים בו, ומשם הם יונקים, זה מן החסדים, וזה מן הגבורות, העומדין ברעת המלוכש ביסוד דתבונה הזה.

והנה הכוכבים, הם אורות החסדים היוצאין משם, ונופלין תוך יסוד דז"א כנודע, ומכים שם בכה, ומתפורים, ונעשו ניצוצין דקין, אשר הם סוד הכוכבים המאירים. וז"ס ומצדיקי הרבים ככוכבים, כי מצדיקי רבים, שרשם מן יסוד, הנקרא צדיק, והם מקבלין הארת הכוכבים של החסדים שבתוך היסוד, מאירין כמותן.

ונלע"ד ששמעתי ק) ממורי זלה"ה, כי המזלות הן נקודות, והן מן ניצוצין הנעשין ביסוד, מנפילת הגבורות גם הם מלמעלה עד היסוד דז"א, ומכין שם, ונופלין ומתפורין ונעשין ניצוצין. והנה המלכות של התבונה,

כי בזמן הקטנות אין לו רק ב' מוחין, כי הקטן אין בו דעת, שהוא המוח הג' רק חו"ב, והם ב' שמות אלהים, שהם גימטריא יעקב. ובזמן גדלותו אז נקרא ישראל, לפי שנכנסין המוחין דגדלות, ודוחין המוחין דקטנות למטה כנ"ל, וז"ש כי שרית עם אלהים, כי שורה עמם ויכול להם לדחותן למטה, והבן זה.

פרק ג מ"ח

ו) ועתה נבאר בחי' התקשרות שיש בין לאה ורחל יחד, ובו יתבאר כמה פסוקים, וכמה מאמרי רז"ל. והנה רז"ל פי' על פסוק, עקב ענוה יראת ה' ע) מה שעשתה יראה עטרה לראשה, עשתה ענוה עקב לסולייטא. ביאור הדברים האלה, כי שורש נשים האלה של ז"א, שהם לאה ורחל, נקרא ענוה ויראת ה'.

ואמנם רחל נקרא יראת ה', ראשית חכמה, כי היא ראשית כל הספירות מתתא לעילא, והיא פתח לכולם. והיא הנקרא אשת חיל יראת ה', שהם סוד ושמתי כ"ד כ"ד שמשותף, שהם גימטריא חיל. אבל לאה נקראת ענוה, לפי שהיא למעלה באחורי רישא דז"א, ונודע כי הענוה ניכרת באדם, בהשפל ראשו, וכופפה למטה נגד פני אדם, מפני ענותנותו, ונכנע לפני מי שגדול הימנו.

וז"ש והאיש משה עניו מאד, כי הנה נתבאר במ"א, כי משה לקח צפורה, והיא א' מן ר' בחי' שיש ללאה, וכולן נקרא לאה על שמה, וצפורה א' מהם, שהיא ג"כ עומדת למעלה נגד דעת ז"א. והרי נתבאר, איך משה לקח מדת ענוה העליונה. אבל רחל, שהיא ה' תתאה הקטנה, הנקרא יראה ה', זוטרתה היא לגביה משה, בסוד שם הגדולה לאה, ושם

הגהות ומראה מקומות

פ) ברכות ל"ז:

צ) חגיגה י"ב:

ק) עיין שער טנת"א פרק ז'. ושער מ"ן ומ"ד

פס"ו. ושער ציור העולמות פרק ב'.

ס) עיין בשער הפסוקים ויצא דף מ' ע"א.

זבספר בית שער לכונות מן אות קס"ח ואילך

נתבאר כל פרק זה.

ע) מדדש רבה שה"ש פ"א.

היא הנקרא וילון, ר) אינו משמש כלום אל ז"א, אמנם מאיר את הארתה, ומוציאה לחוץ לצורך לאה, העומדת מחוץ לז"א.

ואם כן מאחר שלא יוצאת מבחי" מלכות זה של תבונה, אשר היא בחינת עטרה של היסוד שבה כנודע, וזכור זה. א"כ נמצא, כי מקומה הוא ברעת ז"א, כי שם מקומה העיקרי. וגם לאה היוצאת מהארתה, מוכרח הוא ששם מתחיל שיעור קומת הכתר (ש) שבה, עד למטה, עד החזה הנ"ל.

ואמנם רחל, מתחיל הכתר שלה מהחזה ולמטה, עד סיום רגלי ז"א ממש, באופן כי בסיום רגלי ועקבי לאה, משם מתחיל כתר רחל, למטה מרגלי לאה. ושארז"ל, מה שעשתה יראה עטרה לראשה, עשתה ענוה עקב לסולייתא, ר"ל רגלים דלאה, שהיא הנקרא ענוה, עשתה יראה שהיא רחל, כתר לראשה כנ"ל.

אבל הלשון עדיין צריך ביאור, כי מלשון רז"ל נראה, כי מהעקב עצמו של ענוה, נעשית עטרה ליראה, ולא אמרו שכתר היראה היא תחת עקב דענוה. לכן צריך לבאר הענין יותר בפרטות, כי הנה כפי הנ"ל נמצא שמראש כתר דלאה, עד סיום רגלי דרחל, הם ז"ס: דעת חג"ת נה"י, כי המלכות שבז"א, היא עצמה שורש רחל כנודע, ומהראוי היה, ששתי נשים הללו, אחת אהובה רחל, ואחת שנואה לאה, לא יוכל להסיר חלק השנואה, בעבור האהובה, כי חלק כחלק יאכלו שניהן, וירשו מקום בעליהן ז"א, שוה בשוה, ותקח לאה ג"ס וחצי, שהם דעת חו"ג וחצי ת"ת העליון, ותקח רחל מחצי ת"ת ולמטה, עד סיום רגלי ז"א, שהם ג"ס אחרות, וחצי תחתון של ת"ת, ואמנם אין הרבר כך, אלא שלא לוקחת שליש עליון מג"ש דת"ת, (דז"א עד החזה אך רחל וכז) ורחל לוקחת כל ב"ש תחתונים דת"ת דז"א, לכתר שלה, כמבואר במ"א, ושם

נתבאר טעמים רבים, ואחד מהם הוא, שבחזה נשלם יסוד אמא, לכן משם ולמטה, שאורות החסדים ההם בגלוי, נבנית רחל באחורי ז"א, וכזו נת"ל.

והנה בזה, תהיינה צרות זו לזו, ותפול ביניהן קנאה על הרבר הזה, לכן מה עשה המאציל העליון, עשה באופן, ששליש עליון דת"ת, יהיה כולו ללאה, ושליש תחתון כולו לרחל. אבל שליש האמצעי, יהיו שני אחיות משמשות שוה בשוה, ויהיה ברשות ושותפות שניהן. כלומר, כי שיחלק שליש אמצעי לבי חלקים, א"א, כי כולה בחי' א', ואינו מתחלק. אבל יהיה כתר של רחל עולה עד שם. וגם רגלי לאה יורדים עד שם. ומתלבשים רגלי לאה, בכתר של רחל, כשיעור שליש אמצעי בלבד, והרי שתיהן משתמשות בשוה. וזה שארז"ל, מה שעשתה ענוה עקב לסולייתא, שהם רגלי לאה. מהם עצמם, נעשה ראש וכתר של רחל, הנקרא יראה.

אמנם דע, כי פעמים שרחל לוקחת כל מקום אותו שליש אמצעי, ואין רגלי לאה מתפשטים בתוך כתר רחל, כשיעור שליש ההוא. וז"ש אצלינו בכוונת ק"ש, בפ' ואהבת, צריך לכיין לתת ב' אורות לרחל, כמנין ואהבת, שהם ב"פ אור, ורחל נקראת א"ת, כמ"ש למטה (ת) בע"ה, כמארז"ל (א) אתין וגמין רבייין הם. וזהו ואהבת את, ר"ל שתאהב את רחל הנקראת את, והוציא בלשון אהבה, ע"ד ויאהב יעקב את רחל, כי האהבה יתירה הוא, שנתן לה חלק יתר על לאה כנ"ל, והם ב' אורות אלו, כמנין ואהבת כנ"ל.

והאורות הללו, הנה הם בחי' הב"ש התחתונים של ת"ת כנ"ל. ולפי ששליש העליון הוא במקום הסתום, אבל אלו הב"ש הם במקום הגלוי, שמאירין החסדים, לכן נקרא אור אור. וענין זה נת"ל (ב) בענין הכתר של רחל, שהוא ב"ש דת"ת דז"א, הנקרא ב"פ אור אור.

הגהות ומראה מקומות

- (ר) עיין שער הפסוקים ויצא על פסוק ויגנוב רחל.
- (ת) להלן פרק ה'.
- (א) ירושלמי ברכות פ"ט ח"ה.
- (ש) עיין לעיל פרק ב'. ולהלן פרק ה'.
- (ב) שער לידת המוחין פרק ב'.

ואינה נותנת ממנה אל לאה אחותה. (א)
והנה ענין תרפים אלו, הוא לשון תורף,
שהוא מקום ערוה, כמו בית התורפה הנזכר
בגמרא, והם בחי' ב' רגלים של לאה, הנכנסין
ומתלבשין תוך כתר רחל כנ"ל, לכן אמר
תרפים, לשון רבים, שהם ב' הרגלים. וביאור
הענין, כי הנה מקום פתיחת יסוד אמא תוך
ז"א, הוא בחזה שלו, נמצא שגילוי ופתיחתו,
הוא בשליש האמצעי, וזהו פתיחת וגילוי בית
התורף, אשר שם של התבונה.

ואמנם ענין גניבת רחל את התרפים, ואיך
עי"ז לא הגידו ללבן כי ברח יעקב, הענין
הוא, כמ"ש אצלינו בדרוש בלק ובלעם ועזא
(ו) ועזאל ע"ש היטב, ושם נתבאר, כי הנה
המקום הזה, הוא בחי' עץ הדעת ט"ו,
(ראצילות) (בנגה ראצילות) אשר בו חטא
אדה"ר וחוה, כי שם הוא מקום גלוי החסדים
של הדעת דו"א בחזה שלו, ולכן יש שם
יניקה ואחיה אל החצונים, הנקרא רע בעצם.

בסוד ושמתי כדכ"ד שמשותיך. אבל כתר של
לאה, אין בו רק אור א' לבד, כנ"ל שם באורך,
ויתבאר לקמן. ג)

נמצא, כי יש זמן שלוקחת רחל ב"ש
לברדה. ויש זמן, ששליש אמצעי אע"פ שהוא
לעולם שלה, עכ"ז, יש זמן שרגלי לאה
מתלבשין בכתר שלה, בתוכו ממש, כשיעור
שליש אמצעי (גם לפעמים לוקחת רחל שלישי
בגנבה ממש, כשיעור שלישי זה אמצעי) לבד.
אבל לעולם שיעור כתר של רחל, הוא ב"ש.
וז"ס ותגנוב רחל את התרפים אשר לאביה,
פי', כי מקום השליש האמצעי, שלפעמים
לוקחת אותו רחל לה לעצמה בלבד, דרך
חטיפה וגניבה, נקרא תרפים. נמצא, כי לבן
הוא לובן העליון, שהוא אבא עלאה. ולו ב'
בנות: רחל, ולאה, כנזכר וזהר פרשה ויצא
דקס"ב, על וללבן שתי בנות, ע"ש. ולפעמים
גונבת רחל מן לאה שלישי האמצעי הנקרא
תרפים, ולוקחת לה לברדה, כי ממון אביה הוא.

הגהה

(א) והנה ד' לבן רומז לחכמה, שנקרא
לבנון. ויעקב רומז, לז"א. ורחל רומז, לנוקבא
דו"א. לכן, לבן חמיו של יעקב. והנה ידוע,
כי זהב חשוב יותר מן הכסף, לכן הגבורות
חשובים יותר מחסדים. ושארז"ל ה' צדיקים
יושבין ועטרותיהן בראשיהן, שהיא נוקבא,
גבורה, עטרת בעלה, שהוא חסד. והנה זהו
בזמן מתוק הגבורות, אבל כשעדיין אינן
נמתקים, אז ודאי החסדים חשובים מהגבורות.
ולכן קודם שנתקן לבן, היה רומז בו מתחלה
חכמה, שהוא ל"ב מלבן, ל"ב נתיבות חכמה,
ואזו"כ ך' שערי בינה, שהיא הנקבה. אבל
אחר שנתקן, נתגלגל בנבל הכרמלי, אז היתה
הנוקבא עטרה לבעלה, שהנ' שהיא בינה,
נש"ב, באה מתחלת התיבה של נבל, ואח"כ
חכמה, שהוא ל"ב נתיבות. ואפילו החכמה,

נלע"ד חיים, שזהו רמו הכתוב, כולו
הפך לבן טהור הוא. ר"ל, כשיהיה לבן כולן
הפוך, שהנר"ן תהיה קודם הל"ב, וגם הל"ב
יהיו מהופכים, הב' קודם הל', שזה יורה
שהבינה שהיא נקבה, תהיה עטרת בעלה,
שיתוקנו הגבורות, וזהו כולו הפך לבן, שמלת
שיתוקנו הגבורות, וזהו כולו הפך לבן, שמלת
לבן כולה יהיה מהופכת, ויהיה נקרא מסופו
לראשו נבל, אז טהור הוא, ר"ל זה יורה,
שהבינה הנקרא הוא, שממנה עטרה דגבורה,
נטהרה וזהו טהור הוא.

הגהות ומראה מקומות

בסוף פרק זה (ה"ו). ועיין לעיל שער עקודים דף
ע"ה ד"ה ופי' הענין. (ה) ברכות י"ז.
(ו) עיין שער הפסוקים דף ק"ב ע"א.

(ג) בפרק ז'.

(ד) מכ"י מהרח"ו וזה"ה מספר ע"ה שייך

היכל נוקבא שער לאה ורחל

וז"ש מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם.

וכבר נתבאר אצלינו בדרוש בלק ובלעם, כי בחי' בלעם היה מהאורות היוצאין מאותן עקביים דלאה, הנבלעים תוך כתר רחל אל החצונים, וזהו פי' בלע"ם. ולכן היה הולך להררי קדם, אצל עזא ועזאל שיניקתן משם. וכבר נתבאר אצלינו, כי לבן הארמי אבי אביו של בלעם, והוא עצמו נתגלגל בבלעם, וממנו למד בלעם בן בנו מעשה כשפים, וחכמה הזאת, חכמתו של לבן הארמי, אשר שיבח עצמו ואמר, יש לאל ידי לעשות עמכם רע. וע"ד הנאמר בבלעם, כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר.

זה ענין חכמת התרפים אשר ללבן, אשר ע"י אלו התרפים, היה משיג כל הארותיו. וכאשר רחל גנבתם, לא יצאו האורות ההם, אל עקבי של לאה לחוץ, אל החצונים להאיר להם, ולא ידע כי ברח הוא. באופן, שהתרפים הם בחי' אורות, היוצאין אל החצונים, מן התורף של התבונה, שהוא יסוד שלה, המלוכש במקום החזה של ז"א.

פרק ד מ"ת

גם ענין זה הוא חטא של אדה"ר בעץ הדעת טו"ר, כאשר בארנו לעיל, כי זהו מקומו, והוא עצמו משארז"ל (ז) שחטא חוה היה, שסחטה ענבים ונתנה לו. ופירוש הענין, כי הנה העקביים של לאה, הנכנסין בכתר רחל, הם בחי' ענבים, גימטריא עק"ב, בסוד עקב ענות הנ"ל. והיין שבענבים, הם דינין שבעקביים האלו. ונודע, שאין החיצונים ניזונין, אלא מפסולת היין, מן השמרים שבו, שהם שיורי הדין הקדש. (וחוה גרמה) והנה זה השפע שיונקים החצונים, הוא דין קשה, יהוא יין עכור מלא שמרים, והוא בלוע תוך העקביים של לאה, דמיון היין הבלוע תוך הענבים, וחוה סחטה אותן הענבים, וכוונתה

משא"כ למעלה, כשהאורות מכוסים, הנה הארת ה"ח אלו, המתגלים ויוצאין אל החצונים, הוא ע"י אותם הרגלים של לאה, הנכנסין תוך כתר רחל כנ"ל. והם כנגד פתיחת פי היסוד של תבונה, כי כאשר האורות ההם יוצאין מן היסוד רתבונה, עד מחוץ אל ז"א, לעשות כתר לרחל כנודע, אז ע"י התלבשות רגלי לאה תוך הכתר של רחל, האור מתמעט ונחשך, ואינו יכול לצאת ולעבור האור ההוא, על צד פני רחל כנודע, כי היא עומדת אב"א עם ז"א. ובתחלה האורות פוגעין באחוריים, ואח"כ משם עוברין עד הפנים שלה, ולהיות העקביים של לאה שם באמצע כתר של רחל, אינו עובר האור עד פני כתר של רחל, כי אלו ב' עקביים של לאה מפסיקין לגמרי, והם לוקחין האורות היוצאין מבפנים. ונודע כי העקביים של לאה, הם דינין קשים וגמורים לגמרי, כי נ"ה אינון, אשר כל בחי' נ"ה הם דינין, להיותן הקצוות הקרובים אל הקליפה, ובפרט שנקרא בלשון לבר מגופא, כנודע כי נ"ה אינון לבר מגופא. ונוסף ע"ז, כי הם רגלי לאה, אשר כל בחי', הם דינין קשים, להיותן בחי' מלכות רתבונה כנ"ל, והתבונה עצמה היא נה"י של בינה, שהם אחרונות שבה. והבינה עצמה אמרו עליה בזהר דדינין מתערין מינה. ולא עוד אלא שלאה עצמה, היא מן אחוריים של מלכות רתבונה, ואינה בחי' פנים, ובפרט כי אינה רגלים שלה, אלא בחי' תחתונה שברגליה, והם בחי' עקביים כמ"ש בע"ה.

והנה כפי כל הטענות הנ"ל, נמצא כי אלו העקביים דלאה, הם דינין גמורים, לכן יש מקום אחיזה ויניקה אל הקליפה, וכמ"ש בדרוש בלק ובלעם ועזא ועזאל, ששרשם הם בחי' ד' אורות הנ"ל, שבאותן תרין רגלים ועקביים דלאה, שמשם יונקים החצונים, לכן היה הולך בלעם אל הררי קדם, אל עזא ועזאל, כמ"ש בזהר שקודם שבו בלעם אל בלק, הלך והסגיר את עצמו בהררי קדם, עם עזא ועזאל.

הנהרות ומראה מקומות

(ז) מדרש רבה בראשית י"ט ה'. ועיין בספר בית שער לכוונות מן אות קצ"ו ואילך.

דז"א. וענין דשוי חשך בין כתר לעילת העילת, כאשר נתבאר אצלינו באורך, ביאור ענין חטא אדה"ר. ובענין אותן ד' חכמים שנכנסו לפרדס.

מ"ב י) גם את, לרבות אך רק למעט. סוד הדברים אלו, שכבר נודע, שפרצוף ז"א כלול ב' נשים, לאה ורחל. והם ב' בחי' שהם ב' רבויים, וב מעוטים כ) בפרצוף א' דז"א. כי לעולם הרבוי בנוקבא, כי תחלה נברא האדם, ולקח הקב"ה הצלע, וריבה בה, ונברא משם הנוקבא. והנה מהחזה ולמעלה שהוא מקום הסתום, שם היא לאה מאחור, ונק עלמא דאתכסייא, ויש לה רבוי ומיעוט, ומיעוט הוא, כי לפעמים היא בחי' י' מי"ס דאחוריים דאמא כנודע, והיא חיצונית דמלכות דאמא, ואין בה רק אחוריים דספירה, וזהו אך למעט, אך לאה, כי היא בחי' י' דאחוריים דאמא, אשר בה שם אהי"ה, כמנין אך. ויש בה לפעמים ב' רבויים, שהם: גם את, כי הנה היא לוקחת מהלבושין של ד' מוחין, שהם ד' שמות אהי"ה במלויין.

ואמנם בתחלה לקחה כללותן לבר, שהם ד' אותיות הראשונים, והם מספר היותר רב, והם ג"כ יותר מעולות ורבות, שמהם נעשה הכתר שלה, וד' אלפין שהם גימטריא מדת, כאשר בארנו ע"פ זמדת ימי מה היא. והנה מדת, כמנין ג"ם א"ת, אשר ב' רבויים אלו, הם בלאה, והם סוד הכתר שלה הנ"ל, הנעשה מד' אלפין, הרמוזין בד' גדולה דאחד, שהיא לאה, כנ"ל שם.

עוד ט"א גם את לרבות, שהנה לאה יוצאת מהחזה דז"א ולמעלה, ותפסת הגי' קוין שלו, אשר בהן ד' ספירות חו"ב חו"ג, שעדיין אין לה חלק ברעת, והם סוד מ'. והנה ד"ס כל א' כלול מי, גימטריא מ'. וי' כלול מי, הרי ת', והם מדת, במנין ג"ם א"ת.

היתה שעי' הסחיטה ההיא, יצאו השמרים הבלועים שם. ומהם שתו אדם חזה, מן היין ההוא, כוס התרעלה, חלק החצונים, הנקרא סטרא דמותא, ולכן נענשו בענין המיתה, וגרמו עליה מיתה.

ואפשר גם כן, שזה סוד מיתת רחל מחמת התרפים, ח) כמאמר רז"ל.

זהבט נא וראה, כי ענבים, גימטריא עק"ב, כנזכר לעיל, לכן אין נדרכות הענבים להוציא מתוכם יינם, אלא בעקביים. וענבים אלו הם לשון רבים, שהם ב' עקביים הנ"ל, אשר כל א' מהם הוא נקרא אלקים, להיותה דינין כנ"ל. והנה ב' רגלים, הם ב' שמות אלקים, (ועם י' אותיות שלהם ג"כ, גימטריא ענבים) והם גימטרים עק"ב, כי אלהים שהוא שורש הדין, בבחי' ענבים, ובתוכו גנוז היין ומובלע בתוכו. ולפי האמת, כיון שהם ב' שמות אלהי"ם, וגם ענבים מיעוט רבים שנים, למה הם גימטריא עק"ב כנ"ל, שהוא לשון יחיד. הענין, כי להיותן מובלעים ב' העקביים בכתר דרחל כנ"ל, מתאחדים, ונעשים עקב אחד, וזה עקב ענוה, ולא כתיב עקבי הענוה. ונל"ח ששמעתי ממורי זלה"ה, כי זהו גם כן סוד מ"ש פרשה ט) תצוה, ובספרא דצניעותא, דינין דנוקבא תקיפין ברישא, ונייחין בסופא. כי הנה בכתר דרחל, שם הם עקביים דלאה, שהם תוקף הדינין כנ"ל.

והנה נתבאר ענין חטא אדה"ר, איך היה בעץ הדעת, שהם בב"ש תחתונים של ת"ת דז"א, שהם אורות נגלים של הדעת, מבחינת החסדים שבו. גם תבין מאמרי זוהר, שנראה חלוקים זע"ז, כי בקצת מקומות נראה, שחטא אדה"ר היה בנוקבא, ויש שנראה, שהיה בזכר. ויש שנראה, בכתר, ששם חשך, כנזכר בתקונים וזוהר פרשת בראשית. והכל אמת, כי הוא הכתר, והוא דנוקבא רחל, והוא במקום חזה

הגהות ומראה מקומות

(י) עיין שער הפסוקים בראשית דף ו' ושער מאמרי רז"ל מסכת חגיגה דף ד' ע"א.
(כ) נ"א ל"ג מן בפרצוף א' עד והנה (כת"י).

ח) מד"ר פ' ע"ד ט'.
ט) אות קמ"א ובשער הכוונות דדושי ר"ה ד"א. ובתלמוד ע"ס שיעור ט"ז בלוח התשובות לענינים תשובה רכ"ז.

אשר משם אותיות, כי לפעמים מאירין בה הג"ם א"ת שהם בלאה).

פרק ה מ"ת

(ל) גם נבאר ענין משארז"ל אתין וגמין רבוין הם, כי מדבר על ענין ב' בחי' לאה ורחל. והנה נת"ל איך לאה לוקחת מן המוחין של ז"א, בחי' ד' אלפי"ן של ד' שמות אהי"ה, המלביש נה"י דתבונה, שבתוכם מתלבשין המוחין, והם גימטריא מר"ת, בסוד ומדת ימי מה היא כנ"ל. והנה בתחלה לוקחת אותן לאה, שהיא למעלה, קרובה אל מוחין דז"א. אח"כ יורדין ברחל, וזהו ענין אתין וגמין, שהם רחל ולאה, שהם באים מרבוני המשכת השפע אשר בז"א במוחין שלה, יוצאין מהם לחוץ בבחי' שתיהן הנ"ל, לכן נקרא רבוין: ע"ש שנתרבים ונגדלין, ויוצאין מאחוריו, מתוספת ורבוני הארת המוחין שבו, יוצאין ב' רבוים הנ"ל, שהם רחל ולאה. ורחל היא הנקרא את, וכנזכר בזוהר (מ) דכל אתר את היא נוקבא. וגם היא לאה. והענין הוא, כי מן הר' אלפי"ן, שהם גימטריא מר"ת, נחלקה הארה, וכמספר י"ס ממדת, לוקחת לאה. וא"ת ממדת, לוקחת רחל, ושתיהן: גם, את: גימטריא מדת כנ"ל. והטעם לזה, שמעתי ממורי זלה"ה, ושכחתי ואני מסופק מהו ששמעתי, לכן אכתוב כל מה ששמעתי. הנה לע"ד, כי הטעם אשר לוקחת לאה ג"ם אורות הוא, כי הנה אורך התפשטות לאה בז"א, הוא ב' ספירות בקו ימין, והם חכמה חסד, וב"ס בינה וגבורה בקו שמאל. כי הקו האמצעי שהוא הדעת, אין למנותו, כיון שאנו מונין קו ימין ושמאל. והנה הם ד' ספירות, כל א' כלול מ'י, גימטריא מ'. ועוד שליש עליון מן הת"ת, שהם כמספר ג', הרי ג"ם. גם נלע"ד ששמעתי, כי הנה התחלת לאה מן הדעת, הכולל חר"ב נ). וגם חר"ג ממש, שהם זרוע ימין ושמאל הז"א, הם

עוד יש בחי' רבוי א', והוא, כי כל אותן ד' ספירות, אשר כל א' כלול מ'י, הרי מ'. וגם תופס שליש המכוסה דת"ת, והוא שליש מ'י, דהיינו ג', הרי ג"ם. וגם לאה היא מלכות דאמא, אשר בה עיקר הכ"ב אתון, (גדולות הם בבינה, אשר בה לאה, והם) מא' עד ת', הרי את. הרי גם א"ת לרבות.

ועוד יש רבוי אחר, כי היא אחוריים דבינה, ובה אהי"ה, והוא דאחוריים העולה מ"ד, תסיר האלף נשאר גם. וזהו גם לרבות. (והנה גם ברחל, יש ג"ם א"ת, א"ך ור"ק, ונבאר קודם ברחל) ואך ור"ק, שהם ב' מיעוטים, הם ברחל. שהנה היא מקבלת מיעוט אורות דלאה, כנודע בכוונת ק"ש, ולכן היא דין. וגם שאין לה הארה עליונה, נשאר במיעוטה, והיא דין. שהנה היא בחי' של אדני, וג' אותיות דין שבה, ה"ם, נגד ה"ג שבה, והם ש"ך ניצוצין דדין הגמור, כי הם אותיות דין. וזהו א"ך ר"ק, שהם ש"ך דינין, כשהוא במיעוט בלתי הארה עליונה (כי א' כבר לקחה לאה) כנ"ל. ובבא אליה הארה מאמא, מהאלפי"ן שבשם אהי"ה, או נתוסף בה הארה ומיתוק, והם ה' אלפי"ן, (נעשה אדני דינא רפיא) ועם ה"פ דין, יהיה שכ"ה, דהיינו נערה טובת מראה, אך בעת המיעוט, היא א"ך ר"ק, בגימטריא ש"ך, וזהו א"ך ר"ק, דהיינו ר"ק מא"ך, כי אך הוא רומז לשם אהיה, שהיה חסרה אור דאלפי"ן הנ"ל, לכן הוא דין נער. מה שאין כן בקבלתה מן האלפי"ן, היא נערה, שנעשה הדין ממותק.

(ונבאר עתה ג"ם א"ת ברחל, כי הנה מקבלת הארת כ"ב אתון, מא' עד ת', מבינה, ע"י ז"א, כמ"ש בברוך אתה בעמידה, והוא אותיות שליש תחתון דז"א, ונהי"ם. הרי ג"ם. וכ"ב אתון, הרי א"ת, וזהו ג"ם א"ת ברחל. והנה ג"ם וכ"ב אותיות, גימטריא אדני, שהוא ברחל. והנה הג"ם מאיר ברחל, מצד לאה. והכ"ב אותיות, הוא מלאה, מלכות דתבונה,

הגהות ומראה מקומות

(מ) בראשית א אות ש"ה.

(נ) עיין שער דרושי הצלם פ"ב כלל ז'.

(ל) לעיל פ"א ועיין שער מאמרי רז"ל דף

ט' ע"ב.

ואלו הן: בעלותי ההרה לקחת לוחת האבנים לוחת הברית. ואם תדקדק בהם, תמצא שינוים רבים: פעם אחת נקרא בב' שמות משותפות. והם לוחת אבנים, לוחת הברית. ופעם אחרת נקרא, לוחות אבנים לבד. או לוחות הברית לבד. ופ"א לוחות סתם, בלי שם לויי. וכמה דקדוקים אחרים, יתורצו בכלל דבריניו.

כבר נתבאר אצלינו, כי ברור המדבר, היתה נוקבא דו"א בבחי' אב"א עמו, ונמשך עד שנבנה בית ראשון, שאז חזרה פב"פ, ואפי' בימי החול. ואלמלא לא חטאו ישראל בעגל, הרי היו ראויין שאז יחזרו זרין פב"פ, כבימי בהמ"ק, וזה ע"י קבלת הלוחות.

ואמנם דע, כי כל בחי' הלוחות, הם סוד נ"ה. ומ"ש בזהר ובסבא דמשפטים, על והלוחות מעשה אלהים המה, שהם אותיות: ו"ה לוחות. כי זרין שהם אותיות ו"ה של הוי"ה, הם עצמן בחינת הלוחות, אין זה קושיא ממאמר זה, כי כבר נתבאר בזהר ובתיקונים, דאיהו בנצח, ואיהי בהוד. הרי כי הזרין עצמן הם נ"ה.

וביאור הענין, כי הנה נודע, כי קומת נוקבא דו"א, הוא בנ"ה של הו"א, כי ג"פ שיש בכ"א מהם, מתחלקין בה, באופן זה: ב"פ עליונים, ח"ב שבה. וב"פ אמצעיים, חג"ת שבה, שהם גוף שבה. וב"פ תתאין, הם נ"ה שבה. ועתה כשעלה משה לקבל הלוחות, לקח מצד גוף של רחל, אשר הוא כנגד ב"פ אמצעיים. דנ"ה שלו, אשר בחינה זו נקרא לוחות אבנים. ומצד נ"ה דו"א, אשר בחינה זו שלו, נקרא לוחות הברית. כי נקבה נקרא אבן, והזכר נקרא ברית. ולהיות מצד גוף הנוקבא, שהוא הת"ת שבה, לכן נכתב לוחות, מלא ו' ראשונה, כי ת"ת ו' ראשונה, ויסוד ו' שניה, כנודע בסוד ו"ו.

וגם לסבה זו, לא אמר שתי לוחות, לפי

ד"ס, שהם מ', ושלש הת"ת הם מ"ג. וכל שאר האורות לוקחת רחל.

וגם נלע"ד ששמעתי ט"א, כי הנה הו"א יונק מן הפנים דנה"י דתבונה, המתפשטים בתוכו כנודע, אבל הנקבות שהם לאה ורחל, יונקים מן אחוריים דתבונה, כי לטעם זה נקרא הזכר ונקבה, קדם ואחור, והנה עיקר תבונה הוא נגד לאה, כי רחל היא מתחלת אחר שנגמר יסוד דתבונה, אשר משם ולמטה מתגלה יסוד אבא. נמצא כי עיקר יניקת לאה, הוא מהתבונה, ויונקת מהאחוריים שלה כנ"ל. והנה אחוריים של תבונה, הוא רבוע של אהי"ה, (א) שהיא בחי' אחוריים כזה: א, א"ה, אה"י, אהי"ה, שהוא גימטריא מ"ד. וגם מאורות ההם לוקחת לאה, ואור אחד מהם ניתן אל רחל, הנק' ת', לסבת היותה נגד ד"ס דו"א, תנה"י, שהם כל א' כלול מ"י, וי' מ"י, הרי ת'. ועוד אור א' שלוקחת ממ"ד אורות של לאה, הם א"ת ברחל. אמנם אור א' שלוקחת רחל מלאה, הוא עקב ענוה הנ"ל, שלוקחת רחל מלאה עקביים שלה, בתוך כתר שלה, והוא הארה מועטת כלולה בבחי' אור א' לבר.

וגם נלע"ד ששמעתי, כי גם שארז"ל אכין ורקין מיעוטי, הם יובן בבחי' שתיים אלו הנ"ל, כי הנה א"ך ר"ק, גימטריא ש"ד, שהם סוד הש"ך דינין כנ"ל. והכוונה הוא בעת שליטת הש"ך דינין, או אלו הנקבות מתמעטות, ואין להם הארה, ומה שהיתה נערה, נעשה נער חסר ה', שהם בחי' הש"ך דינין, כמבואר שם היטב.

פרק ו מ"ת

וראיתי לבאר כמה פסוקים בפרשה עקב, המתעסקין בענין לאה ורחל, כמ"ש בע"ה,

הגהה

יוד, יוד הי, יוד הי וא"ו, יוד הי וא"ו הי, וי"ו הי, ועם כללות האותיות דס"ג, הם קע"ו כמנין לעולם. וכדאיתא בשער הכוונות, בכוונות ברוך שם.

(א) נלע"ד שצ"ע בכאן, כי הרי נודע בכ"מ בדרושים, שהבינה היא בחינת אהי"ה, והתבונה היא שם ס"ג. א"כ לאה שהיא אחור דתבונה, היא נעשית מאחור דשם ס"ג, כזה:

היכל נוקבא שער לאה ורחל

כל בכור וגו', וז"ש אשר צויתם אתה, ולא אני.

ואומר סרו מהר מן הדרך, הוא בחי' דרך, הבא מן היסוד אל הנוקבא, בסוד הנותן בים דרך, וכמו שיש דרך אל יסוד ז"א במלכות התחתונה רחל, כן יש דרך עליון בדעת דו"א, במלכות העליונה לאה, ד' דאחד.

ועד"ז אמר, סרו מהר מן הדרך אשר צויתם, כי חטא עון המסכה אשר עשו. הוא למעלה בלאה, כמ"ש ענינו. והענין הוא, כי הנה עון העגל יש בו כללות פגם זכר ונקבה, והנה סוד מסכה הוא למעלה בדעת, אשר מזדווג במלכות העליונה לאה, ועגל הוא למטה, ביסוד ז"א המזדווג עם מלכות התחתונה רחל. ודע כי עגל גימטריא ק"ג. ושם ס"ג עם י' אותיותיו, גימטריא ע"ג, והוי"ה עצמה מספר כ"ו, ועם ד' אותיותיו יעלה הכל מנין ק"ג כמנין עג"ל.

ואמנם מסכה, הוא סוד קכ"ה קנטרין של זהב, שהיה בו, כמנין מסכ"ה, כמארז"ל. והנה הם סוד קכ"ה זיני דמסכותא דנחתי לעלמא, מסטרא דחויא בישא דמטיל בנוקבא. והנה הם כוחות זכרים, כנזכר בפרשת אחרי מות דע"ט. והנה הש"י לא הזכיר דק המסכה, שהוא בחינת פגם הזכר כנ"ל. והטעם, לפי שהוא פגם יותר חמור מן הפגם הנוקבא מאד, לזה אמר, עשו להם מסכה, ולא אמר עשו עגל מסכה.

והנה החטא של עגל, היא גם למעלה בלאה, בסוד ד' דאחד, כי כבר ידעת, כי נהי' של תבונה, הם לבושים אל המחזין דו"א. והמלכות של תבונה, יצאה לחוץ, בסוד קשר של תפילין דעורף אחורי הראש, והיא סוד ד' רבתי דאחד, והנה אין בה רק בחי' נקודה א' הנ"ל.

ואמנם רחל התחתונה, כל קבלת אורותיה אינו, אלא מן הזכר ז"א, וממנו בא אליה אור תמיד, וכל הטי"ס תחתונות שלה, להיות שבתחלת אצילות לא יצאו, אבל באים אליה

שנ"ה חדא אינון, והם תרי פלגא גופא, ואינון ב' בחי' נפרדות זו מזו, כי הנה הם ב' מתחברין, ונעשין גוף אחד מחוברים, בתרין פרקין עילאין, ובב"פ אמצעיים כנ"ל, ואינון נפרדין רק בסופן, בב' פרקין תתאין, שנעשין נ"ה תרין ירכין נפרדות בסופה.

והנה כאשר נתן לו הש"י, בתחלה כתיב, ויתן ה' אלי את שני לוחת האבנים, מצד גוף הנוקבא, כי משם התחילו, ממטה למעלה, כי עדיין הוא בתחלת מ' יום, כי עדיין לא למד התורה במרום, ועכ"ז היה ממקום עליון שבה, שהוא מצד הת"ת שבה, לכן כתיב כאן לוחת האבנים, מלא ו' ראשונה, שהוא הת"ת שבה. (ס)

ואמנם ויהי מקץ מ' יום, שאז היה ראוי לקבל גם בחי' נ"ה דו"א, אשר אז נקרא לוחות הברית, והיה יכול לעלות עד מקום הברית. זכיון שאירע מעשה עון העגל, לא ניתנו רק ב' לוחת אבנים, לוחות הברית, שהם כמה שינוים: א', שהם בחי' שנים בפירוד, שהוא למטה בנ"ה שבה, (ע) שהם ב"פ תתאין דילה, אשר שם הוא פירוד לב' כנ"ל, לכן חסדו הב' ווי"ן כולם שבלוחות, כי הם למטה בירכין דילה, ולא למעלה בת"ת שבה כנ"ל, ופגם זה הוא בבחי' הנוקבא.

עוד פגם א' מצד ז"א, שהיה לוחות הברית, וחסרה ו' ראשונה, והושמה השנייה שהוא מצד היסוד, שהוא למטה במקום הנוקבא, ואז ויאמר ה' אלי סרו מהר מן הדרך אשר צויתם, צויתם כתיב, והוא אותו ענין המצוה ראשונה, שצוה משה בפדשת בא, בפ' קדש לי כל בכור, שנאמר ויאמר משה אל העם זכור את היום, שהם ערב רב הנק' עם, בלשון סתם, ושם בפ' זו נתבאר אצלינו ענין מצוה זו, שלא יאכל חמץ מה עניינה, וע"ש. והנה שם ביארנו, בענין זה, שמשה מעצמו רצה לצוות מצוה זו אל הערב רב, ליכותו ולהכניסו תחת כנפי השכינה, ולא כן צוה הש"י, אלא קדש לי

הגהות ומראה מקומות

(ס) נ"א לי"ג שבה (כת"י). (ע) נ"א לי"ג שבה (כת"י).

בהיותם מבחי' נ"ה של ז"א, הנקרא בני ישראל, כנודע כי ישראל הוא ז"א ת"ת, ובניו הם נ"ה, ולכן פגם מעשיהם פוגם עד שם, ומסלק האורות. אבל עתה שהוא בחי' לאה, ר' דאחד רבתי כנודע, בסוד פ' וראית את אחורי, לכן תמיד תהיה לגוי גדול, בלי הפסק ופגם, כאשר יתוקן לאה ע"ד הנ"ל.

והנה משה שהוא מלאה, ביאורו הוא, כי הנה דעת דו"א מצד אמא, בא מלוכש ביסוד תבונה, ומדעת זה היה משה, והנה כנגדו בעורף היא לאה, מלכות דתבונה. ונמצא כי צדקו כל מאמרי הוזהר, כי משה סוד הדעת, ומיסוד אמא, ומסוד המלכות, ר"ל מלכות של אמא, והכל א'. ונמצא כי כל כונת מאציל העליון היה, לבטל כל מציאות נוק' דועיר אנפין התחתונה רחל, ולעשות נוקבא חדשה אל ז"א, מצד בחי' זו הדי' עליונה לאה, כלולה מי"ס גמורות. וכבר ארז"ל, כי כבר נתקיימה ברכה זו בורעו של משה, שנאמר ובני רחביה רבו למעלה ראש, למעלה מס' רבוא.

הענין, כי הנה ישראל גרמו, שמלכות התחתונה רחל, תחזור בבחינה נקודה א', ונסתלקו ט"ס שבאו בסוד תוספות, ונשאר כתר שלה לבר, נקודה אחת. גם גרמו בז"א עצמו, שנסתלקו ג"ר שבו, שבאו בסוד תוספות ולא נשאר בו, רק ר"ק שבו לבר, שבאו בעת האצילות בסוד שורש ועיקר כנ"ל. והנה אלו הו"ק, הם סוד ס"ר כנודע, ובני משה רבו למעלה מאלו הס"ר, שהם ר"ק דו"א, (א) ועלר למעלה, והיו במלכות העליונה לאה, העומדת למעלה באחורי הדעת של ז"א, למעלה מו"ק. ואז נבנית ג"כ לאה, בסוד פרצוף שלם, ע"ד

אח"כ בעת התיקון, בסוד תוספות בלבד כנ"ל, לכן יש כח בעונות התחתונים לסלק התוספות ההוא. והנה כשאירע עון העגל, ופגמו ברחל התחתונה ג"כ, נסתלקו אורותיה, ורצה המאציל העליון לעשות בנין חדש בעולם, כדי שלא יהיה כח בתחתונים על ידי מעשה, לנתוץ ולהרוס במלכות התחתונה רחל, וחשב למחות את בנין רחל, וכל בנין המלכות תהיה בלאה, שהיא עליונה, ותהיה בניינה י"ס ממש, בסוד אר"א, ויחזור בה פב"פ עם ז"א, ובכן לא ישלטו עונות התחתונים עד מקום ההוא, אחר שלא ניבנית ע"י הזכר ז"א כמו רחל, רק ע"י אר"א עצמו, ותשאר שלימה לעולם ועד, ולא תהא הלוך וחסר בעת הפגם כמו רחל.

וז"ס, ראיתי את העם הזה והנה עם קשה עורף הוא, ר"ל כי הגיע הפגם שלהם גם אל לאה, שהיא קשר תפילין של ראש, במקום העורף כנ"ל, וז"ש כי עם קשה עורף הוא. והנה מה שגרם זה הוא, לסבת היות לאה נקודה א' בלבד, שהיא אחוריים דמלכות דתבונה, ואינה בת י"ס כרחל. וגם ברחל, אע"פ שיש בה י"ס, כיון שבאו לה ט' תחתונים ע"י תוספות כנ"ל. הם מסתלקים בעת הפגם, לכן הניחה לי ואמחה את שמם, שהיא רחל שם שלהם, כי היא אמם, והם בניה נאחזין במלכות רחל, הנקרא ש"ם כנודע. (א)

והנה זה השם, איננו שם הגדול העליונה, שעל השמים, רק התחתונה, שהיא מתחת ז"א הנקרא שמים, והנה היא רחל כנודע, ואז אתקן ואבנה את לאה ע"י אר"א, בנין שלם י"ס גמורות, ולא תוכל עוד ליהרוס בעון התחתונים, ועי"כ ואעשך לגוי גדול. כי בני ישראל,

הגהה

(א) נלעדי'ת, שזהו כוונת הפסוק, שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו, ר"ל, כי משה יסוד ראבא, המלוכש תוך ז"א שהוא ר"ק, שהם אותן הס' רבוא, ואנכי בקרבו דייקא.

ה ש מ ש

(א) נ"ב (עיין תרי"ח רצ"א ע"א) צ"ע, איך כתב שהיא אמם, והם בניו, והלא כבר כתב בשער ל"ב פ"ג, שכל אנשי דור המדבר היוצאים ממצרים, כולם בניה של לאה, הנקרא דור המדבר, ובניהם הם אשר היו בניה של רחל. ועוד איך הגיע הפגם ברחל, אחר שאינם מבחינתה.

רחל, כמו שחשב לעשות. כמ"ש על זאעשך לגוי גדול, וכמ"ש אצלינו במ"א, איך לאה נעשית ג"כ פרצוף גמור ושלם, אע"פ שלא היה שרשה רק נקודה אחת, שהיא מלכות דתבונה לבד.

וז"ש וראית את אחורי ופני לא יראו, כי הנה הש"י חשב לבטל כל בחינת רחל התחתונה לסבה הנ"ל, כי בכל עת שחוטאין ישראל הנאחזין בה, נפגמת ונחסרת, ונשארת בסוד נקודה לבד, כי מסתלקים ט"ס תחתונים. ובהבנות לאה ע"י או"א, כי גם היא אינה רק נקודה אחת, שהיא מלכות דתבונה, ובהבנותה בת י"ס גמורות, יתבטל רחל התחתונה, ואז בני משה הבאים ממנה, יהיו לגוי גדול, כי אז לא יגיע בה שום פגם להחסירה כנ"ל, וחשב לסבה זו לתקן ולבנות את לאה, הנקרא אחורי דז"א, בסוד ד', קשר של תפילין כמארז"ל, ואח"כ להחזירה פב"פ עם ז"א.

ומשה לא רצה בכך, והקב"ה שמע אליה, וקיים דבריו ודברי משה עבדו, ונתקיימו שתיהן, ולא מחה את רחל תחתונה, וגם את לאה זו עליונה, שהיתה אז נקודה אחת בלבד, תיקנה בי"ס בפרצוף גמור, אבל לא החזירה פב"פ, וז"ס וראית את אחורי, זהו קשר של תפילין שנתקן. ואמנם ופני, שהוא החזרת פב"פ עם ז"א, לא יראו, ולא יהיה כך.

אמר עוד, ואפן וארד מן ההר ושני לוחות וגו', כי כאשר ירדתי מן ההר, ראיתי והסתכלתי הפגם הגדול שעשיתם, בין בזכר בין בנקבה. וכנגד פגם שבזכר, אמר ואפן וארד ושתי לוחות הברית על שתי ידי, פירוש, כי חזר ז"א להיות בסוד ו"ק בלבד, וזוה נמצא כי ב' לוחות הברית, שהם בחי' נ"ה של ז"א, אשר באו לז"א בסוד תוספות, כמ"ש ע"פ כונן שמים בתבונה, כי נתעלו חג"ת ונעשו חב"ד, ונתעלו נה"י ונעשו חג"ת, ונעשו לז"א נה"י חרשים מצד התבונה, ונשלם ליי"ס, ועתה חזרו

הנ"ה שבאו בסוד תוספות מצד התבונה, ונתעלו למעלה במקומם בתבונה עליונה.

באופן, שמה שהיו אלו נ"ה תחת החג"ת, שהם בחי' ידי, עלו למעלה מתג"ת, והיא למעלה מו"ק הז"א, בתבונה. וז"ס ושתי לוחות הברית, נסתלקו על שתי ידי, שהם חג"ת דז"א, ידים העליונים.

וכנגד הפגם שעשו ברחל, נוקבא דז"א, אמר וראו והנה חטאתם לה' אלהיכם, ולא אמר אלהינו, כי משה הוא עליון בלאה, ובני ישראל למטה ברחל, הנקרא אלהיכם שלכם. כמ"ש בזוהר בכל משנה תורה כתיב, אלהיך, ולא אלהינו, כנגד הנוקבא רחל. והנה העון הזה הוא, שעשיתם לכם עגל מסכה. פי', כי הש"י לא אמר לי, רק מה שפגמתם בזכר, שנקרא פגם ההוא מסכה, בסוד הנ"ל, שהם כחות טמאים הזכרים, אשר ע"כ הקב"ה היה רוצה למחות את שמם כנ"ל. ואמנם אני, וראו עתה, כי גם חטאתם במלכות תחתונה אלהיכם, הנקרא רחל. ולא רציתי ח"ו שימחה את שמה ותיקונה כנ"ל, לכן ואתנפל לפני ה' מי יום, אז בעת ההיא אמר ה' לי, פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים, שהם מצד המלכות תחתונה רחל, הנקרא לוחות אבנים.

פרק ז מ"ת

פ) ונבאר פרשה נגעים, ויתבאר קצת ביאורי רחל ולאה. כתיב אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת וגו'. הנה האדם הוא ז"א, שיש בו שם מ"ה דמילוי אלפי"ן, כמנין אדם. וזהו סדר התחלקות השם הזה בו: הנה קוצו של יר"ד, כתר שבו. י, חכמה שבו. ה', בינה שבו. ואל"ף של מילוי ה"א, בדעת שלו. וג' אותיות זא"ו בת"ת, (שבו) בג"ש שבו, כנודע. וה"א אחרונה, בנ"ה, שהם ב' פלגי גופא. וא' של מילוי ה"א הוא ביסוד שבו. והנה בהו"ה זה, יש בה ג' אלפי"ן, בסוד

הגהות ומראה מקומות

פ) עיין שער המצות פרשת תזריע דף כ"ה ע"ב.

נמצא כי כפי זה, שהכתר של ז"א, הוא שלם מן הג' אור הנ"ל, שהם גימטריא כתר. וכתר של רחל, יש בו ב"פ אור, שהם ב"ש הכתר לבר. וכתר של לאה, היא שלישי א', שהוא אור א' לבר. ומלבד זה היתרון שיש לרחל על לאה, יש לה עוד יתרון א', כי ב' אורות של רחל, המה חסדים המגולין כנודע. ואור א' של לאה, הוא במקום כיסוי החסדים. וזהו טעם, היות דיני לאה רבים על של רחל כפליים כנ"ל.

(ר) ואחר שנת"ל ענינה, נתחיל לבאר הפסוקים, אדם כי יהיה וגו', כי הנה אין הג' אורות הנ"ל יוצאין לחוץ, לבנות ולתקן פרצוף לאה ורחל, רק בהיות ג"כ בחי' המוחין דז"א דמצד אבא, מלובשים בתוכם כנ"ל. והטעם, לפי שהמוחין דאבא, הם הרוחין את החצונים, מלהתאחו בחסדים של הבינה, המגולין מן החזה ולמטה, אשר שם נקרא עץ הדעת טו"ר, שמשם יונקים החצונים כנ"ל. וכאשר אין אור המוחין דז"א מצד אבא נגליו, אז נאחזים החצונים, ולכן תמורת ג' אורות, שהם הג' אלפי"ן במילוי מ"ה כנ"ל, אשר יוצאין ומתקנין את לאה ורחל באחור ז"א, והנה תמורת אלו, יוצאין ג' מיני נגעים, הנקרא: שאת, ספחת, בהרת. אשר מהם יניקת כל החצונים, ואין שם נעשה פרצוף לאה ורחל, וזכור כלל זה, שאין נעשין ב' פרצופים אלו לאה ורחל כאן, אלא אחר התגלות מוחין דאבא בז"א.

ואל תתמה בזה, כי הנגע איננה הטומאה עצמה, רק בחי' דינין קשים קדושים, אשר ממנו יניקת החצונים הטמאים. ואינו נתקן אלא ע"י אהרן הכהן, אבא עלאה. וז"ל זוהר פ' תזריע דמ"ט, א"ר יצחק, והא כתיב נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן, אי הכי דא קוב"ה. א"ל אין כו'. א"ל ר"י, הכי תנינן, נגע צרעת. נגע הוא דינא תקיפא דשרי בעלמא. צרעת, סגירו דנהורא עלאה. סגירו דטיבו עלאה, דלא נחית מעלמא כי תהיה כאדם,

המילוי. ושלשתן הם בקו האמצעי שבו, ראשונה ברעת. שניה בת"ה. בשליש אמצעי. צ) וג' ביסוד. והנה כל א' מג' אלו, הוא בחינת אור א'. נמצא שיש אל ז"א ג' אורות שלימים. והנה ג"פ אור גימטריא כתר, כי הכתר שלו שלם מג' אורות. והנה ג' אורות אלו, הם בחי' חסדים, כי הם סוד ה' פעמים אור, הנזכר במעשה בראשית ביום ראשון. וה' פעמים מים, ביום שני. והם ה"ח: ה"פ אור. וה"ג: ה"פ מים, בסוד מאימתי מזכירין גבירות גשמים. והנה ה"ח אלו, הם מצד אמא המתלבשת בז"א. ויש בהם ג' בחינות: האחד היא, בהיותה למעלה ברעת דז"א, כל הה"ח. הב' הוא בקו דאמצעי, בשליש האמצעי דת"ת דז"א, כי עד שם היו מכוסים תוך יסוד דתבונה, ושם בחזה דז"א נתגלו. והרי יש להם שם בחי' ב', שהם מגולים מה שלא היה כן למעלה. ובחי' ג' הוא, ענין חזרתם להתקבץ ולהתחבר, כל האורות יחד, למטה ביסוד עצמו. נמצא כי ג' בחינת היו אל החסדים דז"א שמצד אמא. ושלשתן בקו האמצעי, ברתי, והם הם עצמן בחי' ג' אלפי"ן, שאמרנו שיש בשם מ"ה של כללות ז"א, אשר שלשתן ג"כ כולם בקו האמצעי דתי. וענין ג' בחי' אלו, הם ענין ג' אור אור אור הנ"ל, והבן זה מאד.

אמנם ב' נשים יש לז"א מאחוריו, והם לאה ורחל. ונודע כי לאה היא ברעת דז"א, עד החזה. ורחל, מן החזה עד סיום רגליו. וא"כ נמצא, כי כשנחלק ג' אורות אלו הנ"ל, שהם ג' בחי' שיש בחסדים של ז"א מצד התבונה, ונחלקת לשתיהן. נמצא כי לאה לוקחת אור א' לבר העליון, שהוא ברעת דז"א, כי שם ראשה והתחלתה. ורחל לוקחת ב' אורות התחתונים, שהם: א' בחזה, בשליש האמצעי. ואור ב' ביסוד דז"א, כי כל מקום זה, הוא לרחל. וז"ש לעיל (ק) באורך, בענין ג' אורות אלו, בסוד פסוק ושמתי כ"ד כ"ד שמשותיך.

הנחות ומראה מקומות

צ) נ"א ליג בשליש אמצעי (כתי"). (ק) שער ז"א פ"ג ושער לידת המוחין פ"ב.

ר) עיין לעיל שער זה פ"ג וד'.

כח הזה בבינה, רק ע"י היותה יחד עם החכמה, אבל עתה שהיא לבדה בלתי חכמה, אינו כך. ולסבה זאת ג"כ היא עתה דינא קשיא, להיותה נפרדת מן החכמה, לכן נגע גימטריא קכ"ג, כמנין מילוי של אהי"ה דאלפי"ן, כי הוא קמ"ג, והמילוי לבדו הם גימטריא קכ"ג ע"ה, אחר שתסיר אותיות פשוטות. ולפי שאלו הנגעים הם באדם שהוא ז"א, שבו שם מ"ה דאלפי"ן, כמ"ש בע"ה, לכן גם בחי' אמא אשר בו, בסוד מוחין הנקרא אהי"ה, אנו מכנים אותו בבחי' אהי"ה דאלפי"ן ג"כ. ואמנם אינה הבינה עצמה, רק המילוי שלה לבד, הנכנס בסוד מוחין דועיר אנפי, וממלא חללי דגולגלתא.

גם נלע"ד ששמעתי, כי זהו ענין אומרו זאת תהיה תורת המצורע, כי כל בחי' היותו מצורע, הוא לסבת הסתלקות מוחין דמצד אבא, חכמה, הנקרא תורה כנודע. ואם כן, אין תיקונו אלא על ידי עסק התורה, כמארז"ל (ת) לכן אמר תורת המצורע, ולא אמר זאת טהרת המצורע, או כיוצא.

והנה, כיון שהסבה אל הצרעת והנגע, הוא הסתלקות מוחין דז"א דמצד אבא, לכן והובא אל אהרן הכהן, שהוא ימשיך ויגלה אותו סגירו דנהורא עילאה, וימשיכם לעילא בז"א, ועי"כ תסיר הצרעת, כי הנה אהרן הכהן הוא מצד אבא כנודע, וכמ"ש במקומו, כי אהרן גימטריא ע"ב קפ"ד, שהם אחוריים הפשוטים והמלאים של הוי"ה דיודי"ן שבאבא, בבחינת היסוד שבו, המתפשט תוך ז"א כנודע. וכן בניו שהם אלעזר ואיתמר, כבר הודעתך, שהם ג"כ בבחי' נ"ה דאבא, המתפשטין בז"א. ועיי' אהרן או בניו שהם נ"ה הנקראו בנים, כנודע אצלינו, וכנזכר בזהר כנ"ל יתקן כל זה.

כי הנה בבא המוחין מצד אבא בז"א, אז יאירו החסדים של המוחין דאמא, ויסתלק הצרעת שהוא אחיות החיצונים בהם, כי שם הוא כל אחיות להיות בחינת בינה, זדינין מתערין מינה, וזכרנו בהיותה נפרדת מאבא

באדם סתם, והובא אל הכהן, דא כהן דלתתא, דע"י אתתקן למפתחא ההוא סגירו, ולאדלקא בוצינא זכר. גם שם נתבאר בזהר דמ"ו ע"א, ע"ד הנה, גם שם דנ"א ע"ב אמרו, שם וכד הוי נחית נגע צרעת, הנה מדכי אתרא, ואפילו רוחא מסאביה מאתריה זכר, וא"צ להרחיב הביאור לכל דברי הזהר האלו, כי מובנים מאליהם ממ"ש, וגם מ"ש עתה, שים עיניך ולבך ותבין.

הנה כוונת דבריו הוא, כי נגע הוא קדושה, אלא שהוא דין קשה. והנה הכהן, הוא אבא, שהוא רוחה את רוח הטומאה אשר באדם, או בבית המנוגע, והגורם לנגע זו, הוא הצרעת, אשר תרגומו סגירו. ופי' סגירו דנהורא עלאה, שהם מוחין דז"א דמצד אבא, חכמה עלאה, שלא נתגלו בז"א, הוא גרמת הצרעת, שהוא אחיות החיצונים.

וה"ס שארז"ל (ש) שהמצורע חשוב כמת. כי כבר נתבאר אצלנו בענין האבלות, כי הסתלקות מוחין עלאין דז"א דמצד אבא, הוא גרמת המיתה, וה"ס ימותו ולא בחכמה. כי סיבת המיתה הוא, לסבת חסרון החכמה, שהם המוחין כנ"ל, כי החכמה תחיה את בעליה, ובהסתלקותה, המיתה מצויה, שהוא היפך ותמורת החיים. ולהיות כי גם מצורע הוא ענין הסתלקות המוחין של החכמה כנ"ל, לכן הוא חשוב כמת.

ונלע"ד, כי מצורע גימטריא ת"ו, רמו אל החסרון החכמה, שהוא אבא, שהוא שם ע"ב דמילוי יודי"ן, אשר בו י' אותיות, ה' מהם בחי' יודי"ן, אשר כל אחד מהם כלולה מ' הם ת'. ועם ו' אותיות אחרות, הם ת"ו, לרמו, כי הסתלקות אבא מז"א, גורם הצרעת.

והנה כאשר יש סגירו דנהורא עלאה, שהם מוחין מצד אבא, ואין שם מוחין רק מצד אמא, אז נקרא נגע. והוא מ"ש בזהר, שהוא כח הדינין קשים וקדושה עלאה, המגרשת את החיצונים ואת הקליפות, כנודע כי בחי' בינה דוחה את החיצונים, בסוד התכלת, אלא שאין

המצורע, מוציא ש"ר. ר"ל, כי נודע הוא שהנוקבא נקרא שם, שהוא לאה ורחל. אבל בינה עילאה, נקרא שמך הגדול. והנה מצורע המדבר רע, גורם שגם למעלה, במקום לאה, או רחל, הנקרא שם טוב, יצאו הקליפות תמורתן, הנקרא שם רע.

והנה נתבאר לעיל, כי לאה לוקחת אור א' לכתר שלה, מהחסדים של בינה. אבל רחל, לוקחת ב' אורות, ולכן מהאור הראשון שיוצא ללאה, נעשה תמורתה נוקבא הנקרא שאת, שהוא תמורת אשת, שהיא נוקבא. וג"כ נקרא שאת, לשון נשיאת, כי הלא היא למעלה במקום הראש, אחורי דעת דו"א כנדוע. אבל ספחת ובהרת, נעשין תמורת ב' אורות היוצאים אל רחל תחתונה.

והנה ג' בחי' אלו בשם אדני, שהוא שם הנוקבא כנודע, אשר אורתיה לוקחים החצונים. יהנה בהרת הוא מילוי שם אדני, בהסירך אותיות הפשוטות, שהם אדני, נשארו אותיות המילוי לבדם, גימטריא תר"ר, רי"ת, ואז ע"ה נעשה בהרת. וספחת הוא תמורת אדני בא"ת ב"ש, שהוא תקט"ם, גימטריא ספחת ע"ה. ושאת, הוא גימטריא א"ל בלתי מילוי, ואדני במלואו. ולפי ששאת הוא בלאה עליונה הנ"ל, לכן נתוסף שם א"ל על אדני.

פרק ח מ"ב

דע כי גם זה לעומת זה עשה אלהים. והנה המוחין של לאה, הם ד' אהי"ה: ב' דיודי"ן, וא' דאלפי"ן, וא' דההי"ן. ולאה נקרא מד"ת, ע"ש ד' אלפי"ן, שהם בד' אהי"ה הנ"ל. וזהו מדת ימי מה היא, כנ"ל. ולעומת זה יש קליפה, הנקרא מ"ת, כי שם סוד הקלי, כנדוע.

והענין, כי שורש ד' אלפי"ן עצמה, אנו מסירין מן הקלי, שהוא החיות שלהם, וכשתסלק ד' מן מדת, אשר אחזו הקלי, ישאר מ"ת. אמנם בקדושה עצמה, יש ב' בחי' אלו, שהם: מד"ת, ות"ם. כי בקלי"י מת, ובקדושה

וד"ש בזהר, והובא אל אהרן הכהן, יסלקון ליה לעילא כו'. ונלע"ד, ששמעתי פירוש זה של הובא אל אהרן באופן אחר, והוא במ"ש בזהר פרשה תזריע דמ"ט ע"ב, אוף הכא דיכנסון ליה לכהנא לדכאה ליה ויעלון מלה קמיה כו'.

והוא ע"ד מ"ש בענין ביאור נתינת תרומה גדולה לכהן, שביארנו, שהוא חזרת אור אל מקומו בו"א. וכן הכונה כאן, כי ע"י הראותו אל הכהן התחתון, גרם למעלה, שאותן האורות של החסדים, של מוחין דמצד אמא, היוצאין יחוץ, ואז שם נעשין בחוץ בחינת נגעים כמ"ש בע"ה, וע"י הראותו אל הכהן, גורם למעלה, שאותן האורות יחזרו למקומם תוך הז"א, ויתחברו עם שורשם שהיא היסוד דאמא שבתוך ז"א, אשר בתוכו שורש החסדים הנקרא כהן כנדוע. וז"ש, ויעלון ליה לכהנא, ויכנסון מלה קמיה, פ"י שלא יצא האור לחוץ, ויפסק ממקומו, ועי"כ יתאחזו בו החצונים, אמנם יהיה מטי ולא מטי, יוצא לחוץ, וחוזר ונכנס ומדבק במקומו כנ"ל, ועי"כ לא יהיה כח בחיצונים להתאחזו בהם, ולינק מהם, להיותן רבוקים עם שרשו. וז"ס הובא אל אהרן הכהן, דא כהן דלתתא, פ"י שהם חסדים שבתוך יסוד אמא, בהיותם לתתא תוך הז"א.

ונבאר עתה ענין הצרעת הזה והנגע, מה עניינו, בצאת האורות לחוץ. הענין הוא, כי אותן האורות שהיו יוצאין לחוץ, ובונים פרצוף לאה ורחל לחוץ ז"א, דבוקים באחוריו בעור בשרו כנדוע. והנה עתה לחסרון מוחין מצד אבא כנ"ל, נאחזין החצונים, באלו אורות של חסדים היסוד דאמא, היוצאין לחוץ. ועי"ן בונים שם, ומצאין כוחות החצונים דמות, תמורת לאה ורחל, והם הנקרא נגעים. כי כבר ידעת, כי לאה ורחל הם דבוקים מחוץ ז"א בעור בשרו, כי הנה לאה כל בחי' היא עור לבד, בסוד קשר של תפלין ש"ר, שהיא עור לבד כנ"ל.

והוא משארז"ל (ת) ואת תהיה תורת

פרצוף שלם, ובאחוריו יש ב' נשים, לאה ורחל. זו מהראש עד התזה, וזו מתזה ועד רגליו. והז"א מזדווג עם שניהן, כנודע וכמבואר אצלינו, כי יש בחי' יסוד שם למעלה בחזה דז"א, אשר בו מזדווג עם לאה. וא"כ מוכרח הוא, שיהיה בו ב' שמות מ"ה דאלפי"ן, נגד ב' בחי' אלו הנ"ל, וכנ"ל בפסוק הודיעני ה' קצו. והנה בב' שמות של מ"ה הנ"ל, יש בהן ו' אלפי"ן, וז"ס שית אלפי שנין הוי עלמא.

עוד יש לפרש, כי הז"א שם מ"ה דאלפי"ן, ואחוריים שיש בו, שהוא: יר"ה, יר"ד ה"א, כו', יש בו ו' אלפי"ן. עוד יש לפרש, על לאה ורחל, אשר כל א' נקרא עולם, כנזכר בזוהר ויצא, על פסוק מן העולם ועד העולם. וכל עולם ממנו ו' אלפי"ן. והענין, כי נודע, כי הנקבות הם אחוריים של הזכר, וזכור כלל זה.

נמצא, כי שם מ"ה, הוא פשוט בלי רבוע, כז"א. ובנקבה יהיה רבוע אחוריים של מ"ה, אשר בו שית אלפי כנ"ל, נמצא כי לאה הוא שם מ"ה דאחוריים דז"א, ובה ו' אלפי"ן, וכן באחוריים דמ"ה דרחל.

(א) ואמנם אמרו וחד חרוב, פי', כי שם של ע"ב דיודי"ן, יש בו ר' יודי"ן. אבל בשם מ"ה אין בו רק י' אחד ראשונה. וכנגד אות י' אחד שבשם מ"ה דאלפי"ן, שאין במלואה אות אל"ף, כשאר הג' אותיות הוי"ה, שבכ"א יש בו אלף, לכן נגד זה אמר, וחד חרוב. לכן לאלף שביעי אין קיום, אבל הוא חרוב, כי אין לו על מה שיסמוך בעה"ז, שהוא אחוריים דמ"ה כנ"ל, שאין בו רק ו' אלפי"ן.

הגהה

(א) נ"ל, פי' הגמרא הקב"ה שט בחי' אלפי"ן עלמין בכל יום (ד).

הגחות ומראה מקומות

- (א) עיין שער הפוסקים דף קנ"ד ע"ב תהלים
סימן קמ"ז.
(ג) סנהדרין דף צ"ז. ועיין בשער מאמרי רז"ל
הנדפס מחדש דף ו' ע"א.
(ד) ע"ז ג'.

ת"ם. ויעקב לא השיג בכל מרת, רק בב' אותיות ת"ם, כי בשודש ר' אלפי"ן לא השיג, וזהו ויעקב איש תם.

ואם תמנה ב' אהי"ה הראשונים, שהם של יודי"ן בבחי' אחת, א"כ יהיו ג' אהי"ה לבה, וג' אלפי"ן שבהם גימטריא שליג. וז"ס (א) הנותן שלג כצמר, כי כמו שתסיר שרשי ר' אלפי"ן מן מרת, ישאר ת"ם. גם כשתסיר שודש ג' אלפי"ן מן שליג, נשאר צמ"ד. וזהו הנותן שלג כצמר. וז"ס אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, כי מתלבנים העונות ע"י אמא עלאה, ששם השלג והצמר, בסוד שמות אהי"ה כנ"ל.

וז"ס יוה"ך שמלבין עונות ישראל, כי יוה"ך הוא בסוד אמא, לכן אמרו בזוהר, על והוא הכה את הארי ביום השלג, דאתדן בבי דינא עלאה שהוא בינה, ב"ר העליון, דימינה דינין מתערין. והנה משלג נעשה שגל בקדושה, בסוד נצבה שגל לימינך, וכנגדה בקליפה והשגל יושבת אצלו אצל מלך פרס. וז"ס והוצב שגולתא, (ב) תרגום הוצב, הועלת כלבתא. והוא ג"כ פי', והשגל יושבת אצלו, כי בקליפה בסוד כלב, ובקדושה, שם ב"ן במלכות.

פרק ט מ"ב

ונבאר (ג) עתה מארז"ל במס' ע"ז, תנא דבי אליהו, שית אלפי שנין הוי עלמא, וחד חרוב. הנה נודע, כי עולם נקרא ז"א, מחסר שבו, ער יסוד שבו. אשר אלו הם סוד, שית אלפי שנין הוי עלמא. וגם עניינה, כי הנה ז"א בחי' שם מ"ה דמילוי אלפי"ן כנודע. והנה הוא

השער הששי

שער מ"ג ומ"ד ובו י"ד דרושים וכל הדרושים כולו הוא מ"ב.

פרק א מ"ת

דרוש א

ז) ענין מ"ג מה ענינם. והנה נודע, כי כמו שהאיש נותן מ"ד לאשתו, ונמשכין מן המוח שלה, כן ג"כ מן ח) האשה, מן מוח שלה, יורדין מ"ג ברחם שלה. ומאלו מ"ג ומ"ד הנמשכין מן המוח של הנקבה והזכר, מהם ממש, נוצר הולד שהם הנשמות.

ואלו הם סוד ב' יודי"ן, שיש בצורת א, כי י' עלאה הוא מוח זכר, וי' תתאה מוח נוקבא. ואות ו' בינתיים, הוא חד פריסא ט) דאתפרס, הנזכר בזוהר. וי' עילאה, מ"ה, ויורדין עד ההוא פריסא שהוא ו', וי' תונאה הוא מ"ג, ועוליך לגבי ההוא פריסא.

והנה כל המ"ג, הם גבורות, והם בחי' כל י' המלכים שמלכו בארץ אדום. והענין הוא, כי כבר בארנו איך כל קדושת אותן המלכים, שמתו ונתבטלו ונתבררו, ומן הסוגים נעשה מהם ענין הקליפות, כנודע. והטעם הוא, כדי שיהיה בעולם בחירה ורצון ושכר ועונש, וזה היתה כוונתו לברא מלכים אלו ולהמיתן, והבן זה.

והנה כל אלו המוחין הם בחי' הדינין, והם לעולם בחי' הנוקבא, והנה באלה המלכים יש מהם חלק אל הבינה, כ) וחלק מהם אל המלכות שבאבא, וחלק מהם אל המלכות שבא"א, א) וחלק מהם אל המלכות שבועיר אנפין.

ונחזור לבאר ענין ב"פ מ"ה, שיש בב' בחי' בז"א, כי מ"ה א' מתחלק כך: ג' אותיות יה"ו, הם בחב"ד שבו. וה' תחתונה, בשליש עליון דת"ת, עד החזה, שער שם בחי' אורות מכוסים כנודע. ומהחזה ולמטה שהאורות מגולין, הם בחי' אחרת, לכן יש בו שם מ"ה ב', כסדר הנה. יה"ו, בנצח הוד יסוד, וה' אחרונה בעטרת יסוד ז"א.

והנה כאשר תחבר ב"פ מ"ה אשר בז"א, יהיה גימטריא צ', והוא בחי' צ' דצלם דז"א, המתפשט בכל כללות פרצוף ז"א בפנימיותו, כמ"ש בדרוש הצלם.

ובזה יתבאר ענין פסוק הנאמר ביעקב, ואנכי ה) איש חלק, ר"ל, שנחלק לב' חלקים של מ"ה, א' עד החזה דז"א, וא' מהחזה ולמטה, אשר בהם מאחוריו, ב' נוקבא, לאה ורחל.

גם ז"ש במשה, וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלהים, וארז"ל ו) מחציו ולמטה איש, מחציו ולמעלה אלקים. כי אלקים זה הוא בסוד הבינה כנודע, שגם היא נק' אלהי"ם, והנה"י שבה נתפשטו ונתלבשו תוך ז"א, והיסוד שבה נגמר עד החזה כנודע. לכן מחציו של מעלה של ז"א, אשר כנגדו יוצאת לאה, מבחי' דאמא, נקרא ז"א אלקים ג"כ, ומחציו ולמטה, שיוצאת רחל, הנקרא אשה, נקרא הוא איש. בסוד, לזאת יקרא אשה, כי מאיש לוקחה זאת, הנדרש ברחל. והנה משה הוא בחי' ז"א כנודע, ושתוף ב' בחי', נקרא איש האלקים.

הגהה

א) צמת, צ"ל ג"כ חלק אל אבא, כדלקמן. וצ"ל ג"כ חלק אל מלכות רבינה כאמור בשאר.

הנחות ומראת מקומות

- ה) עיין שער הפסוקים תולדות דף ל"ה ע"א.
- ו) מדרש תהלים פ"ד ה'. ז) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ל"ו. ח) ג"א ל"ג מן (כת"י).
- ט) עיין שער הכוונות דף ע' ע"ב.
- י) ג"א ל"ג כל (כת"י).
- כ) ג"א וחלק מהם אל המלכות שבז"א (כת"י).

באדרא, בתקונא קדמאה, הנקרא א"ל, אשר בו ג' עלמין, שהם ג' מלכים אלו, מהו מלכים, זהם בלע יובב חשם. ואלו השערות הם נמשכין ממ"ס עצמה כנודע, והוא החכמה סתימאה, והוא נוקבא לגבי כתר דעתיקא. נמצא כי השערות האלו הם מ"נ דילה, וע"כ שערי דריקנא הם דינין תקיפין.

ואח"כ (מ) היה בירור ב', שכאשר הוברר הבחי' של א"א, אשר היתה שם, ויצאו משם ועלו ונתבררו במחשבה דא"א כנוכח, אז הבחי' הזאת דבינה שבתוך המלכות, הובררת ועלתה במקומה למעלה, וכאשר נתקנו אר"א, אז הובררה ג"כ בחי' זו"ן, ויצאו משם ועלו בסוד מ"ן (נ) אל הבינה.

ואח"כ היה בירור אחר, כי אחר שהובררה הבחי' של הבינה, או הבחי' של המלכות עלתה.

ואח"כ כאשר נתקן ז"א, הובררה בחי' שיש בהם מן המלכות של ז"א, ועלתה שם ע"ד הנ"ל.

ואח"כ כאשר נתקנה נוקבא דז"א, נתקנה תחלה בבחי' אב"א, ואז עדיין לא הובררה המ"נ דילה, אשר בתוך המלכות (ס) הנ"ל. והענין כי כל אותה בחי' של מעלה ממנה, הובררו מאליהם, ע"י המחשבה שבכל בחי' מהם, ולא היו צריכין אל מעשה התחתונים, שעל ידיהן יתבררו, לפי שהקליפות אשר כנגדן אין בהם כח כ"כ, אבל בחינת המ"ן של המלכות, (דנוקבא דז"א) אשר הם בחי' עשייה, ששם כל עיקר שורש ותוקף הקליפות, לכן לא היה בה כח לתקן ולברר הבחי' של מ"נ שלה שהיה באלו המלכים, לסבת היותן נתונים בעמקי הקליפות החזקים ולא היה יכולת בה לבררם (ע) עד שבא אדה"ר

והנה כל המלכים האלו, מציאותן הם, המוחין של הנקבות כולם, שמהם נתהוה המ"נ, כמ"ש בעה"ש. והנה להיותן בחינת המוחין, שהם החכמה הנקרא מחשבה, לכן כולו אתבררו במחשבה, (ל) כנו' בפ' פקודי דרנ"ד ע"ב, שהם שכ"ה ניצוצין, וענינם הם, אלו הו' מלכים שמתו, שהם דינין וגבורות וניצוצי אש, והם ז' מלכים, שהם ז"פ אדם גימטריא שט"ז. והם גימטריא ש"ך. (ב) וז"ס זריק ניצוצין לש"ך עיבר וכו', כי הם המ"נ כדלקמן, אשר אח"כ בעת התיקון בירר הטוב מתוך הפסולת, והסיר הפסולת מתוך המחשבה היא, ואע"פ שהם ז' מלכים, עכ"ז הם י', אלא שהם ע"ד ז' היכלות אשר נזכר פרשת פקודי, שהם ז' היכלות, והם י', כי היכל העליון כולל ג' היכלות, ותחתון כלול מב', וכן הענין בכאן, שהם ז' מלכים, (ג) והם י' ע"ד הנ"ל.

והנה ענין בירורם על ידי המחשבה, ענין הדבר הוא במ"ש, כי כל אלו המלכים, הם בחי' המוחין של הנקבות, אשר גם הם נקרא מחשבה. ולכן כאשר המחשבה עליונה, שהיא חכמה סתימאה דברישא דע"ק, רצה לתקנה, אחר שנתקן א"א בתקונים שלו, ואז יצא האור שלו ע"י המעטת האור שלו, בסבת אותם התקונים, כנודע, ועי"כ היה כח באלו המלכים להחיות ולקבל אור העליון, ואז המחשבה עלאה, מוחא סתימאה דברישא דבעתיקא, האיר בהם, ועי"ז נבררו אלו המלכים, ואז היותר מובחר שבהם, שהוא בחי' שיש בהם מא"א, עלו בסוד מ"נ והובררו, והשאר נשאר למטה.

ודע כי אותה הבחי' שעלתה בא"א, הם בחי' השערות שבדיקנא דילה כנודע, כנוכר

הגהה

(ב) צמח, עם ה"ג קדושים. (ג) צמח, כי בלע, כולל יובב חשם, כנודע.

הגהות ומראה מקומות

- (ל) פקודי אות תרע"ג.
 (מ) עיין שער מאמרי רשב"י פקודי דכ"ג ע"ב. המלכים האלו (כת"י).
 (נ) פי' ביסוד שלה (דפו"י).
 (ס) נ"א המלכים שהם נשמות הקדושות שבתוך
 (ע) עיין שער אביע"צ פ"ה ו'.

זע"י מעשיו ותפילותיו היה מכניע את הקליפות, והיה מחזיר זרין פב"פ, ואז מתבררים חלק המ"נ דנוקבא דז"א בירור גמור, ואז לא היה עוד שם חורבן בעולם, והיה אז כמו שיהיה בימי המשיח ב"ב, כי אז כתיב בלע המות לנצח, שהם הקליפות, אשר חיותם הוא בחי' המ"נ אלו שלא הובררו זהם עדיין בחוכם, ואם היו נבררין לגמרי היה מסתלק מהם כל החיות. והיו מתים לגמרי. וזהו ענין פ) אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, כי כאשר יכלה כל הנשמות הקדושות לצאת משם, ועולין בבחי' מ"נ, שמהם נוצרים הנשמות, כנ"ל בתחלת הדרוש, לא יהיה עוד חיות אל הקליפות, זימתו ויתבטלו. וזהו בלע המות לנצח, כי הקליפות נקרא מות תתבלע ותתבטל לגמרי. וז"ש פ' פקודי דרנ"ח ע"ב, כד יסתיים גלותא במשיכו דרגלין ברגלין, כדין יבא משיח. כי הרי אלו בחי' המלכים, הם אדם א', מראשו ועד רגליו, אשר נטבע באלו הקלי', ובכל פעם ופעם שיש זווג עליו, אנו מעלין ע"י תפלתינו, ניצוצות הקדושה שבו, בבחי' מ"נ, וכאשר יתבררו ועלו גם הניצוצין אשר ברגליו, אז יושלם להתתקן כל אדם הזה, אז יבא משיח. וענין רגליו אלו הוא בעשייה, שהוא בחי' רגלים, ושם הוא סיום הקדושה, שהוא המלכות הנקרא קץ הימין, וכנגדו בקליפה, אשר שם נקרא קץ הימים, וכאשר יתוקנו הנשמות, אשר נפלו עד שם, אז יהיה זמן הגאולה.

זע"י מעשיו ותפילותיו היה מכניע את הקליפות, והיה מחזיר זרין פב"פ, ואז מתבררים חלק המ"נ דנוקבא דז"א בירור גמור, ואז לא היה עוד שם חורבן בעולם, והיה אז כמו שיהיה בימי המשיח ב"ב, כי אז כתיב בלע המות לנצח, שהם הקליפות, אשר חיותם הוא בחי' המ"נ אלו שלא הובררו זהם עדיין בחוכם, ואם היו נבררין לגמרי היה מסתלק מהם כל החיות. והיו מתים לגמרי. וזהו ענין פ) אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, כי כאשר יכלה כל הנשמות הקדושות לצאת משם, ועולין בבחי' מ"נ, שמהם נוצרים הנשמות, כנ"ל בתחלת הדרוש, לא יהיה עוד חיות אל הקליפות, זימתו ויתבטלו. וזהו בלע המות לנצח, כי הקליפות נקרא מות תתבלע ותתבטל לגמרי. וז"ש פ' פקודי דרנ"ח ע"ב, כד יסתיים גלותא במשיכו דרגלין ברגלין, כדין יבא משיח. כי הרי אלו בחי' המלכים, הם אדם א', מראשו ועד רגליו, אשר נטבע באלו הקלי', ובכל פעם ופעם שיש זווג עליו, אנו מעלין ע"י תפלתינו, ניצוצות הקדושה שבו, בבחי' מ"נ, וכאשר יתבררו ועלו גם הניצוצין אשר ברגליו, אז יושלם להתתקן כל אדם הזה, אז יבא משיח. וענין רגליו אלו הוא בעשייה, שהוא בחי' רגלים, ושם הוא סיום הקדושה, שהוא המלכות הנקרא קץ הימין, וכנגדו בקליפה, אשר שם נקרא קץ הימים, וכאשר יתוקנו הנשמות, אשר נפלו עד שם, אז יהיה זמן הגאולה.

העולה לנו מכל זה, כי ענין בחי' מ"נ, הם הנשמות הקדושות ממש, הם עצמם אשר תוך מלכים אלו, שצריך לבררם משם, ולהעלותן בבחי' מ"נ למעלה, ואז יתחברו עמהם מ"ד, ע"י הזווג זכר ונקבה, ומב' בחי' אלו נוצרים ונבראים הנשמות.

וזהו טעם שצריך בכל זווג מ"נ מ"נ חדשים אחרים, לפי שאותן מ"נ הראשונים,

ונחזור לענינינו, כי כיון שא"א להתברר מ"נ דנוקבא דז"א, אלא ע"י התחוננים, וכמשה ואדם אין לעבוד את האדמה, לכן יצאו זרין אב"א, כי אם היו חוזרין פב"פ, היו הקליפות נאחזין באחוריים של הנקבה, לרוב תקפם כנ"ל, כי עדיין לא היו מבוררים לכן הוכרחו לישראל אב"א.

מ"ק, צ) טעם לזה למה שכתבנו, שהיתה תחלה אב"א, שלא יתאחו החיצונים. הענין, כי האחוריים הם סוד אלהים, והם ק"ך צרופי אלהים, והם עד סוף העשייה, כמבואר. ושם אחריהן באים הקליפות, ונמשכין שם בסוד העשייה, ונק' בסוד אלהים אחרים, בערך אלו הק"ך אלהים, שהם אלהים חיים וקדושה, כמ"ש כי אלהים קדושים הוא.

והנה כשיש ח"ו חטאים ועונות, אלו אלהים אחרים נכללין בשרשם, בסוד אלהים הקדושים שבאחוריים, וע"י כללותם בשרשן, הם יונקין מן השכינה. וז"ס כל אחיות החיצונים בקדושה, כי אינם אוחזין רק ע"י כללותן בשרשם, ולא ח"ו שנכנסין הם עצמן. וז"ס ערו ערו עד היסוד, כי אלו אלהים, שרשם הם מ"נ ביסוד הנוקבא, כי הם ה"ג, ה' אותיות אלהים. וכאשר רוצה המלכות להעלות מ"נ, נכללין כל אלהים וקדושה שם, ביסוד שבה, וכשיש ח"ו פגם, או אוחזין אלהים אחרים בשרשן, ונכללין עמהם, אע"פ שהם אינם נכנסים ח"ו, עכ"ז הם יונקים בסוד כללות.

וז"ס ושפחה כי תירש גבירתה, שצדיק עליון מזדווג עם השפחה כביכול, ביסוד הנ"ל. וז"ש ערו ערו עד היסוד בה, כי שם מגיע הפגם כ"י.

הגהות ומראת מקומות

ובספר שער מאמרי רשב"י פרשת פקודי דף כ"ג ע"ב ושער ההקדמות דף ל"ז ע"ב.

ט) יבמות ט"ב.

ז) עיין שער תקון הנוקבא פ"ב סימן י"ח

של זרין, חתן וכלה, ושם יוכלו לחזור פב"פ ושם נזדווגו זרין יחד.

וכל ענין זה, תבינהו בזוהר פ' בראשית, (ק) מ"ש בפ' ויבן ה' אלהים את הצלע, שהוא ענין הנסירה, ואח"כ ויביאה אל האדם, מהכא ילפינן, דבעאן אר"א לאעלאה לכלה ברשותא דחתן, כד"א את בחי נתתי לאיש הזה, מכאן ואילך ייתי בעלה לגבה, דהא ביתא דילה היא, דכתיב ויבא אליה.

פ"י, ענין זווג הראשון דזרין, בעת אצילותן, איננו כשאר זווגים של אח"כ, והוא כי הזווג הזה לא היה למטה, רק אר"א העלו את ז"א בחיקם, ואח"כ העלו את הנוקבא, בסוד ויביאה אל האדם, ושם נזדווגו כמ"ש בע"ה. ואמנם כל שאר הזווגים דזרין דבחי פב"פ, הוא למטה בביתא דילה של הנוקבא, שהוא בהיכל הניקבא, ושם יורד הז"א להזדווג עמה. והנה אז לא היה עדיין מין של הנוק' מבוררים ומתוקנים כנ"ל, ונמצא כי מין שהעלתה מלכות לגבי ז"א, הם המין (ר) דבינה, אשר הם שמשו אל הנוק', וע"י מ"ג אלו, יצאו אדם וחוה כ"כ מעולין, ונאחזין עד למעלה, כמ"ש בע"ה. (א)

ואחר כך ירדו זרין במקומם למטה, ושם הוכרחו לחזור אב"א כנ"ל, ולסבה הנ"ל, שלא יתאחו הצזונים, ואז בהיותן אב"א, הוציאה הנוקבא, וילדה לנשמה דאדם וחוה, (ש) וזכור

גם ז"ס, אלהים באו גוים בנחלתך, פי', כי הצזונים הנק' אלהים אחרים, הם נאחזין באלהים דקדושה, וע"כ באו גוים בנחלתך, נחלת הקדש, ולזה אמר אלהים, ולא אמר ה'.

והנה ענין היותן אב"א, מפני שהן דינין, ויוצאין ממנו אליה, ואז נדבקין, כי הענף נשאר דבוק באילן, אשר משם יוצאת. והנה בהיותן אח"כ פב"פ, היה ראוי שיחזרו להדבק ג"כ, כמו בסוד אחריים, כי ג"כ ניתנין ממנו אליה, אך הטעם הוא, כי אר"א שקומתן שוה פב"פ, לכן הם מתדבקין, כחדא שריין, ולא מתפרשין דא מן דא, לכן זווגם תדיר. אבל זרין שאין קומתן שוה אינן דבוקים זה בזה בהיותן פב"פ, ע"כ.

ועתה יש ב' מניעות, כי היה צריך לברא את האדם וחוה, כדי שעל ידם יתבררו מין של כל הנשמות כנ"ל, ולזה היה צריך זווג, וא"א להם להזדווג, אם לא יחזרו פב"פ, ולחזור פב"פ א"א, לסבה כנ"ל, כדי שלא יתאחו הקליפות באחריים דנקבות, ולכן כדי לבטל ב' המניעות האלו, מה עשו אר"א, נסרו את הנוקבא העומדת אחורי ז"א, ואח"כ העלו זרין הננסרים למעלה, בהיכל אר"א עצמה, ששם אין כח לקליפות להתאחו באחורי הנקבה. וזה ההיכל דאר"א, הוא בחי החופה

הגהה

דילהון, דאל"כ מה תועלת בעלייתן שם אם אדם וחוה ממ"נ דבינה עצמה, והיה יכול לצאת משם, או אפשר להיפרד, כי הן מין ממש של הבינה, אלא שצריך לחזור ולצאת שנית, על ידי זווג זרין, בהיותן למטה פב"פ כנודע, ולכן עלו, ונעשו ב' הבחי' יחד, שנזדווגו אר"א בהתלבשות זרין בהם, ויצאו אדם וחוה כנלע"ר.

(א) ונל"ח, כי הרוחא דבגווה של הבינה, אשר ע"י עולין מין, הוא אשר שימש אל הנוקבא הזאת, כי ע"י שהוא מעולה מאד, יכול לברר אדם וחוה בבחינת מין שלה עצמו, אשר בתוך הקליפה, ואין אדם וחוה מין עצמן דבינה, אלא שיצאו ינתבררו ע"י דוחא דילה, ונודע שבו מתלבש הנשמה בבחי' לבוש, וזהו מעלת אדם וחוה, בבחי' לבוש. אבל עצמות נשמתם, היה מזוין מיד ומין

הגהות ומראה מקומות

(ר) עיין שער עקודים פ"ה ובשער פו"ח פ"ח.
(ש) עיין בספר הלוקטים דף ט' ע"ב.

(ק) בראשית ב' אות רי"ג ועיין שם בסלם
מאמר פיוסא ונסילת רשות.

אב"א ואמנם אם היו זרין יכולין להזדווג במקומן למטה פב"פ, היו אדם ואשתו יוצאין מתוקנים בתכלית התיקון. וכל העולמות היו שלמים. והנה אחר שברא הקב"ה לאדם וחוה, אלו לא היה חוטא, אחר שנסרו הקב"ה, כדי שיזדווג עם אשתו פב"פ, היה יכול על ידי תפילותיו ומע"ט להכניע הקליפות, והיה מחזיר לזרין פב"פ במקומן למטה, והיו מתבררין המ"נ דנוקבא לגמרי, והיו הסיגים מובדלים ומפורדין מן הקדושה, והיו מתים לגמרי, ומתבטלין מן העולם, וכל הנשמות הקדושות, היו יוצאין מתוך הקליפות ואז ימותו הקליפות ויתבטלו כנ"ל.

וכאשר חטאו אדם וחוה, גרמו שלא נתבררה המין דנוקבא דז"א, לכן אע"פ שע"י זווג אדם וחוה, גרם להחזיר זרין פב"פ במקומן למטה, הנה לא היה דבר של קיום תמיד, כי לא היה מספיק בחזרה ההיא, רק בשעת זווג לבד, ותיכף היתה הנוקבא חוזרת אב"א עם ז"א, וכיון שהיה כן, נמצא שהיה צריך בכל זווג וזווג לעשות תיקון, שיחזרו פב"פ לפחות בעת הזווג, ולברר אז קצת ניצוצין של אותן המלכים, ולהעלות בבחי' מ"נ לברא מהם נשמות מעט מעט, ותכף היו חוזרין אב"א, כי אין בה כח להעלות ולברר כל הני ניצוצין ביחד, רק מעט מעט.

הנה בזמן חורבן בית שני, בזמן י' הרוגי מלוכה, גברו מאד מאד העונות, ולא די שלא היה כח ביד בני אדם התחתונים, לברר ניצוצין אלו ע"י תפילתן, להעלותן בסוד מ"נ, אלא אפילו גם המין דבינה, ירדו למטה, וחזרו להתערב בקליפות, וז"ש ובפשעכם שלחת אמכם, וע"ז היה העולם נאבד, עד שהוצרך הש"י לתקן העולם, וזה היה ע"י הרוגי מלוכה כמ"ש בע"ה.

ותחלה אנו צריכין להודיעך, כי הנה ג' בחי' יש, בענין עליית מ"נ, א', הוא בחי' המין עצמן, אשר בחי' זו כבר נת"ל היטב. (א)

כלל זה, בכ"מ אשר נאמר כי אדם וחוה, ע"י זווג דאב"א יצאו אין הכוונה כפשוטו, כי א"א לעולם להזדווג כי אם פב"פ, אך הכוונה לומר, כי לא יכלו לעמוד זרין פב"פ, במקומם למטה להזדווג, ולהוציא אדם וחוה, והוצרכו לעלות למעלה בחיק אר"א כנ"ל, ונזדווגו שם פב"פ, ע"י מין דבינה, שהעלתן המלכות וכאשר חזרו במקומן וירדו למטה, הוכרחו להיות אב"א, ואז יצאו נשמת אדם וחוה בהיותן זרין אב"א.

ועיין בדרושי אבי"ע בענין חטא דאדה"ר ותבין סדר מעלות מדרגות העולמות איך היו בעת שנברא אדה"ר, ושם (ת) תבין, איך היו הזרין עליונים במקום אר"א, ושם היו בבחי' אב"א, ונזדווגו שם להוציא אדה"ר, וע"ש היטב, וזכור כלל זה, לכל המקומות שנזכר ענין זווג אב"א, שאין הענין כפשוטו, אלא על דרך הנ"ל. והוא, כשיש בישראל מצות ומע"ט, שע"י יגרמו שיוכלו להזדווג זרין פב"פ, וע"י היא יכולה להעלות מ"נ, לגבי מ"ד דדכורא, ואם אין ח"ו בישראל זכות, אין כח בנוק' דז"א להעלות מין שלה לגבי בעלה, כנדע כי אין המין עולין, אלא ע"י נשמות התחתונים, ולכן כדי לזווגם, היא צריכה לעלות עם ז"א למעלה באר"א, והיא מעלה מין דאמא, ומזדווגים יחד, ונמצא כי כמעט זווג זה אין נקרא על שמים, רק ע"ש אר"א, כי עד שם עלו, ובכחם, וע"י מין שלהם, הם מזדווגים, ואלו בעת ההיא היו רוצין לירד למטה למקומם, לא היה יכולת זכח להם לעמוד פב"פ, אלא אב"א, ונמצא ודאי, שאין שום זווג, אלא בהיותן פב"פ, אבל מה שאנו קוראין אותו זווג אב"א, ר"ל שאם היו אז יורדין למקומן למטה, לא היו יכולין לעמוד אלא אב"א, כי ע"כ עלו למעלה, כדי שיוכלו להיות פב"פ.

ונחזור לענין, כי אדם וחוה יצאו ע"י זווג פנים בפנים למעלה, אשר זווג זה נקרא

הנהגות ומראה מקומות

(ת) עיין בשער מאמרי רשב"י פרשת קדושים דף כ"ז ע"ב. (א) לחלו פרק ז'.

והענין כמ"ש, כי לא די שאו לא היו מבוררין המין של הנוקבא, אלא גם מין דבינה, ג"כ ירדו, ונתערבו בקליפות.

והנה המין דנוקבא דז"א, לעולם היתה ברשות סט"א, ולעולם לא יצאו משם. אמנם של הבינה, כבר היו מבוררים, וחזרו לירד כנ"ל. והמין דבינה, הם מתבררין ע"י נשמות אלו, של י' הרוגי מלוכה, והם מעלין אותן מן הקליפה למעלה בבניה. וז"ס, ת"ח, נשמתין דאלין לאשלמותא דרוחא קדישא, על י' רוחין דילהון מתתא כדקא יאות וכו', ר"ל שע"י רוחין דילהון, יעלה מין מתתא לעילא, וז"ש מתתא, ר"ל ממקום הקליפות עד בינה. והבן היטב, ענין העלאת מין, מה פירושו, שהוא מין מתתא, שהם הקליפות למעלה בבניה, או במלכות.

ואמנם העלאת מין דנוקבא דז"א מתתא מן הקליפות למעלה בנוקבא הנ"ל, אינו אלא ע"י גופין דילהון ממש, שנהרגו, וז"ס וגופא דילהון אתמסרו למלכא חייבא. פ"י, ביסוד הקליפות אשר היא ס"א, אשר בהם נאחזין המין דנוקבא דז"א בעצמן כנ"ל, שמעולם לא יצאו משם, והם מכונים בשם סט"א ממש. והנה גופם של י' הרוגי מלוכה, נמסרו או בידם דסט"א, והרגום, כדי שיהיה בהם כח להעלות המין דנוקבא דז"א משם, בזכותן, כי הלא הגופין הם מקבלין צער דהריגה, ולכן כדי להוציא המין דנוקבא דז"א, אשר היו מושרשים בעמקי הקליפות סט"א, הוצרכו גופם להמסר ביד סט"א שיהרגו.

ואל תתמה מזה, כי הנה גופות שלהם הוו כ"כ מזוככים, עד אשר היו ראויין בערך נשמות של בני אדם אחרים, כי זהו מעלת הצדיקים לזכך גופם, ולעשותן צורה, וזהו הטעם שאין מיתה נזכר בצדיקים, וראייה לדבר מאליהו ז"ל, כי עלה בשמים בגוף ונפש.

ב' (ב) הוא העצמות כלי של בית הרחם של האשה, כדי לקבל טפת הזכר בתוכה, ובתוך כלי זה יש ג"כ מין שלה, אשר נתבאר עניינם למעלה. וכלי זה נעשה, ע"י ידים עליונים דבינה, שהם ח"ג שלה, שהם י' אצבעות. וז"ס ה' אותיות מנצפ"ך, שהם כפולות, והם יורדים עד שם למטה בנוקבא, ונעשית כלי. וכמ"ש על פסוק, עלי באר ענו לה. באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם, כנזכר פרשה בהעלותך דק"ן ע"א. ושארז"ל (ג) על תמר, שמעכה באצבע, והבן זה. ג', הוא ענין ההוא רוחא דשביק בגווה בעלה, כנזכר בסבא דמשפטים צ"ה, כי אין כח המין להעלות ולהתברר שם מעצמן, רק ע"י ההוא רוחא דעאיל ז"א בגווה, בזווגא קדמאה כנודע. והוא הוי"ה דההי"ן ב"ן, וע"י שם זה הוא העלאת מין לבעלה, וזהו ענין ההוא רוחא דשביק בה בעלה כנ"ל.

הנה או בחורבן בית שני, לא היה כח להעלות מין הנ"ל, אם לא בבחי' אחרת רביעית, והוא שהוצרכו י' חסדים ההם ליהרג, ולמסור עצמן על ק"ה בפועל, ואחר שנהרגו, היה כח בנשמותיהם לברר המין מהמלכים, להעלות מין בכל זווג וזווג שיש בין במין דבינה, בין במין דנוקבא דז"א רחל.

וטעם היות כח באלו להעלות מין הנ"ל הוא, כי הנה י"ב שבטים, הם שורש לכל הנשמות כולם, שהם עצמן בחי' המין הנ"ל, ואלו י' הרוגי מלוכה, הם השבטים עצמם כנודע, (ד) לכן יש בהם כח להעלות המין שהם מציאות הנשמות עצמן, וענין היותן י' הרוגים לבד, והשבטים הם י"ב, נתבאר בדרוש אחר.

הנה ענין זה נתבאר וזהר פקודי, (ה) בענין י' הרוגי מלוג, ואמר שם, גופא דילהון אתמסר לסט"א. ונשמתהון למלכא קדישא.

חנהות ומראה מקומות

הנקודות פ"ג. ובשער קיצור אבי"ע פ"ה.

(ה) אות תרע"א ותרע"ב ועיין ברכות ס"א:

מנחת כ"ט: ובני"ח רות אות תרפ"א ותרפ"ב בסלם

ד"ה פירוש. ובני"ח איכה את ק"ח.

(ב) עיין שער הארת המוחין פ"ו. ושער תקון

הירח פרק ה'.

(ג) יבמות ל"ד:

(ד) עיין שער הכללים פ"א. ובשער דרושי

רברבא, ורוח מאלנא זוטא. ואלו הם סוד זר'ג, שהם נשמה ורוח של אדה"ר ממש.

והנה לפי שאדה"ר ממקום כפרתו שהוא מזבח נברא ח) לכן תמיד היה העולם בסוד שבת, שהוא בריאה. לזה כווננו רז"ל, ט) באדם בשעה שפגע לקין, אמר מזמור שיר ליום השבת, שהוא בריאה. אך אחר שחטא, נתהווה ביומין דחול, מה שתחלה ע"י זווג זה דזר'ג, אשר היה למעלה בחיק דאר"א דבריאה, ובהיכלא, לכן היה ז"א בסוד נשמה שהיא בינה, ומלכות בסוד רוח, שהוא ז"א. אך אחר שחטא, ירדו כל העולמות ממקום קדושתן, לכן היצירה נתלבש בעשייה, ואין אמא מקבלת רק ע"י עשייה, מיצירה בהתלבשות העשייה, וכן בריאה נתלבש ביצירה, והנוקבא בבריאה, וז"א בנוקבא.

ועתה נמצא כי סוד נפש, שהיה מתחלה בבריאה, הוא עתה ממלכות, כי המלכות ירדה להיות בסוד נפש, והז"א ירד בסוד רוח, ובינה בסוד נשמה. ובוה לא יחלקו המאמרים, האומרים שנפש במלכות, ורוח בת"ת, עם האמור בסבא הנ"ל.

והנה, להיות כי הבריאה ירדה ביצירה, נמצא עתה, כי בריאה ויצירה יחד. ולכך אל תתמה, אם הכתוב א' אומר, ויצר ה' אלקים את האדם. וכתוב א' אומר, ויברא ה' האדם וגו', כי הבריאה ויצירה, שניהן היו בשיתוף גוף אדה"ר, עיקרו היה מיצירה, ואחר כך נתלבש בריאה ביצירה.

ותראה עתה, כמה פחותות גרם אדה"ר ע"י חטאו, כי תחלה היה גופו מיצירה ממש, ועתה רוחו מיצירה, הרי כמה מדריגות: כי גופו מעוה"ז, ונפשו מעשייה, ורוחו מיצירה,

כמ"ש בע"ה, בענין גופא של אדה"ר מהיכן היה, ומכ"ש גופות אלו הקדושים י' הרוגי מלוכה, שנהרגו על ק"ה, לתכלית ולכוונה הנ"ל. כי ודאי גופם ממש עלו בבחי' רוח, והם מעלין מ"נ דנוקבא דז"א מאז ואילך, עד ימות המשיח, והנה גופות שלהם, היו מבחינת הקרבנות.

וז"ס ומהכא רזין דקורבנין, פ"י, כמו שהקרבן הוא מעלה ומקרב העולמות זה לזה, כנזכר בענין מעלת התפלה, איך ע"י הקרבן התמיד אנו מעלין עולם בעולם, עד רזא דא"ס, כנזכר סוף פרשה פקודי. גם אלו החסידים, י' הרוגי מלוכה, הם מעלין בגופם ממש, את המ"נ דנוקבא דז"א למעלה.

מ"ק אמנם נחזור למציאת אדה"ר, מה ענינו. דע כי הלא אדה"ר, לא היה בו שום חלק מעשייה, רק גופו מיצירה. ונרמז זה פ' קדושים דפ"ג, אדה"ר לא הוי ליה מהאי עלמא כלום, חד צדיק עביד כו'. ז) ואמנם נפשו, מבריאה, ורוחו, מנוקבא דז"א דאצילות. ונשמה, מז"א דאצילות. ונשמה לנשמה, מאר"א דאצילות. אך מעשייה, לא היה חלק ממנו.

ולהבין זה, נבאר סדר העולם, כי הלא החורבה נגד הקליפה והיישוב נחלק לבי': כי ח"ל, נגד עשייה. וא"י, נגד יצירה. לכן נאמר פ' ויקהל דרקיעים דיצירה ז) קיימין למגנא על ארעא. ומקום המקדש, נגד בריאה, ומקום ק"ק, נגד היכל ק"ק דבריאה.

והנה תבין בזה מ"ש בסבא דמשפטים דף צ"ט, בענין נר ה' נשמת אדם, נשמה ורוח של אדה"ר, דכר ונוקבא. נשמה מאלנא

הגהות ומראה מקומות

בראשית א' אות ת"ג תנינן אדם מאתר דבית המקדש נפק. וזר ויגש אות י"ד כד ברא קב"ה ליה לאדם אכניש עפריה מארבע סטרין דעלמא ועבד גרמיה באתר דמקדשא. ועיין סנהדרין ל"ד. ועיין בתע"ס שיעור ט"ז מן אות מ"ג ואילך נתבאר כל פרק זה.

ט) וזר בראשית ב' אות שמ"ה.

ו) עיין שער מאמרי רשב"י קדושים דף כ"ז ע"ב.

ז) עיין שער מאמרי רשב"י פרשת ויקהל דף כ"א ע"ב.

ח) ירושלמי נזיר פ"ז ה"ב נטל הקב"ה מפקום המזבח מלא תרווד אחד וברא בו אדם. ובמד"ר בראשית פ"ד ח' ממקום כפרתו. בזהר

קצוב מהרפ"ח ניצוצין, עד שנמצא, כי קודם שיבא משיח, יכלו ויוגמרו כל הרפ"ח ניצוצין להתתקן.

ודע, כי זולת מה שאנו אומרים, שהמין אשר בו מלכים, הם בחי' הנשמות, הנה גם העולמות העליונים, הובררו משם, כנזכר בע"ה בדרוש ג', וכמ"ש בדרוש א'. אמנם אחר שנגמר להתברר מחלק זרין עצמן, אז מה שנשאר להתברר, הם בחי' של הנשמות היוצאין מעולם אצילות כדודע, והבן זה מאד. והנה הזווג הראשון, שהיה בעת בריאת העולם, היה ע"י נס, בבחירתו יתברך, וברצונו הפשוט, כמ"ש בזהר פעמים רבות, כי סליק ברעותיה למברי עלמא כו'. וצריך להבין, על מה בכל פעם שמדבר בבריאת העולם, או בתחלת אצילות, (כ) מדבר בלשון זה כי סליק ברעותיה.

אך הענין הוא, בא' מב' פנים, והם ענין א', והוא, כי א"א לאר"א שידווגו, אם לא ע"י מ"ן. שהם הזרין, שהם הבנים ראשונים שלהם, כי זהו ענין ואדם אין לעבוד את האדמה, כי אין עבודה וזריעת האדמה, שהיא נקבה העליונה, נעשית, אלא ע"י האדם המעלה מ"ן. וא"כ בפעם ראשון שנברא העולם, לא היה אפשר להתבראות, כי הרי עדיין לא היו זרין ובררין ועולין בבחי' מ"ן, וא"כ גם הזווג עליון לברא את העולם, לא היה יכול לתדווג, לכן עלה ברצונו הפשוט ובבחירתו ית', שאפילו בלתי העלאת מ"ן, נדווגו, והאציל (ל) את עולמו. אמנם אחר שכבר נולדו זרין, אז משם ואילך אין עוד שום זווג למעלה, רק ע"י העלאת מ"ן.

גם פ"י כי סליק ברעותיה כו', הוא יותר געלם, והוא כי הנה אין הזכר העליון נתעורר לזווג, רק עד אחר שהנוקבא עליונה, תתקשט ותכין עצמה לזווג, ותמצא חן בעיניה, ואז הוא מתעורר לתדווג עמה, שאל"כ הנה הוא

ממקום שהיה תחלה גופו, וגרם זה קלוקל הרבה בעולמות עצמן.

ובזה תבין חטא אדם הראשון, כי הקב"ה אמר לו, אחר שלא היה לו חלק מעשייה, שלכך לא יאכל מעץ הדעת, שהוא סוד דעשייה, וכאשר אכל ממנו, אז ירד ממעלתו, ונתמעט. ובוזה תבין, איך עץ הדעת הוא במלכות, שהוא עשייה, ובמ"א מזכיר שהוא יצירה, עץ הדעת ט"ר, מטטרין וסמ"ל, אך ע"ש מה שנתלבש היצירה בעשייה, נקרא עץ הדעת ביצירה ג"כ. גם ראה איך הוא לפי שמטטרין בסוד אדם הראשון ממש כנ"ל, לכן הוא נטל גדלות גופו של אדה"ר, וגופו נהפך ללפיד אש בעולם יצירה, כנזכר בפרקי היכלות כי משם נחצב.

דרוש ב

(י) בתחלה אודיעך דרך קיצור, כי כל בחי' מ"ן שנבררו מן הז' מלכים, ועולין עד הנוקבא עליונה, אינם ראויין להצטייר לעשות מהם בחי' וולד עד פעם ב'. וביאור הענין, הוא כך, כי הנה נתבאר אצלינו, כי מ"ן דאר"א, הם זרין, שהם הבנים הראשונים שלהם. גם נתבאר אצלינו, כי כל תפלותינו יכוונתינו הם, לברר ולהעלות הניצוצין של ז' מלכים שמתו, שהם רפ"ח ניצוצין, וע"י תפלותינו, אנו מעלין הניצוצין האלו, עד יסוד נוקבא דו"א, בבחי' מ"ן, ונמתקין ונתקנים שם. כי יורדין מ"ד במקום ההוא, שעלו מ"ן, ומב' בחי' אלו, נעשה צורת הולד.

גם נתבאר בדרוש א', כי אין בנו יכולת לברר כל הרפ"ח ניצוצין בפעם א', כי אם היה כן, כבר בא המשיח, והיה מתקיים בלע המות לנצח כנ"ל. אמנם בכל תפלה ותפלה, כפי כוונת האומרה, וכפי זכות הזמן אשר אז נאמרה התפלה ההיא, כך מתבררין שיעור

הגהות ומראה מקומות

(י) זה נתבאר בע"ה עם פנים מסבירות ענף ל"ה.

(כ) עיין שער ההקדמות דף כ"ה.

(ל) עיין שער דרושי הנקודות פרק ו'.

(י) עיין מברש שער ב' ח"ג פ"ה ובשער ההקדמות דף ס"ה דרוש כ"ז בענין מ"ן מה ענינם, ועיין הע"ס שיעור ט' בתחילתו. וכל פרק

הנוקבא. אותו הזמן, וכבר נתקנו. והמין חדשים משתהין שם בלתי ציור, עד שיבא זווג אחר, ואז אלו שנשתהו, נצטיירו לגמרי, המין חדשים מתעכבין שם, עד זווג אחר. וכעד"ז נמשך, מבריאת עולם, עד ימות המשיח.

כלל העולה, שאין שום בחי' מין, שאין עולה פ"א בבחי' מ"ג, ואחר כך בזווג ב' שלאחריה, הם נתקנים ומצטיירין, ונעשו נשמה מתוקנת, ואז יורדת ומתלבשת בגוף בעוה"ז.

דרוש ג

(מ) דע, כי בעת מיתת המלכים, כאשר ירדו למטה, היו בהם כל הבחי', שהם אבי"ע. והנה בחלק עשייה עצמה, יש ד' בחי', הם כסדרן ממטה למעלה: דומם, צומח, חי, מדבר. והענין, כי בודאי שאפילו בדומם שהוא עפר, והאבנים, וכיוצא בהם, הוא מוכרת. שיהיה בהם חיות רוחניות, ומזל ושוטר עליו מלמעלה (ג) דאל"כ לא היתה עפר מוציאה דשאים זורעים אם לא היה בהם חיות. אמנם מדרגות חיות דצומח, הוא למעלה מהם, כי אנו רואין שהוא צומח וגדל כבני אדם, ובודאי כי חיות אשר בתוכו גורם לו גידול זה.

וחיות הבעל חי למעלה מהם, שיש בהם נפש יותר בבירור, וכמ"ש ורוח הבהמה. היורדת למטה בארץ. וחיות האדם המדבר הוא למעלה מהם.

ואין לך שום נברא בעולמות כולם, שאין בהם מן בירור המלכים הנ"ל, והכל נכלל בהן. ומכל הבחי' הנ"ל יש בקליפות, מן מיתת המלכים. והנה מן כל הבחי' הנ"ל הם נבררין ויוצאין מתוך הקליף, ואמנם היותר מעולה שבהם, הובררה באצילות. והגרוע ממנו, הובררה בבריאה. והגרוע ממנו, ביצירה. והגרוע ממנו, בעשיה.

ובעשיה עצמה, יש ד' בחי' הנ"ל: כי המוכרח שבו, הוא האדם. והגרוע ממנו, הוא

עסוק תמיד למעלה לקבל שפע ולינק מאמו, ואינו רוצה לתת מהשפעתו לזולתו, עד אשר הכלה העליונה העדה כליה, ותקשט עצמה, ואז יודווג עמה, ומשפיע בה, ונדודע כי קשוטי כלה העליונה, הם הנשמות הצדיקים, העולין בה בבחי' מ"ג, והם גורמין לזווג עליון.

ואמנם בפעם א', ובזווג א', נתעורר הזכר מעצמו, בלתי התעוררות הנקבה, ועלה בו רצון ותאוה להזדווג, אפילו שלא היה עדיין בחי' מ"ג, וע"כ הזווג הזה הוא נעלם מאד, ולא היה בבחי' זווג, יסוד דיליה ביסוד דילה, כי לא היה עדיין אז נקבה נבראת בעולם, וא"כ עם מי יהיה הזווג בעת שנברא העולם, לכן הזווג ראשון ההוא, היה ברצון העליון, מחשבה, מחא עלאה, בסוד הרצון העליון שכולא דכורא, ואין שם היכר נקבה, והבן זה. ואח"כ מאז ואילך, תמיד היה הזווג ע"י זרין, ונחזור לבאר עתה הקדמה ראשונה, שכל מין צריכין להתתקן ב"פ, והענין, כי הנה גם זרין נתבררו מבחי' רפ"ח ניצוצין כנ"ל, וקודם שהובררו זרין, אז היה הזווג עליון שלא ע"י מין. אח"כ בפעם ב', היו זרין בבחי' מ"ג, לאר"א. ואז התחילו קצת ניצוצין של נשמות, לעלות בבחי' מ"ג לאר"א, ונתחברו עם זרין, אשר שם בבחי' מין כנ"ל, כי אחר שהובררו חלקי זרין, אז מה שנשאר באותן רפ"ח ניצוצין, הם בחי' נשמות כנ"ל. ולכן כיון שהובררו זרין, התחילו גם הנשמות להתברר ולעלות, ועלו גם הם למעלה עם זרין, ונתחברו עמהם, לעלות גם הם בבחי' מין.

הנה אז בפעם ב', שהוא זווג ב' כנ"ל, לא נצטייר ממה שנתברר מן הנשמות כנ"ל, ולא נעשה מהם צורת ולד כלל, כי עדיין אינם ראויין להתתקן, כי באותה שעה עלו מן הקליפות, אבל הם עומדין שם, עד הזווג אחר, שיהיו אחר הזווג זה הנ"ל, ואז עולין מין אחרים, כנדודע כי בכל זווג עולין מין חדשים, ואז אותן המין ראשונים, הם עתה מצטיירין ונתקנין, כי כבר נשתהו תוך

הגהות ומראה מקומות

(מ) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ל"ט. (ג) ב"ר פ"כ ובהשמטות לספר הזהר בראשית אות א'.

בחכמה וחכם בבינה. נמצא שהכל הוא בחכמה, וע"ש ענין זה.

דרוש ד

(ס) ונחזור לענין ראשון, כי הנה בדוגמת מ"ש בענין ד' עולמות אבי"ע בכללות, כן הדבר בכל עולם ועולם. ונתחיל בעולם אצילות, ונאמר כי הנה היותר משובח מכל בירורי האצילות, שהוברר מו' מלכים כנ"ל, הנה או הוברר ועלה בעתיק, והגרוע ממנו בא"א, והגרוע באו"א, והגרוע ביו"ן. וכעד"ו, ב"ס עצמן שיש בכל פרצוף ופרצוף. וכעד"ו, בפרטי פרטים, והדברים מובנים.

וצריך שתדע, כי בעת שהתחיל בירור האצילות, או עדיין לא הוברר הבריאה כלל. וכעד"ו, בשאר העולמות. וכן באצילות עצמו. בעת שהוברר עתיק, עדיין כל מה שלמטה ממנו לא הוברר כלל. וכן כיוצא בזה בכל פרטי הפרטים, ואין להאריך.

נמצא כללות כל הדברים, כי כל ד' עולמות אבי"ע וכל הפרטים שבהם, הם בירור אלו הו' מלכים. וענין זה, הוא שורש לכל הידיעה הזאת של חכמת האמת, וזכור זה. וכבר ביארנו בדרוש א' וב', כי א"א לברר שום ניצוצין אלא ע"י זווג העליון, כי אותן הניצוצין עולין מלמטה, מן מקום אשר נפלו שם, ונכנסות בבטן הנוקבא העליונה, ומשתהות שם זמן ימי עיבורי, ואז מתמתקים שם, ונעשין שם בחי' פרצוף.

הנה בזווג העליון שהיה כדי לברר א"א, אין אנו רשאים לדבר, כי מה שלמעלה מאו"א נאמר בו אחד קראתיו (ע) בלא שותפא כמה דתנינא בזהר בראשית כ"ב, ואין זווג ניכר שם, כי הנוקבא ראשונה שהיתה באצילות היא אמא עלאה, ומארא והלאה אנו מתחילין להזכיר בחי' זווג. לכן עתה נבאר זווג א"א, כדי לברר בירורין חלקי זו"ן.

בעל חי. והגרוע ממנו, הוא הצומח. והגרוע ממנו, הוא הדומם. והגרוע מכולם, הוא הנקרא זיהמא דהתוכא דדהבא. וזה לא הועיל כלום, ונקרא קליפה, כי לא יוכלו להתברר, והם דינין קשים וחזקים עד מאד, שהם הקליפה כמש.

הנה מוכרח הוא, שיש בתוך אלו הקליפות קצת ניצוצי קדושה קטנים עד מאד, שהם בחי' י"א סמני קטורת, כמ"ש במקומו. נמצא כי מכל אלו הבחי' הנ"ל יש בקליפה, וצריך האדם במעשיו לתקנם, ולבררם, ולהעלותן ממדרגה למדרגה. וכאשר יושלמו להתברר כל אלו הי"א סמני הקטורת, אז בלע המות לנצח, כנזכר בדרוש א'.

הנה ענין הבירור הוא, להעלותו בתחלה בחי' הא', ואחר כך למדרגה אחרת גדולה ממנו, ועד"ו כל המדרגות. וכמ"ש בסוד כוונת אכילה, כי יכול האדם לחזור את הדומם לחלק מחלק האדם עצמו. והם מבררים ומתקנים, כל הדברים שיש בהם פסולת וקלי'. והם מתקנים, מבחי' הדומם עד בחי' האדם, מדבר ממש. יאח"כ, אם יוכה במעשיו יותר, יעלה הכל במדרגת מלאך. באופן, שיתברר הכל בירור אחר בירור, עד שיעלה מעלה אחר מעלה, למדרגה גבוה מאד.

והנה כשנולד אדם וחיה, והוא היה מבורר בו בחי' הנשמות, וכאשר קרא שמות לכל הבע"ה, נתבררו גם הם. אמנם הצומח ודומם, היה צריך לתקנם אח"כ, ע"י עבודת האדמה והאכילה, וכאשר חטאו, חזרו בחי' הנשמות ובחי' הב"ה, לרדת ולהתערב עם הקלי'.

הנה כ"ז נתבאר באורך בדרוש כוונת אכילה, ובדרוש העגל והגלגולים ע"ש, ושם יתבאר, כי הנה כל בירורי הפסולת מתוכם, הוא ע"י המחשבה. וכמ"ש בפרשה פקודי, ובירר פסולת מגו מחשבה. והוא ע"י חכמה, וע"י הבינה אשר בחכמה עצמה, בסוד הבן

הנהות ומראה מקומות

(ע) כן גרס בע"ה עם פמ"ס נ"א ל"ג כמא. ועיין בשער עקודים פ"ו.

(ס) מכאן עד ד"ה אמנם צריך שתדע, נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף מ'.

זווג רוחני עליון, והוא הנקרא נשיקין, כמבואר
אצלינו בדרוש זווג עליון דנשיקין, וזווג
תחתון דיסוד, ועיין פ' בדרוש ד' נשיקין.
אמנם זווג תחתון גופני כדי לבררם, לא היה
אז צריכין אליו. עד שיתחילו להתברר זוין,
אז הוצרכו אר"א להזדווג זווג תחתון גופני,
כדי לבררם בבטן אמא עלאה כנ"ל. ואז
נזדווגו פעם ראשון כדי להוציא זוין, ולבררן
בבחי' ג' כלילין בג', ואח"כ נולד ויונק משדי
אמו.

אח"כ חזרו אר"א להזדווג זווג ב', כדי
לתת להם מוחין, שהם בחינת הגדלות, כנודע,
והיו שם ג"כ בבחי' עיבור ב' בבטן אמא
עלאה כדי להתברר, כי אין עיבור אלא ע"י
זווג הקודם לו. וע"י ב' זווגים אלו, נגמר
תיקון זוין, ונגמרו להתברר, לכן לא הוצרכו
עוד אר"א להזדווג בבחי' זווג תחתון. אבל
יש עוד בחי' זווג ג' לאר"א, והוא אחר זווג
ב' דגדלות דזו"ג, והוא לצורך חיות ומזון
לזוין, ולכל שאר העולמות.

והרי ג' מיני זווגים יש באר"א, ולא יותר,
השנים הם לצורך זוין בעצמם לתקן: הם
עצמן, ומציאותן. והג', הוא לצורך מזון וחיות
לזוין ולכל שאר העולמות. ואלו הג' זווגים,
הם בבחי' זווג תחתון הגופני של יסוד דיליה
דאבא ביסוד דאמא.

והנה בכל זווג זווג מאלו הג' הנ"ל, היו
בהם ב' זווגים עליונים של נשיקין רוחניים,
שאין לך שום זווג גופני תחתון שלא יקדמו
לו ב' זווגין רוחניים דנשיקין. והוא שקודם
שיזדווגו בבחי' זווג תחתון, מקדימין הנשיקין
כדי לפייס הזכר לנקבה, ולעזור ביניהן תאוה,
ואח"כ בא זווג התחתון, ובעת זווג התחתון
ממש, אז ג"כ יש בהם נשיקין, נמצא ב'
הזווגים עליון ותחתון נעשין אז ביחד.
והרי עתה יש ששה זווגים דנשיקין בו'

והענין, כי אחרי אשר הובררו חלקי
אר"א לגמרי, אז הוצרכו הם להזדווג, כדי
לברר ברורי חלקי זו"ג. ואז עלו שם ברורי
זו"ג דאצילות בבטן אמא עלאה, ונצטיירו שם
בזמן ימי עיבור, ויצאו מתוקנים. אבל דע,
כי לא נתבררו שם בבטן אמא, רק חלקי
זו"ג דאצילות, ולא יותר. ואח"כ, עד"ז נתבררו
חלקי ראש הבריאה אשר שם, ע"י נוקבא דז"א
בבטן שלה.

ודע, כי לפי שא"א להזכיר בחי' זווג רק
מאר"א ולמטה, לכן אנו כוללים הג"ר דבריאה,
לומר שהובררו יחד בבטן נוקבא דאצילות.
אמנם המשכיל יבין הדבר מעצמו.

ואח"כ באר"א דבריאה, הובררו זו"ג
דבריאה. וכן כיוצא בזה עד סוף חלקי עשיה,
ואין להאריך. והטעם שאין כח באר"א לברור
כל מה שלמטה אלא זו"ג בלבד, הוא, כי הנה
כל הניצוצין אינם שוין, ויש בהם מדרגות
חלוקות לאין קץ. כנ"ל בראש הדרוש. לכן,
כל מה שהוא מבחי' זו"ג של אצילות בלבד,
יכול להתברר ולעלות עד אמא דאצילות, אבל
כד מה שהוא למטה ממדרגת זו"ג, אינו
יכול לעלות גם הוא למעלה מזו"ג עד אמא,
שהרי הוא מדרגה פחותה מזו"ג, ואם היה בו
כח לעלות עד אמא, היה גם הוא נכלל בכלל
זו"ג. באופן, שאינו מתברר שום מדרגה אלא
במדרגה א' שלמעלה ממנו בלבד, והדברים
כובנים ומבוארים. (א)

אמנם צריך שתדע ענין א', והוא, כי גם
קודם שהוברר זו"ג, וודאי הוא שלא היו
נמנעים אר"א מלהזדווג, שהרי זווגם הוא
תדירי תמידי ולא פסיק לעלמין, כנודע. אמנם,
לפי שעיקר סבת הזווג אינו, אלא לברר
ברורין, לכן לא היה צריך להזדווג בבחינת
זווג התחתון, דיסוד דיליה ביסוד דיליה,
הנקרא זווג גופני תחתון, אבל היו מזדווגין

הגהה

(א) צמת, נ"ב, כי כן היה בנפילת הניצוצות, שהרי הניצוצות דע"ב בכלי דע"ב, כנודע.

הנהרות ומראה מקימות

(ס) להלן פרק ט'.

שיזדווגו זו"נ דאצילות, ואז, הם יוצאין מזווג ההוא, נמצא ששרשם הוא באר"א מזווגם עצמן, אך אינם נשלמים ונגמרים עד אחר זווג זו"ן, ובזה נתרצה שאלה הנ"ל.

ועתה צריך לתת טעם, למה נשמות בני אדם צריכין להתלבש בגוף, ונשמות מלאכים א"צ להתלבש בגוף, כמו נשמות בני אדם. (ק) והענין עם הנ"ל, שהרי נשמות מלאכים אינם באים רק מזווג עליון רוחני, הנקרא נשיקין, וע"כ א"צ להתלבש בגוף, אמנם נשמות בני אדם הם באים מהזווג תחתון הגופני, ולכן צריך להתלבש בגוף בעולם הזה. וענין הדבר, שנשמות המלאכים הבאים מבחי' הזווג דנשיקין, לפי שהוא זווג גמור רוחני עליון, אין בו צורך לגוף. אבל נשמות בני אדם, לא הספיק זווג עליון רוחני להוציאם, וצריך לצאת ע"י זווג תחתון גופני, והוצרכו להתלבש בגוף, ולתקן ע"י מצות ומע"ט שעושה הגוף בעצמו.

וזהו שארז"ל (ר) אין לך דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה שלא נעשה ממנו מלאך, ואלו המלאכים נקראו קולות. וזהו ענין, וכל העם רואים את הקולות, כנזכר בתיקונים ע"ש. וזכור ואל תשכח, כי הנשמות בני אדם ונשמות המלאכים, אע"פ ששניהם יוצאין מב' בחינת זווגים עליון ותחתון, (דאר"א) עם כל זה, אינן נתקנין ונגמרים, אלא אח"כ על ידי זווג זו"ן, שיש בו ג"כ עליון ותחתון: המלאכים מן העליון, ונשמות בני אדם מן התחתון. שאל"כ, היתה מעלתן גדולה מזו"נ, וזה א"א כנ"ל.

ודע, כי יש נשמות מב"א שבאים מבחי' זווג נשיקין ג"כ, כמ"ש, אלא שנשמות מלאכים הספיק להם זווג נשיקין לבד, ולא הוצרכו לחזור ולצאת ע"י זווג תחתון גופני, אבל נשמות התחתונים אע"פ שיוצאין מהנשיקין הוצרך לחזור ע"י זווג תחתון גופני הנ"ל. גם צריך שתדע, שאע"פ שכל נשמות בני אדם יוצאין ע"י זווג תחתון גופני, ונשמות

זווגים התחתונים, ועוד יש בחי' נשיקין הראשונים כנ"ל, כאשר עדיין לא הובררו זו"נ, וכיון שלא היה אז בחי' זווג תחתון, לא היה זווג הנשיקין כפול ב"פ, רק פ"א לבד, הרי נמצא באר"א ז' מיני נשיקין, וג' זווגים התחתונים. ודע, שמכל י' זווגים הנ"ל, שהם ג' תחתונים, וז' רוחניים דנשיקין, יוצאין ב' בחי': נשמות תחתונות, ונשמות המלאכים.

ובזה יתבאר מ"ש בתחלת פרשה משפטים דצ"ד ע"ב, וזה יתיר יהבין ליה נפש מסטרא כו', וזה יתיר יהבין ליה רוח כו'. פי', כי נפש האדם כולל בחי' רבות, כי יש בה יחידה מצד א"א, והיה מצד אבא, ונשמה מצד אמא, ורוח מצד ז"א, ונפש מצד נוקבא, וכ"ז מן האצילות. וכנגדו בכריאה, וכנגדו ביצירה, וכנגדו בעשייה, והדברים תמוהים. איך יתכן זה, והלא האדם הוא תחתון מהם, והוא נברא מזו"ן, ואיך אפשר שיקח בחי' עליונות שלא השיגו אליהם זו"נ, כי איך יקח האדם יחידה חיה נשמה מכח"ב, אשר הם גבוהים מזו"ן. ואפילו בחי' הרוח שמצד ז"א, או נפש מצד נוקבא דאצילות, לא היה לו ליקח. אך זה הענין יובן במ"ש ר' פנחס בהקדמת זוהר בראשית ד"ב ע"ב, שאין נשמה בעולם שאין יוצאין עמה תרין עופין, ר"ל מלאכים. ורשב"י אומר, שיוצאין עמה ה' עופין, והנה כיוצא בזה כאשר יצאו זו"נ מאר"א, יוצאין כמה בחי' עופין, שהם בחי' נשמת אדם, ונשמת מלאכים. ולא די זה, אלא מזווג ראשון שבז' זווגים דנשיקין, שעדיין לא נבררו זו"ן, ועדיין לא היה שום זווג תחתון בבחי' יסוד ביסוד דאר"א, גם אז מזווג עליון ההוא יצאו נשמת מלאכים העליונים. כמ"ש. ועיין (צ) בדרוש ד' נשיקין כי צ"ע.

ונבאר טעם אל הנ"ל שאיך יתכן דבר זה, אך הענין הוא, שאע"פ שבאותו זווג העליון דאר"א יוצאין משם נשמות בני אדם ונשמות מלאכים, הוא רומז למה שיהיה אחר כך, שעדיין אינן ראויות ואינן נשלמות עד

הגהות ומראה מקומות

(ז) להלן פרק ט'. (ק) להלן פי"ב. ועיין שער פ"ח פרק י'. (ר) חגיגה י"ד.

מלאכים מזווג רוחני עליון, עכ"ז יש זווג תחתון שהוא גדול מזווג הנשיקין, והוא זווג ב' דעיבור דמוחין דזו"ג, שהוא גדול מכל ז' בחי' נשיקין ומכל ג' זווגים הנ"ל, ונמצא שנשמות התחתונים היוצאין משם, הם יותר גדולים מכל שאר בחי' נשמות ומכל בחי' המלאכים.

וכן דע, שהנשיקין השניים שיש בכל זווג וזווג תחתון, הוא יותר גדול מהנשיקין שיש טרם זווג הנ"ל. אמנם הנשיקין הראשונים מכולם שהיו קודם שנבררו זו"ג, אלו הם יותר גדולים מכל שאר הנשיקין כולם, ומשם יצאו המלאכים הקדושים שאין שמם משתנה לעולם (ש), ואלו הם קיימין תמיד, כמארו"ל על יוצר משרתים ואשר משרתיו, ואלו הם המלאכים המעולים מכל שאר המלאכים. אבל נשמות בני אדם שיצאו מזווג תחתון דעיבור דמוחין, אלו הם יותר גדולים מכל, ואפילו מאלו המלאכים המעולים הנ"ל.

הרי נתבאר ענין סדר נשמות המלאכים, שיצאו מזווג או"א, וכעד"ז יש בזווג ז"א ורחל, כל אלו הבחי' ממש, שהרי גם זו"ג הם בערך או"א למה שלמטה מהם. וכעד"ז בזווג ישראל ולאה, וכעד"ז בזווג יעקב ורחל, וכן עד"ז בזווג יעקב ולאה, וכ"ז באצילות, ועד"ז בבריאה, וכן כולם ביצירה, וכן כולם בעשיה. ובוה תבין, כמה מיני נשמות, וכמה מיני מלאכים, שיש מדרגות לאין קץ, משונים זה מזה.

והנה זווג תחתון דעיבור ב' דמוחין, הם יותר גדולים מכל הזווגים ומכל הנשיקים עצמם כנ"ל, נמצא שהנשמות היוצאין מהנשיקין שניים של עיבור ב' דמוחין, הם גדולים יותר מכל המלאכים, אפילו אותן ראשונים המעולין שבארנו.

והנה נבאר ענין הנשמות הנז' לעיל, שיש בהם ב' חלוקות, והוא, שהרי מצינו כמה מיני נשמות מזווג עולם עליון, ואח"כ ירדו למטה ע"י הפגם. ויש שיורד מדרגה א', ויש שיורד ב' מדרגות. וכיוצא בזה כמה מיני ירידות שיש אל הנשמות, בסבת הפגם. ונמצא שיש נשמות ששרשם מלמעלה, אלא שלסבת הפגם ירדו למטה ויצאו שם מלמטה, ויש מי ששרשם בתחלה, אינו אלא מאותו מקום, אשר יצאו משם לעוה"ז.

וכבר בארנו שהנשמות בני אדם, חזרין לצאת ע"י זווג תחתון גופני, ואז נשלמו. אמנם נשמות המלאכים, הספיק להם נשיקין בלבד. וע"כ נבאר עתה ענין זווג הנשיקין בעצמם, מי הם בחי' מלאכים, ומי הם בחי' נשמות בני אדם, כי ג' זווגים התחתונים כולם הם נשמות בני אדם, שהיו תחלה מזווג נשיקין והוצרכו לחזור גם בזווג תחתון כנ"ל.

גם נבאר סדרן ומעלתן זה על זה: א' הוא נשיקין שניים דמוחין. ב' נשיקין דראשונים, קודם שהיה זווג תחתון, קודם שנברר זו"ג, שמהם נבראים, נשמות המלאכים, שאין למעלה מהם, בכל המלאכים כנ"ל. ג'

והנה אין ב' בחי' אלו שוין, שהרי הנשמה ששורשה באצילות, ואח"כ ע"י הפגם ירדה בעשיה, ויצאה מעשיה, זו, ודאי יכולה להתתקן בחיים חיותה, ולעלות מדרגה אחר מדרגה, עד שתבא בזווג דאצילות שמשם היה שרשה, ויוכלל עד שם, ולא יצטרך להתגלגל. וסוד זה, ענין נפילת אפים שחרית בחול, שאז הוא יעקב ורחל שהיא נקבת העיקרית כנודע, ואז עולה שם בזווג ההוא ויוצא משם בריה חדשה, עד שעולה עד שרשו.

אבל מי ששורש נשמתו מלמטה, רק שרוצה להעלות ע"י מעשיו למעלה משרשו

הגהות ומראה מקומות

(ש) חגיגה י"ג: תוספות ד"ה מיעתן של חיות.

הח' הוא נקרא בשם ע"ב ריודי"ן, ויורדי"ן אלו הד' יודי"ן בסוד זווג, אל מזל הי"ג, שהוא ונקה, והיא נקבה. ומשם נמשכין אל ז"ק דאבא, אשר קצה הראשון שבו, ג"כ נקרא חסד. ומשם נמשכין אל ז"ק דאמא, ומשם נמשכין עד חסד דז"א, ומשם נמשכין ביסוד דז"א.

ודע הקדמה אחת שמה שמושך יסוד מלמעלה, אינו מתעבה ומתלבש כלל. וז"ס ג) אור של מעשה בראשית, שהיה מאיר מסוף העולם ועד סופו, ואח"כ גנוז. ואע"פ שיורדת האור הזה של הטפה הזאת, ממדרגה אל מדרגה כנ"ל, אינו מתעבה ומתלבש כלל, וכ"כ גדולה הארתה למטה, כמו למעלה. משא"כ בשפע היורד משאר הספירות.

והענין, שהטפה ההיא הנ"ל, שהיא כלולה מד' יודי"ן, איננה מתלבש ומתעבה כלל בירידתה למטה, ויש בה כללות נרנ"ה. ובחי' זו נקרא אור דמעשה בראשית, והוא מ"ש בזהר תרומה דקס"ג וקס"ו, בענין אור מים רקיע, שים עינך היטב כמה שנבאר בו, ובזה תבין רוב המאמר ההוא. הרי בחי' זאת נקרא אור, שהוא רוחניות הספירות. אמנם בחי' מים הנ"ל, ר"ל כי הטפה הזאת בהיותה במעורר דנוקבא, מצטיירת ומתלבשת תוך הכלי. אמנם צריך שבה בעצמה, יהיה בה בחי' כח התלבשות זה בכלים, הנקרא מים רקיע, שהוא רבחי' אור.

ונבאר בחי' המים, שהוא בבחי' ס"ג, (כי אור בחי' ע"ב) הנה טפה הנ"ל, שהוא בחינת נרנ"ה, צריכה להתלבש בלבוש דק, כדי לרדת למטה. ואמנם היא בעצמה, אינה נגשמת ונתעבה מכמו שהיתה למעלה כנ"ל, אמנם נעשית לה לבוש דק, שהוא דם אדם, ונמשכת עמה מדעת העליון, הנקרא מז"ל כנ"ל.

והענין, שגם נמשך בחי' לבוש הנ"ל הנקרא מים, מהד' יודי"ן עצמן (דע"ב) שבמזל ח', ותורידם אל מזל הי"ג הנקרא ונקה, והוא

אשר משם היה, זה אינו יכול לעלות ביום, כנ"ל, אמנם בלילה עולה, בסוד בידך אפקיד ריחי. בסוד זווג יעקב ולאה, ויצא משם בריה חדשה, בסוד חדשים לבקרים, עד שעולה כפי מעשיו נמצא שהצד השוה שבהם הוא, שכל הנשמות יכולין לעלות ממדרגה למדרגה עד אין קץ, אלא שהעליון הרוצה לחזור אל שרשו, עולה ביום, בנפילת אפים. והתחתון שרוצה לעלות למעלה ממדרגתו, אינו אלא בלילה, בפסוק בידך אפקיד ריחי. וכל זה, ת) אם ישים אליו לבו בכוונה, אחר שיהיה לו מע"ט ראויין שיוכל לעלות, א) ועי"ז לא יצטרך להתגלגל אחר מותו, ויתוקן בחיים חיותו, ואמנם החילוק שיש בזה, אם היה נשמה חדשה, אם לא, זה נתבאר בדרוש אחר ע"ש, כי בו נתבאר ענין זה היטב, שיש חילוקים גדולים בדבר זה.

דרוש ה

(ב) כבר בארנו בשערים אחרים, בכללות ג' בחי' שיש בז"א: עיבור, ויניקה, ומוחין. ועתה נבאר בפרטות, כל בחי' ובחי' באורך. גם נבאר, בחי' הולדת הנשמות, שיוצאין בזווג אר"א, שהם נקראו אחים ורעים לזו"ן, כנזכר במ"א.

הנה נודע, שאין שום טפה, שאינה כלולה מע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. והנה בחי' הטפה עצמה של הזכר, שהוא בחי' מוח הולד, אינה אלא משם ע"ב ריודי"ן לבר, שיש במילוי ד' יודי"ן, ומאותו ד' יודי"ן, נמשכה זאת הטפה, כלולה מד' יודי"ן ההם, ואז היא באה כלולה מחיה נר"ן, שהם בחי' ד' יודי"ן עצמן. אמנם שם ע"ב הנ"ל, שממנו נמשכת הטפה זו כלולה מד' יודי"ן, הוא למעלה בדעת עליון, הנקרא חסד עלאה, והוא מזל ח' דדיקנא דא"א, הנקרא נוצר חסד, שהוא זכר כנודע. והוא בחי' חסד, כי כן חסד כמנין ע"ב. ומזל

הגהות ומראה מקומות

(ח) עיין שער המלכים פרק ו'.

(ב) עיין בספר שער רוח הקודש דמ"ז ע"ב

(א) עיין בספר שער הגלגולים הקדמה י"ח וי"ט. יחוד ח"י. ג) חגיגה י"ב.

תחתונים שבו, נתלכשו בג' יודיין דס"ג, הרי הם כולם ז' יודיין, כמנין ע', וב' כללות דע"ב ס"ג, הרי ע"ב, כמנין חסד, וכבר ידעת שהחסד הוא מים, ולסבה זו נקרא בחי' זו מים. ואע"פ שג"כ מתלכשין בג' יודיין דאהי"ה דיודיין דבמזל הי"ג, אינו עולה בשם, לפי שטפה זו הוא טפת מים זכרים, ואהי"ה הוא נוקבא, לכן אינה נכנסת במספר זה, כי כל עיקר התלכשות זה אינו אלא בס"ג, שהוא הוי"ה, שהוא זכר. והנה, כשהטפה הנ"ל ירדה עתה בזה הלבוש הנקרא מים בתוך ז"א, אז נקרא הוי"ה אלקים, כי הטפה היא הוי"ה, כי נמשכת מד' יודיין דע"ב, ועתה מתלכשת בז"א הנקרא אלקים, כנזכר באדרא דקמ"א, וזה אלהים נעשה לבוש אל הטפה הנ"ל, שהוא שם הוי"ה. וגם שכיזן שהוא מים, יש בו עכירות בהעלם גדול, לכן נקרא אלקים.

גם ט"א כי הנה בחי' אור היתה ד' יודיין, הרי הם י"א, שמספרו ק"י, ועם ב' כללות שמות ע"ב ס"ג, הרי יב"ק, כמספר הוי"ה אלקים.

ועתה צריך לעשות לה בחי' הנקרא רקיע, בבחי' שם מ"ה, כמ"ש בע"ה, והוא בחינת הפשר, והענין, שאחר שאותה הטפה שהיתה אור, נעשה בה לבוש דק הנקרא מים, ע"י שם ס"ג, לג' יודיין תחתונים דע"ב, שהם נר"ן. לכן צריך עתה לעשות לה לבוש ב' יותר עב, והמים יקרשו, ויעשו רקיע, שכאשר יבא זה הולד לאויר העולם, ויצא מבטן אמו, הנה אז יהיה בבחינת רקיע, מגושם ומלוכש ונקרש.

ונודע, שכאשר התינוק נולד ויצא לאויר העולם, אינו מתגלה בו רק בחי' נפש בלבד בפועל, והשאר שהם רוח נשמה, הם בו בכח ולא בפועל, והם בלתי התלכשות זה הב', אך ע"י עסקו בתורה ובמצות, אז יעשה לבוש אליהם, ואז גם הם יתלכשו ויתגלו בפועל. לכן אין נעשה לטפה זו לבוש זה הב' הנק' רקיע, רק אל י' אחרונה שבה, שהיא בחי'

שם אהי"ה דיודיין, כמנין ונקה. ויש בו ג' יודיין, ואז מזו הבחי' הג' יודיין תחתונים שלהם, נתלכשו ד) בג' יודיין, של שם אהי"ה שבמזל הי"ג.

ואמנם מ"ש ששם אהי"ה שבמזל הי"ג, אינו נכנס במנין, אע"פ שג"כ מתלכש בו. הטעם הוא, שכל סוד הטפה הזו, עדיין הוא בסוד הזכר, לכן כל כוונתנו להמשיכה בסוד הוי"ה, ולא בשם אהי"ה שהוא הנקבה. הרי עתה בחי' המים, שהוא בא להתלכש בהן.

אבל דע, שד' יודיין דע"ב דבחי' ראשונה, אינם מתלכשים, משום אור הגדול שבהם. אבל הד' יודיין דבחי' הב', הנה הג' יודיין תחתונים שבהם, הם מתלכשין אלו עם אלו, והם מתעבים. מה שאין כן בבחי' ראשונה הנקרא אור, שכל הד' יודיין לא נתלכשו, אלא בחי' זאת הב', הג' יודיין תחתונים, נתעבו ונתלכשו בג' יודיין דאהי"ה, אך היר"ד הראשונה, שהוא בחי' נשמה לנשמה, לא נתלכשה כלל.

אח"כ ירדה עוד למטה בז"ק דאו"א, והנה ז"ת דאו"א, הם בחי' ס"ג כנ"ל, ואז חזרו ונתלכשו עוד אותן ג' יודיין תחתונים דע"ב, בג' יודיין דשם ס"ג זה, אך י' ראשונה לא נתלכשה ע"ד הנ"ל, כי שם ס"ג הוא בחי' ז"ת דאמא כנ"ל, ואז ירדו עד חסד דז"א, ומשם ירדו אל היסוד דידיה. והנה זאת בחי' הב', הוא בחי' לבוש דק, אל בחינת הראשונה הנקרא אור, מוח. אך הבחי' הב' נקרא מים, שהוא הדם, יען היא בחי' המתלכשת אל הראשונה, שאין בה שום התלכשות והתעבות כלל, כמו שיש בזו. וטעם קריאתה מים הוא, כי בהיותה אור, הוא הוראה, שהיא זכה בתכלית, ואין בה התלכשות ועביות כלל. ואחר שנתלכשה בלבוש דק מאד, נקרא מים, שכבר ה) המים הם עבים ומלוכשים מעט, אלא שהם זכים יותר משאר חומרים, אך יש בה קצת עביות, כמ"ש במלת רקיע.

גם נקרא מים, יען שבחי' זאת הב', היא ד' יודיין דשם ע"ב דמזל הח', והג' יודיין

הגהות ומראה מקומות

ד) נ"א הבחי' הב' דג' יודיין תחתונים שבהם נתלכשו (כח"י).
ה) נ"א לג' המים (כח"י).

הנפש לברדה, וע"כ לבוש זה של הנפש הנקרא רקיע, נעשה בו"א עצמו, משם מ"ה דאלפי"ן שבו, ואינו מלמעלה.

וצריך לבאר, איך מתלבש השם ס"ג, בשם מ"ה, שהרי אין חילוק בין ס"ג למ"ה, אלא במילוי ב' ההי"ן, כי בס"ג הם יודי"ן, ובמ"ה הם אלפי"ן, ועכ"ז כפי האמת הכל אחד, והוא בהקדמה א', כי כל בחי' אותיות דאלפי"ן, שהם מהבינה ולמטה, צורתן יו"ד במלואה, כזה: א'. ומן הבינה ולמעלה, צורתם יו"י, כמ"ש בתקונים. והרי יודי"ן דההי"ן דס"ג, הם עצמן צורת האלפי"ן של מ"ה, ולזה, שם מ"ה הוא כולו במילוי אלפי"ן, והוא בחי' רקיע כנ"ל, בהתלבשות בתוכו.

גם דע, כי א' שבתוך הוא"ו דמ"ה וס"ג, הוא בחי' אהי"ה, ו) כי א' דמילוי וא"ו דס"ג, הוא עצמו מתלבש באות וא"ו דמילוי מ"ה, שהוא גימטריא אדם, והוא בחי' אהי"ה, אלא שברדתה למטה להתלבש בא' זו דמילוי וא"ו, הוא סוד אחוריים דאהי"ה: א', א"ה, אה"י, אהי"ה, שהוא גימטריא דם, שהוא הנפש הנקרא דם, כמ"ש כי הדם הוא הנפש, ושיעורו הוא רביעית, שהלא הוא רבוע של שם אהי"ה, שיש בו ג"כ ד' אותיות.

וז"ס רביעית דם הנזכר בגמרא, שהוא נקרא דם הנפש, ורביעית דם הנפש זה, שהוא אות א' דמילוי וא"ו דס"ג, מתלבש תוך א' דמילוי וא"ו דמ"ה, שהוא גימטריא אדם, וזה סוד שופך דם האדם באדם. והרי שבחי' נפש לברדה, שהוא רביעית דם דאהי"ה כנ"ל, הוא מתלבש בא' דוא"ו דמ"ה, ונעשה רקיע, שהוא

בחי' בשר, שהוא לבוש של דם הנפש לברדה, יותר עב מלבוש הנקרא מים, שנעשה משם ס"ג כנ"ל.

והנה בחי' מים נקרא הוי"ה אלהים כנ"ל. אך עתה שחזרה להתלבש בשם מ"ה עצמו, ע"ד הנ"ל לבוש שנית יותר עב, עתה נקרא אלהים, בבחי' אחוריים, כנודע בסוד רבוע, כי אות א' דס"ג שהוא אהי"ה, ירדה ונתלבשה ונתפשטה בבחי' אחוריים דילה, בתוך א' דמ"ה, והיתה שם בחי' רביעית דם האדם, והיא עצמה בחי' רקיע, שהיא בחי' רביעית דם הנ"ל. והנה מצד אותו הא', נעשה בכאן שם אלקים, בסוד רבוע, ואז נעשה רקיע, כי בשם זו נקרא ונתגלה עכירות המים, כי הקלי' נודע שנאתוין בשם אלהים, ובפרט באחוריים. והרי נתבאר ג' בחי': ע"ב, ס"ג, מ"ה, שהם בחי': אור, מים, רקיע. שהוא: מוח, בשר, ודם. ז) ובחי' האור, הוא העצמות ממש, הנמשך מר' יודי"ן דבחי' א' דשם ע"ב. (א).

ונבאר עתה, ענין ב"ן דההי"ן, היכן נרמו בטפה זאת. הנה נתבאר בזהר לך לך, שהקב"ה מברך לנשמה בק' ברכאן, כמנין לך לך. והנה ממזל הח' משם ע"ב דיודי"ן אשר שם כנ"ל, נמשך עתה מילוי שהוא מ"ה, וב' אותיות אלו, גימטריא אותיות מאה, והם בחי' ק' ברכאן הנ"ל. גם אם תמלא אותיות מ"ם יי"ו, גימטריא ק"ב, והם בחי' ג' מלואים, של ע"ב ס"ג מ"ה, שהם: מ"ה, ל"ו, י"ט, העולין ק"ב. ואח"כ נמשך הק"ב זה, עד אר"א, בשם ב"ן דההי"ן, אשר ביסוד דאמא, וגם שם ב"ן

הגהה

(א) ונלע"ד, שג' בחי' אלו, שהם מים, המתפשטין מבחי' ב', מר' יודי"ן דע"ב עצמו. וגם הג' יודין דס"ג, שבהם נתלבשו הר' יודין דע"ב הנ"ל. וגם א' דאהי"ה, דאות וא"ו דמ"ה. הם ענין ג' כלים, של כל ספירה, כנודע.

והראשון הוא הפנימי, והוא בחי' הגדלות, והם היות. וב' חצוניות, הם בחי' אלקים, שהם קטנות דעיבור ויניקה, והם ב' כלים החצונים. (בחי' האור והוא עצמות ממש).

הגהות ומראה מקומות

(ו) עיין שער מאמרי רז"ל במסכת ת"ת דף ד' ע"ב ובשער הכוונות דרושי הפסח דרוש א' ד"ה ונבאר. ז) נ"א מוח דם בשר (דפו"י).

דההי"ן הוא בחי ק"ב, בציורו ובמספרו, כמ"ש

לקמן בע"ה. ונבאר תחלה מהענין ק"ב הוזה, אשר בשם ב"ן זה. הנה נודע, שהי"ח מתפשטין בז"א, בה' קצוות שלו, מחסד עד הוד, ואח"כ נכללין כולם ביסוד שלו. והנה כל א' מהם כולל י, והנה כללות כולם הם ו'. וכן הענין בה"ג, המתפשטין בהנקבה, בה"ק שלה, ואחר כך כללותן נמשך ביסוד שבה, הרי נ'. ואלו הם בחי נ' שערי בינה. ואם תמנה גם כללות הוד המשפיע ביסוד, וכללות היסוד המקבל, הם ג"ב, וזהו ענין ב"ן אשר שם ביסוד דאמא.

והנה כאשר נמנה הוד, הכולל נ' שערים עמו, הרי נ"א. וג"כ נמנה היסוד, המקבל הנ' שערים ועמו, הרי נ"א, הרי הם ק"ב. והנה גם קב זה, נרשם ביסוד עצמו, שהוא רחם הנוקבא, שהוא היסוד, שהוא הרחם, כולל מ"ס, והנה הוא מקבל בחי ק' ברכאן הנ"ל, ויש ברחם הנ"ל ב' צירי דלתות כנודע, והם בחי היסוד והוד שברחם זה, (ח) כי היסוד מקבלם בסוד ההוד, והרי הם ק"ב ברחם הוזה, אשר בו שם ב"ן דההי"ן.

ונבאר עתה, איך יש בחי ק"ב זה בשם ב"ן עצמו, שהנה יש בשם ב"ן זה, ב' ההי"ן ראשונים, וב' ההי"ן אחרונים. ותצייר ב' ההי"ן: ראשונה בצורת ד"ו, ושנייה בצורת ד"י, וכן ב' ההי"ן אחרונים. והנה שם הוזה גימטריא ב"ן, וציוור הדי ההי"ן כנ"ל, גימטריא נ"ח, הרי ק'. ואלו הם הק' ברכאן אשר בציוור שם ב"ן.

ונבאר ענין ציורין אלו, שהנה נודע שאות ה' בציוור ד"ו, מורה על בחי הבינה, אשר היא מתעברת בבן זכר בתוכה, ובהיות הזכר בתוכה, אינו רק בחי ו"ק, לכן צורתה ד"ו ד' על ו', גם הדי רומזת אל הנוקבא, אשר שם היא עמו בבחי עטרת בעלה, ששם הוא עה"ב, אשר צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן, וזהו ד' על ו' ג"כ. אמנם אחר

שנולד ויצא ממנה, בסוד ו' שבשם הדי"ה, ואז יונק משדי אמו בהיותו בחוץ, וע"כ בחי זו דיניקה, אינה רמוזה באות ה', דק בחי עיבור א' שהוא בתוך אמו, שהוא ה' בצורת ד"ו.

ואח"כ הוא בחי עיבור ב', לתת לו מוחין, ונשלם ז"א לי"ס, וזה נרמז בה' שצורתה ד"י, שהוא ד' על י'. וע"כ אנו מציירין ההי"ן הללו, ד"ו, ד"י, ונותנין מעתה כח אל הטפה הנ"ל, הנמשכת עתה דרך שם, כדי שיהיה כח אח"כ בולד, שהיא הנשמה, להיות בב' עיבורים הנ"ל הא' והב', ואלו הם בחי ק' ברכאן, שמקבלת הטפה בעוברת דרך ב"ן זה טבבינה, ביסוד שבה.

ואח"כ יורדת בחי זאת בז"א, עד היסוד שבו, והרי נשלם טפת מ"ה, שעיקרה היא מד' יודי"ן ד"ב ממזל הח', ונשלמת בכח ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהיא לבושים אליה כנ"ל, והם בחי: אוד, מיט, רקיע, וק' ברכאן כנ"ל, שהוא עור החופה על כולם.

והנה כל אלו ד' בחי, צריך שיהיו רמוזין ביסוד עצמו של ז"א, אשר בתוכו יקבל הדי בחי הנ"ל. והוא, שהנה היסוד שלו, נקרא שד"י כנודע, ויש בו ד' בחי: ציור ראשון, שאות ש' נעשה ג' ווי"ן, ואות ד' ב' ווי"ן, ועם היר"ה, הרי שם שד"י מצויר עד"ו, יהיה גימטריא מ', הרי זו הכנה ביסוד, לקבל בתוכו הטפה בחי עליונה הנקרא אור, והוא בחי יודי"ן דע"ב כנ"ל, שהוא גימטריא מ'.

ציוד ב' הוא, שתצייר אות ש' ג' ווי"ן, ובראשם ג' יודי"ן, והדי ב' ווי"ן כזה שד"י, ועתה שם שד"י שהוא מצויר עד"ו, יהיה גימטריא ע', הרי זו הכנה ב' ביסוד, לקבל בתוכו בחי המים שבטפה העליונה, שהם ד' יודי"ן דע"ב וג' דס"ג, הם גימטריא ע' ג"כ. ציוד ג' שתצייר הש' ג' ווי"ן, ובראשם ג' יודי"ן, והדי ב' ווי"ן, והי' הנה יש בה

הגהות ומראה מקימות

(ח) נ"א והם בחי נ"ה שברחם זה. ונ"א והם בחי יסוד ומלכות (ה"ו). ועיין בתלמוד עשר ספירות שיעור ט' מן אות פ"ב ואילך.

נקודה א' באמצע, שחשבונה י' וג' קוצין יוצאין ממנה: עליון, ואמצע, ותחתון, כנזכר פרשה ויקרא דף י"א, והם צורת ג' ווי"ן אחרים, והנקודה עצמה י' כזה שד"ל, הרי הכל כמנין פ"ח, והרי זאת הכנה ג' ביסוד, לקבל בתוכו בחי' הרקיע שבטפה העליונה, שגם הוא בחי' פ"ח. לפי שהנה נת"ל, שבחי' הרקיע הוא נעשה מא' דוא"ו דס"ג, שמתלבשת בא' דוא"ו דמ"ה, ואות א' דס"ג, הוא ריבוע דשם אהי"ה, שהוא גימטריא ד"ם. והרי בשם מ"ה ג"כ, אם תסיר א' כנ"ל מוא"ו דמ"ה, נשאר ד"ם. הרי כי מ"ד הראשון, מתלבש במ"ד אחרון דשם מ"ה, ושניהן גימטריא פ"ח.

ציור הד' הוא, שתצטייר ש' ג' ווי"ן, ובראשם ג' יודי"ן, וד' ב' ווי"ן, וי' נקודה א' באמצע, וג' קוצין שלה בסוד ג' יודי"ן, יהיה גימטריא ק'. והרי הכנה ד' ביסוד, לקבל בחי' ק' ברכאן שבטפה העליונה. ואמנם הטעם, למה כל ציורי שד"י שביסוד, הם צורת ווי"ן, והוא כמ"ש בתקונים דף כ', שהטפה היא מתחלת צורת י', וכשיוורת מת"ת אל היסוד, אז היא מתארכת בצורת ו'. ושמור כלל זה, הרי נתבאר היטב ענין כל בחי' טפת מ"ד, עד רדתה ביסוד הזכר בוז"א.

דרוש ו

ועתה נבאר ע"ד הנ"ל, בחי' מ"נ שביסוד נוקבא דז"א. שהרי נודע, שאביו ואמו שותפין באדם, זה נותן טפת לובן, מים זכרים. והיא נותנת טפת אודם, מ"נ. ותחלת טפת האור שלה, נמשכת ג"כ ממזל הח', אלא שהוא באופן אחר, שהנה הוא שם ע"ב דיודי"ן, ועם מספר י' אותיות המילוי, הרי פ"ב. גם הוא פ"ב באופן אחר, שד' יודי"ן שבו גימטריא מ', ועוד יש בחי' מ"ב אותיות: בפשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי, הרי פ"ב ב'. ומאלו בחי' של פ"ב, נמשכת טפת אור דמ"נ דנוקבא, והיא בחי' דינין וגבורות, ולכן נמשכת מבחי' מ"ב

של ע"ב, כנודע כי מ"ב הוא בחי' גבורות, וכשנמשכת למטה, ע"ד הנ"ל בטפת הזכר, אינה נמשכת דרך אבא, רק דרך אמא לבר, שהיא נקבה, ומשם יורדת אליה ביסוד שבה. ואח"כ נמשכת בחי' המים, והנה נודע שאין טפה יורד מלמעלה, שאין טפיים עולות כנגדו ממטה, והנה טפת הזכר היה, ה' אורות, וה' מים, וה' רקיעים, כנזכר פרשה תרומה קס"ו, ואח"כ צריך שתהיה הטפין של מים של הנוקבא כפליים. והנה אלו נמשכין מבינה, אמא עלאה בלבר, שהיא הטפה של הנוקבא. יהנה בוז"ס תחתונות שלה, יש ס"ג א' כנ"ל, ושם יורדין חו"ב שבה, תוך חו"ג, נמצאו כל י"ס שבה, נכללו בי' אותיות דס"ג, ומט' כפירות שלה, נמשכין ט"פ מים. ומכתר שלה בחי' ד', כי הכתר של הנוקבא לעולם סוד ד'. והנה ט"פ מים כמנין תת"י, וד', הרי תתי"ד, ואלו יורדין בנוקבא דז"א, בסוד ט"ס שבה וכתר כנ"ל, העולין תתי"ד, ואלו נמשכין עד היסוד שבה, והנה י' הוא בחי' טפה עליונה, הנמשכים מי' אותיות מילוי דע"ב שבמזל דח', והם מתלבשין תוך מספר תת"י שבהם, שהם בחי' המים כנ"ל. (א) אם במים של זכר בארנו, שיש בהם עביות ועכירות, אלא שאינן כתגלין עד בחי' הרקיע, כשנקרשו המים. כ"ש באלו המים שהם נקבות, שיש בהם עכירות, הנקרא מי המרים המאררים, והם כמנין ת"ת הנ"ל, בלא הי' הפנימי. וז"ס, בת"ת ה' את ירכך גופלת.

אח"כ נמשך בחי' הרקיע, והנה הרקיע של זכר, נמשך מאות א' דאהי"ה רבינה, בא' דשם מ"ה. ועתה נמשכת מא' דאלקים שבאמא, אל א' דארני שבנוקבא, ומתלבשת שם, ונעשה רקיע. והנה א' דאלקים דאמא, צורתה יו"י. ושל ארני, צורת יו"ד כנ"ל. ושניהן כמנין מ"ו שבזכר. (ב)

אח"כ נמשך ק' ברכאן, והם נמשכין מג' שמות אהי"ה שבאמא: דיודי"ן, דההי"ן, דאלפי"ן, גימטריא תנ"ה, שהם גימטריא ב"ן

הגהה

(א) צמח בלתי חשבון ד'. (ב) צמח, כמנין מא"ה כנ"ל.

לוי כנ"ל. שהוא בחינת הרקיע, המבריל בין מים.

ציור הר', ג' אותיות אחרונים שבמילוי שדי, והם אותיות תנ"ד, ובהם נכנסין ק' ברכאן הנ"ל, שהם גימטריא תנ"ד. ואז כאשר הזכר נותן בה טיפת מ"ד הנ"ל, כבר היא כלולה, מאור מים רקיע וק' ברכאן. אמנם אינם מצטיירים ציור גמור, אלא אחר שירדו במעוי דנוקבא, ושם נעשה ממש מים רקיע, כי למעלה לא היה רק בכח לבר.

ונבאר עתה ענין מ"ד ומ"נ מה עניינם. וכמה בחי' זווג יש. והוא, כי כבר נת"ל סוד בחי' מ"ן וע"ש, כי אותו דרוש התחלת ענין זה, ואמנם השאר שלא בארנו שם, נבאר עתה בע"ה.

דרוש ז

(י) והנה נודע, כי זו"ן כשמזדווגין יחד, זה נותן מ"ד, והיא נותנת מ"נ. ונודע מ"ש רז"ל (כ) אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. וגם ארז"ל (ל) אין האשה מתעברת מביאה ראשונה. גם נודע מ"ש בסבא דמשפטים (מ) שבביאה ראשונה שהארם בא באשתו, שדי חד רוחא בגווה. ופירוש הדברים הם כך, שכבר נודע שאין הנוקבא לוקחת שום אור, אלא ע"י ז"א. ונודע שב' עטרין הם בדעת, ונקרא חו"ג, והם שם מ"ה ובין. ואע"פ שבהיות הנוקבא אב"א עם ז"א, אינה יכולה להתתקן וליעשות פרצוף, אם לא ע"י שנותנין לה עטרא דגבורות, שהם הה"ג, עכ"ז אינה לוקחת הה"ג עצמן, רק הארתן עוברת דרך האחוריים דז"א, שהרי ה"ג ירדו אחר כלות החדרים, ועמדו ביסוד דז"א, ומשם עברה הארתן אל הנוקבא. אך הגבורות עצמן, א"א שתקבלם, אם לא ע"י זווג ממש, בביאה ראשונה דבעל עמה, ואז הם יוצאין לגמרי מן יסוד שלו, ונתינין ביסוד שלה. ואלו

וב"ת ע"ה. גם נמשכין משם אהי"ה, שנעשה אהי"ה פעם אהי"ה, כמנין אמ"ת. ותצטרפם עם י"ב אותיות, שיש בג' שמות אהי"ה הפשוטים הנ"ל, ועולין ג"כ ע"ה כמנין תנ"ד. והענין, שק' ברכאן של טפת הזכר, הם נמשכין משם ב"ן אל הזכר לבר, שהוא נקרא ב"ן. אך עתה הנוקבא, כוללת ג' אהי"ה, שהם כמנין תנ"ה כנ"ל, לכך צריך להמשיך ק' ברכאן דטפה שלה בבן ובת, העולין גם כן תנ"ד כנ"ל.

גם הטעם, שתחלה שיעור קומת הנוקבא, הוא בר"ס התחתונים דז"א, שהם תנה"י. ועתה שכבר נתקנו בחי' המ"ן שבה כנ"ל, היה גדולה כמוהו, ונמצא שגדלה עתה יותר משיעורה, ד"ס וחצי, והם: חו"ב, חו"ג, וחצי ת"ת. וכל אחד כלולה מק' ברכאן, הרי ת"ן. ועם ד"ס תחתונים, הרי תנ"ד. וכשיש ח"ו פגם בתחתונים, אוחזין בהם החיצונים, ונעשה נד"ת ט) דותה תטמא.

ועתה נבאר ד' בחי', איך הם רמוזין ביסוד שבה, ע"ד הנ"ל ביסוד שבז"א. הראשונה הוא, שתצייר אות ש' בבחי' ג' וזי"ן, וג' יודי"ן על ראשיהן מלמעלה, ולמטה מתם שולי תחתית השי"ן, עשויה כמנין כ' כפופה, כזה: ש. ועם ד', ועם י', הרי פ"ב של טפת אור שלה כנ"ל. והרי בחי' זאת, כעין כלי שביסוד שלה, לקבל טפת האור שלה, שהוא המ"נ.

ציור הב' הוא, שר"י במילוי, תתי"ד, שי"ן דל"ת יר"ד, שהם ט"פ מים, ואות ד' של הכתר כנ"ל, ויש בו ט' אותיות המילוי, שהם ט"פ מים. והרי זה כלי ב', לקבל בו בחי' המים של הטפה שלה, שהם מ"נ.

ציור הג' הוא, ג' אותיות אמצעיות שבמילוי שר"י, שהוא אותיות ול"י, והוא כלי אל בחי' הרקיע של הטפה. וז"ס יהי רקיע בתוך המים וגו', ויברל בין המים וגו'. כי הברלה הוא בשני, שהוא גבורה, והוא בחי'

הגהות ומראה מקומות

- (א) עיין שער רוח הקודש דף מ"ט ע"א.
- (ב) עיין שער הפסוקים דף כ"ד ע"ב וג'.
- (ג) סנהדיין כ"ב:
- (ד) יבמות ל"ד.
- (ה) אות קט"ו.

דעניי

נשארין בה תמיד שם, והם חזיתה, והם נקרא נפש המלכות. ולפי שעצמותה שלה לא נעשה, רק מהארה שלהם בלבד, לכן עדיין לא היתה ראויה לילד, כי אין האשה ראויה לילד, אלא אם כן תהיה שלימה, שאם היא חסרה אינה יולדת.

ואמנם כל השלימות אינו, אלא עד שיהיה בה כל הה"ג אלו, שהם שם ב"ן הנ"ל, כי זה ממש נפש של הנוקבא, כנדע כי שם ב"ן הוא בנוקבא דאצילות, וכן הוא בעולם עשייה הנקרא נפש של ב"ן, לכן ע"י שם זה, נוצר נפש של האדם תחלה, וזהו הבא לאדם בעת צאתו ממעי אמו, ששם זה הוא פנימית ורוחניות עולם הנוקבא, ואין נפש זה של הנוקבא העליונה ניתן בה, עד ביאה ראשונה דבעלה עמה, ואז נותן בה הנפש הזו, ועי"כ נשאר נפשה הזאת ביסוד שלה, ושם ב"ן הזה הוא המעלה אח"כ כל המ"ן דשאר הזווגים, דמאז ואילך.

וזה הטעם שאין האשה מתעברת מביאה ראשונה, כי ביאה ראשונה עושה אותה כלי, לקבל טפת הזרע, ואחר שקבלה הכלי ההוא מביאה ראשונה, אז משם ואילך תתעבר, ותקבל טפת הזרע בזווגים אחרים. ושם ב"ן הזה שהוא הנפש שלה, שהם הה"ג עצמן כנ"ל, הם נשארים תמיד שם ביסוד שלה לשורש, כדמיון השאור אל העיסה, וזהו ענין רוחא דשביק בה בעלה מביאה קדמאה.

והנה כאשר רוצין ז'ין להזדווג יחד מאז ואילך, הנה נדע שאין שום ז'ין בעולם לז'ין, אם לא שיקדים להם בתחלה ז'ין אר"א. וטעם הדבר, שאלו ב' עטרין הנ"ל שלקחו ז'ין לצורך עצמן וגופם, אבל לחדש מחדש בנים אחרים, אינן יכולים, אם לא שיקחו התוספת ההוא מאביהם מלמעלה, מאר"א. וגם אר"א לוקחין מהיותר למעלה, עד המאציל עליון, שהוא לבדו יש לו כח לחדש תמיד, לפי שאין לו סוף. משא"כ בנאצלים, שאין להם אלא לעצמן, מה שניתן להם מלמעלה. נמצא שאין

ז'ין בעולם של ז'ין כלל, אא"כ יהיה הזווג ההוא נמשך מלמעלה עד א"ס.

וז"ס כוונת יחוד ק"ש באמתותה, שכבר נדע שהוא בחי' ז'ין ז'ין אר"א, כדי לתת להם מוחין חדשים לז'ין בניהם, כדי שיוכלו להזדווג גם הם, להוליד בנים אחרים. וצריך לכוין בק"ש, ולהשלים כל הזווגים עד א"ס, כי ז"א יקבל מאר"א, ואר"א מא"א, זא"א מעתיק יומין כ"י, עד א"ס. ואנו בעונותינו, לא נמסר לנו תשלום ענין זה אצלינו.

נמצא, כי אע"פ שכבר לקחו ז'ין, בתחלת אצילות, הב' עטרין, שהם תכלית ועיקר הזווג, כנדע כי אין קישוי אלא לדעת, בסוד ואדם ידע את חוה אשתו, וידע אלקנה. עכ"ז בכל פעם שצריכין להזדווג, הם צריכין ליקח מחדש, ולחדש אותן הב' עטרין משרשם העליון כמ"ש, והוא דוגמת האדם, שממה שהוא אוכל, מתרבה המוח שלו, ויכול להזריע ולשמש, ואם לא יאכל, הנה בפעם או בפעמים אשר יזריע, יחסר ממנו מוח, וימות. נמצא שבכל ז'ין ז'ין ז'ין, קדם אליו הזווג דאר"א, ונותנין להם ב' עטרין מחדש, ומהם יכולין להזדווג, זה נותן החסדים, וזו נותנת הגבורות, והנה מאלו עטרין החדשים, מהם נעשה הולד עצמו.

ואמנם כאשר באים אלו הב' עטרין, אינה יכולה הנקבה להעלות מ"נ אלו, שהם הגבורות החדשים, אם לא ע"י גבורות הראשונים, הנקרא נפש הנוקבא, שם ב"ן כנ"ל, (נ) והשורש לכל המ"נ אלו החדשים, הם אותן ב' עטרין קדמאין, שלקחו בעת אצילות בזווג הראשון, והם נשארים שם קיימין תמיד לעולם, וכאשר באים המ"נ החדשים, אינם יכולים לעלות, אם לא ע"י אותן גבורות הראשונים הנ"ל.

והנה נתבאר היטב ענין זה, ושמור כלל זה בידך, שאותן ראשונים הנ"ל, נקרא רוחא דשדי בגווה בזווג קדמאה, והם נפש המלכות, והוא שם ב"ן דההי"ן. והם הכלי, והרוח המעלה מ"נ, אבל המ"נ בעצמו, הם אלו

הרוחא מעלה מ"נ. ואל תתמה לומר, שהרי זה הרוח הוא גדול מכל אלו החדשים, ואיך יעשה לבוש אליהם. כי אדרבא הוא בבחי' נשר, המגינה על בניה, בסוד יפרוש כנפיו וגו'. כמ"ש ע"פ יומם יצוה ה' חסדו, שכל האורות מתלבשין בחסד, ראשון, לשומרן מן החצונים, כי הוא גבוה, ואין החצונים יכולין ליגע, וזש"ה אמרתי עולם חסד יבנה.

ואח"כ יצא הולד בגוף א' שלם, מחו"ג החדשים, ויוצא מלובש ג"כ במלבוש אחר, הנעשה מב' כסויים, שהוא בלבוש החסדים הראשונים דז"א, ובלבוש הגבורות הראשונים דנוקבא. ואמנם ודאי שה"ח וה"ג החדשים, אינם לוקחין כלל הרוחא דחסדים דבגוויה, וכל ההוא רוחא גבורות דבין דאטיל בנוקבא, אמנם בכל זווג וזווג, אין לך ולד בעולם, שאינו לוקח מעט מאותו רוח הנ"ל.

נמצא שהבן הראשון הוא בחי' מין החדשים עצמן, הוא לוקח עמו מעט מההוא רוחא דביה, וכדי לעשות לבוש כנ"ל. ואחריו בא בן הב', שהוא החו"ג אחרים חדשים ג"כ, וגם הוא לוקח מההוא רוחא קדמאה דבו ובה, לצורך מלבוש הנ"ל. וכעד"ו עד תשלום כל הבנים שיולדת האשה, וכאשר נשלם ונגמר ההוא רוחא, ואין בה עוד ליתן, כי לא נשאר בה רק חיות של האשה עצמה, שהוא נפש אליה כנ"ל, או אינה יולדת עוד. (א) ואם היתה יולדת, היתה מתה בלדתה, בסוד ויהי בצאת נפשה כי מתה. כי בנימין לקח אותו החלק עצמו הנשאר באמו, שהוא הנפש שלה ממש, ובלדתה אותו יצאה נפשה ממש, ואז מתה, והבן זה, ודע, שמוזה הרוח קדמאה, נמשך בה אורח נשים. (ב) וז"ס חדל להיות

הגבורות החדשים, שמהם עצמן בחבור חסדים הזכרים החדשים, מהם נעשה הולד עצמו.

דרוש ח

ונבאר עתה (מה) ענין ההוא רוחא דשדי בגווה, ומה הוא משמש אל מין החדש, כי בארנו שהוא כדמיון שאור אל העיסה. דע שהנשמה עצמה, שהוא הולד הנוצר מזווג ההוא, הם החו"ג החדשים, שהזכר נותן ה"ח ביסוד הנוקבא, ושם הם מתחברים עם הגבורות החדשים שבה, ואז שניהן מצטיירין יחד, ונעשים נשמה אחר. אמנם אין לך נשמה, שאינה צריכה להתלבש, וכמ"ש הסבא דמשפטים, ע"פ בבגדו בה, וע"פ שארה כסותה ועונתה. (ס)

הנה ב' כסויים יש לנשמה הזאת, הנעשית מחבור דחו"ג החדשים. כסוי א' נמשך לה מן האב, וכסוי ב' נמשך לה מן האם. והענין, שהחסדים בצאתן מן הזכר, מתלבשים תחלה עם החסדים הראשונים שיש בזכר, דוגמת ההוא רוחא דשביק בגווה בנוקבא, שהם ה"ג הראשונים. וז"ש בסבא דמשפטים (ע) שלבוש של הנשמה נקרא אלוה, שהוא סוד החסדים הנקרא א"ל. וזהו ג"כ משארז"ל (פ) אור א' דמעשה בראשית, היה צופה בו האדם מסוף העולם ועד סופו, וגנזו לצדיקים לע"ל. פי' הענין, שאינו יוצא אלא ע"י לבוש הנ"ל, וכעד"ו הגבורות החדשים של הנוקבא, קודם שהעלו בחי' מ"נ, לקבל טפת דכורא, הם מתלבשות תחלה תוך הגבורות הראשונים, שהם ההוא רוחא דשביק בגווה, ועי"ז יש בהם כח לעלות, והבן זה מאד, כי ז"ס מ"ש שזה

ה ש מ ש

(א) נ"ב, א"כ צ"ע מהיכן נמשך חיות לאשה, עד שלא נשאת. (עיין תו"ח דקכ"ז ע"ב ש"י ע"א. ובדב"ש דף י"ד ע"ג שאלה מ"ו).

(ב) נ"ב צ"ע, מהיכן נמשך אורח לבתולה, לאשה, עד שלא נשאת. (א"א נלע"ד לדקדק דלא אמר בא לה אורח, אלא נמשך, כי לעולם אורח בא אפילו בפנויה, וכנראה בחוש. אלא הכוונה, כי כפי מהות

הגהות ומראה מקומות

(ס) עיין להלן פ"י וי"ב. (ע) פרשת משפטים אות מ"ח. (פ) חגיגה י"ב:

ונקרא ז"א ב"ן, לפי שלוקח שניהם, שהם ב' זוויות דב"ן ומ"ה, אלא ששניהם ביחד נקרא ב"ן, כי כל עצמן הם בחי' מ"נ, רק שנרשמן בהם ב' הכחות, של מ"ה וב"ן, כדי שיוכל לילד זכרים ונקבות. ואחר כך בעת הזווג דביאה ראשונה, נחלקים, ואז ז"א לוקח הוי"ה א', והב' נותנה לנוקבא בעת זווג כנ"ל, וגם בזו הוי"ה נכללין שניהן ע"ד הנ"ל, ונקרא שם ב"ן.

ונחזור לבאר יותר ענין זה, שהרי בינה אמא עלאה, יש בה הוי"ה א', וה' תתאה שלה נחלקת לציור ר"ו כנודע, והם בחי' ב' בניה זר"ן, לכן באות ה' תתאה, שם נתון זה הב"ן של ההי"ן הנ"ל, במקום מ"ן שלה, ובחי' ב"ן זה, הוא סוד הו"א הנקרא ב"ן כנ"ל, והוא בחי' ב' הויות, שהם ציור אות ר"ו עצמה, שהוא זר"ן, אך עיקר הב"ן שלה הוא ז"א כנ"ל.

(א) והנה כן יש ג"כ בנוקבא תתאה דז"א הוי"ה א', וה' תתאה שלה, של זו הנוקבא הנקרא רחל, שהיא אחרונה שבאצילות, יש בה צורת ר"ו, והוא שם ב"ן דההי"ן. וזהו הב"ן, הוא סוד בנימין, והוא סוד מטטרו"ן, לכן שופרי דבנימין הוא מעין שופרי דרחל אמו, שהוא מטטרו"ן, הנער, בנה של רחל אחרונה שבאצילות.

והנה מט"ט זו, הוא בחי' ז"א של בריאה, לכן יש בו ו' אותיות, נגד ו"ק דז"א דאצילות. ונוקבא שלו הוא דוגמת רחל, נוקבא דז"א

לשרה אורח כנשים, כי אורח בא מהגבורות כנ"ל, והם אותן גבורות הראשונים, הנקרא רוחא דשדי בגווה, וכאשר ילדה כל הבנים, וכל א' לקח חלקו משם, ונשלם ההוא רוחא, אז נפסק האורת, ואין האשה יולדת, כי אם אין שאור, אין עיסה.

ונבאר עתה, ענין ההוא רוחא הנקרא שם ב"ן, ומהיכן נמשך, דע כי גם היסוד דאמא עלאה, יש בה שם ב"ן א', והוא ההוא רוחא דשביק בה אבא, ובהכרח הוא שיהיה כלול מב' רוחין, כדי שיהיה בה כח להוליד זכרים ונקבות. וע"כ נקרא ההוא רוחא ב"ן, כי ב"ן הוא גימטריא ב' הויות, נגד כח הזכר והנקבה, הוי"ה א' לזכר, והוי"ה א' לנקבה. וכאשר מתחברים אלו ב' הויות יחד, נעשה הוי"ה א' במילוי ההי"ן, ובו ניכרין ב' הויות, כי פשוט של הוי"ה דההי"ן הוא הוי"ה, והמילוי הם ה' אותיות: ודהו"ה, וכשתחבר ב' אותיות ו"ה, יהיה אות י'. נמצא כי ה' אותיות דמילוי זה הוי"ה דההי"ן, הוא הוי"ה א' ממש, בצורתה באותיותיה, ואין הפרש בה רק באות ה', שנחלקה ונעשית ו"ה, אך שאר אותיות אין בהם שינוי.

והנה כאשר יצא הז"א מבטן אמא, לקח ההוא רוחא דביסוד אמא, להתלבש בו נשמתו, ע"ד שבארנו לעיל, לכן נקרא ז"א בן בבחי' זו, לפי שהוא לוקח אותו הב"ן שיש באמא, ובהיותו בבחי' דכורא, לקח ב' עטרין כנודע, לכן לוקח ב' הויות אלו דכלילין בההוא רוחא.

הגהה

המתפשטת מחסד עד הוד דז"א, הנה שם נמתקן עם החסדים, וענין המיתוק הוא, שנכללים עמם. ונמצא כי בהנתן הגבורות בנוקבא, הם מחוברים עם האורות החסדים, כנלע"ד, ע"כ.

(א) עיין בשה"פ דכ"ה ע"ד, פרשה וירא בסוף דרוש מ"ן, שכתב מזהרר"ן ז"ל וז"ל, אמר חיים הכותב, ענין הוי"ה דב"ן שבנוקבא, כולל ב' הויות, יובן במה שנודע, כי בהיות הה"ג ביסוד דדכורא, אז ג"כ בחי' עליונה

השמש

ולא נפסק לכל אשה בזמן א', וזה תלוי כפי כח ההוא רוחא דשדי בגווה במי שעשאה כלי, ומ"ש אח"כ כי האורח בא מהגבורות, ר"ל המשך האורח בא מהגבורות).

אותו הרוח דשדי בה בעלה, כך נמשך זמן התמדת האורה, כי לא כח כל האנשים שזה וה"ט שיש נשים שנפסק להן האורה כשהן בנות ארבעים. ויש נשים שמתמיד האורח טפי,

דלית רחימו דדביקותא דרוחא ברוחא בר נשיקה וכי נשיקו דרחימותא אתפשט לדי רחין כר, ומאן איהו אהבה כר.

ובמ"ש כאן, יתבאר לך פי המאמר הזה שם, ותחלה צריך שתדע שיש חילוק בין מ"נ של זווג תחתון, אל הנשיקין. כי המ"נ הם בחינת א', שהדכורא נותן בה מ"ד, והיא מעלת מ"נ אבל הנשיקין הם כפולין, לכן נעשה מהם ארבע רחין, והם תרין דכורא, ותרין דנוקבא. שהם מתערבין של זה בזה, ושל זה בזה, כמ"ש בע"ה.

ונבאר תחלה מה הוא ענין הנשיקין, והוא, שהזווג תחתון נקרא זווג גופני, ויש בו ממשות שהוא טפת הזרע, ובפרט עם מ"ש במ"א, שטפת החסדים שהזכר מזרע, אינה נמשכת ממוח הדעת עצמו, רק מאותו התפשטות של ה"ח המתפשטים בוי"ק, ומיעוטן הם אותן הבאים מדעת עצמו. לולי ר' י' טפין, שזרק יוסף מבין צפרני ידיו, כנוצר אצלינו, ונמצא שזווג התחתון עיקר, והוא מו"ת. אבל זווג העליון דנשיקין, הוא מהג' העליונים שבו, שמזדווגים עם ג"ר שבה, כמ"ש בע"ה.

והענין שכל נשיקה הוא, מבחי' הבל הפה, היוצא מן הריאה אל הגרון, שהוא בינה, כנדוע שכל הז' הבלים מבינה שהוא הגרון נפקו, נמצא שכחם הוא מו"ת. אמנם אותו אור שהיה נמשך מאותן הג"ר שבראש אל הגוף, קודם שיכנסו בפנימיות הגוף שבז"ת, יוצא דרך פה לחוץ, בסוד הבל, וכנגדן ז' תיבות, בפסוק ישקני מנשיקות פיהו וגו'.

וביאור הדבר, שהנה חו"ב דז"א, הם דוגמת אר"א ממש, והם מזדווגים בסיום ג"ר, ע"י הדעת המחרם. ואמנם סוד חיבור זה, הוא בתוך הפה, כנדוע אצלינו, שהחך הוא חכמה, והגרון הוא אמא, והלשון הוא הדעת המזווג, ושם מזדווגים יחד. וכבר נתבאר זה (ש) במ"א, והנה אע"פ שאלו הם הזכר והנקבה,

דאצילות. ויש בה גם כן שם ב"ן, והוא סוד סנדלפון. וכן הוא הענין, בכל הנקבות, בהי"ן שבהן, בכל מדרגתן.

ובזה תבין ענין רחל ולאה, כי ברוחא דשדי בגווה בלאה, יש בה כח להוליד ו' בנים ובת. אך ברוחא דשביק יעקב ברחל, הוא מועט, ולא הספיקה להוליד רק יוסף לבדו, ונשאר אח"כ חלק נפשה המגיע לעצמה, וכשנולד בנימין, הוצרכה לתת בו אותו חלק של עצמה, וכיון שיצאה נפשה וניתן בבנימין כשנולד, לכן מתה, וזהו ויהי בצאת נפשה כי כתה.

ואמנם טעם הנ"ל, שכבר נודע, (צ) היות לאה תופסת בישראל העליון ז' מדות, שהיא כנגד הבינה, אם ז' הבנים. אך רחל היא אחרונה, ואין בה רק בחי' צדיק דעייל בה, שהוא יוסף. וצדיק דנפיק מינה, והוא בנימין. כנוצר פרשה ויצא דף קנ"ה, כי לאה בהיותה למעלה, אינה נוגעת בבריאה, בעולם הפירוד. אבל רחל היא תחתונה, ומה שהיא יולדת לתתא, יולדת בעולם הפירוד והמות, שהוא מבריאה ולמטה, שבו כתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. לכן קראו אמו בן אוני, ואביו קרא לו בנימין, שאע"פ שהוא בסוד הבן הצדיק דנפיק אל הבריאה, אינו בן אוני, רק בן ימין, שהוא עריין באצילות, כמ"ש בע"ה.

דרוש ט

ועתה נבאר ענין זווג דנשיקין, הנה כבר נת"ל (ק) בדרוש ג', איך יש ב' מיני זווגים: הא' הוא זווג העליון רוחני, ונקרא זווג דנשיקין. והב' הוא זווג תחתון גופני, דיסוד ביסוד. וב' הזווגים האלו הם נעשים למעלה, ואין זווג בעולם, שלא יקדים אליו זווג העליון דנשיקין. והנה ענין זווג זה, נרמז בפרשה תרומה דקמ"ו, על פסוק ישקני מנשיקות פיהו,

הגהות ומראה מקומות

צ"ח ובלוח התשובות לפירוש המלות תשובה קכ"ב.
(ד) ג"א ואלו (דפו"י). (ש) להלן פרק י"ד.

(צ) עיין שער לאה ורחל פ"ב.
(ק) פרק ד' ועיין בתע"ס שיעור ט"ז אות

הכל נקרא הכל א' בלבר, והוא, שהנה הכל הוא בוי"א עצמו, וגם שהם או"א כחדא נסקין, ומכ"ש חר"ב דוי"א, דכולם נחשבים בחי' זכר, וער"ז יש גם כן בפה הנקבה, בחר"ב שלה, ואלו הם תרין רוחין: א' זכר, ואחד נקבה. וכמ"ש פרשה תרומה, דלית רחימו ברביקותא רוחא ברוחא, בר נשיקו. שהנה זוג התחתון, הוא אתדבקותא גופא בגופא, גופני, בסוד טפת זרע כנ"ל. אך זוג זה, הוא רוחניות בלבד, רוחא ברוחא, שהם רוחא דהבל הפה דיליה, בהבל רוחא דפה דילת.

ועתה נבאר, איך כל א' מאלו התרין רוחין, נחלק ל'שנים, כמ"ש בפרשת תרומה, ד' רוחין אינון בנשיקה, וכל חד וחד כולל בתכריה כו'. פי', שהזוג התחתון אינו נכפל כנ"ל, שהרי הוא נותן מ"ד, והיא מ"ג. אבל כאן, הוא הזוג כפול, שכמו שהזכר נושק פה הנוקבא, גם היא נושקת פה הזכר. ונמצא שבנשיקות הזכר יש בו ב' בחי': א', הוא החבל עצמו, שנמשך ע"י הנשיקה, והוא שורש ההבל עצמו. והב', מה שנתערב עם ההבל של הנוקבא, תוך פיה, ונעשה בחי' נקבה, ושרשו הוא זכר, וכער"ז הנשיקות הנוק' אל הזכר, שהרי כשנושקת אותו, בהכרח נשאר בה שורש הבל של הנשיקה. והב', מה שנתערב עם הבל של הזכר, שניתן בו מפי הנוקבא אליו, ונעשה בחי' זכר, ושרשו היא נוקבא. והרי נתבאר, ענין ד' רוחין דאית בנשיקין.

וראה והבן עתה, שכמו שבזוג תחתון הראשון מכולם, שהוא ביאה ראשונה לעשותה

כלי, כנ"ל בדרוש המ"ג, שנתבאר שהניה בה ההוא רוחא לעשותה כלי, לצורך זוגים אחרים שיהיו אח"כ מאז ולהלאה, כן הזוג דנשיקין הראשונים, (ת) שהיה בעולם כאשר נאצלו ז"ן, ונדווגו יחד בבחי' נשיקין, נתן זכר מיסוד שלו העליון, שהוא הלשון שבפיו, חד רוחא לתוך היסוד שלה העליון, הניתן בפי הנקבה, וההוא רוחא קדמאה, של אותן הנשיקין קדמאין, נשאר בנקבה תמיד שם, ביסוד אשר בפיה, לצורך הזוגים השאר, שיבאו משם ולהלאה. כדמיון מה שמשמש ההוא רוחא דיסוד התחתון שבה, לצורך שאר הזוגים, שיבאו משם ולהלאה. והבן זה היטב, ונמצא שיש כאן תרין רוחין, אחד רוחא דוי"א דעאל בפה הנקבה, אשר שרשו זכר, ונהפך לנוקבא בתוך פיה. ויש חד רוחא דנוקבא, דעאל בפי זכר, אשר שרשו נקבה, ונהפך לזכר. ואמנם בשניהם יש בחי' נקבה.

ואלו הם בחי' יצחק, שנאמר בו לשרה, והנה בן לשרה אשתך, כנזכר בזהרה. ובחי' חבקוק, שנאמר בו את חובקת בן כנזכר. והנה אלו הבנים יצחק וחבקוק, היו מבחי' אלו התרין רוחין דנשיקין קדמאין, כמו שבי' במקומו. א) אמנם משאר הנשיקין שהיה אח"כ, משם ולהלאה, מכולם נעשין אז נשמות תחתונים, או מלאכים, כמ"ש.

(ב) והנה נתבאר בענין כוונת אמן של הקדיש, שיש בו הג' בחי', והם: חיבור, ונישוק, וזוג, ולעולם הנקבה היא מתעוררת תחלה, והתעוררות הנה היא בעת החיבוק.

הגהה

- (א) צמח ונראה לע"ד דיצחק וחבקוק הם מן הנשיקין ויוצאין ונגמרו ע"י זוג תחתון.
- (ב) אמר הכותב חיים, צ"ע, שברדוש הג' ביארנו, (ב) שהיה באו"א שבעה זוגים דנשיקין, וזוג הראשון שבכולם, שעדיין לא

הנהרות ומראה מקומות

- (ב) לעיל פרק ד'. (א) עיין שער הכללים פרק ב'.
- (ג) לעיל פרק ד'. (א) עיין שער הפסוקים דף כ"ז ע"ב.

וטעם הרבר הוא, כמו שכתבנו, שכאשר אבא נזדווג עם אמא ביאה ראשונה בעת בריאת העולם, הנה השפיע בה אותו הרוח, כנזכר בסבא דמשפטים, דשביק בה בעלה לעשותה כלי, כדי שתהיה ראויה להתעבר ולקבל טפת הזכר בתוכה. והנה זה הרוחא שנותן בה בביאה ראשונה, הוא נמשך מן הדעת דאבא, אשר הוא שם ע"ב פנימי במילוי יודי"ן כנודע, והנה זה הרוח דדעת דאבא, נמשך מהדעת העליון החופף על אר"א, והוא מול הי"ג דדיקנא דעתיקא, כנודע כי אר"א במזלאת אתכלילן, וזה נמשך בו ג"כ ממזל ח' העליון ממנו, אשר בארנו לך, שיש בו ג' היות דע"ב דיודי"ן.

והנה ראשית כל אלו ההמשכות, הוא מדעת העליון דעתיק יומין, הנקרא רדל"א, אשר הדעת ההוא גנוז בין גולגלתא ומוחא דאר"א, והוא בחי' ההוא אירא דיתבי על קרומא דמוחא דאר"א, והנה נמשך עד דעת דאבא, ממדרגה למדרגה, ומדעת דאבא נמשך עד יסוד שבו הנק' ז) נתיב לא ידעו עיט, ומשם יצא ונכנס ביסוד אמא, בביאה ראשונה, ונמצא דההוא רוחא דנפקי מיסוד אבא, הוא הנקרא אירא דכי'א וכמ"ש בע"ה.

והנה ההוא רוחא, הוא כלול מג' שמות דע"ב דמילוי יודי"ן, והם גימטריא רי"ו, ואלו הג' שמות שנותן בה בביאה ראשונה שעולין רי"ו, הם בחי' הכלי אשר בה, אח"כ בזווג הב', נותן בה שם א' דע"ב, שהוא ע"ב תיבות, הכוללים רי"ו אותיות כנודע, ואז הוא טפה זרעיית ממש, להוליד, וע"כ בחי' רי"ו, גימ

שהוא קודם הנשיקה והזווג, ועל כן אז בתחלה היא קודמת לחבק את הזכר, ואח"כ הזכר מחבק את הנוקבא, ואח"כ באו הנשיקין, ואז כיון שכבר היא הקדימה התעוררות בענין החיבוק כנזכר, אז אין הנקבה מעוררת תחלה, אמנם יש ב' בחי' בענין הנשיקין: הא' הוא, שכיון שהיא התחילה התעוררות על ידי החיבוק, אם כן עתה הוא יתחיל הנשיקין תחלה, ואח"כ תישק היא אותו, ויש בחי' נשיקין, ואז הם נשיקין שוין, שכאשר הוא מתעורר לנשק אותה, היא ג"כ מתעוררת ביחד לנשק אותו.

ונלע"ד עם הנ"ל בדרוש ג', ה) שבארנו שיש נשיקין קדמאין אל הזווג התחתון, ויש נשיקין שניים, שנעשים בעת הזווג עצמו, וא"כ אלו שהם קודם הזווג, צריך שהוא יתעורר תחלה, כיון שהיא נתעוררת תחלה בחיבוק, ואח"כ ששניהם קדמו, זו בחיבוק, וזה בנישוק, אז שניהם שוין בזווג תחתון, ונשיקותיהם שהם שוין כנלע"ד.

דרוש עשירי

הנה בביאור ק"ש שעל המטה, יתבאר שעיקר כוונת אותו ק"ש, אינו אלא לעשות כלי, ולא לבחי' זווג ממש, ושם נתבאר ענין כלי זה מה ענינו, ונעתיק קצתו כאן. דע ו) שכל זווג וזווג שיש, בין באמא, בין בנוקבא דר"א, צריך תחלה לזווגם לעשות בה בחי' כלי, ואח"כ זווג ב', להתעבר, ולהוליד ממש בחי' נשמות.

הגהה

שאינה לצורך עיבור כלל, ומשם יצא בנימין. והרי שהיה זווג תחתון, וגם בנשיקין קדמאין, וצ"ע.

קדמאין, והזווג הראשון התחתון היה בעיבור א' דר"א, וכאן בארנו שבין באמא, ד) בין (במלכות) הניח בה רוחא בביאה קדמאה,

הגהות ומראה מקומות

עולת תמיד דרושי ק"ש דף ס"ב ע"א.
ז) עיין בהקדמת הזחר אות רל"ח ובסלם שם.
ובזהר בראשית א' אות ש"ח, ועיין בשער הזכוונות דף ד' ע"א.

ד) נ"א בין בז"א (דפו"י).
ה) פרק ד'.
ו) עיין שער דרושי הצלם פ"ב כלל ט"ו.
ובספר שער מאמרי רשב"י ז"ל דף ל"ז ע"ב, ובספר

הז"א, ואז חזרה אמא להיות סתומה כבתחלה, בבחי' בתולה, כיון שהז"א סותם פתח שלה כנ"ל. וא"כ בזווג ב', הוצרך אבא להנחיל בה פעם אחרת כלי אחר מחדש, ואח"כ נדרווג באמא מחדש. והנה כך דרכו תמיד עמה, כי אחר שהז"א סותם פתחה תמיד. נמצא כי אמא לעולם היא בתולה, והוא סוד אסתר יקרקת היתה, כי סוד בינה קו ירוק כנזכר בתקונים, והיתה נקרא אילת השחר, על שרחמה צר, ובכל שעה היתה כבתולה.

והנה אותו הרוח דיהיב בה בכל זמנא אינו לבטלה, כי הנה הוא נמשך בז"א ונמשך ממנו אל הנוקבא שלו, לעשות בה כלי גם היא, וניתנה לה מיסוד שלו ליסוד שלה, לעשותה כלי. וטעם הדבר, כי לעולם בחי' המלכות דעשייה אצל החצונים, צריכה היא להיות בתולה ואיש לא ידעה, מפני החצונים, ובפרט בלילה, שאז תרעין דילה סתומים, והיא בתולה ממש בפרט אחר החורבן והגלות.

והנה כאשר ז"א מנחיל בה בחי' הכלי הנ"ל, אין בה כלל שם מילוי דיודי"ן, כמו אותו דבינה, כי הוא מתחלק, וחציו לקח הז"א לעצמו, לדעת שבו. וחציו ניתן ביסוד שבת. וב' רוחין אלו החצאין, הם מילוי ההי"ן, כי ב' ההי"ן הם יו"ד א', נמצא כי נחלק לחצאין ממש, א' בז"א, וא' בנוקבא, כנ"ל בדרוש ד'. (כ) וע"ש.

(ב) והנה נתבאר, כי תחלת כל זווג, בין באמא, בין בנוקבא דז"א, צריך תחלה לעשותה כלי, ואח"כ יחד ב' לזווגם, להתעבר ולהוליד. והענין הוא, כי כל לילה, כשאנו אומרים ברכת המפיל, אז ההוא רחא בגווה, חוזר ומסתלק, ונדבק במקורו בז"א ואין

גבורה, שהיא נקבה. וע"כ הוא גימ' חסד, שהוא הזכר, כנזכר פרשת בשלח, ונתבאר בדרוש ה' משער זה ע"ש. (א)

ונודע כי חסד גנוז בפומא דאמה, נמצא כי זה היסוד ראבא הוא נמשך מהחסד. וראיח לזה, כי הנה שם ע"ב דיודי"ן לעולם הוא בחסד, וכן ח) הוא גימ' חסד כנ"ל. וא"כ היותם ג"פ ע"ב שהם רי"ן, הענין הוא, כי זרוע ט) ימין הנקרא חסד, יש בו ג' פרקין, חסד חסדים, כנזכר פרשה ויחי. ואלו הג"פ הם מתגלין בפומא דאמה, ונותן אל האמא, וע"י נעשית כלי. וז"ש בזוהר, כי החסד מכוונן למטרוניתא. נמצא כי בחי' הכלי הזה, אשר הנחיל אבא לאמא, הנקרא אוריא דכיא, כי הם סוד ה"ח. וה"ג שביסוד אמא נקרא (אשא) ואשא דכיא, י) והנה מאלו הב' בחי' שיש ביסוד אמא, נעשית גולגלתא דז"א. כנזכר באדרא, כי נפיק גולגלתא חד תקיפא כו', ומהם נעשה בחי' מוח הדעת דז"א.

ונמצא, כי האמת שמן היסוד דאז"א נעשה הדעת דז"א, אמנם להיות שגם האי אוריא דכיא הוא רוחא דגניז ביסוד אמא, לכן אנו אומרים, כי מנהי"י דאמא, נעשה ג' מוחין דז"א, ואין אנו מזכירים את אבא, לפי שהאי אוריא דכיא הוא בכלל אמא, כי היא לוקחתו כנ"ל.

נמצא, כי אחר ביאה ראשונה דבריאת העולם, אתא מפתחא דכליל שיה, כנזכר בספר הזוהר פרשת תדומה דקע"ו ע"א, והוא ז"א הכולל ר"ק כנודע, וסתים פתחא דאמא, כי נה"י שלה נעשו מוחין ברישא דלילה, נמצא, כי מקורה גנוז זסתים, תוך דישא דז"א, ואז אותו הכלי הנקרא אוריא דכיא כנ"ל, לקחו

הגהה

(א) צמח, וסימן זכ"ר חסד"ו. (ב) ונלע"ה, דא"כ ג' ב"ן, הם נגד ג' ע"ב, שהם די"ו.

הנהות ומראה מקומות

- (י) עיין שער הנסירה פרק ח'.
 (כ) עיין בשער היחודים יחוד י"ט.
 (ח) עיין ספר עולת תמיד דף ס"ב וס"ג.
 (ט) עיין שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ל"ז
 ע"ג. ובשער ההקדמות דף ל"ה ע"ג.

כי גם הוא גימ' יד"ך, ואלו הב' ידים דבינה, נעשו במלכות כלי בית קיבול, להיות המ"ג בין יד שמאלית ליד הימנית, והם זו ע"ג זו. ובתוכם המ"ג.

**עוד מ"כ מכת"י הרחי"ו זלה"ה
ויש קצת שינוי לשון**

ונבאר (מ) עתה ענין מ"ג מביאה ראשונה, והוא כי החסד אית ביה ג' פרקין דזרוע ימין, וחסד גימטריא ע"ב, וג' ע"ב הם גימטריא רי"ו, וזה הרי"ו נתן אבא לאמא בזווג ראשון לעשותה כלי, ונקרא אורא דכיא, שהוא הה"ח. אך המ"ג שבה, הם ה"ג בתוך כלי זה. ואח"כ הע"ב עצמו, הוא טפת המ"ד שבו.

והנה זה נמשך מדעת אבא, שהוא ע"ב דיודי"ן. וכן הרי"ו נמשך ממנו. ואמנם גם זה הדעת דאבא, הוא נמשך מדעת עליון, שהוא במזל י"ג דדיקנא, הנשפע ממזל ח', שיש בו ג' שמות ע"ב דיודי"ן, ושלשתן הם רי"ו. וגם שם נמשך מדעת עליון דעתיק יומין, הגנוז בגלגלתא דיליה, והוא נקרא אורא דכיא, דבין קרומא למוחא, כנזכר שם.

והנה מהדעת דאבא, נמשך דרך היסוד שבו, הנקרא נתיב לא ידעו עיט, ואתגניז ביסוד אמא. ובצאתו משם מיסוד אבא, נקרא אורא דכיא, והוא ג' שמות דיודי"ן, ועולין רי"ו, ונעשית בה כלי, ולכן רי"ו הוא נקבה.

והנה נודע, כי החסד מתגלה בפומה דאמה, לכן הוא הוי"ה דע"ב, שהוא גימטריא חסד. והם ג' פרקים, ג"כ ע"ב. וז"ס של החסד דמלכא, המכוון למטרוניתא, כנזכר בזהר אחרי מות דף ע"ב, כי הוא עושה אותה כלי, וכלי זה הוא חסד, אורא דכיא, נחלק לה"ת. ואשא דכיא, הם ה"ג שביסוד שלה, והם המ"ג עצמן.

והנה כלי זה ניתן אליה בביאה ראשונה, שנזדווג עמה בבריאת העולם, בתחלת

הנקבה מאירה מצדו, אלא מצד הבינה, שהיא הכונה את הצלע, עד שננסר בבוקר, או ויביאה אל האדם, בשים שלום.

ונמצא, כי המלכות חזרה להיות בתולה, לכן צריך לעשותה כלי בחצי הלילה, לה, וגם לבניה עלאה, כי אז מזדווגים אר"א, בסוד ביאה ראשונה, לעשותה כלי דאמא. ואחר כך מזווג זה, נמשך זווג אל הזרין דביאה ראשונה ג"כ אחר חצות, לעשותה כלי. ואח"כ ביום בק"ש דשמע ישראל, הוא הזווג ממש להוליד באר"א. ובשים שלום, הוא הזווג ממש לזרין, להוליד. נמצא, כי זווג חצות לאר"א ולזרין הם, להכינם שיהיו מוכנים לצורך זווג היום. וכעד"ז תמיד כל יום ויום. לטעם הנ"ל.

ואמנם בכל זווג וזווג דאר"א, עולין זרין שם בסוד מ"ג, וג"כ אנו מעלין נשמתינו עם זרין למעלה, וזה ע"י מסירת עצמינו להריגה על קרשת השם, ואו יורד ונמשך מאבא באמא הכלי הנ"ל, שהוא בחי' רי"ו, ואו נעשית כלי בחצי הלילה. ואח"כ נמשך זווג התחתון דזרין, ואו נמשך סוד רי"ו תחתון אל המלכות.

ותחלה ג' מוחין דחב"ד דז"א, הם מאירין בגלגלתא דנוקבא. אח"כ אנו מפקדין נשמותינו שם בסוד מ"ג דרך פקדון לבד, כי הוא לילה. ואח"כ נתן הז"א בה סוד רי"ו תחתון, והוא שם ב"ן דההי"ן ברבוע ובמילוי, שהוא גימטריא ע"ב קד"ם כנודע, והוא גימטריא רי"ו, וזהו הכלי של הנקבה תתאה.

ואחר כך בב' זווגים של היום, שהם: שמע לאר"א. ושים שלום לזרין. או הם זווגים גמורים, להתעבר ולהוליד, וזה נעשה בכל יום ויום.

גם שם נתבאר בענין אפקיד רוחא, כי (ל) ב' ידים דבינה, שהם ה' איירעות ימנית, וה' אצבעות שמאלית, שהם מנין ה' אותיות מנצפ"ך כפולות, הם נעשים בחי' כלי של המלכות, להיות לה בתוכה מ"ג, ואלו נמשכין משם בוכ"ו שבבינה, שהוא חילוף שם אהי"ה.

הגהות ומראה מקומות

(מ) עיין בתע"ס שיעור ט' מאות י"ו ואילך מתבאר חלק מפרק זה.

(ל) לעיל פ"א ולהלן בפרק י"א אות ט' ועיין בשער הארת המוחין פ"ז ובשער תקון הירח פ"ג.

האצילות ואו נעשית כלי, וכבר יש בה חלק מן החסדים עצמן, או יכולה לקבל טפת החסדים עצמן, שהם טפת הזרעית של מיד, ואו ראויה לעיבור, והבן היטב טעם כלי זה, כי הוא בחי רי"ו, דהיינו שהם ג' ע"ב: מן ס"ג מ"ב דע"ב, דהיינו מה' ראשונה ולמטה, שכולם בחי נוקבא הם, והגבורות והנקבות שבחסדים עצמן, שע"י תוכל לקבל החסדים העליונים, שהם הע"ב דכורין, והוא שם ע"ב א', הכולל כל ה"ג הנקרא רי"ו, ושניהן יחד נקרא עיבור: ע"ב רי"ו, ולהורות כי אין עיבור בעולם, אם לא ע"י שניהם.

וזה פרח מטה אהרן לבית לוי, כי אהרן הוא חסד ע"ב. ולוי, הוא גבורות רי"ו, ושניהן פרה, שהם: רפ"ח ניצוצין, ומחיבור שניהן, נעשין הנשמות, כנודע כי כל הנשמות (נ) יוצאות מלובשות במקצת מההוא רוחא דשדי בגוה, הרי"ו הנ"ל.

והבן זה, מה ענין לבוש הנשמה, הנעשה מההוא רוחא דשדי בגוה, והוא גם מהחסד, בכוד אלוה, אלא שהוא מהרי"ו. ואולי לכן אלוה הוא מ"ב, שהוא ג"כ גבורה, עיין בזהר משפטים.

והנה מאלו הע"ב רי"ו, נעשין המוחין דו"א, ונמצא כי נתחברו אורא דכיא ואשא דכיא הנזכר, ביסוד אמא, ומהם נתקנה גולגלתא דו"א, כנזכר באדרא. ומכא ב' אלו, נעשים דעת דו"א, וכבר ידעת, כי דעת דו"א נעשית, מיסוד אבא, ומיסוד דאמא, והוא ענין זה שאמרנו, והבן זה.

ולחיות כי זה האורא, אחר שהנחילו אבא לאמא, נקרא שלה, וזה שאנו אומרים כי נה"י דאמא הם מוחין דו"א, ואין אנו מונין את אבא, כי גם האורא שיצא ממנו, כבר נחשב שהיא מאמא עצמה. ונמצא כי זוג ראשון דבריאת עולם דאורא, היה כפול, ותחלה עשאה כלי, ואחר כך נותן בה טפת ע"ב דכורין, וכל זה נקרא ביאה ראשונה, ואו נעשו

בה מוחין דו"א כנ"ל, ואו מתלבשין בסוד הצלם, וכנסין ברישא דו"א, שהיה תחלה בחי ר"ק דיניקה, ונקרא אז מפתח דכליל שית, בספרא דצניעותא דקע"ו. ואו סותם מקום המעיין דאמא, כי היסוד שבה נעלם וגניו בדעת שלו, וסותם פתחה, דוגמת מנעול הסותם הפתח.

גם ענין סתימת הפתח הוא באופן אחר, כי אז ניתן כלי זה לו"א עצמו, והנה אמא לא נעשית כלי ופתחא לקבל טפת הזרע, אלא בכח כלי הזה כנ"ל, וקודם היתה בתולה שרחמה סתום, וכאשר נתנה לה בדעת דו"א, חזרה אמא להסתם פתחה, ואין בה כלי הראוי לעיבור, וחזרת להיות בתולה כבראשונה.

וזה אסתר, שנקראת אילת השחר, שרחמה צר כאילה בכל ביאה, דומה כבתולה, וכל זה הוא בבינה, כי לכן אסתר ירקרקת היתה, מצד קו ירוק המקיף, (ס) הנזכר בתקונים דמ"ט.

והנה כאשר חזרת אמא להזדווג פעם אחר עם אבא, להמשיך מוחין אחרים חדשים לו"א כנודע, צריך לעשות בה תמיד ב' ביאות ביחד בזוג: א' לכלי, וא' לטפת הזרע. וכן הענין בכל הזווגים דאורא, להמשיך מוחין דו"א, הוא ע"י ב' ביאות יחד כנ"ל, כי לעולם חזרת רחמה להיות צר, ובכל שעה כבתולה, וזה דרכה תמיד.

והנה אחר שניתן כלי זה במוחין דו"א, אז הו"א חוזר ונותנו למלכות בביאה ראשונה ג"כ, ועושה אותה כלי. (ע) ודע, כי ענין עשיית כלי זה הוא, כי גם ניתנין לה או בחי המוחין עלאין בג"ר, והם מתפשטין בכולה כנודע, ואו גם יורדים הארת החסדים ההם, הנקראים רי"ו וכלי, ביסוד שלה, ונעשין כלי שם, באופן כי אין כלי זה ביסוד לבר, אלא הם המוחין ממש, בכל קומת אבא והבינה, ובכל קומת ו"א, וכל קומת נוקבא, ומכללות הה"ח ההם, נמשך גם ביסוד שלהם, ואו

הנחות ומראה מקומות

- (ג) עיין לעיל פרק ח' ולהלן פ"א.
- (ז) עיין בתלמוד ע"ס
- (ט) מגילה י"ג.
- שיעור ט"ו באותיות ק"ו ק"ח ק"ט. ועיין שער סנת"א פרק ג' ובשער המוחין פרק ט'.

שהוא ד' יודי"ן, נחלק לב', ונעשית ב' שמות ב"ן, כי כל יו"ד דמילוי, נחלק לב' ההי"ן, ונשלם בו ב"ן, וב"ן בה, כנוכר, ע"ש מאד. נמצא כי האי רוחא נחלק לב' רוחין, חצי בדעת שלו, וחצי בדעת שלה, ונמשך עד היסוד שבה בסוד כלי, ועיין מאד, איך כל זה הרוחא, הוא סוד בחי' מוחין, וברדת המלכות בעשייה, שהוא בלילה, או בשאר היום אחר התפלה, אז מסתלקים ממנה אותו הכלי. ואותן המוחין, ולכן נעשית בתולה, ועולין בז"א, ושל ז"א עולין באור מקיף, כנוכר בסוד רשימו דתפלין.

ועיין לעיל, איך הרי"ן שיש בג' מוחין דז"א, הם ע"ב קר"ם, כולם דב"ן, ונלע"ד שאינו אלא בדעת לבדו, כי משם טפת הזרע לעשות כלי, ותשלום דרוש זה ע"ש, איך ע"י החסד הנקרא מגן אברהם, מכונן לו ולה, בסוד אתי חסד ופריש גדפין, וזהו פב"פ.

דרוש יא

נחלק לך' סימנים, ובו כללים ודברים קטנים, מדרוש מ"ן ומ"ד. א' צ"ע בדרוש מ"ן, אב יש ממ"ה, או מב"ן, או משניהם. אם הוא בב"ן דמ"ה, ובב"ן דב"ן, ובב"ן דס"ג, וב"ן דע"ב, בין בבחי' הכללות, בין בפרטות, ר"ל בע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, דב"ן לבר, ומה צ' הם המ"ן, ומה הכלי המעלה אותם, ומה שהוא רוחא דשדי בגווה, ואם הם בחינת נוספות על ג' כלים שיש בכל ספירה וספירה כנודע, או אינם (נ"א אם הם) זולתם. וכן מהו מ"ד בכללות ובפרטות, ואח"כ נבאר הכל.

ב' ענין נשמות בני אדם, הבאים מן ק' הנשיקין, ויש באים מזווג תחתון, ונלע"ד, שהבאים מהנשיקין, הם בחי' אור מקיף, והבאים מזווג תחתון, הם בחי' אור פנימי. ולענ"ד נראה, שהנשיקין הוא הבל היוצא מן הפה, הנקרא מקיף, ואלו הם בחי' נדב ואביהו ואליהו מקיף הפנימי.

הנקבות אמא ומלכות, מקבלין מוחין אלו דרך בעליהם, זו פב"פ, וזו אב"א, ונבנית גופם, וניתן בה כללות החסדים של הרי"ן בסוד אב"א, ואז נעשית כלי. ואח"כ חוזר אבא להמשיך מוחין עצמן פנימים של זווג, ונכנס באמא בסוד מוחין, ובסוד זווג גם כן, ומשם נמשכין לזו"ן, בסוד פרצוף עצמו, ואח"כ בסוד זווג, והבן זה מאד, כאשר בארנו במקומו.

והבן במאד מאד, כי המוחין דז"א יש בהם כמה בחי': באחוד, ופנים, ובנסירה, ולכן עכ"פ צריך לעיין בענין זה של המוחין, וכבר ידעת, כי משם ס"ג מ"ה ב"ן נעשו הרי"ן, ואחר כך מע"ב שהוא החסד, נשלם רפ"ח. נמצא כי תחלה נמשכין לו מוחין, מן ס"ג מ"ה ב"ן, ואח"כ מע"ב שהוא חכמה, ומשם טפת זרעיית ממש, ע"ב.

ונחזור לענין, כי הנה ז"א נותן רי"ו זה בסוד זווג אב"א, ר"ל אחר שננסרו, ועלו בחיק אר"א כנ"ל, ע"ש מאד, כי זה עיקר זווג אב"א, ואז נדווגו, ועושה אותה כלי. נמצא כי אז לוקחת מוחין מבחי' רי"ו, והם נקראים מוחין דאב"א, שהם ס"ג מ"ה ב"ן.

הנלע"ד, כי בעיבוד יש מוחין דב"ן, ולכן אין זווג כלל בעשייה וביניקה מוחין דמ"ה ג"כ, ולכן יש זווג דו"ק, ובאב"א, פ) מוחין ג"כ דס"ג, והם רי"ו גבורה, ובפב"פ, מוחין דע"ב, ואז נשלמו, ואז נקרא זווג גמור דנשמות, כי עד עתה היו חסדים.

וכבר ידעת, כי כלי החצון דמלכות, מתלבש בעשייה, ויורד שם, ומוכרח שתהיה שם גם היא סתומה, כאמה כן בתה, בתולה ואיש לא ידעה, מפחד החצונים שלא יתאחזו בה, ותדעין דג"ע סתימין, כנוכר פרשה פנחס, והבן זה.

נמצא כי להיות עשייה, ובפרט בלילה, גם שהוא אחר חורבן, אין פתח דילה פתוח להזדווג בבעלה, והיא בתולה, ואמנם כשעולה אב"א באצילות, אז ניתן לה כלי הנ"ל, והוא, כי הנה אותו הרי"ו שלקח מאמא בדעת שלו,

הנהגות ומראה מקומות

פ) עיין להלן דרוש י"א סימן י"ז. צ) עיין שער הנסירה פרק ב'. ק) לעיל פרק ד'.

אותן עד היצירה, ושם הרוח של הצדיקים, יורד עד מלכים שביצירה, ומוציאם משם, ומברר משם מה שיכול, כפי גודל התפלה, או המצוה ההיא, וזה בסיוע שם ב"ן שביצירה, ואז עולין שניהן עד הבריאה. ואז הנשמה עם שתוף ב"ן דבריאה, מבררים מלכי הבריאה, ועולין עד נוקבא דאצילות, ושם ניתנין ביסוד שלה בסוד מ"נ, ואז יורדין החסדים מן הזכר, ושניהן מתקנים העולמות, וכבר ידעת, שיש ה"ח דאמא, ויש ה"ח דאבא, וחסדים דאמא, הם גבורות דאבא.

ח' ת) א"א שיפחתו מוחין דיניקה פנימים דאמא, והנה להעלות מ"נ, צריך עכ"פ שיהיה בו לפחות מקיפי דיניקה דאמא, אך אינו יכול להמשיך רק מחיצוניות דא"א, וממשיך ו"ק דגדלות לבר, ואף אלו אינם רק מחיצוניות דא"א, ואם מעלה מ"נ, אחר שיש לו גם פנימים דיניקה דאבא, או יכול להמשיך גם מחיצוניות דא"א, ומקבל ו"ק דגדלות דא"א, ואם מעלה מ"נ, אחר שיש לו גם מקיפי דיניקה דאבא, או ממשיך ג"כ, מחיצוניות עתיק, וממשיך י"ס, במוחין, כולם דגדלות א"א.

ט' א) יש בבינה שם אה"יה, והוא מתחלף באבג"ד בשם בוכ"ה, ואלו ה' שמות נכנסים תוך נוקבא דזעיר אנפין במוחין דילה בתחלה, והם בחי' מ"ן שבה. וירדו שם ע"י אצבעות יד בינה, שהם מנצפ"ך, ותחלה יורדין בג' מוחין דילה, כדי שאח"כ בעת הזווג, יהיה כת במ"ן שבה שביסוד דילה, לעלות ע"י הארת ב' שמות הנ"ל שבמוחין שלה, הנמשך עד היסוד, שבה המ"ן, והמ"ן אשר שם, הוא ב"ן דההי"ן. והנה ב' שמות הנ"ל, הוא גימטריא נ"ה, רומז אל הנ"ל, שיש בה בחי' ג' מוחין, ובחי' שם ב"ן שביסוד, הרי נ"ה, וגם שם בוכ"ה גימטריא יד"ך, לרמז ליד בינה הנ"ל, שיורדה למטה ביסוד נוקבא.

הגהות ומראה מקומות

(ר) עיין שער הפסוקים דקנ"ד ע"ג משלי
(א) עיין שער רוח הקודש דף מ"א ע"ב
יחוד ד'.

ג, ענין העלאת מ"נ דנשמות, שיש בניצוצות המלכים שלא נתבררו, וא"א להעלותן, אם לא על ידי נשמות שרשיות לכל הנשמות, כמו י' הרוגי מלוכה, שהם י' שבטים, והם מעלין אותם למעלה, ושם נתקנים. ויש ג"כ כח לכל הנשמות לברר גם הם, כפי כח מעשיהם, קצת נשמות, להעלותן בסוד מ"נ למעלה לתקנם.

ד' יש ב' מיני זווגים: א' לחיות העולמות, היצוץ, שמשם המלאכים, ואז המלאכים עולין, ומעלין מ"נ דחיצוניות, וזה בלילה, אך ביום יש זווג פנימי דנשמות, ואז נשמות הצדיקים מעלין מ"נ, פנימית דנשמות.

ה' שם ר) ב"ן במילוי המילוי, יורשת המלכות מאבא, להיות לה מ"ן דשם ב"ן, גם רבוע אחור אדנ"י, הם מ"נ שבה, וגם זה יורשת מאבא, וז"א יורש מאמא, ע"ב דידד"י, ושם מ"ה יר"ד ה"א וא"ו ה"א, עם יו"ד אתוון, ושם ב"ן הוזה, ושם ע"ב הנ"ל, עם ב' כוללים, גימטריא קכ"ו, והוא בנ"א, ושניהן גימטריא כונ"ן שמים, כמנין רבוע אדנ"י הנ"ל, וכשמדווגים זו"נ פכ"פ, או נותן ז"א בה גם קכ"ו שלו.

ו' שם ב"ן מעלה מ"נ, והמ"נ הם מנצפ"ך, והם כפולים: ה"ח, וה"ג, ה' אצבעות דיד ימין, וה' אצבעות דיד שמאל, ומ"נ דזו"ן הם, רוחין ונפשין דצדיקים, ודבינה, הם נשמות זו"ן, שהם המוחין שלהם, נשמות הפנימיות שבהם, וגם נשמות הצדיקים, פי' נשמה, ונשמה לנשמה, וגם נשמת הצדיקים. (ש)

ז' מ"נ, הם מ"ן המלכים דמיתו שבעשייה, והם נתונים תוך הקל"י נוגה דעשייה, וקרובים אליה, וכן מלכים מיצירה, קרובים אל הקל"י נוגה דיצירה, וכן בבריאה, והנה יש שם ב"ן בעשייה, והוא המברר בירורי המלכים דעשייה, וזהו ע"י שיתוף נפש מצדיק דעשייה, ויורדין עד המלכים, ומוציאין אותן משם, ומעלין

(ר) עיין שער הפסוקים דקנ"ד ע"ג משלי
(א) עיין שער רוח הקודש דף מ"א ע"ב
יחוד ד'.

השמים. ובתוך חותם זה, יש המ"ן שהוא שם ב"ן.

יד, שם ס"ג, מעלה מ"ן דבינה, ושם ע"ב, מוריד מ"ד דאבא, ושם מ"ה, מוריד מ"ד דז"א, ושם ב"ן, מעלה מ"ן דנוקבא.

(א) טו, בינה נקרא אהי"ה, וחלופו בוכ"ו כמנין יד"ך, שהוא יד דבינה, ובה ה' אצבעות, שהם ה' אותיות מנצפ"ך, ומהם נמשכים למ"ן דמלכות, והמ"ן שלה הוא שם ב"ן, ואלו ה' שמות אהי"ה בוכ"ו, הם כח הנמשך למוחין שלה, ומשם נמשך כח במ"ן דידה לעלות.

טז, ע"י התפלות והעבודות שעושין הצדיקים בעה"ז, מוסיפים ומחדשים כח למעלה מדי יום ביומו, ומאירין באצילות אור לאין קץ וערך, בכל יום נוסף על חברו, נשמה לנשמה דבחי' אצילות של הצדיק, עולה בחכמה, ועל ידה מתחברים או"א, ע"י שם ע"ב דידוי"ן, שהוא חסד עלאה, המזווג זווג עליון, ונקרא מזלא, ונשמה דצדיק הבא מבינה, מעלה מ"ן דבינה, ע"י שם ס"ג, ורוח דאצילות, מזווג לזו"ן, ע"י שם מ"ה, ונפש דאצילות, מעלה מ"ן של המלכות, ע"י שם ב"ן, באופן, שהנשמות של הצדיקים, הוא מ"ן דבינה, והנפש, הוא מ"ן דמלכות, וכן עד"ז ת"ת ומלכות, שהם בני הבינה, הם מ"ן דילה, אלא שהת"ת עולה יותר למעלה, בסוד הדעת, לחבר חר"ב, ע"י שם ע"ב דידוי"ן, והמלכות עולה בסוד מ"ן דבינה, ע"י שם ס"ג, ונשמות הצדיקים שהם בני המלכות, הם מ"ן דמלכות עד"ה הנ"ל, ודע, שאין נשמות הצדיקים עולין בבינה בסוד מ"ן בהיותו בחיים, אלא ע"י מסירת נפשו להריגה על ק"ה, (אך הנפש יכולה לעלות בסוד המ"ן של המלכות, ע"י מסירת נפשו למיתה, על קיום התורה והמצות, וא"צ הריגה).

יז, רוחא קדמאה, הוא נר"ן של הנקבה,

וביד זו ירדו ב' שמות הנ"ל למטה במלכות, וגם שם בוכ"ו מהארתו, נעשה ונגדלת קומת הנוקבא, כי שיעור קומתה ד"ל, שהוא כמספר הנ"ל, לפי שיש במלכות י"ס, וכל ספירה יש לה ג' כלים, הם שלשים באמה ארכו, ורחבו ד' באמה של היריעה, כמנין ד"ל אותיות, במילוי המילוי דארנ"י.

י" חיות דז"א המוכרת, הוא מוחין דיניקה פנימית דאמא, ואמנם אינו יכול להעלות המ"ן, עד היות לו גם מקיף אמא דיניקה, אז הם מספיקים לו להעלות מ"ן, אמנם אינו יכול להמשיך, רק ר"ק דמוחין דגדלות לבד, ואף גם אלו יהיה גרועים, שלא יהיו רק מחיצוניות דאו"א לבד, וגם לא יהיה לז"א, רק ר"ק פנימת דגדלות דאמא לבד, אך מכ"ש שיכנסו בו פנימית ומקיפים דאבא דיניקה, בעת שיכנסו ר"ק דגדלות.

יא, ב' ידיים (ב) דא"א, יש בהם י' אצבעות, ויש בהם ה"ג מנצפ"ך כפולות, כי הימין כלולה בשמאל, ושמאל בימין, ואלו נמשכין ליסוד דבינה, ונעשה מהם כלי דמ"ן, העומדין תוך כלי זה, ומן ב' ידיים דאמא, נעשית כלי היסוד דנוקבא, אשר בתוכה המ"ן.

יב, זו"ן הניחו שרשם באו"א שלהם, וכל שאר נשמות הצדיקים היוצאין משם, הם אחים לזו"ן, ואינם יכולין להעלות מ"ן, אם לא ע"י זו"ן, שהם הניחו שם שרשם תמיד.

יג, ביסוד הנוקבא, יש ג' שמות ארנ"י, גימטריא קצ"ה, וביסוד זה יש חותם אחד, והוא מילוי ג' אהי"ה: קס"א, קנ"א, קמ"ג, בהסרת הפשוטים, דהיינו: ק"ם, ק"ל, קכ"ב, עם ג' כוללים, גימטריא השמים, וז"ס קצ"ה השמים, אך הג' אהי"ה עצמן כולם, הם גימטריא חות"ם, וכללותן תנ"ה, ונמשכין מבינה, הנקרא אשר, וזהו אשר תנה הודך על

הגהה

(א) צמת, מ"ן דנוקבא, קודם למ"ד דז"א.

הנחות ומראה מקומות

(ב) עיין שער הארת המוחין פ"ז.

ואחר כך נפרדת ממנה, ואינה מתלבשת. (א)
 או אפשר, שזה בנשמה לנשמה ונרין של
 הולד, שמצד הנקבה כנ"ל. אך כל הר' בחי
 יש אל הולד מצד הזכר, אז הוא אור החסד
 הזכר עצמו, ואינה מתלבשת. אלא שצ"ע,
 שא"כ הזכר מזריע ב' טפות, א', טפת נשמה
 וחייה של נקבה. וב', טפות נשמה וחייה של
 הולד.

גם נלע"ד, שבחי' הר' הנקרא אור זרוע
 לצדיק, נמצא ד' שהוא חיה שלה, אלא שכיון
 שהיא נקבה, לוקחת נשמת הצדיק במקומו,
 ואז בווזג הב', נותן לה חיה לולד הצדיק
 עצמו. ונמצא שהחיה שלה עצמה, היא בחי'
 אור זרוע לצדיק, לפי שהוא בחי' זכר, הנקרא
 חיה, שהוא בחינת זכר שבנקבה. ולכן אמר,
 שהם עצמן מזדווגים עם המלכות, והבן זה.

יח, הגבורות כשהם עדיין ברעת הזכר,
 וניתנין לנוקבא בזווג, נקראים דכורין, והם
 גדולים מהחסדים. אך כשניתנין לנוקבא לצורך
 תקון פרצופה עצמה, ואח"כ היא מעלה אותה
 בבחי' מ"ג, אז הם נקבות, גרועים מהחסדים.

יט, יש נשמות בני אדם, שבאים מזווג
 אר"א דאצילות, והם אחים קטנים לזרין, שהם
 אחים הגדולים מהם, שיצאו בראשונה קודם
 להם. ובצאת אלו האחים הגדולים מיסוד אמא
 בסוד לידה, הניחו שרשם למעלה, ולכן א"א
 שאמא תעלה מ"ן לגבי אבא, אם לא שיעלו
 שם זרין שהניחו שרשם שם, ואז ע"י האחים
 הגדולים האלו שהם זרין, יכולין הנשמות שהם
 האחים הקטנים, להתחבר עמהם, ולהעלות
 באמא מ"ן. אך לא הם לבדם, אלא על ידי
 שיתחברו שם זרין, ויעלו זרין עמה. (ה) (ב)

שהוא בין ס"ג מ"ה כנודע, והוא רי"ו גבורה,
 שכל אחד הוא בסוד ע"ב ע"ב ע"ב. ובזווג
 ב', אז נותן בה ע"ב ממש, שהוא חיה שלה,
 ואז ראוי לזווג גמור להוליד, כנודע שגם הזכר
 אינו מוליד, עד שיהיה לו חיה, שהוא חכמה
 שבו. אמנם בביאה ראשונה, תמורת ע"ב שלה,
 שהוא חסר ממנה, נותן בה סוד אור זרוע
 לצדיק, שהוא נעשה נשמה לנשמה, שהוא
 ע"ב של צדיקים.

וצ"ע, כי בשלמא בנרין, איקרי שפיר רוח
 דילה ממש, אשר אח"כ נותן חלק מהם בכל
 נשמה להלבישה כנודע, אבל ע"ב איך תהיה
 משמשת בב' בחי' חכמה, שבה מציאות החיה,
 (נ"א הנשמה) שהוא הולד. ואפשר שבזווג
 הב', נמשכין שניהן יחד, ע"ב לחיה שלה
 עצמה, ובתוכה מתלבש וכלול חיה של הולד
 הנולד. ונמצא עם זה, שמהרי"ו הראשון, נמשכו
 הנרין של הולד הנולד, ומתלבשין וכלולים
 תוך רוחא קדמאה דילה, הכולל נרין שבה. (ג)
 ונמצא שבב' זווגים, נגמר הולד, ואפשר שזה
 שאמרנו בדרושים דלעיל, שלכל ולד צריך
 ב' זווגים. ובזה יובן, שא"א לעלות מ"ן שהם
 בחי' חיה של הולד, עד שיכנוס רוחא קדמאה
 שלה, יען כי בתוכה באים נרין של הולד. גם
 תבין, איך משם ולמעלה, כשבא נשמת הולד,
 בא תחלה מלובש בנשמה שלה, ונמצא כי
 הנרין של הולד לבר, באים מלובשים תוך
 נרין שלה, הנקרא רוחא קדמאה. ואחר כך
 באה חיה של הולד, מלובשת בחיה שלה. ואלו
 הם בחי': אור, מים, רקיע, ק' ברכאן הנ"ל.

ועדיין צ"ע, שהחיה של הולד נקרא אור,
 ואינה מתלבשת, וא"כ איך באתה מלובשת
 תוך חיה של אמא. ואפשר שבאה כלולה בה,

הגהה

(א) צמת, גם צ"ע, שלמעלה אמר, כי בחי' הוא אור, ואח"כ מים, ואח"כ רקיע. (ב) צמת, וזעיר

הנהרות ומראה מקומות

- ג) נ"א ובזווג ב' נמשך חיים שלה ובה
- ה) נ"א ליג זרין (כת"י).
- ד) נ"א ליג נמצא (כת"י).
- ה) נ"א ליג זרין (כת"י).

כ, דע, כי ד' בחי' נמשכין אל המלכות: א', הוא ענין הנפש אשר לה, שנותן היסוד של הזכר בה, כדי שתוכל לעורר מין בעת הזווג, כי ע"י הנפש ההוא נעשית כלי. הב', והג', הוא בחי' הרוח והנשמה, שנותן בהם שם ס"ג, ומ"ה, הר', מ"ש בפרשת תרומה דרש בריה דרב ספרא, על פסוק (ו) אור זרוע לצדיק, שהנה נשמות הצדיקים, הם עצמן מזדווגים עם המלכות, והם עושיני נשמות, כמ"ש ואת הנפש אשר עשו בחרן. והנה רוב הזווגים הנעשים בזמן הגלות, הוא באופן זה. והנה אלו הר' בחי' (מילוי ד' אותיות שם ב"ן) הנ"ל, והר' נכללים בבחינה ראשונה שהיא הנפש, והיא כוללת כל המילוי, והוא הנקרא נפש. נמצא שזה המילוי כולו בכללו בבחי' נפש, אך בו נפרטים דרך פרט כל הר' בחי'. (א)

דרוש יב

גם ע"ש, איך שהכ"ב אתון הם דלת א' וחצי כלי, ומנצפ"ך א' חצי מין. ואלו נטלת אותם, בהיותם בסוד אב"א, מהארת הגבורות. ואח"כ בעת נסירתן, לוקחת המוחין שלא ע"י ז"א, ואז לוקחת כ"ב אתון אחרות, ונשלם הכלי. גם לוקחת מנצפ"ך האחרים, שרשיים עצמן, ואינם הארות בלבד, ונשלם גם מין, והם י' דמים, כנוכר בליל פסח. והם השניים, ה' דמים טהורים, גבורות ממותקות.

דע, שתחלה לוקח ז"א מ"ה וב"ן, שהוא כללות רוחא דבגוזה דבינה, שהם ז) ב' כוללות

הגהה

אנפין נקרא גדול בסוד בני בכורי ישראל, השאר נשמות הצדיקים שיצאו אחריו כנ"ל.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, עיין בספר הכוונות, ושם נתבאר זה הכלל, כי הנוקבא בתחילה אין בה רק הוי"ה אחת, והיא המדרגה הראשונה שנשארה משם ב"ן כנודע, ואח"כ המשיך לה הו"א עוד הוי"ה, והוא בחינת המילוי של הוי"ה שבה. ושתיהם הם שם ב"ן. כשנתן לה הוי"ה זאת, היה באופן זה, תחלה נתן לה מילוי הוי"ה אחרונה, והיא בחי' ראשונה, שהיא הנפש, ונעשית הה' זאת מילוי לה"א אחרונה שבה.

והיא בחי' ב"ן שבה. והב' והג', היא בחי' הרוח והנשמה, והם ר"ו והי"ה פשוטים שנותן לה, והם מ"ה וס"ג שבת. והבחי' הרביעית, היא מילוי היר"ד, והיא חיה, והיא ע"ב שבת. נמצא שמה שנתן לה היא הוי"ה, ונפשות ההוי"ה זאת, מילוי להוי"ה שבה, והיא ב"ן, ונפרטת זאת ההוי"ה שנתן לה, לד' בחי': ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. והם נרנ"ת, וכלם פרטות דשם ב"ן.

הנחות ומראה מקומות

(ו) עיין שער מאמרי רשב"י תרומה דף כ' ובשער מאמרי רז"ל דף ו ע"ד. (ז) עיין לעיל ע"ב ד"ה שם וז"ל. ובשער הפסוקים דף י"ד ע"ג. פרק ו' וח'. (ח) עיין שער הירח פ"ג.

והראשונים, ה' דמים טמאים, גבורות בלי מיתוק. וצ"ע, ששם נתבאר בליל פסח, שהם לבושי החורג, וצ"ע ט) גם צ"ע, מה שנתחדש בביאה ראשונה, שהרי כבר נשלם הכלי בעת הנסירה, וגם המלכות. ונחזור לענין, שאלו החורג הנ"ל, היו בתחילת האצילות, ואלו נשארין תמיד שם, החסדים בנ"א, בסוד כלי מ"ד. וה' גבורות בנוקבא, בסוד כלי מ"נ.

ונלע"ד שהענין (הוא, כי אם הוא) בכחינת הזוג החצון, (דמנצפ"ד) הם בחי' מ"ן עצמן, כי הכ"ב אתוון הם הכלי כנ"ל. אך לזווג הפנימים, נעשית אותן המ"נ, שהם ה"ג (מנצפ"ד) נפש שבה, בחי' כלי לבר, ומה שמושך אח"כ, יהיו מ"נ חדשים אחרים, ונמצא שאלו הראשונים, נעשו להם בחי' כלים, להוריד מ"ד. לקבל המ"נ. אך המ"ד ומ"ן עצמן, הוא שחוזרים אר"א להודווג שנית, ונותנין להם ב' עטרין אחרונים, מ"ה וב"ן, חורג חדשים, ואלו מתפשטים בהם ע"ד הראשונים, ואז שהם ג"כ מזדווגים, והנוקבא מעלה מ"ן, הם גבורות חדשות, שנתפשטו בה, והזכר מוריד ה"ז חדשים, וכל זה מבחי' כלים הראשונים, מ"ד ומ"ן הראשונים, שנעשו כלים כנ"ל, אל אלו החדשים. והראשונים נקראו כלים, ואלו נקרא מ"נ ומ"ד, ואז מצטייר הולד בנוקבא, ויוצאת נשמה חדשה, שהם לפנימית העולמות.

ודע, שאי אפשר לצאת נשמה, מאלו מ"ן והבן מאד, ענין העלאת מ"נ ע"י הכלי איך הוא, שהוא התלבשותם ע"י הלבוש הזה דנוקבא, וזה תכלית ביאור זה, ושמהו. וגם דע כלל אחר, נמשך עם זה ושמהו, שכל אלו החדשים נעשים בחי' נשמות, ואינם נשארין בזעיר ונוקבא, רק לצורך הבנים שהם הנשמות, לכן בכל פעם צריך זווג מחדש. כי כלה ונפסד, חוזרין להמשיך לבנים אחרים. (א) ודע שכל זה הרוחא דשביק בה, הוא

ונלע"ד שהענין (הוא, כי אם הוא) בכחינת הזוג החצון, (דמנצפ"ד) הם בחי' מ"ן עצמן, כי הכ"ב אתוון הם הכלי כנ"ל. אך לזווג הפנימים, נעשית אותן המ"נ, שהם ה"ג (מנצפ"ד) נפש שבה, בחי' כלי לבר, ומה שמושך אח"כ, יהיו מ"נ חדשים אחרים, ונמצא שאלו הראשונים, נעשו להם בחי' כלים, להוריד מ"ד. לקבל המ"נ. אך המ"ד ומ"ן עצמן, הוא שחוזרים אר"א להודווג שנית, ונותנין להם ב' עטרין אחרונים, מ"ה וב"ן, חורג חדשים, ואלו מתפשטים בהם ע"ד הראשונים, ואז שהם ג"כ מזדווגים, והנוקבא מעלה מ"ן, הם גבורות חדשות, שנתפשטו בה, והזכר מוריד ה"ז חדשים, וכל זה מבחי' כלים הראשונים, מ"ד ומ"ן הראשונים, שנעשו כלים כנ"ל, אל אלו החדשים. והראשונים נקראו כלים, ואלו נקרא מ"נ ומ"ד, ואז מצטייר הולד בנוקבא, ויוצאת נשמה חדשה, שהם לפנימית העולמות.

ודע, שאי אפשר לצאת נשמה, מאלו מ"ן והבן מאד, ענין העלאת מ"נ ע"י הכלי איך הוא, שהוא התלבשותם ע"י הלבוש הזה דנוקבא, וזה תכלית ביאור זה, ושמהו. וגם דע כלל אחר, נמשך עם זה ושמהו, שכל אלו החדשים נעשים בחי' נשמות, ואינם נשארין בזעיר ונוקבא, רק לצורך הבנים שהם הנשמות, לכן בכל פעם צריך זווג מחדש. כי כלה ונפסד, חוזרין להמשיך לבנים אחרים. (א) ודע שכל זה הרוחא דשביק בה, הוא

ודע, שהלבוש הזה, הוא גדול מהחדשים, לכן נמשך עמו, בסוד כנשר יעיר קנו יפרוש כנפיו יקחהו, לשמור את הבנים, ולכן היא המעלה אותן אח"כ בסוד מ"נ את הנשמה, שהרי הם מעלין אותן, והם בעצמן אין בהם כח לעלות, נמצא שהכלי גדול מהמ"ן, ושהכלי הוא כח עצמות אב ואם עצמן, להוליד את הבנים ענפיהם, ומלבישין אותן לשומרם.

ודע, שאי אפשר לצאת נשמה, מאלו מ"ן והבן מאד, ענין העלאת מ"נ ע"י הכלי איך הוא, שהוא התלבשותם ע"י הלבוש הזה דנוקבא, וזה תכלית ביאור זה, ושמהו. וגם דע כלל אחר, נמשך עם זה ושמהו, שכל אלו החדשים נעשים בחי' נשמות, ואינם נשארין בזעיר ונוקבא, רק לצורך הבנים שהם הנשמות, לכן בכל פעם צריך זווג מחדש. כי כלה ונפסד, חוזרין להמשיך לבנים אחרים. (א) ודע שכל זה הרוחא דשביק בה, הוא

הגהה

(א) אך צ"ע, שהרי הראשונים הם החיצונים, והחדשים הם הפנימים, ואיך הראשונים גדולים מהם. ונלע"ד, שיש רוחא בין בחיצוניות ופנימיות, וכולן מן הראשונים. וחדשים הם ג"כ בחיצוניות ופנימיות, וא"כ הרוחא דחיצוניות, נעשה לבוש אל החדשות דחיצוניות, ורוחא בפנימיות, נעשה לבוש אל החדשות פנימיות. ואם כן יצטרך ביאה

ראשונה פנימיות לעשותה כלי, וכן ביאה ראשונה דחיצוניות לעשות כלי. גם אפשר, שהפנימיות שהם נשמות, צריך חדשות אך החיצוניות שמשם נמשך חיות לבר, א"צ בחדשים בכל פעם. לכן א"צ להעלות מינה מ"ן אלא לפנימית בק"ש, ולא לחיצוניות. כנוכר שם בפ"י ע"ש, והדבר שקול, וצ"ע

הנהרות ומראה מקומות

(ט) עיין לעיל פרק ט' ובשער תקון הנוקבא פרק ב' כלל ח'.

דאמא, נמשכו להם מזווג חיצוניות אר"א, שהם ישסו"ת, בלי י' שיעלו המ"ן לשם, כי שם אלהים שהוא בחינת היניקה, הוא חיצוניות העולמות, ומחין דגדלות הוא פנימית, הם הויר"ת ע"ש.

וצ"ע, שהרי זווג החיצונית יש בו ג"כ נשיקין מג"ד, וזווג תחתון מז"ת, וכן פנימית, וא"כ בין בחיצוניות, בין בפנימית, יש כ' גדלות, ואפשר, שכל זמן שאין להם דק מחין דגדלות דיש"ס ותבונה, נקרא גדלות דחיצוניות, וכבר קדם להם יניקה ועיבוד, ושלוקחין גם מחין שניים דקטנות ב' דאכרט"ם, וגדלות ב' דאר"א עלאין דחג"ת, אז הוא פנימית, ונמצא שיש עיבוד יניקה ומחין בחיצוניות, והם כשלוקחין מיש"ס ותבונה, וכן יש להם עיי"מ דפנימית, והם כשלוקחין מאר"א עלאין.

גם אפשר לומר, ל' שיש"ס ותבונה הם חיצונית דאר"א, ויעקב ורחל, (א) השנים יחד בהיותן קטנים, הם החיצונית דו"ן, ואלו הם ישורון ורחל חיצונית זו"ג, וכל זה צ"ע.

(נכתב על הגליון, כמו שזו"ג הניחו שרשם גו אמא עלאה בצאתם משם, ושרשם הוא האי רוחא דרשיב בגווה, כן כל נשמות הצדיקים, היוצאין, או מבינה, או ממלכות, מניחין שם שרשם, בסוד רוחא דבגווה, והבן זה היטב, איך הנשמות היוצאות אח"כ, הם מתלבשות בהוא רוחא דו"א, ובהוא רוחא דנשמות שקדמו אליהם, ונמצא כי שורש מ"ה וב"ן, הוא כלול בהוא רוחא דנוקבא, בין בבינה, בין במלכות, אלא שעיקרו ב"ן דגבורות, ובזכר הוא להיפך, כי רוח דאבא הוא ביסוד דיליה, או בז"א, עיקרו מ"ה דחסדים, ואחר כך בזווג פב"ם, או נתן בה דחסדים דמ"ה עצמן, ע"כ על גליון).

בזווג התחתון, שהוא נמשך מהתפשטות החסדים דו"ת בגופא, גם יש זווג אחר עליון, והוא בג"ד ממש בז"א, ונקרא נשיקין קדמאין, וגם אז נשיקין קדמאין הם רוחא דיהיב בגווה בג"ה, ונעשה כלי אל הנשיקין החדשים, שהם מ"ן, ויש מלאכים ונשמות מן הנשיקין, וכן מזווג התחתון, ונלע"ד, שבזה יוכרח מ"ש במ"א, שיש רוחא בחיצונית לצורך המלאכים, וזה בג"ד ובז"ת, ויש רוחא בג"ד וז"ת בפנימיות, לצורך נשמות, וא"כ אין לפדש שהפנימית הם ג"ד, וחיצונית הם ז"ת, דק כל י"ס, יש בהם חיצונית ופנימית, וזכור זה.

והנה המ"ג שהעלה המלכות בק"ש לו"א, הם לצורך נשמות פנימית, הם הנשמות, והמ"ן דאמא עלאה, הם לצורך שימשכו מחין דגדלות פנימית לו"ן, וכבר נתבאר פרטים אלו בשער הזווגים, שיש ב' מיני זווגים באר"א, א' חיצון, וא' פנימי, ודע שזווג זה הפנימי, אינו תדיר, והנה בזווג החיצונים דאר"א, אז ההוא רוחא קדמא מספיק להעלות מ"ן מהחור"ג החדשים לצורך חיות לבר, כי ההוא רוחא קדמא, הוא שורש זו"ג, הנשאר תמיד למעלה, אך בזווג הפנימים דאר"א, שהוא להמשיך נשמות חדשות דפנימית, צריך שגם המחין פנימים דו"ן יעלו למעלה, ואז הם המעלין מ"ן, שהם החור"ג חדשים פנימים, לצורך נשמות, יען שזווג זה נפסק, וצריך שזו"ג עצמן יעלו המ"ן.

והנה ז"ת דאר"א, והם ישסו"ת, ויש בהם ג' בחי': א', עצמות, ב', הוא הכלי המעלה מ"ג שבהם, ג' הוא המ"ג עצמן, ותחלה כקבלין זו"ג משם הארת, שהם מחין דיניקה המקיפין דאמא ופנימים דאבא, הנזכר שם, ודע, שכיון שיש לו מקיפין דיניקה דאמא, יכול להעלות מ"ן, לצורך הגדלות של הפנימים, ואלו מחין דיניקה שהם מקיפין

הגהה

(א) בהיותם קטנים הם חיצונית אר"א, ויעקב ורחל זכר.

הנחות ומראה מקומות

(י) נ"א כדי (דטו"י). (כ) עיין שער פ"ח פ"א. (ל) עיין שער הכוונות דרושי פסח דדוש ב'.

דרוש יג

שם החסדים כולם ביסוד לאה, ועתה לוקחם רחל, והיה בה בסוד מ"ג, ויצא הבל.

אח"כ חוזר להודווג שלישיית, ואז נותן הוא מ"ד בכל ה"ח, וירדו ונתפשטו קצתן אחר צאת הגבורות משם, ולהיותן בחי' מים יכלו כולם לצאת עתה, אע"פ שקצתן לבד נתפשטו בו. ורחל העלה מ"ן הרשימו של החסדים הראשונים, כי הגבורות אינם מניחין כ"כ רשימו כמו החסדים. (ב)

ונבאר פ) ענין אורות זכרים ונקבות, בין בחסדים, בין בגבורות. והענין צריך שתדע, ענין הדעת דו"א, שהנה כל הטפות של הזווג ממנו נמשכין, שהרי תחלה מזדווגים בחינת מוח החכמה עם מוח הבינה, והם ממשיכים הטפה אל הדעת, שהוא המכריע ביניהן, וכלול משניהן, מוח החסדים ומוח הגבורות למוח הדעת. ואח"כ, הטפה אינה נמשכת אלא ממוח הדעת עצמו, והבן זה. נמצא שכל הנשמות אינן באים, אלא מהדעת, או מהחסדים שבו, או מגבורות שבו, כמ"ש.

ודע, שהו"א יש לו ג' מוחין, שהם: חב"ד, והדעת כלול מחו"ג, שלקחם מחו"ב. אח"כ שורש עטרא דחסד נשאר שם בדעת כולה, ויורדין ממנה בחינת ה"ח של התפשטות ה"ק שבו כנודע, ואח"כ כללותן יורדין ביסוד שבו.

ואמנם (צ) גם שורש העטרה דגבורה נשאר בו, דאלי"כ יהא גם דעת האיש קל

(מ) תרין עטרין, הם חו"ג, והם: ע"ב, ק"ל, ע"ב, חסד. ק"ל, גבורה. ואם תחבר כ"ו של הו"י"ה, ג) ול"ב נתיבות חכמה, וע"ב הנ"ל, יהיה ק"ל בזכר, כמו ק"ל בנקבה. אך להיותו דכורא, נקרא בשם ע"ב לבד. ועיין לעיל, כי ע"ב ק"ל, הם כולן אחוריים, והם זווג דאב"א. (נ"א הם חו"ג דאבא) (א).

ונבאר ענין זווג ז"א ורחל, שהם אדם וחוה העליונים, אחר חטא אדה"ר. שהנה בעלות רחל למעלה, לקחה מקום לאה, כי לאה נשלמה למעלה פרצופה, וכולה יושבת באצילות ואז לוקחת גם את המ"ן דביסוד לאה בהלוואה, ונודווגה עם ז"א, ואז הוא נותן בה אותן ג' גבורות פחות שליש שנתפשטו בו, והם מגולים, בסוד מ"ד, ואע"פ שנתמעטה ממקומה, עכ"ז נשארה באצילות, ועתה היא בבריאה, ולא נתפשטו בה, לא החסדים, ולא הגבורות, ואין ביסוד שלה מ"ן עדיין כנ"ל, לכן הוא מעלה אותן הו"ג דביסוד לאה, שהם מ"ג, ויצא משם קין.

ואח"כ חזרה להודווג עמו שנית, ואז נותן בה שארית הגבורות, אשר נתפשטו גם הם בו, אחר נתינת הגבורות הראשונים בסוד זווג, ועתה היא נותנם בבחי' (ע) מ"ד, וגם היא לוקחת ה"ח שהיו ברו"ק לאה, וכשרחל לוקחת ה"ג שביסוד לאה, אז נתפשטו וירדו

הגהה

וגם תבין מכאן, שה"ג וה"ח היורדין מהדעת והנתינין לנוקבא בסוד זווג, הם מ"ד. ונתנין לנוקבא לתיקון גופה, ויורדין ביסוד אח"כ, הם מ"ן. גם תבין, שכל זמן שלא כלו המ"ן והמ"ד, אינם באים אחרים חדשים לצרכו ולצרכה, למ"ד בו, ולמ"ן בה.

הנחות ומראה מקומות

(ע) נ"א ועתה הוא נותן בה בבחי' (כת"י).
(פ) עיין לחלן פרק י"ד ביאור זה.
(צ) עיין שער דרושי הצלם ד"ב אות י' וי"ז.
ושער תקון הנוקבא פרק ג'.

(א) צמח, נלע"ד, שהח"ג דפב"פ, הם ע"ב דיודי"ן, והי' היות דגבורה ק"ל, הרי ע"ב ק"ל דפנים. (ס)
(ב) ונלע"ד שזה מובן במ"ש, כי הרשימו הוא מלכות, ולכן המלכות החסדים, יש בה ממש, אבל ה"ג אין בהם כ"כ הארה.

(ג) עיין שער הפסוקים בראשית דרוש קין.
(ד) עיין שער הפסוקים שמות דס"ב ע"ד סימן ג' ופרשה חוקת סימן כ"א. (ס) עיין שער הפסוקים דף י"א ע"א בראשית סימן ד'.

כנ"ל דרוש א'. הנה ממנו נעשה ב' דעות דאר"א, ומן חצי עליון דת"ת דא"א, נעשו ב' גופים דאר"א, מחסד שבהם עד מלכות שבהם, באופן זה כי הלא הת"ת הוא סוד ו' כדלקמן. כי הנה ד' גודע בסוד וקרא זה אל זה, כי בת"ת יש י"ב פרקים, כמנין זה. והם סוד ו' שבת"ת, שבמלואו הם ב' וי"ן. ו' גדולה, ו' זעירא. הנה הת"ת הוא ו' גדולה, והענין שהוא כולל ו"ק שבו, והוא כנגד ו' פרקים, שיש בב' זרועות, והיסוד נקרא ו' זעירא, כי גם בו כללות כל הו"ק, והם ג"כ כנגד ו' פרקים שבב' שוקיים, שהם נ"ה, כנזכר פרשת נשא קמ"ג, וצדיק יסוד עולם, דכליל שית בקרטיפא (ש) חדא. וכן בפרשה בראשית דמ"ד, וז"ל, האי רוחא אתכליל בשית, וקיימא בשית כו', והוא מובן עם מ"ש.

אמנם נוסף לך ביאור בזה, והוא באומרו אתכליל וקיימא, והענין, כי הנה כשתמנה מלמטה למעלה, מהיכל לבנת הספיר עד היכל הרצון, הוא ו' היכלות. והנה אלו ההיכלות, הם עולים ונכללים תחתונים בעליונים, עד שנמצא כשעולים עד היכל הרצון, אז היכל הרצון אתכליל בשית, שכולן עולין ונכללין בתוכו, כנזכר שם שהיכלות עולים ונכללין זה בזה, ובבחי' זו אמר אתכליל בשית. ואמנם הוא עצמו נחלק לוי' חלקים כנ"ל, כי הוא בחי' ו', ואז כל הו' היכלות נחלקין בר' חלקים שיש בו, ולבחי' זו אמר, וקיימא בשית, כי הוא בעצמו מתחלק וקאים תמיד בבחינת ו' חלקים, שהם השרשים של הו' היכלות, הנמצאים תמיד שם בתוך הת"ת, שהוא היכל הרצון. אך הו' היכלות תתאין נכללין בו בעת העלייה, ולא קיימין תמיד תמן. וזו הבחי' ג"כ יש ביסוד ו' זעירא.

והנה זו הו' הגדולה שבת"ת דא"א, נחלקה לב', ונעשה ג' ג', כי ג' חלקים הראשונים שבו, שהוא עד טבורא הם לאר"א. וג' תתאין

כשל נקבה, ואח"כ לא זו בלבד, אלא גם נמשכין ומתפשטין ממנו בחי' ה"ג בה"ק, וכללותן ביסוד ג"כ, באופן שהז"א יש לו תרין עטרין. ואח"כ יוצא הארה מעטרא דגבורה שנשאר שרשה ברעת ז"א, והולך אחורי הז"א בנקב הנקוב במקום החזה, ועברה אל האחור, כנזכר באדרא נשא קמ"א, שאז הגבורות הולכין אליה דרך הנקב כנ"ל, ובהם נתקנת גו גופא, הם גבורות הנקבות, כאשר מעלה אותן אח"כ, בבחינת מין. וכן אפילו החסדים העוברים אליה לבנין גופא כנודע, הם חסדים נקבות, הנשארים בז"א עצמו. ואחר כך נותן לה בעת הזווג ע"ד הנ"ל בקין והבל. וכל אלו הם זכרים, בין חסדים, בין גבורות. גם ט"א, שהרי שורש אלו הב' עטרין, הם ב' זרועות דא"א כנודע, ושם הם זכרים, וע"כ ברדתם למטה בעודם בזכר, נקרא זכרים. ובהיותן בנוקבא, נקרא נקבות. גם ט"א, לכל בחי' שיש בכ"מ שיהיה, שהנה כאשר אור העליון מתפרט אם הוא מקום שאינו עובר דרך מחיצה, נקרא זכר. וכן ז"א נקבל אורותיו היוצאין מגולים מתוך היסוד דאמא אשר בחזה שבו, והם עדיין ממש כמו שיצאו ממוח האב, ולכן אפילו הגבורות שבו זכרים הם. אבל כאשר האור עובר דרך מחיצה, שנוקבת האור ויוצא דרך המחיצה, דמיון אור היוצא לנוקבא, דרך נקבי מחיצות גופא דז"א, נקרא נקבות. כי הוא יוצא דרך נקבים, וגם שנחלש כחו כנקבה, בעוברו דרך נקב בלי ספק. וזהו עיקר הפי' בענין זה, כי חלישת כח הוא, להיות יוצא דרך נקב, ובודאי אין חלישות רק בסבת עוברו דרך מסך הנקבים, וזה נקבה: נקב, ה'. שהוא מלכות הנקרא נקבה, ונקרא ה', כנודע.

דרוש יד

ודע, כי תחלה אמר לי מר"ר זלה"ה, כי מן הדעת דא"א, המתפשט בר"ק (ק) דא"א,

הנחות ומראה מקומות

(ק) עיין שער מאמרי רשב"י זע"א דף מ"ח
 (ש) עיין שער מאמרי רשב"י זע"א דף ל"ט
 ע"ב. (ר) עיין שער כסא הכבוד פ"ג. ע"ג.

בלשון אכילה כמ"ש כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו'. והבן זה.

גם בזה תבין מ"ש ה"ד לאלתר כגון ג) שהרוק בתוך פיה. פי' כשאדם מזדווג עם אשתו, אז בהכרח מתמצה הרוק, ומתהווה בתוך פיהם, והוא קודם אל הזווג, והוא סימן לו. ואמנם להיות זה הזווג עליון ורוחני מאד, לכן בתחלה מקדים זווג נשיקין, לזווג תחתון.

והענין, כי תחלה מתעוררים ג"ר באדם להזדווג, שהם בחי' ג' מוחין דברישא, ומוציאין הטפה ההיא מזווג הנעשה ע"י, ואחר שהנוקבא העליונה שהיא בינה שבראש, נטלה הטפה מסוד זווג, אז מורידה למטה ביסוד, וחורת לצאת אל הנוקבא. נמצא שבתחלה מזדווג האדם מניה וביה, להוציא הטפה שלו, ממוחין שלו, ואח"כ יורדת עד היסוד בו, ואז נותנה לאשתו, ביסוד שלה.

וענין זווג זה העליון דנשיקין, הוא באופן זה. דע, כי הנה נודע שכל ספירה כלולה מ'י, והנה חכמה דא"א, הוא סוד מוחא סתימאה דיליה, ויש בה י"ס, ונתפשטו כולם ברישא לחודיה, והיסוד שלה, הוא החך, חכמה, וז"ס ח"ך מ"ה. והמלכות שבה הוא הגרון, ואמנם גרון זה נקרא בינה, בערך שאר הגוף, כנודע שתחלת הגוף הוא מחסד ולמטה, וא"כ סיום הראש שהוא הגרון, נקרא בינה, והוא המלכות, והנוקבא של חכמה, שהוא מ"ס. ומזדווג החכמה עמה בסוד הח"ך, שהוא היסוד, עם הגרון שהוא מלכות, הנקרא בינה כנ"ל. (א)

גם שמעתי ממורי זלה"ה באופן אחר, והוא שהחכמה עצמה הוא הח"ך, והגרון היא הבינה, ולשון הוא המכריע בנתיים, והוא הדעת, שבין חכמה לבינה, שהוא ברית הלשון, כנזכר בס"י.

דת"ת, הם כתר דו"א. והנה אלו ג"פ הנשארין לאר"א, נחלקים באופן זה, כי חצי ת"ת העליון שנתחלקו, הם ג' חלקים חצי ה', בהכרח הוא שאע"פ שיתחלק, בהכרח שימצא כל בחי' ה' בחצי ו' העליון, כי כן הוא בכל העולמות העליונים, שאע"פ שמתחלקים, נשאר כח הכל באותו חלק כנ"ל, נמצא כי ג' חלקים אלו הראשונים, נעשין בצורת ו' א', וכשתמלאנה כזה וא"ו, הם ג' אותיות, שהם עצמן הג' חלקים, שבחצי עליון של ת"ת. באופן, שהוא וא"ו, ואינו אלא ג' חלקים, והנה החלק העליון שהוא ו' ראשונה, ממנו נעשה גופא דאבא ומו' אחרונה, גופא דאמא. ומאות א' שבאמצע הוא"ו, נעשו ב' יסודות דא"א. ולכן הושמו היסודות באמצע הוא"ו, כי הם המיחדים את שניהן, וע"י מזדווגים.

אמנם אח"כ ת) שמעתי ממורי זלה"ה באופן אחר, והוא כי אלו הג' חלקים שיש בחצי העליון דת"ת דא"א, הב' חלקים הראשונים, מהם נעשה לאר"א, ב' דעות. והחלק הג', ממנו נעשים כל ב' גופים דא"א.

וכדי שתבין ענין זה היטב, איך מחלק הג' מספיק לב' גופים דא"א, נקדים לך הקדמה א) א', דע, כי יש ב' מיני זווגים: הא', נקרא נשיקין. והב', הוא זווג ממש. ונודע שקודם זווג תחתון הגופני, צריך שיקדים אליו זווג העליון רוחני, שהם הנשיקין, בסוד וישק יעקב לרחל, ומבשרינו נחזה אלוה, שתחלה מקדים הנשיקה, ואח"כ הזווג. ואמנם גם הנשיקין הם בסוד זווג, ולכן מצינו בגמרא שנקרא זווג, בלשון דבור, שהוא בפה, כמ"ש במסכת כתובות ב) במשנה, ראוה מדברת עם א', אמרו לה מה טיבו של זה, ויש מ"ד בגמרא, שפירש מאי מדברת, נבעלת, ע"ש. גם הפסוק, קורא הזווג

הגהה

(א) מ"ק, דע כי סוד אחע"ה בגרון, כנודע מאדרי"ו. והם בבינה, והם גימטריא אג"פ. גיכ"ך בח"ך, והם בחכמה, אותיות ח"ך מ"ה. גיכ"ך גימט' נג"ף, ואלו הם שמות קדושים.

הנהרות ומראה מקומות

- ת) שער חולדת א"א וזו"ן פ"ו ושער חנסירה פרק ו'.
- א) לעיל פרק ט'.
- ב) כתובות י"ג.
- ג) נדה ט"ז: ס"ד.

והנה ז"ס שאז"ל (ד) כל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה, נברא ממנו מלאך אחד. והענין, כי המלאכים נבראים ע"י זווג רוחני העליון הזה, ולכן חיים וקיימים לעד. אך בני אדם באים ע"י זווג תחתון גופני, שהוא מבחי' היסוד עם המלכות, לכן הם מתים. ובמ"א נתבאר ענין זה. עוד יש יתרון א' אל זווג נשיקין, כי הטפה ההיא יוצאת מהמוחין ממש דברישיא. אמנם זווג התחתון, אין הטפה ההיא נמשכת מהמוחין עצמן, אלא מבחי' הה"ח המתפשטין בגוף, מחסד עד הוד, ושמור כלל זה בידך.

והנה נודע, שאין לך טפה יורדת מלמעלה כ"ד, שאין טפיים סלקין כנגדה מ"ג. והענין, שהלא נודע, שבריאת העולם היה על ידי שם מ"ב, הנרמז מבראשית, עד ב' דובהו, (ה) וזהו הטפה דדכורא, אמנם טפת נוקבא, הוא ב"פ מ"ב, כלולה מב' טיפות, שהם אותיות אחע"ה, כמנין פ"ד, ב"פ מ"ב, שהם בגרון, שהוא בינה נוקבא. (ו) ובבאוריניו בענין זווג של א"א, של הנשיקין, שם נבאר איך שם מ"ב, נרמז בח"ך, שהוא גיכ"ק.

והנה גם בזווג תחתון הם כסדר הזה, וז"ש פרשת בראשית דף א', וכמה דדיוקנא דברית אנדרע במ"ב זווגים. פ"י הנה ו' דשמא קדישא, היא דיוקנא דברית, כי היסוד הוא ארוך, דומה לאות ו', וזהו דיוקנא דברית, והנה זה ו' הוא סוד חוט השדרה, הממשכת הטפה ממוח הרעת לתתא, ביסוד, שאחר שנזווגו בסוד זווג העליון ג"ר, בסוד הפה הנ"ל, שהם הנשיקין, והם ב' אותיות י"ה מיהו"ה, או אח"כ נתפשטה הטפה ההיא, שיצא מאותו זווג העליון, וירדה דרך חוט השדרה, שהוא ו' דהויה"ה, ואז נתפשטו ה"ה, מחסד עד הוד, ואח"כ כללות ה"ח ביסוד, ונשלמה אות וא"ו. ונמצא שתחלה היתה הטפה אות י', ואח"כ נתארכה ונעשית ו', בוק, שנתפשטה בהם, וז"ש בתיקונים (ז) שהאי טפה אתארכת בעמודא דאמצעייתא, ואתעביד אות ו' ע"ש.

והוא דזגמת ברית המעור, שהוא היסוד המזדווג בזווג תחתון, והלשון הוא היסוד המזווג זווג עליון.

והנה נודע אותיות אחע"ה שהם בגרון, וגיכ"ק הם בח"ך. והענין, שהחכמה הוא עטרא דחסדים, והבינה הוא עטרא דגבורה. ואותיות גיכ"ק, הם ה"ח שבח"ך, שהוא חכמה. ואותיות אחע"ה, הם ה"ג שבגרון, שהוא הבינה.

ובזה תבין מ"ש באדרא האזינו רצ"ה, אשא ומיא אתתקו, ויאין בצירא. פ"י שבתוך הפה הנ"ל, יש חו"ג שהם מיא ואשא, זה בצד זה, לכן אחע"ה בגרון, א' דטריד מלכין. ח' דטריד ונחית כו', כי אלו האותיות הם בחי' ה"ג. אך אותיות גיכ"ק, שהם החסדים, עליהם נאמר הנחמדים וגו', ומתוקים וגו', וגם עליהם נאמר, והיה מעשה הצדקה שלום. כנודע שהצדקה שנותן צדיק לצדק, הם החסדים, הנקרא שלום וצדקה. ואז צדק שהוא דינין כנוכר בזוהר, שהם בחי' גבורות, מתמתקים ע"י החסדים, שהם ה', ואז מצדק נעשה צדקה, וזה כונת מצות צדקה. והנה הגרון הוא נקודת ציון שבבינה, ושם הם ה"ג אחע"ה.

ועם זה שאמרנו, לא יחלוקו אלו השמועות ששמעתי ממורי זלה"ה, כי החו"ב מתפשטין ל"ס כל א' מהן, וראשיהן למעלה במוחין, וסופן מסתיימין בפה, ושם הח"ך, כח הסיום דחכמה, וגרון כח הסיום דבינה, שהוא נקודת ציון שבת. והלשון הוא יסוד של הח"ך, הממשיך ה"ח גיכ"ק, וה"ג אחע"ה, ואז הוא שם בסוד מ"ד, היורדין מח"ך אל הגרון. ובסוד מ"ג, העולין מן הגרון אל החך, והוא סוד הרוק היוצא מח"ך וגרון, כנ"ל בגמ'.

וז"ס וכולן מחכאן דא לדא, בלישן ממלל רברבן כו', כי הוא הלשון המזווגם. לכן כולם מחכאן ליה, כי הוא העיקר, וממנו תוצאות חיים. והנה אע"פ שאותיות גיכ"ק, או אותיות אחע"ה, אינה אלא ד', עכ"ז הם ה', ולא קבלתי טעמו.

הנחות ומראה מקומות

(ו) עיין שער הולדת א"א חו"ן פרק א'.
(ז) תקון כ"א דף מ"ו:

(ח) עיין הקדמת הזוהר
אות ג' במראות הסלם מאמר השושנה.

היכל נוקבא שער מ"ן ומ"ד

אתכלילת מעילא לתתא, ומתתא לעילא, וא"כ הרי הם ב', מ"ב כפולים.

גם סוד הענין, (ח) כמ"ש לעיל, שאין לך טפה יורדת מלמעלה, שאין כנגדה עולה ב' טפין, ואלו הם מ"ב זווגים. וז"ס, כמה דריוקנא דברית אזורע כו', כי הנה נודע אצלינו שיש שם מ"ב דע"ב באצילות, ושם מ"ב דס"ג בבריאה, ושם מ"ב דמ"ה ביצירה, אך בעשייה לא יש. ונמצא עתה ג"כ, שירמוז ג"כ אל ענין זה, שכמו שהזכר בעצמו עם נוקבא הכל באצילות, הם סוד מ"ב זווגים כפולים, זכרים מהזכר, ונקבות מהנקבה. כן הענין שכל האצילות נעשה אח"כ בחי' פריצוף א' זכר לבר, בערך בריאה ויצירה, שהם עלמא דנוקבא, ואז המ"ב דאצילות, הם סוד מ"ב אותיות: פשוט, ומלא, ומלא דמלא, דשם הוי"ה דאצילות, ועולין כנגדו ב' מ"ב אחרים, שהם סוד ב' טפין דנוקבא כפולין, והם מ"ב זווגים, מ"ב דבריאה, ומ"ב דיצירה.

דרוש טו (א)

(ט) הספירה, הם אור ישר ואור תווה, והוא, כי הא"ס האציל י"ס מלמעלה למטה, דהיינו מכתר עד מלכות, וחזר עוד בעת שובו אל מקורו, האיר עוד, והאציל עוד י"ס אחרים, מלמטה למעלה, כתר במלכות, וחכמה ביסוד כו', עד מלכות בכתר, וז"ס, נעוץ סופן בתחלתו, ותחלתו בסופן, וז"ס יהו"ה, הוה"א, וסוד תרין יודין שבא' כוה:

ואחר התפשטות ה"ח שם בגופא, שהוא אות ו', שם בסוד מ"ב, שאלו הו"ק הם סוד ו' שמות הראשונים דשם מ"ב, ולפי שכבר ידעת, שכל קצה כולל ו"ק, לכן בכל שם, יש ו' אותיות. אח"כ אותו הרגל התחתון של היא"ו דק מאר, הוא נקודת העטרה של היסוד, דמות ו' קטנה, רגל ו', גם היא כלולה מכל הו"ק, לכן היא צורת קוץ, שהיא ו' קטנה ודקה, וזו הו' הוא שם ז' דמ"ב, ויש בו ג"כ ו' אותיות לטעם הנ"ל, וזו הנקודה נכנסת ביסוד הנקבה, שהוא ה' דהוי"ה בנקודת ציון שבה, ואז נקרא גמר ביה, כמ"ש בגמרא, ונמצא ששם זה האחרון, הוא בחי' העטרה, שהיא מלכות שביסוד, וגם שהיא נכנסת ביסוד דמלכות, לכן שם האחרון של מ"ב, מכנים אותו בזוהר אל המלכות.

ואמנם עם מ"ש כאן יובן, איך שם מ"ב כולו בו"ק דגופא, והם ז' וי"ן כנוכר, והנה לעיל נתבאר, שזווג תחתון דיסוד, אינו נמשך ממוח עצמו, אלא מה"ח, אחר שנתפשטו בגופא, ויובן היטב עם מ"ש כאן, שאחר הזווג עליון דנשיקין, נמשכו החסדים למטה בגופא, ובאותו הבחי' שנתפשטה, שהוא שם מ"ב, משם ממשיך היסוד טפת החסדים דזווג תחתון, אל הנוקבא, באופן, שבכל זווג, יש ב' זווגים: עליון, ותחתון, כנ"ל, והבן זה מאד, כי הוא כלל גדול.

הרי שמ"ב אותיות כלולין בטפה זרעית הזו, ואמנם מה שאמרו מ"ב זווגים, יכולין אנו לפרשו מלשון זווג, פ"י, שאלו המ"ב אתוון, הם סוד הזווג, אמנם הענין הוא, שנודע שאין נקודה דלא אתכלילת בחברתה, ימין בשמאל, ושמאל בימין, וא"כ הם מ"ב זווגים, ר"ל כפולים, שכל אחד הוא זווג אחד, שהם שנים שנים, גם טעם הדבר, שאין לך נקודה דלא

ה ש מ ש

(א) נכתב עליו, מהרי"ץ (עמש"ל שכ"ה) דרושי הצלם שער כ"ה, ונ"ב, זה הפרק, אינו דרוש ו' כתב, פרק זה בתוך דרוש ה' משער מספר עץ החיים אלא מספר הפרדס שער ט"ז.

הגהות ומראה מקומות

(ח) שער הולדת אריא חז"ן פ"ב, ט) פרק זה עד ד"ה ובתקון ח"י נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ג'.

אות ה' בסוד הוי"ה, לקבל מן הזכר, והזכר, ביושר, בסוד יהרה"ה. וז"ס ה' על י' נוקבא ודין, כנזכר בהרבה מקומות, וההי"ן נקבות, יודי"ן ווי"ן זכרים.

הנה להבין איך בכל ספירה וספירה, בעצמה, שייך אור ישר ואור חוזר, ובוה תבין שם ס"ג, כי במקום א' קראו זכר, ובמ"א קראו נקבה, בסוד ה' על י'. והנה מילוי אלפין במוחא ומילוי ס"ג באורא ומילוי יודי"ן בכתר. אך הענין, כי שם זה בכתר, בסוד אור חוזר שבספי' כתר, וזהו מדה הנשפע שבכתר, היותר קרובה אלינו. אך אור ישר שבכתר, הוא משפיע, וקרוב אל הא"ס, ולכן אינו מושג אלינו, ואינו נקרא בשם, כמו הא"ס, שאינו עולה בשם. וז"ס הנזכר תיקון נ"ו, וחורא ואוכמא, תרווייהו אשתכחו מכתרא עלאה. והנה אוכמא, נוקבא לחורא, ישת חשך סתרו. והסוד כמ"ש, כי אוכמא דיליה הוא שם מילוי יודי"ן ע"ב, אך שם ס"ג חוזר וסותם, והבן זה, ומאלו הב' דרגין, נאצלו חו"ב, חיור ואוכם, זכר ונוקבא.

ובס' הבהיר מזכיר, מלמעלה למטה, וממטה למעלה. וגם נרמז שם, כי היורד יורד במרוצה בלי עיכוב השפע, שהוא בחי' אור ישר. אך העולה, עולה בנחת, כי הוא דין הנקבה.

עוד יש חילוק אחר, כי היורד יורד דרך ימין תחלה, להגביר הרחמים. והעולה, מקדים השמאל להגבירו, ומשנה דרך הלכו. אך לפעמים אפשר שיעלו דרך ימין, פירוש, בהתחלה מיסוד לנצה, או בהיפך מיסוד להוד, ומהוד לנצה, וכן כל הי"ס. אך דרך ימין, הוא מיסוד לנצה, ומחסד לחכמה, אבל היורד, יורד דרך החכמה תחלה, שהוא ימין, בכל פעם שיורד.

כלל העולה מכל הנ"ל, כי ב' יסודות הם, מז"א לנוקבא בסוד אור ישר, וממלכות לת"ת, בסוד אור חוזר.

ובוה תבין מאמר ר' חזקיה, פרשת ויצא דקניה ע"א, אבל ת"ח רזא דמלה, בכל זמנא צדיק מעלמא תתאה, נפיק ועייל, ביה עייל, ומניה נפיק כו'. הסוד, כי הלא תחלה הנקבה

ומקור, האור לעולם, הוא י', וכתר הוא סוד קוץ י' ראשון. ואחרון סוד אדני, הוא סוד הוה"י ממש. וזהו יאהדונה"י, בסוד אנ"י ואי"ן שבאדני, בסוד כתר ומלכות. וסודם, כ': כתר, בסוד ב' יודי"ן, ב"פ י"ס, מלמעלה למטה, וממטה למעלה, הנאצלים ומתיחדים בכתר. ובענין העשר ממטה למעלה, כן הדין בכולם. כיצד, מן כתר עד החכמה, וחוזר מחכמה לכתר. וכן מכתר לבינה, ומבינה לכתר. גם כחכמה לבינה, ומבינה לחכמה. ומחכמה לחסד, ומחסד לחכמה. וכן עד סוף הי"ס. וכן דין זה נוהג, בכל ספירה וספירה עצמה, כנודע היות כלולה כל א' מ'י, וכן עד סוף כל הפרטים. ויש הפרש, כי אור ישר הוא עצם אור האצילות, כדמיון אור השמש המכה בעששית. אך אור החוזר, אינו דומה לזה, רק אור חלש יותר, כמו אור השמש המכה ומתהפך אליו. וכן הדין בכל י"ס, ובכל ספירה וספירה עצמו, כפי התפשטותו, והבן זה.

ובתקון ח"י דל"ב איתא, כי י"ב מזלות, הם שית מחסד עד יסוד, אור ישר ואור חוזר. וז' כוכבי לכת הם מחסד עד המלכות, וזהו בסוד אור ישר. שאל"כ י"ב מזלות, וז' כוכבי לכת הכל א'.

וב' זווגים הם: חו"ב, ת"ת ומלכות, ומזווג חו"ב, ירד אור ישר, בסוד הוי"ה שבחכמה, ואהי"ה שבבינה, ויורדין עד המלכות. בסוד הוי"ה חח"ן, ואהי"ה בג"ה, ושניהם בכת"ם. ואור חוזר מזווג תו"ם, בסוד הוי"ה ארנ"י, הוי"ה דרך קו ימין, ואדנ"י דרך קו שמאל, ושניהן בסוד כת"ם. זה נרמז בתיקון ח"י.

הנה עם האמור תבין, מ"ש בתקונים, כי ש' בבינה ובמלכות, הוא סוד שורש האילן. ויובן בסוד האילן, שהוא ו"ק, ששורשו מאור ישר בבינה, ואור חוזר במלכות. וש' בו ג' קוין, וכן בה' שבבינה ושבמלכות, בכל א' מהם, ג' קוין, שהם: קו חסד, דין, רחמים.

הנה ד' דברים הן: א', זכר או נקבה. ב', דין או רחמים. ג', עליון או תחתון. ד', משפיע או מושפע. ולעולם הזכר, עליון, רחמים, משפיע. והנוקבא, דין, תחתון, מושפע. ולכן בעת הזווג, הנוקבא, פניה כלפי מעלה, שהוא

משפעת בעת הזווג מ"נ בסוד אור חוזר, בסוד יסוד א', ולכן התחיל ואמר, צדיק מעלמא תתאי נפיק, שהוא בסוד אור חוזר. ואח"כ עייל, בסוד אור הישר, מ"ד, הרי שבנימין, עם היותו בעלמא דנוקבא, עכ"ז עלמא דדכורא איהו, ולא בעלמא דפרודא תחת מלכות רחל, גם כי נולד ממנה. ואלו השנים, הם: יוסף ובנימין. אור ישר יוסף. אור חוזר בנימין. לכן יוסף הוא יעקב, אור ישר, ובנימין, אור חוזר. בצאת נפשה כי מתה, כי היא נפש הנקבה. אך מצד שנסתלק לעילא, אביו קרא לו בנימין: בן ימין, ולא בן שמאל, גם שהוא אור חוזר, והטעם, שאחר כך חוזר לירד בסוד אור ישר. זו"ס, שמש בנימין במקום יוסף כד אתאביד, כנוכר פרשת ויצא דף קנ"ג ע"ב.

כי ג' תחתונות דאלהים, הם עיבור, ור"ק עליונים יחד, נקרא יניקה. ואח"כ כל הי"ס דגדלות דהויות, נקרא עיבור ב'. וכל ג' בחי' אלו נקראים חיצוניות, ואחר כל ג' בחי' אלו הנ"ל, שהוא בחי' אב"א, הם נקרא חיצוניות, יש ג' בחי' דוגמתן, שהוא בחי' פב"פ, ונקראים פנימיות. ואמנם כל אלו ב' בחי', שהם חיצוניות, הנקרא אב"א. והפנימיות, הנקרא פב"פ, כולם הם מנה"י דתבונה ויש"ס. ויש כנגדן ב' בחי' אחרות, והוא: אחר ופנים מאר"א עלאין, והם נקרא חיצוניות ופנימיות.

פ"י הג', כי י"ס דקטנות דאלקים כולו, נחלק לב' בחי', שהם: עיבור, ויניקה. והוא, כי ג"ת הם עיבור, ור' עליונות יחד, נקרא יניקה. ואח"כ כל י"ס דגדלות דהויות, נקרא עיבור ב' (ג') והרי ג' בחי' הנ"ל, שהם עיבור ויניקה דקטנות, ועיבור דגדלות, כל זה נקרא חיצוניות, יען כי הם מנה"י דתבונה ויש"ס. ואח"כ ג' בחי' הנזכר עצמן, ב' דקטנות, ואחד דגדלות, יען כי הם מנה"י אר"א עלאין, הם נקראים פנימיות.

ואמנם ג' פירושים אלו, הם יותר האמיתיים ואין זולתן כלל. (א) האמנם הפירוש היותר אמיתי ונכון אצלי בלי ספק, הוא הפירוש הראשון מכולם, כי ב' פירושים האחרים, יש קושיות רבות, ונאמר עתה מקצתן. והוא, כי לפירוש הב' קשה, שהרי בפירוש הק"ש, אמרינן בפירוש, כי אלו המוחין הבאים ע"י ק"ש, שאינם רק מוחין דר"ק, והם נקראו פנימיות גמור, והרי כל זה אינו רק בחי' אב"א, כי בחי' פב"פ נעשה בברכת אבות עצמה, כנוכר שם, ובמקומות אחרים.

גם לפירוש הג' קשה מכל המקומות, כי בחול כל המוחין אינן אלא בנה"י דיש"ס ותבונה, ואפילו ביי"ט, הוא בתבונה, בתג"ת שלה, אך באר"א אינם רק בשבת, ובליל פסח,

שער ז

שער פנימיות וחיצוניות ובו ט"ו דרושים

דרוש א'

(י) ענין הקדמה א', נכונה ואמיתית, שיש לנו בענין הי"ס. כי יש בהם ב' בחי': א', הוא בחי' העולמות עצמן, ובחי' זו נקרא חיצוניות הספירות. הב', הוא בחי' נשמות עצמן, ובחי' זו נקרא פנימיות הספירות. וצריך שתדע, כי ג' פירושין יש בביאור הקדמה זו. פ"י א' הוא זה, כי כל בחי' י"ס דקטנות נחלקות לג', והם: עיבור, ויניקה, ומוחין. שהם ג"ת דאלקים, וג' אמצעים, וג"ר, וכל זה נקראו חיצוניות. ואח"כ כל בחי' הגדלות, יש בהם עיבור ויניקה ומוחין, שהם ג"ת דהויות, וג' אמצעיות, וג"ר. וכל זה נקרא פנימיות. פ"י ב' הוא, כי הי"ס דקטנות דאלקים כולו, נחלק לב' בחי', שהם: עיבור, ויניקה. והוא

הגהה

(א) צמת, פ"י שאין כמותן אמתיים, ומאלו ג' פירושים, הפ"י ראשון הוא יותר נכון.

הגהות ומראה מקומות

(י) פרק זה נתבאר בתלמוד ע"ס שיעור י"ב מן אות רכ"ג עד אות רל"ח.

בשמע ישראל, יש עיבור ב' דקטנות בתבונה, ואז נכנסין מוחין גמורים דקטנות בחב"ד דו"א, ויורדין חג"ת בחג"ת, ונה"י בנה"י, ואז נשלם ז"א בחיצונותיו לגמרי, בג' בחי' דכלים, ובכל מוחין דקטנות: עיבור, ויניקה, ועיבור ואורות פנימיים ומקיפים דצלם דא"א. ואח"כ עולה בסוד מ"ן במלת אחד, ואז באים לו פנימיות ז"א, הן דעיבור א' בחי' ג' כליל בג', והן בחי' ו"ק דיניקה, והן המוחין דו"ק דגדלות, המפורשים אצלינו בכונת ק"ש ע"ש. אח"כ בברכת אבות, באלקינו ואלקי אבותינו, אז בא עיבור ג' דגדלות, ונשלמים מוחין דו"א דפנימיות, חב"ד בחב"ד דיליה, וחג"ת בחג"ת דיליה, ונה"י בנה"י דיליה.

והנה כיון שעיקר ק"ש הוא, ליניקה דפנימיות, ע"כ נכלל בו עיבור הג' דמוחין דקטנות, ועיבור א' דג' כלילין בג' דפנימיות, ולא נזכרו רק היניקה דפנימיות, שהוא מוחין של ו"ק הנרמזין במלת אחד כנודע, אבל אין ה"נ שג' זווגים (נ"א זמנים) הם כנ"ל, וכולן נקרא או בחי' עיבור ג' דחיצוניות, יען כי הוא הקודם בכונת ק"ש כנזכר. או נקרא בחינת גדלות עיבור (ראשון) דפנימיות. אבל האמת הוא, כי (הוא) ג' זווגים הם בק"ש, שהם: עיבור ג' דחיצוניות, והם שמות דאלקים, והם מוחין ממש, דאלקים דקטנות, והם גדלות דקטנות. ויש עיבור א', דקטנות דפנימיות. ויש יניקה דפנימיות.

ואפשר שעיבור של ג' כלול בג' של חיצוניות, ושל פנימיות, לעולם לא יחסר מז"א, וע"כ לא יש בשמע רק ב' זווגים, א' עיבור ב' דמוחין דחיצוניות. והב', יניקה דמוחין דפנימיות. ובעמידה אז נכנסין ג"ר דגדלות דפנימיות. ואח"כ נכנסין אורות המקיפין. כנודע בתפלת ר"ה. ואמנם גם המקיפין דחיצוניות, שהם בחי' אלהים, גם הם נכנסין במלת שמע ישראל, כנזכר במקומו. וע"ש היטב, אלא שמורי זלה"ה לא חש לפרש כל זה, אכן זהו אמיתות הענין בלי שום ספק, כנלע"ד.

כנזכר שם במקומו, ומשם מובן בפירוש, שכל אלו המוחין דפנימיות, הם מיש"ס ותבונה עצמם, כנזכר במ"א.

העולה מכל זה, שהפירוש ראשון הוא אמיתי, לכן נרחיב בביאורו היטב, ע"ד קצרה בע"ה, הנה אין לך פרצוף מכל הה' פרצופים, שבכל ד' עולמות אבי"ע, שכ"א מהם, יש לו ג' כלים, לכל ספירה וספירה שלו, והם ג' כלים, לג' בחי' נר"ן. כי עד הנשמה, שהיא מבינה, שממנה בחי' אותיות, יש כלים. אך משם ולמעלה, שהוא כנגד חיה ויחידה, בכל ספירה וספירה, אין עוד כלים, כי שם הם הטעמים ונקודות, ולא אותיות, ונודע, כי כל הכלים מהאותיות נעשו.

והנה בג' כלים אלו, יש בתוכם נר"ן דחיצוניות, כנזכר. גם יש בהם (בנר"ן) בחי' אר"פ ואר"מ, בסוד הצלם כנודע. גם יש בהם אורות כפולים, שהם צלם דא"א. וכל זה נקרא חצוניות העולמות. וכנגדן יש גם כן שלשה כלים, פנימיות דנשמות, ובתוכם נר"ן דפנימיות הנשמות, ויש בהם אר"פ ומקיף, וכפולים, בבחי' צלם דא"א, ע"ד הנ"ל ממש, וכולם פנימיים.

אמנם יש עיון במ"ש כ) בק"ש, שהכלי הג' הוא נקרא פנימיות ז"א, וכן שם בענין ק"ש נראה, כי העיבור הג' דמוחין הוא נק' פנימיות, והנה אנחנו פירשנו, כי העיבור הב', הוא בחיצוניות זולת הפנימיות.

והענין הוא, כי תחלה נכנס העיבור ראשון דקטנות, והם נה"י כלילין בחג"ת. ואח"כ נכנסה היניקה דקטנות, והוא התפשטות נה"י וחג"ת, כל אחד לעצמה, ובחינת אלו לא יחסרו ממנו לעולם. אמנם בהיותו בעיבור א', אשר נכנסו נה"י דתבונה בחב"ד דו"א, אז אין בו דעת, כנזכר במ"א כי אין כלי חיצון ליסוד דתבונה, ואחר כך ביניקה, נכנסו חג"ת בחב"ד דו"א, וירדו נה"י בחג"ת דו"א, אז יש לו נ' מוחין דיניקה, והו' תמיד בו"א. ואחר כך בעת הק"ש,

הגהות ומראה מקימות

(כ) בשער הכוונות דרושי הק"ש דרוש ו'.

דרוש ב

להם, כנודע. ע"ד מה שהוא פה באצילות עצמו. אכן בהיות ג' כלים פנימיים האלו באצילות, יש בתוכן גר"ן האמיתיים (נ) כנוכר.

גם אל יקשה בעיניך, אם תראה לפעמים שיש זווג בחיצוניות או"א, או א"א, וע"י נכנסים מוחין (דפנים) דו"א, כי דע, כי כל מה שהוא למעלה כלים חיצוניים, כשירדין למטה ממקומם, נעשים שם כלים פנימיים גמורים. וכן להיפך, כשעולין כלים פנימיים דלמטה למעלה, אז נתהווה שם לבחינת הכלים חיצוניות, כנוכר במ"א, ובכמה מקומות דעליית התפלות, ועליית שבת.

גם תמצא זה, בענין שית סטרין חיצוניות הבינה, ונקרא גופא דבינה, שבהכנסן בז"א, נעשין הם עצמן נשמות ופנימיות לז"א. ולא עוד, אלא שחיצוניות נה"י דבינה, נעשה פנימיות לחב"ד דז"א. וכעד"ז, מז"א לנוקבא, כי חיצוניות כלים דנה"י דז"א, הם כלים פנימיות שבחב"ד דנוקבא. והבן זה היטב, ויתורצו לך מאמרים רבים, וקושיות רבות בענין זה.

וכללות (ס) הענין דע, כי כל בחי מצות מעשיות וברכותיהם, כמו: ציצית, ותפלין, ואכילת מצה, וסוכה, ולולב, וכיוצא בזה, כולן הם בחיצוניות העולמות, אע"פ שיש בהם בחי מוחין, הם בחיצוניות. וכל מצוה שהוא בדיבור לבד, כמו תפלה, הכל הוא בפנימיות. וזה תמצא ברוך שאמר במקומו. ובפירוש כוונת התפלין ובכוונת נט"י.

ונמצא כי ארבע עולמות אבי"ע, וכן בכל ה' פרצופים שבכל עולם מהד', יש בכל א' מהם חיצוניות ופנימיות. וכל המעשה, הוא וברכותיה, הכל הוא בחיצוניות. או"פ, כנגד המעשה. ואו"מ, כנגד הברכה. כמו ג' סעודות

(ל) והנה נמצא, כי כל ג' בחי כלים חיצוניות, הם שמות אלקים דניצוצין, כנוכר במ"א. אך גר"ן שבהם, הם היות ואורות. אך בהכנס הפנימיות, אז הכלים הראשונים נעשים כלים. והכלי הפנימית, נקרא נשמות בערך הכלים חיצוניות, (א) ולא בערך הגר"ן שבתוך החיצוניות. ואז כלים הראשונים, הם הקרומים. והכלים הפנימיים, הם מוחין ממש. והנה ג' בחינות כלים, הנזכר אצלנו בכל ספירה וספירה, שהם היות, כולם הם כלים דפנימיות, ולא חיצוניות. וזכור גם כלל זה מאד.

גם דע, כי ג' כלים חיצוניות, הם כנגד בי"ע שבז"א, ולכן כנגדן כלים, ובתוכם גר"ן, שהם: מלכות, ות"ת, ובינה, שהם בי"ע, (מ) שהם, כנגד רוחניות ג' עולמות בי"ע. וג' כלים של פנימיות, הם כנגד אצילות דז"א. שגם הוא יש בו ג' בחי: בינה, ת"ת, ומלכות שבו. ובתוכו גר"ן דבחי האצילות עצמו, והם, ה' היות המנוקדות, בקמץ ופתח כו', כנוכר בתיקונים.

ונמצא, כי גם בז"א דאצילות עצמו, יש בו בי"ע, כנגד בי"ע התחתונים. ויש בו פנימיות בי"ע, כנגד בי"ע דאצילות עצמו. עם היות שו' כלים אלו הם אצילות, אלא שהם ג' חיצוניות, בסוד בי"ע חיצוניות דאצילות, והג' פנימיות, בסוד בי"ע דפנימיות דאצילות.

וע"כ תראה, מ"ש בשער השמות ע"ש, כי ג' כלים של בריאה גמורה תחתונה, ושל יצירה ושל עשיה, הם שמות אלקים כולם, והוא ע"ד שיש בבי"ע חיצוניות דז"א דאצילות כנוכר. ובתוכן מתלבשין הג' כלים פנימיים דז"א דאצילות של היות, ונעשים נשמה ממש

הגהה

(א) צמח, ר"ל בערך כלים הראשונים.

הנהרות ומראה מקומות

(ג) עיין שער השמות פרק ג' ד' ה'.
(ס) עיין שער קליפת נוגה פ"ח.

(ל) עיין לעיל דרוש א'. ושער אנ"ך פרק
(מ) ג"א לי"ג שהם בי"ע (כת"י).
ב' ונ'.

ביניקה. וב' אחרות, בעיבור מוחין דגדלות. האמנם ענין חיצוניות ופנימיות (צ) אפשר שיש ב' פירושים, א' הוא שנאמר, כי נודע שיש מוחין, בעיבור ויניקה וגדלות.

ואמנם נדבר בעיבור ראשון, כי אז מהכלים נעשה ג' חללי דגלגלתא עצמן, שהם עצמות הראש. ומהניצוצות נעשה קרומין, הנקרא אלהים דקטנות, והבן זה מאד. ומהאורות נעשו המוחין עצמן, שבתוך הקרומות, והם בשר זך מאד, ואלו הן היות ממש, ולא אלהים.

הנה מוחין מתלבשין תוך נה"י דחיצוניות אמא, ובתוכם מתלבש הנפש שלו, דבחי' אור ממש, של י"ס דכלים ראשונים דחיצוניות. ואח"כ ביניקה, נגדלים כל ג' בחי' שהם עצמות, של ג' חללי דגלגלתא עצמה, שהם הכלים. וגם נגדלים הקרומים, שהם אלהים דיניקה. (א) וגם נגדלים המוחין עצמן, שהם מבשר הזך, שהם היות ואורות, ושם בתוכם מתלבשים נה"י אמצעית דאמא, ובתוכם מתלבש הרוח, בבחי' אור גמור, אל י"ס כלים אמצעית של ז"א.

והנה ער עתה בחי' הנפש והרוח, הם בחי' ז"א עצמן. אמנם בעיבור ג' דגדלות, אז נגדלים ג"כ כל הג' בחי' עצמן, שהם: העצם בג' חללי דגולגלתא, שהם הכלים. וגם נגדלים הקרומות דבחי' אלקים. וגם נגדלים המוחין עצמן של בשר זך, שהם היות מהאורות. והם מתלבשים תוך נה"י פנימיות דאמא, ובתוכם מתלבש נשמת ז"א של אור נשמה, אל י"ס כלים פנימית דז"א. ויען כי הנשמה היא אמא, ע"כ אלו המוחין דגדלות הנקרא נשמה, הם נמשכים מאורות או"א עצמן.

דשבת, ואכילת מצה דפסח, וקידוש שבת שעל היין, וציצית, וסוכה, ולולב, ותפילין, אכן כל דבר התלוי בפה לברו, כגון התפלה, ועסק התורה, הכל תלוי בפנימיות.

ואמנם הכונה במחשבה, הוא הנשמה. בין בחיצוניות, כמו כוונת עשיית המצות, שהוא בחיצוניות. וכן הוא נשמה לפנימית, כגון כוונת התפלות. כו'. כי החיצוניות והפנימית, הכל הוא בבחינת הכלים.

וכיוצא בזה בנשמות, יש חיצוניות ופנימית שהוא נשמה חיצונית, לכלי חיצוניות. ונשמה פנימיות, לכלי פנימיות. וכ"ז בבחי' או"פ. וכנגדן יש בבחי' או"מ, כנוכר במ"א. (ע)

וכן כל בחי' שיש בחיצוניות, שהוא אב"א ואחר בפנים, ופב"ס, ופב"א, ופנימי ומקיף, ומוחין וצלם דאבא, וצלם דאמא, וכלים ועצמות וכיוצא בזה בכל הפרטים, כולם ישנם בחיצוניות לברו, וכן בפנימיות לברו. כי החיצוניות של כל עולם ועולם, הוא בחי' חלק העשיה שיש בכל עולם, כנדוע כי כל א' מדי' עולמות אבי"ע, כלול מכל חלקי אבי"ע. ולא זו לברו, אלא אין לך כל ספירה וספירה, שאין בה ד' חלקי אבי"ע. ובפרטות בחי' חיצוניות הספירה ההיא, הוא בחי' עשיה אשר בה.

דרוש ג

(פ) ענין פנימיות וחיצוניות, אפשר כי הג' בחי': כלים, ואורות, וניצוצין, שיש בכל כלי מהם, הכל נעשים ביחד, כיצד, כי יש למעלה זווג דחיצוניות, להוציא חיצוניות ועיבור א'. וכן יש זווג עליון ממנו בפנימיות, להוציא פנימיות עיבור א'. וכעד"ו, ב' בחי'

הגהה

(א) צמת, ר"ל חוץ מאותן דעיבור.

הנחות ומראה מקומות

(פ) עיין שער אנ"ך פ"י.
(צ) ג"א ל"ג אפשר (כת"י).

(ע) עיין בשער השתלשלות הי"ס דרך עגולים

דף מ"ה ד"ה ונבאר.

היכל נוקבא שער פנימיות וחצוניות

הנקראים נשמה. (א) אבל בנפש ורוח, הן דו"א עצמו.

ונמצא, כי ג' בחי' דהויות המוחין עצמן, של בשר זך דעיבור ויניקה ומוחין, אשר בתוכם מתלבשין אורות דנר"ן דז"א, אלו ג' בחי' המוחין, הם פנימיות דז"א, שהם הויות, אך שאר ב' בחי', שהם: גולגלתא, וקרומות, הם אלהים חיצוניות.

או אפשר, כי ג' בחי' אלו הכלים דז"א, הם חיצוניותו, וג' מיני לבושי נה"י דאמא, הם פנימיות דז"א, כי נעשה גוף דז"א ממש, אלא שהוא פנימיות, ובתוך אלו הפנימיות יש נר"ן, ועיין (ק) במ"א שכתבנו, איך התבונה, כל אחוריים הם אלקים, מחצי ולמטה, המתלבש בז"א, וא"כ אפשר, כי אלהים עצמן דקרומות דז"א, הם נה"י דאמא.

ענין פנימיות וחיצוניות, נתבאר במ"א, כי כל בחי' מהם כוללת אר"פ ואו"מ, מלבד הכלים. ובמ"א עיין היטב ותראה, איך הו' הויות מנוקדות, בסגול ושבא וחולם כו' שהם נר"ן של ז"ת דז"א, כנזכר שם. והנה גם הם בז"ת דיצירה, תוך הכלים שלהם, שהם ז' שמות דאנא בכח, הוא שם ב"ן (ר) מ"ב וממשיכין אותו עד ז"ת דעשיה, להאיר להם, שיוכלו לעלות למעלה ממקומם, בתוספת קבלת שבת, של בחי' חיצוניות העולמות, והלואי שהחיצוניות עליון, יאיר להפנימי תחתון, ומכ"ש שנאמר שיהיו שוין, ומכ"ש, ק"ו בן בנו של ק"ו, אם נאמר שהפנימיות עליון, יאיר לחיצוניות תחתון. א"כ בהכרח הוא, כי כל אלו הויות בסגול ושב"א כו', הם גם כן נר"ן בחיצוניות העולמות, בלי ספק.

גם נתבאר שם, כי נכנסין בז"א, ג"פ תתאין דל' דצלם דמוחין, שהם בחי' המקיפים.

נמצא כי בחי' חיצוניות העולמות דכל אבי"ע, יש בהם עי"מ, ומקיפים דצלם, וכלים ונשמות דנר"ן דהויות סג"ל שבא חולם וקמץ כו', ט' הויות הנודעות. וכער"ז, הוא בפנימיות העולמות.

נמצא כל הדרושים שיש בחיצוניות, ישנם גם כן שוה בשוה בפנימיות. וגם בחי' אחור ופנים, ובחי' אלהים, והו"ה, הכל הם, בין בחיצוניות, בין בפנימיות, בכל הדברים כולם, ואין הפרש רק זה לברד, כדי להבין היכן אנו מדברים, אם בפנימיות, אם בחיצוניות. והוא, שכל בחי' מעשה, הוא בחיצוניות. וכל בחי' דבור ותפלה, הוא בפנימיות. ואין הפרש אחר עוד, ולכן אל תטריח עצמך יותר כלל. ודע, כי אע"פ שתראה כתוב בספרינו, בחי' חיצוניות ופנימיות, אל תטעה בהם, כי לפעמים רובן של מקומות אינם מדברים רק בחיצוניות לברד, או בפנימיות לברד, כי הכל שוה כנ"ל, אלא שלפעמים קורא פנימיות אל כלי ג' הפנימיות מכולם. ולפעמים קורא פנימיות זה, אל נר"ן שבתוך הכלים, שהם בחי' אר"פ כנודע. אמנם כל זה החיצוניות ופנימיות, מדבר בחיצוניות העולמות בלבד, או בפנימיות בלבד, זולת המקומות שנתבאר בפירושו, חיצוניות העולמות, ופנימיות נשמות העולמות, וחכור כלל זה.

והנה תבין (ש) מכמה דרושים, כי חיצוניות העליון, גדול מאד מפנימיות התחתון. וכשעולה התחתון בעליון, הנה הפנימיות של התחתון, נעשה חיצוניות, אל חיצון העליון. וחצוניות העליון, נשאר בחי' פנימי, אל החיצוניות, שהוא בחי' פנימי התחתון.

וא"כ עם זה הדרוש נוכל לבאר, (ת) דע, כי עליות העולמות בתפלת החול ובשבת, מתערבין חיצוניות עם הפנימיות ע"ד הנ"ל.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, נ"ל שר"ל ישסו"ת, כי שניהם נקרא נשמה, כנודע, אמנם או"א עילאין נקרא חיה.

הנהרות זמראה מקומות

(ש) לקמן פרק ה'.

(ת) לקמן פרק ט"ו.

(ק) עיין שער הזווגים פ"ו.

(ר) נ"א ל"ג בין (כח"י).

דו"א. ובעמידה דיכולה פנימית המלכות הלבשה אל הפנימיות עצמו נה"י דו"א, ונעשה נה"י דו"א מוחין אליה. ונמצא אם כן, כי חיצונותיה קבלה מוחין, מחיצוניות נה"י דו"א, ומלבישם. ועד"ו יש ריוח יתירה, כי תחלה היו התכללות העולמות פנימיות תחתון בחיצוניות עליון. ועתה בשבת, נכללו שוה בשוה, חיצונית תחתון, לחיצוניות עליון. ופנימיות תחתון, לפנימיות עליון.

וזהו פירוש, מ"ש לעיל שצ"ע, מה ענין קדושה יתרה שנעשית בליל שבת, ממה שהיה בקבלת שבת. והענין, כשקבלה מוחין דפנימים נה"י דו"א, והפנים של הפנימיות הנ"ל, אז עומדת עם יעקב פב"פ, בנה"י דפנימיות דו"א, ומזדווג בליל שבת, דוגמת תפלת שחרית דחול כנודע.

וצ"ע, גדול, כי במ"א כתב היפך מכל הנ"ל, שאומר שכל עליית התפלה, אפילו בשבתות, אין עלייה והתכללותם רק בפנימית העולמות, ולא בחיצונית, עד ימות המשיח דוקא.

ואפשר, כי הנה כל סוד תפלת החול, אינו רק עליית הפנימיות התחתון, להלביש החיצוניות העליון. אך החיצוניות, נשאר לעולם במקומו ממש. אלא שבתחלה היה יונק מן העצמות, ע"י אמצעית שהוא הפנימי הא', ועתה כל החיצוניות הראשון, חזר להיות פנימיות, ויונק מן העצמות ע"י עצמו, ואמנם אינו עולה כלל למעלה ממקומו. וכן בקבלת שבת, אין עלייה רק אל הפנימיות לבה, אך החיצוניות כולה, נשאר במקומו, ואינו מרויח בחי' עלייה כלל, רק שמלביש את העצמות. כנזכר במ"א, כי הכלים לברם הם העולין, אך העצמות נשאר במקומו.

ובזה תבין, שאין היפך כלל, כי האמת הוא שכל הריוח בקבלת שבת, הוא אל חיצונית העולמות, והוא הנזכר שם, שהוא בדרך תפלת חול, כי אז אנו מתקנים את החיצוניות, ומסירין את הקליפות מעליו, בסוד יפנה ויטול ידי, כיוצא ודוגמתו הוא רחיצת פניו ידיו ורגליו בחמין בע"ש, ואח"כ ע"י קרבנות, מתקנים חיצוניות עצמן, לשיוכלו לקבל אור

ונעשה הכל חיבור א', אך אין נראה כך בשאר מקומות בספרינו, כמו בקבלת שבת, ובתפלת ר"ה וכיוצא, אלא שכל חיצוניות בפ"ע, והפנימיות בפ"ע.

גם אמר במ"א, כי כל בחי' המעשה, הם לתיקון החיצוניות והפנימיות, הכל במקומן עצמם. אך הדבור, הוא להעלותן מעולם אל עולם, וחיצוניות עליון, יחזיר פנימיות, אל פנימיות תחתון שעולה להלבישו, בסוד חיצוניות אליו, וכל זה בסוד התפלה בחול, אמנם בקבלת שבת, אע"פ שאמרו, כי אינו רק בחיצוניות העולמות בלבה, הנה במ"א כתוב בהיפך, וכי הוא כולל בב' הבחי', של פנימיות וחיצוניות, ע"ד עליית העולמות בתפלת החול כנ"ל. אלא שבתפלת שבת הוא יותר עליון, להמשיך, אור בעולמות עצמן, עיין לקמן פי' הדברים אלו היטב, כי הם צריכין עיון, מה ענין קדושה יתירה בתפלת שבת.

ואפשר לתרץ בהיפך הנ"ל, כי אמת הוא שהוא כדרך תפלת החול, אמנם כיון שכל התיקון אינו רק אל החיצוניות, שיחזור פנימיות, אך הפנימיות לא הרויח להיות פנימיות אחר גדול ממנו, אלא שחזר להיות חיצוניות, אל הפנימיות אחר גדול ממנו, עם היות שהיה לו מעלה יותר מבראשונה, עם כל זה לא הרויח (לחזור) פנימיות גם כן, כמו החיצוניות שחזר להיות פנימיות ממש, וע"כ כל התיקון יכונה לחיצוניות בלבה, ולא לפנימיות.

ויש תירוץ אחר, כפי הנראה במ"א, והוא כי כל זה לא קאי רק למלכות לבריה, כי היא הנקרא שדה תפוחין, וע"כ בסוד קבלת שבת, שהוא בשדה, אז היא מקבלת מוחין ממש מנה"י דו"א, בבחינת חיצוניות, ואח"כ בעמידה דיכולה, אז המלכות מקבלת מוחין מנה"י דו"א, דבחי' פנימיות.

ואפשר שיובן, כי סדר עליית התפלות בחול הוא, כי פנימיות המלכות עלתה תחלה, והלבישה לחיצוניות נה"י דו"א, כי כן הוא הסדר בחול. אבל בקבלת שבת, עולה החיצוניות דמלכות, ומלביש לחיצוניות נה"י

העצמות, שלא ע"י האמצעי, אלא הוא עצמו יהיה פנימיות. וכן הענין דוגמתו קבלת שבת, ע"י המזמורים. ולעולם כל הריח הוא לחיצוניות, שיתוקן, ויזרכך, ויהיה פנימי, ויקבל הוא עצמו, אור העצמות. אמנם הריח דתפלת ערבית דשבת ממש, הוא ריח יתירה כנזכר שם.

והענין, כי תחלה בקבלת שבת, מקבל החיצוניות אור העצמות ההוא לברו שבמקומם בחול, אלא שאינו ע"י אמצעי. אמנם בליל שבת, יורד אור גדול מעולמות עליונים אל תחתונים, ומתגדל אור העצמות מאד יותר מבראשונה.

אבל עדיין צ"ע, כי בבוקר בשבת, שעולין יותר העולמות עד דיקנא דא"א כנודע, ואז בהכרח כי גם החיצוניות העולמות יעלו ממקומם. וע"ש. וגם במעלת אדם הראשון קודם שחטא, איך היו העולמות, כי כן הוא עתה בשבת, כנזכר במקומו, ע"ש.

דרוש ד

(א) ונחזור לענין הג' כלים הנ"ל, תחלה הוא הגוף, והם כלים הממשיים, והם ג' בחי': בשר, גידין, ועצמות. והם ג' כלים. והחצון שבהם הוא הבשר, והוא בחי' נה"י לבר. ובתוכם נעלמים חג"ת, וזה ענין תלת כלילן בתלת, (ונקרא עיבור) וזה לפי שכל הו"ק, נקרא בחי' ו', ואינה נפרדת. (ב) אך ג"ר חב"ד, שהם אותיות י"ה, ואינם מכלל אות ו', אינם מוכרחים להיות שם, והטעם שלא באו, (למה ג) שביארנו, כדי שיסתלקו בעת החורבן והגלות, אך עכ"ו, רושם שלהם שם בחג"ת שבתוך נה"י, וזה הרושם נקרא מוחין דעיבור.

ואח"כ בלידה ויניקה, מתפשטין ויוצאין וניכרין גם החג"ת, למעלה מן הנה"י, ונעשה ו' שלימה בלי ראש, והרושם של ג"ר עדיין

הם נעלמים תוך חג"ת, וזה הרושם נקרא מוחין דיניקה. ואלו המוחין דעיבור ויניקה, הם שמות אלקים כולם. ואמנם אלו המוחין שהם רושם ג"ר, אינם ממש תוך חג"ת, דא"כ כבר הם מחוברים יחד, אמנם באים מלובשים תוך נה"י אמא, ובעיבור, הם תוך חיצונית הכלי החצון, דנה"י דאמא. ודיניקה, תוך אמצעית נה"י דאמא. ונמצא אותו המלבוש דנה"י אמא, הוא המפסיק בין רושם ג"ר דז"א, אל חג"ת דז"א. ועי"ז אינם מחוברים לגמרי, ויכולין להתפרד ולהסתלק למעלה, או לירד למטה, כמ"ש בע"ה.

אח"כ בגדלות, אז באין ג"ר דז"א, והם בחי' היות, לא בחי' אלקים. וגם אלו מתלבשים הוך הכלים הפנימיים, בנה"י אמא, וגם זה כדי שיסתלקו כשירצו. (ד)

ונמצא, כי הו"ק לעולם הם מתלבשים אלו באלו, כי כולם בחי' א' באות ו', וזה גדול כחבירה, ואין לזה יתרון על זה. אך הג"ר שהם אותיות אחרות י"ה, מעולות מהו"ק, ואינם מתלבשים כולם, רק הו"ת הם מתלבשים הוך הו"ק, וג"ר שלהם הם מגולים למעלה על הו"ק, כי כבר ידעת, כי כל א' מהג"ר כלולה מ', אות י' בפ"ע, ואות ה' בפ"ע. והג"ר שבכל א' מג"ר, נשארין מגולים. והו"ת שבכל א', היא המתלבשת תוך הו"ק, והרי עתה הו"א גדול, ונשלם בכל י"ט, ובהו"ה גמורה, כוללת כל הפרצוף שלו, הנחלק לה' בחי', שהם: כח"ב ו"ק ומלכות.

ונמצא, כי הם כמה בחי', והם, בעיבור הם ו"ק מלובשים תלת בתלת, ותוכה חיצוניות החיצון דנה"י אמא, ובתוכם מוחין דעיבור. ואח"כ ביניקה, נתפשטו ו"ק, ובתוכן חיצוניות אמצעי דנה"י אמא, ובתוכם מוחין דיניקה. האמנם חיצוניות החיצון דנה"י אמא, עם המוחין דעיבור, יורדין למטה בסדר המדרגות מעט מעט, עד שיורדין בבריאה. ואח"כ בגדלות, הוא עדיין, כי מוחין דיניקה, עם

הגהות ומראה מקומות

(א) עיין שער המלכים פ"ה ו'. (ב) נ"א אלא י' שבתוך ה' דבינה אבל כשהיא ו' דהו"ה היא גדולה (כת"י). (ג) נ"א למטה (דפוס קאריץ). (ד) עיין שער אנ"ך פ"ה.

נמשכו. אך הפנימיות הנמשך משם מ"ה, שהוא מחכמה, לכן הוא אותיות היות בנקודות. ובוה נתישב הצ"ע דלעיל.

והנה נראה, כי החיצוניות, שם ב"ן. והפנימיות, שם מ"ה. וכבר ידעת, כי בערך א', החיצוניות גדול מהפנימיות, לכן שם ב"ן לעתיד, יהיה גדול משם מ"ה. נמצא כי כללות כל החיצוניות, שהוא ב"ן, נקרא נפש, עם שיש לו ג"כ כל פרטי נר"ן. וכל הפנימיות נקרא שם מ"ה, עם שיש לו גם כן כל הפרטים.

נמצא, כי יש אחוריים, וכלים, ועצמות דב"ן. וכלים ועצמות דפנימית דמ"ה. ולהיות כי הוא רוח, וכולם היות מנקודות כנ"ל, לכן אמרו בתקונים, אותיות נפש, כי היא שם ב"ן. ונקודות רוח, שהוא שם מ"ה.

גם דע, כי החיצוניות נקרא אב"א, ולהיות כולו שם ב"ן שהיא נקבה, לכן מדובקים אז יחד זר"ן אב"א. ונמצא כי הב' פרושים הם אמת, כי הם אב"א דבוקים יחד. וגם החיצוניות נקרא אב"א. זה גורם לזה, שלהיות חיצוניות ודין, גורם להיותם אב"א, דבוקים, שלא יתאחו בהם הקליפות כנודע. וכשנכנסו בהם כלי פנימיות דמ"ה, אז חוזרים פב"פ. ונמצא שלפעמים, בהיות שאין להם רק אחוריים לבד, שהוא החיצוניות, יש זווג אב"א.

וא"ת, איך אפשר, הלא הם דבוקים אב"א, מפחד הקליפות. אך הענין הוא, כי אז עולין עד או"א, ומלבישין אותן ונעשים להם או"א בבחי' פנימית שלהם, ואז נשלמים, וחוזרים פב"פ, ומזווגים. אך בערך שאין הפנימיות שלהם, נקראים זווג אב"א, והבן זה מאד.

דרוש ה

ודע, כי כל הפרצופים והספירות כולם, כ"א יש להם ב' גופים כנ"ל, שהם: פנימיות,

חיצוניותיו אמצעית נה"י דאמא, יורדין בסדרי המדרגות עד למטה בכריאה. והמוחין דגדלות עם פנימיות דנה"י אמא, נכנסים תוך ז"א, ואלו לבד הם היות.

ודע, כי אינם נכנסין ביחד, כי תחלה נכנסין הו"ק של י"ס דגדלות, ואח"כ הג"ר שלהם. ועד"ז הוא ירידת מוחין דאלקים ביניקה, כי כפי שיעור הנכנסים, כך שיעור היוצאין והיורדין למטה, והבן זה. ועד"ז יש גוף ב' יותר דק תוך, והוא סוד הנק' באדם חלוקא דרבנן, שהוא לבוש זוגף של העצמות, שהם האורות. וג"כ יש בו ג' בחי', עד"ז ממש, הם: עיבור, ויניקה, ומוחין. וגוף זה הוא זך מאד, והוא קרוב אל מדרגת הנפש, וזה נעשה ע"י המצות. ובתוך זה הגוף מתלבשים נר"ן, שהם האורות, נפש בעיבור, רוח ביניקה, נשמה בגדלות.

נלע"ד, כי הפנימית שהוא זה הגוף הב', כולו היות ג"כ, אלא שהיות גדלות החיצוניות הם בסוד רבוע ואחוריים. והיות הפנימיות, הם היושר בלי רבוע. גם אפשר, שאלו בניקוד, ואלו בלא ניקוד, וצ"ע. והא' נאות, כי הפרש של הניקוד הוא בחב"ד ו"ק, כי מלכות בלי נקוד, כנזכר במ"א. אך היושר הרבוע, הוא בפנימית וחיצוניות, כנזכר בסדר מדרגות השמות. והנה אלו הב' גופים הם, הא' נקרא חיצוניות (ה) הספירות, כי ממנו נשמות המלאכים. הב' הוא שממנו נשמות הצדיקים, ונקרא פנימית הספירות.

אמנם נסתפקתי אימתי נכנסין. וכפי הנ"ל בענין ב' ימים דר"ה, נראה כי אחר גמר כל החיצוניות, נעשה הפנימיות. (ו) ואפשר כי נעשה יום א' ויום ב' ביחד, וצ"ע.

וענין היות הנפש מצד הבינה, כי שם האותיות. וגם שם הוא ב"ן, כי ס"ג נעשה ב"ן כנודע. ובינה (ז) אין בה נקודות, לכן כל החיצוניות הוא בלי נקודה, כי מבינה (ח)

הגהות ומראה מקומות

- (ה) עיין סדר אצילות למחזק"ח פרק ג'. ושער
- (ו) נ"א ואפשר כי נעשה ביחד ול"ג יום
- (ז) ויום ב' (כת"י).
- (ח) נ"א וב"ן (דפ"י). (ח) נ"א מב"ן (דפ"י).
- (ט) שער אנ"ך פ"ו.

המלכות. אך בשבת הוא להיפך, בתוספת קדושה, כי העצמות נשארינן למטה, והכלים עולין למעלה ע"ד הנ"ל, והבן זה היטב. נמצא, כי כשעולה ז"א בבינה, כפי סדר לקיחתו בה, כך היא לוקחת ממה שלמעלה ממנה. כי כשלקח הוא חיצוניות שלה, אז היא אינה יכולה לעמוד בלי חיצוניות, ואז פנימיות של נה"י שלה, נעשים חיצוניות חג"ת. וחיצוניות חג"ת שלה, נעשה פנימיות לנה"י. וכעד"ז עד שנמצא שחיצוניותיו של נה"י דא"א, ט) נעשה פנימית חב"ד לז"א. י)

דרוש ו

והנה בעת צאת המלכים, יצאו הג"ר, שהם: א"א, ואר"א, שלימים ב"ס, אך היה מבחינת שם ב"ן לבד, שהוא בחינת נפש, עם הג' כלים שלו, לכל אחד, אך לא היו מתוקנים בבחינת פרצוף, כיון שלא בא עדיין שם מ"ה, שהוא הרוח. והז"א יצא בבחינת ר"ק לבד דב"ן, עצמות וכלים, בלי תיקון פרצוף. והנוקבא יצאה בחינת ספירה אחת לבד, עצמות וכלים, משם ב"ן.

ובעת התיקון עתיק וא"א ואר"א, נתוסף בהם שם מ"ה, עצמות וכלים, ועי"כ נתוסף תיקון בשם ב"ן שלהם, שנעשה פרצוף. וז"א

וחיצוניות. אך לפעמים, העליון שבכולם, החיצוניות שבו, נעשה פנימיות לתחתון ממנו, אשר עלה למעלה ומלבישו. ואז א"א לו להיות פנימיות לבר, וגם הוא עולה למעלה ממקומו, ומלביש לעליון שעליו, החיצוניות שלו, ואז החיצוניות עליון, נעשה פנימיות בו, ומפנימיות שלו נעשה חיצוניות, כי בערך היות עתה במקום גבוה, הפנימיות נראה כעין חיצוניות. ונמצא כי בהתחיל התחתון שבכל פרצופים לעלות, מוכרח שכולם אשר עליו, ישתנו ממדרגתן. ולפעמים התחתון עולה ג"כ ב' בחי', כי לוקח גם פנימיות של העליון, ואז הוא ממש כמוהו, שלוקח חיצונותו ופנימיותו, והתחתון שתחתיו, עולה ולוקח מקומו, וחיצוניותו ופנימיותו, וכן על דרך זה, כל המדרגות. ועד"ז עולין מדרגות אחר מדרגות, עד שנמצא, שאפשר שעולם עשייה, תעלה עד מקום מלכות דאצילות, ושם תקח עולם עשייה, חיצוניות ופנימיות המלכות דאצילות, והמלכות דאצילות תקח חיצוניות ופנימיות דחכמה דאצילות. והמשכיל יבין, ויקיש מלתא למלתא. ולפעמים עולה העצמות, ונשארים הכלים. וזהו בעת הפגם, ואז הוא ירידה לכל פרצופים. (א)

נמצא, כי חיצוניות ופנימיות עצמות הכתר, יהיה עתה חיצוניות ופנימיות עצמות

ה ש מ ש

הנזכר, ונשאר העצמות של כל הפרצוף, למעלה ממנו, וזהו מה שכתב, ואז הוא ירידה לכל הפרצופים וכו'. וכמו כן נעשה בכל ימות החול, שיורדים כלים דפ"צופי דאצילות להתלבש בב"יע, עד שכביכול כלים דא"א, מלבישים לעצמות ז"א, ואח"כ כל אותם העליות של השבת, הוא להחזיר הכלים של הפרצופים להלביש עצמות עצמם, עד שבמנחת שבת, עולה ז"א להלביש עצמות א"א, שהוא עצמות עצמו של ז"א, שהיה הא"א מלבישו בימות החול ונקרא על שמו.

(א) ג"ב, (עיינן תר"ח ד"ד ע"א ד"ה נחזור) אינו ר"ל שהעצמות עצמו עולה ממש, כי זה א"א, כי כבר כתב הרב בכמה מקומות, כי א"א לשום עצמות לעלות למעלה ממקומו אפילו כמלא נימא, כי כך סודרם המאציל ב"ה ביום הבראם, כל אחד ואחד במקומו הראוי לו, והעולים והיורדים הם בחי' הכלים לבד. ומה שכתב, שלפעמים עולה גם העצמות, אינו ר"ל עולה ממש, אלא ר"ל שיורדים הכלים של הפרצוף ההוא, ומלביש עצמות הפרצוף שתחתיו, וכן יורדים כל הפרצוף שתחתיו, ע"ד

הגהות ומראה מקומות

(ט) ג"א ל"ג דא"א (כת"י). (י) ג"א ל"ג לז"א (כת"י).

וע"ב, נשמה לנשמה. וז"ס דעת ות"ת. מלבר ומלגאו, יעקב ומשה, זה מחיצוניות, וזה מפנימיות.

(ל) ודע, כי הגוף החצון דז"א נקרא ת"ת, כלול משית סטריין, ויעקב. והגוף הפנימי של ז"א, נקרא דעת, ת"ת מלגאו, דאתי בשית סטריין, והוא סוד משה (מ) וישראל, ולכן אין הדעת בכלל י"ס, כי הוא הת"ת, אלא שהוא הפנימיות, ושומר כלל זה בידך היטב.

וכנסת ישראל, הוא גוף הפנימי. ומלכות גוף חיצון. וזווג ב' הגופות הפנימית. נקרא נשיקין, רוחא ברוחא, והבן זה. וכן הוא באר"א, בזווג הפנימיות, נקרא נשיקין, והפנימי דאבא, נקרא מזלא, שם ע"ב. והפנימי דז"א, הוא שם מ"ה, שקיא דאילנא. ובערך החיצון, יקרא הפנימי, נשיקין, רוחא ברוחא, כי שם מ"ה הוא רוח כנ"ל.

והנה כבר ידעת, כי גופא דמ"ה פנימי, וגופא דב"ן חצון, וכעד"ן באורות, כי אורות דמ"ה פנימיות, ואורות דב"ן מקיפים. נמצא כי גר"ן פנימיות דמ"ה, הם אורות לג' כלים הפנימיות, והמקיפים, הם אורות לג' כלים חצוניות, משם ב"ן.

והנה ידעת, ענין ג' כלים. וענין האורות, ממ"ה ומב"ן. והנה זר"ן כל אחד מי"ס גמורות. וכשננסרים, נכנס בהם גוף הפנימי דשם מ"ה, וחוזרים פב"פ. ונמצא כי ב' בחי' לבר, שהם מ"ה וב"ן, הם מוחין. והבן זה מאד.

והנה העיבור והיניקה ומוחין, שנעשה אחר הנסירה, בחזרת פב"פ בברכת אבות, בברכת מגן אברהם, הוא החסד, שם מ"ה, שנכנס עתה לז"א, והבן זה, כי הם מוחין חרשים דבחי' פב"פ.

אך ממ"א נראה, כי חצוניות יש בה אורות פנימיים ומקיפים. וכן הפנימיות, אר"פ ואור מקיף. ושם מ"ה הוא החסדים, וז"ס אתי חסד ופריש לון גדפיין.

והנה נדע, כי שם ב"ן הוא הגבורה

נתוסף בו בשם ב"ן, ג"ר, עצמות וכלים. ומשם מ"ה כל הי"ס, עצמות וכלים. ונוקבא נתוסף בה ט"ס משם ב"ן, עצמות וכלים. ומשם מ"ה י"ס עצמות וכלים.

ובזה תבין, איך בכל פרצוף מה' פרצופים, יש בחי' מ"ה וב"ן, בין בזכרים, בין בנקבות, והם בחי' נפש ורוח של אותו פרצוף. גם נמצא, כי בעת הפגם, מסתלקין מז"א ג"ר דב"ן, הנקרא גדלות, וגם כל הי"ס דמ"ה שלו. ומנוקבא, מסתלקין ט"ר דב"ן, וי"ס דמ"ה.

ונמצא, כי הב"ן הוא הגוף של הנפש, דאחר שהשלים הגוף והנפש דב"ן, אח"כ חוזר לקנות גוף ב', שיש אל הרוח משם מ"ה, עם הרוח שלו. והם סוד אותיות ונקודות. ונמצא כי האותיות הם גוף, והם נפש. ובוזה לא יחלקו מאמרי הזוהר ותיקונים (כ) דאותיות הנקודות הם גוף ורוח, והאותיות הם באים מבינה, והנקודות מחכמה.

אח"כ נעשה גוף ג' אל הנשמה, שהם טעמים, ואפשר לומר כי הטעמים אחר שהם למעלה מאד, אינם צריכין גוף להם.

נמצא שבכל פרצוף יש חיצוניות, והוא כלי הנפש, עם הנפש. ופנימיות, והוא כלי הרוח, עם הרוח. ובוזה אפשר להבין, כי הג' כלים שבכל ספירה, הם כנגד ג' גופים של גר"ן. אך ממ"א נראה, כי כל ג' כלים הם בחיצוניות, וכנגדן בפנימיות, ועיין שם.

ואפשר שיש כנזכר בתקונים, שהם י"ס דאחוריים, וי"ס פנים, וי"ס לפני ולפנים. ונמצא כי הם ג' גופים, כל אחד כלול מג' כלים דמ"ה וב"ן. והם ג' גופים, כנגד גר"ן. והנה שם ב"ן, כללות כל י"ס דנפש, וגופות. ושם מ"ה, כללות כל י"ס דרוח, וגופות. והנה י"ס דרוח, הם מ"ש בהקדמה שנית בתקונים, שהוא שם מ"ה מלגאו, והוא הכלול, ויש בו י' אותיות, י' היות, וט' נקודות, הנו' בתקונים בתקון ע', שהם מתחלקין לגר"ן, והכל בחי' רוח. וכנגדו סי"ג, הנשמה.

הנהגות ומראה מקומות

טו מן אות קע"ז עד אות קפ"ה.

ס) עיין שער דרושי הצלם דרוש ב' כלל י"ז.

כ) עיין שער טנת"א פרק ה'.

ל) מכאן עד סוף הפרק נתבאר בתע"ס שיעור

ע"מ. והג' בחינות חיצוניות נה"י דאמא, ירדו. להיותן מתלבשים לג' בחינות חיצוניות, דג' אמצעיות דז"א, וכעד"ו בכל עליות. נמצא, כי אין עלייה דג"ר דז"א, בג"ת דאמא, נעשה בפעם אחר, כי צריך עיבור יניקה ומוחין לחיצוניות, ועיבור יניקה ומוחין לפנימיות. וכן בכל עליות שיש בכל הפרצופים הם ער"ו. ומעתה אל תתמה, אם נתקנו התפלות באורך גדול, כי כמה בחי' צריך עד שיעלו ג"ר בג' אחרונות של העליון ממנו, וכן בכל בחי'.

דרוש ז

דרושי פרטי עולמות כולם ונקראים שער חיצוניות ופנימיות בתראה

(ג) ענין אחר באחור, ופב"פ, הוא זה. דע, כי תחלה בעיבור לא היה בז"א, רק בחי' נפש לבר שבו, והוא המלכות שבו, וששה קצוותיו. וכשנולד, בא לו הרוח, ונשלם לר"ק, בימי היניקה, ואמנם הנוקבא קודם זמן העיבור, לא היה בה רק נקודת נפש שבנפש, מלכות שבמלכות שבה, ושיעורה עטרה שביסוד ז"א, שהוא מנפש שבו. ואח"כ בעיבור, נתוסף בה ר"ק הנפש, ונקרא רוח שבנפש, ואז גדלה כמדת היסוד עצמו דז"א, שהוא רוח שבו, אך אינו ר"ק שלמים כמוהו. אחר כך ביניקה, גדלה היא הנשמה שבנפש, וניכר ג' כלים שבה, שהם: כלי נפש, כלי רוח, כלי נשמה, כנדע שאין עוד כלים, רק ג' כלים אלו, אך הם בחי' נפש בלבד. באופן, שנשלם בה בחי' י' מלכיות שבה, הנקרא נפש גמורה, וכולם אינם רק מדה אחת, כמדת ת"ת דז"א, ואז היה הז"א ר"ק גמורים, והיא קצה א' גמורה.

אח"כ גדל ז"א י"ס גמורים, ובא לו נשמה, ואז היא נגדלת בבחי' רוח, בפעם א'. כי

ואחוריים, ובוה תבין, כי החצוניות הנחלק לג' כלים, הוא עיקר הנקרא גוף, ובכל בחי' מהם, יש מוחין כנ"ל, והם מלובשין תוך ג' בחי' נה"י דאמא של חצוניות שלה ג"כ, דהיינו בתבונה, וכן ער"ו ג' בחי' לפנימיות, והמוחין שלהם נכנסים אח"כ, מלובשים תוך ג' בחי' לפנימיות נה"י דאמא, ג"כ ג' בחי' לפנימיות, הם תוך ג' בחי' החיצוניות, והחצוניות נקרא גוף, והפנימיות נקרא קול. וכבר ידעת, כי המלאכים נבראו מקולות היוצאין מפה ז"א, והם מזווג נשיקין, רוחא ברוחא, שהוא פנימיות ז"א, הנקרא קולות. ופנימיות נוקבא, הוא הנקרא דבור, והבן זה, וכשאינן בה רק חצוניות שהיא עומדת אב"א, נקרא יונת אלם.

הנה ידעת מהיכן קול ודבור לאדם, שהוא הגוף הפנימי, שבו מתלבש נר"ן, ובמות האדם, מסתלק הגוף הפנימי עם נר"ן, ונשאר גוף החיצון אלם.

ודע, כי בעליית ז"א בסוד מ"ן עולים פנימיותו עם המוחין של החצוניות, כי כל זה הוא תוספת, והסבה כי צריך לבחינת מ"ן, שיעלו ג"כ ג"ר ממש, ולא ר"ק, כמ"ש במ"א, וג"כ ג"ר של החצוניות נקרא מוחין, והכל עולה בסוד מ"ן, ג"ר דחצוניות, וכל הפנימיות, וכשחוזר לירד, נכנסים תחלה הג"ר דחיצוניות, מלובשים בבחינת פנימיות דחיצוניות נה"י דאמא, ואח"כ יורד כל ג' בחי' פנימיות דז"א, מלובשים תוך הג' בחי' פנימיות נה"י דאמא.

ודע, כי כשאנו אומרים שעלה ז"א בחיצוניות נה"י דאמא, אינו בפעם א', רק תחלה בסוד עיבור, בבחינת חיצוניות, ואח"כ ביניקה, בבחי' אמצעיות, ואחר כך בגדלות, בבחי' פנימיות, ונמצא, כי ג' בחינת פנימיות ג"ר דז"א, הלבישו ג' בחינות דחיצוניות, לג' תחתונות דנה"י דאמא, ואח"כ חזר לעלות, ומלביש ג' בחינות פנימיות ג"ר דז"א, לג' בחי' פנימיות נה"י דאמא, ע"י ג' בחינת:

הנחות ומראה מקומות

(ג) פרק זה נתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ט"ז בשני מקומות עד ד"ה ודע כי בחיותן אב"א נתבאר מן אות ע"ט עד אות פ"ה, ומן ד"ה הנ"ל עד

סוף הפרק נתבאר מן אות ק"ג עד אות ק"ט, ועיין שער המלכים פרק י' ושער או"א פרק ז' ושער אנ"ך פ"ו.

וכשנכנסים המוחין דחיה, שהוא בינה דאבא, שהוא ראוי להוליד, יכולין אפילו בהזדווגם למטה במקומם, לחזור פב"ם, כנודע. ואז נותן בה בזווג גמור, טפת חסדים דע"ב דיחיד"ן, שהוא ע"ב אמיתי, כי היא לקחה כבר הגבורות דע"ב ע"י ז"א ואמא פב"ם, אך לא בזווג גמור, אך עתה נותן לה בזווג גמור החסדים דע"ב, ואלו הן נשמה אמיתית, וזה נקרא זווג גמור. אך רי"ו אב"א נקרא זווג שאינו גמור, כי אינה רק לעשותה כלי.

ונמצא כי אותו הרי"ו, הוא אותו רוחא דשדי בגוה, שהם החסדים זכרים, מבחי נר"ן. אך טפת החיה אינה נשארת בה, כי הוא כח זכר גמור. לכן הרי"ו הוא בנימין. בן ימין, כח זכר. ונקרא בן אוני, כח נוקבא, כי היא מן הנשמה, בינה, נקבה.

אח"כ, חוזר לקחת נר"ן וחיה יותר עליונים, מאר"א. עלאין עצמן, ולא מיש"ס ותבונה. וצריכין לחזור אל קטנות וגדלות ב' יותר עליונים, והבן זה. ואחר כך, לוקח מאריך עצמו, ואז נשלם לו בחינת יחידה. והבן זה מאד.

דרוש ח

(ס) כבר כתבנו, כי ג' כלים, הם נקראים חצוניות. ולהם ג' מקיפים, וכל זה נקרא חצוניות. וג' נשמות פנימיות, הם נר"ן, וכנגדן ג' מקיפים. וממ"א תבין, כי גם המוחין, שהם נקרא פנימיות הכלים, יש בהם ע"ד הנ"ל, פנימים ומקיפים. וכנגדם יפנה, וברכת אשר יצר, והרי הם ה"י בחי, ט' פנימית: (הם) ג' כלים, ג' מוחין, ג' נשמות, וט' מקיפים להם, ער"ו.

גם תבין ממ"א שכתבנו, כי המוחין התחתונים, נעשין כלים אל העליונים. וכן מראש אצילות, עד סוף העשיה, כלים העליונים, הם מוחין לתחתונים, יען היות הכל בחי כלי, ואין הפרש, רק שזה פנימיות, וזה

אותו המדה של י' מלכיות הנ"ל, נעשו י"ס, כנודע מא"ב דאטב"ה. והרי עתה הם אב"א, אך עדיין אין בה רק נפש זרוה, כי הרי היא עדיין מן החוזה ולמטה, ששם היא בחינת הרוח. כי עד החוזה עומדת היסוד דבינה, הנקרא נשמה כנודע. גם כי הרי אינה לוקחת מהבינה עצמה, אלא מן הו"א עצמו, הנקרא רוח, וגם שהיא למטה מהחוזה כנ"ל, שאין שם בו"א עצמו רק רוח, ולכן לא הגיע אליה רק רוח שלה, כי הנשמה שלה, ניתנה למלכות של ז"א (צד הבין שבו) עצמו כנ"ל.

ואח"כ יצאו המוחין, וניתנו אליה עצמה, ואז נגדלה היא כל האחור, כי כבר יש בה נשמה כמזהו. ודע והבן מאד, כי אז כל בחי מלכות דו"א עצמו, שהוא ב"ן שלו, כנזכר במ"א, הוא דוגמת בינה עליונה, והיא דוגמת תבונה, וכל אחוריים שלו ננסרין, וניתנין אליה, ועי"ז נשלמה, כי היא דוגמת התבונה, הנעשית פרצוף גמור, בהתחברת עם הבינה. והנה הכלים הם ננסרין ונדבקין בה, כיון שהנשמה נכנסת בה, שהיא נשמת הכלים הננסרים, שהוא ב"ן דו"א, אורות וכלים, והבן זה מאד.

והנה עד עתה, יש בו"א ובנוקבא מוחין דנשמה, ואז נק' כבר גדול, כי בעוד שיש בו רוח, נקרא זעיר, ובלוקחו נשמה שבו, נקרא גדול, שהוא בן י"ג שנים ולמעלה. אך עדיין אינו אדם ראוי לחופה, עד י"ח שנה, ואז נכנסת בו נשמה לנשמה, שהם מוחין דאבא, כי אין זווג ראוי להוליד, אלא מן המוח שהוא חכמה, הנקרא חיה כנ"ל.

ודע, כי בהיותן אב"א נזדווגו, ועלו למעלה בחיק אר"א, וחזרו שם פב"ם, ואז נתן בה רוחא דשביק בה בביאה קדמאה, והוא בחי טפת זווג גמור, בחסדים של נר"ן, מבין זמ"ה וס"ג, ע"ב ע"ב, הרי גימטריא גבורה, כי כל א' מאלו, אינם ע"ב ממש, כנודע. אלא בהתחברם ס"ג עם י' אותיות, ומ"ה וכ"ו, ורובע הוי"ה דב"ן, שהוא ע"ב דב"ן.

הנחות ומראח מקומות

(ס) עיין שער הכוונות דרושי תפלת השחר.

וממ"א תבין מש"ל, כי הקליפה העליונה דאצילות, היא נקראת טהרה דבריא, כי טהרה דבריא, היא נקרא טומאה דאצילות.

גם תבין היטב, ע) כי הרי אמרנו, שבחול אין עליה רק לפנימיות, שהם הנשמה והמוחין, והרי אנו רואים, כי גם בחול עולין חיצוניות ופנימיות, והענין הוא, כמ"ש במ"א, והוא, כי לעולם אין עולה היצירה אל הבריא, רק פנימיות ג"ר דיצירה, ולא חיצוניות. ואע"פ שעולין החיצוניות, הוא מניה וביה בעולם היצירה עצמו, אך אינו משתנה חיצוניות יצירה, להעשות בריאה. אך פנימיות יצירה, הוור להעשות בריאה, זה נקרא עלייה, משא"כ בחיצוניות. וכעד"ז מבריא לאצילות, ומעשיה ליצירה. אמנם יש שינוי בעשיה, (כי גם) שחיצונית דג"ר דעשיה, מלבישין לפנימיות מלכות דיצירה. ואעפ"כ אין זה עלייה, כי כבר ירדה מלכות דיצירה בעשייה, כנזכר שם, לכן עדיין חיצוניות ג"ר דעשיה, הם בעשיה עצמה, והבן זה היטב.

ואמנם בשבת, שעולין מעלות רבות, אז נמצאו כי כל עשיה, אף חיצוניות, חוזרין להיות יצירה, או בריאה כנזכר, ושמור זה היטב. (א)

וגם תבין, כי כיון שכל חיצוניות עליונות, ירדו להיות מוחין בתחתונים, שהם פנימיות, וא"כ כשתזרין לעלות בימי חול, חוזרין לקדמותן כשהיו. ונמצא כי אין עליית כלל בחיצוניות העולם, כי לא עלה מחלקם דבר, רק מהעליונים. משא"כ בימי השבת, אמנם צריך שתדע, מ"ש בסוד הקדיש, עולה כל העשיה ביצירה, וכן כל היצירה בבריא, (אך פ) (מלכות הנ"ל) נ"ל, כי אינם עולין רק פנימיות הנשמה לברם כנ"ל.

חיצוניות. וכן עד"ז באורות, מה שהוא רוח לזה, הוא נשמה לתחתון, ומה שהוא נפש לעליון, נעשה רוח לתחתון, וכיוצא בזה. אמנם מאורות לא נעשה כלים. וכן מכלים לא נעשה אורות.

אך אמנם זה שאמרנו, אינו רק באצילות לבד, כי משם ולמטה, כלים דאצילות, נעשה נשמה לבי"ע, והבן זה הסוד הגדול, שלכך אין בי"ע נקרא אלהות גמור, יען אפילו נשמתם, הם כלים לבר דאצילות, ולא אורות. אך להיותן מן אצילות, נקרא אלהות אשר שם. וזה ג"כ טעם גדול, כמה נבדלות בי"ע, מן האצילות, והוא, כי אור העצמות הנמשך מלמעלה, נשלם ומסתיים באצילות לבר, ואפשר שעד"ז, יהיה מבריא אל יצירה, ומיצירה אל עשייה.

גם תבין ממ"א, כי הי"א סמני קטורת, הנקרא קליפות נוגה, הנטהרת בעליה, כי הם חיצוניות, לחיצוניות מלכות דעשיה.

גם תבין משם, כי עיקר אחיזת הקליפות, היא בג"ת שבכל עולם. אמנם בשאר הז' ראשונים, יש גם כן קליפה, וכמו שיש עליית הקדושה, פנימיות התחתון, נעשה חיצוניות בעליון, ועי"ז מקבל הארה, ונמתק. כן בקליפות, הם עולין ג"כ עד"ז, פנימיות התחתון נעשה חצוניות העליון, ועי"ז נמתקין, ואינם נאחזין.

גם תבין טעם, היות י"ס דקליפה בעשייה, נגד א"א ואבא כו', ע"ש. גם תבין, ענין הקליפות של די עולמות אבי"ע, ובוה תבין, היות ז' מלכים, תחת כל בחי, בבינה, ובז"א, ובמלכות, ובסוים כל אחד ממנו, בג"ת שבהם, באחוריים, כי זהו נקרא תחת, כנזכר במ"א, ובמלכות דעשייה, נפשות, וביצירה רוחין כו'.

ה ש מ ש

(א) נ"ב צ"ע, כי לפי"ז נתבאר, שאין עליה כלל לפנימיות בימי החול, כי לא עלה מחלקם דבר, כמבואר.

הגהות ומראה מקומות

ע) עיין תע"ס שיעור ט"ז בסופו. ועיין בשער הכוונות דרושי תפלת השחר פ"ג. (פ) נ"א אך מלשון הנ"ל נראה (דפרי"י).

החצוניות הנקרא אחור, הוא קטנות, והבן זה, כי האמצעי אינו נקרא אחוריים, והיה בו אחור ואמצעי. ובבא הפנים שהוא גדלות, או מה שהיתה המלכות בסוד עיבור, לבד כלי א' באחור, כי בזמן שיש לו עיבור, אין לה מדה כלל, רק עטרת היסוד, שהוא חצי מדה שבו, ועתה נגדלה כיסוד שלו.

וזה כלל גדול, שתבין בו הכל, כי לעולם הפרצוף הב'. הוא חצי העליון, כנזכר במ"א. (ר) וכיון שז"א בסוד העיבור היה חצי מדה, וגם היא היתה חצי מדה, כי הוא ו"ק, (ובכללות ג') ונשארו ג' והיא (חצי) קצה ז', (ובצאת חציו שהוא חג"ת, כשהז"א בסוד יניקה, ונתגלה כולו. גם היא נתגלה כולה, שהוא מדה א', (ת"ת) בקצה א' שלם) שהוא כשיעור יסוד שלו, שהוא הקטן שבכולם, שאין בו רק ב' פרקין.

והבן זה היטב, כי בזמן היניקה חזרו להתתקן, כל מה שהיה טרם מיתת המלכים. שהרי הוא ו"ק מחוברות, והיא קצה הו' מתקון. ובהכרח כי בנקודות של המלכים, היה בהם ב' בחי', שהם פנים ואחור עכ"פ, ולכן אלו הב' בחינות אינם נחסרים משום פרצוף שבעולם. ועתה צריכין להתתקן ג"ר דז"א. וט' אחרונות דמלכות, שמעולם לא באו אפילו בזמן המלכים, ואלו באים בסוד תוספת. ועתה באים מעורבים ומתוקנים עם מ"ה ובין בגדלות כי בקטנות כולם דב"ן, כנודע כי ז' מלכים כולם מבין היו. גם ש) אחר התיקון, לקחו כל א' מהם מ"ה ובין כנודע, ואז נשלמו.

והבן זה היטב, כי אין מ"ה בקטנות כלל, רק בגדלות. והוא מ"ה, כל י' דיליה ודיליה, ובין, ג' דיליה, וט' דיליה. (ת) והנה א"א ועתיק, הזכר לקח כל המ"ה.

הנהרות ומראה מקומות

(ש) ג"א אמנם (דפו"י) וע"י בתע"ס שיעור ח' אות י"ט באור פנימי ד"ה זוג דכורא דעתיק. ובאות ל"א באור פנימי ד"ה ואריך לוקת.
(ת) מכאן עד ד"ה ויען היות נתבאר בתע"ס שיעור ח' אות כ"ה כ"ו.

אך החיצוניות לא עלה, רק מה שהיה קודם הקריש לבד. וראייה לזה, שהרי העמוד שבין עולם לעולם, היא כנקודה בעולם, ואיך כל העולם יעלה דרך אותו עמוד, ויתורץ במ"ש, שאינן עולין רק הנשמות דרך העמוד, כנזכר פרשה ויקהל, ופרשה ויחי.

וצ"ל ולתרוץ מ"ש במ"א, כי אין חיצוניות העולמות עולין, דא"כ היינו רואין בעינינו עלייתן, אך כיון שאין עולין רק הפנימית של קליפת נוגה, להיות חיצונית לחיצוניות מלכות דעשיה, אך כל שאר הקליפות והחומר, נשאר במקומם. וראיה לזה, שהרי נשאר חלל ביום השבת, בין הקדושה לקליפה ולעוה"ז, י"ד מדרגות (צ) כנודע.

ונמצא, כי הנשמות עולין, עשיה ביצירה, ויצירה בבריאה, ובריאה באצילות, והכל נכלל באצילות.

גם ענין אב"א הנזכר במ"א שעולין למעלה להזדווג, מובן כנזכר במ"א, ענין עליית מ"ן, כי הנה למטה הם בזמן היניקה, ואינם ראויין לזווג, כי חסר כלי הפנימי שלו ושלה, ואז נקרא אב"א. והנה הכלי הפנימי שלהם, עדיין הוא לעילא באו"א (ק) וכשנסתלקו המוחין, גם עלה הכלי הפנימי, ולכן עולין שם. והנה"י דאמא, כלים הפנימית, מועילין להם, ומזדווגים, בסוד אמא אוזיפת מנהא לברתא, ועדיין אינם ראויים שירדו המוחין למטה, ולכן עולין, ונמצא כי בעת עלייתן להזדווג, אין להם רק אחוריים לבד, והבן זה.

וממ"א תראה, שאין נקרא אחור, רק החיצון מכולן. ולעולם אין בהם רק ב' בחינות לבד, או חיצון ואמצעי, או אמצעי ופנימי. ותמצא כי בזה תבין סוד הנסירה, שנותן בה הדינין שהם האחוריים, כי תחלה היה בו

(צ) עיין תע"ס שיעור ט"ז אותיות צ"ג צ"ד צ"ה.
(ק) ע"י שער עקודים פ"ח ושער מ"ן ומ"ד פ"א.
(ר) עיין שער דרושי הנקודות פרק ב', ובתע"ס שיעור ו' אות ז' באור פנימי ד"ה צמצום ב' אחר בא"ק.

לבד, שהם בינה וגבורה, כנוכר במ"א בענין שופר, אז נמשך לה שם ב"ן שלה, כנודע כי בינה וגבורה של ז"א, הם ב"ן כנ"ל, ואז בשלם יסוד ומלכות שבה.

ועדיין חסרה הארת שם מ"ה, ואז ניתנו בה האחוריים של החיצונים דעיבור, ונעשה פנימית בה, והרי נשלמו בה ג' חלוקות: יסוד, ומלכות, ודעת שבה, שהם איברי ההולדה, שאינם נעשים אלא ממ"ה. ובחזרתן פב"פ, נתן בה בזווג א', שם ב"ן בבחי' הגדלות, ונשלמה. ואח"כ בזווג הב', נתן לה המ"ה שהם החסדים, לצורך נשמות.

אך דע, כי הדעת אינו כשאר ספירה, כי בעיבור לא יש דעת, לא בו ולא בה, לכן אין בו רק ב' דעות אף בגדלות, א' דיניקה, וא' דגדלות, וכן בה ב' דעות לבד. וכיון שהוא נקרא פנים, והיא נק' אחר בערכו, א"כ נמצא, כי דעת דיניקה שלו, יהיה כמו דעת דגדלות שבה, ואח"כ בשבת, חזר א' הוא לעלות יותר מבחול, ולכן לוקח הוא דעת פנימי וחיצון ממש, כמו של אבא. ונתן הפנימי שלו דחול, לנוקבא בשבת, ואז החיצון של הנוקבא דחול, נתן בבריאה, והפנים דחול, נשאר בה חיצון. והפנימי דחול דז"א, לקחה בה לפנים, באופן, כי לעולם לא היה בה, רק ב' בחי': דעת דיניקה, וגדלות. כי העובר אינו מזדווג, והקטן מזדווג, אלא שאינו מוליד. (ב) ואע"פ שאמרנו, שאף בה יש ג' כלים, אינם בזמן א' רק הדעת דחול ושבת ביחד, הם ג' כלים.

ונמצא, כי בזמן הנסירה, היא לוקחת הגבורות מז"א, והוא נשאר רק מהחסדים, ולוקח הוא הפנימית, ונראה לי, כי נר"ן נקרא פנימית העולמות, וגם במ"א ע"ש, כי ציצית קטן, קטנות, שהיא עשייה שביצירה, וציצית גדול, גדלות שביצירה, ובמקום אחר נתבאר כי שניהם נקראו חיצונות שביצירה.

ובמ"א ע"ש, כי כל מה שנותן הזכר לנוקבא בעת הנסירה, גם מה שניתן לה מאמא, אינם רק הגבורות, הם נקראים אחוריים. ויש

הנוקבא לקחה כל הב"ן, להיותה נמתקת, ואינה צריכה אליו. אך מאר"א ואילך, הוצרכו הזכרים ליקח תחלה הב"ן של נקבה, אפילו הקטנות בה, כדי למתקן, ואח"כ ניתנו אליה לגמרי, ונשאר בהם שרשו מן הקטנות. ובגדלות לוקח ג"כ שלו ושלה, ואח"כ ניתן לה הב"ן לברו לפרצופה. והמ"ה הארתו לבד, שהם הארת החסדים לבד, ולא עיקרא, כי עיקרא נשאר בו. וההיפך בב"ן, כי עיקרו בה, ובו הארה בלבד, אך עכ"ו, כיון שתחלה לקחו, הרי יש לו שורש גדול ממנו, לכן דעתו שלם. אך הנקבה, אינה לוקחת מ"ה, רק הארתו לבד, ועיקרה מב"ן, ולכן דעתה קלה, אפילו בגדלות.

וכל זה המ"ה וב"ן דגדלות, נקרא תוספת המסתלק, ולא נשאר כי אם ב"ן דקטנות בשניהם, וזה בור"ג, כי באר"א לעולם נשאר בהם, כי כבר שם ב"ן שלם היה להם תחלה, בעת המלכים, כל י"ט. אמנם גם הם הוצרכו למ"ה וב"ן, עד"ו הנ"ל בור"ג, ועיקר מ"ה בזכר, והארתו בנוקבא, ולהיפך בב"ן.

וען היות חר"ב מבינה דמ"ה לבד, לכן שרשם דינים ולא רחמים, עם שהם מ"ה. ואפשר, כי מ"ה, בחכמת אבא ובחכמת אמא, וב"ן, בבינת אבא ובבינת אמא, וכן יהיה בז"א.

ונחזור לענין, כי ביניקה נשלמו כבראשונה, ואז לא היה לכל א' מהם, רק ב' כלים, שהם: אחר, ואמצעי, ובבא הגדלות, לקח ז"א כלי הפנימי הג', ואז הגדיל את הנוקבא מאחוריו, פרוץ גמור עד כנגד החזה, שהוא חצי שיעורו כנ"ל, והרי נשלמה כמוהו, עם היות חצי שיעורו.

ועדיין חסר ממנה, נקודת יסוד ומלכות שבה כנודע. וכ"ז בארנו במ"א וע"ש היטב, וזה, לפי שעדיין אינה שלימה כמוהו, רק חציו, דוגמת זמן יניקתו, וחסר ממנה כלי הג' הפנימי של אותן ב' בחי', וגם מן הדעת שלה לא היה תוספת גדלות, רק כבזמן הקטנות. וכשנסתרה, שהוא שלקחה היא המוחין הציים

הגהות ומראה מקומות

(א) עיין שער השמות פרק ד'. (ב) עיין שער הפרצופים פרק א'.

גבורות באחוריים דזכר, ויש גבורות במוחין ג"כ, ושניהם ננסרין, וניתנין אליה. נראה מזה, כי הפנימית הם המוחין, ובהם ג"כ בחי גבורות ב"ן, הניתנין אליה. וכן עד"ו בכלים מבחורין, והוא נשאר במ"ה. ועיין במ"א היטב, ענין הגבורות, והחיבוק בימין ובשמאל, והווג, וכמה מיני חסדים, וכמה מיני גבורות הם. והענין, כי בחינת החצונות והאמצעית שבנ"ה, הם תרי פלגי גופא, שהם גוף א' לבר, כי שם ראש הנוקבא א' לבר. וזו"ן משתמשין בהם, וכותל א' לשניהן. אך בבואם החסדים, או הנ"ה נפרדין זה מזה, כי נעשה בזכר בחי ה"ג הפנימית, כי אז הכותל ההוא לו לברו מן החסדים, ולכן נחלקים נ"ה. ולה כותל א' לברו מן הגבורה, והם מחוברים נ"ה לבחי ראשה. והנוקבא לעולם הוא סוד אחוריים של הזכר, והזכר הוא בחינת הפנים, אף בהיותם אב"א והבן זה.

בב"ן יש חו"ג. וכן במ"ה. ואפשר כי חו"ג דמ"ה, הם המוחין מצד אבא. וחו"ג דב"ן, הם מוחין דמצד אמא. או אפשר, כי הגבורות דמ"ה וב"ן, נעשין חו"ג דב"ן, והם המוחין מצד אמא. כנזכר בסוד ציצית. חסדים דמ"ה עם חסדים דב"ן, נעשו חו"ג במוחין מצד אבא, וזה יהיה יותר נכון.

או אפשר שכל הקטנות דב"ן לברו, והגדלות מי"ס דמ"ה, ומג"ר דב"ן, ועד"ו, יהיה ג' ספיקות אלו בנוקבא. כי תחלה היה בה. כתר שבמלכות דב"ן, ואח"כ נתוספו בה ט' אחרונות דמלכות דב"ן, וכל י"ס דמלכות דמ"ה, ומשניהן נעשית. ובוה ג' ספיקות עד הנ"ל בנ"א.

והנה שם ב"ן, שהם ה"ג, מהארתם נבנית נוקבא דנ"א, ומכח עצמן נעשה, האי רוחא דשדי בגווה, נפש שבה, ביסוד שבה, כלי המין. נראה שהמלכים שמתו, שהם המין שעולין, ונתקנו בשרשם דב"ן, ביסוד דנוקבא. וגם שורש מ"ה דחסדים, ביסוד ז"א של הזכר. והוא רוחא דבה. (ו) והוא הכלי אל טפת של הזכר, הבא מחסדים חדשים שבכל זוג, ומחחסדים דיסוד דילי נעשה לבוש אל החסדים החדשים, מסוד אל"ה, כלי אמצעי דחסד דנ"א, כנדע כי הטפה מתחיל מחסד ראש הר"ק, ואינה נמשכת מדעת העליון שבמוח, זולת ליחידים כנדע.

גם ג) ענין יסוד אבא, שבתוך רישא דז"א, הוא דעת פנימי דז"א. ובמ"א כתבתי, כי העליון מחברו נעשה מקיף אליו, כי המוחין דר"ק דגדלות, הם מקיפים למוחין הפנימית דקטנות ויניקה, ועיין במ"א.

בעיבור ויניקה נתקנו ד) ר' ראשונות דז"א, מז' מלכים דמיתו. ובמוחין דגדלות, נתקנו ג"ר בסוד תוספת, ולכן המוחין מסתלקין ובאין בכל פעם, בסוד תוספת, כי הג"ר הם המוחין דגדלות, והבן זה היטב. אך נוקבא, לא בא לה תחלה, רק נקודת הכתר שבה, וכל התיקונים הם באים בה, ואח"כ שאר הט' כולם באים בתוספות בפעם א', בלי צורך עיבור ויניקה ומוחין כז"א, אלא נעשה הכל בפעם א'.

וגם תבין, כי שם ב"ן שמשם שורש קין, בהיותו שם ברעת ז"א, נותן טפה בסוד זוג ממש, והם גבורות זכרים. והיוצאין לתיקון פרצוף נוקבא הם נקבות כנ"ל.

ונ"ל ה) כי מ"ש הנזכר לעיל, שג"ר דב"ן

הנחות ומראה מקומות

(ה) עיין שער הצלם פ"ד.

(ו) נ"א דביה (ש"ש).

(ג) נ"א גם ע"ש כי יסוד (כת"י).

(ד) נ"א ז"ת דנ' מלכים דמיתו (כת"י).

וגם כי הנשמות באים מן העצמות, וגם מפנימית הכלים.

גם תבין, איך יש נשמות מקטנות, ומיניקה, ומגדלות. שהם: תנאים, ואמוראים, וכולם מהתפשטות המוחין עצמן, שהם החו"ג, בגלוי ובמכוסה, ובירידה ובעלייה, כנודע אצלינו.

גם תבין, כי נשמת בני אדם, עולה בסוד עיבור ב', מבן י"ג שנה, ואז מתקנים לו המוחין, שהוא הנשמה שלו, היושבת במוח. הרי כי המוחין הם הנשמות שבתוך המוח, ולא המוח עצמו, אף הוא גדול מבן י"ג שנה. ומה שעולה, הוא הנפש, או הרוח, כדי להמשיך הנשמה.

דרוש ט

(ח) נלע"ד, מ"ש במ"א, כי ג' מיני מוחין הם. דע, כי עיקרם הם ב' לבר. והם: מוחין דעיבור, ומוחין דיניקה. וב' בחי' אלו, נקראים בחי' א', לפי שכולן שמות אלקים, וגם לפי שבעיבור לא היה דעת אל העובר, כי אם ביניקה, אך עיקר מוחין שלמים דאלהים, הם מיניקה. ויש בהם י"ס שלימות דמוחין דאלהים, אך הכלי שלהם אינו, רק מבחי' ו"ק לברם. הרי הם כלים, ועצמות, ומוחין דאלקים, ע"ס, וכל זה נקרא חיצוניות, עם שהם כלים ומוחין. ועוד יש מוחין שלימים די"ס דהויות, וכשאלו נכנסין, גם כלים שלהם נגדלין, ונעשים י"ס שלימות. והמוחין והחו"ג, הם המגדלין את הגוף, נמצא, כי אלו הג' ראשונות דזעיר אנפין, הנקרא מוחין דיליה, בבואם, נגדלים גם הכלים עצמם, ונעשין י' כלים עצמם. (ט) (המגדילים את הגוף יחד. וע"כ)

ואלו הג' מוחין, הם ג' קוין, ונכללים מי"ס ומתפשטין בכל הגוף שלו, ונגדל. ואלו הם מוחין הבאים בסוד תוספת, שהם הכלים והמוחין דגדלות, שארכם י"ס, ומתפשטין בפנימיות ז"א, והם בחי' פנימיות שלו. נמצא, כי בעיבור ויניקה, יש כלים דג'

ומגבורות דיסוד דיליה, נעשה לבוש אל הגבורות חדשים, זו"ס שנקראו כלים, כי הם לבושים, עם שהם יותר גדולים ושרשים אל החדשים, בסוד כנשר יעיר קנו, בסוד אמא על בניה. וזה כלי דיליה, משם נמשך ב"ן הפנימי, דעת דיליה, (ז) כנודע כי כ"כ שקול פנימי דיליה, כמו אמצעי דיליה. וב' מלבושים אלו, נעשו מלבוש א' שלם אל הנשמה, הכוללת חו"ג.

וצ"ע, כי כל הנשמות מחו"ג שבדעת באים, והם בחי' דמוחין, והרי בחיצוניות עיבור ויניקה ומוחין, וכנגדם בפנימיות, שמשם באים הנשמות. ואפשר כמ"ש בדרוש חברים שלנו, כי החו"ג דטפת קרי הם לבושים אל הנשמות.

גם תבין, כי הפנימי הוא בחי' האורות והעצמות, שהם הויות מנוקדות בזכר כנודע. וחצוניות הם הכלים, שהם הויות בלי ניקוד כנ"ל. ומהפנימית הנ"ל, נמשך זווג נשמות, ומהחצונית הנ"ל, נמשך זווג חיות העולמות, והנלע"ד לתרץ מ"ש במ"א, עמ"ש פה, כי הכלים הם ב' בחי': חיצוניות, ופנימיות, שהם: הגוף, והמוח. והגוף יש לו עיבור יניקה ומוחין, שהם תחלה נה"י, ואח"כ ו"ק, ואחר כך הראש, ג"ר. ואותו הראש נקרא מוחין דחיצונית, והם ג' בחי' הכלים. ובנה"י דעיבור שהם כלים, יש מוחין דקטנות דעיבור, והם פנימית הכלים. ובו"ק דיניקה, יש מוחין של יניקה, והם פנימיות הכלים. ובמוחין דגדלות דחיצוניות, שהם ג"ר, ג' חללי דגולגלתא, יש בהם מוחין דגדלות, והם פנימיות. והרי יש חיצוניות ופנימיות, בכלים. והעצמות ג"כ יש בו פנימיות וחיצוניות, שהוא אחר ופנים, כנזכר במ"א, שהם: הויות בניקוד, ובלתי ניקוד.

הנה נשמות באים, מהעצמות פנימיות, ומפנימיות הכלי, זה הנשמה, וזה לבוש שלה. ונמצא, כי המוחין שהם פנימית הכלים, הם לבושי הנשמות, כנזכר במ"א. וכזה יצדקו ב' החלוקים, כי המוחין הם פנימיות, והם כלים,

הגהות ומראה מקומות

(ז) עיין שער השמות פ"ד. (ח) עיין לעיל פרק ד'. (ט) נ"א ל"ג המוסגר (כת"י).

הם שלימים בי"ס שבהם, מצד חכמה דו"א. תוך י"ס שלימות, מצד בינה דו"א. וכאשר אלו נכנסין תוך ז"א שבז"א עצמו, שהם ז"ת שבו, אז נשלם כללות הפרצוף, ונקרא גדול. וכבר ידעת, כי בתי גוואי, הם או"א. נמצא, כי כל בחי' חו"ב, נקרא פנימי. העולה מכל זה, כי ז"א שבז"א, שהוא ז"ת שבו, הם כלולים מי"ס, והכלים הו' האלו, עם המוחין שלהם, נקרא קטנות, ונקרא חצוניות. וחו"ב שבז"א, שהם ג"ר שבו, הנקרא מוחין דגדלות, ומתלבשין ז"ת שלהם, בז"ת הראשונים, הנקרא ז"א שבז"א. וג"ר שבהם נשארין מגולים, דוגמת עתיק, תוך א"א. וזה נקרא פנימיות.

ומחו"ב דו"א, מכל י"ס שלהם, נמשכין הנשמות. וזו"ת דו"א עצמו, הנקרא קטנות, נמשכין חיצוניות העולמות. ויש עצמות אורות בפנים של כל זה. ונמצא, כי הנפש ורוח דו"א, הוא בז"ת. ונשמה, ונשמה לנשמה, הם בג"ר שבו, המתפשטים תוך ז"ת שבו, בבחי' כלים ומוחין כנ"ל, וכן עצמות הנשמה והחיה כו', מתפשטין תוך ר"ן דעצמות. ונמצא, כי יש עי"מ בז"ת דו"א, הנקרא חיצוניות. כנגדן עי"מ בג"ר שבו, הנקרא פנימיות.

ובאולי נוכל לומר, כי חו"ב דו"א, הם עיבור ויניקה דילהון. ומכתר דו"א, נמשך להם מוחין אחרים המתפשטים בהם, כנודע כי כפי שהוא בכללות העולמות, כן הוא בפרטות, בכל פרצוף ופרצוף, מיניה וביה.

נמצא, כי הי"ס דכתר, וי"ס מחכמה, וי"ס טבינה, שהם ג"ר דו"א, מעולם לא היה בהם פגם מיתת המלכים, ולכן באים עתה בסוד תוספת תמיד, ומסתלקים וחוזרים. והי"ס דחכמה, והי"ס דבינה דו"א, הם לעולם מתלבשים בז"ת דו"א, בסוד צ' דצלם מוחין פנימים. והג"ר שבהם, נשארין מקיפים, בסוד מוחין, בסוד ל' דצלם. (י) וי"ס דכתר שבו, מקיף למקיף, והם ׀ דצלם. וכ"ז נקרא מוחין דגדלות, ר"ל ג"ר שבז"א. ולפי שהם מתלבשין

כליל בג', או בו"ק לבד, ובתוכם מוחין דאלקים פנימיות. ובגדלות, כלים ומוחין דהיות, פנימיות מכולם. והם ג' כלים, וג' מוחין, וכ"ז נקרא כלים, חיצון ופנימי, כי הכלים ומוחין דעיבור ויניקה, נקרא חיצון. וכלים ומוחין דגדלות, נקרא פנימי. ובתוכם העצמות מתלבש אח"כ, נפש ורוח בכלים ומוחין דעיבור ויניקה, ונשמה בכלים ומוחין דגדלות.

ועיין היטב במ"א, איך כל בחי' דאלקים, מוחין דיניקה, הם חיצוניות, כללות העולמות. וכל המוחין דגדלות, הם היות, והם הפנימיות. גם נתבאר, כי הזווג החיצון, הוא מבחי' אלקים. וזווג הפנימי, הוא לצורך מוחין דגדלות, שהוא פנימי.

העולה מכל זה, כי בכל י"ס יש בו ב' בחי', אם ג"ר, שהם סוד או"א שבאותו פרצוף, ובהכרח יש בהם י"ס גמורות. ואם בחי' ז"ת, שהוא ז"א של אותו פרצוף. וכמו שאו"א של האצילות, מתלבשין בז"א דאצילות, כן בכל פרצוף בעצמו מיניה וביה, ג"ר שבו יש בו י"ס גמורות, ומתלבשין תוך ז"ת שלו. ולפעמים ז"ת של ג"ר הכוללים י"ס כנזכר, הם מתלבשים תוך ז"ת עצמן ממש, של הפרצוף ההוא. וז"ס ק"ש, מוחין דר"ק דקטנות, ר"ל ז"ת דחו"ב של הפרצוף ההוא. ופעמים נכנסים אף הג"ר של המוחין בעצמן, ואז נשלם הפרצוף להתגדל ויש לו מוחין שלימים, כי לעולם בחי' ז"ת נקרא קטנות.

ונמצא, כי עד שיכנסו ג"ר, שהם המוחין חו"ב עצמם, של הפרצוף ההוא עצמו, נקרא קטנות. ואז נקרא גדול, דוגמת או"א של כללות האצילות, שהם גדולים תמיד. ואינו נקרא קטן, אלא ז"א דכללות דאצילות.

וכן בפרצוף עצמו דו"א, כל זמן שאין בו"א דכללות דאצילות, רק ז"ת שבו, שהם ז"א שבז"א, נקרא קטן. וכאשר יש בו ג"ר שבו, שהם בחי' או"א דו"א עצמו, אז נקרא גדול. כי לעולם יהיה כלל זה בידך, שהג"ר אין בהם חסרון, להיות נקרא קטנים, ולעולם

הגהות ומראה מקומות

(י) עיין שער הצלם פ"ד. ועיין בשער הכוונות דף ע"ז ע"א.

תוך ז"ת, נקרא פנימית דז"א. אך הז"ת עצמם נפרדין, וכולם שוין במעלתן, ואין זו נעשית מוח לאחרת, וכולם סוד יניקה.

והמלכות שבז"א, היא ג"כ י"ס אחרות, והם האחוריים של ר"ק דז"א, הנקרא יניקה וקטנות. והבן היטב, כי להיות בחי' מלכות שבז"א נקרא אחוריים, וניתנין אל הנוקבא בבחי' פנימית, כי המלכות דז"א עטרה שבו, היא פנימית דנוקבא. והרי הם [ג'] בחי' י"ס חיצוניות כלים דמלכות שבו דז"א, אלו נקרא אחוריים ממש, הניתנין אל הנוקבא בעת הנסירה, ובכחן נגדלת, כי נעשה לה המוחין, שהם בחי' הג"ר שבה, שהם בחי' אחוריים אל ז"א. ועוד בחי' אמצעי דז"א עצמו, י"ס דרו"ק דיניקה. ועוד בחינת פנימית הכלים של י"ס דחור"ב שבו, המתפשטים בתוכו כנ"ל. והרי ג' בחי': חיצון, אמצעי, ופנימי, דכלי דז"א, שהם: מלכות דז"א, וז"א דז"א, ואר"א דז"א. וכ"ן בחי' הכלים, וכנגדן בעצמות, נר"ן. ומלכות דז"א, נעשים חיצונית אחוריים לו. וז"א דז"א הוא העיקרי שבו, הנקרא אלקים, שהוא הז"א עצמו, והוא אמצעי. ואר"א שבו, הם הפנימית בתוכו, כדי להחיותו. ולכן הנשמות אינם נמשכין, אלא בהיות ז"א כלול בי"ס שלו לגמרי, שיש לו ג' מוחין מע"מ כנ"ל.

ובזה תבין, כי אלהים דעיבור, הוא נפש מלכות דז"א. ואלקים דיניקה, הוא רוח דרו"ק דז"א עצמו. וע"ש זה נקרא הז"א אלקים, כנדוע כי אלקים דעיבור, הוא מלכות שבו. ולכן עיקר הז"א, הוא אלקים, בחי' ר"ק שבו. והמוחין ג"ר, נקרא הו"ה.

ואלו הם בחינת צלם שיש בז"א, א' צלם אלהים, וא' צלם הו"ה, כי אלקים דעיבור הוא מלכות שבו, והוא בחי' כתר דנוקבא, כנדוע כי הם בחי' א' עטרא וכתר, עטרה לו וכתר לה. וסוף סוף נמשך לה כל הבחינה.

והבן זה היטב, כי אחר הנסירה דיי"ס דכתר שלה, ניתנים בו כל גבורות הזכר, כנדוע וכנזכר בכונת ב' ימים דר"ה.

דרוש י

(כ) דע, כי בכל עולם מאבי"ע, יש בו עצמות וכלים. והעצמות נחלק לה' בחי': נרנחי פנימיים, ובי' מקיפים: חיה, ויחידה. וזה נקרא עצמות האורות, וזה העצמות מתלבש תוך הכלים. וכמו שהעצמות נחלק: לפנימי, ומקיף עליה, ומקיף גדול מהפנימי. כן הכלים, נחלקים לב': חיצון, ופנימי, והחיצון (ל) גדול מהפנימי. אלא שאח"כ, ע"י דביקות אוה"פ בכלי הפנימי, מזדכך יותר מהכלי החיצון.

והנה מכלי החיצון של העולם ההוא, מסוד זווג כלים החיצונים הזכרים, עם כלים החיצונים הנקבות, יוצאין טפין וניצוצין, ונעשין מהם נשמות המלאכים, שבאותו עולם. כי מה שהוא בחי' כלים חיצונים דיי"ס שבאותו עולם, יספיק לעשות בחי' נשמה, של אור ועצמות, אל המלאכים שבאותו עולם. ונשמה זו של המלאכים, מתלבשת תוך רוח ונפש וכלים של המלאכים עצמן, והבן זה.

ומבחינת הכלים הפנימיים של העולם ההוא, בסוד זווג כלים הפנימיים הזכרים, עם כלים זווג הפנימיים הנקבות, יוצאין טפין וניצוצין, ונעשים מהם נשמת בני אדם הצדיקים עצמן.

אמנם המלאכים אינם כמו בני אדם, כי ענין המלאכים ישנם בכל עולם ועולם, וע"כ אותן הניצוצין הם בחי' נשמה לעולם, לאותן המלאכים שבעולם ההוא, ורוחם ונפשם וגופם הם בחי' אחרות. אמנם נשמות הצדיקים, כוללים כל הדי' עולמות, וע"כ אותן הניצוצין אינם שוין, כי הניצוצין הבאים מעולם הבריאה,

הגהות ומראה מקומות

(א) עיין שער השתלשלות עד אות קס"ה. (ב) עיין שער השתלשלות י"ס דרך עגולים פ"ג ושער עקודים פרק ב'.

(כ) עיין שער השתלשלות י"ס דרך עגולים פ"ה. ושער הפרצופים פ"ב. מכאן עד ד"ה ונחזור לענין נתבאר בתע"ס שיעור ט"ז מן אות קס"ו

עצמן פנימית העולמות, רק הכוונה לומר, כי מהחיצוניות י"ס שבכל עולם, נמשכים ונעשים נשמות המלאכים. ומפנימיות, נעשה נשמות בני אדם והבן זה מאד.

נמצא א"כ, כי העצמות אע"פ שנחלק לב', עכ"ז אינו בפנימית אלא חלק א' פנימית, תוך ב' בחי' הכלים. וחלק הב', מקיף ע"ג ב' בחינת הכלים, מבחוץ לכלם. אכן תוך הכלים, לא יש רק אור אחד לבד, והוא תוך כלי הפנימי, ולא תוך החיצון א', ותוך הפנימי א', אלא אור א' אר"פ לבד, תוך כלים פנימיים, והכלים הפנימיים תוך כלים החיצונים.

גם דע, כי כמו שהעצמות נחלק לב', וכל חלק מהם נחלק לחלקים רבים, כן הוא בכלים. והענין, כי אר"פ נחלק לה' בחי': נרנח"י ואור החיצון נחלק לב', שהם: יחידה, חיה, כן היה בכלים, והענין, כי הנה הכלים פנימיים, יש בהן ג' חלקים: חלק א', שבו מתלבש נפש האר"פ. וחלק ב', שבו מתלבש רוח אר"פ. וחלק ג', שבו מתלבש נשמה אר"פ. אמנם נגד חיה יחידה פנימיים, אין עוד כלים. והטעם, כי ג' כלים יש, נגד ג' עולמות: ביי"ע, שהם עצמן נר"ן שבהם, אך נגד ס' חיה ויחידה, שהם כנגד אצילות, אין עוד כלים, כי אין שם קליפה, ונדע כי אין הקליפות, אלא ע"ג הכלים.

גם חלק חיצונית הכלים, נחלק לג' חלקים אחרים, הם: בחי' עיבור, יניקה, ומוחין. כמ"ש בע"ה. והאמת הוא, שמן הראוי היה שחיצונית יהיו ב' חלקים לבד, כנגד ב' אורות מקיפים, אלא במ"א כתב בפ"י, שג' בחי' עיי"מ, יש בחיצונית לבדו, כמו שיש בפנימית. ואמנם מה שנשאר לנו בספק, הוא מ"ש מכאן ואילך, והוא, כי יש ב' פירושים: א', שנאמר, כי ו' בחי' הכלים, שהם ג' כלים פנימיים, וג' כלים החיצונים, אפשר שהם א' לא, ד"ל כי מבחוץ יש כלי א' חצון, וכלי א' פנימי בתוכה, ושניהן בחי' עיבוד. ותוך זה,

נקראים נשמות הצדיקים. וניצוצין שביצירה נקראו רוחין. וניצוצין של העשיה, נקראו נפשות.

ואל תטעה שהכלים הפנימיים מזדווגים לבדם, כי זה לא יתכן, אך הכוונה, כי לזווג המלאכים, אין הטפה נמשכת, אלא מחצוניות הכלי, ולא מפנימיים. אך לזווג נשמות הצדיקים, נמשכה הטפה מן הכלים הפנימי עצמן. אבל לעולם א"א, שידווגו הכלים הפנימיים, בלתי החצונים, וימשיכו טפין, כי זה א"א. אבל להיפך אפשר, כי ידווגו כלים החצונים, וימשיכו טפה מזה לזה. והפנימי כאשר לא ימשיך טפין, לא יקרא זווג שלם.

ע"ש במ"א מ) כי המלאכים נעשים מהנשיקין, ובני אדם מזווג גמור. כי הנשיקין, הוא התדבקות כלים החצונים, אע"פ שיוצא אר"פ שהוא ההבל, אך עכ"ז, אין שם טפת מוחין דכלים פנימיים נמשכין, אך לבני אדם, נמשכים טפת כלים פנימיים ממש.

הנה דוגמא שאמרנו, כי מן הניצוצין שיוצאין מהכלים החצונים של עולם ההוא, נעשין ממנו נשמות המלאכים עצמן, כער"ז הכלים החצונים בעצמן, של האצילות, כאשר יורדין אל ג' עולמות תחתונים דבי"ע, נעשים ממש בחי' נשמה של עצמות אורות ההם, של העולמות עצמן. ורוחם ונפשם של עולמות ההם, הם לבושים אל הנשמה הנ"ל.

(אלא שצ"ע, אם יורדין ב' בחי' הכלים החצונים והפנימיים, נמצא כי החיצונים נעשה נשמה, אל הכלי החיצון של ג' עולמות. והפנימי נעשה נשמה, לכלי הפנימי של הג' עולמות. או אם נאמר, שאינם יורדין דק הכלים החיצונים לבדם, נ) ולזה הפירוש הב' הדעת נוטה, כי העצמות אינו אלא אחד, אבל אם גם כלים הפנימיים יורדין, א"כ יהיה למטה ב' מיני עצמות. והדבר צ"ע).

נמצא א"כ, כי המלאכים עצמן, אינם חיצוניות העולמות, וכן הנשמות אינם הם

הנחות ומראה מקומות

מ) בשער מ"ן ומ"ד פרק ד' ט' וי"ב. של ג' עולמות (דפ"י). ס) עיין שער המחויץ
ג) נ"א מוסיף והם נעשים נשמה לג' פנימיות פרק ח'.

בפנימיות, שהם י"ב איברים פנימיים, הכוללים י"ס דכלים פנימיים. וקצת נזכרים בתיקון ק"ל, ובתיקון ג' מן י"א תקונים אחרונים דקל"ח. וגם זוהר פנחס רכ"ב. ושם נתבאר אותן י"ב איברים הפנימיים, הנזכר פרשה ויקהל. והם: לב, ומוח, כבד, אצטומכא, וכליות כו'. אשר שרשם הם: המוח, לב, כבד. חו"ב תפארת, ומלכות. וכן בתקונים כ"א ס"א.

ויש בכל כלי מהם, חיצונית, ופנימית, ולפני ולפנים. כי עובי הכלי ההוא, נחלק לג', ובפנימיותו נכנס הנפש, או הרוח, או הנשמה. וזה נראה מהכתוב במ"א, ענין מוח לב כבד, שהם האיברים הפנימיים דפנימיות הכלי. גם במ"א בברוך שאמר, כי הזקן והשערות, הם בכלים החיצוניים, שהוא הגוף עצמו, וכנ"ל וגם במ"א, כי יטול ידיו, בחיצונית, שהוא גוף אדם. ויפנה, הוא הפנימית, שהוא המעיים ואצטומכא, שהם מכלל האיברים הפנימיים וכנ"ל. גם נזכר בפ"י גמור, כי גוף האדם והבשר, הוא החיצונית, והמוחין הוא הפנימיים. ובמ"א, כי המוחין הם הפנימיים, שיוצאין

מהם ה' קולות, וכן מן הלב. אך האכילה ושתייה, הוא לאיברים החיצונים. גם בפרשה בהר דף ק"ט אמרו, כי המלאכים הם מן הגוף, דגרמין, וגידין, ועור, ובשר, דתליין מן גופא. אך הנשמות דישראל, הם איברים השכליים, שהם: מוח, לב, כבד. שבהם השכל, ובהם רואין נפשין ונשמתין ע"ש.

אבל מה שצריך לפרש הוא עתה, ענין עי"מ של החיצון, ושל הפנימי, מה ענינו. והוא צ"ע גדול, כי לעולם יש לנו כלל, כי בעיבור יניקה וגדלות, יש מוחין. וכל ג' מוחין אלו, באים מלובשים בג' לבושים, שהם ג' כלים: החיצון, ואמצעי, ופנימי דאמא. ומוחין דקטנות או דגדלות, הם זולת הלבושים הנ"ל. אכן במ"א כתב בפ"י, כי המוחין דקטנות דעיבור ויניקה, אינם רק הלבושים דנה"י אמא בלבד, והרי הם עצמן המוחין. אך בגדלות, יש

יש כלי א', ויש בו חיצונית ופנימיות, והם בחי' יניקה. ובתוך זה, יש כלי ג', ויש בו חיצונית ופנימית. (ע) והנה תוך פנימיות הכלי החיצון, יש נפש דאור עצמות. ותוך בחי' פנימיות הכלי הב', יש רוח דעצמות, ותוך בחי' פנימיות הכלי ג', הפנימי מכולם, יש נשמה דעצמות.

והפ"י הב' הוא, שנאמר, כי יש ג' כלים חיצוניות, זה לפנים מזה. ותוך כלי הפנימי של ג' חיצוניות, מתלבשים הג' כלים אחרים דפנימית, ושם באותן ג' כלים פנימיים, מתלבשים נר"ן דעצמות. אלו הם הב' פירושים.

ונחזור לענין א', כי הנה בחיצונית, שהם ג' כלים, הם עי"מ, והם קטנות, (פ) וקטנות, וגדלות, והם: אדם, ואלקים, והויות, וכעד"ו ממש בג' כלים פנימיים, הם עי"מ, והם קטנות אלקים, וקטנות דאלם, וגדלות דהו"ה. והראיה לזה, כי הרי נשמות הצדיקים, הבאים מפנימית הכלים, יש קטנות וגדלות כנ"ל. וכן בק"ש, שהוא פנימית, שהוא דבור ולא מעשה, ויש שם מוחין דקטנות ופנים.

ונחזור לספק הב', כי פירוש היותר נכון, הוא הפירוש הב' הנ"ל. והענין, כמ"ש בזהר פרשה יתרו דף ע"ו, ותרומה דקמ"ב, ושלח לך דק"ע, והענין, כי החיצונית הם ג' חלקים: בשר, ובתוכה גידין, ובתוכה עצמות. והנפש שורה בבשר, והרוח בגידין, והנשמה בעצמות. בסוד כל עצמותי תאמרנה, כי הוא הכלי הפנימי מכולם.

והעור הוא יריעות עוים, שהם הקליפה, והם הרקיעים דנגה, ונקראים רע. ובתוכו האור הנקרא י', ונעשה עור, שהוא י"א סמני הקטורת, כמ"ש במ"א.

ויש רקיעים דקדושה, שהוא העור החופף על האדם העליון, י"ס אשר באותו עולם. ויש פנימית של הכלים, והם תוך ג' חלקי החצונית. וכנזכר זוהר ויקהל דר"א, ע"ש היטב. ענין המעשה והדבור, זה בחיצונית, וזה

הנחות ומראה מקומות

(ע) נ"א מוסיף והם בחי' מוחין (דפו"י). (פ) נ"א קטנות דאה"ה וקטנות דאלקים וגדלות דהו"ה והראיה (כת"י).

כל בלוש דנה"י דאמא, והם אה"ה הפנימים. ועוד מוחין ממש בתוכם, והם הויות. והנלע"ד באמת, כפי הנ"ל במ"א העיקרי, כי גם בקטנות יש מוחין דהויות, ומוחין דאלקים. והענין, כי בחצוניות הכלים, שהם גופא דז"א, יש בו עי"מ, וכל אלו יש בהם מוחין ג"כ, והם הבלושים הג' עצמן, הנה"י דאמא, שהם: אלם עיבור, ואלקים הם ביניקה, ופנימיות שהם גדלות, אה"ה, כנזכר במ"א, והפנימי שהם המוחין עצמם, הם ג' בחי', והם כולם הויות. שהם בעיבור מוחין דהויות, תוך מוחין דקטנות דאלם, שהם עצמן הם לבושי נה"י החצוניות דאמא, וביניקה יש מוחין דהויות, תוך מוחין דקטנות אלקים, שהם לבושי נה"י אמצעים דאמא, ובגדלות יש מוחין דהויות, תוך מוחין דאה"ה, שהם עצמן, הם לבושים נה"י הפנימים דאמא.

נמצא, כי הפנימית הכל הוא בחי' ז"א, בין הכלים, ובין המוחין, אבל חצונות, הכלים, הם דז"א. והמוחין של לבוש דאמא, וא"כ כך הוא הסדר, ג' חלקי חצונות: דבשר, וגידין, ועצמות, דז"א עצמן, (צ) ובתוכם ג' חלקי פנימית, שהם: לב, ריאה, כבד כו'. דז"א עצמו, ובתוכם ג' לבושי נצח הוד יסוד דאמא עצמן, שהם המוחין דז"א, ובתוכם ג' מוחין פנימים דז"א עצמו, ובתוך הכל הם האורות נר"ן כו'.

נמצא, כי הפנימית הכל הוא בחי' ז"א, בין הכלים, ובין המוחין, אבל חצונות, הכלים, הם דז"א. והמוחין של לבוש דאמא, וא"כ כך הוא הסדר, ג' חלקי חצונות: דבשר, וגידין, ועצמות, דז"א עצמן, (צ) ובתוכם ג' חלקי פנימית, שהם: לב, ריאה, כבד כו'. דז"א עצמו, ובתוכם ג' לבושי נצח הוד יסוד דאמא עצמן, שהם המוחין דז"א, ובתוכם ג' מוחין פנימים דז"א עצמו, ובתוך הכל הם האורות נר"ן כו'.

נמצא, כי המוחין דהויות, עיבור ויניקה וגדלות, הם ג' כלים הפנימים, ואלו אינם בחי' נה"י דאמא רק פנימותן, והם טפת וזוג דאור"א, והם מוחין עצמן דז"א, אך המוחין דחצונות, הם: אלם, אלהים, אה"ה, הם ג' בחי' נה"י דאמא: חצונות, ואמצעית, ופנימיות, ובערך אמא, הם לבושים, ובערך ז"א, הם המוחין דחצונות, וגוף ז"א עצמו, הוא ג' חלקי החיצון.

ונמצא, כי כמו שהחצונות שלהם, חצונות ממש, כן המוחין שלהם החיצונים ולבושים דאמא, וכמו שהפנימי היא פנימית גמור, כן המוחין שלהם, הם מוחין גמורים ממש, ואינן לבושים.

דרוש יא

באופן, כי חלקי החצונות דז"א, שהם: גוף, בשר, גידים, ועצמות, וכן ג' חלקי הפנימית, שהם ג' מוחין דהויות, דעיבור ויניקה וגדלות ב', בחי' אלו הם בחי' ז"א עצמו, אמנם ג' המוחין דחצונות, דעיבור יניקה ומוחין, הם כולם ג' מיני לבושי דנה"י דאמא, ואינם בחי' ז"א.

(ק) בכל העולמות, יש כוונות חצונות, בעשייה, החצונות שלהם, הם האופנים, והפנימיות, הם נפשות, ואמנם נפשות אלו בערך הכולל, אמנם נפש זו, מתחלק לה' בחי': נרנח"י, וה' בחי' אלו, הם בה' פרצופים דעשייה, וכולם נפש דכללות העולמות, וכן בכל פרצוף מאלו, יש לו ה' בחי' הנ"ל: נרנח"י, אלא שה' בחי' אלו, בהיותן בא"א, נקראו כולם, יחידה שבעשייה, וה' בחי' אלו שבאבא, נקרא חיה דעשייה, וה' בחי'

אך דע, כי כמו שיש (ג') כלים דחצונות דז"א עצמו, ועוד ג' מיני מוחין בתוכה, שהם ג' לבושי נה"י דאמא, כן הוא בפנימית, שהם לב וכבד וריאה וכליות כו', ובכל האיברים הפנימים, שבהם טחול קורקבן בני מעיים, כי

הנהגות ומראת מקומות

(ז) נ"א ובתוכם הבלושים דנה"י דאמא עצמה מוחין (כת"י). (ק) פרק זה נתבאר בתע"ס שהם המוחין דז"א ובתוכם לבריאה ובתוכן ג' ח"ג פרק י"ד.

לכ"ה בחי פרטות כנ"ל, ולה' בחינת בכללות כנ"ל. וכולם אינם רק בחי רוח, ובחי ז"א שבערך כללות כל העולמות.

וכעד"ן בבריאה, יש בו ג"כ ב' בחי': פנימיות, החיצונית, והפנימיות, הם הנשמות. והחיצונית, הם הכסא. אשר בו הרוחין קדישין, כנזכר בהיכלות פרשה פקודי, וכל אחד נחלק לכ"ה בחי פרטות כנ"ל. ולה' בחי, בכללות כולם. וכולא נקרא נשמה, ובינה, בערך כללות כל העולמות.

וכעד"ן באצילות, יש בו ב' בחי, עד"ן: פנימיות, החיצונית, והפנימיות, הוא האורות ועצמות שבתוכו. והחיצונית, הם הכלים. וכל בחי נחלק לכ"ה בחי פרטיות כנ"ל, וכולם יחד הם בחי חיה, וחכמה, בערך כללות כל העולמות.

וכעד"ן בא"ק, יש ב' בחי: פנימיות, החיצונית, הפנימיות, הוא העצמות שבתוכו. והחיצונית, הם הכלים, אע"פ שעדיין בערך שאר העולמות, אינם נקראים כלים, רק בערך פנימות עצמו, נכנה אותם בשם כלים. ויש בכל אחד מהם, כל הבחי הנ"ל, והם בכללות, נקרא יחידה, וכתר, בערך כללות כל העולמות. וז"ש ריש תיקון ע', אדם קדמון הוא כתר עלאה כו'.

ודע, כי כל הפנימיים שיש בכל עולם ועולם מאלו הה' עולמות, הם בחי יחנר"ן, שבאותו עולם עצמו. והחיצונית שלה, הם הכלים והגוף, שבתוכם מתלבשים היחידה וחיה כו'. נמצא עתה, כי כל העולמות, הם בחי פרצוף אחד מ"ס בלבד. וא"ק בכל בחינותיו, הוא הכתר בהם. והאצילות, אבא שבהם. והבריאה, אמא שבהם. והיצירה, ז"א שבהם. ועשיה, נוקבא שבהם. וכולם פרצוף אחד לבד, ויש עצמות שהוא הפנימיות, והכלים שהוא החיצונית. ובתוך כולם אור א"ס, אשר כולם נק' בערכו, כלים החיצונית לבד, והוא לבדו בתוכם, עצמות ופנימיות.

אלו דאמא, נקרא נשמה. וה' בחי' אלו דז"א, נקרא רוח. וה' בחי' אלו שבנוקבא, נקרא נפש.

ונמצא כי הם כ"ה בחי' בפרטן. אך בכללן, כולם הם ה' בחי' לבד, שהם ה' פרצופים. ואמנם כשנעריכם בערך ד' עולמות אבי"ע, לא יהיו כולם, רק בחי' נפש בערך כללות.

ונחזור אל ענין, דרך כלל בקיצור, כי אלו הה' בחי', שהם: נרנח"י הם בחי' א"א, ואר"א, וז"ן ממש כנ"ל. והנה היחידה שיש בנוקבא דז"א דעשיה, הוא בחי' א"א שבה. ובחי' אבא שבה, נקרא חיה. ובחי' אמא שבה, נקרא נשמה. ובחי' ז"א שבה, נקרא רוח. ובחי' נוקבא שבה, נקרא נפש. וכולם נקרא נפש, כללות דעשייה. וכן בז"א דעשיה, ה' בחי': א"א, ואר"א, וז"ן שבו, הם בחי' נרנח"י שבו, וכולן נקרא רוח. דכללות עשיה. וכן באמא דעשיה, ה' בחי', א"א כו', שבה הם נרנח"י, וכולם נקרא נשמה דכללות עשייה. וכן באבא דעשייה, ה' בחי' א"א כו', שבו הם בחי' נרנח"י, וכולם נקרא חיה דכללות עשיה. וכן בא"א דעשיה, ה' בחי' א"א כו', שבו ה' בחי' נרנח"י, וכולם נקרא יחידה דכללות עשייה. וכן כל אלו הבחי הנ"ל, שיש בעולם עשיה, נקרא כולם נפש. ונקרא מלכות, בערך כללות העולמות. וזנה כ"ז נקרא פנימית עולם העשייה.

וכל בחי' אלו, יש ג"כ בחיצונית העשייה, שהם נקראים אופנים, בערך כללות כל העולמות, אמנם הם בעצמן נחלקים לה' פרצופים, ע"ד הנזכר בפנימיות. וכל בחי' פרצוף שבו, כולל כל ה', ע"ד הנ"ל בפנימית.

ונמצא כי עד"ן, יש ב' בחי' בעולם יצירה, והם פנימית החיצונית, והפנימיות הם הרוחין. והחיצונית הם המלאכים. וכל בחי' מאלו ב' בחי', יש בכל א' מהם ה' פרצופים: א"א, אר"א, ור"ן. וכל פרצוף, נחלק לה' ע"ד הנ"ל, והם ה' בחי' נרנח"י שיש ביצירה, ונחלקים

דרוש יב

כמ"ש כי הדם הוא הנפש. ואח"כ מסתעפים וורידים הלב, שהם העורקים הדופקים כנודע, ואין בתוכם דם, רק חיות ורוחניות, הנמשך מן הרוח שבלב, ומסתעפים בכל האיברים, בתוכניות שלהם. כנודע, כי תחת וורידים הדם, הם העורקים הדופקים.

ואח"כ מסתעפים הגידים מהמות, ובתוכם מתפשט רוחניות דק מאד, של הנשמה, של המוח, כנודע כי הגידים אין רוח ממש דופק בתוכם נרגש, כמו בעורקי הלב הדופקים, אמנם הוא דק מאד, ואינו נרגש כלל, יען הוא מבחי' נשמה, ולכן כל התנועות שבאברים, אינם אלא ע"י הגידים המצנעים האיברים (כנודע. א) ובחיצוניות הוא הליחה לבנה, היא הנמשכת מן המוח, כי היא המצנעת הפרקים כנודע.

וכבר כתבו חכמי הטבעים, כי בהיות האדם חי, הגידים הם חלולים, והחיות עובר בתוכם. ובמותו, שנסתלקה הנשמה, תכף יכווצו הגידים, ויסתמו פיהם. וזהו להיות הרוחניות שבהם זך בתכלית הזכות.

והנה אנו רואים, כי הדם מתפשט בחיצוניות והרוח, בתוכניות. והגידים הלבנים, בפנימיות. והם בחי' אלו ג' הכלים הנ"ל. ואלו הג' נקראים: בשר, גידים, ועצמות. שהם ג' בחי' הכלים, שיש בכל אבר ואבר, כנודע שאין נקרא אבר, אא"כ יש בו בשר גידים ועצמות. ואמנם אותן הגידים שזכרו רז"ל, אינן אותן הלבנים הנ"ל, רק הגידים אחרים שבהם מתפשט הדם, או חיות הלב הדופקים, כי הגידים הנמשכין מן המוח, אין בהם דם כלל, והם מתפשטים ונאחזין בעצמות עצמן, כנודע כי כל עצם ועצם, נאחז זה בזה, ע"י גיד א' שביניהם. והענין, כי כל אלו הגידים הלבנים והעצמות, כולם הם כלי הפנימי שבאדם, הנמשך מהמוח. והענין, כי תחלה נכנס בעצם, ונעשה שם עצם, ומוח בתוכו. וממנו נמשך החיצונה,

(ר) ואחר שנתבאר לך כ"ז דרך כללות, צריך להאיר עיניך, שלא תטעה במ"ש לעיל, ותחשוב, כי כמו שיש בכל פרצוף ופרצוף שבכל עולם ועולם, ה' בחי' נרנחי הנקרא פנימיות, שכן יש גם ה' בחי' כלים כנגדן, כי אין הדבר כן. והענין, כי הנה הכלים הם חיצוניות ועביות, ולא יכלו להתלבש כל ה' מיני נשמה, רק הג' תחתונים לבר, שהם נר"ן, ולא לה בלבד היו כנגדם כלים וגופים, (ש) אך היה ויחידה שבכל פרצוף, אין כנגדן כלים בפרצוף ההוא עצמו, שיתלבשו בהם. אך בשאדין בחוץ, בלתי כלים, בסוד מקיף, כמ"ש. וא"כ נמצא, כי בחיצוניות לא יש רק ג' בחי' לבר, שהם ג' כלים: חיצון, אמצעי, ופנימי, כדי שיתלבשו בתוכם נר"ן, שיש כנגדן כלים. אך היחידה וחייה, אין כנגדן כלים, לשיתלבשו בתוכם. ונשאדין בסוד אור מקיף, כמ"ש.

ונבאר (ת) ענין הפנימיות תחלה. הנה הנפש נכנסה תחלה, בתוך כלי החיצון, ועיקר הארתו הוא בכבר. ואח"כ נכנס הרוח, בכלי התיכון, ועיקר גילוי הארתו, הוא בלב, ומשם מתפשט למטה, עד הכבר, ומתלבש תוך הנפש שבכבר. אך מן הלב עד הכבר, היא מתגלית, ומשם ולמטה, מתלבשת תוך הנפש. ואחר כך נכנסה הנשמה בכלי הפנימי, ועיקר הארתו במוח, ומשם מתפשט למטה עד הלב, ומתלבשת תוך הרוח אשר שם, וגם היא מתפשט עד הכבר, בהיותו מלובשת תוך הרוח, המתלבש תוך הנפש שבכבר כנ"ל, והבן זה מאד.

וטעם הדבר הוא, כי אנו רואים, שוורידים הכבד משתלחין ומסתעפין בכל האיברים, שהם ג' בחי' הכלים הנ"ל, וורידים הכבד נכנסים בהם, להחיותן, והם עומדים בחיצוניות האיברים, ומכניסין בהם דם הכבר, שבו מתלבשת הנפש,

הנהרות ומראה מקומות

(ת) עיין שער המוחין פ"ה. ושער החשמל פרק א'.

(א) נ"א ובתוכם חיצוניות (דפ"י).

(ר) מכאן עד ד"ה ונבאר ענין הפנימיות נתבאר בתע"ס שיעור ג' פרק ט"ו.

(ש) עיין שער אח"פ פרק ה'. ולעיל פרק י'.

אל העצם הב' וא"כ, הגידין הלבנים, הם הצינורות של העצמות. ואמנם כולם הם נמשכים מהמוח, וכולם הם בחי' כלי הפנימי. ונמצא, כי כל רמ"ח איברים שבאדם, יש בהם ג' כלים: בשר, גידין, ועצמות. והבשר הוא החיצוניות שבכלם, שבו מתפשט דם הכבד, כנודע כי הבשר, מן הדם המתעבה ומתגשם בסופי הזרידי הדם, הוא נעשה הבשר. והעורקים הדופקים בתוכם, הוא הכלי התיכון. והגידין הלבנים והעצמות, הם כלים הפנימיים. ומקור ג' בחי' אלו, הם: מוח, לב, כבד כנ"ל. ששם עיקר גילוי נר"ן, כי שם עיקר מושבם והארתן, ומשם משתלחין סעיפיהם, אל שאר האיברים. ולכן אין אלו הג': מוח, לב, כבד, בכלל רמ"ח איברים, כי הם מקורותיהן.

ונמצא, כי הכבד, מקור תחתונות הגוף. והלב, מקור אמצעות. והמוח, מקור הראש. והם אמ"ש: א', מוח, ש', כבד, מ', לב. שורש לכל האותיות. (ב) ויש איברים אחרים פנימיים, שאינם מכלל הרמ"ח אברים. והטעם, כי הם ענפים אל ג' אברים הנ"ל, כגון: המעינים, לכבד. והריאה, ללב. והלשון, למוח. וכיוצא בו, כי אין כאן מקום ביאורם. כנודע, כי המוח יש לו י"ס, והכבד י"ס. והלב י"ס. והם בחי' איברים הנ"ל.

דרוש יג

והנה אלו הבי' בחינות של הכלים, שהם: פנימיות, וחיצוניות. בזה תבין, מה שתמצא בכל הזוהר ובתקונים, בענין ד' פנים. ושש כנפים. (ד) והוא בסוד, לא יכנה עוד מוריד. והענין בקיצור, כי הנה ז' שרפים יש בכסא, והם ז' היכלין דבריאה, והם כנגד ז' ימי בראשית (ויש הוי"ה בכל א') וכל הוי"ה מהם, כוללת כל י"ס של היכל ההוא. כנודע, שאין הוי"ה שאינה כוללת י"ס, כי קוץ של י', כתר של אותו היכל. י"ה, אר"א, ו', ו"ק. ה', מלכות.

וענין זה (ה) הוא רמז, בר"ת של ז' מאמרות (פי' ז' היות, המנוקדות בנקודת ר"ת ז' מאמרות) כנו' בכוננת ק"ש של לילה. (ז) כנוכר בתקונים תיקון ע' קל"ה.

והבן זה, כי כל י"ס של היכל ההוא, נחלק לד' אותיות הוי"ה ער"ו, ואלו נקראו ד' פנים לאחד, ד' בחי' דגוף הפנימי, של כל א'. ויש גוף חיצון עליהם, הלא הם ז' שמות של מ"ב בכל היכל. ושם מ"ב, הוא נעשה גוף חיצון, דוגמת הכנפים של העוף, שהוא לבוש החיצון, הסובב על גוף העוף. ונמצא כי שם אבגית"ץ, הוא גוף חיצון, ובתוכו הוא גוף פנימי, הנקרא הוי"ה. וזה נקרא פנים, וזה כנפים. ואע"פ שתמצא שיש בו ו' אותיות, הוא כולל י"ס שבאותו היכל.

וזה הנזכר בריש תיקון ע' דק"ד, שמבואר שם, איך אבגית"ץ כולל י"ס, של י"ס של אותו היכל. א' כתר שבו. ב"ג, או"א שבו. י', חכמת שלמה, מלכות שבו. ת', ת"ת. י', יסוד צדיק. נמצא, כי בסוד גוף הפנימי, לא הוזכרו רק ד' בחי' שרשית. וגוף החיצון הנקרא כנפים, הוזכרו בו ג"כ הכתר והיסוד שבהם.

וער"ו יתבאר לך, כל פרטי השמות והכנויים, שהם כנפים ומלבושים. ואל תפלא אם הם שמות מורכבים מאותיות רבים או מועטים, כי הכל א', רק שכפי הבחי' המתגלה יותר, אז מ"ס של הבחי' ההוא, האותיות יתגלו שם, בכנוי ההוא. ושמור כלל זה בידך, שבו חבין כל השמות והכינויים.

והנה בי"ס דאצילות, יש פנימי: נרנח"י. וכנגד ה' בחי' אלו, ב' אורות מקיפים. ואח"כ יש ג' בחי' כלים, וכולם גוף אחד פנימי. וג' כלים אחרים, והם גוף חיצון. וכנגדן ו' כלים מקיפים, הרי כמה בחי' שיש בכל ספירה וספירה. וכ"ז הוא בבחי' א', שלפעמים מתעלים הספירות ממקומם, ומתחלפים בסוד העליות.

הגהות ומראה מקומות

(ה) ג"א ואלו ז' הויות של הו' היכלות הנזכר הם רמזים (דפרי"י). (ו) פרק ה'.

(ב) עיין שער טנת"א פ"ה ו'. (ד) ג"א וד' כנפים (דפרי"י).

הוא שם הוי"ה, הכולל י"ס של אותו חיה, ונקרא ד' פנים של אותו חיה. וגוף החיצון שלהם, הוא שם אדנ"י, הכולל ג"כ י"ס של אותו חיה, הנקרא ד' כנפים של אותו חיה. וכעד"ו תבין בכל מקום. ומעתה אל תתמה, אם תמצא שם תחתון מאד, הרומז על הכתר, כמו שם אראר"תא. וכמו שם כו"ו, דחילוף הוי"ה, וכיוצא. כי כל אלו הם כינוים חיצונים מאד, והם בבריאה, או ביצירה, או בעשייה, כי הוא בחי' הכתר אשר שם. ובזה תראה, כי שם כו"ו, והוא הוי"ה בחילוף אותיות, כי גם בו כלולים י"ס של ספירה החכמה, אלא שפנימות הוא הוי"ה, (ז בחילוף אותיות כו"ו, הסמוכות לאותיות הוי"ה בא"ב, והם לבושים אליה. וכעד"ו בכל השמות והכינוים, בין בי ספירות, בין במלאכים, וכל הנבראים, והבן זה היטב.

דרוש יד

ענין פנימיות וחיצונות. דע, כי יש ב' מיני חיצונות ופנימיות. אחד הוא, כי החיצונות הם העולמות, והפנימיות הם נשמות, והב' הוא, בחיצונות עצמו, יש ג' כלים, והב' כלים ראשונים, עם המוחין שלהם, נק' חיצונות, הם אלהים, בחי' קטנות, והפנימיות, הוא מוחין דגדלות. (ונקרא פנים) וכן בפנימיות שהוא הנשמות הוא כן, כי החצונים הם עיבור ויניקה. והפנימיות, הם מוחין דגדלות. וזה הבחי' הב', נזכר במ"א. אך הבחי' א' נדבר בכאן. ט)

והענין, כי בכל עולם ועולם מאבי"ע, יש בו חיצונות ופנימיות. והחיצונות הוא בחי' העולם בעצמו, הנקרא בשם היכלות ומדורות, שהם: הרקיעים, הארצות, והימים, ונהרות, ודשאים, ואילנות, וכיוצא בזה. והפנימיות, הם בני אדם השוכנים תוך העולם. וכן שם למעלה היכלות ורקיעים, ואפילו המלאכים בעצמן.

והפנימי של זה, נעשה חיצון לזה כנודע. אמנם לא יחסר מאלו הבחי' הנ"ל.

והנה כ"ז בי"ס דאצילות, ואמנם בהתלבשותם בי"ס דבריאה, או יתוספו להם מלבושים. כי הנה חיצון ספירת מלכות דאצילות, כשמתלבש במלכות דבריאה, יהיה שם בסוד נשמה. ונתוסף שם עליה, כמה מלבושים, והם נפש ורוח, של אורות ועצמות. ועוד ו' בחי' כלים, פנימיים, וחיצוניים. זולת בחי' המקיפים. הרי תראה, כמה בחי' מתלבשות זו בזו.

ואח"כ בהתלבש י"ס דבריאה, תוך י"ס יצירה, והוא עד"ו, לבושים נוספים. וכן בהתלבש יצירה בעשיה. והרי כמה בחי' לאין קץ, וכ"ז בבחי' י"ס.

כי אח"כ הם המלאכים, הנאחזים בי"ס, והם מיני לבושים אחרים על הי"ס, ואינם ספירות, רק מלאכים. כי הם לבושים חיצוניים מאד. ועד"ו הנ"ל בי"ס, יהיה גם במלאכים, בבחי' עצמות אורות, וכלים פנימים ומקיפים. ובהתלבשם מלאכים, תוך מלאכים הגרועים מהם, מבריאה ליצירה כו', הרי תראה כי עצמו מספר כל הבחי', עד שנמצא שיהיה בתוכם ספירת הכתר, והוא בחי' הכתר שיש בו הארץ התחתון. והכל זה לבוש לזה, וזה לבוש לזה.

ואל תתמה, אם תראה שמות והויות וכינוים, אלף אלפי רבבות. שבכל ספירה וספירה יש בהם נקודות מחולפים, ויש מיעוט אותיות, ויש מרובה האותיות, וכל א' מהם מורה על י"ס שבאותו הבחי', לא יגרע מי"ס, רק לפעמים לפרקים נכללין ביחד. וא"א (לשום א' שיהיה) פחות מב' אותיות י"ה. או א"ל, וכיוצא, ולרמזו בו עיקר הבחי' המתגלות באותו ספירה, והם נכללין בו אפילו לק' אלפים, כי אין כח בקולמוס לפרטן יותר.

ונחזור לענין, כי הנה השרפים בבריאה, וכנגדן החיות ביצירה. והנה גופם הפנימי,

הגהות ומראה מקומות

ז) נ"א מוסיף ובחיצונותו הוא הוי"ה בחילוף (כת"י). ט) עי' שער הפרצופים ס"א. מכאן עד סוף הפרק נבאר בתע"ס שיעור ט"ז מן אות קפ"ה עד אות קפ"ח.

הוא, כי בתפלות החול עולין פנימיות וחצוניות, והכל בבחי' נשמות. ובשבת בתוספת שבת בשדה, עולין פנימיות וחצוניות העולמות לברם. ובעמידה ותפלות שבת, עולין פנימיות וחצוניות הנשמות.

והנה אמרנו במקומו, כי גם בתפלות החול עולין העולמות. ואפשר לתרץ, כי בשבת עלו העולמות תחלה בשדה, ואח"כ פנימית הנשמה בתפלה. אך בחול לא עלו העולמות תחלה, אלא נתקנו במקומן. ואח"כ בעליית הנשמה בתפלה, נכללין העולמות טפילה עם הנשמות, ועולין עמהם. לזה צ"ע עם הכתוב במ"א. (כ)

והנה פנימיות העולמות, הוא העצמות שיש בעולם ההוא, כגון העצמות העשייה, יש בהם נרנח"י, וכולם נקרא נפשין דעשייה. ומזווג זה דעצמות, נעשה נפש, לה' בחי' הנ"ל לבני אדם. ועצמות היצירה שיש בה נרנח"י, וכולם נקראים רוחין דיצירה, ומזווג זה העצמות, נעשין רוחין של ה' בחי', לבני אדם. וכן בעצמות הבריאה וכו', וכולם נקרא נשמות דבריאה. ומזווג זה כו'. וכן בעצמות אצילות, יש ה' בחי' נרנח"י, ואפילו הנפש אשר כאן, נקרא נשמה לנשמה בערך הבריאה, ומזווג זה העצמות, נעשה נשמה לנשמה, לבני אדם.

וחצוניות העולמות הם הגופים והכלים, כי כלים דעשייה כו', ומזווגם נעשים כלים דנפשין, והם האופנים, ונקרא כלים דנפשין, ומכלים דיצירה, שיש בה ה' בחי' הנ"ל בבחי' כלים, והם כלי המלכות, וכלי ז"א, וכלי בינה כו', ומזווגם נעשים מלאכים דיצירה. וכולם נקרא כלים דרוחין, כמ"ש עושה מלאכיו רוחות. ומכלים ה' דבריאה מזווגם, נעשה שרפים, וכסא כבוד, ונקרא כלים דנשמתין. (א) ומכלים האצילות הה', מזווגם, נעשה

כולם נקרא בשם חיצוניות, שהוא העולם בעצמו. ובתוכו יש פנימיות, והוא י"ס, שבהם נר"ן של העולם ההוא. אם הוא עשייה, נקרא נפשין. ואם ביצירה, רוחין כו'. אבל העצמות הוא מתלבש, בין בי"ס הנקרא עולם. ובין בי"ס הנקרא נפשין ורוחין כו'. אלא שהעצמות של הנפשין ורוחין, יהיה יותר גדול מהעצמות המתלבש בעולם עצמו. או אפשר, שבחינת עצמות אינו רק מה שבתוך הנפשין ורוחין כו'. והם בחי' חלקי הכלים דאצילות המתלבשים שם כנ"ל. אך מה שבי"ס החיצוניות הנקרא עולם, אף העצמות שבהם, אינו בבחי' עצמות הכלים דאצילות, אלא רוחניות אחד, מבחינות העולם ההוא, וצ"ע. ונמצא שיש עי"מ לחיצונית, שהם י"ס הנקרא עולם. ועי"מ לי"ס הנקרא אדם.

דרוש טו

(י) ואפשר לפרש, כל עליות תוספת שבת, ועליית תפלה דחול, שעולין פנימיות של ג"ר דעשייה, ונעשים חיצוניות, לחיצוניות ג"ת דיצירה. כ"ז הוא בבחי' נשמות, כי גם בהם יש חיצוניות, שהם הב' כלים. ופנימיות, שהוא הכלי הג'. וכן הענין בכללות העולמות, שעולין פנימיות ג"ר שלהם דעשייה, ומלבישין חיצוניות ג"ת דיצירה שלהם, והכל נקרא חיצוניות, כי הם עולמות שלהם. וכן נראה מכוונת ר"ה, כי הרי תפילות דיום א' דר"ה, הוא לנשמות, ושם יש עליית התפלות דחיצוניות ופנימיות, והכל הוא בנשמות. וביום ב' דר"ה, גם כן עלייה חיצוניות ופנימיות, והכל בעולמות.

ובזה יובן מ"ש בכונת שבת, כי בשבת עולין העולמות, ובחול נשמות לבה, והרי במ"א נאמר, שעולים פנימיות וחיצוניות. אך הענין

הגהה

(א) צמח, מכאן שצ"ל שרפים וחיות ואופני הקדש.

הנהות ומראה מקומות

(י) עיין לעיל פ"א ופרק י"א. (כ) מכאן עד ד"ה ויש קושיא נתבאר בתע"ס שיעור ט"ז מן אות קפ"ח עד אות קצ"ג.

נמצא כי גם האורות הכלים, נקרא פנימיות וחצוניות. (ג) כי הפנימיות שהם האורות, הם בבחי' פנים, והכלים שהם חיצוניות, נקרא אחוריים, בערך האורות. וכעד"ו, כל בחי' משתיהן, כלולה משתים. כי האורות יש בהם פנים ואחור, והם בחי' פנימיות וחצוניות דאורות הפנימית. והכלים יש להם פנים ואחור, והם פנימיות וחיצוניות דכלים, התצוניות אל האורות.

כלל העולה, כי מלת פנימיות, ר"ל: פנים. ומלת חיצוניות, ר"ל: אחור. ובזה יובן, איך בתפלת החול, וכן בתוס' שבת כנזכר במקומו, שעולה פנימית דעשייה, ונעשה חצוניות אל החיצוניות דיצירה, וכן בשאר העולמות. אלא שכיון שהפנימיות וחיצוניות שניהן שוין, אלא שזה פנים, וזה אחור בערך פנים המאירין ההם, א"כ פנים התחתונים, יהיה אחוריים, בערך האחוריים העליונים, כמ"ש במ"א בענין התבונה, שהפנים שלה, הם אחור דבינה. וכן זהו ממש מ"ש במ"א, כי החצוניות דיצירה, הוא שם מ"ה דאלפ"ן, ופנימיות העשייה, הוא אחוריים של זה השם עצמו, הרי כי כל אחוריים עליונים, גדולים מהפנים התחתונים. וזה הנזכר כאן, צריך שתדע, שמדבר בבחי' האורות והעצמות, כי לכך הוא בסדר התפלות, ואינו בסעודת שבת, שהם הכלים, והבן זה מאד.

וכן במ"א נזכר, שם ב"ן הוא נשמת העשייה, העולה ביצירה. והוא מ"ש ג"כ במ"א, כי הוא עצמות נשמת העשייה, אלא שהוא סוד האחוריים. וצריך שתבין ענין זה, כי כיון שזה שהוא כליל שבת, ובתוספת שבת, א"כ הרי כי גם החיצוניות עולה, מה שאין כן בבקר, (בתפלת שחרית דחול) שאינו עולה רק הפנימיות, כנזכר במקומו. והבן זה מאד, דלא יקשה עליך הנזכר שם, אלא שיש הפרש, כי בתוספת שבת, הפנימיות דעשייה העולה ביצירה, הוא בחי' העולמות. אך בתפלת

המלאכים, שאין שמם משתנה לעולם עליונים מאד, והם נקרא כלים דנשמה לנשמה. וכל בחי' מאלו, יש בה עי"מ, בין באורות, בין בכלים. כי יש כלים קטנים דעיבור, ובחי' אורות, הוא נפש דעיבור. ויש כלים דיניקה אמצעים, ואורם הוא רוח דיניקה. ויש כלים דמוחין פנימי, ואורותיו נשמות דמוחין. ויש קושיא לכל הנ"ל, שהרי במ"א כתוב, כי גם האורות היו בעיבור א' עם הכלים, א"כ אין עיבור א' לכלים בפ"ע, ולאורות בפ"ע. ונלע"ד, כי שם הוא טעות, שבקונטרס הישן הכתוב להפך, כי החיצוניות והפנימית הוא בכלי, וכ"ז נקרא עולמות. אלא שתחלה בקבלת שבת, עולה פנימית העולמות לבר, ובליל שבת עולה גם העצמות שנשאר למטה, ועמו עולה חיצונית דעולמות ג"כ.

ובמ"א כתוב בפ"י, כי יש ג' כלים, ובתוכם יש אור עצמות, ונחלק גם הוא לנר"ן, שהם מוחין דז"א. ובפ"י אמר, כי הג' כלים אחרים דאמא, דבהם מתלבשין ג' מיני מוחין אלו, בסוד אר"פ דעצמות. ובזה הספר מבואר בפ"י, כי הצלם דעיבור הוא נפש, וביניקה הוא רוח, ודגדלות נשמה כ"י.

הנהגה (מ"א ל) תראה היטב, כי בחי' החיצוניות, היא סעודת שבת, שהוא מזון הגוף, והם הכלים. והתפלות, הם מזון הנפש דעצמות והאורות, כמ"ש לרוח חיה (מ) ממלא.

וכל אחד מאלו, יש בו פנימיות וחצוניות, כי בתוס' קבלת שבת, היה בבחינת הכלים, הנקרא חיצוניות, והוא כלול מפנימיות וחיצוניות, כנזכר במקום אחר, שעולין פנימיות ג"ר דעשייה, ונעשה חיצוניות לחיצוניות דג"ת דיצירה.

ופ"י הוא, כי בחי' הפנים, נקרא פנימיות. ובחי' האחוריים, נקרא חיצוניות. וכ"ז בכלים, הנקרא חיצוניות, וכן בחי' הנשמות, הוא אור העצמות, הנקרא פנימיות דפנים, יש בו פנימיות וחצוניות, שהם בחינת פנים ואחור.

הנהגות ומראה מקומות

(ג) עיין שער השתלשלות י"ס דרך עגולים ענף ג'. ובשער מטי ולא מטי פ"ב ובשער אנ"ך פ"ה.

(ל) עיין פרי ע"ח הקדמת שבת פרק ח'. (מ) נ"א כמ"ש לנפש חיה ת"א לרוח ממלא.

וחוצה להם יש ג' בחי' כלים, והוא חצוניות, אשר הפנימיות הנ"ל מתלבש בו. ואמנם אין החצוניות, רק אל ג' חלקי הפנימיות, והם ג' כלים, לנר"ג, כי החיה והיחידה אין כנגדן כלים. ואלו הג' כלים, הם: בשר, גידין, ועצמות. ומחיבור שלשתן, נקרא גוף א', כנודע כי אין אבר, אלא בסוד בשר גידין ועצמות. ויש ג' כלים יותר פנימיים מאלו, והם שרשי ג' כלים האלו, והם: הכבד שבו שורה הנפש בעצם, ומשם מתפשט בבשר. הלב בו שורה הרוח, ומשם מתפשט בגידין הרופקין, כנודע. והמוח, בו שורה הנשמה, ומשם מתפשט בעצמות וגידין הלבנים, שהם מכלל העצמות, שהם החבלים, שבהם נקשרים העצמות, כנודע, ולכן כ"ז היא בחי' א'. אך הגידין שהם כלי אמצעי, הם עורקים שבתוך הבשר הרופקין. כן העורקין של הדרם, הם נמשכין מן הכבד אל הבשר, ומהם נעשה הבשר. כי משוררי העורקים הנ"ל, מתהפכין לבשר, כנודע לחכמי הטבע.

באופן, כי ג' כלים הם, שהם: בשר, גידין, ועצמות, ובתוכם נר"ן. ואלו הם האיברים עצמן, אך יש צינורות, ואינם מכלל הכלים, רק צינורות אל הכלים. והם ג' בחי': צינור א', גידין לבנים, של ההרגשה, הנמשך מן המוח עצמו, לקשר העצמות זה בזה, ולהמשיך המזון מן המוח שבראש, אל המוח שבעצמות שבגוף. הב' הגידין, והוא הגידים אשר הם מובלעים ממש בבשר הרופקים, שהם רכים וקרובים אל מזג הבשר, והם קטנים מאד, והם כלי אמצעי. אך שאר העורקים גדולים הרופקים, הם צינורות להמשיך חיות מן הלב, בתוך הגידין הקטנים המובלעים תוך הבשר כנ"ל, שהם הכלי הנקרא אמצעי. הג' הם גידין בלתי דופקים, מלאים דם, ונמשכים מן הכבד אל הבשר, ושם אותו הדרם, מתהפך

שחרית רחול, אינו עולה רק הפנימית הנשמות, ולא העולמות. והבן זה. וצ"ע ממ"א שאמרו שגם בחול עולין העולמות.

וצ"ע ממ"א מ"ש, בענין האצילות, שפנימותיו אהי"ה ביודי"ן, אך הכוונה כי סוד הנועם הוא בבינה, (ס) א"כ אינו מדבר עתה בכללות האצילות, שא"כ שם ע"ב דיודי"ן, הוא (האמת) פנימי, שהוא בחכמה, ונודע כי האצילות הוא בחכמה, אלא שמבינה שבו, בסוד והבן בחכמה, שהוא אהי"ה, נמשך הנועם, והוא אחוריים, שבו תקמ"ד. ובריאה נגד תבונה ויש"ס, ז"ס, בסוד וחכם בבינה. שהם הפנים של התבונה, שהם תקמ"ד, והאחוריים שלה, הוא ס"ג.

והבן כלל זה מאד, כי יש בכללות האצילות, ב' בחי', והם חו"ב, כי כל הי"ס דאצילות, הם כללות חכמה, (א) שהם ע"ב קס"א דפנים, ותקמ"ד וקפ"ד באחור. וגם בינה נעלמת בחכמה, בסוד והבן בחכמה. אך עולם הבריאה, הוא כנגד בחי' ב', הנקרא בינה, אשר בחינתה הוא, וחכם בבינה, שהוא ישראל סו"ת, אשר פנימותם הם בחי' אחוריים דאצילות, שהם קפ"ד ותקמ"ד. ואחוריים שלהם, הם ס"ג וקס"א הב' ועיין בכוונת ויהי נועם. שם אכתריאל כולו בקמץ, בעשיה. (נ"א בבריאה) והוא יוצא מפסוק, ומאותיות, אשר לא יכרת, שהם אכתריאל. ושם חופניאל בפתח, ביצירה. ושם יוה"ן כולו בצירי בעשייה.

השער הח'

שער החשמל ובו ג' פרקים.

פרק א מ"ק

(ע) דע, כי בכל פרצוף ופרצוף שבכל עולם, יש בו פנימיות, והם ה' חלקי: נרנח"י.

הגהה

(א) צמת, צ"ל הוא בינה.

הגהות ומראה מקומות

(ס) ע"י שער הכונות דרוש ויהי נעם וכן בפרי ע"ח דרוש זה. (ע) ע"י שער המוחין פ"ה ושער פ"ח פ"ב.

היכל נוקבא שער החשמל

רצא

נסירה במ"א, שטרדו משם מ"ה בהכאה. פ) וז"ש במ"א, כי האורות הם הויות, בתוך הניצוצין שהם אלקים, והם הקרומות של העורות. ולכן הם ניצוצין, כי הם יוצאין כעין ניצוצין בין נקבי העור, כנודע. ואלו הם האותיות המצטיירות בעור האדם, ובמצחו, וכיוצא. ושם אחיות החיצונים, ולכן עור אותיות רע"י, והוא"ו הוא נהירו שבקדושה, דבגו (הוא סטרא, צ) אך אינו רע גמור ח"ו, אלא שמשם יונק הרע, להיותו אלקים תקיפין.

כלל העולה, כי הנשמות נקראו פנימיות, והכלים שהוא הגוף, נקרא חיצוניות השני. והעור, הוא חיצון השני. ק) וזה העור, הוא בחי המלכים שלא נתבררו, ונקרא קליפת נוגה, ונקרא חשמ"ל, כנזכר במ"א. והוא הערלה המכסה על היסוד. והענין, כי חשמ"ל, גימטריא מלבוש. וכללות של העור כולה, נקרא מלבוש. ועור הפנים יש בו שע"ח נהורין, מנין חשמ"ל כנזכר במ"א.

הענין, כי החצונים אינם נאחזין בכל המלבוש, רק באחוריים בלבד, וכן בסיומי הקצוות, של העשר אצבעות ידיים ורגלים, ובעטרת היסוד, יען כי הם סיומי הצנורות, ומשם יונקים.

והנה נודע, כי המקיפין דאמא דיושר, הם ע"ג עיגולי דנ"א, ועיגולי דנ"א, על אור מקיף דיושר שלו עצמו וכו', כנזכר במ"א. ותמיד נמצאו הקליפות, עומדים בנקודה אמצעית של הכדור, דוגמת הארץ החומרי, אשר נדחית (א) באמצעית הכדור, מפני חומריותה וגסותה,

ה ש מ ש

גדולת דקות וזכות העולם, והפרצוף שלמעלה ממנו, נקרא קליפות גמורים, דוגמת ז' מלכים שהיו בכל פרצוף מפרטי פרצופי אבי"ע, זה הלשון מצאתיהו בכת"י, בליקוטי הרב ז"ל לשער זה.

הנהגות ומראת מקומות

דקדושה שבתוכם שהוא בחי מלכות הנקרא אור. (פ) נ"א ל"ג והעור הוא חיצון השני (כת"י).

לכבד ממש. אך קודם שיתפכו לבשר, הם צינורות לבשר בלבד, ואינם מכלל הבשר, שהוא כלי התצון. והרי נתבאר ג' כלים, וג' מיני צינורותיהם, גם אין כלי שאין בו חצוניות ופנימיות בו עצמו.

והנה על הג' כלים האלו, מכסה העור, והנה הנשמות נמשכות מפנימיות הכלים, שהם נר"ן. והעולמות, נמשכים מג' כלים עצמן. והעור הוא חיצוניות ב' בפ"ע, והוא חיצוניות אל החיצוניות, והם האחורים חיצוניות. וזה העור, הוא עצמו עור א' עב, שהם ב' עורות דבוקים, נקרא: גויל, ודוכסוסטוס. והוא הכותל שמפסיק בין ז"א לנוקבא, והוא כולו מן שמות אלקים, הנקרא כורסייא דשביבין, בפרשה נשא באדרא.

ואחר הנסירה, נחלק זה העור, וננסר לב', כנודע כי אין חבור בבשר, אלא בעור, כי כל א' היה לו גוף בפ"ע, ואינם דבוקים אלא בעור. ואז נחלק הגויל, ונעשה ב' עורות: קלף ודוכסוסטוס. לז"א, קלף לתפלין, כי הוא בחי מוחין. ודוכסוסטוס למזוזה, למלכות. נמצא, כי כל מה שהיה בחי גוף לז"א, בבחי עיבור ויניקה, הוא נעשה עור בבחי גדלות, וכולם בחי שמות אלקים, מזה נאחזים כל הקליפות ויונקים. אך הג' כלים כולם מגדלותו.

והנה אורות של הנשמות, יוצאות מבפנים דרך דופני הכלים, ומשם נמשכים בעור, בסוד ואחר עורי נקפו זאת. ואז ההויות של הפנים, מתלבשין תוך אלקים שבעור, כנזכר בענין

(א) ז"ל, פניהם אל העור, לינק מאותם הקצוות, וזה בכל עולם ועולם מאבי"ע, וכן בכל פרצוף ופרצוף דפרטי פרצופי כל עולמות מאבי"ע, כל עולם וכל פרצוף לפי ערכו. ואע"פ שבערך העולם של מטה ממנו, אינם נקראים קליפה, אלא דין קדוש. הנה לפי ערך

פ) עיין שער לאה ורחל פרק ב'.

צ) בכת"י כתוב מ"ק ענין העור הוא. סוד הקליפה החופפת הנקרא רע והו' נקרא זעיר

ויושבת בין אור מקיף דעשייה, ובין כלים דעשייה.

הנהגה זו אילנא דכולו רע, הנזכר בתיקון ל"ה דאיהו אילנא לתתא, ר"ל בעשייה, כי אין בפנימותה שום דבר שבקדושה, כי הרי הוא נקודה אמצעית הכדור, ואמנם בין הכלים דיצירה, אל המקיף שלהם, יש גם כן קליפת היצירה. והענין תשים לבך להבינו מאד, כי צ"ע, והוא, אע"פ שכל העולמות הם זה בתוך זה, נודע כי לא כל עולם אצילות, נתון בתוך הבריאה, רק בחינת מלכות דנוקבא דאצילות. וכן בריאה ביצירה וכו'. גם בפרצופים עצמן, של כל עולם בפ"ע, אין כולו מגולה, כי א"א ראשו מגולה. ואר"א חצי העליון מגולה. (ר) ור"א חצי העליון מגולה, וחצי תחתון מכוסה ע"י הנוקבא וכו'. א"כ נמצא אחר העיון הדק, כי אע"פ שאנו אומרים, שהם זה לפנים מזה, הם ג"כ זה למעלה מזה, כי כיון שאין כל בחינותיהם מוקפים זה מזה, וא"כ נמצא, כי בעולם היצירה, מלכות דנוקבא תתאה דיצירה, היא מתלבשת בעשייה. אך כל שאר היצירה, הוא מגולה. ושם באותו מקום, נמצא דבוקה עור של כל הכלים דיצירה, עם מקיף דיושר דיצירה. ושם בנתיים עומדים החצונית דיצירה, ויונקים מאותו העור, הנקרא קליפת נוגה. וכעד"ן בבריאה. ובאצילות. כל א' בקליפה שלו. וכן בפרטות, בכל פרצוף ופרצוף שבאותו העולם.

גם נודע, כי לא מכל המלבוש העור יונקים, רק מקצת המקומות כנ"ל, שהוא מאחוריים, ומהעטרת היסוד, ומסופי האצבעות. ועיין במ"א ששמעתי להרמ"ן, בענין נסירה, ענין עץ הרצת טר"ר, בזו"ן היכן הוא טוב ורע. (ש) וכל זה במלבוש, שהוא העור, מן הניצוצין היוצאין משם.

הנהגה קודם שנברא אדם, היו כל העולמות מבודרים ומתוקנים, ולא היו הקליפות יונקים,

רק שיעור מועט, די חיותם בצמצום. ואם לא חטא האדם, היו נגמרים להתברר לגמרי, ובלע המות. והטעם, לפי שהיה להם כתנות אור. פי', כי הנה הפנימיות דז"א, שהוא נר"ן, אינו מתלבש תוך הג' כלים עצמן דז"א. אמנם מתלבשין תוך ג' כלים דתבונה, הנקרא צ' דצלם כנודע, והוא החלק שנתנה האם בבנה, בסוד עובר ירך אמו, והוא לבוש אל הנר"ן. והנה העור של התבונה, אינו נכנס לפנים, אמנם הוא נשאר בחוץ, מלוש ע"ג העור, הנקרא לבוש דז"א כנ"ל. והוא הנקרא כתנות אור, והיה נעשה מצפורניו. כנזכר פרשה ויקהל רכ"ט. בקדמיתא היה מאחורי דגנתא דלעילא, היא תבונה, והוא מאחוריים השניים שהוא העור, ואחר כך היה מצפורנים, מאחוריים דגינתא דלתתא, שהוא נוקבא.

ויובן זה, בענין סדר העולמות, כי תחלה היה המלכות במקום התבונה, ואח"כ ירדה התבונה במקום המלכות, כנזכר במ"א. וזה העור דתבונה נקרא חשמ"ל, ונקרא כנפי נשרים. כי נשר, הוא אמא עלאה. וז"ס כנשר יעיר קנו על גזוליו ירחף יפרוש כנפיו כר' כנזכר במ"א. וכאשר היו רוצין הקליפות להתאחו בז"א לא יכלו, כי אין להם אחיזה באור התבונה. וכן כל החשמלים הם בחי' העור, הם בחי' טוב שבקליפות נוגה שבכל עולם ועולם, והנה כפי כניסת הכלים דתבונה בפנים, כן בחי' העור שלה הוא מלוש מבחוץ. (ת) וכשחטא אדה"ר, נסתלקו ממנו המוחין, וחזר בסוד היניקה לבד, ואז גם החשמ"ל עור דתבונה נסתלק, ונשאר הוא ואשתו ערומים, ואז יונקים ממנו החיצונים, ונעשה העור ההוא טר"ר.

והענין, כי הלבוש שלהם אי, הוא מבחינת אלקים קדושים, מקטנות דיניקה, הנקרא נחש הנושך בערייתה, בסוד קריעת י"ס, שהוא בחי' אלקים קדושים דקטנות, כנזכר במ"א.

הגחות ומראה מקומות

לכונות למרן האר"י אשלג זיע"א מן אות קליב עד אות קליה. ויש שם נ"א וכשחטא אדה"ר נסתלקו ממנו המוחין וחזר (הז"א) בסוד היניקה.

(ר) נ"א ל"ג המלים ואר"א חצי העליון מגילה (כת"י). (ש) נ"א ל"ג המלים בזו"ן היכן טר"ר (כת"י).

(ת) מכאן עד סוף הפרק נתבאר בבית שער

לאחור, ויהיה אב"א בכותל העור הנקרא גויל כנוכר.

ח"ס משנה ראשונה ב"ב, השותפין שבנו את הכותל, בגויל, בגזית, ובכפיסין. ואז הקל"י, מן הפנים אינם יכולין לינק, גם מהאחוריים אע"פ שהיו יכולין לינק מהם, עכ"ז כיון שהם דבוקים, א' בא' יגשו, ורוח לא יבא ביניהם, כי אין להם מקום לינק, רק דבר מועט מאד די חיותם, מבחי' נקבי העור כל שהוא, אך לא הרבה, שיגברו על הקדושה ח"ו. ונמצא כי להיות אלו המוחין גבורות, והם בלתי שלימין להיותן מבחי' נה"י לבד, וגם שהם מתבונה של התבונה, לכן הוכרחו להיות אב"א, ר"ל שימשכו אליה המוחין ע"י, ואז הוא מוכרח להיות דבוקים, ואח"כ מסתלקין ממנו, וניתנים אליה, כי משלה הם. שהם הגבורות, ונשארין בה, ונגדלת כל האחור כולו.

ואחר כך באים מוחין חדשים יותר גדולים אל ז"א, והם חסדים, בסוד אתי חסד זפריש לון. והרי הגבורות לחלקה, ומוחי החסדים הם לחלקו. ואז חוזרין פב"פ, כי האחוריים שלו, כיון שעתה הם מבחי' חסדים, וגם שחשמ"ל של עתה אינו כחשמ"ל הראשון, ואינן יכולין לינק משם.

אמנם מהחשמ"ל שבאחוריה, שאינו רק מהארת חשמ"ל העור דז"א, יונקים משם, אלא שהוא החיות המוכרח לקל"י בצמצום, כי מלכותו בכל משלה, וחפץ הוא בקיומם המוכרח. וסוד ענין זה דעוהו, כי הנה מוכרח להמשיך חיות להמלכים שלא נתבררו, כי הם ניצוצין הקדושה, אך אינו נותן בהם רק די ספוקם לבד, אך לא דבר נותר שיוותר אל הקל"י. אמנם כיון שהקליפות הם מחוברים יחד, בסוד הקליפות החופפים בעור, לכן גם

לכן הלבוש הזה דקטנות כולו, נקרא משכא דנשחא, והבן זה. וזשר"ל א) כתנות עור משכא דחרייא, ואז הנחש החצון הטמא יונק משם, ונעשה טו"ר עור. וז"ס חשמ"ל, כי כשפתה את חדה, הוא בכח זווג היסוד דיניקה, עם אור דאלקים, משם נאחזו ויזנקים ממנו. והבן ענין זוהמת הנחש מה עניינה.

כלל העולה, כי כ"ז שחזור ז"א בסוד יניקה, מתלבש כתנות עור חשמ"ל, וזה בלילה כנ"ל, ואז יונקים היצונים בלילה, בסוד תרין צפרין. ובבוקר חוזרין המוחין, ואנו מבדכין בבקר מלביש (א) ערומים, כנוכר במ"א. ואמנם אע"פ שמסתלק החשמ"ל, נשארין בחי' הצפרנים להגין, כי אם היו יונקים משם, תהיה יניקתן גדולה מאד ח"ו.

פרק ב

(ב) ונבאר ענין אב"א. הנה נתבאר, כי היצונים יונקים מן העור, הנקרא קליפת נוגה, והנה בהיות ז"א בסוד יניקה, אז החצונים נאחזין שם מאד, יותר מן הצורך, מאותן הניצוצין המאירין ועוברין דרך נקבי העור. ואחר כך בהיותן בגדלות, נמשכו בחי' מוחין דגדלות, אלא שהם עדיין בחי' דינין וגבורות קצת, אז נמשכו בזו"ן חשמ"ל, מבחי' נה"י תבונה הב' לבד, כנודע, ואז היצונים מבחי' הפנים חשמ"ל הנ"ל, אינם יכולים לינק, כי הם אור גדול, ונכהים עיניהם, בסוד לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך. אמנם מן האחוריים (ג) דחשמ"ל יכולין לינק. לכן המוחין הנמשכים אל הנוקבא, והם נמשכין ע"י ז"א עצמו, אל האחור, כרי שע"יו תלך אל הנקבה

ה ש מ ש

(א) ובזה יובן חומר איסור הזווג קודם חצות, בהיות הז"א בבחי' יניקה, בעוד בו מאד עכ"ל.

הגהות ומראה מקומות

(ב) עיין שער עקודים פרק ח'.
(ג) עיין שער עקודים פרק ב'.

(א) פרד"א פרק כ' ומדרש תהלים פרק

הם ניוזנים באמצעות צמצום קטן מאד, לכן שיניקו החיצונים, לכן אין חשש שיניקו חצונים מאחוריים, ו) אם לא בהיות בתוכם מוחין ראשונים דגדלות, ואז צריכין לחזור אב"א.

פרק ג

ז) והנה ענין עור, שהוא לבוש דז"א עצמו, אפשר שגם בו יש בחי' ג' לבושין, דמיון הכלים. אך נלע"ד, כי הנה הם ב' לבושים לבד: א', ח) הוא העור. וא', הוא השערות, בסוד אדרת שער. ובוה תבין, איך הקליפות יונקים משערות, ונקרא סערה על שמם. וכנגדן יש ב' לבושים אחרים של מצות: א', של תפלין, בסוד עור. וא', ציצית. בסוד החוטיין, דמיון לשערות.

אמנם אלו הם הלבושים של האדם בעוה"ב, בסוד כי היא כסותה, זה ציצית. היא שמתלו לעורו, חלק הפנימי של העור, והם התפלין.

והענין כי ציצית ביצירה, ותפלין הם יותר פנימים בבריאה. נמצא, ט) כי עור דיצירה, נקרא טלית דציצית. והעור דבריאה, נקרא תפלין, כי הם יותר קדושים, והם במוח לבד. כי כן הבריאה בחי' ראש, אך היצירה סוד הגוף. לכן הציצית סובבים כל הגוף וגם הראש, להורות כי יצירה מלבוש לבריאה. אך עור העשייה, אין כנגדם במצות, כי בהם נאחזים החיצונים לגמרי. אך בעור האצילות, אין כנגדן רק עור האדם עצמו, כהדין קמצא, דלבושא מיניה וביה, ואין לבושו נפרד ממנו, כמו בבריאה ויצירה, שעור שלהם שהוא לבושם, נפרד, בסוד תפלין וציצית.

אך בעשייה, אפילו בכלים עצמן, יש אחיזה, בסוד קיא צואה. ובסוד, יפנה, ויטול ידיו. ובסוד צא תאמר לו. אך בפנימיים שהם נר"ן, אין בהם אחיזה כלל חס ושלום, רק

הם ניוזנים באמצעות צמצום קטן מאד, לכן כשישלמו להתברר, אז אינו חפץ בקיום הקלי, ולא ימשוך להם אור כלל ועיקר, ואז יתבטלו הקליפות, וז"ס בלע המות לנצח.

והנה בכל המוחין החדשים שלקת, או עלה יותר, ואז אינה צריכה התבונה, לרבוץ על האפרוחים, בסוד חשמ"ל, להגן עליהם מהקלי, כי כבר עלו זז"ן עד מקומם, ואז אינה רובצת.

ונחזור לענין ז"א, כי הנה בג' הכלים של הגדלות, יש נר"ן, אך בעיבור ויניקה, אין בהם רק הבל דגרמי, הם שמות אלקים כנ"ל, וזה קיסטא דחיותא. פ"י, בהיות בעיבור עדיין ג' כלים אלו כולם, הם דקים, בחי' עור לבד, ובתוכם הבל דגרמי דאלקים. ואחר שנולד, התחילה הנפש דגדלות ליכנס. והוא נפש דנפש, והוא הנקרא רשימו, דנפש הנפש דגדלות, וזהו נשלמת לכנוס עד י"ג שנים, ואז הוא בכלי חצון שהוא בשר, כי כבר גדל צרכו. והבל דגרמי נגמר לכנוס בעור החצון. ואז הנפש היא דגדלות, נתחלק, נפש שבה בכלי החיצון, ורוח שבה בכלי אמצעי, ונשמה שבה בכלי הפנימי.

ואז ד) מסתלקת כולו בכלי החיצון לבדו, ונכנס הרוח בן י"ג שנה ויום אחד. כי הרי צלם דגדלות דאב"א, עדיין הוא בסוד רוח, והדעת, שהוא צ' דצלם, כמבואר אצלינו. ה) ואז הרוח נכנס מעט מעט, עד שנמצא, כי בשנת כ' נגמר לכנוס כלי אמצעי שבו. ואז מתחלת הנשמה לכנוס בכלי הפנימי, והנה ביום, כשמסתלקין המוחין, נשאר הרשימו הנ"ל, לכן בכחו נשארים הכלים בגדלותן. ובליילה, אפילו אותו רשימו, שהוא הנפש דנפש דגדלות מסתלק, ונשאר בבחי' יניקה, עם הבל דגרמי, ואז יונקים החיצונים, ואז אינן צריכין להיות אב"א, כי אין בפנימות אור גדול

הגהות ומראה מקומות

ה) עיין מבו"ש דף קמ"ב דרוש פנימי ומקיף.

ט) בכת"י כתוב ר"ל שצריך לתקן ד' עולמות

בציצית מתקן עשיה שביצירה. ובתפלין עשיה שבעריאה.

ד) נ"א ואח"כ (דפרי"י).

ה) עיין שער המוחין פ"ו.

ו) עיין בבית שער לכוונות מן אות ע"ה

ז) עיין בשער פרקי הצלם פרק ב'.

ניזונים מהניצוצין שעברו דרך הכלים, ומכ"ש בעור.

ואפשר כי החשמ"ל דתבונה, המפסיק בין עור האדם אל הקליפות, אינו רק עור אחד לבד, אלא שנחלק לג', שנעשה מאחוריים דנה"י תבונה, מהעור שלה. וחשמ"ל הנצח, נקרא צל. ודהוד ודיסוד, נקרא ב' צללים כנ"ל. ולכן בהסתלק צללים י' אלו לביל ה"ר, מורה על כי גם פנימיים נר"ן נסתלקו, ואז הקליפות שולטים באדם, כי אז נסתלק החשמ"ל החופף, ונמסר בידם.

ואפשר לומר, כי ג' כלי ז"א, הם נגמרים, כשלוקחת תבונה שנייה, כל הג' בחי', אז נגמר עיבור וקטנות וגדלות דכלי הא'. וכשלוקחת תבונה ראשונה ג' בחי', אז נגמר עיבור וקטנות וגדלות כלי ב', וכשלוקחת בינה עילאה הג' בחי', אז נגמר עיבור וקטנות וגדלות כלי הפנימי.

ולכן תראה, כי הדעת הכלי הפנימי דז"א, הוא ממש בדעת אמא עצמם ואבא, וכנגדן יש ג' חשמלים, והם ג' לבושים נר"ן, הנזכר בזוהר פ' ויקהל: א' בג"ע הארץ, לנפש. וא', בין המלאכים, לרוח. זא', בכסא, לנשמה. וז"ש פ' יתרו ע"ח, ענין יעקב דנפיק מההוא חשמ"ל פנימאה, ר"ל, כי מתוך החשמ"ל, יוצאין ניצוצי אור המוחין לז"א דמצד אבא ליעקב, והם חו"ג, החסדים לקחם אוריאל, והגבורות נוריא"ל. וכנגדן לקחם יעקב, בעלה דלאה, הנקרא מדת ימי, וזהו יעקב איש תם.

(א) יש זווג חצון, שהוא טפה גשמית דכלים, ועכ"ז יש בהם רשימו דנפש דגדלות, והוא ההוא רוחא דשביק בגווה, והיא המעלה אותן המ"נ דחיצוניות. אך כשגם יורדת טפה הפנימיות דנשמה, אז ז"א עצמו צריך שיעלה

המ"נ, באופן כי גם בזווג החיצוניות, שהם כלים, א"א להעלות מ"נ שלהם, אם לא בכח פנימיות עצמו, אלא שאינו רק הרשימו לבד, והוא הנקרא רוחא דשדי בגווה דגדלות דנפש פנימיות. אך זו"נ הם העיקרים, ושורש ההוא רוחא, וגדולים ממנו, כי האי רוחא נשאר עם שרשי נשמות הנבראים שיתלבשו בו. אך הזו"נ הם אלהות, וכבר בהוולדם לקחו חלקם מההוא רוחא הנוגע להם, והבן זה מאד.

והנה נתבאר במ"א, כי הז"א יורד ומתלבשין בחי' הכלים שלו בכי"ע, לברר משם הברורים. והנה הברורים, הם דוגמת המאכל, כי הם סוד הבהמות בהררי אלף, המבררים באכילתן בעולם העשייה. ושם בעשייה, יש בחי' ניצוצין ראוין אל אצילות ג"כ, לבחי' כלי החיצון, ואוכלם נוקבא דעשייה, ומשם ניתנין בסוד מ"נ לאמא דעשייה, וכן משם מתבררים יותר עד שעולין למלכות ליצירה. ואז שם חוזרת מלכות דיצירה, לברר מהמלכים דיצירה, וחלק אצילות של חלק כלי אמצעי, מעלהו לאמא דיצירה. וכן עולין עד מלכות דבריאה, ושם נבררין גם המלכים דבריאה, החלק אצילות שיש שם, הנוגע לכלי הפנימי, כנזכר במ"א כי חלק האצילות מתפשט בכל בי"ע. אבל ג' חלקים דשייכי עם ג' כלים דאצילות כנ"ל נטלם נוקבא דאצילות, בסוד מ"ן. ואמנם החלקים של בי"ע, נשארים במקומם, כי כבר נשלמה. והחלקים דאצילות, עלו עד נוקבא דאצילות, וחזרה לברר מהמלכים דאצילות, שהם אחוריים דאוי"א ומעלה מ"נ עד אמא, ונתקנת אמא יותר, ואז יש בה כח להוריד מוחין חדשים לזו"נ, מחמת אלו מ"נ שעלו ונתקנו עד שם, ואז נותנם אמא לזו"נ מתוקנים. נמצא כי בכל פרצוף שבכל עולם יש זווג בפ"ע, לתקן המ"ן בכל מדרגה שעולין.

הגהה

(א) א"מ זה אין לו קשר לכאן.

הגהות ומראה מקומות

(י) נ"א ל"ג המלים אלו לביל הו"ר (כת"י). ועיין בשער הכוונות דרוש הו"ר.

והיציגותו הוא אלקים כזה: א' שהוא כתר, הוא גלגלת האדם. לה ב' כלים של מוחין. ונלע"ד ששמעתי באופן אחר, והוא יותר אמיתי כפי הנלע"ד. א' הוא כתר. ל' ג' מוחין. ה' ה"ק, מחסד עד הוד. י' יסוד, י' זעירא כנודע. ׀ מלכות והוא העטרה או בת זוגו.

וז"ס וייצר ה' אלקים את האדם, כי הם ב' יצירות: א' מהוי"ה, וא' מאלקים. וזה ויברא אלקים את האדם בצלמו: צלם ו', שהוא ז"א הנקרא הוי"ה, בצלם אלקים, כנגד שם אלקים הנ"ל.

ענין עור, הוא סוד הקליפה, החופפת, הנקרא רע, ובאותו נהירו דקיק בתוכו דקדושה, שהוא סוד ו' הנקרא עור. והנה עור האדם עצמו, הוא סוד הקליפה החופפת על הכל, אשר לא יצאת רק עד שיתפשט רקיע. כי בעודן עור ומים, עדיין לא נתגלית הקליפה, עד דאתקרישו ונעשה רקיע, ואז יצאת הקליפה.

והנה אות ו' נקרא רקיע, ולכן הושמה בין אותיות ר"ע, ונעשה עור. וז"ס שארוז"ל (ל) ג' חדשים הראשונים קשה לאשה זלולד. והענין, כי ג' חדשים ראשונים, כולם הם רע, בסוד ג' שני ערלה. ואחר כך אות ו' נכנסת שם, ונעשה עור. ואז מתחיל הולד להקרש, ולהתפשט מציאות עור, כי עדיין היה אור ומים לכד בג' חדשים הראשונים.

(א) והנה, כמו שיש קליפין בין כלים דיושר, למקיפין. כן יש קליפה, בין כלים דעגולין למקיפים החיצון, אשר ע"ג כולם. ואפשר לומר, כי כל הקליפות הם ביושר. אך נראה כמ"ש (נ"א נראה דמכ"ש הוא) שהרי הישר הוא הרוח, והעגולים הם הנפש.

(ב) הנה הפנימי הוא נחלק לב': א', הוא אלקים. וא' הוא הוי"ה. זה ניצוצין וזה אורות. וביניקה יש ג' בחי' כלים ובחי' עור, אלא שהם דקים, ולא גמורים. ואז חיתום הוא מהניצוצות דאלקים שהוא פנימיות של הזמן ההוא. ואח"כ שנגדלו הכלים והעור אז הפנימי דאלקים יוצא עד העור. אך הפנימית דהוי"ה נשאר בג' כלים כנוכר, ואז ננסר. ואז חצי העור ניתן לנוקבא החצי (כ) של אלקים וחצי עור נשאר לו"א.

ואפשר כי בעור המוחין אין שם אפילו בחי' אלקים, אך בר"ק, יש בעור אשר שם בחינת ו"ק דאלקים, כנוכר במ"א שאין יורדין רק מוחין דאלקים. אך ו"ק נשארים. והטעם, כי אפילו העור של המוחין, צריך שיהיה בו היות, ולא אלקים. משא"כ בר"ק.

האדם עליון, יש בו פנימיות וחיצוניות. והמוחין הם פנימיות והחיצוניות הם צלם אלקים. והנה המוחין מתפשטים בכל הגוף, בבחי' הוי"ה, כזה: י"ה, הם המוחין שבראש, חר"ב. ו' גוף האדם, והתפשטות המוחין בו. ה' אחרונה העטרה, והוא בת זוגו של אדם.

הגהה

(א) ג"ז אין לו קשר. (ב) ג"ז אין לו קשר לכאן.

הגהות ומראה מקומות

(כ) נ"א החיצון (דפו"י). (ל) נדה ל"א.

היכל השביעי

היכל הזה נקרא היכל אבי"ע ובו תשעה שערים

השער הראשון

שער דרושי אבי"ע ובו י"ב פרקים

פרק א מ"ב

(מ) הנה יש מאציל ונאצל, והנאצל יש בו ד' יסודות: אש, רוח, מים, עפר. והם, ד' אותיות הוי"ה. והם, חו"ב, תו"מ. והנה הם שנת"א. (נ) והם הם אבי"ע. שהם הם ד' (ס) בחי' שבאדם: א', אדם הפנימי, שהוא הרוחניות הנקרא נרנח"י. ב', הוא הגוף. ג', הוא המלבושים שע"ג הגוף. ד', הוא הבית שיושב בתוכו האדם, וגופו, ומלבושו.

וכל בחינות אלו כלולות מד' בחינות, ואלו הם: בחי' א' של הרוחניות, הנה נשמה לנשמה, ונר"ן. בחי' הב' שהוא הגוף, הוא העצמות, שבהם המוח מבפנים, והגידין, והבשר, ועוד. וכמש"ה, עור ובשר תלבישני ועצמות זגידין תסוככני (א) בחי' ג' שהם הלבושים, הנה הם נודעים, שהם לבושים המוכרחים אל כהן הדיוט: כתונת, ומכנסים, מצנפת, ואבנט. כי אותן הד' דכ"ג, הם לבושים היותר

עליונים מאלו, כנוצר בוזה, שאלו הם לבושים שם אדנ"י. ואלו הם לבושי שם הוי"ה. אבל עיקרם אינם אלא ד' בחי'. בחי' הד', והוא הבית, יש בית, וחצר, ושדה ומדבר.

אמנם בכל אלו הד' בחי' הפרטיות, יש בחי' א' כוללת כולם, והיא ממוצעת בין בחי' ובחי', הכוללת שתיהן. דוגמא מ"ש חכמי הטבע, כי בין הדומם והצומח, הוא הקורא"לי, הנקרא אלמוגים. ובין הצומח והחי, הוא אדני השדה, הנזכר במסכת כלאים, שהוא כמין כלב (ע) גדל בקרקע, וטבורו נשרש בקרקע, ויונק משם. וכשחותכין הטבור שלו מת. ובין החי והמדבר, הוא הקוף.

וכעד"ן יש בכאן, כי בין הבורא יתברך, ובין הנברא, שהיא הבחי' הכוללת הרוחניות, יש בחי' באמצע, אשר עליה נאמר, בנים אתם לה' אלהיכם. אני אמרתי אלקים אתם. ונאמר, ויעל אלקים מעל אברהם, וארז"ל (פ) האבות הן הן המרכבה, והכוונה, כי יש ניצוץ קטן מאד, שהיא בחי' אלהות, נמשך ממדרגה האחרונה שבבורא. וזהו הניצוץ מתלבשת בכח ניצוץ א' נברא, שהוא נשמה דקה במאד מאד,

הגהה

(א) הגה"ה, צ"ע בענין נרנח"י, מקומן בספירות היכן הם. ובכלל זה סנת"א. היכן הם בכללות הספירות.

הנהות ומראה מקומות

- (מ) פרק זה נתבאר בבית שער לכונות בתחלתו. ובתע"ס שיעור ג' פרק ה' ו.
(נ) נ"א מוסיף והם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והם צרנ"ח (כת"י).
(ס) עיין שער קצור אבי"ע פרק י'.
(ע) עיין איוב ה' ובמסכת כלאים פרק ח'.
(פ) בראשית רבה פרשה מ"ז ח'.

צ) ובניצוץ זה הנקרא יחידה, יש בה שרשי ד' בחי' הרוחניות, שהם: נרנ"ת.

וכן בין בחי' הרוחניות, לבחי' הגוף, יש בחי' א' כוללת שתייהן, והוא בחי' רביעית דם של הנפש, כי יש בה ניצוץ אחרון של הנפש, שהוא הרביעית שבנפש, פי': בחי' נפש שבנפש, ולכן נקרא רביעית. וזה הניצוץ מתלבש ברביעית דם הנזכר לעיל, והכל א', וכמ"ש כי הדם הוא הנפש, הנאמר על רביעית דם הזה. וזה הרביעית דם, הוא היותר מובחר מכל ד' בחי' הגוף הנ"ל, אשר כל חלק נחלק לד' כנ"ל, והוא רביעי הראשון והעליון מבחי' העצמות של המוחין, שהוא החיות שבתוכה, שהוא הדם המתפשט בהם להחיותם, ובוזה הרביעית שדום העליון, כלול כל שרשי ד' בחינות הנ"ל. באופן, כי הוא בחינה אמצעי, בין הרוחניות, אל הגוף. והיא מורכבת משניהם.

וכן בין בחי' הב', אל הג', יש בחי' ממוצעת, והם שערות וצפרנים של האדם, כנודע, כי זה היה לבוש של אדה"ר בתחלה. והנה הם דבוקים בטו"ר האדם, ודומין אל הגוף של האדם עצמו, אמנם בהסתלקותן משם, נעשה מהם לבוש, מאותן השערות, ע"ד שעושין מצמר הרחלים ועזים, וכיוצא. ולא עזר, אלא שאף גם בהיותן דבוקים בגוף האדם, הם דומים למלבוש, דמיון הבהמות וחיות, ששערותיהן מלבושיהן. והמופת לזה הוא, אדם הראשון בענין הצפורנים. ומצינו בנבוכדנצר, שזה היה לבושו, כמ"ש, עד די שערוי כנשריה רבה, וטופרוהי כצפרים כר'.

וכן בין בחינת הלבושים, לבחי' הבית, הם אוהלים, הנעשין מצמר ופשתים, שהם בחי' לבושים, וגם הם משמשים לבחינת בתים. וזו הבחינה של אוהלים, צריכה עדיין עיון, אם הוא כך, או אם יש בה דבר אחר. ועתה נחזור לדבר בעולמות העליונים, אחר שבארנו המשל, נבאר עתה הנמשל. ונאמר, כי הנה הנמשל ק) אינה, רק מד' בחי'

יסודות לבד, שהם: ד' אותיות הוי"ה, שהם: חו"ב תו"מ כנ"ל, ע"כ נמצא שחכמה נקרא ראשית.

גם בזה תבין מ"ש, כי לעולם הכתר הוא בחי' עליונה, שאינה מכלל העולם ההוא, אלא דומה אל כתר המלך, שהוא למעלה מראשו, ואינו מכללות ראשו, ועל כן אינה מכלל הספירה, ובמקומו נמנה הדעת, הנזכר בס"י. ועל כל זה, לפעמים אנו מונין אותו בכלל הי"ס.

והענין יתבאר עם הנ"ל, שיש בחי' אמצעית בין כל בחי' ובחי'. דומה למ"ש חכמי הטבע, והביאו הרמב"ן ז"ל, בתחלה הפ' הארץ היתה תהו ובהו, וכתב ג"כ בשם ספר הבהיר, כי קודם שברא הו"י יסודות, ברא חומר א', הנק' היול"י, שהוא הדבר מוכן לקבל צורת הו"י יסודות אח"כ, אבל הוא אינו לובש שום צורה כלל ועיקר, ומה שהוא קודם התהו, נקרא אפס, וכמו מאפס ותהו נחשבו לו.

והענין הוא, כי הא"ס נקרא אפס, כי אין בו שום תפיסה, שאין שם חומר, ולא צורה כלל. ואחריו יצא התהו, והוא הכתר, ואחריו יצא הבהו, הכולל ד' יסודות, חו"ב תו"מ.

וביאר הדבר, כי הנה בהכרח הוא, שתהיה מדרגה אמצעי, בין המאציל אל הנאצל, כי יש הרחק ביניהן, כרחוק השמים מן הארץ, ואיך יאיר זה בזה, ואיך יכרא זה את זה, שהם ב' קצוות, אם לא היה דבר ממוצע ביניהן, ומחברים, ויהיה בחי' קרובה אל המאציל, וקרובה אל הנאצל, והנה בחי' זו הוא כתר, הנקרא תהו, כי אין בו שום יסוד, כי ע"כ אינו נרמז בשם הוי"ה כלל, רק בקוצו של יו"ד, אמנם הוא בחינת אמצעי כנ"ל, והוא כי הנה כתר, הוא דוגמת החומר הקודם, הנקרא היול"י, שיש בו שורש כל הו"י יסודות בכת, ולא בפועל. ולכן נקרא תהו, כי הוא מתהא מחשבות בני אדם, באמרם, הנה אנחנו רואים שאין בו צורה כלל, ועכ"ז אנחנו רואים שהוא נאצל, ויש בו כח הו"י צורות, נמצא כי אפשר

הגהות ומראה מקומות

צ) ג"א מוסיף הנקרא יחידה (דפו"י). ק) ג"א הנאצל (דפו"י).

ו"ש במ"א, כי המלכות שבמלכות שבעולם האצילות, המתלבשת בראש הבריאה, שהוא הכתר, הנקרא א"א, הוא בחי עתיק של עולם הבריאה, והבן זה מאד.

הכלל היוצא מזה, כי האמת הוא שהנאצל אין בו רק ד' מדרגות, שהם: ד' אותיות הוי"ה. והם אבי"ע. והם חו"ב תו"מ. כי לכן התורה מתחילה מבראשית, ואין ראשית אלא חכמה, כמארז"ל. (ר) ואמרו כן בלשון שלילה, כדי לשלול את הכתר.

אמנם יש בחי' אמצעית, כולל ב' בחי', מאציל ונאצל, והוא הנקרא כתר. וכתר זה, יש בו כללות כל מה שלמעלה ממנו, ואף אם הוא קטן מכולם, ויונק מכולם. ויש בו שורש כל הי"ס הנאצלים, והוא משפיע בכולם.

ובזה אל תתמה, אם לפעמים אנו אומרים כי י"ס דאצילות, נחלקים לד' אותיות הוי"ה. ופעמים אנו אומרים, שנחלקין לה' פרצופים. והוא, כשאנו אומרים שהוא ד', הוא מנין הנאצלים, ממש בפועל. וכשאנו מונין ה' פרצופים, הוא, כשאנו מונין שורש המאציל, עם הנאצלים עצמם.

ודע, כי עד"ז הוא בכל הי"ס, שבכל עולם ועולם. וכן בפרטות, בכל פרצוף ופרצוף. כי לעולם, כל בחי' ובחינה הנקרא עליונה, מאציל, ותחתונה נאצל. ואין הנאצל פחות מד' אותיות הוי"ה, אפילו ב"י"ס פרטיות, ופרטי פרטיות. ויש בחי' אמצעי ביניהן, הנקרא כתר, והבן זה מאד, כי בו יובנו כל הדרושים שנבאר. וזהו אני ראשון, ואני אחרון. כי הכתר הוא ראשון, והוא אחרון, והוא אי"ן, והוא אבי"ע. כי בבחי' מלכות של מאציל אשר בו, הוא אחרון ונקרא אבי"ע, שהוא המלכות. ובבחינת שורש הנאצלים אשר בו, שהוא בחינת כתר, הוא הראשון, ונקרא אי"ן, שהוא אותיות אני.

לקוראו א"ס ומאציל, כמו שהוא דעת קצת המקובלים, שהא"ס הוא הכתר. ואפשר לקוראו בשם נאצל, כי ודאי א"ס גדול ממנו. וע"כ הזהירו בו חכמים, במופלא ממך אל תדרוש.

אמנם תכלית מה שאנו יכולים לדבר בו הוא, כי הכתר הוא בחי' ממוצע ממאציל ונאצל, והטעם הוא, כי הוא הבחי' היותר האחרונה מכל האפשר בא"ס, אשר הוא האציל בחי' א', אשר בה שורש כל הי"ס בהעלם דקות גדול, שא"א להיות לנאצל יותר דקות ממנו, כי תהו, אשר למעלה ממנו, אין עוד זולת האפס המוחלט כנ"ל.

ונמצא כי יש בבחי' זו, ב' מדרגות, א' הוא הבחי' היותר תחתונה ושפלה מכל בחי' א"ס, וכאלו נאמר דרך משל, שהוא בחי' מלכות שבמלכות, ואע"פ שאינו כך, כי אין שם דמות וספירה ח"ו כלל, רק לשכך האזן נדבר כך. והנה בזה המדרגה התחתונה שבא"ס, יש בה כללות כל שלמעלה הימנו, ומקבלת מכולם, כנודע שהמלכות מקבלת מכולם. מדרגה זו התחתונה, היא האצילה את בחי' השנית, שהיא המדרגה העליונה, מכל מה שבכל הנאצלים, ויש בה שרש כל הנאצלים, והיא משפעת לכולם.

באופן, שהיותר קטן מכל המאציל, האציל היותר מובחר שבכל הנאצלים, ואין ביניהן מדרגה אחרת כלל, כי אחר המאציל הזה, אין נאצל יותר קרוב אליו דומה לו כזה. וכללות שתיים אלה הבחי', היא בחי' א', הנקרא כתר. שבערך בחי' הא' אשר בה, קראוה קצת מקובלים א"ס. ובערך בחי' ב' שבה, קראוה קצת המקובלים כתר, שהוא במנין הי"ס.

אבל אנחנו סברתינו, לא כדברי זה, ולא כדברי זה, אלא היא בחי' אמצעית, בין א"ס, לנאצלים. ויש בה בחי' א"ס, ובחינת נאצלים. וב' בחי' אלו, הם הנקרא עתיק וא"א, ושניהן נקרא כתר, כנודע אצלינו, והבן זה מאד.

הגהות ומראה מקומות

(ר) בראשית רבה. מן ד"ה עד סוף הפרק נתבאר בתע"ס שיעור נ' פ"ז מן אות ה' עד סוף הפרק.

פרק ב

(ש) ואחד שבארנו, כי כל הנאצלים כולם בחי א', הכוללת כל ד' יסודות, שהם: ד' איתיות יהו"ה. שהם: ד' עולמות אביע. ושיש להם בחי עליונה חמישית, אמצעי בינם לבין א"ס. נבאר עתה כל עולם ועולם בכללות, ואח"כ נחזור בהם בע"ה, לבאר יחד כולם בכללות א'.

הנה כל מה שנברא בעולמות כולם, אינם רק ד' בחינות, שהם: הוי"ה כנ"ל, והם: בחי רוחני, הנקרא נשמה, ובחי איברי הגוף, ובחי המלבושים, ובחינת הבית.

ונדבר בעולם האצילות, ומשם יובנו כל השאר, כי הנה פנימית כל האצילות, הוא הרוחניות הנקרא נשמה. והיא מלובשת תוך איברי הגוף, הנקרא כלים, שהם הי"ס, הנקרא ראש, וזרועות, וגוף.

ונחזור לענין הגוף, כי זה הבחי, הוא י"ס, עשר מדות, כי יש בהם גבול ומדה, כמ"ש בפרקי ההיכלות בשיעור קומה, שהוא רל"ו אלפים רבבות פרסאות כו', וגוף הנה מלובש תוך לבושי דאצילות, וכמו שארז"ל בי' לבושים נתלבש הקב"ה, לבוש של גאווה, שנאמר ה' מלך גאות לבש. וז"ס הנזכר בפרקי היכלות, כי שם החלוק של הבורא יתברך, נקרא זהריאל כו'. אך בנשמה שבפנים, אין מדה כלל. אמנם בערך הא"ס, נוכל לכנותם, בשם מדות וספירות, גם אל הנשמה.

והנה המלבושים האלה, הם בתוך בחי הבתים, שהם ז' היכלות דאצילות, שהם בחינת העולם בעצמו, שהם: השמים, והארץ, והאיר שביניהן. כי כל זה בחי הבתים, והם נקראים עולם אצילות. אשר בתוכו יושב האדם העליון, שהוא נשמה, וגוף. ולבושי מלכות נתונים בהיכל מלך עליון, שהוא כללות עולם האצילות. ואלו הדי' בחי, הם בחי הי"ס, המתחילין מחכמה הנ"ל, ויש בהם ד' בחי

כנ"ל. ועוד יש בחי הכתר, שהוא בחי ה' הנ"ל, שורש לכולם, ויש בה ג"כ שורש ד' בחי הנ"ל.

ונמצא, שבחי האור והנשמה שבכתר, שורש לי"ס הנשמות דאצילות, המתחילין מחכמה כנ"ל. ובחי הגוף שבכתר, הוא שורש לי"ס הגופות, שבי"ס דאצילות, המתחילין מחכמה כנ"ל. ובחי הלבושים שבכתר, הוא שורש לי"ס הלבושים, שבי"ס דאצילות המתחילין מחכמה כנ"ל. ובחי היכל שבכתר שורש לי"ס ההיכלות שבי"ס האצילות, המתחיל מחכמה כנ"ל.

אח"כ נברא עולם הבריאה, ע"ד הנ"ל ממש, כי דרך המסך, שהוא קרקע ההיכל דאצילות, האיר למטה, ונחתם שם חותם, כל מה שהיה בעולם האצילות, ונקרא עולם הבריאה. יען הוא אור של תולדה, ואינו אור עצמו העליון. ואמנם כיון שהוא חותם האצילות, צריך שיהיו בו כל הבחי אשר באצילות, והוא, כי בחי' הכתר, שהוא בחי' ה', הכלולה מד' בחי' הנ"ל, החתים כתר בראש הבריאה כמוהו, ומאוד הכתר דאצילות, נחתם אור הכתר דבריאה. ומגוף כתר דאצילות, נחתם גוף כתר דבריאה. ומלבוש כתר דאצילות נחתם לבוש כתר דבריאה. ומהיכל כתר אצילות, נחתם היכל כתר בריאה. אלא שלא נמשכו האורות אלו, מכתר דאצילות ממש, לכתר דבריאה, אלא ע"י מלכות שבמלכות דאצילות, שהוא עתיק דבריאה כנ"ל, המתלבש בכתר דבריאה, והיא המשיכה אלו ד' בחי שבכתר דאצילות, ובראם בכתר דבריאה.

וכעד"ז עשו י"ס דאצילות, והמשיכו אורם דרך המלכות הנ"ל, אשר בכתר הנ"ל, והחתימו חותם דאצילות בבריאה, נשמה מנשמה, גוף מגוף, לבוש מלבוש, היכל מהיכל.

ועל דרך זה ביצירה, כי המלכות דבריאה, היה עתיק, מחובר עם א"א דיצירה, ושם נקרא כתר דיצירה. וה' פרצופים דבריאה, המשיכו

הנהות ומראה מקומות

(ש) פרק זה נתבאר בתע"ס שיעור ג' פרק ח'. וט'. ובספר בית שער לכונות מן אות ד' עד אות כ"ה.

היכלי דבריאה, יקראו גופות דהיכלות. וכללות בחי' היכלי דיצירה, יקראו לבושי דהיכלות. וכללות היכלות דעשייה, יקראו היכלות דהיכלות.

וכשנדבר כ"ז דרך כלל, יהיה כן, כי ה' בחי' א"ק הם שרשים: בין לנשמות, בין לגופים, בין ללבושים, בין להיכלות. וה' בחי' דאצילות, הם נשמות: בין לשרשים, בין לגשמות, בין לגופים, בין ללבושים, בין להיכלות. וה' בחינות דבריאה: הם גופים, בין לשרשים, בין לנשמות, בין לגופים, בין ללבושים, בין להיכלות. וה' בחי' דיצירה: הם לבושים, בין לשרשים, בין לנשמות, בין לגופים, בין ללבושים, בין להיכלות. וה' בחי' דעשייה: הם היכלות, בין לשרשים, בין לנשמות, בין לגופים, בין ללבושים, בין להיכלות.

ובזה תבין מארז"ל (א) אשתו כגופו דמיא, כי הבריאה אשת האצילות היא, שהרי הם הו"ב כנ"ל. ואפילו שיש ג"כ נשמות דבריאה, נקרא גופות בערך נשמות דאצילות. כי כמו שהאשה מקבלת מבעלה, כן הגוף מקבל מהנשמה. וכן משארז"ל (ב) אין בית אלא אשה, הוא בעשייה, כי הרי העשייה הוא הבית והיכל, לכל ה' בחי' כנ"ל. והנה עשייה אשת היצירה, כנדע, וזהו אין בית אלא אשה, בבחי' העשייה. וכעד"ז בבחי' עשייה שבכל עולם ועולם, יקרא בית לאותו עולם. ובחי' בריאה שבכל עולם ועולם, יקרא גוף לאותו עולם.

נמצא דרך קיצור, כל בחי' א"ק, נקרא שרשים. (לנשמות) וכל בחינות אצילות, נקרא נשמות. וכל בחינת בריאה, נקרא גופות. וכל בחי' יצירה, נקרא לבושים. וכל בחי' עשייה, נקרא היכלות.

וז"ש בפרשת משפטים צ"ד, זמאן גופא דברתא דמלכא, דא מט"ט, והאי גופא, איהו אמה דשכינתא כו', ותלת אינון: אמה, עבד, שפחה, דברתא דמלכא. הרי כי אמה, ראש מט"ט שבבריאה כנדע, והוא נקרא גופא. כי

זהחתימו חותמם ביצירה, ע"ד הנ"ל דבריאה. נשמות מנשמות, וגופים מגופים, ולבושים מלבושים, והיכלות מהיכלות.

וכן על דרך זה ה' פרצופים דיצירה, החתימו בחינותיהן בעשייה, נשמות מנשמות, וגופים מגופים, לבושים מלבושים, והיכלות מהיכלות. וכעד"ז הנ"ל, כל העולמות יחד, בכללות א'.

והנה א"ק, הוא כרמיון כתר אל הי"ס שבכל עולם ועולם, באופן זה: כי א"ק הוא כתר ל' עולמות אבי"ע. נמצא כי א"ק, הוא כולל שורש כל הה' בחי' הנ"ל, שיש בכל עולם ועולם. כי כתר שבו, הוא ד' שרשים מן ד' בחי' של י"ס שבו, שהם: נשמות, וגופים, ולבושים, והיכלות וזה דרך פרט.

אמנם דרך כלל, הוא מ"ש עתה בע"ה, כי כללות בחינות נשמות, אשר בא"ק, יקראו שורש הנשמות. וכללות בחי' נשמת אצילות, יקראו נשמות דנשמות ממש. וכללות נשמות בריאה, יקראו גופות, לערך נשמות אצילות. וכללות, נשמות דיצירה, יקראו לבושים דנשמות. וכללות נשמות עשייה, יקראו היכלות הנשמה.

וכן כללות בחי' גופות דא"ק, יקראו שורש (נשמות) דגופות. וכללות בחי' גופות דאצילות יקראו נשמות דגופות. וכללות בחינת גופות דבריאה, יקראו גופות דגופות. וכללות בחי' גופות דיצירה, יקראו לבושים דגופות. וכללות בחי' גופות דעשייה, יקראו היכלות הגופות.

וכן כללות בחי' לבושים דא"ק, יקראו שורש (נשמות) הלבושין. וכללות לבושי דאצילות, יקראו נשמות דלבושים. וכללות בחינת לבושי דבריאה, יקראו גופות דלבושין. וכללות בחי' לבושי יצירה, יקראו לבושי דלבושין. וכללות לבושי עשייה, יקראו היכלי דלבושין.

וכללות בחי' ההיכלות דא"ק, יקראו שורש נשמות ההיכלות. וכללות בחי' ההיכלות דאצילות, יקראו נשמות ההיכלות. וכללות

הגהות ומראה מקומות

(א) מנחות צ"ג: בכורות ל"ה. זהר משפטים אות תל"ד. (ב) ריש יומא ביתו זו אשתו.

דאציילות, נקרא נפש, ונקרא היכל. וכעד"ו בפרטי פרטות, וד"ל.

ואמנם הכלל הבינוני הקצר מכולם הוא זה, כי כל הי"ס דאציילות וכתר ג"כ, יש בכ"א מהם, שורש, נשמה לנשמה, גוף, לבוש, היכל. וכעד"ו בי"ע. וכעד"ו א"ק, שהוא שורש לכל אבי"ע.

נמצא כי כל מה שנאצל, הוא הוי"ה א', כלולה מה' בחי': שהוא קוץ של י', בא"ס. י', באציילות. ה', בבריאה. ו', ביצירה. ה' בעשייה. וכל בחי' מאלו כלולה מכל הה', כי קוץ של י' שבא"ק, יש בה הוי"ה א', של ה' בחינות אחרות, שהם ה' בחי' הנ"ל בא"ק עצמו, שהם: א"ק ואבי"ע שבו. שהם ה' בחי', שהם: שורש, ונשמה, וגוף, ולבוש, והיכל. וכן היר"ד דאציילות, יש בה הוי"ה אחת, הכוללת כל הה' בחי' הנ"ל. וכן עד"ו שאר אותיות, בבי"ע.

באופן, שהם ה' אותיות, כלולים כל האחד מכולם, שהם כ"ה בחי'. ואח"כ עד"ו הנ"ל, יש כללות אחר, שכל א' מהם, כלולה מן כל הכ"ה בחי'. והוא, כי י' דאציילות, יש בה הוי"ה א', כלולה מכל ה' בחי', וכל בחי' מה', כלולה מה'. שהם: י"ס שורש. וי"ס נשמה. וי"ס גוף. וי"ס לבוש. וי"ס היכל. וכעד"ו, בקוץ של י' בא"ק. י' באציילות. ועד"ו, באות ה' בבריאה. ובאות ו' ביצירה כו'.

נמצא, כי בקיצור הוא זה, כי הא"ק הוא קוץ הי', ויש בו הוי"ה א', כוללת ה' בחי': שורש, ונשמה, וגוף, ולבוש, והיכל. וכל בחי' מאלו, כלולה מה', שהם: י"ס שורש, וי"ס נשמה, וי"ס גוף, וי"ס לבוש, וי"ס היכל. וכל ספירה מאלו העשר ספירות, נכללו בה' פרצופים, שהם: השורש, ואבי"ע.

פרק ג

(ג) ועתה נדבר, בבחי' כל עולם מאלו, מה ענינם, דע, כי השורש והנשמות והגופים,

גם יש בחי' מט"ט בראש הבריאה, והוא רישא דמט"ט. וכנוכר פרשת תצא דרכ"ג ע"א, הכי לתתא באילנא דחיי דבריאה, מסטרא דכורסייא עלאה, תפלין דראש מט"ט, תפלין דיד דיליה, כסא תחתון. פירוש: כי ראש מט"ט, ז"א דבריאה. ובינה דבריאה, תפלין בראש דהאי ז"א. וכן נוקבא דבריאה, תפלה של יד דהאי ז"א. וכן בתקונים אמרו, כי גופא דמלכא איהו כורסיא.

ולתבין כל אלו ה' בחי', שהם: שרשים, ונשמות, וגופים, ולבושים, והיכלות. ולפנים מכולם הוא הא"ס. כל זה יובן, ממ"ש בתקונים דס"ה, קם ר"ש ואמר, סבא סבא, והא שכינתא איהו יתודא דקב"ה, איך גליפן בה דיוקנין דלתתא, דלאו אינון מציאותה. א"ל, ר', למלכא דיתבי בהיכליה, מנהון מסתכלין בלבושי, מנהון בגופא כו'. לגאו מכולא, ההוא דאחיד כולא, וקשיר כולא, דלא אתרמו בשום רמיזא, ע"ש היטב, ותבין כל מה שהקדמנו. וכן אמרו שם, איהו חותם מסטרא דגופא כו', ונודע כי חותם הוא בריאה, כמ"ש בהקדמת התקונים דף ד'.

ואם נרצה נקח דרך אחר, כי כל האורות דא"ק, נקרא יחידה. ואורות דאציילות, הם חיה. ואורות דבריאה, הם נשמה. ואורות דיצירה, הם רוח. ואורות דעשייה, הם נפש. וכעד"ו בלבושין שבכל העולמות, ובגופות, ובהיכלות. כי כל לבושי א"ק, הם לבוש א', העליון שבכל הה' לבושים. וכל לבושי האציילות לבושי השני כו'.

וזה הדרך, הוא הדרך הראשון, כי הרי הנפש נקרא היכל. רוח, לבוש. והנשמה, גוף. החיה, נשמה. יחידה, שורש הנשמה. נמצא כי כל הנ"ל, הוא בדרך פרטות בכל עולם ועולם. כיצד, אור הכתר דאציילות, נקרא שורש הנשמה, ונקרא יחידה. ואור תכמה דאציילות, נקרא נשמה לנשמה. ונקרא חיה. ואור בינה דאציילות, נקרא גופא, ונקרא נשמה. ואור ת"ת דאציילות, נקרא לבוש, ונקרא רוח. ואור מלכות

הנהגות ומראה מקומות

(ג) פרק זה נתבאר בתע"ס ח"ג פרק י'.

אבא, מלביש לשורש. והגוף דאבא, מלביש על הנשמה. וכעד"ז ג' בחי' אמא כו', עד שנמצא כי גוף דנוקבא דקליפה, היא חיצוניות לכל. ואח"כ עליה סובבים הלבושים, והם היפך הפנימית, כי הלבושים והיכלות יותר גרועים, שהם לבושי נוקבא דקליפה, סובבים אל גופא דנוקבא דקליפה, ועליה סובבים היכלות דנוקבא דקליפה. ועליהן לבושים דז"א דקליפה. ועליהם היכלות דז"א דקליפה. ועליהם לבושי והיכלי אמא. וכן של אבא, וא"א דקליפה.

באופן, כי היכלי דא"א דקליפה, הם מקיפים לכל הקליפה, ואח"כ עליהן מקיפים, לבושי נוק' דקדושה. ועליהם מקיפים, היכלי נוקבא דקדושה. ועליהם לבושי והיכלי ז"א דקדושה. ועליהן אמא. ועליהן אבא. ועליהן א"א. ועליהן לבושי והיכלי עתיק. ועליהן לבושי והיכלי א"ק.

באופן, שפנימית שורש הי"ס דנשמת דא"ק, הם פנימית הכל. והיכלי א"ק, מקיפים על הכל. והקליפה בתוכם באמצע ב' בחינות אלו, שהם בין הגופים דנוקבא דז"א, ובין בחינת הלבושים של הנוקבא עצמה דז"א דקדושה. והם כ"כ מרוחקים מאור הגדול הפנימי, כמו שהם רחוקים מאור המקיף הגדול, והם באמצעם, דמיון הארץ החומרית, היושבת באמצע מרכז השמים הזכים.

וכל זה הוא, כל זמן שבי"ע, אינן עולין ומלבישין לאצילות, אבל כל זמן שהם עולין, אז מסתלקין הקליפות משם, ואז ג' בחינות: דשורש, ונשמה, וגוף דבריאה, מלבישין לגופא דנוקבא דאצילות. וג' בחי' דיצירה, מלבישין לבריאה. וג' בחי' דעשיה, מלבישין ליצירה. ונמצא גופות דעשיה, מלבישין כל הבחי' כולם, ועליהם קליפות דאצילות, ועליהן קליפין דבריאה, ועליהן קליפין דיצירה, ועליהם קליפין דעשיה, ועליהם מלבושים, לבושי והיכלות קדושה דעשיה, ועליהן לבושי והיכלי קדושה דיצירה כו', עד לבושי והיכלי דא"ק, וזה הנלע"ד עתה.

ויש פי' ב', שהוא, שאין הקליפה מקיפין כל האצילות, אלא ע"ד שחל יוצאת מאחורי

הם בחי' א', שאין פירוד ביניהן. אך הלבושים והיכלות, הם ב' בחי', נפרדות מג' בחינות הנ"ל. ובין ב' אלו, שהם: בין הגופים, ובין הלבושים, שם הם מדור הקליפות, והם ממש נדבקים באחור עור הגוף. וטעם הדבר, מפני שג' בחי' הפנימית, יש בתוכם אר"פ, והיותר גרוע באר"פ, יוצא בתוך העור, ושם מסתיים. ואה"מ הוא להיפך, כי אור היותר חיצון, הוא גדול יותר, כנודע, נמצא כי אור מקיף שבלבוש היותר פנימי, הנדבק אל הגוף, הוא אור המקיף היותר קטן שיש בכלום, לכן הקליפות מדורם שם באמצע, במקום שאין שם לא אר"פ ולא אר"מ, והוא באמצע בין הפנימי למקיף, ושם נקרא מקום החשך, והענין הזה בכל עולם ועולם, בבחי' הקליפות אשר בעולם ההוא.

ואמנם אחר שבארנו הדבר בפרטות, נדבר בכללות, והוא, כי הנה נודע שבפנימית הא"ק, הוא הא"ס, המתלבש בשורש הנשמות, של י"ס שבו. ואלו מתלבשין בבחי' הנשמות של כל הי"ס שבו. ואלו מתלבשין בי"ס של בחי' הגוף של א"ק. ומהראוי היה שהי"ס של הגופים, יתלבשו בי"ס דלבושים. ואמנם אינו כן לסבה הנ"ל. אמנם ג' בחי' עתיק דאצילות, מסבבות אל ג' בחי' אלו דא"ק. כיצד, הרי שהי"ס דגופות דא"ק, מתלבשים תוך י"ס דשרשים, של הנשמות י"ס דעתיק דאצילות. ואלו מתלבשים, בי"ס של בחי' נשמות דעתיק דאצילות. ואלו מתלבשים, בי"ס דגופות דעתיק דאצילות. וכעד"ז בחי' השרשים וגופים ונשמות דא"א, מלבישין לגופות דעתיק. וכעד"ז ג' בחי' דאבא, מלבישין לא"א. וכן ג' בחינת דאמא, לאבא. וג' בחי' דז"א, לאמא. וג' בחי' נוקבא, לז"א. והרי עתה נשלמו כל בחי' הגופות, עד נוקבא דז"א.

והנה כאן באחוריים דגופות דנוקבא, נדבקים כל הקליפות דאצילות, די"ס שבהם, ואלו הם ע"ד הנ"ל בקדושה, והוא כי שורש הכתר דקליפה, שהוא בחי' השרשים, דבוקה באחוריים דעור דנוקבא דקדושה. ועל השורש, מלביש נשמת הכתר דקליפה. ועל הנשמה, מלביש הגוף דכתר דקליפה. ואח"כ שורש דאבא דקליפה, מלביש על גוף הכתר. ונשמת

ועליהם הוא הארת המקיפים גדולים מאד, שא"א להם להכנס תוך גבול ומדה, כי אפילו בתוך הבתים והיכלות, שהם כלים גדולים במאד מאד, אינם יכולין להתצמצם שם, ומכ"ש בכלים קטנים, דמיון גופים. ולכן אל תתמה, אם אורות המקיפים, הם בעגולים ובלבוסים, כי אדרבא, לרוב יודלם אינם מתלבשין בגוף, אלא במקום רחב מאד מאד, וכל מה שהמקום רחב, יש אור יותר גדול מקיף, והרבר מובן. אמנם לב' הפירושים הנ"ל שביארנו, בענין מקום מעמד הקליפה, צ"ע, כי הרי העגולים והאורות המקיפים שע"ג הלבוסים, הם סובבים מב' קצוות הראש של העולם ההוא, כי הרי המקיפים והלבוסים סובבים, ע"ג ראש הבריאה כנודע. וא"כ איך הקליפה הם עומדים ומתלבשים יחד זו בזו, אצילות בבריאה, כנזכר בענין הנהו ב' צפרין דבוהר ויחי. (ד)

ונלע"ד, שזה יובן במ"ש במ"א, כי במה יוכר בחי' מעלת אבא על אמא, וכן שאר הבחינת בבחינת העגולים, והרי חצי העגולים הראשונים יהיו כסדר, כתר על חכמה כו'. אמנם חצי העגולים למטה, יהיה להיפך, כי עגול מלכות עומד ע"ג עגול יסוד כו'. א"כ במה יוכר בחי' מעלות הספירה זו מזו, ושם בארנו, כי יש חלונות דרך יושר, ומשם אבא מאיר לאמא, ואמא לז"א כו', ועי"כ ניכר מדרגת מעלתו. גם ידעת ענין פתחים ושערי רקיעין, שדרך שם עולין ויורדין המלאכים והנשמות, א"כ גם ער"ז הנזכר, שברך אותו שער השמים הרקיע, שהוא חלל באמצע, שהוא בחי' הפתחים, דרך שם יורדין ועולין גם הקליפה מעולם לעולם.

והנה גם ער"ז, הוא ג"כ בענין הקדושה, דאל"כ, האיך עולין ונכללין נוקבא בז"א, ובריאה באצילות כו', אם עגולים מפסיקין, אלא יובן עם הנ"ל, כי יש חלל ופתח פתוח, ודרך פתחים ההם, עולה בחי' היושר של כל העולמות, וזה מובן.

ועתה נבאר ענין המקיפים של הלבוסים,

ז"א, ונספרת ממנו, כך הקליפה דאצילות, היא כדמיון אדם א' בליעל, עומד אחורי אדם דקדושה דאצילות, וכשעולה הקדושה דבריאה באצילות, אז הקדושה מלבשת לקדושה. וקליפה דבריאה, מקפת לקליפה דאצילות. וכן ער"ז כשעולין יצירה ועשיה.

ונמצא, כי הקליפה והקדושה, מראש אצילות, ועד סופו דעשייה. הם כדמות ב' אנשים, האחד קדוש, ומתלבש באצילות, ואצילות בבריאה, ובריאה ביצירה, ויצירה בעשיה. והב' הוא אדם הבליעל, (ואצילות שלו, בבריאה שלו כו', והקליפה הוא אדם הבליעל) הכולל אבי"ע דקליפה, עומד בצדו ובאחוריו, של אדם הקדוש דקדושה, הכולל אבי"ע דקדושה.

ואח"כ על ב' בחי' אלו, מקיפים לבושים והיכלות עשיה, לבחינת קדושת עשיה לבר. (ובתוכם אדם דקדושה, והקליפה דעשיה) ועליהן לבושים והיכלות יצירה, ומקיפין במקום ששם עומדת היצירה, ובתוכם אדם דקדושה, והקליפה דיצירה. ועליהם לבושי והיכלות דבריאה, ובתוכם אדם דקדושה, והקליפה דבריאה. ועליהם לבושים והיכלות דאצילות, ובתוכם אדם דקדושה, והקליפה דאצילות.

ולזה צריך שנודיעך, ענין הלבוסים והיכלות, מה עניינם. דע, כי הלבוסים הם בחי' הכלים, אל או"מ. ובין כל לבוש ולבוש, יש או"מ א', ואלו הם בחינות אורות דמקיפים דיושר, על כל האצילות. כנזכר במ"א, שיש ג' בחי' כלים המקיפים. ועליהם מקיפין האורות דנר"ן, וכנ"ל, ואותן הכלים דמקיפין, הם הלבוסים.

וכן ההיכלות הם העגולים, הנזכר בכל מקום, שהם סובבים על אורות המקיף, שהם הלבוסים, כנזכר, והם בחינת הרקיעים, המתעגלים, שהם בחי' ההיכלות של עולם ההוא. ולכן אלו העגולים, הם סובבים ע"כ הבחי', כי הם דמיון בתים, שבתוכם דר האדם.

הנהות ומראה מקומות

(ד) עיין שער הקליפות פרק ב' ובשער מאמרי רשביי פרשת ויחי.

פרק ד

(ח) ונבאר ענין החשמל וקליפת נוגה, הנו פרשת ויקהל, הנה כמו שג' גופות דבינה, נכנסו תוך ז"א כנודע. כן גוף חיצון מכולם, שהוא העור, נשאר בחוץ, סביב עור דז"א. והענין, כי תוך כלי הבשר דז"א, נכנס כלי הבשר דנה"י דאמא, ובתוכו נפש פנימי דז"א. ואח"כ תוך כלי ב' שהוא גידין דז"א, נכנס כלי ב' דגידין דאמא, ובתוכם הרוח פנימי דז"א. ואח"כ יש כלי ג' דעצמות ז"א, ובתוכם כלי ג' דעצמות דאמא, ובתוכם נשמה פנימית דז"א. נשאר עתה עור דבינה, שהיה מהראוי שיכנס ג"כ תוך כלי העור דז"א, ע"ד השאר, אכן לא כן היה, אלא נשאר מבחוץ ע"ג העור דז"א עצמו ונשארו בבחי' עור ע"ג עור.

ומבחוץ לכולם, הם הצלמים, שהם אורות מקיפים דיושר דז"א, שהם הלבושים שלו כנ"ל. והקליפה כבר נתבאר לעיל, שהם בין הלבושים והאור המקיף דיושר, ובין עור דז"א. וע"כ הושם עור בינה מחוץ לעור ז"א, כדי שלא יוכלו הקליפות אשר שם, לינק מז"א, כי עור הבינה מפסיק, והוא בחי' החשמל והלבוש, כנזכר אצלינו, שנעשה לזו"ן מבינה, בסוד כנשר יעיר קנו על גזוליו ירחף. ואין זה מכלל הלבושים ממש, רק הם בחי' עור ממש, ובזה העור, נאחזת הקליפה הדקה שבכולם, הנקרא קליפת נגה, יען בפנימיותו, יש נגה ואור רפ"ח ניצוצין, של המלכים שנשארו לברר.

וזה הקליפה, היא רוצה לדבק בז"א, או

דע כי נתבאר (ה) אצלינו, שהאור היוצא (ו) דרך יסוד א"א, נכנס באבא, מקצתו בבחי' אר"מ, ומקצתו בבחי' אר"פ. והמקיף, מקיף משם ולמטה כל העולמות כולם, זולת א"א. ואח"כ יוצא אר"פ דיסוד דאבא, ונכנס מקצתו בבחינת אר"פ באמא, ומקצתו נשאר בבחינת אר"מ, ומקיף ע"כ העולמות כולם, מאמא ולמטה, זולת א"א ואבא. וכיוצא בזה כל שאר הבחינות כולם. ואח"כ מאר"פ הנ"ל, הנכנס באבא, או באמא, חוזר ממנו ממטה למעלה, בסוד אור חוזר, בבחי' אור השערות, (ז) שגם הם נקרא אר"מ, אלא שזה שהוא מבחי' אור חוזר, אינו מקיף רק לאותו בחי' לבדה, ממקום שיצא, ולא יותר. משא"כ בראשון, שהוא אר"מ דיושר, שמעולם לא נכנס בפנים, שזה מקיף כל העולם אשר למטה שמן המקום שיצא ממנו.

וצ"ע, כי הרי נודע כי יסוד דאמא, נכנס תוך חזה (א) דז"א, וא"כ אפילו המקיף יושר דז"א היוצא מיסוד אמא כנ"ל, כבר נכנס בבחי' פנימית. אך הענין, כי טרם הכנסו בפנים, יוצא אור המקיף דיושר, ואחר הכנסו, נכנס אר"פ, וכבר קדם אר"מ להקיף מבחוץ, טרם הכנסו בפנים. וכן הענין זה בכל המקיפים. נמצא כי כשנכנס יסוד אמא, בכלי החיצון דנפש, יצא החלה מקיף דנפש דיושר, ואח"כ נכנס היסוד תוך ז"א, ונגמר בו נפש פנימית. וכן אח"כ בבחי' הרוח, ובחינת נשמה. ואח"כ אבא, בבחי' חיה, ובתוכם יסוד א"א, בבחינת יחידה. ויצאו מכולם, ה' מקיפין בראשונה, ואחר כך נכנסו בפנימית.

ה ש מ ש

לבחי' אר"פ. והלא יסוד דאבא הוא כנגד יסוד דאמא, כי תרווייהו כחדא נפקין וכחדא שריין, ואין אבא גבוה על אמא. ואפשר כי הוא מאר"א עילאין, הנקרא אבא, לישורת הנקרא אמא.

(א) נ"ב, (עיינ תו"ח דקכ"ז ע"ב ועיין דב"ש די"ז רע"ג שאלה מ"ט) גדול מזה הצ"ע צ"ע, איך מיסוד דאבא, יוצא מאור הפנימי דאבא, ומקצתו מקיף על אמא וע"כ העולמות שלמטה ממנה, ומקצתו נכנס באמא

הנהות ומראה מקומות

(ח) פרק זה נתבאר בספר בית שער לכוונות מן אות ק"ט עד אות קכ"ה.

(ה) עיין שער המקיפין פרק א'. (ו) נ"א (ז) עיין שער אר"א פרק ד'.

בנוקבא, וזה החשמל משמרן. וכאשר העונות גורמין, אז החשמל מסתלק, ונשאר עור ז"א לבדו, ויש בו ניצוץ קדושה בפנימותו, והוא ו' שבתוך עור, והעור עצמו נשאר רע, שהוא קליפת נוגה, והיא יונקת משם, וכשמשיע ז"א בנוקבא, יונקת קליפה ההיא, ונאחזת בעור יסוד של הנוקבא, ואז מושכת אליה טפת יסוד דכורא, ומוציאתו לחוץ, בסוד פולטת ש"ו, והבן זה מאד.

וזה פרשה תרומה קמ"ד, ובהאי נגה מפתי סט"א לחוה, כי נדבק בה בסוד ערלה, שהוא רע שבעור הה', שהוא נוקבא, הנקרא ה'. ויונקת מטפה קדושה.

ובזה תבין מ"ש, בסוד המסך שבין אצילות לבריאה וכו', שהוא אותו עור של הבינה, החופף על כל זרין. והבן, כי כמו שיש צלם בפנים, דה' אורות נרנח"י פנימיים, מלוכשים בנה"י דאמא, וכנגדם יש ה' מקיפים, בבחי' נה"י דלבושין דבינה, המתלבשת בג' כלים מקיפים, דלבושים דז"א עצמו, כן יש הארת אחרת חיצונית מכולם, והיא הארת העור דז"א, הנקרא הבל דגרמי, וזו הארת גם כן מתלבשת תוך עור הבינה, וסובבת עור הז"א, ויש בה בחי' צלם הבל דגרמין ט' ונלע"ד, שהם הם בחי' הרפ"ח ניצוץ, והבן זה.

וזאת הבחי' נקרא חשמל, שהוא צלם הבל דגרמי שבעור, והם המלבושים האחרים ממשים, בין לבושי ז"א, ובין לבושי נה"י דאמא, שהם כלים לאורות מקיפים, כולם נקרא חשמל. (ממש).

ויש חשמל זכר, ויש חשמל נקבה, שהם המלבושים האמיתיים. אבל העור אינו נקרא חשמל גמור, כי איננו לבוש נפרד, אלא הוא

כעין חשמל, ולא חשמל ממש, והבן זה מאד. ובתוך עור זה, יש כלי הנפש, שהוא הבשר, ושם אופנים וחיות ושרפים, וכנגדם ד' רוחות הגוף: מזרח, מערב וכו'. ובפנים מכולם העצמות, כמראה אדם, בחי' נשמה לנשמה, שמעולם אינה מתלבשת בכלי. ונקרא אדם, בסוד חכמה: כ"ח, מ"ה, שהוא אדם, והבן זה.

והנה במש"ל, כי הלבושים הם אר"מ, ועליהם העגולים שהם הרקיעים והיכלות, הנקרא שמים, תבין פסוק עוטה אור כשלמה, כי נתעטף הקב"ה בטליתו. שהוא אר"מ המתעטף בטלית, שהם הלבושים האמיתיים, יותר הפנימית, ואז נוטה שמים כיריעה, כי מהארת הלבושים, יצאו משויריהם בחי' העגולים, שהם שמים, שהם חיצונים מן הלבושים. (א)

ונבאר עתה ענין העוה"ז, כי הנה הרקיעים שאנחנו רואים בעינינו, הם י' עגולים שבראש המלכות דעשייה. ובאותו אמצעי החלל שלהם, מתפשט גוף קו יושר דמלכות דעשייה, דרך אמצע חלל, והוא בג"ע הארץ. וע"ג הגוף הזה, הוא עור כנ"ל. וע"ג העור, הם הקליפה כנ"ל. וסביבותיהם הלבושים דמלכות דעשייה, עם אורותיהם המקיפים, וסביבותיהם הם הרקיעים הנזכר.

וזה ענין זאת ירושלים בתוך הגוים שמתיה וסביבותיה ארצות, כי מלכות דעשייה נקרא ירושלים, וסביבותיה הם הקליפה, שהם הע' שרים, הנזכר פרשת ויקהל ר"ט. וקו זה נמשך עד הקרקע, נמצא כי אמצעית קרקע, הוא ג"ע הארץ, והוא חומר זך מאד קדוש, וסביבותיו הארץ הזאת חומרית מאד, ששם שולטין

ה ש מ ש

(א) נ"ב, (עיין תרי"ח דע"ח ע"א ודף קס"ט ע"א) צ"ע והלא בחי' העיגולין שהם בחי' הנפש של כל פרצוף, יצאו קודם היושר, שהוא בחי' הרוח של כל פרצוף, כי הנפש

כוללת כל הה' בחי' האלו, שבכל ספירה וספירה. וזהו כולם בחכמה עשית, הנאמר על עולם אצילות, כי חכמה היא חיה בכללות כל העולמות.

ואמנם הג' לבושים, הנקרא כלים דו"א דאצילות, כולם הם בחינת נר"ן של כל העולמות כולם דבי"ע, כמ"ש בע"ה. אבל בערך חיה, נקרא ג' אלו גופים שלה, כי הרי אפילו בינה, שהיא נשמה, נקרא בית גופני לחכמה, שהוא החיה, ומכ"ש הרוח והנפש.

כלל העולה, כי הנפש רוח נשמה של הז"א, שבכל עולמות, הם הנקראים ג' כלים בעולם אצילות, בז"א אשר שם. וחיה דועיר אנפין של כל העולמות, היא הנקרא פנימיות, ונשמה דז"א דאצילות. ובזה תבין, למה האצילות, עצמות וכלים אינון חד, כמ"ש בהקדמת תקונים דף ג', וחיהו וגרמוהי חד בהון. לפי שגרמוהי שהם כלים דאצילות, הם בחי' רוחניות גמור, הנקרא נפש רוח נשמה של כל העולמות, ואינון נקראים כלים, אלא לגבי חיה, הנקרא חיהו, וזהו חיהו וגרמוהי, לרמוז אל החיה הנ"ל, והבן זה היטב. וע"כ (נ"א וע"ס) כל האצילות הוא אלהות גמור, כי הכלים ממש אלהות.

נמצא כי הג' כלים דז"א דאצילות, הם: בינה, ת"ת, ומלכות שבו, שהם נר"ן שבו. ובתוכם מתלבש חכמה דז"א, שהוא נשמה לנשמה דז"א. אך סדר התלבשותו, הוא באופן זה: כי קוץ חי' והיר"ד, הם בפנים מהכל, וג' אותיות אחרים, מלבושים של נשמה לנשמה לברה. שהי' קומתה גבוה, וההי' נשארה למעלה בראש הנשמה. ווי' יותר למטה, נגד הרוח, ומאירה לרוח, בנשמה לנשמה שבו, ומתלבש בו ע"י התלבשות הרוח שבנשמה, כי קומת הרוח קטן מהנשמה, והוא מכוון נגד הרוח שבנשמה. והי' תתאה דחיה, יותר למטה, ומתלבש בנפש, שהוא קצרה מכולם, על ידי התלבשותה תחילה (נ"א כולה) בנפש של הנשמה, ואח"כ בנפש של הרוח, ואחר כך בנשמה לנשמה דנפש, והבן כ"ז מאד.

והנה ג' עולמות בי"ע, כולם כלים גמורים, ולכן אינם אלהות, ולכן נקראים חותמי

הקליפה, ובה שמרי הקליפות הגסות שאין גסות גדול מהם, והוא תכלית הביורר והעבות. כי כמו שג"ע הארץ, תכלית גסות ועביות של כל העולמות והיכלות עליונים דקדושה. כן הארץ הזו, תכלית ועביות דקליפות, לכן כל מעשה עוה"ז, קשים ורעים, הרשעים גוברים בו, בסוד יש הבל אשר נעשה על הארץ.

ובזה תבין, ענין הכינוים, אשר נמצא בכל ספירה וספירה, עצמו מספר, כי הנה מצאת כינויים בדומם, כמו: כסף, וזהב, אבנים טובות, וסלעים. וארם נהרים, ויאורים, והרים, וגבעות, וכל שאר פרטיות ההיכלות, המכונים: לבתים, ושדות, וקרקעות. ובהם כלולים כל מיני הדומם, בי"ס דהיכלות, ובפרטות פרטות, וכולם צודקים ממש. ועד"ז, כנויים רבים בלבושים. ועד"ז, כנויים רבי באיברים. וכולם אמתיים נכוחים למוצאיהם.

פרק ה

ועתה נחזור לבאר כלל גדול באורך בע"ה, בענין כל העולמות כולם של אבי"ע. הנה נודע, כי אצילות אבא, והוא חיה. בריאה אמא, והיא נשמה. יצירה ז"א, והיא רוח. עשיה גוקבא, והיא נפש. והבן ושמע ונתחיל בבחי' זעיר אנפין שבר' עולמות, וממנו תבין שאר הפרצופים.

דע, כי בז"א דאצילות ביארנו, שיש בו ג' מיני לבושים, הנקרא גוף. ובתוכם ט' היות מנוקדות, נחלקים בבחי' הפנימיות והרוחניות, שהם נרנ"ח, כנוצר בשער השמות. אמנם דע, כי כל אלו היות, הם קשר א', כי כל הוי"ה הוא רוחניות ספירה א', כנוצר שם, וא"כ איך נכלול ד' בחי' אלו של נרנ"ח בהוי"ה א', ולא יהיה הוי"ה לכל א' מהר'. אמנם הטעם הוא, כי כל זה רוחניות והפנימיות, אינו רק בחי' א' לברה, והיא בחי' חיה, והיא נשמה לנשמה, של כל ד' העולמות אבי"ע בכללם. וקוץ י' שבה, בחי' יחידה שבה. וי', חיה שבה. והי' ראשונה, נשמה. ווי', רוח שבה. הי', נפש שבה. ואמנם כולם הם בחינת חיה, לכל העולמות, וע"כ היא הוי"ה א' לברה,

היכל אבי"ע שער דרושי אבי"ע

הנה כנגד האצילות כתיב, כולם בחכמה עשית, כי כל האצילות כולו נעשה בסוד חכמה. וביאור הענין הוא, דע כי אור העליון, המאיר מן המאציל, הוא מתגלה באבא, הנקרא חכמה, והוא מתעלם ומתלבש בתוכו, בלי שום מסך אחר, משום דעד הכא אתגליא א"ס, עד המחשבה הנקרא חכמה. אמנם מחכמה ולמטה, אין אור א"ס ממש מתגלה, אבל אבא, הוא מתפשט, ומתלבש תוך כל האצילות, והוא המחיה אותם.

והנה נודע, כי אבא מתלבש באמא, ואמא בז"א כו', וא"כ איך אנו אומרים עתה, כי אור אבא מתגלה בתוך כל אצילות, אבל ביאור הענין דע, כי אור העליון הגיע עד אבא, בהתרחבות גדול בלי מחיצות, ולכן עד אבא הנק' חכמה, נק' הכל חכמה, אבל מאבא ולמטה, נתוסף שינוי א', והוא כי אבא התלבש תוך אמא, ואמא תוך ז"א, ואמנם אור עצמות אבא ממש, הוא מתפשט תוך אמא, ואמא אינה מעברת האור אל ז"א דרך מסך ומחיצה כלל, אלא דרך חלון, שהוא בחי' פי היסוד שלה, המלוכש תוך ז"א, (אמנם עצמות אור אבא ממש, מתפשט תוך ז"א) כנודע, ומשם מתגלה אור אבא ממש, רק האמא נעשית מחיצה, ומעכבת שלא יצא אור אבא אל ז"א, וזולת דרך בה כנ"ל, ונעשית אמא מעברת ודרך, לעבור דרך בה אור אבא אל ז"א.

נמצא כי עצמות אור אבא נמשך לז"א, והשינוי הנתוף בו אינו, רק שהג"ר נמשך בהם אור עליון, בהתרחבות גדול, אמנם הז"א שהוא ר"ק, ונוקבא שהיא המלכות, אע"פ שמקבלים אור עצמות, עכ"ז אינם מקבלין אותו, רק דרך חלון, שהוא פי היסוד דאמא כנ"ל, אבל האור בעצמו אינו משתנה כלל, והוא הענין כולם בחכמה עשית, כי כל אור העליון הוא באבא ממש, בהתרחבות גדול, ומשם ולמטה, מקבלין ממנו כולם, דרך חלון.

האצילות, כי הרוחניות הג' חלקי של נר"ן בלבד של האצילות, הנקרא כלים דאצילות, הם האירו חותמם בבי"ע, ונעשו כלים גמורים לנר"ן הנ"ל. אך החיה, א"א להחתים כלים ממש מכחה, לכן לא היה רק ג' עולמות ב"ע לבד, נגד נר"ן דאצילות, הנקרא כלים לגבי היה דאצילות, כנ"ל.

ונודע הטעם, כי אבא נקרא מחשבה, ואין בו שום תפיסה, אבל בינה היא נוקבא, ונקרא צייר, כי בה כח ציור לצייר הכלים, והיא יותר גשמית מהחיה, לכן נקרא בינה: לשון בנין, והבן זה, מכ"ש משם ואילך.

ונבאר עתה עניינם, הנה הנשמה יש בה י"ס גמורות כנ"ל, כי הוא פרצוף של לבוש פנימי דז"א דאצילות, ובוה תבין מ"ש בתקונים דבאות י' סליק לי' אלף רבוא ספיראן, ובאות י' סלקין, לשית אלפין רבוא, והוא עם הנ"ל, כי בבחי' פרצוף הג' כלול מ"ס, ולכן סלקין לחשבון עשרה, אבל בפרצוף הב' האמצעי, הכולל ר"ק בכל ספירה מהם, ולכן לא סלקין אלא לחשבון י' אלף כו', ודע, כי כל הנ"ל, הוא בין בא"א, בין באבא, בין באמא דאצילות, ועד"ז בכל ה' פרצופים דבי"ע, ופ' י"א וי"ב הם כתובים בסוף שער מ"ב.

שער כללות אבי"ע. ענין הפרש שיש בין אצילות לבריאה ויצירה ועשיה

פרק יג מ"ת

(כ) הנה נתבאר אצלינו, כי ד' עולמות אבי"ע, הם כלולים בר' אותיות הוי"ה, והנה ד' אותיות הוי"ה: ה' היא בחכמה, ה' בבינה, ו' בז"א, ה' במלכות, נמצא, כי אצילות, הוא בחינת חכמה, בריאה, בחינת בינה, יצירה, בחי' ת"ת, עשיה, בחינת מלכות, ופשוט הוא, כי כמו שהאצילות עצמו, נחלק לד' בחינות אלו, כן הם כללות ד' עולמות אלו.

הנהות ומראה מקומות

(כ) עיין בספר שער ההקדמות דרושי אבי"ע ודוש י' ובתלמוד עשר ספירות שיעור ט"ז מן אות כ"ד עד אות מ"ב.

ועוד טעם אחר, כי עביות המלבוש הזה, מפסיק ביניהן ובין ז"ן. והענין הוא, דע, כי הקליפה והחיצונים הם עומדים ויושבים תמיד באמצע, בין אר"פ אל המקיף, ושם מקומם ומצבם ומעמדם.

והענין במה שהודעתך, כי א"א מלבוש ע"ג עתיק, ואו"א, מלבישין לא"א. וזו"ן, מלבישין לאו"א. וכ"ז בחינת אר"פ. נמצא, כי אר"פ של עתיק, הוא יותר פנימי מכולם. ושל א"א, חוצה לו. וכן הענין, עד שנמצאת שהנוקבא דז"א, חיצונה מכולם. אמנם המקיפים הם להיפך, כי המקיף של הנוקבא עצמה, הוא יותר פנימי מכולם. והוא סמוך עם פנימי שלה. ועליו המקיף של ז"א, ועליו מקיף אמא כו'. עד שנמצא מקיף של עתיק, חיצון ומקיף ע"ג כולם. נמצא, כי בבחי' הפנימית, העתיק פנימי מכולם. ובבחינת המקיפים, העתיק מקיף את כולם. וטעם הדבר, להיותו גדול מכולם, אין כח בשום אור לסובלו בתוכו, ולהקיפו. ולכן מקיף העתיק היותר גדול מכולם, נשאר בחוץ, מקיף לכולם. והנה הקליפות והחיצונים, הם העומדין בין אר"פ, אל המקיפין. פניהם אל האר"פ של המלכות, ואחוריהם אל אור המקיף. כי אין בהם כח להסתכל ולינק מן המקיף, כי הוא גדול מהפנימי, כנודע. ונמצא, כי אין מקום אל הקליפה רק באמצע, בין אר"פ של הנוקבא, ובין המקיף שלה עצמה. ואף כשגורם דחטא, ויונקים הקליפה אף גם מז"א עצמו כנודע, אינם יונקים ממנו, אלא דרך אמצעות נוקבא דז"א, המפסיק בינם ובין הז"א.

גם טעם אחר, כי אם היה המקיף של עתיק, פנימי משאר המקיפים, והיה קרוב אל אר"פ של הנוקבא דז"א, נמצא שהיו הקליפה קרובים אל המקיף הגדול של עתיק, ואין ראוי להם כן, רק שיהיו נתונים בין האורות היותר קטנים שבכולם, שהוא בין הפנימי של הנוקבא, שהוא קטן וגרוע מכל הפנימים. ובין המקיף שלה, שהוא קטן מכל המקיפים. וכפי ערך גדלות האורות, בין מבחי' המקיפים, כן שיעור

אמנם בריאה, היא נקראת בחי' בינה כנ"ל, והטעם, לפי שהבריאה, אינה מקבלת האור, אלא דרך מסך ממש, ונודע כי אור העובר דרך מסך, אינו עצמות האור הראשון, רק תולדתו, וע"כ נקרא משם ואילך, בשם בריאה חדשה, ואיננו מכלל עולם אצילות, וזהו ההפרש שביניהן.

ואמנם ענין מסך זה, ביארנו במ"א (ל) והענין בקיצור, כי הנה הבינה היא אם הבנים, ושומרת אותם כנשר יעיר קנו וגר', יפרוש כנפיו יקחהו, כדרך העוף הפורש כנפיו, ומכסה בניו שלא יקחום עופות אחרים, כך הבינה מחמת יראונה מהחיצונים, שלא יתאחוזו בבניה, שהם ז"ן, אשר שם יש יכולת להחיצונים להתאחוז, משא"כ בבינה עצמה, כנודע שאין אחיזה לחיצונים בה, ולכן שומרת אותם תחת כנפיה, ונעשית להם מחיצות, כדוגמת ענני כבוד שהיו לישראל, שהיו נשמרים על ידם מאבני בליסטראות וחיצים, שהיו זורקין בהם המצריים ועמלקים. והנה הבינה חופפת, ומכסה עליהם מכל צדדיהם, אף למטה תחת רגליהם. והנה הלבוש החיצון של הבינה, נקרא חשמ"ל גי' מלבוש. וזהו המלבוש, הוא מקיף ולבוש לזו"ן. ואל תטעה לומר, כי זהו האור המקיף של ז"א, כי אור המקיף של ז"א, אע"פ שהוא מהבינה, עכ"ז אינו בחי' זה המלבוש, שאנו מדברים בו עתה. כי הלבוש הזה הוא בחינה חיצונית, ולבוש הבינה המלבשת את ז"א בסוד מלבוש ממש, ולא בסוד אר"מ מבחוץ ע"ג המלבוש.

וטעם הדבר הוא כנזכר, כי הנה אין יכולת להחיצונים להתאחוז בבינה, אלא בזו"ן. וכדי שלא יוכלו החיצונים לקבל אור מהם, ולינק מהם, לכך הבינה מלבשת אותן, להפסיק בינם לבין החיצונים, ע"י החשמ"ל הזה, אע"פ שאודו מועט מאד מאור זו"ן, לפי שאינו רק בחינת מלבוש לבד, אמנם להיותו מלבוש הבינה עצמה, אין יכולת להחיצונים להתאחוז בו.

בג"ר שבה. ושל מלוי אלפין, בג' אמצעית שבה. ושל מילוי ההי"ן, בג' אחרונים שבה. נמצא כי אהי"ה דההי"ן בנצח הוד (יסוד) נ) דבינה, אשר לבושם הוא חשמ"ל כנוכר. והנה ממנו נעשה בחי' נעל, תחת רגליהן של ז"ן כנ"ל. והנה שם אהי"ה במילוי ההי"ן, גימטריא נע"ל.

ונחזור לענין, כי הנה נעל הוזה הנזכר, הוא עצמו בחי' המסך הנ"ל, המפסיק בין אצילות לבריאה. וכבר נודע, איך כל אצילות מלוכש זה לתוך זה, עתיק בתוך א"א, (וכו') וז"נ חוץ מכולם. והנה דרך המסך הנקרא נעל, מאירין כולם דרך רגלים, כי רגלי עתיק, מאירין דרך רגלי א"א כו'. עד שמאירין רגלי ז"ן, ועוברים דרך המסך הוזה, אל הבריאה. ועל ידי דרך המסך, נחתמים, ונחקקים, כל האורות שבאצילות, למטה בבריאה הנ"ל. כי כמו שעובר אור הרגלים עצמן, כך עובר אור כל הגוף כולו דרך רגלים, ומאיר למטה.

והנה נמצא, כי כל אור האצילות שיוצא ויורד אל הבריאה, הוא דרך זה המסך של הבינה הנ"ל, הנקרא נעל, אלא שהוא בחינת חיצונית, ולבושים החיצונים כנ"ל. ובזה לא יקשה בעיניך, כי כפי זה היה נראה, שאור הבריאה אורה גדול, מאור נוקבא דז"א דאצילות, כי היא מקבלת מז"א, והבריאה מקבלת מבינה. אין זו תימה, כי מסך זה אינו רק לבוש היותר חיצון של הבינה, אמנם עכ"ז בחי' בינה נקרא. ולכן אמרו בתקונים, בינה, ר"ל אמא, מקנא בכורסיא שהוא ענין החשמ"ל הוזה והבן.

ונמצא, כי האצילות אור העצמות הוא שם. אבל הבריאה, הוא אור הבא ע"י מסך, אלא שהוא מסך קרוב, כי בינה העליונה, נעשה מסך עליה, וע"י מקבלת האור שלה. אמנם היצירה, אינה מקבלת האור שלה מבריאה, רק ע"י מסך וריחוק. ואע"פ שיש לה מסך אחר, העומד בין אצילות לבריאה, עכ"ז אין אנו מונין, אלא המסך המתחדש אליה, בין

הרחקתן מהקליפה. נמצא כי הפנימי של עתיק, והמקיף של עתיק, הם רחוקים מהקליפות בתכלית הריחוק. והפנימי והמקיף של הנוקבא, הם יותר קרובים אל הקליפות והחיצונים בתכלית הקירוב.

ונחזור לענין, כי להיותן הקליפות במקום הוזה, אנו יראים שלא יתאחוזו הקליפות לינק מאו"פ של מלכות, הנקרא נוקבא דז"א, כי אצלה הם עומדים, ולכן בינה אמא עלאה מכסה עליהם, במלבושים וכנפים.

ואמנם ענין לבושים וכנפים אלו, הם כך: כי כבר נתבאר, כי נה"י של אמא, הם נכנסים ומתלבשים גו רישא דז"א, בסוד מוחין, כנודע. ואמנם הלבוש היותר חיצון שבכל לבושים נה"י של אמא, אינו נכנס גו רישא דז"א, אמנם נשאר מבחוץ של ז"ן, ומכסה עליהן בבחי' מלבושים, ועומד מבחוץ להם, מכנגד נ"ה מ) עצמן, שנכנסו בפנים גו רישא דז"א. וזה הלבוש, הוא סוד חשמ"ל העליון של אמא עלאה. והבן זה היטב, פירוש החשמ"ל, מה ענינו, וזכרהו.

וע"י מלבוש הוזה דחשמ"ל, אין יכולין הקליפות לינק מזו"ן מאו"פ שלהם, באופן כי רוב עביות, או רוב הזכות והבהירות, מונע את החיצונים לינק, רק מהבינונים, ואינם יכולין להביט בו. ולכן מהמקיף של נוקבא, אינם יכולין לינק, מרוב אור שלו. ומהחשמ"ל אינם יכולין לינק מרוב עביו. אמנם כשישראל חוטאים ח"ו, אז גורמין הסתלקות האם העליונה מעל הבנים, ואז יכולין לינק מאו"פ של ז"ן. והבן זה היטב, סוד הסתלקות האם מעל הבנים מה ענינם.

והנה החשמ"ל הוזה, מלביש ומקיף לזו"ן מכל צדיהם, אפילו מתחת רגליהם, ומה שהוא מצדם, נקרא מלבושים. ומה שהוא מתחת רגליהם, נקרא מנעלים, והבן זה היטב.

וכבר נתבאר, כי מלבוש גימטריא חשמ"ל, גם נעל נקרא לסיבה זו, כי כבר ידעת, כי ג' אהי"ה יש בבינה: א' של מילוי יודי"ן,

הגהות ומראה מקומות

(מ) נ"א נה"י (דפו"י). (ג) נ"א ל"ג יסוד (כת"י).

נקרא ג"כ ריחוק ומיעוט. והנה נתבאר, כי יש בעשיה, מסך, וריחוק, ומיעוט.

פרק יד מ"ח

(ע) בענין המסך, שיש בין אצילות לבריאה. ובין בריאה ליצירה. ובין יצירה לעשיה. ובו יתבאר קצת מהנ"ל. ונבאר ענין מצות מעקה. והנה סוד מצוה זו, הוא, כי על בנין העולמות האלו, כתוב, כי תבנה בית חדש כו'. והנה גג"ך, גימטריא שם הוי"ה. מעקה, גימטריא רי"ו. והענין, כי הרי"ו של שם ע"ב כנודע, וכמ"ש ועשית מעקה לגגך, שהוא שם הוי"ה. והענין, כי נתבאר בדרוש הקודם, כי ד' עולמות אבי"ע, הם הנקרא חו"ב תר"מ. והנה הכתוב אומר, כולם בחכמה עשית. כי האצילות כולל את כולם, וממנו יצאו. והנה אחר שנאצל עולם האצילות, אז עשתה הבנינה דאצילות, מסך א', להבדיל בין אצילות, ובין בריאה. והנה ודאי הוא, כמו שיש כח באותו לבוש של בנינה, כשיורד ממנה להלביש לזו"ן, עד מתחת רגליהם. הנה ג"כ יש בו כח, להתפשט יותר, ולהלביש את כל העולמות אשר תחתיו, שהם ביי"ע. והנה ודאי יש כח באצילות, נגד כל אשר תחתיו, כי פשוט, כי כל דבר עליון, גדול כנגד כל מה שלמטה, ויותר ג"כ. וכמו שארז"ל (פ) על רגלי החיות ככולהו, ושוקי החיות ככולהו, כנזכר פ' בשלח. אבל המאציל העליון, לא רצה כך, שיתפשט עד למטה. ולהבין טעם הדבר, נמשיל לך ונאמר, כי ארבע העולמות האלו, הם כרמיון ד' בתים, זו למעלה מזו, וכולן שוין בארכן וברחבן, אלא שהם עומדים זו למעלה מזו. והנה בית העליון, הוא עולם האצילות. והנה בגג הבית הזה, אין לנו רשות לדבר, כי מן הכתר דאצילות ולמעלה, נאמר עליו, במופלא ממך אל תדרוש צ)

אמנם נתחיל לדבר, מן הבית הב', שהוא

בריאה ליצירה. וכעז"ז בעשיה, אינו נמנה רק המסך החדש, שבין היצירה אליו, כי הוא לברו הנתוסף בה.

והנה ענין מסך וריחוק זה הוא, כי הנה הבריאה היתה מקבלת ע"י מסך בינה דאצילות, אבל היצירה מקבלת מן מסך (ס) חדש, ת"ת דבריאה, כי הת"ת דבריאה, הוא מקיף ומלביש אל המלכות דבריאה מכל צדדיה, ואפילו מתחת רגלם, ונעשה שם רקיע ומסך א', מפסיק ביניהן, ודרך המסך הנה דת"ת דבריאה, יורד האור דבריאה, אל היצירה. וז"ש בתקונים, הת"ת מקנא במט"ט, וכן אמרו שם, שית סטרין מקנא ביצירה. והנה מהראוי הוא, שכמו שלא נתרחק האצילות מבריאה, רק מבניה, כך מהראוי שיתרחק היצירה מבריאה, ויקבל היצירה האור שלה מבריאה, דרך מסך בינה דבריאה. וטעם הדבר, שמעתי ושכחתי. והרי נתבאר, כי יש ביצירה מסך וריחוק. והנה העשיה, אינה מקבלת מיצירה, אלא על ידי: מסך, וריחוק, ומיעוט. והענין, כי מלכות דיצירה, עשה מסך תחתיה, כדי שלא ירד אור עצמותה אל העשיה, אלא דרך מסך מלבוש החיצון אשר לה, ודרך המסך ההוא, עובר האור מיצירה אל העשיה. וז"ש בתקונים, מלכות מקנא באופן, שהוא עשיה, עולם האופנים. והרי שיש מסך וריחוק, כי גם כאן היה מהראוי, שכמו שהיצירה קבלה אור מהבריאה, ע"י מסך ת"ת דבריאה, כן העשיה תקבל אור היצירה, דרך מסך מת"ת דיצירה, ואינה מקבלת אלא ממלכות דיצירה, וזה ענין ריחוק הב', הנתוסף בו. וגם זה נקרא מיעוט, כי אם המלכות דיצירה היה לה אור מפאת עצמה, אעפ"כ לא היה נקרא רק ריחוק בלבד. אבל כיון שהמלכות לית לה מגרמה כלום, והיא אספקלריא דלא נהרא, נמצא כי גם כן נק' מיעוט, כי אורה ג"כ ממועט משאר ספירה, לטעם הנ"ל. כי אם היתה דכורא, אע"פ שהיתה אחרונה, לא היה רק בחי ריחוק, אבל עתה,

הגהות ומראה מקומות

קייב ע"ד. (ב) תגינה יג:

(צ) עיין שער העגולים ענף ה'.

(ס) נ"א ל"ג חדש (כת"י).

(ע) עיין בכפר הלקוטים פרשת כי תצא דף

כּי אותן השוליים של מסך העודפים, והיו יכולים להתפשט עד למטה בעשיה, הגביהם והעלה אותן למעלה מגג הבריאה, וזקף אותם, ומה שהיה תחלה בסוד כתלים אל עולמות בייע, נעשה מעקה וכתלים אל עולם אצילות, ועייכ לא יפול אוד האצילות למטה, לא דרך מטה, ולא דרך צדדים.

ואמנם מציאת המעקה הוא, כי הנה ד' עולמות אביע, הם סוד ד' שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, כנדוע. אשד הם בעצמן, בחי חריב תו"מ, המכונים לד' עולמות אלו כנ"ל. והנה כל סוד (ק הוי"ה, מאלו הד', יש בכל א' י אותיות במילוי, חוץ מהאחדון שם ב"ן דמילוי ההי"ן, שאין בו דק ט' אותיות. והנה כמו שאו"פ של שלשה עולמות בייע, נמשך מעולם אצילות, וכן כמו שבכל ג' הויות, של ס"ג מ"ה ב"ן, כלולים בהוי"ה של ע"ב דמילוי יודין, גם סוד המלבוש הזה, הנמשך מבינה דאצילות, להלביש ג' עולמות אלו, הוא ג"כ מבחי ג' הויות, של ס"ג מ"ה ב"ן, וכולם כלולים בלבוש האצילות, שהוא הוי"ה דע"ב. נמצא, הלבושים של בייע, שהם: ס"ג, מ"ה, ב"ן, קודם שידרו להתפשט למטה, העלה אותם למעלה, בסוד מעקה ומחיצות, לעולם אצילות. ובהיותם שם כל הג' שמות, שהם: ס"ג, מ"ה, ב"ן, שעולין די"ה, (פ"י: כי כל אחד מהם ע"ב, ס"ג וי אותיות, מ"ה וכ"ו, ב"ן באחוריים) כמנין מעקה, כולם כלולים בשם ע"ב, שהוא עשרה אותיות. נמצא שבהיותן באצילות, אין גבוהין דק י', כי יתוד גדולים הם י' טפחים באצילות, מל' טפחים בבייע. ונמצא, כי גובה המעקה הזה, הוא י' טפחים, כנגד הוי"ה יודיין דע"ב שבאצילות, שהוא י"ס דאצילות. וז"ש, ועשית מעקה לגגך, כי ס"ג ומ"ה וב"ן, הם כמנין מעקה, לצורך גגך, שהוא הוי"ה דע"ב דאצילות, שמילוי י' אותיות. וזה השיעור שנתנו אל המעקה, שיהיה גבוה י' טפחים.

ואמנם מ"ש שג' הויות ס"ג מ"ה ב"ן,

עולם הבריאה, שהוא בחינת בינה כנ"ל, אשד היא נקרא בי"ת רבתי דבראשית. וזהו כי תבנה בית חדש, בית עלאה דבריאה. והנה גג הבית הזה, הוא עצמו קרקע עולם האצילות, כי קרקע בית העליונה, שהוא מסך הנ"ל, הוא עצמו גג של הבית הב', הנקרא בריאה. כי רגלי בני העליה העליונה, שהם זו"ן דאצילות, דורכין ע"ג מסך ההוא, והיא קרקע להם, וגג לדורים בבית הב', שהוא בריאה.

והנה בזה המסך, שבין אצילות לבריאה, הנקרא גג הבריאה כנ"ל, צריך לעשות בו מעקה א', גבוה י' טפחים. והענין הוא, כי האמת הוא שאור האצילות אינו יכול ליפול בבריאה, כי מסך ההוא מפסיק בנתיים, אמנם אם לא יהיה שם מעקה בצדדי הגג, יוכל ליפול אוד האצילות, דרך צדדי גג הבריאה, ועד סיום העשיה, מבחוץ למחיצת הבריאה ויצירה ועשיה, אחורי הכתלים אשד להם. ואם יפול האוד שם, ימות, וביאורו הוא, כי סוד המיתה, הוא ענין פרידת הדבר ועקידתו מעולמו וממקומו, ללכת אל עולם אחר למטה ממנו, ע"ד מיתת ז' מלכים שמלכו בארץ אדום, כי ידרו בבריאה, ודבר זה נקרא מיתה, כמ"ש בדרוש המלכים.

אמנם אר"א, אע"פ שידרו למטה, כיון שלא ידרו ויצאו חוץ מעולם אצילות, לא נזכר בהם מיתה, וז"ש, כי יפול הנופל ממנו, כי כאשר לא יהיה מעקה בצדדי הגג, יפול משם אוד האצילות, באחורי הג' עולמות בייע, ואז יקרא אוד ההוא מת כנ"ל.

נמצא, כי כמו שהוצרך לעשות מסך ורקיע אל עולם האצילות, שהוא משמש במקום גג דבריאה, כדי להפסיק ולמנוע, שלא יפול איד האצילות בבריאה. כך צריך לעשות כתלים ומעקה, בצדדי הגג, גבוה עשרה טפחים, וזה אופן מעשהו. הנה נת"ל, שהיה בכח מסך ההוא הנעשה ממלבוש הבינה, להתפשט עד סיום עולם עשיה. אמנם לסכת נפילת הנ"ל, הוצרך המאציל לעשות מעקה הנ"ל, באופן זה:

הגהות ומראה מקומות

(ק נ"א ל"ג סוד (כת"י).

עובר דרך אותו מסך של המעקה שבצדדי האצילות, ויורד למטה עד צדדי הבריאה, וכבר יש שם מחיצות כנ"ל, אשר נעשה משם מ"ה ושם ס"ג בירידה ובעליה, ועובר האור ההוא דרך המחיצות ההם, ומחיה אותן. באופן כי כאשר האור עובר דרך דופני האצילות, אע"פ שאור זה גדול מהאור העובר דרך מסך הנק' קרקע דאצילות, עכ"ז אין שם רק מסך א', אמנם יש כאן ג' מחיצות: א', מחיצת האצילות עצמו. וב' מחיצות, של הס"ג ומ"ה כנ"ל, ועי"כ מתמעט האור ההוא העובר בתוכם, והוא המחיה את הבריאה, ונמצא עתה אור האצילות העובר דרך מסך מחיצות אלו, אינו נקרא כותל, (ממש) אמנם הוא עובר דרך המחיצות הנקרא מעקה, ודרך מסך הזה, ומאיר למטה. וזהו הטעם מ"ש בגמרא, כי המעקה די לו בהוצי ודופני. (ש) והטעם הוא כי אנו צריכין שיעבור דרך שם הארה אל הבריאה, ולכן אם נעשה בהוצי ודופני ש"ד, כי אף אם האור עובר דרך שם, אינו בדרך נפילה כנ"ל.

הנה גם בגג היצירה, יש בו מעקה, ע"ד שפי' בגג הבריאה. והוא, כי אור הבריאה ירד עד העשיה, (ת) ואז נכפל ונזקף, ונעשה מקיף בדופני הבריאה. כי כמו שיש הפרש בין אצילות לבריאה, כן יש הפסק בין יצירה לבריאה, ובין עשייה ליצירה. ולכן אם האור של הבריאה, יפול ליצירה, יקרא נפילה ומיתה. והנה היות המעקה הזה ג"כ בחי' רי"ו, הוא באופן זה, כי הנה נתבאר אצלינו, כי עולם היצירה, נקרא א"ל יהו"ה. והנה זה האור היורד מיצירה ולמטה, הוא, א"ל הו"ה, אל"ף ל"מ"ד, יהו"ה, גימטריא רי"ו. וזה הרי"ו, עולה לגג היצירה, ונעשה שם בחי' מעקה, שהוא בחי' רי"ו ג"כ.

הנה מעקה עשיה הוא, כי הלא גם העשיה היה אור שלו מתפשט ויורד מאד, בסוד הרקיע. שארז"ל, (א) שהיה מותח והולך עד בלי די, ואז חזר לעלות ונעשה מעקה לגג העשיה.

גימטריא (רי"ו) מעקה, הוא באופן זה: כי ס"ג עם י' אותיות, הם ע"ג. ושם מ"ה, עם מספר הדר' אותיות הו"ה, הם ע"א. ושם ב"ן, בחי' אחוריים שלו, שהוא דרך ריבוע, כזה: י, י"ה, יה"ו, יהו"ה. הם גימטריא ע"ב, והנה ג' ע"ב, הם רי"ו, גימטריא מעקה, אשר שמות אלו נעשים מעקה אל האצילות.

וביאר ענין ג' היות אלו, שאנו עושין אותם בחי' ע"ב ע"ב ע"ב, נתבאר בדרוש רפ"ח ניצוצין מה ענינם, כי אלו הרי"ו הם מכלל הרפ"ח ניצוצין שנפלו, וחזרו לעלות בסוד מעקה.

והנה זו שמעתי לפ"ד ממורי זלה"ה, אבל מה שמ"כ אצלי, מכת"י בשם מדרי זלה"ה הוא זה, כי הנה אין המעקה נעשה מג' היות הנ"ל, רק מהו"ה אחרונה של ב"ן בלבד. והענין, כי הנה כשיורד האור עליון להלביש העולמות, הנה מה שיורד למטה מאצילות, הם ס"ג מ"ה ב"ן. ואמנם כאשר חזרו אלו הג' שמות לעלות, אין עליון כולם באצילות, כי גם הבריאה צריך שתהיה מלובשת, ולכן נשאר שם ס"ג מלובש לבריאה. וכל זה הוא בעת ירידת האור למטה, נמשך ומלביש את הבריאה. ואח"כ כאשר עלה האור לעלות, בסוד מעקה באצילות כנ"ל, הנה חוזר שם מ"ה, ועולה ומלביש לשם ס"ג, כי כל א' מהן, גובהן י', וגובהן שוין, ונשאר הו"ה בההי"ן ב"ן, והיא העולה בעולם האצילות, ונעשים שם בחי' מעקה אליו. ולכן גיבה המעקה הם י' טפחים: י' אותיות כמנין אותיות ב"ן והכולל. (ואפשר שהוא ע"ב קד"ם גימטריא רי"ו ר).

ואמנם כונת זה המעקה הוא, כי הנה ודאי הוא, שכמו שהאור האצילות עובר ויורד דרך מסך הנקרא גג דבריאה, כדי להצטייר כמוהו בבריאה, כי ע"כ נקרא עולם הבריאה, חותם האצילות כנ"ל. הנה גם כן צדדי ודופני הבריאה, צריכין אורות רחניות עליון של אצילות. ולכן אותו אור העליון של אצילות,

הנהות ומראה מקומות

(ת) ג"א היצירה (דפ"י).

(א) ב"ר ד' א.

(ו) עיין ספר שער המצות דף ס"ט ע"א.

(ש) ע"י ב"ב ד'. לענין מחיצה.

בינה דבריאה, הנקרא כורסייא, הוא נגלה בפרצוף שלם. משא"כ באותם שלמעלה ממנה, שהם א"א ואבא. ולכן מכנים הבריאה, אל בינה. וטעם הדבר הוא, לפי שאין יכולת להגיע בבריאה, רק אור בינה לבד דאצילות. כי באצילות עצמו, יכולה החכמה שלו להתלבש בכל חלקיה בכל האצילות, אשר ז"ס כולם בחכמה עשית. אמנם בבריאה, אין אור החכמה מתפשט בה כלל, רק אור הבינה לבד, ולכן אין פרצוף שלם ניכר בבריאה, אלא מבינה שלה ולמטה. כי גם הז"א יש בו פרצוף מן י"ס, אלא שנתוסף בו על בינה שבבריאה, כי יש לו אור"מ א', משא"כ בבינה. ונוקבא דז"א דבריאה, מלבד שיש לה פרצוף שלם מ"ס, הנה נוסף בה שיש לה ב' אורות מקיפין. אבל ביצירה, אינו נגלה רק אור ת"ת שבו, בבחי' ו"ק. וז"ס מ"ש בתיקונים, שית ספירן מקננא במט"ט, שהוא היצירה. וא"א ואבא דיצירה, אין להם רק בחי' תלת כליל בתלת לבד. והבחינה הראשונה של א"א דיצירה נשאר מגולה. והב' תחתונות, מתלבשים באבא דיצירה. אמנם אמא ת"ת ומלכות דיצירה, יש לכל אחד מהם ו"ק. וההפרש שיש בהם, כי אין לבינה אור"מ. ולת"ת, יש אור אחד מקיף לבד. ולנוקבא יש ב' אורות מקיפין.

ובעשייה, אבא שבו בלבד, הוא בחי' נקודה א' לבד, אבל כל השאר אפילו א"א שבו, כל א' כלול ג' בג', כי פחות מזה א"א לעמוד. אמנם למה א"א דעשייה, עם היותו גבוה מאבא, היה לו ג' כליל בג'. (ולאבא נקודה א' לבד) הטעם הוא, לפי שהוא קו אמצעי, ולכן יכול להיות ג' כליל בג'. משא"כ באבא, שאינו מן קו אמצעי. (ד)

עוד יש חילוק אחד בד' עולמות אביע, והוא, כי באצילות, יש הפרש בו בעצמו ובחלקיו. והוא, כי א"א שבו, מתפשט בו אור א"ס, בקירוב, ובהרחבה גדולה. ואור"א דאצילות, אור א"ס בהם בקירוב, אמנם אינו נמשך בהם

ואמנם מעקה הבריאה הוא כדי שלא ירד אור האצילות עד בריאה. ומעקה יצירה הוא, כדי שלא ירד אור הבריאה ביצירה. ומעקה עשייה, כדי שלא ירד אור היצירה לעשייה. וגם, כדי שלא יתפשט אור העשייה למטה, עד הקליפה שתחת העשייה, לכן חזר בסוד מעקה בראש העשייה. והנה מעקה עשייה הוא שם ב"ן, ונודע שהו"ה זו היא בעשייה ב"ן, ונעשים ע"ב קר"ם, שהוא: י' י"ה, יה"ו, יה"ה. יו"ד, יו"ד ה"ה, יו"ד ה"ה ר"ו, יו"ד ה"ה ר"ו ה"ה. שהם אחוריים דעשייה, והם ג"י רי"ו, כמנין מעקה.

וא"ת למה מעקה הבריאה והעשייה, הם מהיותו ומעקה יצירה, הוא משם א"ל. הטעם הוא, כנודע, כי תמיד אנחנו מכנים שם הו"ה אל יצירה, שהוא סוד ז"א הנקרא הו"ה, כנודע כי בינה ומלכות, שהם בחי' בריאה ועשייה, הם שמות אה"ה אדנ"י. לכן אין מעקה יצירה נעשית מעצמותה, שהוא הו"ה, רק משם א"ל. אמנם בריאה ועשייה, שאין עצמותה בחי' הו"ה, לכן נעשית המעקה מבחי' שמות הו"ה כנ"ל. (ב)

ודע, כי בבריאה אין יכולת להיות ניכר בו פרצוף שלם, לא בא"א שבו, ולא באבא שבו. כי א"א ואבא דבריאה, כל אחד מהן אין בו רק ו"ק לבד. ואמנם באצילות, יש לו י'. והנה באצילות, ג"ר של א"א, שהם המוחין שלו, הם מגולין, ובהם מתלבשין ו"ק כולם דעתיק, כנודע. הו"ק דא"א הם מתלבשים באצילות (ג) אבל בבריאה, ג"ר מהו"ק שיש בא"א, הם מגולין, ובהם מתלבש אותה בחי', שנאמר עליה לכו ומעטי את עצמך, והוי ראש לשועלים, כנודע שהוא אותה נקודה של המלכות דאצילות, שירדה ונתלבשה בהם, בסוד נשמה אליו. וג"ת של ו"ק דא"א, הם מתלבשים בר"ק דאבא, ונעשית נשמה אליו. אמנם אמא של בריאה, היא פרצוף שלם מ"ס. וז"ס, אמא מקננא בכורסייא, כי פרצוף

הגהות ומראה מקומות

פרק ג' ובתע"ס שיעור ט"ז מן אות רי"א ואילך.

(ד) עיין שער סדר אביע פ"א.

(ב) עיין שער סדר אביע פרק ב' ופרק ג'.

(ג) עיין שער סדר אצילות בריאה יצירה עשייה

היכל אבי"ע שער כללות אבי"ע

שטו

כתות: מלאכים, אראלים וכו'. ולבחר עבד לאינון משמשין דאינון סמאל.

וביאורו הוא, כי תחלה הם י"ס דאצילות, שהם מתחלת עתיק יומין, עד סיום נוקבא דז"א דאצילות, כנוכר במ"א. ואחריהן עולם בריאה, ובו י"ס ג"כ, דוגמת י"ס דאצילות, ונקרא עולם כסא הכבוד. יען הם למטה מנוקבא דז"א, הנקרא כבוד. והבריאה כסא תחתיה, לכן נקרא עולם הבריאה, כסא הכבוד. ואחריהן עולם יצירה, והוא י"ס ג"כ, ובזה העולם, מטטרוין שר הפנים, עם י' כתות מלאכים, ואחריהן עולם העשיה, והם י' גלגלי הרקיע, הסובבים עלינו, אשר בתוכם ארץ התחתונה.

ולבר ידעת, כי כמו שי"ס דבריאה, נעשו בסוד היכלות, כי היכל א' העליון הנקרא ק"ק, כולל ג"ר. וכן בעשיה, הם ז' רקיעים, והרקיע העליון הנקרא ערבנות, כולל ג"ר. אמנם כל ו' הי' גלגלי, של הז' כוכבי לכת, וי"ב מזלות, שמנו חכמי התכונה, כולם קבועים ברקיע ב', מתחא לעילא, כמ"ש, ויתן אותן אלהים ברקיע השמים. שהוא דמיון היסוד, הנקרא כל, וכולל כולם בו. ותחתיו הוא וילון, מלכות דעשייה, שאינו משמש כלום, אלא נכנס שחרית, ויוצא ערבית, כמארז"ל. ז)

ובתוך וילון זה, הם ד' יסודות ארמ"ע, ח) דהיינו: אש, מים, עפר, רוח. והארץ וכל אשר בה, וכללות כל הז' רקיעים אלו העליונים, והארץ שבתוכה, נקרא עולם העשיה. ששם נגמר החומר והכלים להתגשם. כמ"ש במ"א, כי התחלת הכלים הם, מעולם הנקודים, שהם י"כ דאצילות, שהם מאנין וכלים, הנזכר ר"מ פ' בא. וכאן בעולם עשיה, נגמר מלאכת הכלים, והוא תכלית החומרים, שהוא קצה האחרון. ולכן פה נתגלו בחי' הקליפות לגמרי, ולכן נקרא זה עולם הקליפות, עם היות בתוכה עשר ספירות דעשיה דקדושה. וז"ס ריש פ' בא. ולאילן עבד משמשין: סמאל, וכל כת דיליה. והרי נתבאר בקיצור ד' עולמות אבי"ע.

בהרחבה גדולה, רק דרך חלון. וז"א דאצילות, אור א"ס הוא בריחוק, ובדרך חלון כשיעור רוחב יסוד העליון דאז"א. ונוקבא דזעיר אנפין דאצילות, אור הא"ס הוא בריחוק, וע"י חלון, אלא שהוא חלון יותר צר מן חלון ז"א. אמנם כל בחי' אלו, הם בלי מסך כלל. אמנם בין אצילות לבריאה, יש מסך מפסיק, והאור בא אליו דרך מסך. ודרוש זה, נלע"ה, ששמעתי מפי אחרים בשם מורי זלה"ה, ולא מפי עצמו. ובשער מ"ז פ"א, אמר פי' אחר, בשם הרב גדליה הלוי זלה"ה.

השער השני

שער כללות אבי"ע ובו ד' פרקים.

פרק א מ"ב

ה) ארבע עולמות אבי"ע בקיצור. אחר שנתבאר בדרושים שעברו, ענין הי"ס של עולם האצילות בפרטות, צריכין אנו לבאר בכללות, כל בחי' ד' עולמות, הנקרא אבי"ע. וצריך לבאר ג"כ, כללות עולם האצילות, אע"פ שאין זה מקומו, אמנם להיות שורש להבין ג' עולמות בי"ע אשר תחתיו, קבענו ביאור כללותו, בדרוש זה.

והנה היותן בחי' ד' עולמות אבי"ע, הוזכרו בהרבה מקומות, ובתיקונים מפוזרים, אמנם אלו הב' מקומות, נזכרו שם בדרך כללות, על מתכונתם. א', הוא בהקדמת התיקונים ד"ג, ועלת על כלא, הוא נחית בי"ס דאצילות, ובי"ס דבריאה, ונהיר בי' כתות דמלאכיא, וי' גלגלי רקיע. וכן בפ' בא, בר"מ דמ"ב, ענין י"ס דאצילות, דאינון: מקור, מעיין, ומים וים, וז' נחלים. ולבחר עבד משמשין לאילין מאנין, כורסיא בר' סמכין, ושית דרגין, הרי עשר. ולבחר תיקן לשמשא לכורסייא, י'

הגהות ומראה מקומות

פ"ז ושער ציור עולמות פרק ב'. ז) חגיגה י"ב: ח) נ"א ל"ג דהיינו אש מים עפר רוח (כת"י).

ה) אלו ד' הפרקים הם פרק י"א וי"ב משער הקודם (דפו"י). ו) עיין שער טנת"א

פרק ב

(ט) בענין האורות, שאנו אומרים ששרשם נשאר במקומו, והארתן יצא לחוץ. נבאר לך בז"א, וממנו נקיש אל השאר.

הנה בהיות שהאציל א"ס את הכתר, עשאו מכללות ה' פדצופים, שהם: כתר שבו, ואו"א, וזו"ן שבו, ודע, שבעת שהאציל כתר שבו, היו כלולים בתוכו, כל הכתרים שיש משם ולמטה, עד העשיה, זה תוך זה. כיצד, כתר דאצילות, מלביש אותו כתר דבריאה, ועליו כתר דיצירה, ועליו כתר דעשיה מלבוש אליו. (ש' י" פ"ה).

וכן בענין הפרטי, המשל בזה: כתר דא"א, ועליו כתר אבא, ועליו כתר אמא, ועליו כתר ז"א, ועליו כתר נוקבא, וכ"ז באצילות. ועד"ז בכתרים דבריאה, וכן אח"כ בכתרים דיצירה, וכן אח"כ בעשיה.

ובעת שהאציל חכמה, היו כלולין בו כל החכמות, שיש בכל העולם, ע"ד הנזכר. וכן עד"ז בבינה שבו, כל הבינות. ובז"א, כל הזעירין שבכל העולם. ובנוקבא, כל הנוקבות.

וכאשר האציל א"א את אבא דאצילות, הנה הכתר שבו, לקח א"א לעצמותו. וכל מה שלמטה ממדרגתו, נתן הכל באבא. ונמצאו כל החכמות כולם, נתונים באבא, ע"ד שנוכד בא"א. וכעד"ז באמא, ובזו"ן, ובכל ג' עולמות בי"ע.

ונבאר לך ענין ז"א בפרטות, כי תחלה נאצל ז"א מכתר א"א, ובו כלולין כל הז"א. ואח"כ לקח א"א, שאר החלק המגיע לבחי' א"א, ויצאו כל השאר. וכעד"ז באו"א. ונמצא שבחי' בן ובת, שהם זו"ן דא"א דכתר דאצילות, נשארים שם, ויצאו כל שאר הבחי' דזו"ג, בנה"י רתבונה, ואז נשארים שם זו"ג, באופן, ששרש זו"ג הוא אותו חלק הכתר שלהם.

שהיה כלול בכתר דאצילות כנ"ל. ושאר זעירין ונוקבא של שאר עולמות ופרצופים, הם הארות לבר. וכן תקיש אל שאר הפרצופים הנודעים, כנ"ל.

כתר

אהי"ה
גוף ונשמה
יהוה בקמץ

חכמה

בינה

יהוה בניקוד אלהים
גוף ונשמה
יהוה בצרי

י"ה

גוף ונשמה

יהוה בפתח

גבורה

אלהים

גוף ונשמה

יהוה בשבא

חסד

אל

גוף ונשמה

יהוה בסגול

תפארת

יהוה

גוף ונשמה

יהוה ג"כ אלא שהוא בחולם

הוד

אלהים צבאות

גוף ונשמה

יהוה בקבוץ

נצח

יהוה צבאות

גוף ונשמה

יהוה בחידק

יסוד

אל חי שדי

גוף ונשמה

יהוהוהו

בשודק

מלכות

אדני

גוף ונשמה

היה בלי ניקוד

הנהות ומראה מקומות

רשב"י זיע"א דף ג' פרק ד'. ובספר בית שער לכונת דף ע"א אות קמ"ו באו"פ ד"ה בענין האורות.

(ט) עיין שער התקן פ"ה. ועיין שער ההקדמות דף ע"ה. דרוש י"א מדרושי אבי"ע ושער מאמרי

פרק ג

כולל מד' עולמות אבי-ע. וכן בריאה, כוללת כל אבי-ע. וכן יצירה. וכן עשיה, באופן זה: כי אבא, אצילות. ואמא, בריאה. ז"א, יצירה. ונוקבא, עשייה. ובחי' א"א אינו ניכר בכל עולם, להיותו נעלם מאד. והנה, מן עולם אצילות, נשמות. ומבריאה, רוחין קדישין. ומיצירה, מלאכים. ומעשייה, אופנים.

(י) כל ד' עולמות אבי-ע, הובררו מבירור המלכים. היותר מעולה, באצילות. והגרוע ממנו, בבריאה. וממנו נתהווה בריאה. וכעד"ו היצירה. ואח"כ בעשייה. והגרוע מהכל, מה שלא היה יכול להתברר, נשאר בסוד הקליפה. ר"ל, שהם דינין קשים עד מאד, שלא יוכלו להתברר מן הסיגים, ונשארו ניצוצי קדושה שלהן, בתוך הקליפות, והם נקרא י"א סמני הקטורת.

והנה האדם, כולל ד' עולמות. ואם לא זכה אלא לנפש דעשיה, ואח"כ חטא ופגם בה, והכניסה בקליפות, (ל) אומרים לו יתוש קדמך. כי היתוש, לא עשה מעשה לכנוס בקליפה. ואם לא חטא, אז הוא בסוד האופנים. ולפעמים יהיה, שאין בו רק בחי' נפש, והוא חשוב ממי שיש בו רוח. כגון, שיש לו בחי' נשמה שבנפש. כנדוע כי בכל עולם ועולם, כלולים בו כל הד'. וזה האדם, כיון שהתחיל להאיר ולתקן מעט מעט, תיכף מאיר בו בחי' נשמה שברוח דיצירה, אף על פי שעדיין לא נתלבשה בו לגמרי, כי א"א להתלבש בו לגמרי, עד שיתקן נפשו לגמרי. ואמנם זה האיש אשר יש בו רוח, והוא בחינת נפש שברוח דיצירה, ודאי הוא גרוע מבחי' זה הנ"ל.

וכעד"ו בכל אצילות עצמו, היותר מובהר נברר בעתיק, וגרוע בא"א. ועד"ו, בכל ספירה וספירה, שבכל פרצוף ופרצוף בפרטות, ואין להאריך בזה, כי כשל כח הקולמוס לפרטם. ודע, שאחר שהוברר חלק העתיק לגמרי, אז התחיל הוא לברר את חלק הא"א, ואחר שהוברר חלק א"א לבדו, אז בירר הוא חלק אר"א. ואחר שהוברר חלק אר"א, אז התחילו לברר חלקי ז"ן. וכ"ו, על ידי זווגים ועיבורים, שאותן הניצוצין המבוררים, עולין ממקום נפילתן עד למעלה, ונכנסים בבטן הנוקבא, ושזהין שם זמן העיבור, ונמתקים שם, ונעשים שם בחי' פרצוף.

גם אפשר שיהיה באדם נפש דאצילות, ויותר למעלה גם כן, ואם יהיה לו רוח מבחי' יסוד דאצילות, יהיה בעלה דמטרוניתא, ונקרא איש אלהים. וכעד"ו נאמר, צדיק מושל ביראת אלהים. כי כמו שיש צדיק, אשר עולה נשמתו בסוד מ"ן במלכות, כן יש מי שיעלה נשמתו בסוד מ"ד. כי אחר החרבן, שאין זוג, ואין הגנן זורע גינתו, רק גינתו צומחת מן הספיחין, אשר יצאו בה, ומשם חוזרת וצומחת. והספיחין, הם נשמות הצדיקים, אשר צמחו ויצאו מהגינה העליונה, מלכות, והם חוזרין לעלות שם בסוד מ"ן או מ"ד. וז"ס, אור זרוע לצדיק, שכבר

ואחר שנתברר האצילות כולו, אז מתחיל בירורי עתיק דבריאה, להתברר ע"י נוקבא דז"א דאצילות. ואח"כ, אחר בירור עתיק דבריאה, אז הוא מברר חלקי א"א דבריאה, וכיוצא בזה בכל הבריאה. ועד"ו אח"כ ביצירה בכל פרטיו. ועד"ו בעשייה, בכל ענין פרטיהו. נמצא שכל ד' עולמות כולן, הם מבירור ז' מלכים, ומה שלא הוברר נשאר בסוד אחד עשר סמני קטורת.

פרק ד מ"ק

(כ) ענין אבי-ע. דע, כי עולם אצילות,

הגהות ומראה מקומות

(כ) עיין ספר שער הגלגלים דף י"ח הקדמה י"ח ובתע"ס חלק ג' פרק י" מן אות ח' עד סוף הפרק.
(ל) סנהדרין ל"ח.

(י) עיין שער החקדמות דרוש ז' מדרושי אבי-ע דף ע"ה. ועיין בספר מבוא שערים ש"ב ח"ג פ"ח. ובתע"ס שיעור ח' מן אות י"ט עד אות כ"ג. ובס' בית שער לכונות מאות קנ"ב עד אות קנ"ו.

נזרע מעיקרא, ואינו זורעו עתה מחדש, כנזכר
זוהר פרשה תרומה דקס"ו ע"ב.

ארבע אותיות הוי"ה, בארבע עולמות
אבי"ע: י' באצילות, סוד שם ע"ב דיודי"ן, כי
כולם בחכמה עשית. ה' בבריאה, שם ס"ג, כי
אמא מקנא בכורסייא. ו' ביצירה, שם מ"ה,
כי ו' ספיראין מקנא ביצירה. ה', תתאה
בעשיה, שם ב"ן, כי מלכות מקנא באופן.

השער השלישי

שער ציור עולמות אבי"ע ובו ד' פרקים

הקדמה להדרוש

(מ) אני הצעיר חיים וויטל, ראיתי לחבר
דרך קצרה, בענין ציור עולמות תחתונים.
וג"ע. וגיחנם. בקיצור מופלג מאד, ראשי
פרקים. וצריך שתדע תחלה, מה שהודעתין
בחיבורי הגדול, אשר שם הודעתין, השתלשלות
כל העולמות, מא"ס, עד המלכות נוקבא
דאצילות. ושם הודעתין, שעצמות אור יושר
הפנימי דמלכות, הוא מלביש כל הבחי' היושר,
מא"ק עד ז"א. הן בחי' עצמות, הן בחי' כלים.
וכלים דנוקבא ז"א, מלבישים עצמות שלה, בכל
בחי' כמש"ל, והכל בחי' יושר.

ואח"כ ג' עולמות ביי"ע. מלבישים על (נ)
היושר שלהם, את עצמות וכלים דנוקבא
דאצילות, בכל בחינותיהן. ואח"כ על כל בחינות
אלו דבי"ע, מקיף עליהם אור ישר, בבחי'
אור מקיף דנוקבא דאצילות. ועל מקיף זה
בחינת העגולים של נוקבא כו'. עד שנמצא,
שעל הכל מקיף אור הא"ס, וכל העולמות
בתוכו, כגרגיר חרדל בים אוקיינוס.

ונמצא הכלל העולה בקיצור, שהא"ס
מקיף כל העולמות בהשוואה גמורה. ומצד הא',
שהוא הנקרא עתה ראש א"ק, נפתח צינור א',
ונמשך אור א"ס ביושר מעילא לתתא, תוך

א"ק כולו, ושם נפסק כולו, (ס) בסיום אדם
הנ"ל.

נמצא, שהא"ס מאיר בעולמות כולם, בב'
איפנים: מבית, ומחוץ. מחוץ, הוא סובב כל
העולמות. ומבפנים, הוא תוך הא"ק הנ"ל,
אשר הא"ק זה, הוא פנימי, מתלבש בתוך
העולמות כולם.

ונמצא, שפנימיות עולם העשיה, בבחי'
היושר, הוא החיצון שבכל הפנימיות, שבכל
עולמות כולם. והעגולים של העשיה, המקיפים
על הפנימיותם, שהוא היושר שלהם, הם
העגולים היותר פנימית, שבכל עיגולי העולמות
כולם. נמצא, שאור היושר הפנימית של העשיה,
הוא יותר רחוק מאור הא"ס הפנימית, המתלבש
תוך הא"ק. ואור העגולים שעל העשיה, הם
יותר רחוקים מאור א"ס, המקיף כל העולמות.
ובזה תבין, גדרי מעלות כל העולמות
כסדרן. כי א"ק, בין בבחי' הפנימית והיושר
שלו, בין בבחי' העגולים שלו, הוא דבוק
בא"ס, תכלית הדביקות. ואחריו הוא אצילות,
המתרחק בין בבחי' העגולים, בין בבחינת
יושר, מא"ס, ואינו יונק, אלא ע"י א"ק. וכיוצא
בשאר העולמות, עד שנמצא, שעולם עשיה,
הוא תכלית ההרחקה מא"ס, הן מצד הפנימי,
הן מצד המקיפים.

גם תבין, איך האור א"ס הוא פנימי
וחיצון. ואי"פ, הוא היוצא לחוץ. ואור המקיף,
נכנס בפנים. וע"י, מתקיימים כל העולמות.
ושמור כלל זה הנ"ל היטב, כדי שתבין כל מה
שנכתב אח"כ, בע"ה.

ונבאר עתה, סדר ג' עולמות ביי"ע בקיצור,
ע"ד הנ"ל. שהיושר של הבריאה, מלביש
ליושר נוקבא דז"א דאצילות. ויושר דיצירה,
מלביש ליושר דבריאה. ויושר דעשיה, מלביש
ליושר דיצירה. ואח"כ, או"מ דיושר דעשיה,
מלביש ומקיף על יושר פנימי דעשיה. ועגולי
העשיה, מקיפים על מקיף דיושר דעשיה.
ומקיף דיושר דיצירה, מקיף על עגולי עשיה.
ועגולי של יצירה, על מקיף דיושר דיצירה.

הנחות ומראה מקומות

(ט) עיין שער העיגולים ענף ד'. (ג) ג"א ל"ג על (כת"י). (ס) ג"א ל"ג כולו (כת"י).

נעשה א"א לבוש אליו. וכן כל בחי' נעשה לבוש זה לזה וזה לזה, עד שנמצא, שעולם העשיה, נעשה לבוש אל כל העולמות.

ויש שינוי א' בעולמות העליונות, לג' עולמות תחתונים האלו, שהם בי"ע. כי כל העולמות העליונים, הכל הם קדושה אחת, ואלהות אחד, ואין בהם פירוד ח"ו. אך ג' עולמות אלו, בחי' הנשמות שבהם, הם הנקרא אלהות. אך מרוח ואילך: רוח, ונפש, וגוף, ולבוש, שבכל ג' עולמות אלו, אינן אלהות, אלא נקרא: שרפים, וחיות, ואופנים, וכסא, וכיוצא. בין בבריאה, בין ביצירה, בין בעשיה, והבן זה היטב.

וע"ש בהיכלות פרשה בראשית ופרשה פקודי, תמצא שמות הרוחין והחיות, שבכל היכל. ורוחין הם סוד בחינת הרוח, שבאותו היכל. והחיות, הם בחינת נפש, והשאר הם כלים. והלבושים נקרא: שרפים, ומלאכים, וממונים, וכיוצא. ואלו היכלין הנ"ל, הם בבריאה. ועד"ו ביצירה. ושמוד כלל זה, ותבין, בכ"מ שתמצא בהיכלין דבי"ע, מלאכים כו', הם האיברים של הגוף, או הלבוש של היכל ההוא.

ודע, שבכל היכל והיכל יש כמה בחי', כי כל ספירה אתכלילת מי', וי' מי', עד דלית טוף. וכעד"ו הוא בכל הבחי', הן בעצמות, הן בכלים, הן בלבושים. ולזה תמצא, רבוי המלאכים, שאין להם מספר. וכן שמות הקדושים כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה.

וגם תדע חילוק אחר, שבבי"ע, זולת אשר נקרא עולם הפירוד, כי מבחינת הרוחין שבהן, מתחיל הפירוד, שאינם אלהות כנ"ל, גם יש שינוי אחר, שבאצילות, אפילו הלבושים, נקרא אלהות וקדושה. אך בבי"ע, יש חילוק, בין הכלים ולבושים, כי יש כלים ולבושים מסטרא דקדושה, ויש לבושים מסטרא דמסאבותא, המלביש על כולם. ולכן, ג' עולמות אלו, נקרא עץ הרעת טור"ר. לכן המלכות דאצילות,

ומקיף דיושר דבריאה, על עגולי יצירה. ועגולי בריאה, על מקיף דיושר דבריאה. ומקיף יושר נוקבא דאצילות, מקיף על עגולי של בריאה כו'. וכיוצא בזה, עד עגולי א"ק.

נמצא עתה, כי כדור הארץ הזו התחתונה, אשר בה אנשים ובהמות וחיות, הוא בחינת כלים דעשיה, שהם היותר חיצונית שבכל העולמות, כולם מבחינת אור יושר פנימי. ואחר כך, מקיפים השמים הרקיעים אשר על הארץ הזו, שהיא בחי' אור מקיף דיושר דעשיה, ועליהם יקיפו השמים אחרים, שהם אור מקיף עגולי העשיה. ועליהם שמים ורקיעים אחרים, דמקיף יושר דיצירה, כו'. עד שנמצא, שמי שמים העליונים, שהם הרקיעים דבריאה, כו'. עד כלות כל העולמות כנ"ל. והבן זה היטב וזכרהו, כי האר"פ שבתוך כל היושר שבכל העולמות, הוא נוקב ועובר ונמשך באמצע הרקיעים כולם, מעילא לתתא, והוא בנקודה האמצעית של כל דקיע ודקיע, ומשם מתאחו הדקיע ומתעגל ומתפשט סביב סביב.

וביאור (ע) הענין, דע, שהכל הוא כמין פרוץ אדם, אשר בתוכו העצמות, וחוצה לו הכלי, שהוא גוף, ודרך הכלי, עוברים ונוקבים האודות מנקבי הראש, ונמשכים סביב לכלי, כעין עיגולים. ולכן כל הי' עגולים שבכל בחי' כולם, יוצאין מן (פ) הראש, ומתעגלים סביב כלי (כל) האדם, ואחיותן הוא בשיעור הראש (צ) שהם ג"ר. ושאר הגוף, שהם ז"ת, אין העגולם נאחזין בהם כלל, אלא מקיפים מרחוק סביב. וכבר ידעת, שהעגולים גם בהם יש: עצמות, וכלים, ואור מקיף. כמו שיש ג' בחי' אלו, באור יושר כנ"ל.

גם צריך שתדע, שכמו שבכל העולמות, הנה מלבד העצמות שבתוכו, המתחלק לנרנח"י, גם בכלים שלו שהוא הגוף, יש כל ה' בחינת אלו, שיש כלים פנימים וחיצונים, זהכל נקרא כלי. ומלבד הגוף, עוד יש לו בחינת מלבושים אחרים, שהרי העתיק הנ"ל,

הגהות ומראה מקומות

(פ) עיין מבו"ש ש"ב ח"ג ס"ד.
(צ) ג"א סביב הראש בשער (דפו"י).

(ע) עיין שער עגולים ויושר ענף ד' ובתע"ס חלק ב'.

בהתמטטה, וירדה להתלבש בתוכם, אז נקרא עץ הדעת טו"ד, והבן זה. והוא, בהיות רגליה יורדת מות, ק) אל המקום, אשר המות נמצא שם בלבושים.

החשמל, החצונים יונקים מזו"ן, וז"ש כנשד יעיר קנו על גזוליו ירחף, ע"כ הקדמה.

פרק א בעולם עשיה

והנה, לבושי דבריאה דמסאבא, מקיפים על כל לבושי דכייא דבריאה. וכן לבושין דיצירה ועשיה, וההפרש ר) הוא, שבבריאה הקליפה מועטת מן הקדושה, ונפרדת ואינה נדבקת. וביצירה הקליפה והקדושה, בשיקול א', ואינן מתערבים. ובעשיה, הקליפה מרובה על הקדושה, ומערבים טו"ד, בבחינת הלבושים ולא בבחינת הכלים והעצמות ח"ו, והבן זה היטב, ואל תטעה.

ונבאר עתה דרך פרט בכל העולמות, ובתחלה נבאר בכללות. הנה עשיה כוללת י"ס, אמנם כשנעריך אותה אל ערך העולמות שעליה, תקרא מלכות של העולמות ההם, אמנם היא מתחלקת לי"ס: עתיק, א"א כו', וכל ט"ס הראשונים, הם למעלה, בבחינת שמים. ומלכות שבה, היא סוד הארץ התחתונה הזוה. ולפי שידעת שכל ספירה כלולה מי, לכך גם היא נחלקת לז' ארצות, כנזכר בזהר פרשה ויקרא, כנגד ז' רקיעים, כי דקיע העליון, והארץ העליונה, כל אחד מהם כוללת הג"ד מהם.

והנה מלכות דעשיה, נחלקת לי"ס, והם שבע ארצות, זו למעלה מזו, ובין כל אחד ואחד שמים ורקיע כנדע, והם סוד אורות מקיפים, שבכל עולם, ולבושים כו', ובארץ זו העליונה שלנו, הם ג"ר של מלכות דעשיה. ובהכרח, שארץ הזו, היא כלולה מי, והיא צורת אדם א', לכן, הארץ יש לה פה, אזנים, טבור, וערוה כו', הנה היסוד שבה, שהיא הנקודה שבה, היא מקבלת השפע, מהשמים שעליה, היא ארץ ישראל, נקודה אמצע הישוב. וסוד ערוה הדבוקה אליה, היא ארץ מצרים, הסמוכה לה, וז"ס כי ערות הארץ באתם לראות. ולכן גלותם הקודם היה למצרים, (קדם גלות מצרים) ומשם נכנסו לא"י אחר כך, והבן זה. ת) (זו"ס) (ומשם) בבואם דרך מדבר בין מצרים ובין א"י, הלכו במדבר אחורי א"י, כנגד נקודת האחור, שמשם נשפעים החצונים, ושם יסוד דסט"א, נקודה האמצעית של החורבה. וז"ס, נזורו אחור. וגם ז"ס, ענין

גם צריך שתדע, שכנגד כל בחינה ובחינה מלבושי הקדושה, שם כנגד הבחינה כמוה מסאבא, ממש סביב מבחוץ, בכל בחי' בי"ע. ולכן ז' היכלות מסאבא, שבפרשת פקודי, הם בבריאה, סביב היכלי דקדושה. וכיוצא בזה, ביצירה ועשיה. ועיקד ש) האמת הוא כך, שבכ"מ, הקליפות הם יושבים ומסבבים ומפסיקין, בין פנימיות היושר, של הנוקבא של כל עולם ועולם דבי"ע, ובין או"מ שלה דיושר, ואחוריהן לאו"מ, כי אין להם יכולת להסתכל בו, ופניהם לאו"פ דנוקבא, לינק משם.

ע"כ המלבושים כולם מבחוץ, ודרך זה יונקים הקליפות, מכל אורות הנוק', ומאורות ז"א ג"כ, המתלבש תוך נוקבא. אך באורות אמא המתלבשת תוך ז"א, אינם יונקים כלל, והבן זה. ומה עשה המאציל ית', שם החשמל, שהוא הלבוש היותר חיצון של בינה, שזה לא נתלבש בפנים, ונשאר בחוץ, ומקיף לזו"ן על כל מלבושיהו, ואין הקלי' יכולין לינק אז משם. ובהסתלק אמא, אז מסתלק גם

הגהות ומראה מקומות

ת) ס"א הגה"ה אמר חיים הקטן וע"כ לא אזכר ישראל בא"י וכן הבטיח הקב"ה לא"א שעי המילה יזכה להעביר מעליהם חרפת מצרים כי ערות הארץ באתם לראות ולכן קודם גלו למצרים ומשם נכנסו לא"י והבן וע"כ משם בבואם.

ק) נ"א ל"ג מות (כת"י).

ר) עיין שער הקליפות פ"ג. ושער קליפת נגה פ"ג.

ש) עיין להלן פ"ב. ובשער החשמל פ"ג.

ובשער דרושי אבי"ע פ"ג.

פעור, אשר הוכרח משה להקבר כנגדה להטרדה, כמארז"ל (א) וז"ס הסט"א, המלביש את העשיה, בבחי' לבושים. כי הארץ הם לבושים החיצונים דמלכות דעשיה, ועליה נקיף סט"א.

ועיקר סוד הענין, שעיקר סוד הארץ הזו, היא בינה של מלכות דעשיה, הנקרא גם היא ארץ, בערך החכמה. והמלכות שבה, היא א"י. וכנגדו הוא נקודת (ב) סט"א, כנזכר זהר פרשה תצוה דקפ"ד ע"ב. וכנגד נקודת הטבור שהוא ממש אמצע כל העולם, ולא של הישוב לברו, כמו א"י, היא הבינה שבבינה דמלכות דעשיה, והיא ג"ע הארץ, והעדן הוא חכמה שבה. והנהר, הוא הדעת. וכבר ידעת שהבינה אחוזה בימין, כנזכר בתוספתא פרשה וארא, (ג) בינה, להט החרב, המתהפכת מדינא לרחמי, למיהב לצדיקייא אגרייהו בעלמא דאתי. ומלכות, להט החרב, המתהפכת מרחמי לדינא, לרשיעייא בעלמא הדין.

וסוד הענין, שהנה ארץ הזאת, יש בה פרצוף כנ"ל, ויש בה זרועות, והנה בינה, כל רחמי דילה, נותנת לעלמא דאתי לג"ע הארץ, שהוא זרוע הימיני, לכן ג"ע הארץ הוא לצד דרום הישוב, באמצע העולם ממש. וכנגד זרוע שמאל, הוא גיהנם הארץ, לצפון הישוב, אלא שהוא נחלק לו' מדורין, נגד ז' ארעאין, כנודע כי בארץ התחתונה, שהיא מלכות דמלכות דעשיה, תמן להט החרב לרשיעייא.

ובנה תבין, שגיהנם הוא זרוע שמאל, והיא צפון, והיא מלכות. וג"ע, הוא בדרום, ימין, והוא זרוע ימין, והיא בינה דמלכות. לכן, כמו שיש וורידין, ומקורות אל רחם האשה, כן לכל האברים יש לה וורידין ההולכים (כן הארץ יש לה וורידים ההולכים) אל זרוע ימין, והם הדרכים הפתוחים מא"י לג"ע, שהוא דרך חברון, במערה האבות. כי חברון הוא בדרום ירושלים. וכנגדם פתח לגיהנם, כמ"ש, ותנור לו בירושלים. והנה

ובארץ הזו העליונה, ג' ספירות עליונות דמלכות הנ"ל, דוגמת היכל הזו, הנקרא ק"ק. וכנגדן, ג' קליפות עליונים, דמלכות דעשיה. לכן אויר העולם, נחלק לג' אוירין, כנודע בשימושי דהיכלין, ועיין בפרשה בלק דקצ"ד, והם ג' מיני אוירין. וכל בחי' החיצונים שבהן, זו למעלה מזו, ובתוך אלו האוירין, מתלבש אר"מ של המלכות דעשיה, ונקרא אוירא קדישא, אשר נזכר בוזהר פרשה ויקהל דר"א. ויש שם עצמות וכלים, עצמות הם שמות מפורשים, אשר שם באוירא. והכלים, הם המלאכים. וכ"ז, נגד אויר הקדוש הישר המקיף. ואויר הטומאה המקיף.

אף בארץ עצמה, שבתוכה אר"פ, תוך בהמ"ק. כנגדה יש טומאה פנימים, והם השדים, הנמצאים בבתי כסאות, ובנהרות, וכיצא בזה. ואמנם הארץ בעצמה, שהוא המלבוש, כמ"ש כלבוש תחליפם ויחלופו, אינם בהשוואה א',

ועיקר סוד הענין, שעיקר סוד הארץ הזו, היא בינה של מלכות דעשיה, הנקרא גם היא ארץ, בערך החכמה. והמלכות שבה, היא א"י. וכנגדו הוא נקודת (ב) סט"א, כנזכר זהר פרשה תצוה דקפ"ד ע"ב. וכנגד נקודת הטבור שהוא ממש אמצע כל העולם, ולא של הישוב לברו, כמו א"י, היא הבינה שבבינה דמלכות דעשיה, והיא ג"ע הארץ, והעדן הוא חכמה שבה. והנהר, הוא הדעת. וכבר ידעת שהבינה אחוזה בימין, כנזכר בתוספתא פרשה וארא, (ג) בינה, להט החרב, המתהפכת מדינא לרחמי, למיהב לצדיקייא אגרייהו בעלמא דאתי. ומלכות, להט החרב, המתהפכת מרחמי לדינא, לרשיעייא בעלמא הדין.

וסוד הענין, שהנה ארץ הזאת, יש בה פרצוף כנ"ל, ויש בה זרועות, והנה בינה, כל רחמי דילה, נותנת לעלמא דאתי לג"ע הארץ, שהוא זרוע הימיני, לכן ג"ע הארץ הוא לצד דרום הישוב, באמצע העולם ממש. וכנגד זרוע שמאל, הוא גיהנם הארץ, לצפון הישוב, אלא שהוא נחלק לו' מדורין, נגד ז' ארעאין, כנודע כי בארץ התחתונה, שהיא מלכות דמלכות דעשיה, תמן להט החרב לרשיעייא.

ובנה תבין, שגיהנם הוא זרוע שמאל, והיא צפון, והיא מלכות. וג"ע, הוא בדרום, ימין, והוא זרוע ימין, והיא בינה דמלכות. לכן, כמו שיש וורידין, ומקורות אל רחם האשה, כן לכל האברים יש לה וורידין ההולכים (כן הארץ יש לה וורידים ההולכים) אל זרוע ימין, והם הדרכים הפתוחים מא"י לג"ע, שהוא דרך חברון, במערה האבות. כי חברון הוא בדרום ירושלים. וכנגדם פתח לגיהנם, כמ"ש, ותנור לו בירושלים. והנה

הנהרות ומראה מקומות

(א) אות קט"ו. ועיין בשער הפסוקים בראשית

(א) סוטה י"ד. תוספות ד"ה מפני מה.

דף י"א ע"א.

(ב) עיין שער הארת המוחין פ"ה ושער קצור

(ד) ב"ב כ"ה.

אביע. פ"א.

בוקר אערך לך ואצפה, כנוכר פרשה בלק דר"ד. ולכן דוד לא היה לו חיים, כי וילון לית לה מגרמה כלום, והבן זה, לכן נכנס שחרית, ויצא ערבית. בסוד ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה, דאתכסיא ביממא, ואתגליא בליליא.

ובזה הרקיע, יש בו כל הט' גלגלים המקיפים העולם, והם שהזכירו הפילוסופים בספריהם. ובז"ת (ז) הם ז' כוכבי לכת, ובחי' שאר הכוכבים, והי"ב מזלות. ובט', גלגל היומי, המקיף כולם בכ"ד שעות, ממזרח למערב. וכל אלו הט' גלגלים, קבועים ברקיע. רמז לדבר, ויתן אותן אלהים ברקיע השמים, ולא אמר ברקיעים. וזה יובן מברייתא דשמואל הקטן, שכתב שהרקיע עשוי כאהל, (ח) כמיש בפרקי ר"א. וקאמר אח"כ, שהגלגלים סובבים, ובוה יצדקו דברי חכמים עם התוכניים והבן זה. ואלו הגלגלים, הם י' בחי', יסוד דעשיה, ולמעלה מהם שחקים כו', עד ערבות כו', וכ"ז בעשיה. ואלו הם הז' רקיעים, שנתבאר בספר הרוזים, בסוד המלבוש.

ודע, שאלו הרקיעים, הם כולם בסוד העגולים דעשיה, ובהם עצמות, וכלים, ואורות מקיפים, ויושר, הכל זה תוך זה. וסביב כל א' מהם, יש ג"כ רקיע דס"א, שהם אחוריים, ואלו אינם נקרא שדים ומזיקין, אלא מקטרגים, סטרא דמסאבותא. ובכה אלו, היו דור אנוש, עוברין לחמה ולבנה ולאלקים אחרים. שכבר ביארנו, שכל עשיה, מעורבת מטור, בסוד הלבושים לבר. ולכן יש מלאכים שהם בחי' לבושים, והם טור, לכן אסור להשתמש בקבלה מעשיות, וכנוכר בתיקונים תקון ס"ו דצ"ו, ודף ק'. וכ"ז עולם העשיה, נק' עולם האופנים, סנדלפון, כי הוא סנדל של השכינה, והשכינה מבפנים, וזהו סנדלפון, (ט) כי השכינה נקרא

כי איברים החצונים הם ארצות ע' עמים, ונגד האויר (ה) ההוא. ים אוקיינוס מקיף. ואיברים פנימים, הם: א"י, ובהמ"ק. וק"ק, הוא נקודת היסוד שבה הפנימי, ששם ארון וכפורת, יסוד דדכורא נגנו, ומשמש בה. וגם בהמ"ק בעצמו, שהוא היסוד שבה, כלול מ"ס, ויש בה עזרות ולשכות כו'. והראש הוא ק"ק, והגוף הוא ההיכל, שבו שולחן ומנורה ומזבח הזהב. שהם חג"ת, צפון דרום מזרח. והאולם, הוא נה"י, שהם יכין ובוועז, שני עמודים, וגפן זהב הנותנת פירות, כנודע שהוא יסוד דיסוד. והעזרות, הם בחי' מלכות דיסוד, כנודע. ועד"ו תקיש, אל כל בחי' ובחי', עד אין סוף ותכלית.

יסוד האוירין קדישין של הארץ, נתבאר בפרשה ויקהל דר"א, כי האוירין הם אור מקיף הארץ, וכלולין ג"כ מי, ונחלקין לר': מזרח, מערב, צפון, דרום. ושם נתבאר שמות האורות, ושמות הממונים, שהם הכלים של האורות. וכל מלאך, ממונה על כמה רבואות חיילות, כי כל דבר נחלק לניצוצין רבים, וכולם דבר א'. ומזה תבין ותקיש לכל המקומות, מה ענין הממונה, וכמה חיילין תחותיה. וכנגדם השדים, יש בהן ד' יסודות, נגד ד' רוחין. יש שדים מעפר, ויש ממים, ויש מאש, ויש מרוח. וכ"א נמצא במקומו הראוי לו.

פרק ב באור שמים דעשיה

(ו) הנה י' רקיעים הם, ונזכר פ' ויקהל, והם סוד ט"ס עלאין דעשיה, כנ"ל. ונוסף בהם וילון, הוא נגד עטרת היסוד, המכניס ומוציא, והבן זה, שאינו משמש כלום, אלא כניסה ויציאה. והרקיע, הוא יסוד דעשיה. ובו קבועים, חמה, ולבנה, כוכבים ומזלות. וילון הנ"ל הוא מכסה ליסוד זה, כי יסוד נקרא בוקר ועטרת היסוד שהוא בחינת דוד, חופה, בסוד

הגהות ומראה מקומות

טנת"א פ"י. ובשער לאה ורחל פ"ג ובשער מ"ן ומ"ד פרק ס"ו ובשער דרושי אביע פ"ב כלל ד'.
(ח) פרקי דר"א פרק ג' ד'.
(ט) עיין שער סדר אביע פרק ז'.

(ה) נ"א העור (כתי"י).

(ו) עיין זהר ויקהל מן אות רפ"ג ואילך.

(ז) עיין ת"ז תקון י"ח אות קי"ז במעלות הסלם מאמר י"ב מזלות וז' ככבי לכת ועיין בשער

תמיד הפתח מכוון נגד א"י, אך הגלגלים הקבועים ברקיע, הם הסובבים. (י) ונמצא, כשאנו אומרים שרקיע קבוע, על אלו הרקיעים. ושאנו אומרים גלגל חוזר, הוא הגלגל, ולא הרקיע. (כ) ור"א ור"י אינן עושין עיקר מן הגלגל, אלא מן הכוכב, שהוא המזל שבו. ואמרו שכל מזל חוזר, ורקיע קבוע, וכן הוא האמת, כי גלגל וכוכב שבו, הכל נקרא על שמו, ע"ש הכוכב, כי הכוכב הוא נקודות הגלגל, ונשמתו. וגלגל, הוא גוף, בסוד העגולים שיש לכל העולמות כנ"ל. וזהו הטעם, שאינו נזכר בדרז"ל, תנועת גלגל, אלא תנועת כוכב לבד, ורקיע קבוע במקום אחד כאהל.

פרק ג

(ל) ביאור ג"ע הארץ: כבר נתבאר, שהוא נקודת האמצעי, של קו שוה היום, של כל העולם, והוא לדרום א"י, והוא נגד בינה דמלכות עשיה כנ"ל, שהוא עולם הבא, הצפון לצדיקים לעה"ב. ונודע, שהס"א אין לה אחיזה בבינה, ולכן אין סט"א בג"ע. משא"כ בבהמ"ק, שאע"פ שהוא נקודת היסוד, הוא יסוד דמלכות. וג"ע, הוא בינה דמלכות. ונודע, שהחצונים אין להם אחיזה בבינה. וגם בחסד, שהוא זרוע ימין. אך ביסוד דנוקבא, לפעמים יש בהם דם נדות ח"ו, שהוא ימי החורבן, שאז שלטה בה סט"א, ובכלות הדרם, תכף אזלא לה. וכן כשיש הלנת מת בירושלים, אך לא בעיקרו אך בג"ע אין לה אחיזה כלל.

ואמנם קרקע הגן, שהוא הארץ שלו, שהוא בינה דמלכות, נוגעת ואינה נוגעת בזאת הארץ שלנו, היא יותר זכה במאד מאד, כערך היסוד אל בינה. ורקיעים שלה, הם ט"ס ראשונות שלה, ע"ד שבארנו בעה"ז שלנו. והנהר, הוא היסוד שבה, ועץ החיים הוא ת"ת שבה, ועץ הדעת עטרת היסוד שבה, שהנהר יוצא מתחתיו ועץ הדעת סמוך לו.

רגל, בסוד הארץ הדרום רגלי, וזהו סנדלה, והבן זה.

אמנם סוד אור היושר, הוא באמצע הרקיעים, כולם בנקודה האמצעית של כל רקיע ורקיע, כנ"ל בהקדמה, ונמשך מעילא לתתא. ושם באמצע, יש ז' היכלין קדישין דעשיה, וכנגדן ז' היכלין דמסאבא, כולם בבחי' יושר, כמ"ש ג"כ ברקיעים שהם עגולים כנ"ל. וכמו שהוא למטה בארץ, כן הוא למעלה, שכל מה שהוא נגד א"י, הוא קדושה. וסביביו ארצות עמים. וכן נגד ג"ע הארץ, יש למעלה ברקיע, בסוד זרוע ימין, שהוא מכוון לשבתך פעלת ה'. וכנגד גיהנם, זרוע שמאל הארץ, מכוון למעלה זרוע שמאל, ששם הקליפות נאחזין, ושם מדורי' דילהון.

וכנגד א"י, יש פתחי הרקיעים, כנזכר פרשה ויקהל דר"א ע"ב. ובסיום שער ההוא, יש פתח א', הנקרא מגדון. אך באמצע השער ההוא, שהוא נגד א"י, יש פתח גדולה, וסביב פתח ההוא, יש ע' שערים, שמשם נזונין ע' אומות, מתמצית פתח ההוא. ובאותו פתח, יש פרוכת דקדושה, ולא שביק לסט"א שיונו משם, כנזכר פרשה תרומה קמ"א, והוא לבוש ג"כ, אלא שהוא קדוש, לכן אין הקדושה מתגלית בזמה"ז. וגם הפתח הזה, הוא באמצע הרקיע, ונשפע אח"כ לארץ התחתונה, דרך פתח ההוא.

ויש ג"כ פרוכת אחר, לעכב סט"א, שלא יכנס לא"י. וזה הפתח מכוון באמצע כל הרקיעים, עד שמגיע אצל בחי' היסוד שבמלכות, נקודה קדישא שבכל העולמות, עד כורסיא קדישא.

ומשם עולין כל התפלות והנשמות, העולין למעלה בלילה. ואע"פ שאמר בפרשה ויקהל דר"א ע"ב, שהתפלות סלקין במזרח ומערב כו', זהו בעליית האוירין. אבל אח"כ, כולם נכנסים תוך פתח ההוא האמצעי, והנה אלו הרקיעים אינם מתגלגלים, אלא קבועים. לכן

הנחות ומראה מקומות

(י) פסחים צ"ד: (כ) ר"ה י"א: (ל) מכאן עד להלן אמצע ד"ה ולהיות רקיע עד אות קל"ב.

ולהיות ג"ע ארציי, יש בו קצת אחיזה כל שהוא משם להחצונים, והוא טר"ר, אלא שאין נכנסין בתוכו. ובחטא אדה"ר, גרם שיכנס הנחש עד עץ הדעת, ונגע בו. וצעק העץ ואמר, רשע אל תגע בי. והיה האתרוג שהוא נגד עטרה, כמבואר אצלנו בסוד הלולב, שהוא עץ החיים, ע' תמרים, ע' ענפים. י"ב עיינות, י"ב שבטים. ושאר ספירות אשר שם, הם שאר עצי הגן, כמ"ש, מכל עץ הגן אכול תאכל.

והיכל קן צפור, שבו משיח, בן לאה העליונה, היא בינה שבבינה, מבחי' המלכות שבה, בסוד והאם רובצת. והרקיעים, ט"ס עלאין דילה. ובאמצע אותן הרקיעים, נקודה חדא, הנקרא עדן, שהוא חכמה, ובו כלול כתר, ובוה נשלם כל הי"ס דמלכות דעשייה. ולהיות רקיע הגן הנ"ל, בחי' הדעת, ונקודת אמצע, חכמה עדן, והוא בסוד זרוע ימין, שאין בו קליפה. לכן רקיע זה, יותר מעולה מרקיע עה"ז. כנזכר פרשת ויקהל דר"ט שנעשה מאש ומים עלאין. (מ) והנה זה הרקיע, הוא תוך הרקיע דעה"ז דעשייה, והוא רקיע החוסף נגד הגן ולא יותר, והוא תחת הרקיע דעשייה, דבוק עמו בתוכו. וז"ש שם, עביד מינייהו מתיחו דרקיעא חדא, ומתחבר גו רקיע אחרא, ולא אמר ברקיע אחר, אלא גו רקיע, ר"ל, הוא בתוכו ממש, ומחובר עמו. וז"ש כד עביד קב"ה רקיע, אייתי אש ומים כר', עד דמטי להאי אתר דגנתא דעדן, ויתבי. פ"י: כי נטיל אש ומים מבחי' כסא דבריאה, ומשם בלבד הוא השתלשלותו, ועשה מהם שמים דעה"ז, עשר יריעות. וז"ס אתפשטו, ר"ל זה לתוך זה, עד דמטי להאי אתר, ולא ירדה יותר. ואח"כ הביא אש ומים עלאין, מושפעים מחו"ג דאצילות, ומהם עשה הרקיע דעל גנתא, גו האי רקיע אחרא הנ"ל, בתוכו, ומכח סיבוב הרקיע שעל הארץ הזאת, שהוא על הרקיע, (ג) ע"י מסבב ג"כ רקיע ג"ע, תרין זמנין בכל

יומא, כנזכר פרשת ויקהל דר"י ע"א, ושיעור זה הרקיע, מכוון נגד שיעור הגן, ולא יותר. ובוה רקיע יש ד' גוונים: חורא, בדרום. סומקא, בצפון. ירוק, במזרח. אוכס, במערב. ובאלו הד' גוונים, שבד' רוחות הרקיע, יש ד' פתחין, ובכולן יש נהורין, כפי אותן הגוונים. ונמשכין כל הד' נהורין, מפתחא דאמצעיתא. ובתוך נהורין ההם, באמצע כל א' וא', יש אות א' גנוז שם, והם בחי' ד' חיות הקודש, של אותו רקיע, שהם חו"ב תו"מ שבדעת. והם: אות ב' במזרח, ולזמנין אתחזייא אות א'. ואות מ' בדרום. ואות ג' בצפון, ואות נ' במערב. והם שרשי הד' חיות, הנאחזין בדעת, הוא הרקיע הנה הנקרא רזא דאורייתא.

ולפי שבמזרח כלול צפון ודרום, לכן כאשר גובר בו החסד, נקרא רפאל. וכשינק מהדין, נקרא בוא"ל, כנזכר פרשת תרומה קמ"ז. ובדרום מיכאל. ובצפון גבריאל. ובמערב נוראל.

ורקיע זה, להיותו סוד הדעת, נשרשים בו כל כ"ב אותיות התורה, דוגמת יסוד תחתון. ומטל עליון, הנמשך מג' מוחין דעתיקא, לרישא דנ"א, משם נמשך אל הדעת הזה בכ"ב אתון אל, כי ג' מוחין, הם סוד יה"ו מלא באלפין, כי כן הז"א בחינת אלפין, והם גימ' ט"ל. ומשם יורד המזון אל הנשמות שבג"ע הארץ, כי התורה הוא המזון, והמצות הם הלבושים, והבן זה, כמ"ש במקומו.

ובזה הרקיע, שהוא סוד הדעת, ממנו נמשך עמודא חדא, והוא סוד חוט השדרה, היורד מן הדעת, מבחי' יסוד שבו, שהוא פתחא אמצעיתא, ונמשך עד קרקע הגן, היא מלכות. ומשם עליון ויורדין הנשמות תדיר. ובו ג' גווני קשת, כי היסוד קשת איקרי, הכלול מחג"ת. ג' גוונים אילין, וכפי שורש הנשמה, עולה בא' מאותן הגוונים. ובעת הזווג, שהוא בריש ירתא, ובשבת, אז מתגלין ג' נהורין מחג"ת שבדעת, ונגלין להאיר בג'

הנהרות ומראה מקומות

(מ) עיין זהר ויקהל אות רצ"ב בסלם מאמר הרקיעים שעל הגן ד"ה ביאור הדברים.

(נ) נ"א מוסיף דג"ע (דפורי).

גוזנין דבההוא קשת, שהוא העמוד. ואז עולין
בו הנשמות בסוד מ"ג, אל זה הרקיע, דעת
דנוקבא. ומשם מקבלים טפת מ"ה ומאירין
ומתענגים שם. וזה השעשוע האמיתי, הנזכר
תמיד בזהר.

פרק ד

ענין ז' כוכבי לכת, בספר נוף עץ חיים.
נוף ב', פרשה ויצא, ענין שמות בני יעקב ע"ש.

השער הרביעי

שער השמות ובו ז' פרקים

פרק א מ"ח

(ס) דע, כי האצילות הם י"ס, ונחלקות בזה
הסדר: ספירה ראשונה כתר, והוא א"א.
ספירה ב' וג', הם חו"ב, ונקרא א"א. ו' ספירות
אחרונות, הם חג"ת נה"י, הם הנקרא ז"א
דכורא. ומתחלקים ל"ס פרטות שבו, כמ"ש
בע"ה. ספירה י', היא מלכות, הנקרא נוקבא
דז"א. וגם היא מתחלקת ל"ס פרטות שבה. (ע)
(והענין, כי הנה אין בכל מי שיהיה בהם היכר
פרצוף, וחילוק פרטי איברים, כמו אלו ה'
ספירות, שהם: כח"ב, תו"מ. ואף ע"פ שכל
ספירה כלולה מ', נ"ל, כי כמו שהזרוע של
אדם, עם היותו כלול מאברי הגוף, ובתוכם
כולם, כנודע שיש בו זורדי הראש, ושל
לב, וכבד, ושל כל הגוף, כנודע לרופאים
שמקוים דם ממנו, לתועלת חולי כל הגוף.
אבל הגובה בזרוע, הוא בחי חסד. ועד"ו
בכל ספירה וספירה. אבל בה' ספירות הנ"ל,
יש פרצוף בכל אחד מהם, וכל פרטי איברים,
יש בכל א' מהם, כי כל הפרצוף מתגלה
ומתבאר בכל אחד מהם, וכ"ז נק' אצילות).
הרי נתבאר ענין י"ס דאצילות, ואח"כ
מאלו הי"ס דאצילות, האירו והוציאו ניצוצין,
והם סוד החותם, והם נקרא י"ס דבריאה. וגם
בעולם הבריאה, יש בו י"ס, הנחלקות: לא"א,

וז"ש פרשת ויקהל דר"י, כמה דהאי נהר
אתפריש ונפיק כו', הכי נמי מגו פתחא כו',
ר"ל: שכמו שהנהר, שהוא בחי' יסוד התחתון,
הוא כולל כל ד' בחי', ולכן אתפרש לד' נהרין
דגנתא. כן האי פתחא דאמצעייתא, שהוא יסוד
הדעת העליון, שהוא הרקיע, גם הוא חד נהורא
שם באמצע, ומשם יסוד לד' נהורין, בד'
פתחין האחרות כנ"ל. כי זה העמוד הוא
באמצעייתא, ויורד עד עץ החיים, שגם הוא
באמצע הגן, והוא בחי' הת"ת, ומתחת עץ
החיים, יוצא האי נהר שהוא היסוד. הרי
שהנשמות נכנסין דרך האי נהר, ומשם נכנסות
תוך עץ החיים, ומשם עולין דרך האי עמודא,
לפתחא דאמצעייתא, עד העדן, שהוא חכמה
דנוקבא דעשיה. ואז סליק תמן מ"ן, בסוד
המחשבה ההוא. וכדין צדיק העליון דיצירה,
אריק בה מ"ה, והוא שעשוע דנשמתין. וז"ש,
כדין אלביש קנאה, מנהורין דחד צדיק עילאה,
כי יסוד דיצירה, הוא נהורא עילאה דאצילות,
כנודע דו"ס מקננו ביצירה. והוא נהורא
דצדיק עילאה, מלביש קנאה ובא להזדווג עמה.
מ"ב החילוק שיש בין עה"ב, ובין לעתיד
לבה, ששניהן באמא. אך יש בינה ותבונה,
והתבונה היא נכנסת בבחינת מוחין, גו רישא
דז"א. ותבונה זו, נקרא עה"ב, כנודע שהנוקבא
נקרא עולם. ואמנם עולם התבונה זו, בא תמיד
בסוד מוחין, ונמשך אל רישא דז"א. וז"ש בספר
הבהיר, שאלו תלמידיו מהו עה"ב, א"ל, עולם
שכבר בא. פ"י, שכבר נמשך ובא ברישא דז"א,
ותמיד נמשך ובא, עה"ב כתרגומו: עלמא דאתי
יפ"י דאתי תדיר, ואתמשיך ברישא דז"א. אך
בינה, נקרא לעת"ל, שעדיין לא בא, אמנם
עתידין לבא אח"כ, שאז יגדל מעלת ז"א,

הגהות ומראה מקומות

(ס) מכאן עד ד"ה וחנה ענין נשמה נתבאר בתע"ס שיעור ט"ז מן אות קנ"ד עד אות קס"ז.

(ע) כל המוסגר ל"ג (כת"י).

דאצילות, יש בה י"ס, ובכל ספידה יש ג'
 כדרגות: פנים, ואחור, ואמצעי. וכל אלו הם
 בחי' הגוף של נוקבא דז"א דאצילות. כי הם
 י' תוך י', וי' אחרים בתוכם, והם ג' לבושים,
 כל אחד כלול מ'. והנה ג' מדרגות אלו
 שאמרנו, הם ל' שמות שיש אל נוקבא דז"א,
 שהם גוף שלה, כמ"ש בע"ה. והנה אלו ג'
 מדרגות הנ"ל, הם מתלבשין בבי"ע. (והענין
 הוא מיעוט הירח) פירוש, כי כאשר נטרדה
 השכינה, וירדה למטה להיות ראש לשועלים,
 שהם בג' עולמות אלו הנקרא בי"ע, הנה הלבוש
 הפנימי, שהם י"ס הפנימי של נוקבא דז"א
 דאצילות, הם ירדו ונכנסו ונתלבשו תוך י"ס
 הבריאה, והיו נשמה להם, לי"ס הנוקבא
 דבריאה. וי"ס אמצעי שלה, ירדו ונתלבשו תוך
 י"ס הנוקבא דז"א דיצירה, ולבוש החיצון, שהם
 י"ס אחור שלה, ירדו ונתלבשו תוך י"ס הנוקבא
 דעשיה, והיו נשמה להם. ואח"כ יש בחי' רוחין
 ונפשין, כמ"ש בע"ה.

ועתה נבאר ענין נר"ן, של הנוקבא דז"א
 דאצילות: כי הנה י' הוי"ת הם, כדאיתא
 בתקונים, הוי"ה בקמץ, בכתר, הוי"ה בפתח
 בחכמה, כו', והוי"ה עשירית בלי ניקוד, היא
 בנוקבא דז"א דאצילות, והוי"ה הזאת, היא
 נשמה של כל אלו הלי'. כיצד, הרי ל' הנ"ל,
 הם ג' לבושין שלה, והם הנקרא גוף הנוקבא
 דז"א. והוי"ה שהוא בלתי נקוד, הנה ה' אחרונה
 שבה, מתלבשת תוך הי"ס, הנקרא אחור. ואות
 ה' זו, נקרא נפש הנוקבא. ואות ו' נכנס, תוך
 י"ס אמצעי שלה, ונקרא רוח הנוקבא. ואות
 ה' ראשונה, נכנס תוך הי"ס פנימית שלה,
 ואות זו נקרא נשמת הנוקבא. כי כמו שהנר"נ,
 הם הם המתלבשים במוח לב וכבר, כן ג'
 אותיות הו"ה אלו, הם נר"ן שלה, ומתלבשין
 כל א' מהם, במלביש א' כנ"ל. ואות י' הוא
 בפנים מכולם, והיא נקרא נשמה לנשמה של
 הנוקבא.

ודע, כי כל אות ואות מאלו ד' אותיות
 הוי"ה הנ"ל, מתחלק ל', ואלו הם בחי' אותן

ואו"א, וזו"נ דבריאה, ע"ד הנ"ל באצילות.
 רק שאלו הם חותם דאצילות, אשר נתפשט
 ממנו.

אח"כ מכח אלו י"ס דבריאה, האירו
 והוציאו ניצוצין, והם הנקרא י"ס דיצירה. והם
 בחינת חותם ב', הנחתם מבריאה, המתפשט
 ממנו. וגם הי"ס אלו נחלקין: לא"א, ואו"א,
 וזו"נ דיצירה, ע"ד הנ"ל.

ואח"כ, מכח אלו הי"ס דיצירה, נחתמו
 י"ס דעשיה, והם חותם לאותן של יצירה. וגם
 בזה יש, א"א, ואו"א, וזו"נ דעשיה, ע"ד הנ"ל.
 והנה כל ספירה אלו הנ"ל, כולם הם
 אלהות, אחדות גמור, מתחלת י"ס דאצילות,
 עד סוף י"ס דעשיה. (פ) אמנם צריך שתדע,
 כי בעולם הבריאה, אור אותם הי"ס שבה, הם
 בגלין, ומאירין, להיות יותר עליונים מיצירה
 ועשיה, לכן הג"ר שבה הם מאירין, ואין האור
 הזו"ת ניכר ונחשב, ולכן אמרו בתקונים, ג'
 ספירות עלאין, מקננן בבריאה, שהם הנקרא
 כורסייא, כנדע.

וזה שאנו אומרים, שג"ר דבריאה מאירין,
 אינו, רק על ג"ר הנוקבא דז"א דבריאה, כי
 גם היא כלולה מי"ס, כי כל הג' עולמות בי"ע,
 הם דוגמת עולם האצילות כנ"ל. והענין הוא,
 כי כל הג' עולמות בי"ע, הם חלקי אצילות,
 כי הם חיילות המלכות. ואע"פ שאנו אומרים,
 שג"ר מקננה בכורסיא, ר"ל, שהם הג"ר של
 הנוקבא דז"א, של עולם הבריאה עצמה. ובעולם
 היצירה, אין הג"ר של נוקבא דז"א דיצירה
 מתגלה, דק אור ו"ק שלה לבר, הם מתגלים
 ומאירים בה, ולא אור ג"ד שלה. וכן העשירית
 שבה, אינה מתגלית מחמת דוב אור הו"ק
 שלה. וז"ש בתקונים, ו' ספירות מקננן
 במטטדרין ובעולם עשיה, אין ט"ס ראשונות
 מתגלין כלל, רק העשירית של נוקבא דז"א
 בלבד וז"ס אמא תתאה מקננא באופן, ודו"ק,
 והרי נתבאר כללות אבי"ע.

ונתחיל לבאר י"ס הנוקבא דז"א, בבחינת
 ד' עולמות אבי"ע. ודע, כי הנה הנוקבא דז"א

הנחות ומראה מקומות

(ט) עיין במב"ש דף קמ"ב ע"ב.

לכד, כי המלכות היא משלים אותו ליי"ס. וזכור כלל זה. א"כ נמצא, כי אין גופא דז"א. רק ג' לבושים, וכל אחד כלול מט"ס, שהם בין הכל כ"ז מדרגות. ובדרך שביארנו, איך שמתחלקין ומתלבשים אותן ל' מדרגות דנוקבא י"ס פנימית בבחי' נשמה, ליי"ס דמלכות דבריאה. ויי"ס אמצעית בבחינת נשמה, ליי"ס דנוקבא דיצירה. ויי"ס דאחור, בבחי' נשמה ליי"ס דנוקבא דעשיה. כן עד"ז, ט"ס פנימים דז"א דאצילות מתלבשין בבחי' נשמה, לט"ס דז"א דבריאה. וט"ס אמצעית, בבחי' נשמה לט"ס דז"א דיצירה. וט"ס דאחור, בבחי' נשמה לט"ס דז"א דעשיה. וכ"ז בבחי' נשמה. ואח"כ יש בחי' רוחין ונפשין ולבושים בנ"א דבי"ע. וכבר נת"ל, כי הנשמות בלבד הם בחי' אלהות, אך מרוח ואילך הם עולם הפירוד.

והנה ענין נשמה לנשמה ונר"ן של אלו לבושים הנ"ל, שהם גופא דז"א, הנה הם אותן הט' הויות אחרות הנ"ל, שהזכירו בתקונים. הרי"ה ראשונה בכתר ז"א, בניקוד קמץ. הוי"ה ב', בחכמה ז"א, בפתח כו'. וזה עניינם, כתר של ז"א, שלו הוי"ה בנקוד קמץ כולו, י' שבה בניקוד קמץ, הוא נשמה לנשמה, תוך הכל. ה' ראשונה בקמץ, הוא נשמה, תוך לבושי הפנימי, של כתר. ו' נקוד בקמץ, הוא רוח תוך הלבוש אמצעי של כתר. ה' אחרונה נקוד בקמץ, הוא נפש, תוך לבוש חיצון של כתר. ועד"ז, הוי"ה ב' כולו בפתח, בחכמה דז"א. והוי"ה כולו בצירי, בבניה דז"א. ודעת ז"א, בחולם צירי קמץ צירי, והוא שם המפורש הנזכר בכ"מ, ומתחלק ג"כ ע"ד הנ"ל. והוי"ה בסגול, בחסד. הוי"ה בשבא, בגבורה. הוי"ה בחולם, בת"ת. הוי"ה בחירק, בנצח. הוי"ה בקבוץ, בהוד. והוי"ה בשורק בוא"ו, ביסוד. כי כבר ביארנו, כי המלכות משלמת ליי"ס).

ועוד נבאר בע"ה, בחי' ז"א, ובחי' אמא. ובחי' אבא, וא"א של אבי"ע, כי הם ג"כ ע"ד הנ"ל ממש בנוקבא, שכל אחד מהם מתלבשת בבי"ע, ע"ד הנ"ל ממש.

ד' אותיות, הנזכר בוהד פרשה תצוה, ופרשת בראשית בכת"י, בסוד אותם הסמכין, שיש לכל אות ואות מאלו הד', והבן זה וזכרהו. ואלו ה' סמכין שיש לכל אות ואות מאלו הד', (הם מתחלקין ביי"ס, שבכל לבוש ולבוש, מאלו הג' לבושים דנוקבא דז"א. ודע כי אלו י' סמכין הנ"ל) הם מתלבשים ביי"ס דנוקבא, שבכל עולם מג' עולמות ביי"ע כנ"ל.

והנה, אע"פ שאמרנו, כי ג' אותיות הוי"ה, הם נר"ן, הנה הם רק בבחי' נר"ן אל הנוקבא דז"א עצמה אשר באצילות. אמנם בבחי' ביי"ע, כבר ביארנו לעיל, כי אותן ה' ספירות של נוקבא דאצילות, הם מתחלקים בתוכם, ונעשית בחי' נשמה ממש להם. ומכאן ואילך, ר"ל מבחי' נשמה שיש בבי"ע, משם ואילך אינם בחי' אלהות, רק בסוד ומשם יפרד, והיה לד' ראשים, ונקרא פירוד, ר"ל, כי יש ג"כ בחי' רוח בבי"ע, וכן בחי' נפש, וכן בבחי' המלבושים ג"כ, כמ"ש בע"ה. נמצא, כי חלקי הנשמה שיש בבי"ע, הן אלהות. אך מבחינת רוח ואילך, הוא בחינת עולם הפירוד, בין בבריאה, בין ביצירה, בין בעשיה.

ודע, כי אותן הרוחין הנזכר בו' היכלות פרשה פקודי, אשר שם בכל היכל והיכל יש חר רוחא, הם בחי' הרוחין שיש בבריאה. ועוד יש בחי' נפשין, ובחי' מלבושים, וכן ביצירה ועשיה. אמנם אותן שבפרשה פקודי, הם בחי' רוחין של בריאה. ועיין פ' משפטים (נ"א בראשית) דכ"ג ע"ב וברך מ'.

והנה כל הנ"ל הוא בענין נוקבא דז"א דאבי"ע, (ז) (והנה, כמו שיש כל בחי' אלו בנוקבא דז"א כנ"ל, כן יש כל בחי' אלו בא"א, ובא"ו"א, ובנ"א. כי הם מתפשטים בר' עולמות אבי"ע, עד"ן שנתבאר בנוקבא, ואמנם לא זכיתי לשמוע רק בחי' זו"ן לבד.

ונבאר עתה, ענין בחי' אלו, בנ"א דאצילות. הנה הנוקבא יש לה ג' לבושים, הנקרא גופא דילה, וכל לבוש כולל י"ס כנ"ל, אבל הז"א אין בכל לבוש מאלו ג' לבושים שבו, רק ט"ס

ה' אחרונה, נפש, ל' מקיפים פנימיות. (נ"א חיצונית).

(והענין הוא, כי מקיפים הם היסוד הפנימיים, כי הפנימיים, מי שהוא יותר עליון, הוא פנימי מכולם. ובמקיפים, היותר עליון הוא החצון מכולם, וזכור זה. ובפנימיים, הפנימיים הם יותר זכים וגדולים מן אמצעים. ואמצעים זכים מן האחר. ובמקיפים להיפך, כי היותר חצון, הוא יותר גדול הערך, כנודע כי אר"מ גדול מאר"פ. אבל מקיף החצון, הוא גדול מהמקיף שבפנים ממנו, והבן זה.

גם מקיפים אלו, יש להם נר"ן, וגם הם בסוד מקיפים היסוד הפנימיים, כי שם הנפש בכלים חצונים, ורוח באמצעים כו'. וכאן הוא להיפך, כי הנפש הוא במקיף פנימיים. ורוח במקיף אמצעי. ונשמה במקיף חיצון. וזוהי חוץ מכולם. ויחידה חוץ לכולן. ועד"ז בנוקבא ז"א דאצילות, ושלשתן הם חוץ מג' בחי' של הכלים הנ"ל. וגם יש להם בחי' אור מקיף לזו"ג ביחד כמ"ש.

ואע"פ שאמרנו, ל' כלים, ול' מקיפים, וי' אורות עצמות פנימיים, וי' אורות מקיפים כו', אמנם הענין, כי בז"א אינו י', רק עם הנוקבא. אך ז"א בעצמו, יש לו כ"ז כלים, וכ"ז מקיפים, וט' אורות פנימיים, וט' אורות מקיפים. אך המלכות, יש לה ל' כלים כנ"ל. אבל בכלים, יש היות, ושמות אלקים. ויש עוד מיני שמות הרבה כו'. ויש שם ק"ך צרופי אלקים).

פרק ב מ"ב

והנה עתה נבאר פרטיות זעיר ונוקבא דאצילות, ואחר כך נבאר שאר עולמות אבי"ע. הנה זעיר אנפין שבאצילות, יש בו י' ספירות פרטיות, ובכל אחד יש בו ג' בחי' כלים: חיצון, אמצעי, ופנימי. הרי הם ל' כלים: י' פנימיות, תוך י' אמצעיות, תוך י' חיצוניים. ובתוכם בחי' חיות העצמות, שהם הנשמה

גם דע, כי לג' בחי' שיש בז"א דאצילות, שהם נחלקים לכ"ז בחי', ק) שהם: פנימי, אמצעי, אחר כנ"ל, הנה לכל ט' בחי', שיש בכל אחד משלשתן, יש ט' מקיפים, כנודע אצלינו בהקדמה אמיתית, שכל בחינת אורות עליונים, יש בהם בחי' אר"פ, ואר"מ. נמצא, כי בט' בחי' דאחר דז"א, יש ט' בחי' מקיפים. וכן בט' בחי' אמצעיות, יש ט' מקיפים, וכן בט' בחי' פנימיים, יש ט' מקיפים. נמצא, כי בג' בחי' של אר"פ של כתר דז"א, יש ג' מקיפים. וכן בכל ספירה מט"ס דז"א.

גם דע, כי כמו שביארנו שבבחי' אר"פ. יש שם הו"ה, אשר מתחלק לבחי' נשמה לנשמה ונר"ן, בג' בחי' שבכל ספירה וספירה מי"ס דז"א, כך יש בג' מקיפים שבכל ספירה וספירה מהם, יש שם אה"ה בכל אחד, מנוקד ע"ד הנ"ל. כיצד, א' מבחוץ על כולם, מקיף על כולם, והיא נקודה בקמץ, בספירה כתר של ז"א, והיא נשמה לנשמה שלה. ואח"כ בתוכם יש ה' קמוצה, והיא מקפת לבחי' חיצונית ר) של כתר דז"א, ונקרא נשמה שלה. ואח"כ אות י' קמוצה, והיא בחי' רוח, למקיף של בחי' אמצעי שלה. ואח"כ ה' אחרונה קמוצה, נפש למקף בבחי' פנימיות. (ש)

וכן עד"ז, אה"ה כולו פתח, בחכמה דז"א. ואה"ה בצירי, בבינה דז"א. וכן עד"ז, כפי הסדר הנזכר בתקונים תיקון ע', בענין עשרה היות, וכמ"ש בע"ה, והם: קמץ בכתר. פתח בחכמה. צירי בבינה כו'. שורק ביסוד. הו"ה או אה"ה בלי ניקוד, במלכות.

גם ענין זה הנ"ל, במקיפי נוקבא דז"א, כי שם יש ל' לבושים, ויש בהם הו"ה א' בלתי נקוד, מתחלקת בסוד נשמה, בכל ל' בחי' הנ"ל. וכן בענין המקיפים שלה הם ל', גם יש שם אה"ה בלי ניקוד: א' של אה"ה בלי נקוד, הוא נשמה לנשמה, מחוץ לכולם. ואות ה', נשמה, ל' מקיפים חיצוניים (ת) ואות י', רוח, ל' מקיפים אמצעים. ואות

הגהות ומראה מקומות

ק) נ"א ל"ל וכן להלן לכל ה"י וכן בכלום (דפ"י).
 ר) נ"א פנימיות (דפ"י).
 ש) נ"א חיצונית (דפ"י).
 ת) נ"א פנימיות (דפ"י).
 במקום ט' י' (כת"י).

נר"ן. אמנם הנפש שלהם המתלבש ב"י כלים דאחוריים, הם ענין אותן החיות, הנוכד פרשת פקודי דמ"ו ע"א, וז"ל, כיון דאתבסמו דוחא בדוחא, ואתכלילו כחדא, כדין נפיק חד נהודא, דסלקא ונחתא, ואתי על ד' שודין, ד' אופנים, ואיהו חיותא דשליט עליהו, ואיקדי בוק. האי בוק נהיר ושלטא על כל אילין אופנים כו'. אך ההיכלות עצמן, והאופנים, ומלאכים כולם, הם בחי' י' כלים, והרוח שלהם המתלבש ב"י כלים אמצעים, הם ענין דוחין הנ"ל, שבכל חד וחד יש בו חד דוחא. וכן בכל היכל והיכל.

והנה הג' כלים דאחור, שהם בחי' נפש, וגם על הרוח שלהן, עליהן נאמר ומשם יפרד, ואינם בחי' אלהות. דק מן נשמה חיה ויחידה אשד שם בבי"ע, אלו הם בחי' אלהות גמוד, ואינם מכלל עולם הפירוד.

והטעם הוא כמ"ש, כי כשנתמעטה הידה, היא נוקבא דז"א דאצילות, ונטרדה, והיתה ראש לשועלים, שהם עולמות בי"ע, ידרו י' כלים פנימים שלה הם עצמם, בבדיאה. תוך י' כלים, דנוקבא דז"א דבריאה. והיה שם, בבחי' נשמה להם. לכן מן הנשמה ולמעלה, נקרא אלהות גמוד, בבדיאה. אך החיה ויחידה אשד שם, לא קבלתי.

ודע, כי אות ה' ראשונה דהוי"ה, עצמות נקבה דז"א, הנחלקת ל"י סמכין כנ"ל, גם הם מתלבשין למטה תוך הנשמה, (נ"א למטה בעולם הבדיאה הנשמה) שהם י' כלים פנימים הנ"ל, דנוקבא דז"א דאצילות. גם זעיר אנפין דבריאה (ב) הוא כו'. כי יש בו ל' כלים, והנפש תוך י' דאחוריים, ודות, תוך היחיד כלים אמצעים, וכ"ן עולם הפירוד. ואח"כ הנשמה, היא בחי' י' כלים פנימים דז"א דאצילות, והוא כאן נשמה ממש, ל"י כלים פנימים דז"א דבריאה. ונשמה זו אלהות גמוד. משא"כ נפש דוח.

ועד"ן ג"כ מתלבשים בחינת או"א ז"א דאצילות, כלים שלהם הפנימים, בבדיאה

שלהם, ונתחלק לנרנח"י. והנפש מתלבשת בנח"י דא"א, בבחי' החיצונית, בתוך י"ס דכלים, הנקרא אחור. והרוח מתלבשת בנח"י דא"א האמצעיים, תוך הי"ס דכלים אמצעים, והנשמה מתלבשת בנח"י דא"א הפנימיים, תוך י"ס דכלים פנימים, ובתוכם נשמה לנשמה, היא חיה. ובתוכם היא יחידה.

ובחי' העצמות, הם י' היות מנוקדות: קמץ, ופתח, הנוכד בתקונים. כל הויה, בספירה א' ד"י"ס דז"א. ה' אחרונה שלה, מתלבש בכלי דאחור, ו', בכלי אמצעי. ה', בכלי פנימי. י', תוך כולן וקוצ י', הם תוך כולם. וג' כלים אלו, הם דמיון: מוח, לב, כבד. שהם משכן לנר"ן.

והנוקבא דז"א, גם בה י"ס, ל' כלים, ובתוכם עצמות נר"ן כו'. אלא שאינו כמו הו"א, שיש בו הו"ה א' בכל ג' כלים, שיש בכל ספירה וספירה שבו. דק בנוקבא אין בה עצמות, דק הו"ה א', כוללת כל הי"ס שלה. ואין בה ניקוד כלל. וה' אחרונה, היא נפש, לכל י' כלים דאחור. ו', הוא דוח, מתלבש תוך י' כלים אמצעים. ה', היא נשמה, מתלבשת ב"י"ס כלים פנימיים שבה. י' חיה, תוך כולן. קוצ י', היא יחידה, תוך כולן. וכל אות מאלו, נחלקת ל"י סמכין, הנוכד פרשה תצוה, שכל הו"ה היא עיקר, וכל אותן סמכין כולם, הם בזאת הו"ה, שהוא עצמות דנוקבא דז"א דאצילות.

אמנם א"א ואו"א, גם הם ע"ד הנ"ל בדאי, אלא שלא קבלתי ממורי זלה"ה, (א) אם יש בכ"א מהם ל' כלים, או כ', ע"ד הנוכד במ"א, לפי שאין באו"א ברעת שלהם, דק ב' כלים לכל א'. ועד"ן יהיה בכל י"ס דא"א, וכן באו"א וצ"ע.

אמנם עולם הבדיאה, הוא ע"ד עולם האצילות, וגם שם לא קבלתי, ענין א"א ואו"א, דק זו"ן דבריאה לבד.

והנה נוקבא דז"א דאבי"ע, הוא ל' כלים אחורים, ובתוכם העצמות והנשמה שלהם, בסוד

הגהות ומראה מקומות

(א) עיין שער החקדמות דף מ'. (ב) נ"א דאצילות (דפו"י).

אל"ף ה"א אל"ף ה"א יו"ד אל"ף ה"א יו"ד
ה"א תק"ח.

הרעת, חיצון: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה ב"ן.
האמצעי: יו"ד ה"י ו"א"ו ה"י, ס"ג. הפנימי:
יו"ד ה"י ו"ו ה"י, ע"ב.

החסד, החיצון: אל"ף למ"ד, קפ"ה.
האמצעי: אל"ף, מ"ב. הפנימי: א, אל,
אל"ף, אל"ף, קי"א.

הגבורה, החיצון: יהו"ה בנקוד אלהים.
אמצעי: אל"ף, אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י,
אל"ף למ"ד ה"י יו"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד
מ"ם, תתרי"ו. הפנימי: י"ה, ט"ו.

הת"ת, החיצון: יהו"ה, כ"ו. האמצעי: י,
י"ה, יה"ו, יהו"ה, ע"ב. הפנימי: יו"ד ה"א
וא"ו ה"א מ"ה.

הנצח והוד, הם ב' פלגי גופא, דעיבור
ויניקה, שנקרא חיצון ואמצעי. אמנם הפנימי,
הוא בגדלות, ואינו נקרא פלגי, רק כל אחד
לעצמו, לכן צריך שם בכל אחד.

הנצח והוד, החיצון: צבאות, תצ"ט.
האמצעי: צ, צ"ב, צב"א, צבא"ו, צבאות,
תתע"ג. הפנימי: נחלק לב', יהו"ה כ"ו, בנצח.
אדנ"י ס"ה, בהוד.

היסוד, החיצון: שי"ן דל"ת יו"ד, תתי"ד.
האמצעי: שי"ן, שי"ן דל"ת, שי"ן דל"ת יו"ד.
(אל"ף תתקס"ח) הפנימי: יאהרונה"י, צ"א.

ואמנם, בחי' הנפש ורוח ונשמה ונשמה
לנשמה שלהם, הוא כך: דע, כי לפנים מכל
אלו השמות הנ"ל, יש בחינת נשמה, הפנימית
מן הכל, שהוא סוד נשמה לכל פרטיות אותה
ספירה, שהוא כפי הניקוד שלה, כנזכר
בתקונים, ענין אותן י' היות, של י"ס, שהם:
הוי"ה בקמץ, בכתר. פתח בחכמה, צירי בכינה,
סגול בחסד כ"ו, שורק ביסוד, מלכות בלי
נקוד. כי ד' אותיות הוי"ה, יש בכל ספירה
וספירה, והיא בחי' נשמה, המתלבשת בה.
ומתחלקת לד' חלקים, שהם: נר"נ ונשמה
לנשמה, וזה ענינם:

הכתר יש בו הוי"ה כולו בקמץ. והנה י'
קמוצה היא בפנים מן הכל, והיא נשמה לנשמה.
וה' ראשונה קמוצה, היא נשמה פנימית. וי'

בבחינותיהן, שהם או"א וא"א, והיו בחי'
נשמה להם.

ועולם היצירה, עד"ו ממש, אלא שי' כלים
אמצעים דו"א דאצילות, נעשים נשמה ממש,
ומתלבשים תוך י' כלים פנימים דו"א דיצירה,
והיו נשמה ואלהות ממש שם. אך מהרוחין
ולמטה, הם עולם הפירוד. וכן י' כלים אמצעים
דנוקבא דאצילות, ירדו ונתלבשו תוך י' כלים
פנימים דנוקבא דיצירה, נעשין נשמה ואלהות
להם ממש. אך מהרוחין ולמטה, הם עולם
הפירוד. ואות ו' דהוי"ה עצמות נוקבא
דאצילות, הנחלק לי' סמכין, גם הם מתלבשים,
תוך י' כלים אמצעים שלה, הנעשים נשמה
בנוקבא דיצירה. ועד"ו ג"כ מתלבשים כלים
דא"א ודאו"א דאצילות בבחינותיהן שביצירה.
ועולם העשיה ג"כ ע"ד הנ"ל, אלא שי'
כלים דאחור דו"א דאצילות, מתלבשים בי'
כלים פנימים דו"א דעשיה, ונעשים נשמה
אלהות ממש. ומהרוח ואילך עולם הפירוד.
וכן י' כלים דאחור דנוקבא דאצילות, ירדו
ונתלבשו תוך י' כלים פנימיים דנוקבא דעשיה.
ונעשים נשמה ואלהות ממש. ומהרוח ואילך,
עולם הפירוד. ואות ה' אחרונה דהוי"ה, עצמות
נוקבא דאצילות, הנחלק לי' סמכין כנ"ל, גם
הם מתלבשים תוך י' כלים דאחור שלה,
הנעשים נשמה לי' כלים דעשיה. ועד"ו
כתלבשים ג"כ כלים דא"א, ודאו"א דאצילות,
בבחינותיהן שבעשיה.

פרק ג מ"ח

ואתחיל לבאר, ענין ז"א דאצילות, בעשר
ספירות שבו, בבחי' או"פ, ואור מקיף.
הכתר של ז"א החיצון: יו"ד. יו"ד ה"י.
יו"ד ה"י ו"ו. יו"ד ה"י ו"ו ה"א. גימטריא
קע"ה. האמצעי: יו"ד ה"י ו"ו ה"א, ס"ג.
הפנימי: אל"ף ה"י יו"ד ה"י, קס"א.
חכמה, החיצון: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מ"ה.
האמצעי: י, י"ה, יה"ו, יהו"ה, ע"ב. הפנימי:
יו"ד ה"י וא"ו ה"א, נ"ד.
הבינה, החיצון: אהי"ה, כ"א. אמצעי:
אל"ף ה"א יו"ד ה"א, קמ"ג. הפנימי: אל"ף,

מעלה, וא' לצד מטה, כזה: א א, לרמוז ב' ווי"ן אלו הנ"ל שנעשו א'. והנה צד הימין שבה, הנוטה לצד מטה, היא בנצח. וצד השמאל למעלה, הוא בהוד.

נמצא, שזה השם האמצעי הנ"ל, ה' אותיות הראשונים, שהם: צ' צ"ב צ"ב, וכן אות י ראשונה של א מן צבא, הם בנצח. וכן אות י' ב' שבאות א זו, עד סיום השם, הוא בהוד. וזמן אות ו' שבאמצעית א, כולל לשניהן. ואות ה"ה אחרונה בקיבוץ ובחירק, הוא נפש, לשם חיצון דנצח הוד, ומתחלקין ער"ו: כי השם הוא צבאות, וה' אחד בחירק, מלובשת בצ' של צבאות. וה' בקיבוץ, מלובשת בת' של צבאות.

היסוד יהוהוהו. יו בשורק, נשמה לנשמה, בפנים מן הכל. הו בשורק, נשמה, בשם הפנימי. וו בשורק רוח, בשם האמצעי. הו אחרונה בשורק, נפש, בשם החיצון.

הרי נתבאר ט"ס שיש לז"א, והנוקבא שלו, משלימתו ליי"ס. לכן לא פירש בו בחי מלכות, אלא עד היסוד לבר, והבן זה.

ודע, כי כמו שבארנו לעיל, שמתחלקים י' שמות פנימים דנוקבא דז"א דאצילות, בנוקבא דז"א דבריאה. וי' אמצעים, ביצירה. וי' חיצונים, בעשיה. וכולם בסוד נוקבא דזעיר אנפין דבריאה יצירה עשיה. כן אלו ל' שמות (נ"א כ"ז שמות) שנתבאר בז"א דאצילות, הם מתחלקין ומתלבשין בז"א דבי"ע, ע"ד הנ"ל בנוקבא ממש.

אמנם נבאר אורות מקיפים בז"א דאצילות, לכל אחד ואחד מי"ס החיצונים שבו.

מחוץ לכתר, ג) מקיפים ב' שמות אלו: אל"ף ה"א, אל"ף יו"ד, ה"י ה"י, אל"ף אל"ף, ה"י יו"ד, יו"ד ה"י, אל"ף אל"ף, ה"י ה"י, יו"ד אל"ף, ה"ה אל"ף. (שיטה א', שילוב מקיפי חסד במקיף נצח, והוא סופו של חסד בראשו של נצח כדלקמן ועוד) אל"ף ה"י, אל"ף יו"ד, ה"ה ה"א, אל"ף אל"ף, ה"ה יו"ד, יו"ד ה"א, אל"ף אל"ף, ה"ה ה"א, יו"ד אל"ף,

קמוצה היא רוח, באמצע. ה' אחרונה קמוצה נפש בחיצון שלו.

החכמה יש בו הוי"ה בפתח, ה' בפתח פנימי מהכל, והוא נשמה לנשמה. ה' בפתח, נשמה, הפנימי. ו' בפתח, רוח, האמצעי. ה' האחרונה בפתח, נפש, בחיצון שלו.

הבינה, הוי"ה בציר"י. י' בציר"י, נשמה לנשמה. ה' בפנימית, נשמה. ו' באמצע, רוח. ה' אחרונה בחיצון, נפש.

הרעת, יש בו סוד שם המפורש, והוא סוד שם המפורש הנוכח בכ"מ, וזכור זה. והוא הוי"ה, ונקודו בתנועת אותיותיו כנודע. י' בחולם, נשמה לנשמה. ה' בציר"י, נשמה, בפנימי. ו' בקמץ, רוח, האמצעי. ה' בציר"י, בחיצון, נפש.

החסד, הוי"ה בסגול. י' בסגול, נשמה לנשמה. ה' בסגול, היא נשמה בפנימית. ו' בסגול, רוח מלובש באמצע. ה' אחרונה בסגול, נפש, בחיצון שלו. הגבורה יהו"ה על דרך הנוכח לעיל, בשבא.

הת"ת יהו"ה על דרך הנוכח לעיל, בחולם. הנצח והוד, יש בהם בחי ב', הוי"ת: א' כולה בחירק, בנצח. וא' כולה בקיבוץ, בהוד. והנה יהו"ה יהו"ה בניה. והנה י' בחירק, היא נשמה לנשמה, בנצח. י' בקיבוץ, נשמה לנשמה בהוד. ה' בחירק, נשמה, בשם הוי"ה שבנצח. ה' בקיבוץ, נשמה, בשם ארנ"י שבהוד, כנ"ל. וו בקיבוץ ובחירק, בחי' רוח, אל שם האמצעי, כיצד, דע כי באות א', א' מן שם אמצעי, הוא א' שבצירוף צבא. ונודע כי צורת א', יו"י ב' יוד"ן, ו' באמצע. והנה אות ו' שבאמצע א', הוּו, שם הוא מקום התלבשות ב' ווי"ן הנ"ל מנוקדות, א' בקיבוץ, וא' בחירק, בבחי' רוח. והם באופן זה: כי אות ו', נחלקה לב' ווי"ן בארכה, באמצעיתא, כזה: א' ומשתייהן נעשה ו' אחד. לכן יש אלפי"ן בתורה, המורה על א' זה, וצריכין לעשותן באופן זה, כי יעשה אל ו' זה שבתוך א', ב' ראשין, א' נוטה לצד

מחוץ להוד, אלף אלף אלף ה"א. אלף ה"א יר"ד. אלף ה"א יר"ד ה"י. (רבוע קמ"ג וה' אחרונה ביר"ד).

מחוץ ליסוד, אלף אלף ה"א. יר"ד ה"ה ה"ה. (שילוב קס"א וקמ"ג אלא שה' אחרונה בהי"ן) ובכתיבה שלי עצמה, ראיתי נוסחא אחרת בשם זה, ושכחתי איזה מהם נכונה, וזו היא: אלף אלף ה"א. יר"ד יר"ד. ה"ה ה"א. ונ"ל כי הראשון עיקר. (ד) אמנם אורות המקיפים, לייס אמצעים דז"א הם אלו: אהיה בקמץ, בכתר. אהיה בפתח, בחכמה. אהיה בצירי, בבונה. אהיה בסגול, בחסד. אהיה בשבא, בגבורה. אהיה בחולם, בת"ת. אהיה בחירק, בנצח. אהיה בקבוץ, בהוד. אהיה בשורק, ביסוד.

ואורות המקיפים לכל י"ס דז"א הפנימיות, והן מקיפים מחוץ על כולם, קמ"ג במלוי מלואו: אלף למ"ד פ"א, ה"א אלף, יר"ד וא"ו דל"ת, ה"א אלף.

ואורות המקיפים בבחי' נשמות, לג' חלקי המקיפים, שהם אלו: עשר, עשר, עשר, הם מתחלקים ליי"פ ג' ג', והג' מקיפים שבכתר, שם אהייה, כולו בקמץ. א' בקמץ, נשמה לנשמה, חוץ מכולם. ה' בקמץ, לפני מונה, בבחי' הראשונה, והוא נשמה. י' בקמץ, לפני מן הה', מקיף של בחי' אמצעי, בבחי' רוח. ה' בקמץ, לפני מונה בחי' ג' נפש, והג' שבחכמה מקיפים, שם אהייה כולו בפתח, ע"ד הנ"ל בכתר. וכן עד סוף, בט' נקודות הנודעות, שהוא ע"ד אהייה הנ"ל, עד אהייה כולו בשורק ביסוד, ע"ד הנ"ל.

פרק ד מ"ת

ונבאר עתה ענין נוקבא דזעיר אנפין ונתחיל בפנימיות.
הכתר, החצון: י', י"ה, יה"ה יהו"ה. ע"ב. האמצעי: יר"ד, יר"ד ה"א, יר"ד ה"א וא"ו.

ה"י אלף. (שיטה ב' מקיפי גבורה בשילוב מקיפי הוד ע"ד הנ"ל).

מחוץ לחכמה, אלף אלף אלף אלף. אלף אלף אלף אלף אלף. ה"י ה"י ה"ה ה"א. אלף אלף אלף אלף אלף. ה"י ה"י ה"ה ה"א. יר"ד יר"ד יר"ד יר"ד. אלף אלף אלף אלף. ה"י ה"י ה"ה ה"א. יר"ד יר"ד יר"ד יר"ד. ה"ה ה"ה ה"ה ה"ה. הוא שילוב ד' שמות קס"א קס"א קמ"ג (משולבים) ברבוע, חוץ ההי"ן אחרונות. והם מקיפים: חסד, נצח, גבורה, הוד, משולבים כסדר.

מחוץ לבונה, אלף אלף אלף אלף. אלף אלף אלף אלף אלף. ה"ה ה"ה ה"ה ה"ה ה"י. אלף אלף אלף אלף אלף. ה"ה ה"ה ה"ה ה"י. יר"ד יר"ד יר"ד יר"ד. אלף אלף אלף אלף. ה"ה ה"ה ה"ה ה"י. יר"ד יר"ד יר"ד יר"ד. ה"י ה"י ה"ה ה"א. (ג"כ משולבים, אלא שקדמו קנ"א לקמ"ג, קמ"ג לקס"א, ברבוע, וההי"ן אחרונות ע"ד הנוכרי, לכל שם, מקיפין של גבורה והוד וחסד ונצח משולבים כסדר).

מחוץ לדעת, אלף אלף אלף אלף. ה"י ה"ה. אלף אלף אלף. ה"י ה"ה. יר"ד יר"ד. אלף אלף אלף. ה"י ה"ה. יר"ד יר"ד. ה"ה ה"ה. שילוב קס"א וקנ"א ברבוע, והם מקיפי חסד וגבורה משולבים כסדר כדלקמן.
מחוץ לחסד, אלף אלף. אלף ה"י. אלף ה"י יר"ד. אלף ה"י יר"ד ה"ה. (רבוע קס"א וה' אחרונה בה"ה).

מחוץ לגבורה, אלף אלף אלף אלף. ה"ה ה"ה יר"ד. אלף ה"ה יר"ד ה"ה. (רבוע קנ"א וה' אחרונה ביר"ד).

מחוץ לת"ת, אלף אלף אלף אלף. ה"י ה"א. יר"ד יר"ד. אלף אלף. ה"י ה"א. יר"ד יר"ד. ה"ה ה"ה. (שילוב רבוע קס"א וקמ"ג והם מקיפים דנ"ה כדלקמן).

מחוץ לנצח, אלף אלף אלף אלף. ה"י ה"י ה"י ה"י יר"ד. אלף ה"י יר"ד ה"א. (רבוע קס"א וה' אחרונה באלף).

הנחות ומראה מקומות

(ד) נ"ב אמ"ו אבל בקיצור הדרושים מביא הנוסחא הב'.

(המקיפין החצונים לכל א' וא' מי"ס
החיצוניות שבה).

מחוץ לכתר, ב' אהי"ה פשוטים, ברבוע.
ואהי"ה דקמ"ג וקנ"א משולבים. הם מקיפי
נ"ה: א"א. אל"ף אל"ף. א"א ה"ה. אל"ף אל"ף
ה"ה ה"ה. א"א ה"ה י"י. אל"ף אל"ף ה"ה ה"ה
י"ד י"ד. א"א ה"ה י"י ה"ה. אל"ף אל"ף
ה"ה ה"ה י"ד י"ד ה"ה ה"ה.

מחוץ לחכמה, קמ"ג וקנ"א ברבוע,
משולבים. מקיפי נ"ה: אל"ף אל"ף. אל"ף אל"ף.
ה"ה ה"ה. אל"ף אל"ף. ה"ה ה"ה. י"ד י"ד.
אל"ף אל"ף. ה"ה ה"ה. י"ד י"ד. ה"ה ה"ה.
מחוץ לבנינה, ב' אהי"ה פשוטים, ברבוע,
משולבים. א"א, א"א ה"ה, א"א ה"ה י"י, א"א
ה"ה י"י ה"ה.

מחוץ לענת, הוי"ה אדנ"י משולבים,
ברבוע: י, י"א, יא"ה, יאה"ד, יאהר"ו, יאהרונ,
יאהרונה, יאהרונה"י.

מחוץ לחסד, אהי"ה ברבוע, וקמ"ג ברבוע,
חוץ מה' אחרונה בה': א, אל"ף. א"ה אל"ף
ה"ה. אה"י, אל"ף ה"ה י"ד. אהי"ה, אל"ף ה"ה
י"ד ה"ה.

מחוץ לגבורה, אהי"ה ברבוע, וקנ"א
ברבוע, חוץ מה' אחרונה באל"ף: א, אל"ף.
א"ה, אל"ף ה"ה. אה"י, אל"ף ה"ה י"ד. אהי"ה,
אל"ף ה"ה י"ד ה"ה.

מחוץ לת"ת, מקיפי נ"ה משולבים אל"ף
אל"ף. אל"ף אל"ף. ה"ה ה"ה. אל"ף אל"ף. ה"ה
ה"ה. י"ד י"ד. אל"ף אל"ף. ה"ה ה"ה. י"ד
י"ד. ה"ה ה"ה.

מחוץ לנצח, רבוע קמ"ג, וה' אחרונה בה':
אל"ף. אל"ף ה"ה. אל"ף ה"ה י"ד. אל"ף ה"ה
י"ד ה"ה.

מחוץ להוד, רבוע קנ"א, וה' אחרונה בא':
אל"ף. אל"ף ה"ה. אל"ף ה"ה י"ד. אל"ף ה"ה
י"ד ה"ה.

מחוץ ליסוד, אל"ף ה"ה י"ד ה"ה.

י"ד ה"ה וא"ו ה"ה. הפנימי: י"ד ה"ה וא"ו
ה"ה. מ"ה ה) (נ"א ה"ה מ"ט). ו).

החכמה, החיצון: י, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה,
ע"ב. האמצעי: י"ד. י"ד ה"ה, י"ד ה"ה ו"ו
י"ד ה"ה ו"ו ה"ה. קל"ב ז) הפנימי: י"ד ה"ה
ו"ו ה"ה, מ"ח. ח)

הבנינה, החיצון: א, א"ה, אה"י, אהי"ה,
ג"י מ"ד. האמצעי: אהי"ה, כ"א. הפנימי: אל"ף
ה"ה י"ד ה"ה, קנ"א.

הדעת, החיצון: י"ד, י"ד ה"ה, י"ד
ה"ה וא"ו, י"ד ה"ה וא"ו ה"ה. גימטריא ק"ל.
האמצעי: י"ד, י"ד ה"ה, י"ד ה"ה ו"ו, י"ד
ה"ה ו"ו ה"ה. גימ' קד"ם. הפנימי: י"ד ה"ה
ו"ו ה"ה, ב"ן.

החסד, החיצון: א"ל. האמצעי: אל"ף,
אל"ף למ"ד. גימטריא רצ"ו. הפנימי אל"ף
למ"ד. קפ"ה.

הגבורה, החיצון: אכרט"ם. גימ' ע"ד. (נ"א
במוכ"ן). האמצעי: אלהי"ם, פ"ו. הפנימי:
יהו"ה בניקוד אלהים.

הת"ת, החיצון: השתפ"א, גימטריא תשפ"ו.
האמצעי: צבאר"ת, תצ"ט. הפנימי: אל"ף למ"ד
ה"י מ"ם גימטריא ש'.

הנצח, החיצון: ב"ם. האמצעי: א' א"ל.
הפנימי: א"ל.

ההוד, החיצון: במוכ"ן, קי"ח. האמצעי:
א' א"ל אליה אלה"י אלהי"ם. ר'. הפנימי:
אלהי"ם, פ"ו.

היסוד, החיצון: ש', ש"ד, שר"י. האמצעי:
שר"י. הפנימים: שי"ן דל"ת י"ד תתי"ד.

המלכות, החיצון: א, א"ד, אד"נ, אדנ"י.
קכ"ו. אמצעי: אדנ"י. הפנימיות: אל"ף דל"ת
נר"ן י"ד, תרע"א. בחי' נר"ן שלה, הוא שם
הוי"ה א' בלי נקוד, כוללת לכל ל' בחי'. כיצד,
אות י"ד בפנים מן הכל, בחי' נשמה לנשמה.
אות ה', נשמה, בי' פנימיות. אות ו', רוח, בי'
אמצעות. אות ה' אחרונה, נפש, בי' חיצוניות.

הגהות ומראה מקומות

ז) נ"א ה"ה קכ"ח (דפרי"י).

ח) נ"א ה"ה מ"ד (דפרי"י).

ה) נ"א מ"ד וכל הווין בלא אלף (כת"י).

ו) עיין שער ההקדמות ושער המצות פ' נח.

לבר של אהי"ה, בלי ניקוד, כולל כל המקיפים.
 כיצד, אות א' מבחוץ על כולם, בסוד נשמה
 לנשמה. ה', נשמה לי"ס החיצוניות. י', בחי
 רוח, בי"ס אמצעיות. ה', נפש, בי"ס פנימיות.
 אור המקיף על כל כללות זו"ג, בחינת
 של שניהם, הוא רבוע אהי"ה, כל אות ואות:
 אל"ף, אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד פ"א. אל"ף
 למ"ד פ"א, ה"א. אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף.
 אל"ף למ"ד פ"א, ה"א אל"ף, יו"ד. אל"ף למ"ד
 פ"א, ה"א אל"ף, יו"ד וא"ו. אל"ף למ"ד פ"א,
 ה"א אל"ף, יו"ד וא"ו דל"ת. אל"ף למ"ד פ"א,
 ה"א אל"ף, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א. אל"ף למ"ד
 פ"א, ה"א אל"ף, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף.

מחוץ למלכות, אל"ף ה"ה יו"ד ה"א. ט)
 אמנם המקיפים האמצעים לכל א' מי"ס
 נוקבא דז"א, הוא שם אהי"ה א', בכל ספירה
 מי"ס ההם, ע"ד שביארנו בז"א, אלא ששם
 הם בנקודות, וכאן אין בהם נקוד כלל.

המקיפים הפנימים לכל כללות י"ס פנימים
 דנוקבא דז"א, והם מקיפים על כל מקיפים
 שלה כולם, הם: שם י', י"א, יא"ה, יאה"ה,
 יאה"ו, יאהו"י, יאהו"י"ה, יאהויה"ה. והם
 הוי"ה אהי"ה ברבוע.

בחי הנר"ג, של כל המקיפים הנ"ל, של
 נוקבא דז"א, שהם ג"פ י' י' י', הוא שם א'

הגחות ומראה מקומות

ט) נ"א ה"ה קנ"א (דפו"י).

שלה

היכל אבי"ע שער השמות

ז"ל ה"ר שבי"ה, (בעל המחבר לשם שבו לתקנם ולהעמידם על נכון, ע"פ סדר הצירוף ואחלמה) הנה ראינו דכל צירופי השמות כפי אשר למדנו בהפרדס להרמ"ק, וכן בדברי מה שכתוב לפנינו הם משובשים, ולכן ראינו הגר"א זללה"ה.

הי"ב צירופי דשם אהי"ה הם כזה:

א ה י א	י א ה ה	ה א י ה	א ה י ה
א ה י ה	י ה א ה	ה א ה י	א ה י ה
א י ה ה	י ה א ה	ה י א ה	א י ה ה

הי"ב צירופי דשם הוי"ה הם כזה:

י ה ו ה	ו י ה ה	ה י ו ה	י ה ו ה
י ה ו ה	ו ה י ה	ה י ה ו	י ה ו ה
י ה ו י	ו ה י ה	ה ו י ה	י ה ו ה

הכ"ד צירופי אדנ"י הם כזה:

י א ד נ	נ א ד י	ד א נ י	א ד נ י
י א נ ד	נ א י ד	ד א י נ	א ד י נ
י ד א נ	נ ד א י	ד נ א י	א נ ד י
י ד נ א	נ ד י א	ד נ י א	א י ד נ
י נ א ד	נ י א ד	ד י א נ	א י נ ד
י נ ד א	נ י ד א	ד י נ א	א י נ ד

הכ"ד צירופי אל"ה

(אשר הי' האחרונים מהם הם בפנימית הז"א דעשיה).

ה א ל ו	ו א ל ה	ל א ו ה	א ל ו ה
ה א ו ל	ו א ה ל	ל א ה ו	א ל ה ו
ה ל א ו	ו ל א ה	ל ו א ה	א ו ל ה
ה ל ו א	ו ל ה א	ל ו ה א	א ו ה ל
ה ו א ל	ו ה א ל	ל ה א ו	א ה ל ו
ה ו ל א	ו ה ל א	ל ה ו א	א ה ו ל

סדר הצירופים של הק"כ צירופי אלהים הם כך :

אלהים	לאהים	האלים	יאלהם	מאלהי
אלהמי	לאהמי	האלמי	יאלמה	מאליה
אליהם	לאיהם	האילים	יאהלם	מאהלי
אלימה	לאימה	האימל	יאהמל	מאהיל
אלמהי	לאמהי	האמלי	יאמלה	מאילה
אלמיה	לאמיה	האמיל	יאמהל	מאיהל
אהלים	להאים	הלאים	ילאהם	מלאהי
אהלמי	להאמי	הלאמי	ילאמה	מלאיה
אהילים	להיאם	הליאם	ילהאם	מלהאי
אהימל	להימא	הלימא	ילהמא	מלהיא
אהמלי	להמאי	הלמאי	ילמאה	מליאה
אהמיל	להמיא	הלמיא	ילמהא	מליהא
אילהם	ליאהם	היאלם	יהאלם	מהאלי
אילמה	ליאמה	היאמל	יהאמל	מהאיל
איהלם	ליהאם	הילאם	יהלאם	מהלאי
איהמל	ליהמא	הילמא	יהלמא	מהליא
אימלה	לימאה	הימאל	יהמאל	מהיאל
אימהל	לימהא	הימלא	יהמלא	מהילא
אמלהי	למאהי	המאלי	ימאלה	מיאלה
אמליה	למאיה	המאיל	ימאהל	מיאהל
אמהלי	למהאי	המלאי	ימלאה	מילאה
אמהיל	למהיא	המליא	ימלהא	מילהא
אמילה	למיהא	המיאל	ימהאל	מיהאל
אמיהל	למיהא	המילא	ימהלא	מיהלא

כמו הצירוף הב' : אלהמ"י. שהאות החמישי, הוא קודם להרביעי, כן תחלף את המערכת הה', המתחלת במ"ם, קודם להמערכה הו', המתחלת ב"י, ואז תמצא אותו ג"כ כ"ה פעמים, ע"י הראשי המערכות כנ"ל. אבל זולת הראשי מערכות, לא תמצא כל צירוף דה' אותיות, רק פעם אחד. וד' אותיות כגון : אלה"י, תמצא ב' פעמים. וג' אותיות, תמצא ו' פעמים. וב' אותיות, כ"ד פעמים. ואות אחד, ק"כ פעמים. כי כ"ד פעמים, הרי עומדת כל אות בראשונה. וכ"ד פעמים תמצא כל אות שעומדת בשנייה. וכן תמצא כ"ד פעמים שעומדת בשלישית, וכן ברביעית, וכן בחמישית.

עכ"ל ה"ר שב"ח.

והנך רואה, שכל צירוף פרטי החילוף, הוא בב' אותיות. (היינו בהב' אותיות אחרונות) וכל מערכה קטנה, שהוא ו' צירופים החילוף, הוא בג' אותיות, שהג' האחרונות, הם בהיפך מהג' הראשונות. וכל מערכה גדולה, שהוא כ"ד צירופים, החילוף הוא מד' אותיות, שהד' שבסוף הם בהיפך מהד' שבראש. ובסוף כל הק"כ, הוא כל הה' אותיות מחולפים, כי הם בהיפך ממש. ותראה עוד, שכל צירוף תמצא כ"ה פעמים. כמו צירוף אלה"ים, הרי תמצא אותו כ"ד פעמים, בראשי המערכות כולם, ואחד הצירוף אלה"ים גופה. וכן עד"ו בכל הק"כ צירופים, אלא שתצטרך לחלף את המערכות, על דרך שאתה מחלף את האותיות.

פרק ה

שם אהייה הנ"ל, במילוי יודיין בכל א', מן ג' חלקי בחי' כל א' וא', כפי הצידוף הנ"ל בכל א' וא', והם י' צרופים כנ"ל.

נוקבא דו"א דבריאה, פנימית דבריאה, שהם ל'. י' הפנימיות, הם י' צרופים, שיש בשם אהייה, חוץ מב' צרופים הראשונים, שעמהם הם י"ב צרופים, כנודע י' אמצעים, הם י' צרופים של שם אדני, מן הי"ב אחרונים: ניא"ד, נאי"ד, נדי"א, ניד"א, יאר"ג, יד"ג, ינא"ד, ינא"ד, ינא"ד, ינא"ד. חוץ מן ב' ראשונות שבהם, י' החצוניות, הם י' צרופי אלקים השניים, ואלו הם: אהימ"ל, אהמ"ל, אילה"ם, איהל"ם, אימל"ה, אילמ"ה, איהמ"ל, אימה"ל, אמלה"י, אמהל"י.

נשמת נוקבא דו"א דבריאה, לפנים מכולם, הם י"ס הפנימים, שיש בנוקבא דו"א דאצילות, מן הג' בחי' (כלים) שיש בה, והרוחין והנפשין, הם שם בהיכלי הנוקבא, והם ביוצר דערבית, דוגמת היכלי ז"א, ביוצר דשחרית, ולא נזכר בוזהר, ולא קבלתי ממורי זלה"ה, י' מקיפים לכל אחד מי"ס החיצונים שלה, הם צידוף אהייה ואדניי בשילוב, כזה: א', א"א, אא"ה, אאה"ד, אאה"י, אאהדי"ג, אאהדינה"ה, אאהדינה"ה.

י' מקיפים לי"ס אמצעים, הם י' צידופי אדניי הנ"ל, חוץ מב' הראשונים שבהן, אלא שהם כולם בסוד מילוי, ואינם פשוטים. י' מקיפים לי"ס פנימים שבה, הם י' צרופי אהייה הנ"ל, חוץ מב' הראשונים, אלא שהם במילוי אלפיין.

נשמת ג' חלקי המקיפים הנ"ל של הנוקבא, הוא י' צרופי שם אהייה הנ"ל, אלא שהם במילוי יודיין, בכל א' מג' חלקי בחינותיה, כפי הצידוף הנ"ל, בכל אחד ואחד מהם, והם י' צרופים כנ"ל.

אר"מ לשניהן לזו"ג, המקיף לשני חלקי מקיפיה, הוא חיבור שם הוי"ה ואהייה משולבים, כזה: י', י"א, יא"ה, יאה"ה, יאהה"י, יאההוי"ה, יאההוי"ה. עשרה צרופים שיש בשם אלהים, השלישיות, וי' רביעיות, וי' חמשיות, הם בא"א, ובאר"א, בי"ס החצונים שבהם, בעולם היצירה.

ז"א דבריאה, שלשים לבושים, הנקרא גוף דו"א דבריאה, הפנימית הם ל'. י' פנימים, הם: י' צרופי הוי"ה, חוץ מן ב' צידופים הראשונים, והם כסדרן ממעלה למטה, יהה"ו, היר"ה, הוי"ה, היה"ו, הו"ה, ויה"ה, והה"י, ההר"י, הה"ו, הוה"י. האמצעית: הם י' צרופי שם אדני, מן י"ב הראשונים, וחוץ מצידוף א' וב'. איד"ן, אדי"ג, אני"ד, אינ"ד, דאנ"י, דנא"י, דיא"ג, דאי"ג, דני"א, דינ"א. הי' חיצונים, הם, י' צרופי ראשונים, שיש בשם אלהיים: אלהי"ם, אליה"ם, אלהמ"י, אלהמ"י, אלימ"ה, אלמ"ה, אהלי"ם, אהמל"י, אהלמ"י.

הנשמה של זעיר אנפין דבריאה, לפנים מכולם הם י"ס (הכלים) הפנימים, מג' בחי' (כלים) שיש בז"א דאצילות, והרוחין והנפשין, הם אותן הרוחין הנזכר בהיכלות פ' פקודי שהם ז' היכלות, דו"א דבריאה, הכוללים י"ס שבו, שהם: יסוד היכל לבנת הספיר וכד', ער היכל העליון דק"ק שהם ג"ד, ובכל היכל מהם, נזכר שם הרוחין אשר שם, והנפשין שהם נקרא חיות, וכנזכר שם בהיכל לבנת הספיר, שהרוחין סטוטדי"א, אדידי"ה סנוני"ה, והחיה שהיא נפש, הוא נקרא בז"ק, וכיוצא בזה בכל היכל והיכל תמצא שם, והם דו"א דבריאה, אבל הרוחין והנפשין שבו, היכלות דנוקבא דו"א דבריאה, לא הוזכרו שם, וגם אנכי לא ידעתי, וכל אלה בחינת של רוחין ונפשין ולבושים, נקרא עולם הפירוד, זולת בחי' נשמה שלהם.

ענין המקיפים דו"א דבריאה, שהם אלו הי' מקיפים לכל א' מי"ס, החיצון שלו, הם י' צרופים שיש בשם אהייה: איה"ה, אהה"י, האיה"ה, היא"ה, האה"י, יאה"ה, יהה"א, ההי"א, ההא"י. חוץ מצידוף הא' והאחרון, כי הם י"ב צרופים, כנודע. י' מקיפים אמצעים, הם י' צרופים שם אהייה הנ"ל, אלא שהם במילוי ההיין. י' מקיפים של י"ס פנימים, הם י' צרופים שם אהייה הנ"ל, אלא שהם במילוי אלפיין. נשמת ג' חלקי המקיפים הנ"ל, הם

ז"א דיצירה, הפנימים, הם שלשים. י' פנימים, הם ו' צרופים, שהוא שם יה"ו פשוט: יהי, יהי, יהי, יהי, יהי, יהי, והי. הם ח"י אותיות, והם סוד ט"ט דמטטרוך, ט' מלמעלה למטה. וט' מלמטה למעלה. והם כך: י"ג, ה"ה, ו"ו, ה"ו, ו"ו, ו"ה, ו"ה, ה"י.

י' אמצעים: ו' צרופים, שם שר"י פשוט: שר"י, שר"י, דר"ש, דר"ש, ישר, ישר. והם ג"כ ח"י אותיות, בסוד ט"ט כנ"ל ג"כ, ש"ש, ד"ד, י"י, ש"ד, י"ש, ד"י, ד"ש, ש"י, י"ד. י' חיצוניות, הם: י' צרופים הששיים, שיש בשם אלהים, לפי שהשלישים והרביעים והחמשים, הם בא"א, ואר"א, דיצירה, ב"י חיצוניות שבכ"א מהם.

נשמת ז"א דיצירה, הם י"ס אמצעים, שיש בז"א ראצילות. ורוחין הנפשין, הם אותן שיש בהיכלות פרקי ר"ע ור' ישמעאל, כשנכנסו לפרדס, שהם היכלי ז"א דיצירה.

המקיפים ב"ס חצונות שלו, הם צירופי אה"יה ואלהים, משולבים ברבוע, כזה: א' א"א, אא"ה, אאה"ל, אאהל"י, אאהלי"ה, אאהליה"ה, אאהליהה"י, אאהליההי"ם.

מקיפים אמצעים, ו' צירופי שר"י, כולם מלאים, ע"ד הפנימים האמצעים. מקיפים פנימים, הם ו' צירופים שם יה"ו, במלוי אלפי"ן. נשמת ג' חלקי מקיפים אלו דז"א דיצירה, הוא יה"ו הנ"ל במילוי יודי"ן, מצורף כפי המקיפין.

נוקבא דז"א דיצירה, הפנימים, הם ל'. הפנימים, הם י' צירופים, שיש ב"ב צירופים ראשונים, של שם אלוה: אהל"ו, אלה"ו, אוה"ל, אוה"ל, לאו"ה, לוא"ה, להא"ו, לאה"ו, לזה"א, להר"א. חוץ מב' ראשונים שבהם. האמצעים, הם י' אותיות המילוי דאלוה, כזה: אל"ף למ"ד ו"ו ה"ה, אות א' בכל ספירה וספירה וספירה מהן. החיצונים, הם י' צירופים השביעים, שיש בשם אלהים.

נשמת נוקבא דז"א דיצירה, הם י"ס אמצעות, שיש בנוק' דז"א ראצילות. המקיפין

החיצונים, הם צירוף אדנ"י אלהי"ם, משולבים, כזה: א', א"א, אא"ד, אאר"ל, אארל"ב, אארלנ"ה, אארלנה"י, אארלנהי"ם. המקיפים האמצעים, שם אלו"ה במלוי יודי"ן, כזה: אל"ף למ"ד וי"ו ה"י. מקיפים פנימים, הם ו' צירופים שם יה"ו, במילוי ההי"ן, כזה: יו"ד, ה"ה, ו"ו, יו"ד, ו"ו, ה"ה, ה"ה, יו"ד, ו"ו, ה"ה, ו"ו, יו"ד, ו"ו, ה"ה, ה"ה, יו"ד, ו"ו, ה"ה, ו"ו, ה"ה.

נשמת ג' חלקי המקיפים הנ"ל, הוא שם יה"ו במילוי אלפי"ן, כזה: יו"ד ה"א וא"ה, מצורף כפי המקיפין. י' צירופים השמניים, ותשעיים, והעשיריים, שבשם אלהים, הם: בא"א, ובאו"א דעשיה, ב"ס החיצוניות שבהם.

ז"א דעשיה, הפנימים, הם י' צירופים, שיש ב"ב צירופים אחרונים של שם אלוה, חוץ מן הב' צירופים הראשונים שבהן. האמצעים, שם אלי, מצורף ו' פעמים. י' החיצונים, הם י' צירופים אלהים, האחד עשר. כי הפ' והצ' והק', הם בא"א זאו"א דעשיה, ב"ס חיצונים שבכל א' מהם.

נשמת ז"א דעשיה, הם י"ס החיצונים של ז"א ראצילות. והרוחין ונפשין, גלע"ד ששמעתי ממורי זל"ה"ה, שהם בז' רקיעים הנזכר פרשה ויקהל. המקיפים דז"א דעשיה, הם אלו: המקיפין החיצונים, הוא צירוף אלוה ואלהים, משולבים ברבוע, כזה: א', א"א, אאל"ל, אאלל"ו, אאללו"ה, אאללוה"ה, אאללוהה"י, אאללוההי"ם. המקיפים לאמצעים, שם יה"ה במילוי ההי"ן, כזה: יו"ד ה"ה ה"ה. מקיפים לפנימים, הם ט' אותיות אל"י במילוי, כזה: אל"ף למ"ד יו"ד, אות א' בכל ספירה וספירה מהם. נשמת ג' חלקי המקיפים, הם שם יה"ו, כזה: יו"ד ה"י ו"ו. (ג"א וי"ו).

נוקבא דז"א דעשיה, הפנימים הם ל'. הפנימים, הם י' צירופים שם הו"ה, חוץ מב' צירופים הראשונים שבהם. האמצעים, עשר אותיות (כ) הו"ה הנזכר, במילוי, כזה: ה"ה

הנהרות ומראה מקומות

(י) עיין בשער הכוונות ענין י"ח ברכות ובספר עולת תמיד. (כ) ג"א הוי"י (כת"י).

ואח"כ לעתיד לבא במהרה בימינו יברא ה' חדשה בארץ, כי נקבה תסובב גבר, הוא הז"א. ר"ל, שהנוקבא דז"א, שהיא התחתונה, הנקרא מלכות, תסובב גבר הז"א, כדמיון מה שעתה מסבבת אותו הבינה. והסיבה, כי תתעלה המלכות למעלה מז"א, הנקרא ת"ת, בסוד צדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהם. וע"כ תמצא, כי כל האורות המקיפים לזו"ן, הם בחי' שמות של אהי"ה. (ס)

גם דע, כי כל אורות המקיפים את ז"א, יש בהם נקודות, באותן השמות. אבל בשמות האורות המקיפים הנוקבא דז"א, אין בהם נקודה. גם ענין זה נוהג, בספירות עצמן, כי כל ספירות הנוקבא, אינן מנוקדות, משא"כ בז"א.

גם דע, כי לעולם, אור המקיף, גדול מאור המוקף, שהוא הנקרא או"פ מאד מאד, והוא נשמה לו. גם ענין זה נוהג במקיפים עצמן, כי המקיף יותר חיצון, הוא מעולה מחבירו, והוא נשמה לו, משא"כ באו"פ, שהיותר פנימי, הוא גדול מחבירו החיצון ממנו.

גם דע, כי אין לך בכל ספירה וספירה של נצח, או הוד, בין בז"א, בין בנוקבא, שיהיה להם שם ע"ד מילוי. והטעם, לפי שהם סוד ערבי נחל שבלולב, שאין להם לא טעם ולא ריח ודו"ק.

גם דע, שבכל י' היות המנוקדות בפתח וקמץ כו', אשר הם בחי' נר"ן לזו"ן, יש בכל אות ואות, אור א' המקיף עליהם.

ונבאר עתה קצת ביאורים וטעמים אל הדרוש הנ"ל.

הדעת דז"א, (בכל ג' בחינות שבפנימים ואמצעים ואחור) דע, כי ג' בחינות שבספירות דעת: (דועיר אנפין ראצילות) חיצוניות, אמצעיות, ופנימיות, שהם: ב"ן, ס"ג, ע"ב, גימטריא קפ"ז. וזה סוד שם פז"ק, שיש בשם מ"ב כנודע. גם עם המלה עצמה, גימטריא

ו"ו יר"ד יר"ד. החיצונים, הם י' צירופים אחרונים, שיש בק"ך צירופי שם אלקים.

נשמת נוקבא דז"א, הם י"ס החיצונים, שיש בנוקבא דז"א ראצילות. המקיפים החיצונים, הם שילוב ב' שמות, אל"י אל"ה, כזה: א', א"א, אאל", אאל"ל, אאל"י, אאל"י"ה, אאל"י"ה. האמצעים, הם ט' אותיות יר"ד וי"ו וי"ו, אות א' בכל ספירה. הפנימים, הם יר"ד אותיות ה"י ו"ו יר"ד יר"ד. (ל) (כי האות החסרה מאמצעים מתמלאה מפנימית) נשמת ג' חלקי המקיפים, הם יר"ד ה"א וא"ו.

פרק ו

ונבאר עתה דרך כללות, כל הפרטים הנ"ל. ודע, כי בכל א' מ"ס נוקבא דז"א, יש בהם: פנימית, ואמצעית, וחיצוניות. וכן הענין ג"כ, בכל א' מ"ס דז"א, וכן באו"א, וכן בא"א. גם דע, כי בכל ספירה מהם, יש לו נשמה לנשמה, ונר"ן. חוץ מ"ס דנוקבא דז"א, שאין בכל ה"ס שלה, רק נשמה לנשמה א', וכן נשמה א', וכן רוח א', וכן נפש א' לבד, המתפשטות בכל ה"ס יחד.

גם דע, כי חוץ מכל א' מג' בחי', שיש בכל ספירה וספירה, בין מ"ס דנוקבא, או דז"א, או דאו"א, או דא"א, יש מחוץ לספירה, אור א' המקיף לה. נמצא כי לג' בחי' שיש בכל ספירה, יש ג' אורות (מ) מקיפים.

גם דע, כי יש לכל ספירה וספירה מכל ה"ס דז"א, בחי' אור מקיף, על ג' מקיפים אחרים הנ"ל. גם לכל א' מ"ס דנוקבא דז"א, יש ג' מקיפים. וגם יש אור א' מקיף את כולם. (נ)

גם דע, כי אלו אורות המקיפין, כל הפרטים הנ"ל, הנכללים בזו"ן, כולם הם בחי' אור הבינה, המקיף את הבנים, בסוד פורס סוכת שלום. ועתה אור מקיף הוא מצד הבינה,

הגהות ומראה מקומות

- (ל) המוסגר ל"ג (כת"י).
 (מ) עיין שער הכוונות דרוש עלינו לשבח.
 (נ) עיין שער ההקדמות דמ"ב ע"ג. נ"א גם (ס) נ"א מוסיף כי מבינה הם באים (דפו"י).

מקום. גם הוא גימטריא שם הוי"ה, דרך הכאה: יפ"י הפ"ה, ופ"ו הפ"ה, הכל גימטריא קפ"ו, עם השם בעצמו. וז"ס ויפגע במקום, ר"ל קפ"ו, שהוא גימטריא מקום.

החסד שבו שם אלוה, הוא סוד הכתוב, מנשמת אלוה יאברו. והוא החותם והלבוש, הנזכר בסבא פרשה משפטים, ע"פ שארה כסותה ועונתה לא יגרע, כסותה פרישו דלבושא דמלכא, דפריש עלה, אלוה כו'. והנה שם זה, יש בו אותיות, א"ל ו"ה, כי שם אל הוא חסד. ושם ו"ה, הוא המתחבר ומצטרף עם אותיות זכרי, והם גימטריא רמ"ח מצות עשה, שמצד החסד כנודע.

הגבורה דז"א, השם הפנימי, הוא שם י"ה, והוא סוד שלהבת י"ה, היוצא מבינה אל הגבורה. וז"ס הנזכר פרשת בראשית דף ל"ב ע"ב, וז"ל, א"ר אבא, כך הוו קדמאי אמרי, כך הוו מטאן להאי אתר, מרחשן שפוזן דחכימין, ולא אמרי מידי, בגין דלא אתענשון. גם זהו י"ה, המתחבר עם שמי. והוא גימטריא שס"ה ל"ה, כנודע. והחיצון שבו, הוי"ה בניקוד אלהים, והוא עצמו שם הפנימי דגבורה דנוקבא דז"א. וזה שם החיצון דגבורה דנוקבא דז"א, מתלבש תוך פנימי דגבורה דנוקבא, ומצד זה, הוא שמתחברת ומתקשרת נוקבא דז"א עם הגבורה, הנקרא שמאלה של הוי"א.

הת"ת דז"א, כל ג' בחי, הוא שם הוי"ה, וזהו טעם, שאין הוי"ה נקרא כ"כ בעצם, כמו בת"ת, כנודע. ושם פנימי שבו, הוא במילוי אלפ"ין. וז"ס, שהת"ת נקרא אדם, שהוא כך בגימטריא. והנה כן הוא שם החיצון בחכמה, בסוד מה שמו ומה שם בנו כי תדע.

הנה הת"ת שלה דנוקבא, ב' שמות שלה החיצונים, הם נגד ב' שמות שוקי הזכר, אשר כנגדם הוא גוף הנוקבא, שהוא תפארת שלה. (וגם אותם) שוקיים שלו המכוונים כנגד גופה, נקרא צבאות, וגם שם השתפ"א חלוף צבאות.

נצח הווד דז"א, דע כי נ"ה דז"א, הוא

סוד חר גופא, בבחי חיצונים. אבל בבחי פנימים, הם תרי פלגי גופא, כנוכר בזוהר. כיצד, הנה שם החיצון, הוא שם צבאות. ושם זה, כולל שניהם יחד. ואח"כ באמצע, הוא שם א' לבד כולל לשניהם, שהוא ברבוע: צ, צב, צבא, צבאות. והרי כי מצד ב' שמות אלו החיצונים הם כלולים ביחד. אבל הג', והוא הפנימי, מצדו הם נחלקים לב', שם הוי"ה בנצח. ושם אדני"י בהוד.

ואמנם סוד הענין הוא, כי הנה נתבאר אצלינו, כי מקום רישא דנוקבא דז"א, הוא אחורי חרוי דז"א, כנוכר באדרא. והנה נוקבא, שיעור קומתה קצרה מקומת הזכר, כי הנה ראש הזכר הוא כחב"ד, ורגליו הם למטה. והנוקבא, ראשה היא בחוה, ורגליה הם שוים, ומסתיים עד סיום רגלי הזכר. ונמצא, כי בנה"י של הזכר, שם הוא קומת הנוקבא. ולכן תמצא, כי יש בנה"י ב' כליות, ותרין בייעין דדכורא, וב' שוקיים, וב' ירכין, וב' רגלין. בכל אלו הבחי, הוא שיעור קומת הנוקבא, מן המחין שבה, עד הרגלים שבה, כמ"ש בע"ה.

הנה סוד השוקיים בוכר, עדיין שם הוא גוף הנוקבא, כי מן הירכים ולתתא, הוא כנגד שוקי האשה וירכותיה, כמ"ש בע"ה. נמצא, כי מה שהוא בוכר ב' שוקיים נפרדים, הם בחי גוף א' של הנוקבא.

ובזה תבין, למה נ"ה נקרא תרי פלגי גופא, כי לפי שמצד פנים נקרא שוקי האיש, והם נפרדות. ומצד אחור, הם גוף א' של הנוקבא. ובוזה תבין, איך נ"ה דז"א, בסוד האחוריים, הם מחוברים. ובסוד הפנים, הם נפרדים.

גם דע, כי מסבת בחי פנימיות של נצח דז"א, שהוא שם י"ה, מתקרב הת"ת בימי החול, ועולה בנצח. ולסבה הפנימית של הוד, שהוא אדני"י, מתקרבת המלכות בחול, ועולה בהוד, (ע) כנוכר בתיקונים.

גם דע, כי סוד אותן הב' ווי"ן, המתחברות יחד באות א' של צבאות, שבאחורי נ"ה

הגבורה דז"א, השם הפנימי, הוא שם י"ה. והוא סוד שלהבת י"ה, היוצא מבינה אל הגבורה. וז"ס הנזכר פרשת בראשית דף ל"ב ע"ב, וז"ל, א"ר אבא, כך הוו קדמאי אמרי, כך הוו מטאן להאי אתר, מרחשן שפוזן דחכימין, ולא אמרי מידי, בגין דלא אתענשון. גם זהו י"ה, המתחבר עם שמי. והוא גימטריא שס"ה ל"ה, כנודע. והחיצון שבו, הוי"ה בניקוד אלהים, והוא עצמו שם הפנימי דגבורה דנוקבא דז"א. וזה שם החיצון דגבורה דנוקבא דז"א, מתלבש תוך פנימי דגבורה דנוקבא, ומצד זה, הוא שמתחברת ומתקשרת נוקבא דז"א עם הגבורה, הנקרא שמאלה של הוי"א.

הת"ת דז"א, כל ג' בחי, הוא שם הוי"ה, וזהו טעם, שאין הוי"ה נקרא כ"כ בעצם, כמו בת"ת, כנודע. ושם פנימי שבו, הוא במילוי אלפ"ין. וז"ס, שהת"ת נקרא אדם, שהוא כך בגימטריא. והנה כן הוא שם החיצון בחכמה, בסוד מה שמו ומה שם בנו כי תדע.

הנה הת"ת שלה דנוקבא, ב' שמות שלה החיצונים, הם נגד ב' שמות שוקי הזכר, אשר כנגדם הוא גוף הנוקבא, שהוא תפארת שלה. (וגם אותם) שוקיים שלו המכוונים כנגד גופה, נקרא צבאות, וגם שם השתפ"א חלוף צבאות.

נצח הווד דז"א, דע כי נ"ה דז"א, הוא

הגהות ומראה מקומות

(ע) עיין בתע"ס שיעור ט"ו אות ע"ה ובאור פנימי שם ד"ה החיצוניות והאמצעיות.

וההי"ן. ה"י ה"ה, שהוא יותר גרוע. והטעם, לפי שני"ה הם שבילי הזרע דנחית מן חכמה, לכן הם במילוי יודי"ן אלפי"ן, משא"כ בח"ג. המקיפים דנוקבא הם אלו, דע כי מקיפים שלה הם שם אהי"ה. (חוץ ממקיפי הדעת שבה כמ"ש) ולכן כל הספירה שהם סוד הדין, יש בהם אות ה' ראשונה של אהי"ה, במילוי ההי"ן. וה' שניה, במילוי אלפי"ן. כי ה"א דמלוי אלפי"ן, הוא רחמים, וה"ה במילוי ההי"ן, הוא דין. ולפי שהוא דין, מוקדם מילוי ה"ה, למלוי הא'. לכן בספירת המלכות שבה, שהוא דין, מילוי ה"ה ראשונה בההי"ן, והב' אלפי"ן. וכן בספ"י הוד שבה. אבל ביסוד ונצח שבה, שהם רחמים, או מילוי ה"א ראשונה באלפי"ן, והב' בההי"ן, כי רחמים גוברי"ן. והת"ת שבה כליל נ"ה, לכן מקיף שלה, כולל ב' מלואים דנ"ה, זה כלול בזה, משולבים יחד. אבל לעולם מתחיל מילוי תחלה מצד הנצח, לפי שהוא נוטה לצד חסד, שהוא רחמים. לכן תחלה הוא אלף, אלף ה"א מצד הנצח. ואח"כ אלף אלף ה"ה, מצד הוד. וכן עד תשלום המילוי שבו. וכער"ז בח"ג שבה, כי החסד רחמים גוברי"ן, ובגבורה הדין גובר. לכן בגבורה, מילוי ההי"ן קודם לאלפי"ן, ובחסד, מילוי אלפי"ן קודם לההי"ן. ושניהן בסוד הרבוע הפשוט והמלא מצטרפי"ן, ושניהן יחד.

אבל ק) בדעת שבה, צריך לידע, כי תחלה לא היה לה שם בבחי' הפנימיות, אלא ב' בחי' לבר, שהם ק"ל קד"ם. (נ"ב ע"ב ק"ל קד"ם עלה למעלה במקום כתר דידה) ואז היה לה אר"מ מצד אהי"ה כזה: א"א אלף א"א ה"ה אל"ף ה"ה א"א ה"ה י"י אלף ה"ה יר"ד א"א ה"ה י"י ה"ה אל"ף ה"ה יר"ד ה"ה ר) ואחר ביאה ראשונה של הז"א, הניח בה אותו הרוח, הנז' בסבא דמשפטים, דשביק בה בעלה בזווגא קדמאה, או ניתוסף בה שם הפנימי של ההוי"ה דההי"ן, העולה ב"ן, והוא סוד בנימין, וכמ"ש בע"ה, ואז חזר הדעת

דדכורא, הם נקרא ווי העמורים. וזכור סוד זה. גם זה רמז מ"ש פ' וארא דו"ך ע"ב, ענין דרוש אותן היאורים, כי תצ"ט ופלגא מסטרא דא, ותצ"ט ופלגא מסטרא דא, שאותן התרי"ן פלגי"ן, הם ב' ווי"ן אלו, המתחברים ונעשים אלף. ותצ"ט היא שם צבאות גימטריא, ועי"ן במקומו אשר ביארנו שם.

היסוד שלה, החיצון שבו, הוא שם שד"י במילואו. והנה אם תקח ו' אותיות המילוי לבר, בלתי ג' אותיות הפשוטים, יעלה גימטריא ת"ק. אשר הם שיעור פ) מהלך כל רקיע ורקיע, אשר בו אמר לעולמו די. והנה בשביל מילוי זה, נקרא היסוד כל, שהוא גימטריא נ'. וכ"א כולל מ"י, הרי ת"ק. והנה החיצון שלה, הוא הפנימי של יסוד דמלכות, נוקבא דיליה. לכן הם מתחברים יחד בעת הזווג, זה החיצון שלה, בתוך הפנימית שלה, והבן זה. והפנימי שלה, הוא השם הנזכר בתיקונים, דביסוד מתחברין תרי"ן שמהן כחדא: יאהרונה"י.

פרק ז

צ) בענין המקיפין דז"א דאצילות, מקיפי כתר שלה, הם שיטה א' של שמות, יש בו ב' שמות המקיפים דחסד ונצח שלה, משולבין זה בזה. זה מתחיל מראשו לסופו, וזה מסופו לראשו. כיצד, תחלה הוא אלף, מקיף אהיה דחסד. ב' לו הוא ה"א, שהוא אחרונה שבמקיף הנצח, ועד"ז כל השאר. ושיטה הב', הוא שילוב מקיפי גבורה והוד שלו יחד, ע"ד הנ"ל. והנה השיטה הראשונה, הוא אלף ראשונה של חסד, ואח"כ ה"א אחרונה של נצח. נמצא כי בסוף השיטה א', אם תלך מסוף לראש, ג"כ תלך עד"ו, אלף דנצח והי"י דהחסד, וכער"ז בשטה הב'.

מקיפי חר"ג ונ"ה דז"א הם כך, ההי"ן דנ"ה הם מלאים: ה"י ה"א. ר"ל, דיודי"ן דאלפי"ן. אבל מילוי ההי"ן שבח"ג, הם ביודי"ן

הגהות ומראה מקומות

ק) עי"ן שער תקון הנוקבא פ"ב כלל י"ב.
ר) נ"א ה"א (דפ"י).

פ) חגיגה י"ג.
צ) עי"ן לעיל פרק ג' ד.

בא"א, וך' באר"א, וי' בז"א, וי' דנוקבא. הרי הכל הם ק"ך צרופים, שיש בשם אלהים. (א) ואמנם בזה תבין, כי לסבתם נק' ז"א אלהים, כנזכר באר"ר, ובאר"ז, ובס"ד. ואלו הק"ך, הם סוד והיו ימיו ק"ך שנה, הנזכר בס"ד, ובאר"ר. ואלו הק"ך צירופים, הם התפשטות אלקים מצד הקדושה. ואח"כ מכאן ואילך, הם אלקים אחרים.

גם דע, כי הנה נת"ל, כי שם של אהי"ה, סוד נשמה של מקיפין דו"ן דאצילות, והנה אם תמנה מחוץ לפנים, הוא אהיה. ואם תמנה מפנים לחוץ, הוא היהא. והרי הם ב' צרופים, הראשון והאחרון מי"ב צרופים שיש בשם אהיה. לכן השאר י' צרופים דאהי"ה לברם, הם בחינת מקיפי ז"א דבריאה.

גם דע, כי הנה נתבאר במ"א, כי סוד הכסא, הוא סוד ג' אורות המתנוצצים ונחתמים בכח"ב, והם מתעלמים תוך ג"ד דא"א דבריאה, ובג"ר דאבא, ובג"ד דאמא, ובג"ד דז"א, ובג"ר דנוקבא. והנה דבריאה, ז"ן אין מתגלין שלשתן, רק חו"ב לבר, לכן ב' צרופים ראשונים דשם הוי"ה, הם רמזים בחו"ב דז"א. כי הכתר שבו, אינו ניכר ונגלה, ושאר הי' צרופים, הם י' בחי' פנימים דז"א דבריאה, וכן ב' צרופים ראשונים, מהי"ב צרופים ראשונים של אדני"ה, הם שם בחו"ב דיליה, ושאר י' צרופין הנשארין מן הי"ב צרופים, הם בי"ס אמצעית שבו. וכיוצא בזה בנוקבא דבריאה, כי ב' צרופים ראשונים, של י"ב צרופים של אהי"ה, הם בחו"ב דילה, בסוד הכסא, ושאר הי' צרופים, הם י' בחי' פנימים של נוקבא דז"א דבריאה, וכן ב' צרופים הראשונים, מי"ב צרופים אחרונים של אדני"ה, הם בחו"ב דילה, בסוד הכסא, ושאר י' צרופים, הם י' בחי' אמצעיות דנוקבא דבריאה.

מ"ב מצאתי בכת"י של מורי זלה"ה. יהו"ה כסדרן: בווג חו"ב ת"מ. יהה"ו: כשעולה מלכות (ב) לאבא, ומתחברת ה' עם

שלה להיות בסוד זכר, ואז קנתה וניתוסף בה אור המקיף שלה, בסוד הזכר, בסוד הרבוע של יאהרונה"י. ואותו אור המקיף הראשון, עלה למעלה בכתר שלה, ונתחבר עמו רבוע א' מסוד הנצח שבה, ואז היה בכתר שלה ד' ריבועים, ב' פשוטים, וב' מלאים, וארבעתן כלולים זה תוך זה.

ואור המקיף לכינה שלה, הוא שם מ"ב, הנקרא אהיה אשר אהיה, כמ"ש בזהר בכת"י. (ש) כי הוא רבוע פשוט, מב' שמות אהיה, כלולים זה בזה. (ופה הוא מקום שם של מ"ב של אהי"ה, הנזכר בזהר ובתקונים, וזה עצמו הוא ג"כ בחכמה שלה, אלא שהוא במילוי). והנה, כנגד שם זה, אמר הי"ת (ת) למשה, אהיה אשר אהי"ה, ואח"כ אמר, כה תאמר לבניי אהיה כו'. כי אלו השמות של אהיה, הם באור המקיף של כינה דנוקבא, הנקרא כה, וזהו כה תאמר. וגם שם של מ"ב זה, הוא בחכמה שלה, אלא שהוא במילוי.

מספר האורות המקיפים לזו"ן, הם כ"א, כי הנה י"ט פעמים אהי"ה יש בזו"ן, בי"ט ספירות שלהם, בסוד נר"ן ונשמה לנשמה. (לכל י"ס דז"א) וא' אר"מ לכל י"ס דז"א, וא' אר"מ לכל הספירות דנוקבא דז"א. הרי כ"א, אהי"ה. והוא סוד שם אהי"ה, במספר הרבוע, שהוא כ"א פ' פ"א, שעולה גימטריא אמת, וזהו חותם אמת, כי זו"ן נקרא אמת, וזנה אותיות חותם, הם אותיות חומת. כי הנה סוד אמת הנ"ל, הוא חותם שהוא אותיות חומת, אר"מ אל זו"ן והבן זה. אמנם יש עוד אר"מ אחר, המקיף את שניהם, שהוא שורש הכל, ואינו במספר.

ונבאר ענין המקיפין והפנימים, במספר י"ס דבי"ע, כל צירוף שם אלקים שיש בבי"ע, הם ק"ך, כי הרי מתחיל מזו"ן דבריאה, הרי ד'. ואח"כ ביצירה, יש נ': ד' דא"א, וי' דא"א, וי' דז"א, וי' דנוקבא. ואחר כך נ' צרופים אחרים בעשיה, ע"ד הנ"ל, שהם: י'

הגהות ומראה מקומות

(א) עיין שער הזווגים פרק ו'. (ב) נ"א לאבי' (דפוס לבוב). נ"א לאב י' (דפוס ורשא).

(ש) עיין שער הולדת אר"א וזו"ן פ"ב. (ת) נ"א הכתוב (דפ"י).

הנוך, והסוד הוא, כי זה ענין ציצית דמטטרו"ן שר הפנים העולה אלף. לכן אמרו"ל ג) הזהיר במצות ציצית, משמשין לו (לעת"ל ב') אלף ות"ת עבדים. ד) כי הלוּבש ציצית דמטטרו"ן הוא בסוד עבד, לכן ישמשוהו עבדים.

שם יוד הי וו הי גימטריא ה) רל"ו, והוא שיעור קומתו של יוצר בראשית, והוא רל"ו אלפים רבבות פרסאות, כמנין גדול אדונינו ורב כח. זה כתבתי מעת ששמעתי, ואח"כ עיינתי בו, כי שם הנ"ל ברבוע הפשוט והמלא, הם גימטריא ע"ב קס"ד, כזה: י' י"ה יה"ו, יהרה"י, יוד הי, יוד הי, יוד הי וו הי. גימטריא רל"ו, והוא בחי' נשמות המקיפין.

ודע, כי הנה כל א' מי"ס, חוץ מכתר וחור"ב ותו"מ, אין בשום אחד מהם היכר פרצוף וחילוק איברים פרטים, כמו שיש באלו הה' בלבד, עם היות שהם כלולים כל א' מי' כנודע. והמשל בזה הוא: כמו זרוע אדם, אשר בו נכלל כל איברי הגוף, ובו כח כולם, ועכ"ז אינם ניכרים בו גילוי גמור, אלא הם נסתרים ונעלמים בו. ואמנם הגובר וניכר בו, הוא סוד חסד לבד, ועד"ז בשאר הספירות. ו) אמנם בה' ספירות הנ"ל, יש בכל א' מהם פרצוף גמור, וכל פרטי איברים כולן נגלין בכל א' מהם.

ונבאר עתה ענין הדעת, כי הנה ודאי שבכל ה' פרצופים שיש בעולם אצילות, בכל א' מהם, יש בו בחי' מוח האמצעי, הנקרא דעת. ואמנם בביאור דעת של הכתר שהוא א"א, אין אנו עסוקים בו עתה, משום דשם הם תלויין לבד. ז) אבל למטה באלו הארבעה, אינן הכלים ממש, ונרמזין בד' אותיות הוי"ה כנזכר באד"ר.

והנה דע, כי קודם שנאצל האדם העליון, שהוא תו"מ, נעשה הזווג דחור"ב אב"א, לכן אירע הענין ההוא של מלכים קדמאין שמתו כנודע. והטעם, לפי שהוא בסוד הדין, שהוא

י, ונשארו ה"ו כסדרן, בינה ע"ג ת"ת. יה"ה: כשעולה ת"ת לגבי אבא, ונתחבר ר' עם י', ונשארה בינה על מלכות. היר"ה: כשיורד חכמה אל ת"ת, נשארה בינה למעלה מהי. נ"א כשיורד חכמה בבינה ונעלם בה, להשפיע ברה"ה תו"מ). הוי"ה: כשחכמה נעלם בת"ת להשפיע בו, נמצא שהיה תחת ה' ובתוכו, נ"א כשנעלם במלכות, נמצא י' על ה' נ"א כשנעלם בת"ת להשפיע ביסוד למלכות, אז ה' תחת ר'. הוה"י: כשחכמה נעלמת עם בתה, או להשפיע בה, או בתחתונים. ההי"ו: כשהמלכות עולה לבינה, וחכמה יורד לת"ת. היה"ו: כשחכמה יורד לבינה, ומלכות עולה שם, ועולה ומתחברת עמו. נ"א כשחכמה יורד בת"ת, ומתחברת עם המלכות שם בת"ת). ההו"י: כשהמלכות עולה לבינה, וחכמה יורד בת"ת, ונעלם בו, להשפיע בו, או בתחתונים ממנו. והי"ה: כשמתחברים חור"ב, ויורדין למלכות, בה' תתאה, שהם תחתיה. ויה"ה: כשחכמה יורד בת"ת ונעלם בו, והבינה יורדת למטה, ונעלמת בה. והה"י: כשיורד חכמה להשפיע בתחתונים, ויורדת בינה בת"ת ונעלמת בו. נ"א כשיורד בינה ג"כ במלכות, והחכמה תחת הבינה, להשפיע לתחתונים. ועיין בתקונים ל"א ותמצא כי צירוף יה"ה בחכמה, כי י' עם ר', ב' זכרים לימין. ה"ה אמא וברתא לשמאלא. וצירוף יה"ו בבינה, כי להיותו שמאלי, לכן אבא וברתא, ואמא עם ברא. מזה תבין סוד תפלין דעלמא דאתי, עטרת צדיקים, שהם היות להרדי. (ע"כ מצאתי בכת"י מורי ז"ל).

מ"ת, הנה שם יה"ו שהוא בר' צרופים, שהוא בז"א דיצירה, הוא קכ"ו. ומקורו הוא שם אדני' ברבועו, כזה: א' א"ד אד"נ אדני', שגם הוא גימטריא קכ"ו. שם שדי בו' צרופיו, הנה חשי"ן עולה אלף ות"ת, וב' אותיות ד"י ר"פ של ר' צרופים, גימטריא פ"ד, גימטריא

הגהות ומראה מקומות

- ג) שבת ל"ב: (ו) ג"א הפרצופים (דפו"י).
 ד) עיין בספר פרי ע"ח שער הציצית פרק ו'.
 ה) עיין להלן בסמוך איך החשבון עולה רל"ו.
 ז) ע"י בספרא דצניעותא אות ה' האי מתקלא תלי.
 ובסלם שם ד"ה פירוש. ועי' בשער החקדמות דף מ"ב

שם אל, אבל השתא יש לה דעת פנימי כנודע, שהוא שם ס"ג, שהוא גימטריא כבוד אל. והדעת הזה אין לה, אלא בעת הזווג, שהוא ביום השבת, או ביום השבועות, שהוא דוגמת שבת, כנודע. שלכן אינו אלא יום א', ואינו חג ז' ימים, כמו חג המצות, או חג הסוכות.

והנה דע, כי סוד ב"ן דמילוי ההי"ן, אשר הוא סוד דעת הפנימי של המלכות בימי החול כנ"ל, הנה הוא מתחלק בניקודו, כפי הימים. פ"י: ביום ראשון בשבוע, תהיה נקודתו כפי יניקתו, ויניקתו כפי נקודתו. פ"י: כי ביום א', יר"ד בחולם, ה' בסגול, והו' בקמץ, ה' בסגול. אמנם אין בו, רק ד' נקודות, בר' אותיות הפשוטות, ולא באותיות המילוי. (כזה יר"ד ה"ה ו"ו ה"ה) וכן בכל הז' ימים. זולת יום ג', ויום ו', כנזכר למטה.

וכבר ידעת, כי כפי מקור יניקתו, כן הניקוד. המשל בזה, כי י' בחולם מורה, כי י' שהוא החכמה שבה, יניקתה או מן ת"ת, שהוא חולם. ה' בסגול מורה, כי בינה שבה, יונקת מן חסד. וכן בשאר הנקודים. ושומר כלל זה בידך, לכל מיני נקודות שבעולם.

ביום ב', י' בחולם, ה' בשבא, ו' בצירי, ה' בשבא, כזה: יְהוּ"ה. יום ג' נגד הת"ת, י' חולם. ה' ראשונה בחולם, והב' בסגול. ו' ראשונה בחולם, והב' בסגול. ה' ראשונה בחולם, והב' בסגול. כזה: יוד הה וו הה.

וסוד הענין הוא, כי כל ז' ימים, חוץ מיום ג' ויום ו', שהמה סוד ת"ת ויסוד, אין ניקוד באותיות הכפולות. פ"י: ה' השניה של ה' ראשונה, או ו' שניה של ו"ו. אמנם ת"ת ויסוד מנקדים אפילו באותיות הכפולות.

יום ד', י' חולם. ה' ראשונה לבד בחירק, וה' הב' אין בה ניקוד כלל, כנ"ל. ו' ראשונה בפתח, ה' ראשונה בחיריק. כזה: יְהוּ"ה. יום ה' / ה' י' בחולם. ה' שורק, הנקרא קיבוץ, שפתים. ו' שבא. ה' קיבוץ. כזה: יְהוּ"ה. יום ו', י' חולם. ה' ראשונה בשורק, והב' בשבא. ו'

ענין אב"א. אמנם אין לנו עסק עתה, בביאור ענין אב"א של חו"ב, קודם שנברא העולם. ואמנם אחר שנברא העולם, לעולם הם פב"פ. אבל זר"ן, הם לזמנין פב"פ, וזמנין הם אב"א. והנה בימי החול, הדעת החיצון של המלכות, שהוא סוד אב"א, הוא שם ח) מ"ה כזה: יוד, יוד הא, יוד הא זאו, יוד הא ואו הא, העולה ק"ל. והדעת הפנימי של החול, הוא סוד הוי"ה דמילוי ההי"ן, כזה: יר"ד ה"ה ו"ו ה"ה, גימטריא ב"ן, והו' פב"פ בחול. אבל בשבת, הדעת החיצון של החול יורד למטה, להאיר בתחתונים, וכמ"ש בע"ה.

ט) נמצא, כי שם ב"ן הנ"ל, שהוא נקרא פנימי בימי החול, עתה בשבת נקרא חיצון, ואז מתגלה בה דעת פנימי אחר יותר גדול, והוא שם ס"ג כזה: יר"ד ה"י וא"ו ה"י. והנה נתבאר, ג' חלקי מציאת הדעת של המלכות. ואמנם הת"ת הנקרא ז"א, בימי החול אז הדעת החיצון שלו, הוא שם ב"ן הנ"ל. והפנימי הוא שם ס"ג הנ"ל. ובשבת החיצון שם ס"ג, ופנימי שם ע"ב כזה: יר"ד ה"י ו"ו ה"י. והרי נתבאר, הג' חלקי הדעת של ז"א. ג"כ.

אמנם חו"ב הנקרא אר"א, אין בהם בחי אב"א, אחר שנברא העולם, כי לעולם הם פב"פ. ולכן אין בהם רק ב' מיני בחי' דעת לכל א' מהן: פנימי, וחיצון לבד, בין בחול, בין בשבת. כי שם לעולם הוא שבת. והנה דעת חיצון של בינה, הוא שם אהי"ה דמילוי אלפין. והפנימי, אהי"ה דמילוי יודין. והחיצון של חכמה, הוא חיצון של ז"א עצמו, שבשבת הוא שם ס"ג. ופנימי של חכמה, הוא פנימי של ז"א, דבשבת הוא שם הוי"ה ע"ב דידדין. והענין יובן, בסוד מה שמו ומה שם בנו כי תדע, כי כולם שוין, כח הבן מכה האב הוא, כנודע.

ודע, כי זה שכתוב בוהר פרשת בראשית, (י) כל יומי שתא אקרי אל, והשתא אקרי כבוד אל. פ"י: כי הנה כל השנה, אין להמלכות אלא

הגהות ומראה מקומות

ט) עיין שער פ"ח פרק ה'.

י) הקדמת: הוזר אות קכ"ט.

ח) נ"א ע"ב כזה: י' י"ה יה"ו יהו"ה. ושם

מ"ה ברבוע הנקרא ק"ל (דפ"י).

בתוכו חוזר לעלות, ויוצא דרך השערות. ואלו הם סוד בחי' השערות אשר בראש, שהם צינורות המשכות של זה האור היוצא. ובצאתו מן השערות בסופי קצוותיהן, שהם סופי צנורותיהן, אז הוא בחינת אר"מ שעלה ממטה למעלה, ונקרא אור חוזר.

הרי נתבאר ב' מיני אורות מקיפין א' אור ישר, וא' אור חוזר. אלא שהאור הישר, הוא כולל לכל אצילות כולו ומקיף כולו, אמנם אור המקיף החוזר, הוא מקיף אל פרטי הכתר לבדו, ולא אל שאר האצילות.

ואם תשאל א"כ, מאחר שסוף האור הזה לצאת אח"כ בסוד אר"מ, לפי שלא היה יכול הכתר לסובלו בתוכו כולו, א"כ מה טעם נכנס בתחלה. והיה לו לישראל בסוד המקיף כמו הראשון שלא נכנס כלל. והתשובה הוא, כי אחד שכוננת המאציל היה לשיהיה בחי' ב' מקיפין. א' בסוד מקיף לכל אצילות כולו אור ישר בבחי' יחידה. ומקיף א' לכתר בבחי' אור חוזר סוד חיה שנכנס בפנים ואח"כ מבחוץ, וכבר נודע בדרוש א"ק, כי בכל הפרצופים שמטבור ולמטה דא"ק, א"א להיות רק ב' מקיפים לבד, לכן היה מוכרח תחלה לכנוס בבחי' אר"מ. לפי שאם בתחלה היה נשאר בחוץ ולא היה נכנס, הנה היה אורו גדול מאד. והיה מתפשט גם הוא עד סוף האצילות כולו, כמו שעשה מקיף הראשון, ועתה, אשד נכנס בפנים ונתפשט ממעלה למטה, ואח"כ חוזר להתפשט ולעלות ממטה למעלה, ואחד כך חוזר ומתפשט מלמעלה למטה מבחוץ בסוד אור מקיף, נמצא שע"כ נתמעט אודו, ואינו מקיף דק אל הכתר לבדו.

וז"ס המקור של מעין, כי כפי גובה המקום ומוצא המקור, שממנו יצאו המים תחלה, כפי

ראשונה בשורק, והב' בשבא. ה' ראשונה בשורק, והב' בשבא. כ) כנה: יוד הה וו הה. יום ז', בניקוד צבאות יהו"ה. כיצד, יו"ד שבא. ה' קמץ. ו' חולם. ושאר האותיות אין בהם ניקוד.

ודע, כי א"א להתלבש אור הא"ס, בשום א' מי"ס, אם לא ע"י שיתלבש תחלה אור החכמה בהם, וז"ס כולם בחכמה עשית. ל) ועד"ז, אין א' מהר"ק, יכול להתלבש בו אור הא"ס, אם לא שיתלבש בה תחלה אור החסד. וז"ס, יומם יצוה ה' חסדו, שפי' בזה, כי החסד נק' יומם, ר"ל יומא דכולהו, שכולל כל הו' ימים, דהיינו כל הו"ק. והבן זה.

השער החמישי

שער המקיפין ובו ד' פרקים

פרק א מ"ת

מ) ענין המקיפין של האצילות: דע, כי ראשונה יצא מן א"ס אור גדול ונחלק לב' חלקים, א' יצא ונכנס בסוד אר"מ, ומה שלא היה יכול להכנס ולהצמצם מרוב גדלו, נשאר בחוץ בסוד אר"מ, כמבואר בדרוש א"ק. וזה האור המקיף, הוא המקיף לכל האצילות כולו, כי הלא גם הכתר, שהוא עתיק וא"א כנודע, נ) הם מתפשטים בכל האצילות, כמבואר אצלינו. ס) והנה אר"מ זה, הוא בסוד אור ישר, מלמעלה למטה.

ואמנם אור שנכנס בסוד אר"מ, גם הוא אין יכולת בכתר לסבול את כולו, ולכן חלק א' ממנו נשאר עומד בפנים של הכתר, וחלק א' ממנו יצא ממטה למעלה, דאחר שנכנס ונתפשט

הגהות ומראה מקומות

- מ) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף מ"ט. ועיין במבו"ש דף ל"ו ע"א פרק ה'.
נ) עיין שער דרושי אבי"ע פרק א' ושער סדר אבי"ע פרק א'.
ס) עיין שער עגולים ויושר ענף ד' ובשער המלכים פ"א ובשער החקון פרק ג'.

- כ) עיין בשער ההקדמות דרוש בה' פרצופים שהם שלימים דף מ"ב ע"ב, מ"ג ע"א.
ל) עיין שער הכוונות דרוש ג' מדרושי יוכ"פ דף קמ"ז ע"א. ובספר מבו"ש דף פ"ג ע"א ודף פ"ז ע"ב ודף פ"ח ע"א. ועיין שער דרושי הצלם דרוש ב' כלל ז'.

או"פ, יוצא אח"כ דרך היסוד של אבא עצמו לחוץ: וחציו נכנס בסוד או"פ לאמא, וחציו נשאר בסוד או"מ לאמא. (פ) והרי תבין עתה, איך אמא, כשם שהיא לוקחת מן הכתר שהוא א"א. כך היא לוקחת מן אבא עצמו, וצריכה אליו, והבן זה.

וא"ת א"כ גדול אור אמא מאור אבא, כי אמא לוקחת מן השמאל ומהימין, ואבא לוקח דרך ימין לבד. אבל הענין הוא, כי כבר ידעת, כי תדיר אתכליל שמאלא בימינא, וכאשר אנו אומרים ימינא כנ"ל כל שכן שהשמאל נכלל בו, אלא שאינו עולה בשם, לפי שהוא טפל אליו ואינו ניכר בו. לכן אינו נזכר בו רק הימין לבד, נמצא, כי אבא שלוקח הימין, כ"ש הוא שהשמאל נכלל בו, אלא שאינו ניכר שם אורו, ונמצא כי יש לו ימין ושמאל. אך הנוקבא, אין לה רק השמאל לבד, ומן האור הימין אינה לוקחת רק מה שנשאר בלבד מן אבא. וגם לפי שהיא לוקחת אותו מעורב באור אבא, וכבר אינו נקרא בשם אור דא"א, אלא בשם אור אבא. (נמצא אור אבא גדול מאור אמא).

והנה יש לכתר, מקיף א' כולל, ומקיף א' פרטי, ולאבא, יש לו אותו אור המקיף הכולל אשר בכתר כנ"ל, ועוד מקיף אחר שלו בלבד כנ"ל. וכן באמא הענין כן.

והנה לאמא, יש או"מ ואו"פ יותר מן אבא, לפי שגם היא לקחה מא"א כמו שלקח אבא, ועוד לקחה ג"כ מאבא כנ"ל. והנה מן או"פ של אבא, גם ממנו חוזר ויוצא בחי' או"מ ממטה למעלה, אור חוזר, בסוד השערות כמו בא"א. (צ) וכן הענין ג"כ באמא, וא"צ להאריך בזה.

ואח"כ מאו"פ של אמא, יצא דרך פי היסוד שלה, אור אל כל הזו"ת ביחד, ונחלק לב' תצאין: חציו א' נכנס בסוד או"פ שלהם ביחד, וחציו בסוד או"מ להם. ואח"כ מבחי' או"פ

ערך גובה זה יכולין לעלות, ואע"פ שירדו בעומק במאד מאד, יכולין לעלות אל שיעור גבהו הראשון שממנו יצאו, כנראה בחוש הטבע. וכן היה הענין כאן, כי אחר אשר האור הזה נכנס וחזר לעלות, אין בו כח לעלות רק עד ראש הכתר בלבד, אשר הוא נעשה מקום המקור של האור הזה, וע"כ אין יכול לעלות עד א"ס. משא"כ אלו לא נכנס תחלה אור זה בכתר, שאז אור זה יכול לעלות יותר ולהדבק במקורו הראשון שהוא הא"ס, והיה אורו רב, והיה יכול להתפשט עד סוף אצילות.

ואח"כ (ע) מן יסוד א"א, אשר כבר ידעת שהוא כלול מחו"ג: סוד שם מ"ה, ושם ס"ג, זה מימינו וזה משמאלו, כמבואר בדרוש א"ק, ושניהן נתקבצו ביסוד הזה, וכאשר יוצאין ממנו לחוץ דרך פי היסוד, הנה הם מתחלקים אז: החסדים שבימין ניתנים אל אבא, אשר הוא מלביש לזרוע ימין של א"א כנודע, והגבורות, ניתנים לאמא, שהיא בשמאל של א"א, שהוא הכתר. ואע"פ שכולם נתקבצו יחד ונתחברו ביסוד, עכ"ז, כיון שהם באין מלמעלה, נפרדין: אלו בנצח וחסד, ואלו בגבורה והוד דא"א, כנודע, וע"כ, כאשר חוזרים לצאת דרך פי היסוד ולחוץ, הם חוזרים ליפרד כמו שהיו תחלה.

ובזה תבין עכשיו ענין או"א, שאמרו באדר"ו, תרוייהו שקילי כחדא, ושריין כחדא. והטעם הוא, כי הנה מאור א' שניהן מאירין בשיווי א' ממש, ואין חילוק ביניהם, אלא שאבא לקח אורות דחסדים מימין, ואמא האורות של הגבורה מהשמאל. וז"ש באדר"ו, אבא טמיר יתיר.

והנה אור הימין, גם הוא נחלק לב' חלקים: א' נכנס בפנימים בסוד או"פ, וא' נשאר בסוד או"מ אליו. וכן עד"ו, נחלק אור השמאל: חלק א' נכנס בסוד או"פ דאמא, וחלק א' נשאר בחוץ בסוד או"מ אליה. אמנם לפי שאבא טמיר וגניז יתיר כנ"ל, לכך גם אור הימין של אבא שנכנס בו בסוד

הגהות ומראה מקומות

(ע) עיין שער או"א פרק ה'. (ב) עיין שער דרושי אבי"ע פרק ג'. (צ) עיין שער או"א פרק ד'.

לאו"פ ולאו"מ, וכן מגבורה אל ת"ת. וכיוצא בזה, והנה אין הדבר כן, אמנם מהבינה יצא אור א' ונחלק לב', חציו נשאר בסוד אר"מ ישר לכולו, וחציו נכנס בסוד אר"פ בתוך כל הר"ק יחד. ואח"כ מיסוד דו"א, יוצא אור ונחלק, חציו לאו"פ לנוקבא, וחציו לאו"מ ישר שלה. וצריך לתת טעם, ובו יתבאר מצות ראשית הגז הניתן לכהן.

ותחילה נבאר סוד אלפא ביתא דא"ט ב"ח ג"ז ד"ו כ"ו, כי הלא הוא מדבר בסוד המקיפין הנ"ל. כי הנה א"ט הוא בכתר, ורומז, כי הכתר הוא אות א' דא"ט. לרמזו כי לו לבדו יש לו מקיף א' בפ"ע. והט' אשר תחתיו הם נפרדין ממנו, ואינם בכלל המקיף הנ"ל אשר לו. וזהו ענין א"ט: א' לבר, וט' לבריה. וכעד"ו אותיות ב"ח הם בחכמה, כי החכמה שהוא ב', יש לו מקיף א' לבדו, ושאר הח' ספירות שתחתיו הם נפרדין ממנו, וזהו ב"ח. ג"ז הוא בינה, כי בינה שהיא ג נפרדת מן הו' אשר המה תחתיה, וזהו ג"ז. אמנם הו"ת כולם קשורים ביחד זו בזו, ואין החסד נפרד מו"ת במקיף בפ"ע. אמנם הראשון של חסד, הוא המקיף את הו' ביחד בלי פירוד, ומקשר אותם יחד. ונמצא, כי המקיף של חסד שהוא ראשון מו"ת, מקיף לכולם ביחד, וכולם נכללים בו, וז"ס ראשית הגז הניתן לכהן, כי מן ג' שהוא בינה, יוצא אר"מ א' אל כל הו"ת, שזה אותיות ג"ו, כיון ניתן לכהן שהוא החסד, כדי שכל המקיף של הו', היוצאין מן הג' אשר זהו ביאור אותיות ג"ו, יהיו כולן נכללין בחסד שהוא הכהן.

פרק ג מ"ת

(ר) ענין אר"פ ואר"מ, דע כי הנה כל אצילות כולו, יש בו בחי' כח הא"ס בפנים לו, וחוצה לו בסוד מקיף, והנה כבר נתבאר, כי הנה אר"פ הוזה, הוא מוגבל ומצומצם ומתעלם בתוך פנימיות הספירות, משא"כ באר"מ, כי

שלהם, חזר ויצא אור חוזר מקיף בסוד השערות הנ"ל, ע"ד הנו' בא"א ואו"א.

פרק ב מ"ת

(ק) הנה עד עתה דברנו בכללות עולם האצילות, ועתה נדבר בפרטיות. כי הנה גם ב"ס פרטיות של א"א עצמו, יש בהן כל הנ"ל ממש: כי תחלה נכנס בכתר שבו בחי' אר"פ ואר"מ, ומן אר"פ יצא אור חוזר דרך השערות. ומהיסוד דכתר דא"א, יוצא מן אר"פ אל חו"ב שבו, הכל ע"ד הנ"ל ממש כמו בכללות י"ס הכוללות כל עולם האצילות, וא"צ להאריך בו, כי הכל מובן מאליו בכל פרטי האצילות.

ואמנם צריכים אנו להודיעך, כי יש חילוק בין ג' ראשונות של האצילות, ובין ז"ת של האצילות, וכעד"ו ג"כ יש חילוק, בין ג"ר של א"א, ובין ז"ת שבו, וכן באבא, וכן באמא, ובז"א, ובנוקבא דז"א, כמו שכבר הקדמתי, שכל שיש בכללות, יש בפרטות ג"כ ממש, וא"צ להאריך בזה.

והענין הוא, כי ג"ר א"צ זו לזו, כי אותו אור המקיף החוזר ממטה למעלה בכתר או בחו"ב, אינו מקיף אלא לכתר לבדו, או לחכמה לבדו, או לבינה לבריה, אבל המקיף העליון של כתר דרך אור ישר מלמעלה למטה, הוא כולל כל האצילות שממנו ולמטה: כיצד, מקיף של כתר, הוא מקיף מן כתר עד סוף כל האצילות. ומקיף דחכמה, הוא מקיף מחכמה עד סוף אצילות. וכן מקיף דבינה, מקיף ממנה ולמטה עד סוף אצילות. וכל זה הוא מקיף של אור הישר. אבל מקיף של אור החוזר ממטה למעלה, אינו מקיף רק אל מי שיוצא ממנו וחוזר לעלות. כיצד, הרי המקיף החוזר של שערות הכתר מקיף אל כתר לבדו, ושל חכמה לחכמה, ושל בינה לבינה אמנם בזו"ת, לא יש מקיף לכ"א לבדו, ר"ל, שאין אור נכנס בחסד וממנו נעשה מקיף ממנו ולמטה עד סוף כל אצילות, ומפנימיותו יוצא אור אל הגבורה ונחלק לב'

הגהות ומראה מקומות

(ק) טרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף נ'. (ר) טרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף מ"ט.

ואר"פ של אלו הו', הוא מקיף אל ג"ר דא"א. וג"ר דא"א, האר"פ שבו הוא אר"מ אל הו' שבו. והפנימי שבו הוא מסיום אר"פ העליון כנודע. וכן עד סיום האצילות.

והנה נודע, כי אר"א הם מלבישים לחג"ת דא"א. וחג"ת דא"א הם מלובשים תוך אר"א. וא"כ אר"פ של ג"ר שבו, אשר נעשו בחינת אר"מ אל ז"ת שבו. (ש) הוא מוכרח שיקיף את אר"א אשר הם לבוש לחג"ת דא"א. (א) ואמנם הושם עליהם בחי' שערות שבדיקנא דא"א, החופפים עליהם ומכסים אותם מצד פנים. ובחי' שערות הראש דא"א אשר הם תלוין מאחוריו, מכסים אותם מצד האחוריים. ועי"כ נמצא שיש הפסק בינם לבין אר"מ, ועי"כ יכולין לקבל הארתו. ואר"פ של אר"א, אשר הם חג"ת עצמם דא"א, הוא עושה מקיף אל ז"ת של אר"א. (ת)

ואמנם סוד אר"פ הזה של ז"ת דא"א, נחלק לב' חצאין, כי חציין שהם ג' ספירות וחצי. הם בחי' אר"מ לז"א עד חציו בטיבורא דלבא, והג' ספירות וחצי אחרות, הם מקיפים גם את הנוקבא דועיר אנפין, העומדת בטיבורא דז"א ולמטה, כנודע.

והנה גם הנ"ה דאריך אנפין, (א) אשר הוא אר"פ דועיר אנפין, נחלק לב': חציו לז"א וחציו הב' לנוקבא דז"א, אשר היא עומדת מחציו דז"א ולמטה.

והנה נתבאר איך כל הבחי' שבו הולכים מג' שבו, לו' שבו, בכל בחי' אצילות, אבל דע

אינו נגבל ונקצב במדה, וזה יורה מעלת המקיף על הפנימי, עם היותן שניהן נמשכין מן הא"ס. והנה ה' בחי' הם באצילות, והם ה' פרצופים: א"א, ואר"א, וזו"ן. והם מתחלקים בבחי' פנימים ומקיפים, עם שהכל הוא מן הא"ס, ולכן נבאר סדרן.

דע, כי ט' ספירות דא"א, הם נשמה לכל אצילות, והוא מתלבש תוך פנימיות כולם. ואמנם זה סוד אר"פ של אצילות, ובודאי לא יהיה שוה אור ג"ר שבו לחג"ת שבו, וכן כיצא בזה בשאר. וז"ס ההפרש שיש בסוד האצילות.

והנה נתבאר אצלינו, כי רישא דא"א שהם הג"ר שבו לא נתלבשו כלל, אמנם נשארים בגלוי. והנה בחי' אר"מ שלו הוא סובב וחופף עליו ברחוק, אבל אין בו הגבלה, רק שהוא בהרחבה גדולה, אלא שהוא בריחוק מועט, ואין לנו רשות לדבר בנסתרות.

ואתה המעיין תבין מעצמך, איך יש אר"מ ואור פנימי אל ג"ר דעתיק, ואר"מ אינו מושג ומתפשט למטה מאותן ג'. אמנם הפנימים של אלו הג', הם אשר יצאו ממנו אח"כ. ונעשים בחי' אר"מ למטה לז"ת שלו. כי אר"פ שלמעלה הוא מוגבל במדה, הנה כאן אין מדה זו יכולה לקבלו ולהגבילו, ונשאר לה בסוד אר"מ לז"ת, מאותו אר"פ של הג"ר. אמנם אר"פ שבו, הוא נכנס בו דרך קו יושר, ונמשך מן סיום אר"פ העליון ממנו, אמנם איננו הוא עצמו, כי הוא נשאר מבחוץ לאר"מ.

הגהה

סדר המדרגות אלא ממטה למעלה, והיה לו להיות ב' מקיפים התחתונים דנ"ר, ולא מן העליונים, ע"ד נר"ן הפנימים שמתחילין ממטה למעלה. ולא עוד אלא שגם ב' מקיפים עצמן, כתוב שיצאו גם הם ממטה למעלה תחילה חיה ואח"כ יחידה, וצ"ע.

(א) הגה"ה ענין המקיף, נלע"ד כי האורות העליונים אח"פ, יצאו בראש כלולים בכל ה' בחי' נרנח"י, וה' מקיפים. אבל הנקודות וכל האצילות באו נפש תחלה לבר דיושר, ואח"כ שאר המדרגות, ועי"כ אין שם רק ב' מקיפים לבה, נגד ח"י. אלא שצ"ע, שאין זה

הגהות ומראה מקומות

(ש) עיין בספר מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ה בענין א"א שמלביש את ז"ת דעתיק.
(ת) נ"א אל ז"א מסוד ג"ת של אר"א (נ"א של א"א כת"י) אשר אור מקיף שלהם הוא אר"פ של ג"ר דא"א (דפו"י).
(א) נ"א הנה"י דאמא (דפו"י).

(ש) עיין בספר מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ה בענין א"א שמלביש את ז"ת דעתיק.
(ת) נ"א אל ז"א מסוד ג"ת של אר"א (נ"א של א"א כת"י) אשר אור מקיף שלהם הוא אר"פ של ג"ר דא"א (דפו"י).
(א) נ"א הנה"י דאמא (דפו"י).

וכולא איהו כורסייא ע"כ. והדברים תמוהים כי אם מספר רגלי הכסא הם ד' ודרגין דיליה הם ו', הרי י"ס, א"כ מהו הכסא עצמו. אבל הענין הוא, דע, כי כל עולם ועולם מאביע, הוא בחי' י', ויש בו בחי' י"ג ג"כ. והנה בריאה יש בה י"ס, והם הנק' שית דרגין לכורסייא, שהם ו' היכלות, שיש מלבנת הספיר, עד היכל הרצון. וד' רגלין דכורסייא הם בהיכל ק"ק, ואלו הד' רגלין, הם ההיכל ז' דבריאה. והנה היכל זה כולל ד' היכלין, כחב"ד דבריאה ואלו הן ד' רגלין דכורסייא.

ואמנם, אע"פ שהם ד' רגלין, אינן נחשבין במנין רק במספר ג' היכלין, שהם, כח"ב, לפי שהדעת שהוא הד', אינו עולה במנין, כי הוא נעלם מאד בין חו"ב, ונדע, כי אמא מקננא בכורסייא בג' ספיראן דבריאה, והם ג' אורות, שירדו מאמא, מקננא בג' ספירן, והם נשמה דבריאה, הנקרא כסא הכבוד. ואלו הג' אורות שהם הכסא, נקרא ק"ק: קודש חד, קדשים תרי, הא תלת, והם מתלבשים בהיכל הז' העליון, הכולל ד' היכלין, שהם ד' רגלים, שהם ד' מוחי הבריאה, ולכן נקרא היכל זה היכל ק"ק, ר"ל: היכל, שבו מתלבשים ג' אורות הכסא, הנקרא ק"ק. והרי עתה נשלם מ"ש למעלה, כי עולם הבריאה הוא בחי' עשר, והוא בחי' י"ג, שהם י"ס, ועוד ג' אורות, הנקרא כסא המתלבשין בו.

והנה ענין כסא זה הוא, כי הנה אמרו בתיקונים, דאמא מקננא בג' ספירן עילאין דבריאה, וכבר נודע, כי מתנה"י דז"א, נתהווה אור ד' מוחין של הנקבה עליונה, אשר באצילות, וכל הי"ס שבה, ולעולם, שיעור קומתה, בר"ס תנה"י דז"א לבד, כי לכך היא נקרא ד' כנודע, לכן, גם ממנה נתהווה אור א' כלל מד' אורות, ונתהווה מתנה"י, שהם ד' אורות האלו, ואלו הם יורדין ומתלבשים בהיכל העליון הז', בד' היכלות אשר בו כנ"ל.

ואל תאמר, כי תנה"י עצמן דמלכות דאצילות, הם עצמן נעשים מוחין למטה, רק

כי הג"ר שבכל בחי' ובחי', האור שלהן הוא שוה בהשוואה א', וכן אור הז"ת שבכל בחי' ובחי', אור שלהן שוה, ואין חילוק אחר רק שהאור הוא יותר בהרחקה אל הבחינה הב', יותר מן הא', ואל הג' יותר מן הב', וכן על דרך זה בכל הבחי', אמנם האור בבחי' עצמו הוא שוה בהשוואה אחת.

פרק ד

(ב) דע, כי א"ס הוא מתפשט בכל אצילות, עד בחי' המלכות, אמנם פשוט הוא, כי הבחי' של אור המתפשט בא"א, היא גדולה מן האור המתפשט באו"א, וכן עד"ז כיוצא בזה בשאר הבחי'. והנה כמו שיש חיות ואור נמשך בפנימיות אצילות, כך צריך שיהיה חיות אחר אור המקיף כולו מסביבותיו, ופשוט הוא, כי אר"מ גדול מאו"פ, לפי שאין לו שיעור ומדה כוגבלת לרוב קדושתו, ואינו יכול להתצמצם, אבל הפנימי מתפשט בכלם, ואמנם הסדר כך הוא: כי הנה הא"ס ממשין אורו בא"א בבחי' פנימית ובבחי' מקיף עליו, ואו"פ של א"א נעשה ממנו אר"מ לאו"א, כי פשוט הוא שאר"פ דא"א הוא גדול מעלתו מן אר"מ דאו"א, לכן אר"פ דא"א, נעשה אר"מ לאר"א, ואור פנימי דאו"א, נעשה מקיף לז"א, ואר"פ דז"א, נעשה מקיף לנוקבא דז"א, שהיא נק' מלכות בכל מקום.

השער הששי

שער כסא הכבוד ובו ו' פרקים

פרק א מ"ת

דרוש מעוט הירח, ודרוש הכסא, ובו יתבאר מאמר ר"מ בפרשת בא דמ"ג, וז"ל, ולבתר עביד משמשין לאילין מאנין, כורסייא בד' סמכין, ושית דרגין לכורסייא, הא עשרה,

הנחות ומראה מקומות

(ב) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף מ"ו. ועיין שער החקדמות דרוש י"א מדרושי אביע.

ג"כ בשאר עולמות, כי המלכות דבריאה, ירדה בהיכל ק"ק דיצירה, ומלכות דיצירה, ירדה בהיכל ק"ק דעשיה. וכנזכר אצלינו, כי זה הוא הסדר לעולם, שהמלכות של זה, יהיה בכתר של זה, כי כל זה הענין, הוא מיעוט הירח וירידתה למטה.

אמנם יש שינוי א' בין העולמות, והוא, כי המלכות דאצילות, כל כלותה בכל י"ס שבה, מתלבשים בכסא הנ"ל, המלוכש תוך ראש דבריאה כנ"ל. אמנם בשאר עולמות אינו כן, אמנם חלק הי' דמלכות דבריאה לבר, מתלבש בהיכל הו' העליון דיצירה, וכן חלק הי' דמלכות דיצירה, היא לבר מתלבש בהיכל עליון הו' דעשיה.

וא"כ נמצא, כי בר' עולמות אבי"ע, יש בכל עולם מהן ב' מציאות, כאשר הם עולין ונכללין תחתון בעליון, בעולם שלמעלה הימנו. והוא מציאות א', והוא בחי' ו' היכלין תחתונים שבכל עולם מהם, כי אלו הם נכללין זה בזה למעלה, דרך כללות לבר, כנזכר אצלינו בענין הקדישים. ומציאות הב', שהוא היכל ז' דק"ק, אינו כך, אמנם הוא נכלל למעלה, והוא חוזר ממש כמציאותו של עולם העליון שלמעלה ממנו. המשל בזה: כי מבריאה נעשה אצילות, ומיצירה בריאה.

אמנם נבאר עתה ענין ז' היכלין דבריאה, מה ענינם. ותחלה צריך שתבין מ"ש בזהר פ' בראשית, וז"ל, בהוא זמנא, מתפתחין ז' היכלין כו'. ותחלה צריך שתדע, כי יש ז' היכלות באצילות, והם אלו ההיכלות הנזכר כאן, באומרנו בהאי זמנא אתפתחין ז' היכלין. ויש ז' היכלין בבריאה, והם אותם הנזכר פ' פקודי. ויש ז' היכלות ביצירה, והם אותן ההיכלות הנזכר בפרקי מרכבה, בספר היכלות דר"י. כי שם היתה השגתן ועלייתם של העולים בפרדס. והנה גם בקליפה, יש ענין ז' היכלות דמסאבותא, הנזכר פ' פקודי, והם בבריאה. ואותן ז' מדורין הנזכר פ' בראשית, הם היכלי

מאירין ד' אורות הנ"ל, והם היורדין למטה בהיכל הנ"ל, והם הנקרא כסא, והם נשמת הבריאה, המתלבשים בכחב"ד דבריאה, הנקרא ד' היכלין, שבהיכל הו' העליון הנ"ל. ומוזה תבין, כי כל העולמות הם כסדר א', כי כמו שתנה"י דבינה הם מוחין דז"א, כן תנה"י דז"א, הם מוחין דנוקבא. וכן תנה"י דמלכות, הם מוחין דבריאה, והבן זה. וכבר נתבאר, שאין תנה"י עצמן נעשים מוחין למטה בבריאה, רק האורות שלהם כנ"ל.

פרק ב

ואחר שנתבאר ענין הכסא, שהוא אותן הד' אורות, נבאר עתה ענין מיעוט הירח. והוא, כי הנה בתחלה היתה הנוקבא במקומה למעלה באחורי ז"א, מהחזה ולמטה, שהם ד"ס תנה"י דז"א. ובעת מיעוט הירח, נטרדה ממקומה העליון שבאצילות, וירדה למטה בהיכל ק"ק דבריאה, וכל שיעור קומה שלה, וכל כלותיה בכל י"ס שלה, הם מתלבשין תוך אותן ד' אורות, שנתהוו מתנה"י שלה כנ"ל, הנקרא כסא. נמצא, כי מה שהיתה תחלה למעלה מקומה בר"ס תנה"י דז"א כנ"ל, היא עתה כלולה תוך כסא הזה, שגם היא בחי' ד' אורות. והכסא הזה, מתלבש בכל ד' היכלות, הנכללים בהיכל ק"ק, וא"כ שיעור קומת המלכות היא, בכל ג"ר שבהיכל שביעי העליון הזה דבריאה. והו' ענין שבעה ושבעה מוצקים לא כתיב, אלא מוצקות, והוא הנזכר בזהר פרשה בראשית, לאתחברא שביעאה בשביעאה, והם הנקרא ז' ימים וז' ימים. והענין, כי כל אלו הי"ד הם נוקבין, כי הם ז' דמלכות דאצילות, וז' דהיכל ק"ק, שהם ד' היכלין, שהם כללות כל היכל הו', וג' אורות המתלבשים בתוכה, הרי ז'. והו' שבמלכות שכחתי (ג) עניינם.

אמנם במ"ש שמיעוט הירח גרם ירידת מלכות דאצילות, בהיכל ק"ק דבריאה. כן יהיה

הגהות ומראה מקומות

(ג) עיין בשער הכוונות ענין הקדיש ועיין לקמן פ"ה ג"א ובבחי' המלכות של שאר עולמות שכחתי עניינם (דפו"י).

(בפ"ב) כי המלכות דבריאה, נקודה בכתר היכל ק"ק דיצירה, וכן בשאר עולמות. אבל הענין הוא, כי האמת הוא, שאינו רק בחי יסוד לבר, ולא כאשר חשבו קצת מקובלים מחכמי דורינו שהיא כוללת יסוד ומלכות. (בסוד מיעוט הירח) (אבל אינו רק יסוד לבד) והראיה לזה, ממה שהקשינו עתה, כי המלכות לעולם יורדת בעולם שלמטה הימנו, בסוד מיעוט הירח. ועוד, כי הנה בזהר עצמו נתבאר ענין זה, שאינו רק סוד לבר, כי אמרו שם, יוסף הצדיק נטל היכל דספיר כו', ואע"ג דכתוב ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, כי הנה הרגלים הם נ"ה, ולהיות בחי יסוד מקום צנוע ומכוסה, לא פרסמו הכתוב, רק בדרך רמז ביאר מקומו, שהוא תחת רגליו, כי היסוד למטה מנ"ה, וזה היסוד הוא כמעשה לבנת הספיר. נמצא, כי פסוק זה נאמר דבריאה, באלו היכלות.

ואמנם, היותו נקרא שם א', מצורף מבי שמות לבנת הספיר, הוא: לבי סבות, הא', כי הנה היסוד מכריע בין נ"ה, והוא כלול משניהן, ולכן נקרא לבנת הספיר, לבנת: בחי נצח. וספיר, בחי הוד. והסבה הב', כי היסוד ה) לעולם כלול מזכר ונקבה, כנזכר בזהר פרשת לך לך, בפסוק צדיק כתמר יפרח, מה תמר לא סליק אלא זכר ונקבה. והנוקבא שבו, בחי העטרה של ראש היסוד, כנודע כי אין העטרה בחי מלכות עצמה, ו) כי המלכות אינה רק פריצוף בפ"ע, נקרא רחל אשת יעקב. אמנם העטרה, הוא בחי כללות מלכות, מי"ס דדכורא, כנודע, כי מבשרי אחזה אלוה. ולסבה זו, נקרא יסוד לבנת הספיר, לבנת: נגד עטרת היסוד נקבה. וספיר: יסוד עצמו. וז"ש לעיל, כי היכל לבנת הספיר כולל ב' ספירות. וסוד מלכות דז"א, הוא בחי עטרה שבו.

הנה היכל הוי, נקרא היכל הרצון דז"א דבריאה, הוא היכל ששי, ועכ"ז נכללין בו ר

הקליפות דיצירה. כי ביצירה מדורין, ובבריאה היכלין.

ואמנם צריך שתדע, כי נתבאר בדרוש הקודם, כי בכל עולם יש ה' פרצופים, והנה בכל פריצוף יש בו ז' היכלין, חלוקים זה מזה, הכוללים י"ס, וכולם נקראים ז' היכלין, כוללים כל העולם ההוא, עד"ז מ"ש בפרטות, כמ"ש בע"ה.

והנה בבריאה, יש בה כל אלו הבחי': ז' דאבא, וז' דאמא, ז' דז"א, וז' דנוקבא. וכולם בסוד שבעה ושבעה מוצקות. והנה הוי היכלות הנזכר פ' פקודי, הם דז"א דבריאה, כוללין י"ס שבו כמ"ש, והם ז' היכלות ברכת יוצר דשחרית, כנזכר פרשה פקודי. והז' היכלות של ערבית, הם ז' היכלין דנוקבא דבריאה, הכוללים י"ס שבה. וז' היכלין דיוצר דשבת, ז' היכלין דז"א, שאינן נפתחים אלא בשבת, כמבואר אצלינו ביוצר דשבת.

פרק ג

דע, כי ז' היכלות אלו דבריאה, כפולים ומכופלים הם, וכמ"ש קצת בהיכל ק"ק שבו, בהיכל רצון שבו. והנה ז' היכלות אלו, הם י' ספירות דז"א, רק שהם נכללין ז' בוי, והם באופן זה, כי היכל התחתון נקרא לבנת הספיר, כולל יסוד ומלכות. ד) והיכל הב', עצם השמים, הוד. והיכל ג', היכל נוגה, נצח. והד', היכל זכות, גבורה. והה', היכל אהבה, חסד. והו', היכל רצון, ת"ת. והיכל הוי, ק"ק, כולל כח"ב כנ"ל. ושם נתבאר, כי גם יש בו דעת, אלא שאינו עולה ונזכר בשם, לרוב העלמו בין הו"ב. והרי הם ז' היכלין, כוללים י"ס זכר דבריאה.

אמנם דע כי היכל לבנת הספיר דז"א דבריאה, איננו היכל המלכות, כי הרי נת"ל

הגהות ומראה מקומות

(ו) נ"א מוסיף רק כללות המלכות הזכר שהוא כלול מי"ס (כת"י).

(ד) עיין שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ס"ב

(ה) עיין להלן פרק ד'.

ע"ב.

כמעשה לבנת הספיר. כי רגליו הם נ"ה, ותחתיהן הוא היסוד. וז"ש פרשה בראשית דף מ"ה ע"א, יוסף הצדיק, נטל היכל לבנת הספיר. ואף על גב דכתיב ותחת רגליו, בגין יקרא דמלכא. פי': כי היסוד הוא ענין שצריך להיותו מכוסה ונעלם, ולכן בגין יקרא דמלכא, לא פרסמו בשמא, רק ברמז ביאר את מקומו, שהוא נתון תחת רגליו כנ"ל.

והנה היסוד, שהוא זכר ונקבה, לפי (שיש בחי' עטרה שבו כי) אין בחי' העטרה בחי' מלכות עצמה, רק כללות מלכות הזכר, שיהיה כלול מי"ס. כי המלכות האמיתית, היא רחל אשת יעקב, ואיננה העטרה שביסוד, ואמנם מבשרי אחזה אלוה, לכן נקרא לבנת הספיר, לבנת: עטרה נוקבא. הספיר: יסוד זכר.

למעלה ממנו היכל עצם השמים, הוד. למעלה ממנו, היכל נוגה, נצח. למעלה ממנו, היכל זכות, גבורה. למעלה ממנו, היכל אהבה, חסד. למעלה ממנו, היכל רצון, ת"ת. למעלה ממנו, היכל ק"ק, והוא הג"ר, שהם: א"א, וא"א דבריאה, וזהו קדש חד, קדשים תרי"ן.

וכבר הודעתין כמה פעמים, כי ז' היכלות דבריאה, הנרמזין ביוצר אור דשחרית, כנזכר פרשה פקודי, הנה הם ז' היכלות דז"א דבריאה, שהם כוללין י"ס דז"א עצמו כנ"ל, כי לבנת הספיר כלול מן ב' היכלות: לבנת, הספיר. כי לבנת הספיר אינו כולל יסוד ומלכות, כמו שחשבו רבים, אמנם אינו רק היכל יסוד, יען הוא מכריע בין נ"ה, כלול דין ורחמים, לכן הוא מורכב מב' שמות, לבנת הספיר. והיכל ק"ק, כלול מג' היכלין, הרי הם י' היכלות, שהם י"ס דז"א דבריאה, רק שהם נכללין בז' היכלות בלבד. ואלו הם ז' דיוצר דשחרית, הנזכר בפרשה פקודי בזהר. וכנגדן יש ז' היכלות דנוקבא דז"א, והם דיוצא דערבית, והרי הן ז' היכלין דכורין, וז' נוקבין. ועוד יש בבריאה ז' היכלין עלאין דאבא דבריאה, שהם דכורין, והם היכלין דיוצר דשחרית דשבת. וז' היכלין דנוקבא דאמא

היכלין, כנזכר בפרשה בראשית, האי רוחא ז' אתכליל בשית. פי': כי יש מתחא לעילא ו' היכלין, שהם: ל"ה, ועצם השמים. נוגה, זכות, אהבה, ורצון שהוא הששי, עליון מכולם. וז"ש, האי רוחא אתכליל בשית. פי': כאשר אלו ההי' היכלין תתאין מיגיה, עולין עד מקומו, ונכללין בו, אז האי רוחא אתכליל בהו, והם עמו ו' היכלין, וזהו אתכליל בשית. ואמנם הוא עצמו, יש בו בחי' כל הו' היכלין, תמיד בגויה. והם השרשין של ו' היכלין תתאין, וכנגד אלו אמר, וקיימא בשית, כי תמיד קאים בהו, וקיימין ביה. אבל תתאין אתכלילן ביה לבד, אבל אינם מצד עצמותו. והנה ב' בחי' אלו, סוד ו' כפולה, ב' ויין, לרמז לזה.

עוד יש בחי' אחרת אל ב' ויין הללו, והוא מ"ש בפסוק, וקרא זה אל זה. כי הת"ת נקרא זה, נגד י"ב פרקין שיש בו, והם כמנין ז"ה, ומתחלקים לב' ויין: גדולה, וקטנה. והנה ת"ת, ו' גדולה, בבחי' ו"ק, נגד ו' פרקין דאית בב' זרועיו, והיסוד גם כן ו' זעירא, בבחי' ו"ק, כנגד ו' פרקין, דאית בב' ירכין. וז"ש פרשת בראשית, האי רוחא אתכליל בשית, כי יש בהיכל רצון, ו' היכלין כלולין בו, כי לעולם יש בחי' זאת בת"ת ויסוד, ו' בכל חד וחד. והנה היכל הו' העליון דבריאה, כבר בארנו לעיל בריש דרוש זה כל ענינו, שהוא כחב"ד ד"ס דבריאה, אמנם דע, כמו שבהיכל הרצון יש בו כללות הו' היכלין תתאין כנ"ל, כך בהיכל קודש קדשים הזה, יש בו כללות כל אלו, ויש בו ג"כ היכל אהבה אחר יותר עליון מכולם, וכמ"ש בברכת אבות, במלת באהבה, יעו"ש.

פרק ד דרוש היכלות מ"ת

דע כי ז' היכלות דבריאה, אין המלכות דבריאה בכללן, כי המלכות נקודה בכתר דיצירה, בהיכל קדש קדשים וכן הוא בשאר עולמות. והנה ההיכל הא', הוא היכל לבנת הספיר, והוא ביסוד דבריאה. וז"ש, ותחת רגליו

הנהות ומראה מקומות

(ז) עיין שער מ"ן ומ"ד פרק ד'.

דנוקבא דאצילות, ירדו ונעשו מוחין בסוד נשמה ממש לבריאה, לכל ח' פרצופים כנוכר במ"א.

הנוקבא ברדתה בבריאה, נקרא כסא, והיא כ"ס אדנ"י, ועם י"ב אותיות המילוי וד' פשוטות כמנין כסא. וענין ג' בחי' אלו, הם מספר ד' אותיות, ומספר אותיות המילוי, ומספר שם עצמו. והוא שג' בח' אלו ירדו בבריאה בסוד כסא גם יש בחי' אחרת, והוא ב' מוחין דילה י"ה, גימטריא ט"ו, ואדנ"י ס"ה עם הכולל, כמנין כסא.

פרק ה מ"ח

דע, כי כל עולם ועולם מד' עולמות אבי"ע, הוא סוד עשר. ויש בו גם כן בחינת י"ג, עם נה"י שלמעלה, שמתלבשת בו. והנה עולם הבריאה, הוא עשר ספירות, ויש בו סוד ו' דרגין דכורסייא, והם סוד ו' היכלין, שיש מן לבנת הספיר, עד היכל הרצון. וד' רגלין דכורסייא, הם בהיכל ק"ק, ואלו הדר' רגלים, הם ההיכל הו' עצמו, והרי הם י'.

ובזה תבין, מ"ש פרשה בא בזהר, כי שית דרגין לכורסייא, וד' רגלין אית ליה לכורסייא, וכולא איהו כורסייא. ודברים אלו צ"ע, כי אם הדרגין והרגלין הם י', א"כ מה הוא הכורסייא עצמו. אמנם סוד הענין הוא, כי אלו הו' היכלין, בחי' שית דרגין, וד' רגלין הם כנ"ל, ואלו י' הם נקרא בריאה, ואמנם יש בחי' ג' אורות, שיורדים מן אמא עלאה, היא מלכות דאצילות דמקנא בג' ספיראן דבריאה, שהם אותן ג' אורות, שהם נשמת הבריאה, והם הנקרא כסא, ואלו הג' אורות נקרא ק"ק, והם מתעלמין ומתלבשין בהיכל הו' העליון, הכולל ד' רגלין דכורסייא, ולכן נקרא היכל הו' העליון ק"ק, ר"ל: היכל שמתעלמים בתוכו ג' אורות עליונים הנקרא ק"ק, ונמצא בחי' הבריאה הם י"ס, ועוד יש ג' אורות עליונים

דבריאה, דערבית דשבת, והם באופן זה, כי כולן כפולים הם, בסוד ו' וו' מוצקות. ועוד ו' היכלין עלאין דא"א דבריאה, הכוללין י"ס, ח) כי כבר גם בבריאה ידעת, כי יש ה' פרצופים: א"א, ואו"א, וזו"נ.

עוד צריך לדעת, כי ו' היכלין של כל א' וא' מהן, הם כפולים ומכופלים, כי הנה כמו שיש ו' היכלין מתתא לעילא, עד היכל הרצון, דיוצר שחרית דחול, שהם דו"א. עוד יש בהיכל רצון עצמו, שהוא ת"ת דז"א, יש בו ג"כ ו' היכלין אחרים בתוכו. וז"ס ו"ץ כפולה. וכן בהיכל ק"ק שהם כח"ב שלו, יש שם כללות כל אלו ג"כ, ויש שם היכל אהבה א' יותר עליון. נמצא כי יש היכל אהבה תחתון, והיכל אהבה עליון. עוד דע, כי כמו שנתבאר שיש בהיכל רצון שית היכלות אחרים כלולין בו, כן יש בהיכל ק"ק שהוא עליון מכולם ו' היכלין וזה ענינם.

מ"ב ד' רגלין דבריאה הם כחב"ד, ונקרא כסא. וז"ק דבריאה הם ו' מעלות לכסא. והמלכות דבריאה, נקרא כסא דין. וכן כסא כבוד דבריאה, הם ג' אורות המתנוצצין מכח"ב דאצילות, ומתלבשין בג"ר שבכל פרצוף ופרצוף מה' פרצופים דבריאה, שהם כח"ב דא"א דבריאה, וכח"ב דאבא דבריאה, וכח"ב דאמא דבריאה, וכח"ב דז"א דבריאה, וכח"ב דנוקבא דבריאה.

ויש הפרש באלו, כי א"א ואו"א דבריאה, שם מתגלים כל הג' אורות הנקרא כסא כנ"ל בג"ר שלהם, אך בג"ר דז"א דבריאה, אין אור הכתר (וחכמה) דכסא מתגלייא בהם, (נ"א בו בג"ר שלו) רק אור החו"ב (נ"א אור הבינה) לבד של הכסא, מתגלים בג"ר דז"א דבריאה. וכן הענין בנוקבא דז"א דבריאה, וכבר כתבנו שמותיהן כנ"ל.

ונלע"ד, שאלו הג' אורות הנקרא כסא כנ"ל, שנתנו לו מכח"ב דאצילות, הן עצמן ירדו עד תנהי דנוק' דאצילות, ונתלבשו שם. ואח"כ אלו הג' עם בחי' לבושיהן, שהם נה"י

הגהות ומראה מקומות

(ח) נ"א מוסיף והם ההיכלות דיוצר דיר"כ (כת"י).

מלכות דאצילות, בכל י"ס דילה, הם מתלבשים בכסא, שהוא בראש הבריאה, באותן ד' אורות הנקרא כסא כנ"ל. אבל בשאר העולמות אינו כן, כי אין כל המלכות מתלבשת, רק חלק עשירית שבה לבר, היא מתלבשת בהיכל הז' העליון, של עולם שלמטה ממנו.

ובזה תבין, ענין ז' וז' מוצקות מוצקים לא כתיב, אלא מוצקות. וגם ז"ס מ"ש בוהר, לאכללא שביעאה בשביעאה, גם נזכר בוהר שנקרא שבעת ימים, ושבעת ימים. והענין הוא, כי הנה כל אלו הי"ד הם נוקבין, כי הם ז' דמלכות דאצילות, וז' דבריאה. כי הנה ד' היכלין כנ"ל יש בהיכל ק"ק של בריאה, ועוד ג' אורות, הנקרא כסא, המתלבשים בהיכל הנ"ל, הם ז' דבריאה, ועוד נשאר ז' ספירות עליונות דמלכות דאצילות, שהם כתב"ד חג"ת, זהו הנקרא אדם יושב על הכסא, הרי ז' מתלבשות, (בו' אלו) ז"ס שבעה וז' מוצקות.

וזהו ענין מיעוט הירח, שנאמר בה לכי ומעטי את עצמך. והענין, כי תחלה היתה המלכות עם ת"ת למעלה במקומה, מאחורי החזה שלו כנודע, ושיעור כל קומתה מראשה ועד רגליה, היתה שיעור נה"י של הזכר עד סופם, והנה כבר הודעתין ובארנו, איך מתנוצץ אור של כל הספירה, בבריאה וביצירה ובעשיה, אמנם הוא האור המתפשט מהם, ולא הם עצמם. האמנם בחי' המלכות שהיתה תחלה בנה"י הנ"ל, הנה בעת מיעוט הירח, ירדה היא עצמה בהיכל ק"ק דבריאה, ושם באותו היכל, נכללו בה כל חלקיה, וכל שיעור קומה שלה, שהוא שיעור נה"י שלו, הם עתה בהיכל זה הז' הנ"ל, אשר הוא כללות ג"ר דבריאה, ושם תופסת שיעור קומה ההוא של ג"ר דבריאה, תמורת ג"ס נה"י של הזכר, שהיתה עומדת כנגדן כנ"ל.

ומזה תקיש אל השאר, כי גם מלכות דבריאה, יורדת בהיכל ק"ק דיצירה. וכן מלכות דיצירה, בהיכל ק"ק דעשיה. אלא שיש הפרש א' ביניהן, בין מלכות דאצילות לשאר מלכיות דבי"ע, כי מלכות דאצילות כל חלקיה יורדין בבריאה, אך מלכות דבי"ע, אינן יורדין כל חלקיה, רק חלק הי' לבר, ודי בזה.

שהם נה"י הנקרא כסא, שהם נשמה להם, והרי הם י"ג בין כולם.

והנה היכל הז' הזה, הכולל ד' היכלות, הם כתב"ד של הבריאה, ובאלו הר' מתלבשין ג' אורות הנ"ל, הנקרא כסא. והנה הם נמשכים מן המלכות העליונה דאצילות, ולפי שהיא בחי' ד', להיות שיעור קומתה ד' ספירות, שהם תנה"י, לכן מתאצל מן שיעור קומתה אור א', וגם הוא בסוד ארבעה, ונגנזין בר' היכלות דבריאה שבהיכל הז' העליון.

והנה בזה תבין, כי כמו שהמוחין דז"א דאצילות, הם תנה"י של הבינה וכן המוחין דמלכות שהיא נוקבא, הם תנה"י דז"א, וגם ד' מוחין דבריאה, הם תנה"י דמלכות, והבן איך כל העולמות הם בסוד א', והבן זה מאד.

אמנם, אע"פ שהם ד' היכלות, אינן נמנין אלא לג', לפי שהר' שהוא דעת, אינו לעולם במנין, כי הוא נעלם מאד בין חו"ב. והנה כל מציאות הנ"ל, אינו שתנה"י העליונים דמלכות דאצילות, הם עצמן מוחין למטה בבריאה, רק שהם מאירין שם כנ"ל.

והרי, איך מתנה"י של ז"א, נתהוו אור ד' מוחין דנוקבא דז"א העליונה שבאצילות, וכל מציאות י"ס שבה, ולפי שלעולם הוא שיעור קומתה בר"ס אלה, ולכן גם ממנה, נתהוו מתנה"י שלה, ד' אורות בהיכל ק"ק דבריאה. והם בחי' הכסא, ונקרא נשמת הבריאה. ואותן הד' אורות שהם מתנה"י, הם מאירין בר' היכלין הכלולים בהיכל ק"ק הנ"ל, שהן ד' בחי', ד' מוחין דבריאה.

ור"ק הבריאה, הם בר' היכלין תחתונים, מן היכל הרצון, עד היכל ליה. ואמנם היכל ליה, אינו רק יסוד לבר, המכריע בין ניה, וזהו לבנת הספיר, ולא כמו שחשבו רבים, שהוא כולל יסוד ומלכות.

אמנם בחינת המלכות של הבריאה, הוא בהיכל הז' העליון דיצירה, כמ"ש במ"א, כי תמיד זהו הסוד, כי המלכות של זה, הוא כתר לזה, כי כ"ז הוא סוד מיעוט הירח, וירידתה למטה.

אמנם יש הפרש א', והוא, כי כל כללות

פרק ו מ"ת

כי בבריאה יכול לאתערבא עמיה קליפין, כנזכר שם דרע"ז ובתקונים.

(י) ודע, כי היכל לבנת הספיר, שבכל עולם ועולם מן ג' עולמות בי"ע, הם בסוד היסוד, והוא כולל ימין ושמאל, כנזכר בזוהר פרשת בראשית דמ"א ע"ב, באותן היכלות אשר שם, ופ' פקודי דר"ו, וזהו לבנת הספיר.

אמנם בחי' המלכות, הוא למטה. כיצד, הנה מלכות דבריאה, היא בהיכל ק"ק דיצירה. ומלכות דיצירה, הוא בהיכל ק"ק דעשיה. אשר הענין הזה, הוא סוד סמיכת גאולה לתפלה, כמבואר אצלינו במקומו.

ודע, כי המלכות של אצילות, היא עומדת בק"ק דבריאה, ועומדת ע"ג ג' ראשונות של הבריאה. וכן מלכות דבריאה, הוא בהיכל ק"ק דיצירה, ועומדת ע"ג ג' ראשונות דיצירה. וכן מלכות דיצירה, בק"ק דעשיה, ע"ג ג"ר דעשיה. והנה שם יאהרונה"י, אשר בהיכל לבנת הספיר, הנזכר פ' פקודי, הנה הוא נמשך מן הדעת העליון שבאותו העולם, כפי מה שהוא והוא יורד ומתגלה למטה ביסוד, שהוא בחינת לבנת הספיר, בסוד נשמת היכל זה, בסוד הדעת, שהוא נשמת ר' קצוות כנודע.

פרק ז מ"ת

דע, (כ) כי מטטרון גימטריא שד"י, שהוא ביסוד העליון, הנקרא ח"י. ואלו הם סוד ט"ט מן מטטרון. ושאר אותיות, הם רמו"ן, גימטריא נוריא"ל. וזהו סוד והחיות רצוא ושוב, פי': כי החיות הם ביצירה, סוד רצוא ושוב, כי רצוא גימטריא נוריא"ל, שהוא סוד אותיות רמו"ן של מטטרון. ושוב גימטריא שד"י, שהוא כל שם של מטטרון.

והנה סנדלפון, הוא בעולם העשיה, שהוא כנגד מלכות, שיש בה הה"ג, שהם ה' אותיות מנצפ"ך, והם גימטריא פ"ר, כמנין סנדלפון, הנמשך מכחם. ולכן נקרא שם זה המלאך, שר

(ט) ודע, כי היכלי זר"נ דבריאה, הם נקראים ז' נערות אסתר. לפי שהן נוקבין, בערך אותן ז' היכלין, דאר"א דבריאה. אבל הם נקראים שבעת הסריסים המשרתים, ונקרא דוכרין.

וזה שמעתי פ"א, דע, כי בבריאה יש בה כל הה' פרצופים כנודע, ויש שם שבעה היכלין, נגד תו"מ. והם שבעה דכורין, וז' נוקבין, והכל נקרא ז' היכלות דבריאה, הנזכר בזוהר פרשת פקודי. והם סוד ז' וז' מוצקות, וכנגדן למעלה באר"א דבריאה עצמו, יש ז' היכלות זכרים ונקבות, שבעה בשבעה. והנה העליונים הם נפתחים ביום השבת בלבד, ואלו הם ההיכלין הנזכר בזוהר פ' בראשית דכ"ג ע"ב, בהאי זמנא מתפתחין שבעה היכלין: היכל קדמאה, היכל דאהבה. היכלא תניינא, היכלא דיראה וכו'. הנה אלו עליונים, שהם מצד החו"ב, הם עלמא דדכורא, ונקרא ז' סריסים המשרתים את פני המלך. ונקראו סריסים: ע"ש, כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי. כי אלו המסרסים את עצמן בימי החול, ואינם נפתחין אלא ביום השבת.

היכלות התחתונים דפרשת פקודי, הם המשמשין בימי החול, ומזדווגים אז, ואלו הם נוקבין, כי הם בסוד המלכות, עלמא דנוקבא. ואלו נקראים ז' נערות אסתר הראויות לתת לה.

ודע כי סוד אסתר, הוא (סוד נוק' מלכות דאצילות כד נחית מבחי') נקודה מלכות דאצילות, בסוד לכי ומעטי את עצמך, והיא מסתרת בראש הבריאה, לכן נקרא אסתר. וז"ס בזוהר כי תצא דרע"ו, ובג"ר אסתר לישנא דסתרא כו'. ודא באיתתא מאילנא טר"ר, אבל אם היא משכינתא, לית לה שינוי. הה"ד, אני ה' לא שניתי וכבודי לאחר לא אתן, כנודע כי פסוק זה לא נאמר אלא באצילות.

הגהות ומראה מקומות

(ט) עיין שער ההקדמות דרושי י' מאבי"ע. פקודי דף כ"ב ע"ב. (כ) עיין שער סדר אבי"ע (י) עיין שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת פרק ז'.

הוא אחוז בג' ידיו שהוא שם מ"ב שבו, את עולם הבריאה, ומעלהו אותו. אמנם העשיה שהוא עולם התחתון מכולם, ואין עולם אחר למטה ממנו כדי שיצטרך להעלותו עמו, לכן אין בו בחי' הג' ידים הנ"ל, ואין בו בחי' מ"ב.

השער השביעי

שער סדר אבי"ע ובו ו' פרקים.

פרק א

(ג) דע, כי כאשר עלה בחפץ הא"ס, להאציל, ולברוא, ולצור, ולעשות עולמו, כלול מר' עולמות אבי"ע. וראה כי לא היה כח בעולמות, לקבל את האור הגדול של הא"ס, ולא די בתחתונים, אלא הפילו בספירות עצמן אפילו של האצילות, לא היה בהם כח לקבל אור עליון. כי ספירת חכמה לא היתה יכולה לקבל אור עליון, אם לא ע"י אמצעית ספירת כתר. ועד"ז כל השאר. ולטעם זה, הוצרכו כל אותן התקונים, הנזכר באדר"ז ובאדר"ר. ומטעם זה הוצרך לעשות ד' עולמות אבי"ע.

והענין, כי בכל העולמות יש בחי' עצמות וכלים, ותחלת הכל נתפשט הא"ס, בסוד י"ס דאצילות בסוד כלים. כי הלא ענין התפשטות, מורה: התעבות האור, יותר ממה שהיה, ונמצא, כי י"ס אלה, הם י' כלים, ונעשו מצד התפשטות הא"ס עצמו, רק שנתעבה האור, ונעשה כלים, ע"י התפשטות. ואחר התפשטות הוזה אשר ע"י נעשים י' כלים, או נתלבש עצמות א"ס בתוכם, וז"ס עצמות וכלים.

והנה כאשר הגיע התפשטות הנ"ל, עד המלכות דאצילות, ראה המאציל העליון, שאין כח בתחתונים לקבל האור ההוא, אם יתפשט יותר, ואז כאשר נגמר הכלי הי' דאצילות,

היער, כי הוא שר היונק מן היער, שהם ה"ג הנ"ל דמנצפ"ך, שהם גימטריא יע"ר, פ"ר. (ל) ענין שם מ"ב, שיש בכל עולם, מן ג' עולמות אבי"ע, משא"כ בעולם עשיה, כנזכר בכת"י בחסרון התקונים. (מ) והנה אלו הם, שם מ"ב דאצילות, הוא: ד' אותיות פשוטים דהוי"ה, וי' אותיות מילוי אלפין, שהם גימטריא מ"ה, וכ"ח אותיות מילוי דמילוי דאלפין. שם מ"ב דבריאה, הם ב' שמות אהי"ה יח"ו. וכן אהי"ה אשר אהי"ה, שהוא גימטריא מ"ב. ושם מ"ב דיצירה, הם שם מ"ב, הרמוז בר"ת אנא בכח, שהוא אבגית"ץ כ"ו.

(גם צריך שתדע, כי ד' הויות הם: א', הוי"ה דע"ב דיודין באצילות. והוי"ה דס"ג, דבריאה. ודמ"ה, ביצירה. ודב"ן, בעשיה. והנה בכל הוי"ה מן הג"ר הנ"ל דאב"י, יש בהם סוד מ"ב אתון כנ"ל, כי ד' אותיות הפשוטים, וי' אותיות המילוי, וכ"ח אותיות דמילוי המילוי, הרי מ"ב דהוי"ה דע"ב, ודהוי"ה דס"ג, ודהוי"ה דמ"ה, אבל בהוי"ה דב"ן, שהוא בעשיה, אין בה מ"ב אתון).

וצריך לבאר טעם הדבר, והענין הוא, כי הנה סוד מ"ב הוא ג"פ י"ה, וג"פ י"ד גימטריא מ"ב. והם סוד ג' ידים, שהם: י"ד הגדולה, מימינא. יד החזקה, משמאלא. יד הרמה, באמצעיתא. כנזכר בתקונים. והם סוד הג"ת, ובהם נכללין ד' תחתונים נהי"ם. כי הנה שם מ"ב יש בו ו' שמות כנודע, לפי שהוא בז"ת, אמנם שרשו אינו נקרא רק בחג"ת לבר.

והנה אדם דיצירה, יש לו ג' ידים, שהם סוד שם מ"ב דאנא בכח, כדי לאחוז עמהם את עולם העשיה, להעלותו למעלה, כמבואר אצלינו בסוד הקדישים, ובתפלת השחר, על אנא בכח הנאמר בעת הקרבנות.

ואח"כ אדם דבריאה, גם הוא אחוז בג' ידיו שהוא שם מ"ב שבו, את עולם היצירה, ומעלהו לבריאה. ואח"כ אדם דאצילות, גם

הגהות ומראה מקומות

(ג) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ד', ובתלמוד ע"ס ח"ג פרק א' וב'. ועיין שער הקדמות דף ע"א ע"ג פרק א מדרושי אבי"ע.

(ל) עיין בהקדמת תקוני זהר אות מ"ה ובמעלות הסלם שם. (מ) עיין בהקדמת הזהר מראות הסלם מאמר השושנה אות ד'.

הי"ס דבריאה, מהתנוצצות י"ס דאצילות שעליהן, ע"י המסך. מכח י"ס דכלים, נעשו י"ס דכלים אחרים. ומכח י"ס דעצמות, נעשו י"ס דעצמות אחרים דבריאה.

וכן בסוף הבריאה, נעשה שם מסך אחר, ומחמת הכאת י"ס דבריאה, בבחי' עצמות וכלים במסך, נעשו י"ס דיצירה. וכן מיצירה לעשיה, ע"י מסך ההוא.

ובזה תבין, למה נקרא זה אצילות, וזה בריאה, וזה יצירה, וזה עשיה. כי יש מסך מבדיל בין זה לזה, ואין זה דומה לזה כלל. אמנם החילוק שיש בין אצילות לג' עולמות, הוא, שאצילות האור הא"ס, נוקב ועובר בו עד סוף האצילות, בלתי שום מסך כלל. אך משם ולמטה, יש מסך והבדל בין בריאה ליצירה, בהיות לבריאה מסך ומבדיל א', וליצירה ב' מסכים. ולעשיה ג' מסכים. ואמנם בפרטות העולם עצמו, כמו שיש ד' בחי' באצילות בפרטן כנזכר לעיל, כן יש אלף ד' בחינות בבריאה עצמה, וכן ביצירה עצמו.

פרק ב

(ס) ואמנם בענין ד' בחינות הנ"ל, ראיתי שינוי א' להר"ר גדליה, והוא, כי ג' מדרגות הם, כי הג' ראשונות מקבלות האור מרחוק. (צ"ל מקרוב) וז"א מקבל האור מקרוב, רק שהוא דרך חלון. ומלכות ברחוק, וע"י החלון. והנה בזה תבין, מ"ש בתקונים, כי י"ס דאצילות איהו וגרמוי חד בהון. פ"י: כי אין אור א"ס נבדל מהן ע"י מסך כלל. אבל הבריאה, לאו איהו וגרמוי חד בהון, כי אין א"ס עובר שם רק דרך מסך. (ע)

ועוד מצאתי דרך ג', בסוד ההפרש שיש באצילות עצמו, והוא, כי א"א נמשך לו אור א"ס בקרוב, עד שבא לו בהרחבה גדולה. אבל א"א, בא להם הארה מן אור א"ס בקירוב ג"כ, רק שהוא דרך חלון, ולא בהרחבה כמו

נעשית שם מסך ופרגוד א', המפסיק בין האצילות לשאר העולמות שלמטה הימנו. ואז הנה אור א"ס יתברך, המתפשט עד שם במסך ההוא, ואז בכח ההכאה של הירידה, ופגע שם, חזר לעלות בסוד אור חוזר למעלה למקומו, ואז נגמר עולם האצילות בבחינת הכלים, ואז חזר הא"ס להתלבש בהן בסוד העצמות כנ"ל, לכן עד המקום שמגיע אור הא"ס ע"ד הנ"ל, נקרא עולם האצילות, כי האור עצמו הוא רק שהוא אחר התעבותו כנ"ל.

וענין התעבות אור הזה הוא, כי הלא הרואה אור גדול מאד, לא יוכל לסובלו, אם לא ע"י הרחקה, או ע"י מסך, או ע"י שתיהן. והנה הכתר שבאצילות, מאיר בו הא"ס, בלתי שום מסך ושום הרחקה כלל, לכן הכתר נקרא א"ס. (פ"י כתר דמ"ה סוד עתיק) וחכמה מקבל ע"י כתר, אך בינה קבלה אור הא"ס על ידי הרחקה, כי עתה הא"ס רחוק ממנה, ויכולה לקבלו. והז"א אינו מקבל האור, כי א דרך חלון ונקב צר, אשר בתוך החלון ההוא, עובר עצמות האור, בלתי מסך כלל, אלא שאין דרך רחב, רק צר מאד. אבל הוא קרוב, כי מן הבינה אל הז"א אינו רחוק, אבל נוקבא דזעיר אנפין, נמשך לה האור דרך נקב וחלון כמו הז"א, אך שהוא בהרחקה.

הרי הם ד' בחי', אשר בהם יובדלו פרטי האצילות מיניה וביה, אבל כולם הם בלתי מסך כלל ועיקר, לכן נקרא עולם האצילות, כי האור הא"ס עצמו נתפשט בכלו, בלתי מסך.

ואמנם משם ולמטה, אין א"ס עצמו מתפשט, רק הארה היוצאה ממנו דרך מסך, והוא, כי המסך ופרגוד המבדיל בין אצילות לבריאה כנ"ל, הנה מחמת אותו ההכאה של אור העליון, המגיע עד שם כנ"ל, הנה בפרגוד ההוא, ומכח אותם הי"ס דאצילות שהגיע עד שם, והכה שם באור שלהם, הנה נתנוצצו מהם אורות, ועברו דרך מסך ההוא, ונעשו למטה

הגהות ומראה מקומות

(ע) עיין שער ההקדמות דרושי אבי"ע דרוש

מ' ולעיל שער דרושי אבי"ע פרק י"ב.

(ס) מכאן עד ד"ה גם דע נתבאר בע"ה עם

פמ"ס ענף ד'

אותו הבינה, מאיר בבריאה. וכן כדי להאיר ביצירה, מתלבש גם כן בת"ת של הבריאה. וכן מיצירה לעשיה, מתלבש במלכות דיצירה. וכן הענין באצילות, כי כדי להאיר באצילות, נתלבש בחכמה הנ"ל שלמעלה מן האצילות, וע"י מאיר באצילות. ולא תחשוב, שהוא החכמה דאצילות עצמה.

ואמנם דע, כי כשרצה המאציל להאיר באצילות, נתלבש בחכמה שלמעלה מהאצילות, ועל ידי החכמה המתלבש הוא בתוכה, אז נכנס ומאיר בכתר וחכמה דאצילות. ולא הוצרך להתלבש גם בבינה שלמעלה מאצילות, ולא נתלבש רק בחכמה שלמעלה מן האצילות לבד, וע"י מאיר בכתר וחכמה דאצילות. ואמנם כשרצה להאיר מבינה דאצילות ואילך, עד סוף כל האצילות, הנה ודאי שהוצרך להתלבש גם בבינה דאצילות, כי אין ז"ו"ן מקבלין אור רק ע"י הבינה, אך הענין הוא, שלא הועילה הבינה, רק למעבר לבד אל אור א"ס המלוּבש תוך החכמה העליונה הנ"ל, ועבר דרך בינה לאצילות, ולא נעשית הבינה מסך ולבוש ב', כדי להאיר לז"א, רק בא האור עצמו דרך חלון כנ"ל, בלתי שום מסך. ונמצא, כי אע"פ שנמשך דרך הבינה, אין זה נקרא התלבשות, כיון שאין שם מסך כלל, וא"כ האור א"ס עצמו המתלבש בחכמה לבד, הוא שמקבלין ז"ו"ן דאצילות.

אמנם בבריאה, מתלבש הא"ס לבוש אחר בבינה דאצילות, וזאת הבינה נעשית מסך סתום ומלבוש גמור, אשר ע"י מקבלין י"ס דבריאה כולם, אפילו כתר וחכמה דבריאה. נמצא, כי האצילות מקבל אור חכמה עלאה, כי א"ס מתלבש בתוכה, וא"כ אינו נחשב שמקבל רק מהחכמה לבד. והבריאה מקבל אור הבינה, כי הא"ס והחכמה מתלבשת בתוכה, וא"כ הבריאה אינה מקבלת רק מהבינה לבד. וז"ס אמא עלאה מקננא בכורסייא, כי כורסייא מקבל אור מבינה דאצילות הנ"ל, כי נעשה מסך מבדיל בין א"ס וחכמה, אל בריאה.

שבא לא"א. וז"א, בא אליו האור בהרחקה, וגם שהוא בא לו דרך חלון, ולא בהרחבה, אך רוחב החלון דז"א, היה רחבו כרוחב החלון דאז"א ממש. אך הנוקבא בא אליה האור בריחוק, וגם החלון אשר משם נמשך לה האור, הוא יותר צר וקטן מחלון דז"א. אמנם כל אלו הבחי, אינם ע"י מסך כלל. אך בין בריאה לאצילות יש מסך כנ"ל.

פ) גם דע, כי הלא כדי שהאור א"ס יוכל להאיר בכל אצילות, צריך שיתלבש עצמותו תוך החכמה, ואחר התלבשותו בחכמה, אז מתפשט בכל האצילות. וע"י מלוּבש זה לבדו, יכול כל האצילות לקבל מן הא"ס, וז"ס כולם בחכמה עשית.

אבל כדי להאיר בבריאה, צריך שגם החכמה תתלבש בבינה, וע"י ב' אלו שאור א"ס מתלבש בתוכם, אז הוא מאיר בבריאה. וז"ס המסך שבין אצילות לבריאה, כי נמשך מסך זה מבינה, אשר בה מתלבש החכמה להאיר בבריאה.

וכדי להאיר ביצירה, מוסיף מסך ומלבוש א', והוא שגם הבינה מתלבשת בת"ת, ואז ע"י הת"ת מאיר הא"ס ביצירה.

וכדי להאיר בעשיה, מוסיף לבוש ומסך אחר, והוא שגם הת"ת מתלבש במלכות, וע"י המלכות מאיר א"ס בכל עשיה.

וז"ס אמא עלאה מקננא בכורסייא, ועמודא דאמצעיתא מקננא ביצירה, והמלכות מקננא בעשיה.

ואמנם כדי שתבין יותר, דע, כי הלא הכתוב אומר כולם בחכמה עשית. פי': כי הלא באצילות אור הא"ס מתלבש בחכמה, וע"י מאיר בכל אצילות. וסוד החכמה זו יתבאר לך ממה שהודעתיק, כי גבוה מעל גבוה שומר כו', וכמה עולמות יש למעלה מאצילות, (ז) ובאותו החכמה שיש למעלה מאצילות, שם בתוכו מתלבש הא"ס, ומאיר באצילות. ולכן כשרצה להאיר בבריאה, מתלבש ג"כ בבינה שבאצילות, אשר היא למעלה מהבריאה, וע"י

חגהות ומראה מקומות

פ) מכאן עד ד"ה ובוה תבין נתבאר בתע"ס חלק ג' פרק ג' וד'. (ז) עיין שער דרושי אבי"ע פ"ב.

אור עליון, רק שכל עולם ועולם פחות במדרגה משל חבירו ע"ד הנ"ל.

(ק) ובוה תבין, כי האצילות נקרא מחשבה ורצון (ר) והבריאה דיבור ורצון.

(ש) והענין, כי אין סוף כשנתפשט, נהיה כלים של י"ס דאצילות, ויצא בפועל, מה שהיה בכח. כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה. ואח"כ חזר למקומו, מחמת היות הכלים עבים וגסים. ומהכאת הכלים דאצילות בפרגוד, נעשו י' כלים דבריאה. ומהכאת עצמות דאצילות, נעשו י"ס דבריאה. ועד"ו ביצירה ועשיה.

ואמנם כבר ידעת, כי י"ס דאצילות, נתחלקו לה' בחינות, שהם: א"א, או"א, זר"ן. וכולם כללות אדם א', וכל אלו הם מתנענעים, ע"י מחשבה אחד, כדרך כל איברי האדם שמתנענעים ע"י מחשבתו, וא"צ שום אבר מאיברי האדם, שיצוה לו, ולדבר לו, שיעשה אותו מעשה הנוגע לו. המשל בזה, כשירצה אדם לילך לאיזה מקום, שידבר הוא לרגליו שילכו, כי בעלות הדבר במחשבתו, הולכין הרגלים עצמן, וכן בשאר פעולת איברים.

גם נדקק הענין בדקות יותר, כי הלא המחשבה עם הפעולה באים ביחד, כי כשאדם אוכל, א"צ שתחלה יחשוב איך ילעוס המאכל בשיניו, או איך יגביה רגליו לילך, ואח"כ יאכל וילך, כי המחשבה מתפשט באיברים עצמן, ואז באים המחשבה והמעשה ביחד, וזהו פשוט.

ולכן עולם אצילות, נקרא מחשבה. לפי שא"ס הוא וגדמוהי וחיהי חד בהון, כי המחשבה מתפשט תוך האצילות ממש, ואז המעשה והמחשבה שבאצילות, הכל דבר א', ברגע א', בלתי שיקדים זה לזה. וזהו איהו וגרמוי חד בהון, כי הוא עמהון ביחד, ואין הוא הנקרא מחשבה, מקדים למעשה, כי הכל בא כאחד.

אבל הבריאה, אינו כמו האדם עם מחשבתו

וא"ת, א"כ זר"ן דאצילות ובריאה כולם שוין, כי כולם מקבלים מבינה דאצילות. וי"ל, כי כבר ביארנו, כי זר"ן מקבלין אור החכמה עצמו, כי כולם בחכמה עשית, ואין מועיל להם הבינה, רק למעבר בעלמא. אך אחר האצילות, נעשית בינה מסך ומלבוש גמור, מחיצוניות הכלי של בינה דאצילות, וע"י מסך זה מקבלין כל הי"ס דבריאה את אור א"ס.

ודע, כי גם הבריאה אע"פ שחוזר האור להתלבש בז"א של הבריאה, עכ"ז גם המלכות של הבריאה, מקבלת אור הבינה עצמה דאצילות, ואין זעיר אנפין מפסיק לה, רק דרך מעבר לחוד, דוגמא מ"ש באצילות. וכן הוא בפרטות יצירה מיניה וביה. וכן בפרטות עשיה מיניה וביה.

והנה הא"ס כדי להאיר ביצירה, מתלבש לבוש גמור גם בזעיר אנפין דבריאה, והוא נעשה מסך ומלבוש אל היצירה, וע"י מקבל כל היצירה. וכן להאיר בעשיה, מתלבש הא"ס לבוש ומסך גמור בנוקבא דז"א דיצירה ג"כ. וע"י מקבלת כל העשיה. וז"ס ו' ספיראן מקננן ביצירה, ואמא תתאה מקננא באופן.

והנה בזה תבין למה ד' עולמות אבי"ע, נרמזו בד' אותיות הוי"ה: י', אצילות. ה', בריאה. ו', יצירה. ה', עשיה. כי אצילות, האור שלו הוא ע"י חכמה העליונה כנ"ל, לכן נקרא י'. ובריאה, ע"י בינה דאצילות, לכן נקרא ה'. וכן ו', ביצירה. וכן בעשיה ה' תתאה.

נמצא עתה כלל העולה, כי אצילות מקבל אור מהחכמה לבר, כי החכמה נעשית מסך סתום, בין א"ס ובין אצילות. ומבינה דאצילות, מקבלת הבריאה, אחר שנתלבש אור הא"ס וחכמה עליונה בתוכה, ועכ"ז נקרא אור הבינה, לפי שנעשית מסך מבריל גמור. וכן היצירה, מקבלת מז"א דבריאה עצמה. וכן העשיה, מקבל מנוקבא דז"א דיצירה עצמה. ולולי כל אלה המסכים והלבושים, לא היו יכולין לקבל

הנחות ומראה מקומות

(ר) נ"א ל"ג ורצון (כת"י).

(ש) עיין שער התקדמות דף ע"ב ע"ב.

(ק) עיין שער מאמרי רשב"י זע"א דף כ"ה

עצמו, רק כב' אנשים, וכמלך עם עבדיו, שכאשר ירצה המלך שיעשו עבדיו פעולותיו שהוא רוצה, לא יספיק במה שיתפשט מחשבתו תוך עבדיו, רק צריך שידבר הוא עצמו, ודבור זה הוא סוד הכאת הארת האצילות במסך דבריא, ובתוך הכאת הכלים דאצילות, שם הוא סוד הפה.

גם העצמות הא"ס יוצא דרך שם, בסוד הקול והדבור, היוצא מן ההבל הפה, על ידי הכאת השפה אל שפה, ושיניים אל שיניים, וכיוצא בזה. וכבר ידעת, כי מסך זה נעשה ע"י הבינה דאצילות כנ"ל, והבינה נקרא פה, שממנה יוצא הקול והבל. ולכן ביי"ס דבריא, לאו איהו וגרמוי חד בהון, ולא הא"ס חד בהון, כמו האצילות. והרי יש בבריא ג' בחי, שהם: הארת הכלים, והעצמות, והבינה של האצילות, בבריא. ועיין בזהר פ' פקודי דרס"ב, במ"ש שם, בענין מחשבה, רעותא דלבא, קלא, ודבורא, שהם ד' עולמות: אביע.

דע, כי כמו שיש בד' עולמות אביע, ד' בחי' ההם. כך באצילות עצמן, יש ד' בחי' ההם, כי הלא כל בחי' ד' חלקי אביע, הם שם באצילות עצמן, בפרטות, כנודע. (ת) דע, (א) כי ב' מיני זווגים יש באר"א דאצילות: א', בהיותן למעלה, שוין בקומתן. זב', בהיות אמא רביעא על בנין, שמתלבשין נה"י שלה תוך ז"א, לתת לו מוחין, כנודע, ואז צריכה אמא להשפיל עצמה למטה, לכנוס תוך ז"א. והנה ב' זווגים אלו: הא', הוא סוד אר"א. והב', הוא סוד יש"ס ותבונה. רק שאנו צריכין לדבר דרך נסתר, ואתה תבין מעצמך.

פרק ג מ"ח

(ב) ונחזור לדבר דרך נסתר, כי כפי מציאות הראשון, כי כאשר אמא מתפשט תוך ז"א, ורובצת על הבנים, בסוד ׀ סתומה. הנה

ואמנם סוד הזווג הזה הב' דאר"א, אשר מגיע עד מסך דבריא, ומאיר שם, ז"ס הנאמר בתקונים, אמא מקננא בכורסייא. והענין, כי

הגהות ומראת מקומות

(ת) עיין שער הזווגים פ"א ושער ההקדמות דרושי אביע דרוש ב'.
(א) עיין בתע"ס שיעור ט"ז אות קצ"ג ובשער

ההקדמות דף ע"ב ע"ג. (ב) כל הפרק נתבאר בתע"ס שיעור ט"ז מן אות קצ"ד עד אות רי"ט.

ואמנם מ"ש שהוא מקננא בגי' ספיראן דבריאה, והיה ראוי לומר מקננא בתרין ספיראן, אך לכאורה נשיב, שהכונה גי' ספירות (דכורסייא, ג) אשר אמא הנ"ל היא חדא מינייהו, אבל שורש הדבר הוא במה שהודעתך לעיל, (ד) כי הג"ר הם כח"ב, אבל האם הרובצת, אינה בינה רק תבונה, והתבונה הזאת נתלבשת בגי' ספיראן עלאין, ואז היא מקננא בכורסייא, והבן. ולכך לא אמר גי"ס מקננא בכורסייא, רק אמא לבריה, כי היא לבריה תבונה, היא המתפשטת בוי"א דאצילות, ומאירה בבריאה, והיא לבריה מקננא בכורסייא. כי הגי"ס אינן מתפשטין, רק שמקבלת הארה מהם, ובכחם היא מקננא בכורסייא, ומן התבונה לבר, הם המוחין של הבנים שלה, אשר היא מתפשטת בהם בסוד אר"פ, מוחין פנימים. ורובצת עליהם בסוד מוחין דאור מקיף, בסוד שהיא נקרא קו ירוק, שמקיף את העולם זו"ן. (ג)

ומ"כ בכאן ענין א' להר"ר גדליה הלוי, הוא כי סוד זווג זה הב' דאר"א, הנה האבא נכלל בחכמה דז"א, ואמא נכללת בנוקבא, בנינה שלה, וכל זה בסוד תוספת נשמה, ואז מזדווגים שם ע"י, זו"ן, לצורך אר"א דבריאה.

ונחזור לענין, כי הלא כבר בארנו, איך אמא מקננא בכורסייא, וא"כ אחר שאור ג"ר מאירין בבריאה, ודאי שאור הבריאה גדול מאור יצירה ועשיה, ויש חילוק גדול ביניהן. והענין היא, כי הלא זו"ן אין להם זווג שלם

כתר דאצילות מתלבש בחכמה, וחכמה מתלבש בבנינה, ואז הבינה מאירה בבריאה כנ"ל, כי הכל מאירין בודאי, אפילו האור א"ס נמשך (א) שם, רק שאינו ניכר רק אור הבינה דאצילות, שנעשה מסך ולבוש אל כל מה שלמעלה ממנה.

וזהו אמא עילאה מקננא בבריאה, בכורסייא, בגי' ספירות, פי': כי כח ג"ר כח"ב של אצילות, כולן נכללין ומתלבשין באמא עלאה, והיא אח"כ מקננא בבריאה.

ואמנם אומרו לשון מקננא, לשון קו, הטעם הוא, כי לשון ישיבה הוא תמיד, לכן לא אמר יתבא בכורסייא, רק מקננא, כי לשון קינון נופל, על זמן שהעופות רוצין להזדווג להוליד בנים, וכדי להגן ולהוסף על בניהן, נעשין קו א', להגין עליהם. וז"ס הזווג הב' הנ"ל, שאמא רובצת על הבנים, כדי להגין עליהם, ומקננת תמן, כמבואר אצלנו, בסוד כי יקרא קו צפור לפניך, וזהו מקננא בכורסייא, וכאשר היא בסוד ק"ן, אז מאירה בכורסייא, (ב) כי זווג זה הב' אינו זווג תדירי, רק לפרקים, כמשה"ה כי יקרא קו: דרך מקרה, שהוא כאשר האם רובצת לצורך הבנים לשומרם, ועיין בסוד שלוח הקו.

ודע, כי כל הזיווגים שהוא לצורך הבנים, בין לצורך עיבור, או לידה, או יניקה וגדלות, הנקראים מוחין, תמיד נקרא מציאות זיווג זה מקננא לצורך בנין, וז"ס: אפרוחים, או ביצים, או בנים, שהם: עיבור, יניקה, ומוחין. וע"ש במקומו.

ה ש מ ש

(א) נ"ב נמצא, כי ג"ר דאצילות, ונוסף גם הוא אפילו הא"ס המתלבש בכתר, כולם מאירים בבריאה, אלא שאין אורם ניכר וזלתי אור הבינה.

(ג) נ"ב, והבן היטב מלת רבוצה מה עניינה, שהיא בחי' אור המקיף של המוחין, וזכור זה, גם בזה תבין היות התבונה נקרא קו ירוק.

(ב) נ"ב, זה הזווג הנקרא ק"ן, או היא לצורך הבריאה, ולא לאצילות. וזהו אומרו

הגהות ומראה מקומות

(ג) נ"א ליג דכורסייא (כת"י). (ד) פרק ב'.

חסר מהבריאה הראש של א"א שבה, שלא יכלה להתלבש שם בבריאה. והענין, כי כבר ידעת, שיש בא"א דאצילות י"ג תקינים, אשר הם צינורות הנובעין אור משם, ועל ידי זה נתמעט האור ונתרחק משם מאד, ולכן לא יכול להוציא כנגדן בבריאה, רישא ביי"ג ת"ד. גם אבא דבריאה, אין לו פרצוף שלם, רק בחי' ו"ק, כמו א"א. והטעם, כי הלא אף באצילות עצמו, בהיות שם זווג הב' דאור"א, כבר בארנו שאמא היתה רובצת על האפרוחים, בפרצוף שלם של אצילות דתבונה. ואמנם אבא, הוא מרכין ראשו למטה, להזדווג עמה. לכן נמצא שאור ג"ר דאבא, לא נודווגו בתבונה, אלא ע"י הרכנת הראש של אבא, ולכן כאשר אותו האור הגיע אל הבריאה, לא ניכר בו הראש של אבא, רק ו"ק שלו לבד. אבל אמא של בריאה, יש לה פרצוף גמור ושלם לטעם הנ"ל, רק שהוא בבחי' התבונה, שהיא קצרת הקומה כנ"ל.

גם ט"א. ז) כי הלא אמא מקנא בבריאה כנ"ל, וכתר וחכמה דאצילות גנוזין בה, לכן אין להם גילוי רק בסוד ו"ק לבד. אך אמא שנגלית בבריאה, לכן פרצוף של אמא דבריאה, שלימה. ואמנם זהו עצמו ביאור מ"ש, אמא עלאה מקנא בכורסייא. פ"י: אמא דבריאה עצמה, מקנא בכורסייא. כי משם נוכל לומר שמתחיל עולם הבריאה, כי א"א ואבא דבריאה, הם מכוסים ונעלמים כנ"ל, לכן הבינה מכונה אל הבריאה, כי אין גלוי האור שבה, אלא מבינה שלה עצמה ואילך. ואמנם מה שחסר בכאן מאמא דבריאה, הוא מקיף שלה, שאין לה שום מקיף.

ו"א דבריאה, ודאי שהוא פרצוף שלם, אך מה שנתוסף בו, הוא, שיש לו אור מקיף א', כי כל מה שהוא קטן מחבירו, יכול להתגלות יותר מחבירו, לכן הולכין הפרצופין אלו דבריאה, מדרגה אחר מדרגה. ונוקבא דו"א דבריאה, יש לה פרצוף שלם, ובי

להוליד נשמות, כי אם ע"י המוחין הניתנין להם מאור"א, ולכן גם האור הבריאה, אשר אור ג"ר מאיר בה, יש יכולת להיות לה מוחין גמורים, כדי להוליד נשמות ממש. אך יצירה ועשיה, שאין מגיע להם אור ג"ר, אין מוחין להם, וגם אין בהם יכולת להוליד נשמות, כי כל הולדה אינה נמשכת, אלא מן המוחין עליונים, שהם אור"א, שהם המוחין אמיתיים.

אמנם בין אצילות לבריאה, יש הפרש, כי באצילות מגיע אור הג"ר דעצמותן אל זו"ן אשר שם, לכן יש להם יכולת להוליד נשמות הצדיקים, אשר הם פנימיות כל העולמות, כמ"ש לקמן בע"ה. אך הבריאה, שלא נמשך שם אור ג"ר, רק ע"י מסך, לכן אין כח בבריאה, רק להוציא נשמות המלאכים דיצירה, כי היצוניות העולמות הם המלאכים, כמ"ש בע"ה.

אמנם הפרש בין יצירה לבריאה ועשיה הוא, כי אע"פ שאנו אומרים, שיש י"ס באצילות, וכן בבי"ע, עכ"ז אין כל הי"ס של עולם זה, דומין לי"ס של עולם זה, והוא, כי הלא י"ס דאצילות, כבר ידעת איך הם מתחלקין: כי מן הכתר נעשה א"א, ובו נכלל עתיק יומין, ומן החו"ב, נעשה אור"א. ומן החג"ת נה"י, נעשה ז"א. ומן המלכות, הנוקבא דז"א. ועד"ז הם נחלקין הי"ס לה"פ הנ"ל, וענין זה הוא גם בבי"ע. אך הפרש הזה אינו במספר הי"ס עצמן, כי שוין הם בכל אבי"ע. אך החילוק הוא בפרצופים עצמן, כי אין פרצופים דבריאה, שוין לשל אצילות. וכן דיצירה, לבריאה. וכן דעשיה, ליצירה. אך מציאות הפרצופים, ישנן בכל אבי"ע.

ונבאר החילוק אשר ביניהן, והענין הוא, כי א"א של האצילות, הוא פרצוף גמור בכל י"ס שבו, כנודע. אך ה) א"א דבריאה, אין בו י"ס שלימות, רק ו"ק לבד, ואין בו פרצוף שלם. כי כיון שיש מסך בין אצילות לבריאה,

הגהות ומראה מקומות

ה) עיין שער ההקדמות דרוש ג' מדרושי אבי"ע. ו) עיין שער דרושי אבי"ע פרק ב' ובשער ההקדמות דרושי אבי"ע דרוש ח'.

מסך א' יותר בינו ובין הבריאה, כי אין לו הארה, רק ע"י התלבשות אור תוך ז"א דבריאה, לכן האורות העליונים, כל מה שהם יותר זכים ועליונים, הם מתמעטים, משום כי אין האור הזה, יכול לעבור דרך מסך ההוא העב, לכן א"א דיצירה, אין בו רק בחי' ג' כלול בג', שהם נה"י כלולין בחג"ת, ולא ניכר בו רק ג"ס לבד. וכן אבא דיצירה, ג' גו ג', דוגמת א"א, כי גם בבריאה היו שניהן שוין. אמנם אמא דיצירה, אשר היה לה בבריאה פרוצוף שלם, וכן זו"ן דיצירה, הם כולם בחי' ו"ק לכל אחד לבד. והטעם הוא, כיון שאור היצירה נמשך מן מסך ז"א, שהוא ו"ק, לכן אין יכול להיות בכל אחד מהיצירה, יותר מבחי' ו"ק. וזהו שית ספיראן, מקננן ביצירה. כי הפרצוף היותר גדול שבכולם, אינו יותר מו"ק.

גם ביאורו הוא, כי המסך הנעשה בין בריאה ליצירה, הוא, שנתלבשה הבינה דאצילות, תוך ז"א דבריאה, וע"י נעשית מסך ההוא, וא"כ נמצא, כי כל יצירה הוא מן ו"ס, שהוא ז"א. אך התפרש של אמא וזו"ן דיצירה הוא, כי ו"ק דאמא אין לה מקיף כלל, ו"ק דז"א יש לו מקיף א', ונוקבא שיש לה ג"כ ו"ק, יש לה ב' מקיפין.

והנה ב' התחתונים דא"א דיצירה, מתלבשין באו"א, ונקודה א' ט) מהו, כי הוא ג' גו ג', מג' ספירות שבו, נשאר מגולה. ועתיק דיצירה, הוא נקודה מלכות דבריאה, שירדה בכאן, ונתלבשה בזאת הספירה הג' המגולה, וכמ"ש בע"ה.

ונבאר סוד העשיה, כי להיות שנתוסף בה מסך א' ממלכות דיצירה, ולכן נפתחו האורות, כי א"א שבה ג"כ ג' גו ג', כמו שהיה ביצירה. והטעם, כי להיותו בחינת קו האמצעי, כי הכתר הוא בחינת קו האמצעי,

מקיפין: הא', הוא בסוד הקשר תפלה ש"ר, וזהו מקיף העליון שבה. והמקיף הב' התחתון שלה, הוא תפלה של יד, כי הוא אור המקיף כנודע, כי כל תפלין הם בחינות מקיפים ז).

פרק ד

ח) ועתה נבאר סדר התלבשות הפרצופים זה בזה, כי באצילות כבר בארנו, שכל הפרצופים שלימים וגמורים. והנה ג"ר דעתיק, נשארין מגולין בלי לבוש, כי אין א"א יכול להלבישו, מרוב זכותו ודקותו דרישא דעתיק. ואמנם ז"ת דעתיק, מתלבשים תוך א"א, בכל הי"ס שבו.

אח"כ ג"ר דא"א, ג"כ מגולין. וז"ת מתלבשות באו"א וזו"ן, כי הן ד' אותיות הו"יה, שהוא שמו של א"א, כי א"א מתלבש תוך שם זה, שהוא ד' אותיות: ד' פרצופים. וסוד קוצו של י', הוא רישא דא"א, שנשאר מגולה, חוץ לאבא, שהוא י' כנודע. גם או"א, מתלבשין ג"ת שלהם, בו"א. כי או"א כחדא שדיין, ואינם זה למטה מזה. וכן ז"א, ג"ת שבו, מתלבשין בנוקבא לפעמים, כשהם אבי"א. אך כשהם פב"פ, אז הם שוין כאו"א.

ואמנם בריאה, לא כן הוא, כי א"א שבה, הוא בסוד ו"ק שבו לבד. וג"ד של ו"ק אלו, שהם חג"ת, נשארין מגולין, וג"ת שבו, הם מתלבשין בו"ק דאו"א. והנה סוד עתיק דבריאה, הוא סוד נקודת מלכות דאצילות, שאמר לה הקב"ה, לכי ומעטי את עצמך, והוי דאש לשועלים, כי זהו ראש לכל הבריאה כולה, ואז היא סוד עתיק דבריאה, ומתלבשת בג"ר של ו"ק דא"א, שהם חג"ת המגולין כנ"ל. ואח"כ נבאר בע"ה, נקודת מלכות דאצילות הנ"ל.

ונבאר סוד היצירה, כי להיות שיש בו

הנהגות ומראה מקומות

- ז) עיין שער ההקדמות דרושי אבי"ע דרוש ג'.
 ח) מכאן עד ד"ה והנה בזה תבין נתבאר בתע"ס שיעור ט"ז מן אות רי"ט עד אות רל"ג. ועיין שער דרושי אבי"ע פ"ב ובשער ההקדמות דרושי אבי"ע דרוש א'.
 ט) נ"א והנקודה הג' נשארה מגולה (כת"י). ועיין בשער דרושי אבי"ע פרק י"ד ובשער ההקדמות דרושי אבי"ע.

ובהכרח הוא שלוקח ב' קוין ימין ושמאל, לכן א"א, אין בו לעולם פחות מג' ג'. אך אבא, שאין בו טעם זה, לכן נתמעט, והיה בסוד נקודה א' לבד. ואמנם אמא וזרין דעשיה, נתמעטו גם הם, ואין בכל א' מהן רק בחי' ג' גו ג', וההפרש שבהן הוא, כי אמא אין לה מקיף, וז"א יש לו מקיף א', ונוקבא ב' מקיפין. והנה גם בעשיה, יש בחי' עתיק, שהוא נקודה מלכות דיצירה, שירדה לעשיה, ונתלכשה בא"א.

והנה בזה תבין טעם, יוצר אור ובורא חשך, כי הבריאה דין, ויצירה רחמים. וטעם הדבר, כי הבריאה הויה, בסוד: הוה"י. כי ה' תתאה במלכות שבה, היא גדולה מן ו', כי היא יש לה ב' מקיפין, והוא אין לו רק מקיף א'. גם ה' עילאה שבה, גדולה מן י', כי היא יש לה פרצוף שלם. ואבא אין לו רק ו"ק, הרי איך הוא ה' על ו', ה' על י', לכן הוא דין גמור. והטעם כנ"ל, כי כל הבריאה נעשה ע"י בינה, כי אמא מקננא בכורטיא, לכן נוקבין דבריאה, שלטין על דכורין, ולכן הם דינין. וז"ס ובורא חשך, שמכח הנקבה נעשית, דאמא מקננא בכורטיא, ואז כל הזכרים שבה, מסוד נוקבא קאתו.

אבל ביצירה, אע"פ שהנוקבא שלהן, גדולין הם מהזכרים, עכ"ז כולם באים מן סוד דכורא, ואפילו הנוקבא שבה, כי הלא ו' ספיראן מקננן ביצירה, כי אמא דיצירה, היא בינה שבו, והנוקבא מלכות שבו, באופן שכולם הם סוד דכורין, לכן נקרא יוצר אור, כי היצירה כולה רחמים ודכורא. כנודע, כי אור וחושך, הם דכורא ונוקבא. אמנם העשיה, היא פחותה מכולן, כי

הגהה

(א) מוהר"ש"ו, צ"ע, דלקמן שמ"ח פ"ג ומיעוטו רע, אמנם הם מעורבים ועיין לעיל כתב להיפך מזה, כי הבריאה רובו טוב שמ"ג פ"א.

הגהות ומראת מקומות

(י) עיין שער ההקדמות דרושי אבי"ע דרוש ב'. (כ) עיין שער הזווגים פרק א' ובתע"ס שיעור ט"ו מן אות קכ"ה ואילך.

פרק ה

(ל) ועתה נבאר ענין הפרש בין יצירה לעשיה, כי יצירה יש בה כסותה, ועשיה אין בה רק שארה. והענין, כי הלא כל הב' זווגים דו"ן, אינן אלא להמשיך חיות ושפע אל היצירה ועשיה לבד, לצורך עצמן, ולא לצורך הולדה וזוג. ומזווג א' דו"ן דאצילות, שהוא פב"פ, נמשך חיות אל היצירה, בבחי' ר"ק. ומזווג הב' שהוא אבי"א, נמשך החיות אל עשיה, להחיותו בבחי' ג' גו ג'. והנה סוד החיות והשפע, הוא סוד המזון, הרמוז בכתוב שארה, ובדבר זה שוין יצירה ועשיה. אך מה שנתוסף ביצירה, יותר מבעשיה, הוא סוד כסותה.

והענין, כי סוד הכסות מורה, על היות לעולם היצירה, כסות ומכסה מן עולם אחר, המכסה עליו, שהוא עולם עשיה, המכסה על עולם יצירה, כנודע, כי כל תחתון נקרא מכסה עליון. וכן היצירה מכסה על הבריאה, וכיוצא בזה. וסוד כסות זה, הוא בבחי' הכלים דעשיה, ולא בבחי' העצמות. ואמנם נמשך ליצירה, ב' הארות: הא', חיות ליצירה עצמה. והב', חיות לבחי' עשיה המכסה עליו, וזה שארה כסותה. אך עשיה, שהוא עולם התחתון מכולם, ואין אחר למטה ממנו, שיכסה אותו, לכן אין בו רק שארה, שהוא חיות ומזון אל העשיה, אך כסות אין לה כנ"ל, וזהו מלת שאלה, מלשון: שוירין.

כי באצילות, נתקן הכל בסוד פרצוף גמור. ובבריאה, חסר מעט. וביצירה, חסר יותר. אך בעשיה, לא יש שום תיקון, רק מה שנשתייר לה. הוא בחי' א' של ג' גו ג', של סוד העיבור. כי זוג המועיל לבחי' זה, אינו רק לצורך חיות להן עצמן, דוגמת החיות הניתן לעובר, בהיותו במעי אמו.

נמצא, כי מזווג הא' דו"א דאצילות, מאיר באו"א דיצירה, שינודוג, לתת חיות לבניהן לז"ן דיצירה, בבחי' יניקה, שהם ר"ק. ומזווג

החזה דו"א לבד, בהיותו אבי"א. והנה הזווג הא', נקרא זווג פב"פ. והב', נקרא אבי"א. והנה אחר שידעת חלוקי אבי"ע איך הם, נבאר ונאמר, כי הנה, לפי שכל מציאת ההולדה לנשמות חדשות, אינה רק ע"י המוחין העליונים דאו"א כנ"ל, ולכן עד מקום שמגיע הארת זווג או"א, יש שם בחי' הולדה וזוג. אך משם ואילך, לא יש זוג.

והענין, כי הכתוב אומר, שארה כסותה ועונתה לא יגרע, והנה ג' אלו, לא נמצא ביחד, רק באצילות, בסוד עונה הנשמות החדשות. וכן יש ג"כ בבריאה, רק שהם בסוד המלאכים כנ"ל. וביצירה, חסר סוד העונה. ובעשיה, לא יש רק שארה לבריה.

והענין הוא, כי הלא הזווג הראשון דאו"א המעולה, הוא לצורך ז"ן דאצילות עצמו, שיולידו נשמות הצדיקים חדשות ממש. וזווג הב' דאו"א דאצילות, הוא פחות יותר, לכן הוא לצורך או"א דבריאה, שיתנו המוחין לז"ן דבריאה, להוליד נשמות המלאכים החדשים ממש. כי כיון שזווג או"א מגעת שם, לכן יש שם בחי' זווג והולדה ממש. שזהו סוד עונתה האמורה בתורה. כי ע"י הארת הזווג או"א בה, יש שם ג"כ בבריאה בחי' מוחין, כי יש שם או"א, כנ"ל בסוד אמא מקננא בכורסייא בג' ספיראן. אבל להיות זה זווג הב' יותר גרוע, לכן אין מולידין נשמות, רק מלאכים לבדן לעולם היצירה.

והנה יש עוד ב' זווגים בז"ן דאצילות, אמנם הראשון שהוא יותר משובח, הוא לצורך היצירה. וזווג הב', נמשך לצורך עשיה. האמנם להיות כי שורש ב' זווגים אלו נמשך כזו"ן, אשר שרשם לא היה רק ר"ק לבד בלתי מוחין, ולכן כאשר הוא מאיר ביצירה, בסוד ו' ספיראן מקננן ביצירה, אינן מאירין ביצירה רק ר"ק לבד, ואין פרצוף בכל היצירה יותר מר"ק בלתי מוחין, לכן אין הולדה לז"ן דיצירה, וכ"ש בעשיה.

הגהות ומראה מקומות

(ל) פרק זה נתבאר בתע"ס שיעור ט"ז מן אות קל"ב עד אות קנ"ד.

ג"ר בסוד פרצוף, נתמעט האור, ויכול הז"א (לסובלו). כמבואר אצלינו, כי המיעוט, הוא סבת תיקון אל המקבלים. ואמנם הקליפות נעשו מאלו המלכים משויריהם, וכאשר נתקנו אר"א, ירדו הדינין לתתא בזו"נ. וכאשר נתקנו זו"נ, ראה המאציל יתברך, שאם יתקנו בבחי' פב"פ, יתאחוזו הקליפות והדינין באחוריים שלהם, להיותן דינין, בפרט שהם לתתא, לכן תיקנם אב"א, ועי"ז לא יוכלו להתאחוז שם, כי להשמר שלא יתאחוזו בפנים, זה א"צ, ודאי שאין להם שום אחיזה.

ואח"כ כשבא אדה"ר, ותיקן מעשיו, ועי" תיקון מעשיו, וגדר הכרם, וקצץ הקוצים הנאחוזין שם, וכרת כל הקליפות משם, החזירן פב"פ, ואמנם אדה"ר לא היה יכול לתקן רק עולמות עליונים, אבל עולם עשיה שכולו קליפות, לא תיקן, ונשאר עולם זה בבחי' אב"א, ושם באותן האחוריים, להיות שם קליפות רבים, פסולת מרובה על האוכל, יש אחיזה לחיצונים שם, בין אותן האחוריים, בין הדבקים, והם סוד אלהים אחרים, פי': אלהים, הנדבקים באחוריים, ואלו הם בעשיה, כי בכריאה תמן אמא מקננא, והיא סוד הו"ה בניקוד אלהים, אך כאן בעשיה, הם סוד אלהים אחרים כנ"ל.

העולה מכל זה, כי יש ב' מיני זווגים: אחד בסוד אב"א בתחלה, ואח"כ פב"פ, כשבא אדה"ר, ואז לא תקן רק מן היצירה ולמעלה, אך העשיה נשאר אב"א כבתחלה, לכן מה שהחזיר אדה"ר פב"פ, שהוא היצירה, לפיכך מקבלת מן סוד זווג א' המשוכה דפב"פ, אך העשיה שנשארה אב"א, אין מקבלת אלא מזווג אב"א דזו"ן דאצילות, כמו שהיו בעת שבא אדה"ר.

אמנם זווג הג', שהוא פב"פ עד החזה, זה נעשה ע"י תפלתינו ומעשינו לפי שעה כנודע, ואינו מן בחי' של זווג שהיה בכריאת העולם, ואינו נכנס במנין עם הב' זווגים אחרים.

הב', נמשך הארה לאר"א דעשיה, כדי שיזדווגו לתת חיות לבניהן זו"ן דעשיה, בבחי' עיבור ג' גו ג'.

וכנגד עולם זה, הנקרא שארה, נאמר, והיה שארית יעקב בגוים, כי הוא בחינת שיורין, שנשתיירו בבחינת ראשונה של ג' גו ג'. והנה שיור הקדושה אלו, נקרא שארית יעקב, שהוא בעשיה, אשר שם כל הקליפות ואלהים אחרים. וז"ס והיה שארית יעקב בגוים, שהם הקליפות, ואם תזכור מ"ש לך בסוד ואמר הדור האחרון, שהוא הנקרא שארית יעקב, שהוא בחי' דמטי רגלין ברגלין, ותבין הפסוק זה יותר, וד"ל.

הרי בארנו, ב' בחי' זווג זו"ן דאצילות: א', זווג פב"פ, כהיותן שוין בקומתן. והב', הוא זווג אב"א, (מ) וב' זווגים אלו, א' ליצירה, וא' לעשיה, ואמנם מצינו ראינו זווג ג' לזו"נ, והוא בהיותה קצרת הקומה, עד החזה דז"א לבר, אך הם פב"פ, וזה הזווג ממוצע בין ב' הזווגים הנ"ל, וא"כ למה לא נברא עולם אחר נגד זה הזווג הג', והתשובה לזה, כי הלא עיקר הזווגים, הם ב' הנ"ל לבר.

והענין, כי קודם שבא אדה"ר, וקודם בריאת עולם, היו זו"ן אב"א, ולכן כל העולמות כולן היו אב"א, בסוד העשיה, שהוא אב"א. לכן ט"ל מלאכות, הם בסוד העשיה, כי שם הוא המעשה, וכולם היו בסוד אב"א. ואחר שבא אדה"ר, ותיקן ע"י תפלתו את העולמות, בסוד לעבדה ולשמרה, הנה עד שבא אדה"ר, היו ו' ימי המעשה, בסוד ט"ל מלאכות הנ"ל, בהיותן אב"א, ואז הוא גרם הנסירה העליונה, וחזרו זו"ן פב"פ, והיה יום השבת, לכן נאסרו כל הט"ל מלאכות בשבת, כי גורם לתחזיר העולמות אב"א כבתחלה. (ג) והנה סבת היותן בתחלה אב"א הוא מפני כי כאשר עדיין לא נתקנו ג"ר, (בסוד פרצוף) וירד האור בזו"ת, ולא יכלו לסבול ומתו, וז"ס ואלה המלכים וגו'. וכאשר נתקנו

הגהות ומראה מקומות

(ג) עיין שער תקון הנקבא

(מ) עיין שער עקודים בסופו ובשער מ"ן עד אות פ"ג.

ומ"ד פ"א, ובספר בית שער לכונות מן אות ע"ח פ"א.

דבריאה, והיא הנקדא כסא דין, תכלת, סנדלפון, אמנם ז"ס אמא עלאה מקננא בכורסייא, ואמנם אחר התלבשות זה, מתפשטין ו"ק ביצירה, וז"ס ו"ס מקננן ביצירה, אמנם ו"ק שלה נעשים נשמה אל הו"ק הנמשכין ליצירה, מן זוג ז"ן דאצילות כנ"ל. והמלכות שלה מתפשטים בעשיה, והיא נשמה אל בחי' אור הנמשך אל העשיה, מזוג אב"א ז"ן דאצילות כנ"ל. (ע)

פרק ו

(פ) ועתה נבאר סדר ג' עולמות ביי"ע, בשמותם ובמעשיהן. דע כי מצאתי להר"ר גדליה הלוי ז"ל, כי הג"ר של הו"ק דא"א דבריאה, שהם חג"ת כנ"ל, אשר נשארן מגולין בלי התלבשות, הנה אלו הג' הם בסוד מסך. ופי' הדברים הם כך: כי הלא ביארנו, כי בכל עולם מג' עולמות אלו, יש להן מסך א'. ואמנם המסך שבין אצילות לבריאה, כאשר עברו בתוכו דמות כל האורות דאצילות, לעשות כנגדן י"ס דבריאה, הנה אלו לא בקעו אותו מסך ועברו בו, רק עבר בו אור שלהם דרך המסך ההוא, ונחקקו כל הי"ס של הבריאה. והנה גם ג"ר דא"א דבריאה, שהם חג"ת כנ"ל, הם ג"כ עוברים דרך המסך, ואינם בוקעים המסך, רק הם אור המתמעט, עובר קצתו דרך המסך. אבל אותה הנקודה דמלכות דאצילות הנ"ל, שירדה להתלבשות בג"ר אלו דא"א, הם אור עצמו של המלכות דאצילות, ע"כ היא משברת ובוקעת את המסך עצמו, ויורדת ומתלבשת בג"ר דא"א. (צ)

והנה סוד נקודה זו, עניינה היא, כי הלא נודע, איך היו ב' המאורות באצילותן בקומתן נבראו שוין זה לזה, וכאשר קטרגה הלבנה ונתמעטה, פ"י, שמה שהיתה בסוד פרצוף שלם, נתמעטה ועמדה בסוד נקודה קטנה, כלולה

אמנם בסוד אלו ב' זווגים הנ"ל ביצירה דעשיה, (ס) מצאתי להר"ר גדליה הלוי, וגם מצאתי בו קצת תוספת, והוא זה, דע, כי הנה הזוג הא' פב"פ דז"ן דאצילות, הוא נמשך אל זוג אב"א דיצירה, כדי שיזדווגו ויתנו שפע וחיות לז"ן דיצירה, למציאות שיוכלו להתפשט ולעשות בחי' ו"ק גמורין, ולא יהיו ג' כלילן בג', אבל פרצוף דמוחין אין בהם, וז"ס שבימי החול לא יש זוג, ונאסד הזוג, לפי שו' ימי החול הם ביצירה, סוד מטטרון. לכן בזו"ג שבו אין בהם זוג, כי אין להם מוחין, ולכן אין זוג בימי החול.

וז"ש ו"ס מקננן במטטרון, פ"י, כי לא יהבי ז"ן דאצילות אל היצירה, רק אור ו"ס שלו לבד, מה שהיה לו מתחלתו. אבל מסוד המוחין הבאים לו בתוספת, אינו נותן להם. וז"ס, ו"ס מקננן ביצירה, והענין, כי ע"י זווגים יוצאין נשמות ורוחין קדישין ומלאכים, ונמשכין אל היצירה לגדל שם, בסוד הו"ק לבד. וכל זה ע"י הזוג דאצילות פב"פ, אבל ע"י זוג אב"א, נמשך האור אל העשיה, בבחי' ג' גו ג'. והטעם, כי הלא מלכות מקננא באופן, וכאשר הנוקבא עומדת אב"א, אין לה מקום בז"א דק ג"ת לבד, לכן כאשר היא מקננא באופן זה דאב"א, אינו נותן שם רק בחי' ג' גו ג', שהם נגד מדת המקום, שהיא היתה לוקחת מז"א, בהיותן אב"א.

ודע, כי אמא עלאה מתפשטת בכל ג' עולמות ביי"ע, כי ג"ר שבה הם מלובשים בבריאה, וו"ק שלה ביצירה, ומלכות בעשיה. יסוד הענין, כי הלא התבונה המתלבשת בז"א דאצילות, הנה כל פדצופה יורדת להאיר בבריאה, באופן זה: כי ג"ר שלה מתלבשין בג"ר דבריאה, וג' אלו נקדא כסא הנזכר בכ"מ, וו"ק שלה מתלבשין בו"ק דבריאה, והם נקרא ו' מעלות לכסא. וכסא זה נקרא כורסייא דרחמי. ומלכות שבה, מתלבשת במלכות

הנהגות ומראה מקומות

ט"ז מן אות רל"א עד אות ר"מ. ועיין בשער דרושי אבי"ע פרק י"ד ובשער ההקדמות דרושי אבי"ע דרוש ד'. (צ) ג"א דבריאה (דפ"י).

(ס) עיין שער דרושי אבי"ע דרוש ג'.
(ע) עיין שער ההקדמות דרושי אבי"ע ד"ד.
(פ) מכאן עד ד"ה וא"ת נתבאר בתע"ס שיעור

וזה בזה, כדי שיוכלו לקבל הארה זה מזה וזה מזה, ע"י היות סיום האצילות, תחלת רישא דבריאה ממש, וכן בשאר העולמות. וז"ס יום השבת, כי אז נתוסף קדושה בעולמות, ואז היכל העליון ק"ק דבריאה, חוזר לעלות אל האצילות, ונעשה אצילות גמור ממש, לטעם הנ"ל. וכיצא בזה בשאר כל העולמות, ואין להאריך.

וא"ת, והרי יש עתה מקום שאלה, דא"כ למה אנו אומרים שנקודה זו הוא ראש הבריאה, ומשם מתחלת בריאה, כי הלא אין עולם הבריאה מתחיל, רק מן אור"א דבריאה, כי רישא דבריאה היא אצילות ממש, ועד שם הוא אצילות, ולמה נאמר שנכנס בגדר עולם הבריאה, וכן בשאר עולמות.

והתשובה בזה, כי ודאי עם היות שבדאי הוא כמו שאמרנו, שנקודה זו הוא אור אצילות ממש, שבקע ושיבר המסך וירדה, עכ"ז זהו בערך הבריאה, אבל אותה נקודה עצמה, ודאי שכבר אין לה ערך עם אצילות. כי אחר שידעת הפרש גדול, שיש בין א"א לאבא, ומאבא לאמא, ומאמא לז"א, ואיך מתמעט האור מזה לזה לאין קץ באצילות עצמו, א"כ גם יש שינוי גדול מז"א לנוקבא, אפילו בהיותה שלימה בפרצופה, כי הלא היא סיום כל העולמות, וכל האצילות עצמו, וא"כ כאשר תתמעט מפרצופה, ותשאר בסוד נקודה לבד, ואח"כ תצטרך לבקוע מסך הבריאה, כדי לירד, ובכח בקיעה ההיא ודאי שמתמעטת יותר, ואח"כ בהכנסם בבריאה מתמעטת יותר, וא"כ אחר כל אלו המיעוטים, אל יקשה בעיניך אם תוכל להיותה כאן ראש הבריאה ממש, כי בודאי אינה היא כאשר היתה למעלה בתחלה.

ונבאר סדר ג' מעלות, ג' עולמות אלו דבי"ע: עולם הבריאה יש בה עצמות וכלים, והנה בענין הכלים דבריאה, נחלקים עד"ז: כי הכלים (ק) דאור"א דבריאה, הם סוד שמות: אכתריאל, יה, יהוה צבאות, וכמו שידעת

מי"ס, והט' נקודות אחרות פרחו ממנה, כנודע ששרשה מתחלה אינו רק נקודה אחת, ואח"כ באו בתוספת ע"י ז"א, תשעה נקודות אחרות, כי לכן נקרא אספקלריא דלית לה מגרמה כלום, לכן חזר ז"א ונטלם, ונשארה בסוד נקודה קטנה, ואז לא יכלה לעמוד אצלו מרוב קטנותה, ואז ירדה במקום זה בראש הבריאה.

ואמנם זה היה בזמן מיעוט הלכנה בבריאת העולם, אבל אחר שכבר נתקנה וחזרה למקומה אב"א, וברא לאדה"ר, והוא החזירה פב"פ כבתחלה, ואח"כ ע"י חטאם של התחתונים, חזרה ונתמעטה וירדה, כי זה כל סוד תפלתינו, לתקנה בעת תפלתינו, ואח"כ חוזרת כבראשונה כי אין בנו כח יותר מזה.

והנה כל דבר שבקרושה, עושה רושם במקומו, אע"פ שנסתלק משם, ותמיד נשארה בחי' נקודה זו, בראש הבריאה.

אמנם בזמן אשר המיעוט שלה ע"י פגם תחתונים, או הט' נקודות אחרות שמתלקות ממנה, אינן חוזרות אל ז"א אל מקורם, ממקום שבאו. אבל יורדות בעונותינו עד הקליפה, בסוד שכינה בגלות, ואין להאריך בזה.

ונחזור לענין, כי נקודה זו היתה תחלה זנב לאריות בסוף האצילות, כי חוה זנב לאדם היתה. ואח"כ ירדה ומעטה עצמה, בסוד נקודתה, והיתה ראש לשועלים, ראש לבריאה ממש, וכן היתה בכל עולם ועולם, כי נקודה מלכות דיצירה, ירדה בראש עשיה, וכן דבריאה, בראש יצירה. וכן היה ג"כ בראש אצילות, בסוד כולם בחכמה עשית, כי אור א"ס נתלבש בחכמה עליונה שלמעלה מאצילות, וירדה אותה החכמה עצמה, ושברה המסך שע"ג אצילות, וירדה מציאות עצמה, ונתלבשת באצילות, וע"י מקבל אצילות אור א"ס. וז"ס, כולם בחכמה עשית, הנזכר בעולם אצילות כנ"ל.

ואמנם כל זה הבחי' שהיתה בכל העולמות, הכל היה לתועלת העולמות, כדי לקשר זה בזה

הגהות ומראה מקומות

(ק) נ"א א"א דבריאה הם סוד שמות אכתריאל, אבא י"ה, ואמא הו"ה (דפ"י).

שלה, בקע ושבר המסך ההוא, וירד עד מסך הב', שבין בריאה ליצירה. ומחמת התפשטות האור עד שם, נחלש, ולא בקע ושיבר אותו, רק הכה בו לבד, וע"י הכאתו שם במסך הב', נתנוצץ אורו למטה ביצירה, וממנו ומפנימיותו היה סוד רישא דא"א דיצירה, רישא מגולה, ע"ד הנ"ל ברישא דא"א דבריאה, שהיתה ממלכות דאצילות.

אמנם מן החצוניות הו"א הנ"ל, נתנוצצו ע"ד הנ"ל, בעצמותו ופנימיותו ממש, וירד ועשה כל בחי' הכלים של כל יצירה, הנקרא גופא דיצירה, מהי"ס שלו. אמנם אין הכלים של הבריאה, ולא הנר"ן של הבריאה, יכולים להתנוצץ דרך מסך ב' זה דיצירה, כי כבר עברו מסך א' שלהם, ואינן יכולין לעבור מסך זה.

והנה העצמות של יצירה הוא, כי נשמת (ש) אר"א דיצירה, הוא, מהכאת מסך ושבירת ובקיעה אכתריאל"ל שלמעלה. והרוח דאר"א, מהכאת מטטרון שלמעלה. והנפש, מהכאת סנדלפון ע"ד הנ"ל. נשמה דז"א דיצירה, הוא הוא מיטטרון בתוס' יו"ד. נשמת נוקבא דז"א דיצירה, הוא סנדלפון, והרוח שלה, הוא מיטטרון ב"י. והנפש שלה ג"כ סנדלפון. ואינה נשמה שלה עצמה, רק כח אותו סנדלפון, שהוא נשמת הנוקבא כנ"ל, וממנו נמשך זה, ועל זה התחתון נאמר והנה אופן א' בארץ, במתניתא תנא זה סנדלפון (ת) כו'. ולהיותו נפש דמלכות, נקרא ארץ, לכן עליו נאמר והנה אופן א' בארץ.

עולם העשיה, סוד רישא דא"א שבו המגולה, הוא עצמו סנדלפון, שהוא נפש דנוקבא דיצירה. ולהיות שבשאר עולמות לא היה כן, שהוא עצמו ישמש לתנא, לכן עליו נאמר והנה אופן א' בארץ, להיותו רישא של

שהשמות אלו הם סוד כסא עצמו, וגם ידעת כי ג"ר דבריאה, הם כסא עצמו. ואלו הם סוד גופא ממש דאר"א דבריאה.

גופא דז"א (ר) דבריאה, נקרא מטטרון. גופא דנוקבא דז"א דבריאה, נקרא סנדלפון. והרי ביארנו בחי' הכלים דבריאה.

והנה עצמות בריאה, נחלק לג' בחי': נר"ן. והנה הנפש של בריאה כולה, נמשך ע"י הכאת י' כלים דאצילות, במסך הבריאה, ומהם נתנוצצו י' ניצוצות ואורות דרך המסך, ונתהוו נפש, ל"י כלים של הבריאה, כי כלים דאצילות, מעולים מן נפש דבריאה, כי האור שלהם העובר דרך מסך, מספיק לעשות נפש אל הבריאה.

ורוח של בריאה נמשך, ע"י הכאת של בינה דאצילות החיצוניות שלה, במסך הבריאה ומהי"ס שלה, נעשה רוח לכל הי"ס דבריאה. ונשמות הבריאה, נמשכת מהכאה פנימית דבינה דאצילות במסך, וי"ס שלה נעשה נשמה ל"י"ס דבריאה. וכנגד רוח ונשמה אלו, נאמר אמא מקננא בכורסיא. אמנם רישא דא"א דבריאה, שהוא סוד אותה נקודה דאצילות שירדה, הנה זאת לא נתהוות ע"י מסך, כי להיותה נקודה נוקבא דאצילות ממש, שברה ובקעה המסך לגמרי, וירדה בבריאה, ברישא דא"א דבריאה. ואפילו חיצוניות שלה, בקעה המסך, להיותה אצילות עצמה, ולא הארה כשאר י"ס דאצילות, לכן היה בה כח, לשבור ולבקוע המסך, ולירד באופן זה, כי הכלי ועצמות שלה, ירדה לבריאה ומהם נתהוו רישא המגולה דא"א דבריאה.

עולם היצירה, כבר ביארנו, כי ו"ס מקננא במט"ט. והענין, כי מן ז"א דאצילות מן פנימיות, אחר שנתלבש ונמשך וירד למטה, עד המסך שבין אצילות לבריאה, מרוב האור

הגהות ומראה מקומות

מאמרי רשב"י זיע"א פרשת תרומה ובספר הלקוטים קי"ד ע"ב. (ת) ע"י שער ההקדמות דדושי אבי"ע.

(ר) עיין שער כסא הכבוד פרק ד'.
(ש) עיין שער הכונות דף כ"ה ע"ד ובשער

במקום אצילות, ולא ירדו לעולם הבריאה, וע"כ לא היה בהם מיתה. אבל הו' מלכים של הזו"ן, שירדו בבריאה, ושם מתו, אז נתעוררו ונתהוו הקלי', הנקרא מות.

והנה זו"ן הם ב' אותיות אחרונים של הוי"ה, והם ו"ה, שהם גימטריא י"א. לכן הקלי' הם י"א ג"כ, בסוד י"א סמני הקטורת, כמבואר אצלינו בענין פטום הקטורת, ובענין הקדיש של הודו. והנה בזמן הגלות, אז כביכול אין השם שלם, לפי שזו"ן שהם ב' אותיות ו"ה אחרונים, הם נפרדין מן או"א. שהם אותיות י"ה, ויורדין למטה, ומהם נמשך האדה אל הקלי', יען ששרשם הם משם כנ"ל, והם מאירין בהם, ומחיים אותן, בסוד י"א סמני הקטורת, שהם חיות הקלי' ורוחניותן, אשר נמשכו מב' אותיות ו"ה כנ"ל, הן י"א בחי' משם ו"ה, היורד שם. וכאשר עולין זו"ן למעלה עד עולם אצילות, ומתחברים עם או"א, שהם י"ה, אז מסתלקין ועולין גם כן למעלה י"א סמני הקטורת, שהם חיות הקלי' אשר נמשכו מן ו"ה, ואז הקלי' מתבטלים, ואז השם עליון נעשה שלם.

פרק ב

(ד) ענין הקליפות של ד' עולמות אבי"ע. ונבנה דרוש זה, על מאמר אחד בזוהר פרשה ויחי רדי"ן, וזה לשונו, תנא עלמא חדא אשתמודע לעילא כד נפקי תרין צפרין כ"ו. ולהבין מאמר זה, צריך להקדים כמה הקדמות. הנה כמו שיש ד' עולמות אבי"ע בקדושה, כן

העשיה, והוא נקרא שר א) היע"ד והוא גימטריא פ"ד, וגימטריא יע"ר. (א)

נשמת או"א דעשיה: הדרינא"ל. ורוח שלהם: קמואל. (נ"א קומיאל). ונפש שלהם. מלכיאל. נשמת הז"א דעשיה: קמואל. הרוח: מלכיאל. והנפש שלו: צדקיאל. נשמת נוקבא דז"א דעשיה, הוא מלכיאל. והרוח שלה צדקיאל. והנפש שלה, עטריאל. (ב)

מטטרון מלך בעולם היצירה. שמועאל למעלה ממנו בבריאה. וז' שרים דבריאה, נקרא שבעת הסריסים. וז' דיצירה, אינם נקראים סדיסים, כי הנהגתן בחול. ובריאה בשבת, כנודע. שמועאל, הוא ענפיאל, יהואל. דע, כי יש ביסוד אמא דעשיה השם יאהלו.

השער השמיני

שער הקליפות ובו ד' פרקים.

פרק א

(ג) דע, כי הקליפות בעולם אצילות, אינם אחוזים אלא בזו"ן לבד. אבל מבינה ולמעלה, אין להם אחיזה כלל אבל בג' עולמות בי"ע, יש אל הקלי' אשר שם אחיזה ויניקה, אפילו מבינה ולמעלה של אותו עולם.

וסוד הענין דע, כי הנה כל הקלי' לא נעשו, אלא מן השמרים והבירור של ז' מלכים שמתו, כנודע. והנה אותן ז' מלכים שמתו, הם בחי' זו"ן דאצילות לבד, לפי שהמלכים של או"א לא מתו, כנזכר אצלינו, שנשארו למעלה

הגהה

(א) מוהר"ח ז"ל, מזה נוכל ללמוד כי כל בחי' (ה) נקודה שמעולם לעולם, זכר הוא. בהיותה בה בחי' נפש בלבד, כנלע"ד שם.

הנהגות ומראה מקומות

(א) עיין שער ההקדמות שם. ועיין בת"ז אות אות ר"מ עד אות רמ"ד.

מ"ה במעלות הסלם שם. (ד) עיין בספר מבו"ש שער ו' ח"ב פ"ה ו'

(ב) נ"א עטוריאל (דפו"י). ועיין שער פו"ח ובשער מאמרי רשב"י זע"א פרשת ויחי ופרשת משפטים.

(ג) פרק זה נתבאר בתע"ס שיעור ט"ז מן (ה) נ"א חי' (דפו"י).

הנקבה, אין בהם רק תרין מוחין לבד. והזכר של הקדושה, יש לו ג' מוחין: חב"ד. והנוקבא של הקדושה, יש לה ב' מוחין חו"ב לבד, כי נשים דעתן קלה. וזה נרמז בסבא דמשפטים דק"ג, וז"ל, אל אחר אסתרס ולא עביד פירין. פי' הדבר: כמשה, ממני פריך נמצא, כי הפירות הנעשין מזווג העליון דז"ר דקדושה, הם נשמתין ורוחין ונפשין דישראל. והענין, כי בחי' נפשות באים מן הנוקבא עצמה. אמנם בחי' נשמות ורוחות, באים מן צד הזכר, המזדווג עם הנוקבא. ואמנם הטפה הנמשכת ע"י הזווג, הוא ממוח הדעת, כי הוא המכריע, והמחבר התרין מוחין חו"ב של הזכר, ואי אפשר לשום זווג, אם לא ע"י הדעת, לכן נקרא הזווג בלשון דעת, כמ"ש זידע אלקנה את חנה אשתו. והאדם ידע את חנה אשתו. ואיש לא ידעה. וכמהוה רבים. והטעם כי אם אין דעת, אין זווג כלל.

ואמנם שם בקלי', אפילו הזכר אין בו דעת. רק ב' מוחין לבד, אבל מוח הג' הנקרא דעת אין בהו, וכיון שכן הוא, אי"כ אין בו בחי' זווג, והרי הוא דומה לסריס שאינו עושה פירות. ונדודע כי אלו) אחר הוא הזכר שבקליפה כנזכר בזהר במקומות רבים. ובפ' פקודי דף רמ"ג, על לא יהיה בך אל זר. וז"ש כאן, אל אחר אסתרס, ולא עביד פירין. כי בנוקבא לא שייך לישנא דסירוס, אלא צינן. כמו שאמרו רז"ל ז) על התנינים הגדולים.

נמצא, כי ישראל יש להן נר"ן מהקדושה: נפש, מן המלכות עצמה. ור"ן, מן הזכר, שיש בו בחי' הדעת. אמנם עכ"רם, אין בהם רק בחי' נפש לבד, מצד הנוקבא של הקליפות. אך ר"נ הבאים מן הזכר, אין בהם, לפי שהזכר דקלי' אסתרס, שאין בו מוח הנקרא דעת, כדי להמשיך ע"י זווגו עם הנוקבא בחי' ר"נ, אשר ז"ס אל אחר אסתרס, ולא עביד פירי, שהם הר"נ של הזכר, אבל הנפשין הם פירי הנוקבא, יש לעכ"רם נפש מהנוקבא דקליפה. וזושה, גם בלא דעת נפש לא טוב. כי הנפשות של

יש ד' עולמות הטומאה. והנה בעולם האצילות, אין הקלי', כ"א נגד ז"ר לבד, נגד האחוריים שלהם. ויש שם ז"רן אל הקלי', אך לא יש למעלה כנגד אר"א. ובעולם הבריאה, יש קלי' אפילו נגד אמא של בריאה, ובאחוריים שלה, ובאחוריים דז"רן דבריאה. וביצירה, יש קלי' נגד אחוריים דאר"א ודז"רן אשם שם. ובעולם עשיה, יש קלי' נגד אחוריים של כל ה' פרצופים, שהם: א"א, ואר"א, וז"רן דעשיה.

וכבר נתבאר בדרושים הקודמים, שבכל ד' עולמות אבי"ע דקדושה, יש בו ה' פרצופים, וכל פרצוף ופרצוף, יש בו ז' היכלות, שבהם י"ס דפרצוף ההוא. (ועתה נדבר בהיכל ז"רן) והנה כבר ביארנו שם בדרושים הקודמים כי היכלות הם ז' בז', והם ז' היכלות דדכורא, ז' היכלי דנוקבא. והנה כמו שהנוקבא היא כנגד החזה של הזכר, גם ההיכלות הם עד"ו, שהיכלות של הנוקבא, הם מתחילין מהחזה של הזכר, משם ולמטה עד סיום רגליו. וענין זה הוא בכל ד' עולמות אבי"ע.

והנה ג"כ ההיכלות דקלי' אשר באבי"ע, הם עד"ו, היכלין ז' בהיכלין ז'. והנה כפי זה, היה נראה שו' היכלות דז"א דקליפה, יהיה נגד ז' היכלות דז"א דקדושה, וכן בשאר העולמות. אמנם אין הדבר כן, והטעם, כי בכל ג"ר אין הקליפה נוגעת שם. ואי"כ נמצא, כי כל ז' היכלי דמסאבותא דקליפה דז"א, שיעורן הם נגד ו' היכלין תתאין דז"א דקדושה. אמנם נגד היכל ז' העליון, שהוא בחי' ג"ר דז"א, אין כנגדו שום קליפה כלל. וכן הענין, בכל ההיכלות דקלי', שבכל ד' עולמות, אבל צריך שתדע, כי אע"פ שהקליפות דבריאה אינן יכולין לעלות עד ג"ר שבבריאה, עכ"ז ההיכלות דקליפה דאצילות, הם יכולין לשלוט ולהאיר ממקומן העליון. ועד"ז הוא בשאר עולמות.

ודע כי כמו שבכל הפרצופים דקדושה יש בהם בחינות המוחין כנדודע, כן יש אל כל הפרצופים דקליפות כולם, לזכרים ולנקבות. אבל יש שינוי בזה, כי הנה הזכר דקליפה, וגם

הנחות ומראה מקומות

ז) ע"י שער מאמרי רשב"י ויע"א פ' יחיי דף כ"ב ע"ב. ז) ב"ב ע"ד: ובוהר משפטים אות רע"ג.

אצלי, שטעתי בהבנת הענין. או אפשר ששניהן כאחד טובים, ולכן אכתוב שניהן.

הנה תחלה שמעתי דבר זה, דע כי ז"א דאצילות דקדושה, יש לו ב' נשים, הנקרא לאה ורחל. לאה, הוא במקום הדעת דז"א. ורחל, במקום הת"ת דז"א. וכן הענין בז"א דג' עולמות ביי"ע, וכן ג"כ בקלי', יש בז"א דטומאה ב' נשים אלו, בכל אבי"ע. והנה נתבאר בזהר נשא דקל"ב, ענין תלת עלמין, דנפקי מההוא תקונא קדמאה דבדיקנא, הנקרא א"ל. ושם בארנו ענינם, איך אחר שג' עולמות אלו, נתהוו שם בההוא תקונא, עוד ירדו למטה באצילות עצמו, בג' עולמות. כי עולם העליון, ירד בבינה דאצילות. ועולם הב', ירד בת"ת דאצילות. ועולם הג', ירד במלכות דאצילות. ואח"כ חזרו משם לירד עוד ג' בחי' למטה. בג' עולמות ביי"ע, כי הם נגרדי בינה תפארת ומלכות.

והנה דע, כי לאה ורחל, הם ב' נשים דז"א הם בבחי' פנימיות, כי אע"פ שלפעמים הם אב"א, הוא לסיבת טעמים נודעים אצלינו במ"א, אמנם הם נשים פנימיים. ואמנם בבחי' האחוריים, נעשה ג"כ דוגמת הנ"ל, ויצאו מבחינות דינין של האחור, אותן הג' עולמות הנ"ל, והעולם העליון, הוא אחורי בינה דאצילות. ועולם הב', הוא אחורי דז"א דאצילות. ועולם הג', הוא אחורי מלכות דאצילות.

והנה עולם הא', הוציא את זלפה שפחת לאה, כי היא אחורי לאה, ונדדע כי לאה היא בחי' בינה. ועולם הב', הוציא מאחורי ז"א של בחינת הדעת, ובחי' הת"ת שלו, שנים אנשים מרגלים, הנזכר בפרשה אחרי מות. והעולם הג', הוציא מאחורי רחל, בלהה שפחתה.

ואמנם מאלו הב' עולמות, נתפשטו מהן מוחין אל הקליפה. אבל מן העולם הא', שהוא זלפה שפחת לאה, שהוא בחינת בינה, יצא ממנו צפור אחד, שהוא מוח א' של החכמה,

האומות, הבאים מהקליפות, הנקרא רע ולא טוב, הם נעשין בלא דעת, לכן אין בהם רוחין ונשמתין ג"כ.

גם ז"ס מה שאמרו רז"ל (ח) מי שאין בו דעת אסור לרחם עליו, כי הנה מי שאין בו דעת, הוא נמשך מהקלי' שאין בו דעת, והמרחם עליו, גורם שיתפשטו הרחמים העליונים ג"כ בקליפות, אשר גם בהם אין דעת.

אמנם דע, כי כל אלו הבחי' של המוחין דקליפות, הם נזכרים בשמותם, בספר אדם ישר דף א' במקומותן, והוא, כי תרין מוחין דז"א דקליפה שבאצילות, הם נקראו שנים אנשים מרגלים, הנזכר בס"ד קע"ח, בפ' ויראו בני האלקים את בנות האדם. וגם נזכר בפ' אחרי מות דף ס', ענין תרין בנין דינקין בכל יומא, דאתקרון מאללי ארעא. ולהיותן תרין מוחין דקליפה דז"א דאצילות, נקרא שני אנשים מרגלים. וב' מוחין דנוקבא דקלי' דאצילות, נקרא שתי צפרים. אשר להם קרא הוזהר בפ' ויחי תרין צפרין כנ"ל, ונבארם למטה בע"ה, כי צפור הוא לשון נקבה, כמ"ש כל צפור טהורה תאכלו, ולא אמר צפור טהור. וכן במצורע, ושלח את הצפור החיה, לשון נקבה.

וזהו ג"כ מ"ש בזהר בראשית דף קס"ב ע"ב, בסוד אשר שם צפרים יקננו. ובפ' ולבן שתי בנות כו', והענין הוא, כי כנגדו יש בקלי' במקום לבן, שתי בנות, שהם נקרא תרי צפרים כנ"ל. והנה בג' עולמות של ביי"ע, כל בחי' מוחין אשר בקלי' אשר שם, בין באו"א בין בזו"נ, כולם נקרא בלשון שתיים נשים זונות, בפרשה אחרי מות ד"ס. וטעם הדבר, לפי שבי"ע הם עולמות של הנוקבא, לכן נקרא בלשון נשים זונות, אפילו הזכרים שבהם.

וצריך שתדע עתה, מה ענין אלו המוחין דקליפות דזו"נ דאצילות, הנקרא שני אנשים מרגלים, ודנוקבא שתי צפרים. וענין זה שמעתי ממורי זלה"ה ב"פ, ויש בהם שינוי, ואיני יודע על איזה מהם אסמוך, אולי איזה מהם טעות

הגהות ומראה מקומות

(ח) ברכות ל"ג.

האחרון התחתון שלה. ואמנם אלו הב' נקבות של הקלי', שהם בעשייה ויצירה, וכן הנוקבא תחתונה של הבריאה, נקרא נוקבא דתהומא סתם. אבל נקבה עליונה, שבהיכל עליון הו' דקלי' דבריאה, היא לברה נקרא נוקבא דתהומא רבא. וזו היא הנקראת לילית, ונקרא חוה ראשונה.

הרי בארנו ג' בחי' הנוקבא שבאצילות: עולם הא', הוא סוד זלפה שפחת לאה, שהיא נגד נהי"ם דתבונה, (דבינה) שהיא אצל הרעת דו"א. והעולם הב', הוא סוד בלהה שפחת רחל, שהיא כנגד נהי"ם דו"א, שהיא רחל. ועולם הג' הוציא מן נהי"ם דרחל עצמה, את לילית, חוה ראשונה. כי הנה ג' אלו, הם סוד ביי"ע, מנהי"ם דבריאה, ומנהי"ם דיצירה ומנהי"ם דעשיה. וכל אלו הג', הם סוד אחורי הנוקבא. והב' ראשונים, הם סוד מוחין אותן התרין צפרין, ונתחברו יחד למטה, במקום הצפור הב', כי אין מקום למעלה, להיות קלי' נגד בינה. והג', היא לילית, חוה ראשונה, שהוא בסיום מלכות רחל, והוא בנוקבא דתה"ר.

אמנם נגד ג' מציאות אלו של הנוקבא, יצא ג"כ מאחורי הזכר, ג' אנשים, הב' ראשונים, הם שנים אנשים מרגלים. והג', הוא אדם קדמאה, בעלה דלילית, חוה ראשונה, למטה בנוקבא דתה"ר, והוא חכמה דבריאה דקלי', והנה לפי שאור הנוקבא מועט הוא, וגם הדינין שבה הם חלושים, לכן אחורי הנוקבא, היו יותר מבוסמין, וממותקין יותר, בסוד זלפה שפחת לאה, ובלהה שפחת רחל. אבל אחורי הזכר, הם דינין קשים, והאור שלו גדול, ואינו יכולין לקבלו, ולכן לא נעשה מהם דבר, אמנם ירדו למטה, בבחי' שנים אנשים מרגלים ואותו א"ק הנ"ל, אמנם לא נשאר להם שורש בקדושה למעלה, ואלו התרין אנשים מרגלים, הם תרין מוחין דו"א דקליפה דאצילות. הרי נתבאר ענין המוחין דו"א

של הנוקבא דקליפה. ומעולם הג' שהוא בלהה שפחת רחל, יצא ממנו צפור ב', שהוא מוח ב' בינה דנוקבא דקליפה. ואלו (הם) ב' צפרים הנ"ל, יען שכנגד ג"ר לא יש בחי' קליפה, ואמנם דע (כי זה) הצפור הא', שיצא מהעולם הא', הוא זלפה שפחת לאה לא נשאר למעלה במקומו, כנגד זלפה, אמנם ירד למטה נגד בלהה, ושם נתחברו יחד תרין צפרין, של זלפה ושל בלהה, ונעשו ב' מוחין חו"ב דנוקבא דקליפה, אשר שם נגד בלהה שפחת רחל, וצפור עליון, הוא חכמה שבה. וצפור התחתון, הוא בינה שבה. אבל עולם הב', שהוא באחור ז"א דאצילות, כבר בארנו שהוציא מהדעת ומתה"ת שלו, אותן שנים אנשים מרגלים. כי כן מן לאה ורחל שמקומם בדעת ות"ת יצאו אותן תרין צפרין בין שניהן כנ"ל. והנה אח"ז נתפשטו גם כן אלו התלת עלמין בבי"ע כנ"ל. כמבואר אצלינו, באד"ר דקל"ב.

אח"כ שמעתי תשלום דרוש זה באופן אחר, והוא זה, כי מכל ג' עולמות אלו, נתפשטו ג' בחי' נקבות, וג' בחינות זכרים. והוא, כי הרי בארתי שמקומם הוא אחורי בינה ותפארת ונוקבא של אצילות. והענין הוא זה, כי עולם ראשון הוא נגד סוף בינה, שהוא נה"י שלה, המתלבשים בחב"ד דרישא דו"א, ומשם נתפשט הצפור הא'. והעולם הב', הוציא מכנגד הסיום של ז"א, בנה"י שלו, שהם ראש רחל, ומוחין שלה, ומשם יצא הצפור הב', אשר תרין צפרין אלו, נתחברו בקלי' זו, שהיא כנגד רחל הזאת. ועולם הג', מכנגד רגלי רחל, בנה"י שלה, הוציא את לילית, חוה ראשונה, וכבר ידעת כי כל פעולתה הם יללות, ותמיד היא מייללת, ולכן נקרא לילית, ט) והיא יושבת בבריאה, בבחי' נוקבא דתהומא רבא. הנזכר בכ"מ בזוה"ר.

וזהו פי', כי הנה בכל הקלי' דג' עולמות ביי"ע, יש תרין נוקבין: העליונה היא בחי' הבינה, שהוא בהיכל הו' העליון שלהם. ויש אחרת למטה, והיא בחינת מלכות, שהוא בהיכל

הגהות ומראה מקומות

(ט) עיין שער קליפת נגה פרק ב'.

הזכר יזנק בחשאי, אבל בלילה שהדינין מתגברים, כרוזא נפיק בקול רם, ליתן רשות אל הדינין לינק, והרחמים נסתרים ומוצנעין, והדינין שולטין ובאים ומתגברין, נפקין תרין צפרין, זהו מ"ש למעלה, כי תרין צפרין נמשכו מזה העולם הג', וזה סוד נפקי תרי צפרין, דאסתלקו מההוא עלמא, ר"ל כי אלו הצפרים נמשכו ונסתלקו מההוא עלמא, וירדו למטה, להעשות מוחין להנוקבא דקלי' דאצילות כנ"ל.

ו"ש דמדוריהון תחות אילנא דחיוו דחיי ומותא כו', פי' כי אחר שנסתלקו ונמשכו מההוא עלמא, ירדו למטה להעשות מוחין להנוקבא דקלי' דאצילות. והענין הוא, כי הנה בארנו לעיל, כי כל הז' היכלי דקלי' דבריאה, הם למטה מההיכל הז' העליון דקדושה דק"ק דבריאה דקדושה. ודע, כי ת"ת ומלכות דאצילות, נקרא אלנא דחיי ומותא, חיי מצד התפארת, ומותא מצד המלכות. אמנם תו"מ דבריאה, נקרא חיוו דאילנא דחיי ודמותא, כי עולם הבריאה, הוא חותם ותמונה ומראה של עולם אצילות. וכבר בארנו לעיל, כי כ"ז הוא בחינת לאה, שהוא בהיכל ק"ק דבריאה. וכן של בחי' ז"א, הנקרא ישראל, כי תרין אלו עומדין שם בהיכל ק"ק דבריאה, ואלו הב' הם נקרא חיוו דאילנא דחיי ומותא.

והנה כיון שאותן תרין צפרין, הם מן האצילות ממש, אלא שהם ירדו למטה לדור ולשכון בהיכלי דקלי' הבריאה כנ"ל, אשר כולם אינן עומדין רק למטה מהיכל ז' דקדושה, הנקרא חיוו דאילנא דחיי ומותא, לזה אמר דמדוריהון דאילין צפרין הוא למטה. מהאי חיוו דאילנא דחיי ומותא.

נפקא חד צפרא, פי': כי הצפור האחת הנקרא חכמה כנ"ל, שהוא הימין, לכן הוא יזנק מהרד הימין, של המלכות דקדושה

ונוקבא דקלי' דאצילות, מה עניינם. ונחזור עתה להשלים הקדמה, המצטרכת להבין מאמר הנ"ל פרשה ויחי, דע, כי הנה נתבאר אצלינו, כי יש בנוקבא דאצילות, שני שדים למטה בבית הרחם שלה, ונקרא דרי בהמה. ובערך זה, המלכות נקרא בהמה. ומהם יונקים כל הקליפות (א) ואמנם דע, כי ביום אשר אז הוא תגבורת הזכר, אז אותן התרין מוחין דו"א דקליפה דאצילות, הם עולים למעלה ביום, ויונקים מן המלכות דאצילות דקדושה, ממדי בהמה כנ"ל. אבל להיות כי ביום אין הדינין מתגברים, לכן הם יונקין בחשאי, וזה סוד, וישלח יהושע בן נון שנים אנשים מרגלים חרש, ר"ל בחשאי. כי יהושע בן נון פני הלבנה, והיא סיהרא קרישא. אבל תרין צפרין, שהם תרין מוחין דנוקבא דו"א דאצילות דקליפות, אינן יכולין לינק ביום, אלא בלילה, לפי שאז דינין דנוקבא שולטין, וכן הענין דבריאה, כי הקלי' אשר שם, יונקים מן המלכות דבריאה דקדושה, הזכר ביום, והנוקבא בלילה וכן ביצירה וכן בעשיה.

ואמנם כמו שבקדושה אינה עולה בלילה, רק לאה. גם אלו תרין צפרין העולין בלילה לינק, הם אותן התרין מוחין של אותו בחינה של לאה שיש בקליפה. גם דע, כי הקליפה דאצילות, ביום היא יורדת למטה, בהיכל הז' העליון דבריאה. ובלילה עולה לינק מן המלכות דאצילות כנ"ל, משא"כ בשאר העולמות, אלא באצילות לבד, לפי שהוא נעלם מאד.

ועתה נבאר המאמר פרשה ויחי הנ"ל. ת"ח, עלמא חדא אשתמודע לעילא (ב) פי' אותו עולם הג', מן הג' עלמין הנודעים שם באד"ר כנ"ל, וזה העולם הג', הוא מתפשט עד עשיה, אלא שעיקרו הוא לעילא במלכות דאצילות כנ"ל, וז"ס אשתמודע לעילא. וכד כרוזא נפיק כו', כבר בארנו כי ביום

הגהה

לעילא, משמע שהוא אח"כ למטה. אבל אשתמודע שהוא לעילא אצל התרין עלאין, וזהו עלמא חדא מן הג'.

(א) צמח, ומהם יונקים תחלה י' ספירות דקליפת נוגה שהוא לפעמים קדושה כנודע.
(ב) צמח, אף על פי שאמר אשתמודע לעילא, עכ"ז הוא עולם תחתון מהג', ומדקאמר

פרק ג

(י) ענין הקלי' וענין ד' עולמות אבי"ע. השינוי שיש ביניהן: דע, כי גם בקלי' יש בחי' אבי"ע, ובכל עולם יש בו ה' פרצופים, שהם כללות י"ס של אותו העולם, וכל פרצוף מהם כולל י"ס, על דרך שהוא בקדושה.

(כ) ונבאר עתה עניינם, דע, כי אף על פי שבכל ד' עולמות, יש בחי' קלי', יש שינוי בעולמות בעצמם: כי הנה בעולם אצילות של הקדושה, הטוב מרובה על האצילות של הטומאה, ואינם מעורבים כלל הקדושה עם הטומאה, ובעולם הבריאה, הקדושה מרובה על הטומאה של הקלי' דבריאה, אמנם הם מעורבים יחד, וביצירה, הוא מחצה על מחצה, וגם הם מעורבים יחד טוב ורע, ובעשיה, הקלי' מרובה על העשיה של טהרה, וגם הם מעורבים יחד, ואין שום דבר בעולם העשיה, שלא יהיה מורכב מטו"ר, קדושה וקלי' מעורבין יחד ממש.

והנה הטומאה שבאצילות, הם הנק' קלי' ראצילות הטהור, וכן הטומאה של הבריאה, נקרא קלי' דבריאה דטהרה, וכן ביצירה, וכן בעשיה, ואמנם אם קלי' האלו שבכל עולם, סביבות העולם, או אם הם למטה, בין כל עולם ועולם, זה יתבאר במ"א, אמנם ודאי הוא, כי הם במדרג אחד יחד, הקליפות ראצילות, יושבים בעולם האצילות, וכן דבריאה כו', והם בחי' טוב ורע, ואמנם ענין התערבות טוב ורע הנ"ל, שיש בג' עולמות בריאה יצירה עשיה, אינו חס ושלום, בעשר ספירות המקננות בהם, כגודע כי אמא מקננא בג' ספיראן דבריאה כו', אבל התערבות הוא בעולמות עצמם.

ונבאר עתה, איך היו הקליפות, קודם שחטא אדם הראשון, וגם ד' עולמות: ראצילות, בריאה, יצירה עשיה דקדושה, ומה גרם בהם אדה"ר אח"כ ע"י חטאו, והנה נתבאר אצלנו,

ראצילות, אשר ברחם שלה כנ"ל, בסוד דר' בהמה, וז"ש לסטר דרומה, והצפור הב' שהוא מוח בינה, יונק מהרד השמאלי, אשר לסטר צפונה.

והנה צפרא כד נהיר יממא, פירוש: כי הצפור הימני שהוא מוח חכמה זכר, יש בה כח לעלות וליונק משם, בעת דנהיר יממא, כד אשתכח ההוא קדרותא דצפרא הנקרא אילת השחר, אבל תיכף אחר יניקתו, חוזר לירד למטה במקומו, אבל הצפור השמאלי, שהוא מוח בינה השמאלי, אין בו כח לעלות ביום כלל, אפילו בקדרותא דצפרא, אך כד אתחשך לילה לבר, שהוא בחצות לילה הראשונה, כי אז עולה הוא, ומכ"ש שצפור של חכמה עולה עמו, כד כרוזא נפיק ויונקים שניהם מהב' דדין של מלכות ראצילות דקדושה.

והנה אחר יניקתו, הם רוצין לעלות יותר למעלה, לפי שהמקום המכוון להם, הוא כנגד כל זרין ראצילות, ועד שם, היה להם מקום לעלות, ואמנם כאשר היה זמן יניקתו, לא עלו רק שיעור חצי גופם שלהם, כי הנה הם עולין בין הרגלים דמלכות דקדושה, ויונקים מהרדים התחתונים, אשר במקום הרחם שלה כנ"ל, נמצא שאין עולה רק חצי גופם לבר בעת ירידתו, ושאר חצי גוף התחתון שהוא בחי' רגלים, הם עומדים למטה בהיכל קלי' דבריאה, לכן אחר יניקתו כל צרכם, נתגברו כחם, ואז הן רוצין להתגבר בכל כחם, ולעלות בכל גופם למעלה באצילות, במקום הראוי להם, שהוא כנגד כל מקום אורך זעיר אנפין ונוקבא דקדושה, וז"ש, לבתר אסתלקו רגלייהו, ר"ל לבתר דינקי, ואז רוצין לעלות רגליהן למעלה, ואז משתמטי רגלייהו בנוקבא דתה"ר, ר"ל שהרגלים שלהם נלכדו, ונשארין באותו מקום, הנקרא נוקבא דתה"ר, שהוא בחי' הבינה, שהוא בהיכל הו' העליון של הקלי' דבריאה כנ"ל, ואינם יכולין לעלות יותר, לכך נשארים שם עד חצות לילה.

הגהות ומראה מקומות

(י) ועש"ה שיש טעות בהאותיות במקום ר"ל צ"ל ר"נ.
(כ) עיין שער כסא הכבוד פרק ג'.

(י) מכאן עד ד"ה ופעם אחרת שמעתי נתבאר בתע"ס שיעור ט"ז מן אות רמ"ה עד אות רע"א

מהנוקבא דקדושה, נתלבשו בט"ס נקודות ראשונים של נוקבא דז"א דקליפה דאצילות, שהיא נקרא לילית הרשעה, אשת סמאל הרשע, שהוא ז"א דאצילות דקליפה, לפי שאז נתפשטה לילית, ונעשה פרצוף שלם בי ספירות, ונתלבשו אותן הט' ניצוצין של הנוקבא דאצילות, בט' ספירות הראשונים שלה, ואותו ניצוץ נהירו דקיק שהיה בה תחלה כנ"ל, ירד בספירה העשירית שלה.

וז"ס שאמרו רבותינו ז"ל (מ) על אמלאה החרבה, לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלם, כי ירושלם הוא נוקבא דזעיר אנפין דקדושה, נחרבה ונשאה בסוד נקודה אחת לבד. וצור שהיא לילית הרשעה צרתה, שפחה כי תירש גבירתה, נתמלאה ונעשית פרצוף שלם מי"ס, ממה שנחרבה ירושלם, שהם הט' ספירות הראשונים.

ועל זה רמזו במסכת חגיגה (נ) ע"פ ואם לא תשמעוה במסותרים תבכה נפשי מפני גוה, מפני גאותן של ישראל כר, כי כבר ביארנו במקום אחר, כי ענין חטא אדם הראשון, וענין גלות וחורבן בית המקדש, הכל ענין אחד. וזה שאמר הכתוב, השליך משמים ארץ תפארת ישראל, כי תפארת ישראל שהוא ז"א, השליך מן השמים שהוא מקום הת"ת שבו, את הארץ שהיא נוקבא, שהיתה שם במקום החזוה, כנודע. וגם השליכה מכנגד נצח הוד יסוד שבו, וזהו ולא זכר הדום רגליו, שהם נה"י שבו, וירדה למטה מהיסוד שבו, בסוד נקודה אחת לבד כנ"ל. וזהו ענין פסוק, ומלכותו בכל משלה, שנתבאר בתקונים, כי הוא סוד אדם דעשיה, שנתלבש בי קליפין, שהיא נוקבא דז"א דאצילות, הנקרא אדם דעשיה.

וזהו ענין מ"ש בזהר במדבר דק"ט ע"ב, ע"פ קולה כנחש ילד, ועל פסוק נפלה לא תוסיף קום, שהוא ענין זנבא ורישא כר, והענין הוא, כי הנה לא נשאר בנוקבא דז"א דאצילות דקדושה, רק בחי' מלכות שבה, שהיא בחי' עשירית תחתונה שבה, ושאר הט' ספירות

כי קודם בריאת העולם, לא היה עדיין שום תיקון באצילות, ולא היו רק אותן ט"ס דא"א (ל) ולא אינון היכלין, ולא אינון רוחין כר, ואז היו הם בלתי תיקון, ולא היה מתגלה בז"א ונוקבא, רק ו' אורות בזכר, נגד ו' קצוות, ואור אחד לבד שביעי בנוקבא, בבחי' היותן אהור באהור כנודע.

ואח"כ נתקן האצילות הקדוש, ואז כתר וחכמה נתקנו ברישא דא"א, בכל אותן התקונים שהם: בגולגלתא, ומוחא. שהם: בכתר, וחכמה. וכן בכל מציאות א"א. ואח"כ נתקן עולם אצילות, בתיקון גמור ואחר שנתקן עולם אצילות, היו כל הקליפות בלי שום תיקון כלל דעיקר.

ואחר כך נתקנו ג' עולמות: בריאה, יצירה, עשיה. ועדיין כל הקליפות היו בלי שום תיקון כלל. אמנם היו עדיין הקליפות, על דרך שהיתה הקדושה בתחלה קודם התיקון, ואז היו ז"א ונוקבא דקליפה דאצילות, ו' אורות בזכר לבד, בסוד ו"ק. ואור א' שביעי בלבד, בנוקבא. כמו בחינת ז"א ונוקבא דקדושה, בהיותן אב"א. וזהו ענין ההוא נהירו דקיק, דאית גו מסאבותא, הנזכר פרשה יתרו דס"ט.

והנה כאשר חטא אדה"ר, נתהפך העולם, וגרם פגם בארבע עולמות הקדושים, וגרם תיקון בד' עולמות דקליפה. וזה ענינם: כי הנה על ידי חטא של אדם הראשון, הגיע הפגם בעולם אצילות, עד א"א דקדושה כביכול. וזה סוד, ישת חשך סתרו. ואז אין א"א דאצילות מאיר, אבל נגנו באר"א. ואר"א הם מאירין באצילות, וא"א מאיר על ידם מתוכם, והרי זה פגם אחד. לכן מזה הפגם, נתוסף פגם אחר ג"כ, והוא כי כיון שנסתם אור א"א דאצילות, גרם מיעוט אל נוקבא דז"א דאצילות, ונסתלקו ממנה כל ט' ספירות העליונים, ולא נשאר בה רק אור נקודה א' לבד, ואז נתוסף ונעשה תיקון אל הקליפה דאצילות, והוא, כי אותן הט' ספירות שנסתלקו

הנהרות ומראה מקומות

(ל) עיין שער א"א פרק ב'. (מ) פסחים מ"ב: מגילה ר'. (א) חגיגה ה'.

היכל אבי"ע שער הקליפות

שעז

דקליפות דאצילות, והם: א"א ואו"א דקל"י, נשארז בלי תיקון, רק כבתחלה. אבל זר"ן דקל"י דאצילות בהם בלבד נעשה תיקון, עם היות שאינן שוין בתיקונם, כי הנוקבא נתקנה תיקון גמור, אפילו בענין הרוחניות, משא"כ בז"א דקליפה כנ"ל. וז"ס עשו ואשתו.

ובזה תבין, למה יצא עשו כולו כאדרת שער: והענין, כי הנה באצילות הקדוש, היה תיקון בכולו, ואז נתקנו בחי' השערות דא"א ברישא דיליה, ונמשכו ממנו באחורי כתפוי, ההוא חיוורא, וההוא קוצי דשערי, הכולל ד' תקוני נימין ושערין, ונמשכין עד רישא דז"א. כנזכר בדרוש הציצית. נמצא, או"א מכוסים תוך אותן השערות, אשר הם לבנות כחלג חיוור. ועי"ו, נשאר יעקב איש חלק, כי כבר נתקן כל האצילות, וכל השערות הם למעלה באו"א, אבל יעקב נשאר בבחינת איש חלק, שהוא ז"א דאצילות דקדושה.

אבל בקל"י דאצילות, שלא היה תיקון אלא בזו"ן, שהם עשו ואשתו, לכן כל אלו השערות, אשר היו כאן באו"א דקדושה, שם הם בעשו, שהוא ז"א דקל"י, וגם שהם סומקין כוורדא, וזה הטעם שיצא ארמוני וכולו כאדרת שער. ואלו הם בחי' אותן ד' מאות איש, שהם כנגד השערות דקדושה, שהם ד' תיקונים, והם ד' מאות איש, כנזכר אצלינו. (ע)

והנה הקל"י דאצילות, רצתה להרמות כקוף בפני אדם, ולהתתקן כולו אף בא"א (כדוגמת דאצילות ורצתה לעלות עד שם בא"א) דיליה, ולהמשיך משם בחי' שערות, כמו שהם בקדושה. ואל זה הסוד דמוז בפ' אם תגביה כנשר כו', להמשיך אותן שערות מא"א שלך, משם אורידך נאם ה', כי אם ח"ו יעלה אותו התיקונים באצילות הטמא, גם בא"א ואו"א דיליה, היה נחרב העולם. וע"כ משם אורידך נאם ה'.

והנה נתבאר בקיצור, כי באצילות דקדושה נגנו אור א"א, וע"כ חזרה אור המלכות נוקבא דז"א, בסוד נקודה א' של אור לבה, שהיא

העליונים שבה, שבאו לה מט' ספירות הראשונים שבו דז"א כנודע, אלו ירדו למטה בנוקבא דקליפה, ואלו הט"ס ראשונים נקרא רישא, אשר היא שכיבת לעפרא, כי היא נתונה בין הקליפות, בסוד עפר המשכן. אבל בחי' אחרונה שבה, הנקרא זנבא, היא לברה גשארה באצילות, והיא השולטת עתה בזמן הגלות. ולכן או"א שהם זנבא, יש להם תגבורת בגלות הזו, לפי שהם נזונין מן הזנב, השולטת עתה. אבל ישראל שהם רישא, נזונין מן רישא, והנה רישא דא שכיבת לעפרא, לכן ישראל הם בגלות הזו, נכנעים ושפלים תחת עכו"ם הנקרא זנבא.

אמנם התיקון ב' שנתוסף בסמאל ז"א דקליפה דאצילות הוא, שגם הוא נתפשט, ונעשה פרצוף שלם בי"ס שלו, מה שלא היה תחלה רק בוי"ק לבה.

אמנם בענין האורות, שהם הרוחניות שבתוך ט' ספירותיו, לא נתוסף בו דבר, ואין בו רק בחי' ו' אורות של רוחניות בלבד הראשונים, שהיו לו קודם התיקון, כי כבר נת"ל, שאין בו דעת, לכן האורות הם ו' לבה, ואלו הן אורות הם מאירים בי"ס. אמנם הנוקבא שלו, יש לה ו' אורות מאירין בי' ספירותיה. וז"ס הנזכר פ' פנחס, כי לילית אתקריאת יותרת על הכבד, דאתגברת על בעלה, ואיהי שלטא על דכורא דילה. והוא מש"ל, כי היא יש לה יתרון עליו, שיש לה ו' אורות, והוא אין לו רק ו' אורות שבו. אמנם הטעם שנתפשט הוא לי' ספירות, אע"פ שאין בו רק ו' אורות, הוא בעבור לילית, שהיא נוקבא, שנתפשטת י"ס שבה ג"כ, שנתנו לה י"ס שבה, כנודע כי אין לנוקבא דבר רק מצד הזכר. אמנם לענין הרוחניות שבה, לזקחת אותן הט' ספירות שנסתלקו מנוקבא דקדושה דאצילות.

והנה (ס) נתבאר, ענין תוספת התיקון שנעשה בקל"י דאצילות, כי אע"פ שיש שם א' פרצופים בקל"י דאצילות, אעפ"כ הגיר

תנחות ומראה מקומות

(ס) עיין שער רוח הקדוש כוונת השק דף ח' ע"א. (ע) שער מאמרי רז"ל דף ו' ע"ג.

דעתיק. ושם באצילות, יכולה החכמה שהוא אבא דאצילות, להתלבש בכל חלקיו, בכל האצילות. וזה סוד כולם בחכמה עשית.

אבל בבריאה, אין אור החכמה שהוא אבא דאצילות, מגיע ונכנס שם כלל, רק אור בינה לבד דאצילות, היא מגעת ונכנסת בבריאה. ואם כן אין בבריאה בחי' פרצוף שלם, רק מאמא דבריאה ולמטה. אבל א"א ואבא דבריאה, אין בהם פרצוף שלם מי"ס, רק כל א' מהם אינו רק בבחי' ו"ק לבד. ואז ג"ר מן אותן הו"ק שבא"א, הם נשארים מגולין, ובתוכם מתלבשת אותה נקודה דמלכות דאצילות, שנאמר בה לכי ומעטי את עצמך, והיתה שם בבחי' נשמה אליו. וג"ת שבו"ק שלו, מתלבשים באבא שהוא ו"ק, והם נעשים נשמה אליו.

אמנם אמא אשר שם, נעשית פרצוף שלם בי"ס, וז"ס אמא עלאה מקננא בכורסייא, כי פרצוף אמא אשר בכורסייא, שהיא הבריאה, היא פרצוף שלם. וזהו ג"כ הטעם, שבריאה נקרא ע"ש הבינה, והוא לסבה הנ"ל, כי אור בינה דאצילות מגיע עד הבריאה.

והנה גם ז"א דבריאה, יש לו פרצוף גמור בי"ס, ויש לו מקיף א'. ונוקבא דז"א דבריאה, יש לה פרצוף גמור בי"ס, ויש לה ב' מקיפים.

וביצירה, גם אור הבינה דאצילות אינו מגיע שם, רק אור ז"א של האצילות, שהוא ו"ק דאצילות, הם המאירים ביצירה, וזה סוד ו"ס מקננן במטטרין, לכן היה שינוי אחר ביצירה, כי א"א ואבא דיצירה, אין בהם רק בחי' תלת כליל בתלת. ואז הבחי' הא' של הג' דא"א נשאר מגולה, והב' תחתונים מתלבשין באבא. אמנם אמא וז"ר אשר שם, כולם יש להם ו"ק לכל א' וא', רק שאמא אין לה אור מקיף. וז"א יש לו מקיף א'. ונוקבא ב' מקיפים.

ובעשיה, אבא שבה יש בו נקודה א' לבד, וכל השאר אפילו אריך אנפין שבה, יש לו ג' גו ג', כי פחות מזה א"א להיות. וטעם הדבר, להיות א"א שהוא יותר עליון מן אבא, ועכ"ז יש לו ג' ג' גו ג', הטעם הוא, לפי שהוא

בחינת המלכות שבה בלבד, וט' ראשונים שלה, נתלבשו בט"ס דנוקבא דקלי' דאצילות, שלא היה לה קודם התיקון, רק נקודה א' שהיא מלכות שבה, ועתה נגמרו י"ס, ובי' אורות. אבל בז"א דקלי' דאצילות, הוא ו"ק, נתקן גם הוא לי"ס, אבל אין בו רק ר' אורות.

והנה בעולם הבריאה, נתוסף פגם בקדושה דבריאה, בא"א ואבא. ותיקון בקלי', א"א ואבא. כי גם אבא דקדושה דבריאה, היה בו חשך, ואינו מאיר רק אור אמא לבד. וז"ס שאמרו בתקונים, אמא עילאה מקננא בג' ספיראן בכורסייא, כי בא"א ואבא הושת חשך סתרה, וכנגד זה נתוסף תקון בקלי' דבריאה, גם באו"א שלהם, ונמשך להם אור מן או"א דקדושה, כמ"ש בע"ה.

ובעולם היצירה, חשך אור אמא דקדושה ג"כ, ולא נשאר שם רק אור ז"א לבד, וז"ס ו"ס מקננן במטטרין, וג"ר אשר ביצירה, כביכול מכוסים בחשך, ואינן מאירין. וכנגד זה נתוסף בקלי' דיצירה תיקון ג', גם בא"א אשר שם, ונמשך לו אור מא"א דיצירה דקדושה.

ובעולם עשיה, חשך גם אור ז"א אשר שם, לא נשאר רק אור דנוקבא דז"א דעשיה, וז"ס מלכות מקננא באופן. וכנגד זה נתוסף בקלי' דעשיה תיקון, בבחי' עתיק אשר שם. והרי נתבאר היטב, אמלאה החרבה, בכללות כל הד' עולמות, איך כפי סדר המעטת הדרגת אור בקדושה, נתוסף מילוי האור בקליפה.

והנה נת"ל, כי ענין העלם וגניזת אור א"א דאצילות הקדוש, זה גרם חסרון ומיעוט בנוקבא דז"א. והנה בבריאה אשר ג"כ נגזו אור אבא אשר שם, לכך גרם ג"כ מיעוט יותר גדול, בז"א אשר שם. כי גם הוא נתמעט משיעורו. וביצירה, נתמעט גם קומת אמא עילאה דיצירה. ובעשיה, נתמעט גם קומת אבא דקדושה. עד שאין שם בעשיה, רק א"א אשר שם כשיעורו לבד.

ופעם אחרת שמעתי באופן אחר ענין זה, והוא זה, דע כי בעולם האצילות, הו"ת של א"א, הם מתלבשים בכל האצילות, וג"ר שבו נשארים מגולים, ובתוכם הם מתלבשים ז"ת

הם פרצוף אדם א', בעצמות, וכלים, ומלבושים. ואמנם כל עולם בפ"ע דרך פרט, יש לו כל אלו הבחי', שהם: עצמות, וכלים, ומלבושים. וכעד"ז כל פרט ופרט מהם, מתחלק ע"ד הנ"ל, וזכור זה ולא תצטרך להזכירו בכל פעם ופעם. וזה רמוז בפרשת תולדות קל"ד.

והנה נבאר עתה מעולם האצילות, ממנו ולמטה. כי הנה באצילות, יש בו נרנח"י, ואיברים של גוף הנקרא כלים. ויען היחידה וחיה הם מקיפים, לכן לא היו גם הכלים, רק ג' בחי', שהם נגד נר"ן הפנימים. וכבר ידעת, כי המוח כלי לנשמה. והלב לרוח. והכבד לנפש. והנשמה מתפשט בכל הגוף, מן המוח עד הרגלים, וזהו נקרא גדלות ז"א, שהם מוחין.

ואח"כ רוח מתפשט בלב, ומשם ולמטה בכל הגוף. וזה הכלי האמצעי, הנקרא יניקה, כי הלב ב"ק הוא עומד, שהוא יניקה, ומלביש על הנשמה ועל המוח ומכסהו, ע"כ אין הנשמה נכרת אלא במוח, כי בגוף נעלמה.

ואח"כ הנפש, מתפשט תוך הכבד, ומשם ולמטה מלבשת על הרוח והלב, ולכן אין הרוח ניכר אלא בלב.

וזהו על סדר שרשיהו, שידעת, איך כל האצילות כך הוא, שבינה שהיא נשמה, חציה מגולה, וחציה נעלמת בז"א, שהוא רוח. וכן ז"א, חציו מגולה, וחציו מכוסה בנוקבא, שהיא הנפש.

נמצא, כי התפשטות כלי המוח בכל הגוף, הם סוד הגידין בלתי חלולים מבפנים, וסוד מוח העצמות. ועליהן הם הוורידין, הנקרא עורקים הדופקים בלי דם, אלא בתוכם רוח הלב. ואלו מלבישין את הגידין הנ"ל, הנמשכים מהמוח, ואת מוח העצמות. ואח"כ העורקים מלאי דם, הנמשכים מהכבד, אלו מלבישין את העורקים בלתי דם, כנודע מחכמי הניתוח, כי העורקים הדופקים, הם תחת העורקים של הרם. הרי נתבאר, איך הם ג' כלים, זה תוך

קו האמצעי, משא"כ באבא. ולכך אי אפשר לא"א להיות פחות מג' ג', והבן זה.

פרק ד מ"ק

ענין תרין צפרין כבר נתבאר, וכאן מצאתי דיוקים אחרים, כי כמו שיש בקדושה, ב' נקבות לאה ורחל, כנגד ז"א, בין באצילות, בין בבי"ע, כן הוא בקלי', במה שכנגד בי"ע. גם כבר בארנו, כי ב' אנשים מרגלים, הם מוחין דז"א דקליפה דאצילות. וכנגדן היו ב' אנשים מרגלים ששלח יהושע, כי יהושע סיהרא קדישא, מלכות דאצילות, והיא נקרא בהמה, שכן שם ב"ן דההי"ן, גימטריא בהמ"ה. ויש לה דדים למטה, בסוד רדי בהמה, ומשם יונקים ביום, ב' אנשים מרגלים, כלב ופנחס הוא אליהו, פ) כי גם כלב גימטריא אליהו, ואליהו גימטריא ב"ן, להיותו יונקים מדדי בהמה. ולהיותו יונקין ביום, שאין אחיזת דינין, לכן יונקים בחשאי, וזהו חרש לאמר בחשאי.

ובזמן שלמה המלך עליו השלום, נמתקו כל הדינין, ולכן אפילו שתי נשים זונות, היתה להם אז עליה, ואז עלו למעלה באצילות. וזהו אז תבאנה שתי נשים זונות, ואמרו בזה, אז, ולא מקדמת דנא, כי אז נמתקו הדינין דסיהרא קדישא קיימא באשלמותא, ואין פחד מהחיצונים. וכשחטא ח"ו גובר, (צ) ואז אלו השתי נשים שולטות בעולם, וז"ס ונשים משלו בו.

השער התשיעי

שער קליפת נוגה ובו ט' פרקים

פרק א

(ק) מהדורא רביעית למה"ר חיים וויטאל זלה"ה, הנה נתבאר איך כל העולמות בכללן,

הגהות ומראה מקומות

(ק) פרק זה נתבאר בספר בית שער לכונות מן אות נ"ג עד אות ס"ו.

(פ) עיין שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת ויחי.
(צ) ג"א גורם (דפרי').

זה, והם: בחי' עיבור, יניקה, ומוחין. והם כלים לנר"ן, כי היחידה וחייה אין כנגדן כלים, יען אינם פנימיים.

ועליהם סובבת הבשר, וחופפת עליהם, ונקרא בשרא סומקא, והוא סוד החשמ"ל המקיף לכל הכלים. וזהו כעין החשמ"ל מתוך האש, אשא סומקא, והוא סוד בשרא סומקא. ואח"כ העור, והוא עץ הדעת טוב שבאצילות. והנה בשר, הוא שם אלקים, הסובבת, ונקרא כורסייא דשביבין. והוא, כי אלקים במילוי יודי"ן, בגימטריא ש'. וברבוע, גימטריא ר'. וב' כוללים, גימטריא בשר. והעור נתבאר אצלינו, כי הוא ר"ע, ואות ו' שבתוכו, כנוכר בתקונים ס"ט דק"ן, כי הוא עץ הדעת טו"ר. אמנם באצילות הרע נפרד לחוץ, כמ"ש בע"ה.

ואח"ז הם העולמות ביי"ע, והם לבושים אל האצילות, כנודע. והוא באופן זה, כי ברדת המלכות להיותה ראש לשועלים, מתלבשים הגופים העליונים למטה, כי כלי הפנימי של המוח לנשמה, יורד בבריאה, ונעשה שם נשמה, אף שהיא בחי' כלי, מ"מ נעשה שם נשמה, לעולם שתחתיו. אבל בעולם עצמו, לא נעשה לעולם מבחי' כלי, נשמה. כי החיה היחידה, אינם מתלבשין לעולם כנ"ל.

וכלי האמצעי הלב, כלי לרוח, יורד ביצירה, ונעשה שם נשמה. ואז, היצירה מכסה ומלביש לבריאה קצתה, דוגמת הלב, המכסה את המוח באצילות כנ"ל, ודוגמת ז"א לבינה.

וכלי החצון של כבוד, של נפש דאצילות, הוא עצמו נעשה נשמה לעשיה. האמנם ודאי, כי הנשמה שביצירה, היא נשמה בערך היצירה עצמה. אך כפי האמת, אינו רק רוח בערך הכללות ג' עולמות ביי"ע. וכן נשמת העשיה, אינו רק נפש, בערך הכללות, כי הרי באצילות היו ג' כלים לנר"ן.

וצריך שתדע, כי פנימיות וחצוניות הכלים, אע"פ שכל א' יש לו ג' בחינות: עי"מ, על כל זה, כל ג' בחי' של החיצוניות, נקרא גופא.

כל הפנימיות, נקרא מוחים בערכו. כנוכר בתיקונים קכ"א, לכן ברוב הפעמים, אנו קורין אל פנימים, בשם מוחין. ונודע כי המוחין אינו נשמה, רק גוף פנימי.

נמצא, כי המוחין של החיצוניות, נעשה בית קבול אל המוחין הפנימיות, ונקרא בשם אורין דילהון, דוגמת המוחין דקטנות, שנעשו קרומין אל המוחין דגדלות. וזה שכתוב בתיקונים דקכ"א, שמא דס"ג איהו מוחא מלגאו, ג' יודי"ן, דוגמת ג' מוחין, ושמה דמ"ה, איהו מלבר ג' אלפין, ג' אורין דמתלבשין בהון ג' מוחין.

פרק ב

(ר) מרכבת יחזקאל, ונבאר עתה מרכבת יחזקאל, שהיא ביצירה, וממנו תקיש אל השאר. דע, כי הנה נתבאר, שבכל עולמות יש בהם אר"פ ואר"מ, והכלים של כל העולמות, מפסיקין הם באמצע, בין אורות מקיפים ובין אור"פ. והנה האר"פ וכליהם, הם היותר עליונים בפנים, והיותר תחתונים בחוץ. כי הרי עתיק הפנימי, וכלי שלו בפנים מן הכל, ועליו אר"פ וכלי דאר"א. וכן כיוצא עד העשיה, שאר"פ שלה וכלי שלה, הם מלבישים כל העולמות כולם.

ואורות המקיפין, זם להיפך, כי התחתונים יותר פנימים, כי מקיף דעשיה ע"ג כלים דעשיה, ועליו מקיף דיצירה וכו'. ונמצא א"כ, כי כלים דעשיה נקודה אמצעית של כל העשיה, וכל העולמות כולם, באמצע האורות הפנימים והמקיפים, והארץ הונו שלנו, היא נקודה אמצעי של העשיה וכל העולמות.

ואחר שידענו זה, נתחזק לעניינינו, כי הנה הקלי' דעשיה, הם יותר אמצעי של כל העשיה, וכל העולמות בכללם, זולת הארץ הזאת. אמנם בערך האר"פ לבר, נמצאו הקלי' מלבושים להם, ומקיפין להם, וחיצוניות מכולם.

ונתחיל מאצילות. הנה תחלה הם הקלי', והם רוח סערה כו'. ואלו נקרא עור, כי עור הגהות ומראה מקומות

(ר) מכאן עד ד"ה ועיין פרשה ויחי נתבאר בספר בית שער לכונות מן אות ס"ז עד אות ע"ה.

ש) מקדושתיה. כי הג' קליפות אחרים, יש שם סמא"ל ולילית אחרים אמיתים, רעים וחטאים. בכל קליפה מהם, וזה נרמז בזה פרשת בראשית כ"ט, אית ס"ם ואית ס"ם, ולא כלהו שוין.

ובזה יתורצו לך כמה מאמרים, בענין ס"ם ולילית. נמצא כי ס"ם ולילית שפיתו לאדם וחה, הם הג' קלי' החצונים, ששם יש ג"כ ס"ם ולילית אחרים. אך הפיתוי היה ע"י קלי' נוגה זה, כלולה מן ס"ם ולילית אחרים, וזה הנוגה נתערבה באדם וחה, ואז נעשה אדם טו"ר.

ועיין פרשה ויחי רכ"א, ובויקהל ר"ג ע"ש. וז"ש ובהאי נוגה מפתי סטרא אחרא לאתתא לנטלא נהורא כו', כי הנה אדם וחה, הוא המוח שבתוך הקליפה, והקליפות נפרדין ממנו. ואז נתדבקו, כי נגה נדבקה במוח, סוד קליפה דקה על האגוז, הנדבקה לגמרי, אחר היותה יבישה במוח האגוז. אך בהיותה לחה, יכולים להפרידה בנקל, בסוד מפני שיבה תקום, אותיות יבשה, כנזכר פרשה פנחס רכ"ז. וג' קליפות אחרים נדבקים במוח, והרי נעשה המוח והקליפות אגוז א', עה"ד טו"ר, והבן היטב חטא אדם הראשון על מתכונתו.

והנה בתיה הנ"ל, הלבישה את נשמת משה, בצאתו מן התיבה, הארון עליון, הוא היכל לבנת הספיר, וזהו ותפתח ותראהו את הילד.

והנה התיבה, הוא החשמ"ל העליון, הנקרא בשר. וכשנגעה בו בתיה, שהיא נוגה, עץ הדעת טוב ורע, פרח ממנו גוף אחרא חשמ"ל, שהוא התיבה שעשתה לו אמו, חמר בפנים, רמ"ח איברים מבפנים, רמ"ח אברי של המלבוש החוא, והוא שם הוי"ה. וזפת שחורה מבחוץ, הוא שם אדנ"י, כי הרי החשמ"ל יאהרונה"י, כנו' בתקונים ל'. בסוד אידהנויה, זפת מבחוץ, שמתחיל שם אדנ"י על שם הוי"ה. וזה הוי"ה היה במשה, ואז כשנתלבש ג"כ בנוגה, בתיה בת פרעה, אז פרח ממנו גוף

הוא הקליפה, ולכן הוא נקרא קלי'. והנה הם ג' קלי': ענון, ורוח סערה, ואש. נגד ג' ערלות: מילה, ופריעה, ואטופי דמא. ובתוכם הבשר, עטרת הגיד, והוא החשמל. וע"ז החשמל, סובב הנוגה. הקלי' רביעית, קול דממה דקה בחשאי. זו"ס ח"ש מחשמ"ל, ובתוכו מ"ל, שהוא עצמות של החשמ"ל, והוא הבשר. וזה החשמ"ל, הוא חיות אש ממללות, מילוי דאלקים דיודי, גימטריא ש' דבשר. והוא עץ הדעת טוב דאצילות, כנזכר בתקונים ד"ל, לכן הוא שם יאהרונה"י, כי זהו שם החשמל, כנזכר בהרבה מקומות.

אך בבי"ע, עץ הדעת טו"ר, ולא החשמ"ל עצמו, אלא קלי' נגה הסובבת עליו, ומפסקת בין החשמל, ובין הקלי'. וקליפה זו טו"ר בבי"ע, אבל באצילות עצמו, טוב בלא רע. לכן תמצא, החשמ"ל גימטריא מלבוש, והוא הבשר החופף על הג' כלים הנקרא גוף, כי הבשר אינו מכללם. וקלי' זו דנוגה, הוא עור המפסיק בין הג' קלי', ובין החשמל, כי הוא עור זך ודק מאד, שאינו ניכר, והוא ע"ג הבשר. שהעורות הגסים הם ג' קלי' אחרים. וזה נקרא באצילות עץ הדעת טוב, ובבי"ע עץ הדעת טו"ר.

וצריך שתדע, כי לא יש שום בחי' בעולם. שאינה כלולה מעצמות וכלים כנ"ל. נמצא כי עם היות שזה הנוגה הוא קלי' העור, לא מפני זה אינו כלול מגוף ונשמה כו'. והנה זה הנוגה, הוא בתיה בת פרעה, כי פרעה שלח את הערב רב דאתי מקלי' נגה הנקרא לילית, קשת עורף, לבושא דחה אשת אדם. ויש לילית יותר חיצונה, היא אשת סמא"ל. גם בזה הנוגה, יש סמאל ולילית אחרים פנימית, שע"ז אחז"ל, שהיה מלאך מגורש מן השמים, ונקרא להט החרב המתהפכת: לזמנין מלאך, ולזמנין שר. ונקרא לילית, לפי שהנוקבא שולטת בלילה, (השדים שולטין בלילה) נקרא לילית, כנזכר בתקונים דקכ"ד. והנה בתקונים דמ"ד אמרו, סמא"ל דנפיק

הנהרות ומראה מקומות

ש) נ"א דנפיל (כת"י).

הצלם ב"ס, כי מה שנקרא צלם, הוא לפי שכבר ידעת, כי הוא גוף ומלבוש אל הנשמה, בסוד צלם מוחין דקדושה. והבן זה.

כי הנוגה היה ראש זהב טוב, וכן החזה כסף טוב, אבל מהחזה ולמטה, שהוא מקום המלכות שבחזה, נוקבא דרכורא דנוגה, שם הוא טו"ר, בסוד נחושת, כנזכר פרשת תרומה קל"ט.

וזה שאמר שם, כי כשהמלכות רוצה לזון החצונים, שהוא סוד ומלכותו בכל משלה, היא מפרנסת ע"י קלי' נוגה. וז"ש (ת) דאצטבע בהאי גוון, למיזן לון.

ואז בהזדווג דוכרא דנוגה עם נוקבא, יוצאין משם נפשות גרים, בסוד זאת הנפש אשר עשו בחרן, והבן זה. וזהו ועורות תחשים, כי תחש דנחושת, הוא ח"ש, קול דממה דקה, נוגה. ות' מלכות שבה, וזה גרמו פרשת תרומה קל"ט, ופקודי ר"ס. וע"ש היטב, כי נ' דנחושת הוא המוח, מלכות שנפלה תוך הקלי', נ' כפופה, נ' דאשרי. וח"ש היא קלי' נוגה, זכר. ות' היא נוקבא.

ואלו הספירות, נקראים הרי נחושת, ושרשם זו"ן דקלי' נוגה, בהיכל לבנת הספיר, שהוא יסוד כנודע. ומשם יונקת החשמ"ל, כי מ"ל א) הוא לבנת הספיר, יסוד. כי חשמ"ל הוא גוף ההיכל עצמו, ובתוך ההיכל יש נפש, שהיא החיה, ויש הרוח, שהוא סוד הרוח, ויש שם יאהדונה"י, שהוא כלי הפנימי, דיסוד ז"א דאצילות, כמו שידעת, והוא נעשה נשמה ביסוד דו"א דבריאה, והוא משפיע בהיכל ל"ה שהוא יסוד דנוקבא, תוך שם שד"י, נשמת יסוד דבריאה דנוקבא, ומשם נשפע לרוח ונפש שבהיכל זה, מבי' שמות הנ"ל, הכלולין יחד: יאהדונה"י, כנודע כי הוי"ה רוח, ואדניי נפש.

ול להיות שם זה בחי' נשמה, לזה אמר בפ' פקודי דר"ס, כי שם זה סליק באיירא כי כבר ידעת כי הוא אלהות, והרוח אינו רק נברא, לכן סליק באיירא. ואולי איירא זה, הוא רוח, וזה סליק עליה.

הראשון דחשמ"ל, ובסנה חזר ותיקן החשמ"ל דבתיה לגמרי, והכל נעשה טוב.

וזה סוד הצרעת, ואח"כ שבה כבשרו, ר"ל בבחי' גוף הראשון דחשמ"ל, הנקרא בשר כנ"ל, כי העור חזר בשר, כי מן שד נתהפך למלאך. וזה סוד המטה, שנעשה נחש, וחזר להיות מטה, ואז נתלבש בגוף הראשון דחשמ"ל, כנזכר בתקונים דמ"ב. וזה סוד של נעליך, רצה לומר הרע שבנעל, ואז נעשה כולו טוב. אך לא הסיר הכל טו"ר, כי לא הסיר כל לבוש זה, אך הטוב שבו נזדכך כולו, ונתחבר עם החשמ"ל הפנימי, וחזר הכל בחי' חשמ"ל, ואינו נקרא נגה.

אמנם נודע, כי כל עבירה הנעשית למטה, גורמת כנגדו למעלה. וצריך להבין מה גורם למעלה. והענין בקיצור, כי כאשר ז"א מתאדה לנוקבא, כמ"ש שאג ישאג על נוהו, ולא מצאה למעלה בעולם אצילות, כי הלכה בגלות למטה בבריאה, אז אותו נשמה יוצאת מתאות הזכר בלי ציור נקבה, ותיכף אז מזדמנת שפחה בישא, בסוד ושפחה כי תירש גברתה, לוקחת אותה הנשמה. והבן היטב ותראה, חומר העבירה מה גורם למעלה.

פרק ג

ודע, כי עץ הרצת טו"ר בכללותו, הוא המוח עם הקליפת אגוז כולם, אך עיקרו אינו אלא קלי' נוגה לבדה, כי היא טו"ר. וזה סוד בתקונים ס"ו. וזה הנוגה, נקרא ג"כ להט החרב המתהפכת, כנזכר בתקונים ס"ה. וכבר ידעת, כי הקלי' זו, כולל כל הי"ס, ויש קלי' נוגה נגד בינה, ושם הוא טוב ולא רע, שהטוב הוא גובר, ומהפכו מדינא לרחמי, לצדיקים, בעולם הבא, היא בינה. ונוגה שכנגד מלכות, הוא רובו רע, ותמן מתהפכת מרחמי לדינא. וזה גרמו פרשת וארא דו"ך בתוספתא ע"ש. והנה תראה, כי זהו הצלם דנבוכדנצר, כנזכר בתקונים דס"ו, כי הרי זה הנוגה דמות

הגהות ומראה מקומות

(ת) וזר הרומה אות רל"ו. (א) ג"א ח"ש מ"ל (דפו"י).

ונוקבא, ומשם נפלו, כי גבר בהם יצה"ר, ונעשו שדים.

אך בני אלקים המתיצבים על ה', שהיא קליפת נוגה מצד הטוב, שהוא ג' ראשונות שבה, כי בינה נקרא אלקים, ואלו בניה. כי בני אלקים, הם: ב' מוחין דחכמה דנוגה. תרין צפירין: ב' מוחין דבינה דנגה.

והם העורות של אדם קדמאה וליילית, ז"א ונוקבא דנוגה, ואלו נקראים עורות אילים מאדמים.

ובני אלקים הם בארץ, נוקבא דנוגה, כנזכר באדרא קמ"ג. וכל הטפות של נגעי בני אדם, שם הולכין בקליפות נוגה, נוקבא דנגה, ונעשית טוב ורע, והבן זה.

ועל זה נאמר, אף אני אלך עמכם בחמת קרי, כי חמה נוקבא דנגה. וזכור זה, כי בכל קליפה מד' עולמות, יש: עון, ומשחית, אף וחמה. שהם: חכמה, ובינה, וז"א, ונוקבא דנגה. ואינם שוין, על דרך הנ"ל בס"ם וליילית. ובכ"מ שנמצא קרי, הוא בנגה. וזכור זה. עיין פרשת תרומה דק"ל.

והטוב של זה הנגה, הוא י"א סמני הקטורת. והחלבנה, נוקבא דז"א דנגה, לכן ריחה רע, ממה שנדבק בו רע שלה. והעשן של הקרבנות, נזון מהם קליפת נוגה, כי משם נפש הבהמית שבאדם, ושבהמות טהורות.

(ה) ודע, כי באדם הראשון, הובררו כל הברורין של כל העולמות, וכל הנשמות, בבחי' אחור באחור. והיו חסרים בחי' פב"פ, והובררו כל הבהמות, וזלת בהמות בהררי אלף, הדרומם והצומח לא נגמרו להתברר, לכן היו אוכלים, לבררם. וכאשר חטאו, חזרו הנשמות והבהמות לעמקי הקליפות, ועתה עולין הנשמות בסוד מ"ג. והבהמות הטהורות לבר מתבררין על ידי אכילתינו, וכן דומם וצומח. ולעתיד יתבררו הבהמות בהררי אלף, וגם הטמאים. עיין פ' פנחס דף ר"מ.

ובזה תדע נפש הבהמית שבאדם מה הוא.

גם אפשר, כי אירא הוא בינה, בסוד מה שאמר בס"י, שניה רוח מרוח. (ב) ובסוד שארז"ל שתי רוחות מספרות זה עם זה (ג) ושם הנדרים פורחים באויר. ונשמה אשר ממנה נקרא סליק באוירא.

וכאשר רוח של היכל הזה, נכלל לב', זכר ונקבה, שביסוד עצמו, ומשפיע לחוץ, משם יונק נוגה זו"ג, ואז הנקבות נקרא אדני נחשת. ושני רוחות הזכרים, נקרא הרי נחשת. וכל האדנים וכל יתרות למשכן סביב נחשת, הם קליפת נגה, בהיותה נמתקת, שהיא הנ' דנחשת כנ"ל, עם חש"ת, הרי נחשת. וזהו נרמו בפרשת פקודי רכ"ט. וידעת, כי נחשת בת"ת, ועץ הדעת שהיא נוקבא דנגה בפרטות, יוצאה מן החזה דת"ת דנגה, הנקרא נחשת. כי כסף וזהב: ב' דרועין. ות"ת, נקרא נחשת. וזהו שאמר בפרשה תרומה קמ"ז, ויעש משה נחש נחשת, כי לפעמים ממית, בסוד הרע, ולפעמים מחיה, בסוד הטוב. והיא קוף בפני אדם. והבן זה. זז"ס ההיא נחשא דכריך על ההוא תיבותא דקע"ג. (ד)

וז"ס קין והבל, שנעשו חד גופא, באדרא קמ"ג, כי גופא קדישא הם הכלים, והחשמ"ל מקיף עליהם, וזה נוגה החופף עליהם. ומהבל טו"ר זכר, יוצאין השדים התלויין באוירא, שמטיבין לבני אדם, כנזכר פרשת פקודי דף רס"ח. כי הרע אשר שם, הוא טוב ומתוק, כי הם זכרים. הרי עץ הדעת טוב ורע. הוא הנוקבא דנוגה, שהיא ממראה מתניו ולמטה, ושם הוא קין, גבורה, נוקבא. ואותן השדים אשר שם, הם מצד הרע, הם רעים ומזיקין. ומצד נוקבא דנגה, עזא ועזאל, מלאכים מצד הטוב, ושדים, מצד רע, והם יונקים מב' עקביים דלאה הנקבה, כנודע.

וזהו הנפילים אשר היו בארץ, הארץ: הנוקבא דנוגה. ואלו נקרא עזים, משם יצאו עזא ועזאל, ושניהם מלשון עזים. והם ז"א

הנהרות ומראה מקומות

(ה) מכאן עד ד"ה ושם הז"א נתבאר בספר בית שער לכונות מן אות פ"ג עד אות צ"ב.

(ב) ספר יצירה משנה י'. (ג) ברכות י"ח: (ד) זהר תרומה אות תתע"א.

סיום המלכות, הם ק"ך צרופי אלקים, כמבואר אצלינו, שהם כלים החצונים, אשר שם. וחוצ מהם, החשמל. וחוצ מהם, הוא אלקים דנוגה. ושם מתחילין אלקים אחרים. וז"ס רפ"ח ניצוצין, אשר נשארו להתברר בקליפות נוגה, ומשם הממזר, כי הוא גימטריא רפ"ח ע"ה. ושם נקרא כורסיא דשביבין באדרא, וע"ש בביאורינו.

וקליפת נגה שכנגד האצילות, הוא אלקים קרושים, כרסיא דשביבין. ומז"א דבריאה ולמטה, הם טו"ר. וז"ס פרה אדומה, והבן היטב מאד, כי בזה לא יכול משה ושלמה לעמוד על ביאוריה, איך זה הטו"ר ביחד. ועיין תקון ד', ומטהרת הטמא, ומטמא הטהור, בבחי' טו"ר. והיא פרה, כי היא בנוקבא דנוגה. בסוד מנצפ"ד, ה' רמים טהורים, וה' רמים טמאים. גימ' פרה. ועיין בפרשה פקודי דל"ו.

ושם הז"א דנוגה, נקרא עגל שעשה אהרן, והיא פרה, וכשנשרפת, נטהרת ומתבררת ונעשית אפר, ועפר שריפת החטאת, שעליו נאמר הכל היה מן העפר כנ"ל. לכן היה מחוץ למחנה, כי שם מקומו, חוץ להיכל, שהוא חשמ"ל. וכל כוונת משה ושלמה היה, זה להביא הזכר ערב רב, וזה להביא האנשים הגויות, הכל לתקנם, ולא יכלו לעמוד עליה ולתקנם, עד שיבא משיה, ואז יושלם זה הצלם להתברר הטוב שבו, והרע, יוקדין ליה בנורא, כנזכר תקון ס"ו דף קי"ב, ע"ש פסילי אלהיהם תשרפון באש. בסוד פסל לך: פסולת הטוב, שהוא נוגה, שיש בו אוכל ופסולת, כי משם נחצבו לוחות שניות, מעץ הדעת טו"ר, כנזכר תיקון ס"ו.

הוא יצר טיב ויצר הרע שבאדם. ונשמתי של הגוים, הם מג' קליפות: רוח, וענן, ואש. שכולם רע. וכן הבהמות, וחיות, ועופות טמאים, אך נפש הבהמית דישראל, ונפש הבהמית דבהמות וחיות ועופות הטהורים, כולם מנוגה. לכן יש חלב מהחזה ולמטה של הבהמות כולם, חלב טמא וחלב טהור, טוב ורע, נגד נוקבא דנוגה הנ"ל, וכמ"ש בע"ה, ובתקון מ"ג. והנה אלו הם שיורי המלכים שמתו שלא נתבררו עדיין, ונקרא י"א סמני הקטורת.

וזה סוד מזבח אדמה, בסוד מלכי ארץ אדום, כנזכר פרשת תרומה. וז"ס הכל היה מן העפר. וז"ס אדמת עפר, כנזכר פרשת משפטים. (ו)

ודע, כי הרע הגמור שנתברר, שאין בו טוב כלל, הן ג' קליפות החצונים. אבל קליפה ד' לא נתברר לגמרי, ולכן נשארה בבחי' לבוש ועור, ומתבררת מעט מעט, ונעשית גוף גמור, כי הם כלים שבורים, וחוזרים להחיות.

והטוב נתברר, ונעשו עולמות אבי"ע, אלא שיש בחי', זה טוב מזה, וזה טוב מזה. מעתיק ראצילות, עד תשלום דעשיה.

ונוגה שבכל העולמות, הוא מה שלא נתברר עדיין, וזהו טיקלא דעשיקא נשמתי, כנזכר משפטים צ"ה ע"ב. (א) כי כשנוגה מדבקת בלבנת הספיר יסוד, והוא ערלה שעל המילה, ואז עושקת הנשמות. וכשמסתלקת, אינה עושקת. לכן הזווג בליל שבת, שאין שם דביקת נוגה, ומה שנדבק, חזר להיות תוספת שבת, טוב גמור. משא"כ בחול, כנזכר פרשת ויקהל.

וז"ס פרשת משפטים דצ"ו ע"ב, אלקים הוא סוד הנוגה הנ"ל, כי מז"א של בריאה, עד

הגהה

כנ"ל. לכן אמר כאן, מעתיק עד חשמל דעשיה. ולקמן אמר, כי נגה ראצילות כולו דין חזק, לכן שייך בה תיקון ובירור ע"כ.

(א) צמח, אע"פ שלעיל אמרתי קליפת נוגה ראצילות כולו טוב, עכ"ז צריך בירור אותו טוב בעצמו. שהרי גם במלכות דעתיק, היתה שבירה, וגם הוא בירר לחלקו חלקים

הנהגות ומראה מקומות

(ו) אות רי"ד ועיין שם בפירוש הסלם.

פרק ד

שבנגה, הוא א"ק, בעל לילית. כשנתערב ברע, שהם ג' קליפות חצונים, נעשו רע, ומיתו, בסוד מיתת המלכים. והכלים אשר משורם, נגה זה, ולכן נקרא אילנא דמותא, כנזכר בתקונים ס'.

(ח) ועתה יתבאר ענין האדם, כי יש לו עצמות וכלים, העצמות הם גר"ן, וכלים הם לבושים, שיש לגר"ן, כנזכר פרשת ויחי דרכ"ד. והנה תחלה, היו אלו הכלים הנקרא גוף, ונקרא לבושים דארה"ר, כתנות אור, והיו מן החשמ"ל, שהיא כתונת א' דק, על לבוש גוף עליון, שהם הג' כלים. ומהחשמ"ל דבריאה, לבוש הנשמה. ומהחשמ"ל דיצירה, לבוש רוח. ומהחשמ"ל דעשיה, לבוש הנפש.

והנה זה החשמ"ל, הוא צפרנים העליונים, ולא נשאר ממנו רק ראשי האצבעות, שמשם יונקת קליפת נוגה, כנזכר בזוהר ויקהל דר"ח. ונקרא כתנות אור, ונקרא מאורי האש, המברילין בין קודש: מוחא. ובין החול: קליפת נוגה, דשליט ביומא דחול, כנז' בתקונים ל"ו. וזהו כענין ט) החשמל מתוך האש, כי מאש עלאה, מאיר החשמל, ונקרא מאורי האש. לכן עושין הברלה במ"ש בצפרנים. (א)

וכשחטא אדם נסתלקו הנשמה והרוח, כיון שהפסידו לבושיהן, כי אותן הלבושין דחשמ"ל, שהם שע"ח נהורין, כמנין חשמ"ל, לקחתם קליפת נוגה, הנקרא ערלה, כמ"ש פרשת ויקהל דר"ג ע"ב, בהאי נגה מפתי לאתתא לנטלא

והנה האש המתלקחת, שהיא הקליפה הג', כשמחברת עם נוגה, שהיא רביעית, אז נעשית רע. וכשמסתלקת מן נגה, אז נגה מתחברת עם החשמ"ל, ונעשית טוב. כנזכר פרשת ויקהל רט"ו. (א) ודע כי כל הג' ז) כשפים המכחישין פמליא של מעלה הם שם, יען כי הטוב שבתוכם, משפיע בחיצוניות, שהוא הרע ששם, ועושה נפלאות, והבן זה. לכן מחויבים סנהדרין לידע כשפים, כנזכר בתקונים ס"ה וס"ו. וז"ס שם המפורש שבפה הצלם דנ"ג, בסוד ומלכותו בכל משלה. כי כשהשביע שיקשור הטוב עם הרע, השפיע בו חיות, ואז היה אומר אנכי ה' אלהיך, בכישוף גמור שבתוכו, כנזכר בתקונים ס"ו. ולפעמים בהיפך, שמשביעים את הקליפות, בהויות דתמן, כנזכר בתקונים דל"ו. ואלו הם סוד המדורין, בפרשת בראשית ד"מ, דל"ו ע"ב בתקונים.

נמצא, כי ראשי המלאכים טובים, וסופם רע מהחזה ולמטה ע"ש והוא נוגה דעולם היצירה, ולכן כיון שהנפש מתלבשת בזו הנוגה, כמ"ש בע"ה, לכן אסור לאכול קודם התפלה, והאוכל כאלו מעונן ומנחש, כנז' בויקהל דף רט"ו. ואותיות עונן, הם: עון נ', דוגמת נחשת: תחש נ', שהוא נ' כפופה, וכנ"ל.

וז"ס א"ק, בעלה דלילית, דאכל ואתפתי ומית, כנזכר פרשת תרומה קמ"ד. והטוב

הגהה

(א) צמח נלע"ד כשמחברת עם הנגה נעשית הטוב דנוגה רע וכשמחברת נוגה עם חשמ"ל נעשית הרע טוב שאל"כ למה לא נשאר

השמש

(א) להאיר הצפרנים הנזכר, כדי שלא תתדבק בו קליפה נגה. אמר שלום, בפרט בנר של שעה: ש"ע ו"ה. להאיר בחשמל הנזכר, משע"ח נהורין עילאין, כמספר חשמ"ל. ושם החשמ"ל הוא הוי"ה ארנ"י שהם ו"ה הרי שעות. ולכן טוב להזהר בזה.

הנהרות ומראה מקומות

(ז) ג"א ל"ג הג' (דפריי). שער לכונות מן אות צ"ב עד אות ק"ב. (ט) ג"א (ח) מכאן עד סוף הפרק נתבאר בספר בית כעין (דפריי).

המלבושים, ונתערבו עם רע של זו הקלי. נמצא שהמלבוש של כל האנשים הנקרא גופא דילהון, הוא טו"ר, וצריך לבררם שנית ע"י המצות, כמ"ש בע"ה.

פרק ה

(ל) אמנם הגוף ממש של החומר של האדם, הוא בחי' אחרת, ושל נעלך דמשה, הוא מקליפת נוגה, נאמר על הרע שבה, כי לילית אשר שם, נקרא שפחה בישא, טחול אוכמא, מצד הרע שבה, אך כשר וטהור הוא לאוכלו, כנודע, כי מסירים הדם והחלב שהוא הרע שבה, והשאר נאכל. וזהו הלילית, שהיתה רוצה להזדווג לאדה"ר, בבחי' לבוש לנפשו.

אך הגוף העכור, הוא העה"ז, הכולל כל העולמות, והוא פסולת הכל, וחומר הכל, ולכן תראה, כי הרקיעים, הנפש שלהם, הם המלאכים רטוב ורע בקליפת נוגה. כמ"ש בתקונים ס"ו, הם עצמם חומרים, וגוף של אדם, יש לו חומר זה, ובפנים מזה, יש לו ב' גופים אחרים: א' הוא הגוף הזך והטהור, מהחשמל כנ"ל, שבו זכה משה בסנה כנ"ל. הב' הוא מקלי' נוגה, והוא כלול מיצ"ט ומיצה"ר, מלאך ושד, ונקרא נפש הבהמית טו"ר.

והנה זה הגוף האמיתי, שהוא מקלי' נוגה, שהוא לבוש אל הנר"ן, אשר נקרא כתנות עור, להיותו כלול מטוב ורע, אחר שנתערב ע"י חטא אדה"ר. צריך לבררו, והוא נעשה ע"י התורה והמצוה, וזהו כל הפעולה שעושין ישראל עד ביאת המשיח.

ושם הוא סוד נפילת אפים, מקום רגליה יורדת מות כנ"ל, ממראה מתניו ולמעלה הוא טוב, בתקונים ד"ק, וממראה מתניו ולמטה, הוא רע כנ"ל. והרע שבו, נקרא מות, אילנא דמותא, כנזכר בתקונים ק"א, ושם הוא נפילת אפים, לברר משם הברורין.

והנה, לא נתן הקב"ה תורה ומצות לישראל,

נהורא. והוא נהורא של זה החשמ"ל. כי מן המוח אינו יונק הוא, רק מהחשמ"ל, וזכור זה הכלל, נמצא כי לקח המלבושים שלו. ואפשר כי מן אלו המלבושים של חשמ"ל, הוא אדם קדמא דאתפתי גו משכנא, כנזכר פ' תרומה קמ"ד ע"ב, ובזהר ש"ה בפסוק שחורה אני כו'. ובפרשת ויקהל ר"ח.

והנה אז פרחו נשמה ורוח של אדה"ר, הנקרא זיהרא עלאה, שהם נשמה ורוח דאצילות ונשאר בו נפש. ואע"פ שגם לבוש הנפש דאצילות לקחו החצונים, חזר הש"י, לעשות להם מלבוש מחשמל דעשיה, ולא מכללותה, רק מג"ע דעשיה, מחשמל הסובב אותו.

ואח"כ עשה לו ג"כ מלבוש אחר, מקליפות נוגה, והם כתנות עור. וכנגד הלבוש דכתנות עור, ג"ע הארץ, היה כתוב בספרו של ר"מ כתנות אור.

וזהו קליפת נגה, הוא משכא דחויא, כי הרי היא הקליפה חצונה שבכולם, בערך הנחש (י) הדבוקה עם הקדושה. וקליפת רוח סערה היא חיות פנימי דנחש. והעולם הזה, נתון בתוכו של הנחש, ולכן מתחיל מתא לעילא, רוח סערה וכו'. והבן זה, איך מעילא לתתא נגה היא יותר עליונה, ופנימית שבכולם, וקרובה אל הקדושה, ונקרא משכא דחויא, בתקונים ל"ו.

והנה זה באמיתות חטא אדה"ר בעץ הדעת טו"ר, כי המלבישים שלו שהם מן החשמ"ל, לקחם הקלי' (כ) נוגה, ע"י קלי' נוגה, ואז נתלבש בקליפת נוגה. שהוא טו"ר, משכא דחויא.

נמצא א"כ, כי אחר חטא של אדה"ר, נאברו כל המלבושים שלו, שבו כוללים כל המלבושים של כל בני אדם דישראל ושבעולם, ונכנסו בקלי' נוגה, ואחר שהיו מבוררים, חזרו להתערב טוב ברע, ואז נמצא כי קלי' נגה, היא האדם ששלט באדם לרע לו, כנזכר בסבא דמשפטים, ונכנסו בה כל

הנהגות ומראה מקומות

(ל) מכאן עד ד"ה והנה בקליפת נגה נתבאר בספר בית שער לכונות מן אות ק"ב עד אות ק"ט.

(י) נ"א הנפש הדבוקה עם הקדושה וקליפת רוח סערה הוא בחי' (דפו"י) (כ) ג"א בגווה (דפו"י).

ואינו רואה, כי הטוב שבו, אינו מתגלה, ואין העין של הנפש משיג, שאינו מתלבש בו הנפש במלבוש ההוא, (א) עד שיסיר אותו מוס. ויש לאוין של דם, שהם למעלה ממתניו, ובכל הגוף, ויש של חלב, והם מכנגד מתניו ולמטה. אך כולם הם בנוקבא, הסובבת גבר, שס"ה ל"ת. לכן לפי ניצוץ נשמת האדם, כך מוכרח לקיים המצות של החלק ההוא, כי מי שהוא מבחינת מתנים ולמעלה, אין לו מצות ניקור החלב, כי אינו צריך לו, אך אם יאכלהו, ודאי שיפגום בו, אך לא יתגלגל מתחלה ע"ז, ולכן הראשונים, שהיו יודעין תליית ניצוץ שלהם, היו מתדבקים לקצת מצות, יותר מאחרים, והמשכיל יבין. (ב)

וכע"ז, בכונת המצות והתורה, כי יש שנשמתו מן בריאה, וע"י עסק התורה בתלמוד, מתברר בהם הרוח שלו. ויש במשנה, שהוא היצירה, והוא ג"כ ברוח שלו, אך הוא רוח שברוח. ובתלמוד, רוח שבבריאה, שהיא נשמה. ולכן תראה, כי אם הכבד הוא סמא"ל, איך אנו אוכלין אותו, אך הענין, כי הרע שנתערב עם הטוב, אינו כי אם בכלי הנפש של הנוגה, ולא בכלי של ר"נ דנוגה, והבן היטב מאד. (ג) והנה הכבד של כלי הנפש דסמא"ל דנוגה, ובהסיר הרע ממנו ע"י מליחה יותר, ונשאר הטוב שבו. וכן בשאר האברים הנז' פרשת פנחס, באצטומכא, ובקיבה, ובמרה, ובטחול וכר. הכל בזה הנגה טו"ר.

אך ממתנים ולמעלה, לא יש רק הדם, המתפשט בכלי, והוא הרע, נפש הבהמית, כי הדם הוא הנפש. נמצא, כי כיון שבנגה הוא

אלא לברר ולצרף ולהסיר הסיגים מהכסף, שהם לבוש הנשמה. וע"י כונת האדם בתורה ובמצות, נגמר לבוש נשמה, כנוצר פרשת ויחי רכ"ז. וע"י התורה, מזדכך נוגה היצירה, לבוש הרוח. וע"י מצות מעשיות, מזדכך נוגה דעשיה, ונעשה לבוש הנפש.

ונמצא, כי אלו הלושים הנוכח פרשת ויחי, אין פי' שנעשה מחדש, ע"י תורה ומצות, אמנם מתבררים מהרע, שנתערבו ע"י חטא אדה"ר, ונעשים חדשים ממש, והבן. והנה כפי מה שחסר לאדם להשלימו, כך ימים קצבו לו. וז"ש פרשת ויחי דרכ"ד. כי מן יומין רב"נ ממש, נעשה לו לבושים, והבן זה.

והנה בקליפות נוגה יש רמ"ח איברים, ושס"ה גידין טובים. ובכולם נתערב הרע, אך אינן שוין, כי הנה כל התרי"ג מצות כלולין ב"ס. ורמ"ח מ"ע הם נגד זכור, ואז בעשותן, נתקן הזכר דנוגה, כי שם אין חלב טמא כלל, אמנם הוא שקוע בקלי' שם, וע"י המצות, בכל מצוה ומצוה, מוציא משם אבר אחד. וע"י שס"ה לאוין, שהם שמור, כנגד הנוקבא כנ"ל, ששם טו"ר ממראה מתניו ולמטה, יש שם חלב טהור וחלב טמא, וכל העובר על השס"ה לאוין, מערב הרע בטוב בחלק נפשו, הבאה מהנוקבא דנוגה, כמ"ש בתקונים מ"ז. וזש"ה האשה אשר נתת עמדי.

ואלו השס"ה גידין, הם שס"ה עורקים, מן הכבד, ששם מדור הנפש, נוקבא, והם משתרגין בכל האיברים, והדם נתפשט בהם. ואם יעבור אדם על לאו א', אם הוא עורק העין, מסתמה

הגהה

(א) צמח, בתיקונים, כל אשר בו מוס

זהיר טפי.

(ג) צמח, הרוח שבארם מתחלק לרמ"ח

איברים. וז"ס יוצר רוח האדם בקרבנו. ס"ת רמ"ח, בקרבנו של אדם, ברמ"ח איברים שלו, ואמר יוצר בלשון יצירה שהיא בחי' רוח.

לא יקרב, הכוונה הוא, כל אבר הגוף אשר בו מוס, לא יקרב בו אבר הנפש, דהיינו עין הנפש בעין הגוף. וכן שאר האברים. וזהו עין לא ראתה אלהים וזלתך, ר"ל עין לא ראתה, עין הגוף, זולת בהיות בו רוח אלהים.

הנהות ומראה מקומות

(ס) שבת ק"ה:

דיליה, כי החשמ"ל הוא עליון דאילנא דגנתא. אך הפרי הוא בפנים מזה הלבוש).

והנה כל ההיכלות דבי"ע, (ד) הם סוד חשמ"ל. והנה נתבאר שבכ"א וא' מהן, יש ג' כלים: פנימים בבריאה. אמצעים ביצירה. חיצונים בעשיה. והנה הרוחין הנזכר בהיכלות דפקודי, הם רוחין. וחיות דכל היכל, הם הנפש. ואח"כ הג' כלים, הנזכר אצלינו. הלבוש שלהם הוא חשמ"ל, ועליו הנגה. ועליו ג' קליפות. והנה הרקיעים דעשיה, הם קלי' נגה דעשיה, והם יריעות עיזים, כי כל הבהמות, וחיות, ועופות, ודגים, ואילנות, ועשבים, ואבנים כו', כולם טו"ר מקלי' נגה. אך הטמאים שבב"ח והאסורים לאכילה בעשבים ובעצים, כגון: ערלה, וכלאי הכרם, הם בג' קלי' הערלה.

ומ"ש בתקונים ל"ו, כי הבריאה יכול לאתערבא עמיה קליפה וכו', פי' בי"ע, יכול לאתערבא ביה קלי', והוא קליפת נגה שבכולם ואינם שוין, כי בבריאה דובו טוב, וביצירה בינוני, ובעשיה רובו רע.

וזהו ענין אסתר, שהיתה מנחת שידה במקומה, ומזדוגת עם אחשוורוש, כמ"ש פרשת תצא דף רע"ו, ובתקונים ד"ן. והוא קלי' נגה שלה, מבחי' הרע, הנקרא שר, והיתה יודעת היא ומרדכי, להשביע השד היצה"ר שלה, ע"י שם המפורש, כנזכר שם, שיתלבש בדמות גוף, וילך אל אחשוורוש. ומשם נולד דריוש בן אסתר, מצד השידה ההיא שלה. והרי הוא בן אסתר ממש, לכן היה חציו טוב וחציו רע (א) לכן היה גוי, וגם צוה שיבנה בהמ"ק, כי הוא נתן רשות תחלה קודם שמלך כורש.

והנה הנגע הוא דכורא דנוגה, הפך ענג דקדושה היא. ורעה היא נוק' לילית, ויש להם יכולת להזדווג עם אנשים, יען הם לבוש

טו"ר, אם יתגבר הרע, יתבטל הטוב שבו, ונעשה קליפה גמורה. לכן שמור על מל"ת, כי הם חלב טמא, והם קלי'. וכל אדם האוכל חלב, נתגבר עליו הרע, ויתבטל הטוב, ויחזור כל לבוש דנגה, רע, ויתדבקו בג' קלי' הרעות. נמצא כי בשמור שס"ה ל"ת, גורם שלא יתדבק בו הרע יותר. וזהו ענין סור מרע, והבן זה, כי בזה נשאר על עמדו כמו שהיה. ואח"כ ועשה טוב, כי ע"י הרמ"ח מ"ע, הרע שבנוגה מתהפך לטוב ממש, שמתדבק במוח.

פרק ו

והנה מצות המילה, הוא בסוד הלבוש קדוש דנגה, להפריד משם ג' קליפין אחרנין, שביסוד דקליפה הרע, והם: מילה, ופריעה, ואטופי דדמא. וענין נדה, בסוד נוקבא שבנוגה, לכן יש שם ה' דמים טמאים, וה' דמים טהורים. וכעד"ז שאר המצות, כולם שם הם. ח"ש בתקונים א) לרשיעייא אינון קשורין לכל מקטרגא דילהון. אך החסידים, שאין הרע דקליפת נוגה לבוש שלהם, אין צריך להם המצות לצורך זה, רק מתקשר ממש בגוף העולמות, ולא במלבושים שבנוגה כנ"ל.

ועד"ז כל המצות נחלקים, בזה הלבוש דנגה. וכן מצות הטרפה, היא הרע שברפ"ח ניצוצין דקליפת נגה, שנטרפה מן הכלב הרע שבקליפה, שהוא סוד ב"ן מלכות ב) של הקלי' הרע. וכשחוזרת למוטב נתקנה בב"ן מ"ן ג) דקרושה. וזה הטרפה, הוא מלבוש העליון דחשמ"ל, הנקרא בשר שנטרפה מאה"ר, וזהו ובשר בשדה טרפה. (והנה נתבאר, ענין הנגה וחשמ"ל, כי זה לבוש דגופא, ועליו וטרפין

הגהה

(א) צמח, עם האמור באסתר כאן תבין מ"ש ביוסף ותנח בגדו אצלה, היינו בחינת הלבוש. וינס חוצה היינו פנימית.

הנהרות ומראה מקומות

ג) ג"א מלכות (דפו"י).
ד) עיין לעיל פ"ג.

א) תקון י' אות מ"ב.
ב) ג"א מ"ן (דפו"י).

היכל אבי"ע שער קליפת נוגה

שפט

בסוד ה) הקיטע יוצא בקב שלו. (ג) וע"ש בתקונים ס"ט, כי כולם חגרינ בעלי קבין, ע"ש היטב. וז"ס הנחש שנתקצצו רגליו, על גחונך תלך, לכן מתהפך הפוכין, בסוד להט החרב המתהפכת, גוף טרוף, בסוד ההפוך כושי עורו זמנר חברבורותיו. והם גוונים צרעת הלבנים שבעורו, כנודע כי הוא כושי אוכם, והוא עור משכא דחויא, הוא נמר וממור, רפ"ח ניצוצין. ומ"ש אשכחנא ברזי טמירין דמתניתין, דטורין רמאין עמיקין, ר"ל, כי היה להם ברייתות, העוסקים בענין הקליפות, הנקרא הרים וגבעות, בסוד רוח חזק מפרק ארים ומשבר סלעים, זכרים ונקבות, דתמן יתיב הנחש, בסוד דרך נחש עלי צור וכו', כנזכר בתקונים, ובכת"י בהקדמת תקונים, ואמר, כי מצא באותה מתניתא, שמדברת בענין טורין רמאין חזקים עמוקים, והם הקליפה, שם מצא דרוש זה. והוא, כי גו סוספיתא, ר"ל פסולת. תיך הזהב, הנקרא סוספיתא דדהבא, פסולת הגבורות שבצפון, משם תפתח הרעה, ושם בקלי, יש חד אוכם בלא רגלין, הוא קלי נגה.

כמה גלגלין סחרין ליה, הם רקיעים דעשיה, טו"ר, כנזכר בתיקונים דק"ו, כולהו מליין עיינין כגומרינ דנורא, הם מלאכים, נפשות הכוכבים והגלגלים הנ"ל, ולהיותן רקיעין, הם עורות אלים מאדמים, כנזכר פרשת תרומה קמ"ז.

ובתקונים רקל"ב ע"ב, אית נפשא דמרכיבין ליה בכלבא, כי כלב בקלי נוגה הרע, נעשה לבוש ומרכבה אל נפש דעשיה, שהוא משם ב"ן קדוש. וכנגדו בכלב ב"ן טמא דנוגה דעשיה.

הגהה

(ב) צמח, נלע"ד, כי עגל גי' ק"ב חרובין. והם ק"ב אותיות, שיש בד' אחוריים, כנודע. ומסכה, כמנין אחוריים דאדנ"י. והם סוד זכר ונקבה.

הנפשות שלהם. ונ"ל כי אשמדאי שד יהודי, הוא קלי' נוגה. ונוקבא דיליה, היא לילית זעירתא כנודע. אך שדים אחרנין, הם משאר ג' קלי'.

והנה נגה סוד עור הנ"ל, משכא דחויא, הוא רע וטוב. הרי בעור, רע וטוב. לכן כל בחי' בעלי קריין, נקרא רע, בסוד ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה', כנודע. והנה כשהיצר הרע גובר, אז בלילה מוליך עמו הנפש, ואת היצה"ט, לקליפת נוגה, ורואה חלום, תבן וקש, שהם קליפה נגה.

וכשעוסק בתורה, נאמר בו בשכבך תשמור עליך, ומתגבר היצה"ט, שהוא מלאך, ומוליכו אצל המלאכים טובים דעשיה. וז"ס, כאן ע"י מלאך, כאן ע"י שד. וז"ס ושבע ילין בל יפקד רע: שבע ילין מד"ת, אינו נפקד בחלומו, ע"י הרע של נגה הנקרא רע, בסוד בעלי קריין כנודע.

פרק ז

פסל ומסכה, הם זרין דנגה. וכנגדן: ב' עגלי ירבעם. ועגל המדבר, כולל שניהן. כמ"ש בפסוק, עשו להם עגל מסכה. ועגל גימטריא ק"ב, נגד ק"ב חרובין אשר שם. ומסכה נגד פסל, שם אדנ"י (ב) וגם פסל נקרא ע"ש פסולת כנ"ל. ונרמו בתיקונים מ"ו, ובתקונים קל"ב, איך קורא אל היצה"ר עץ הדעת טו"ר גופא וסוסיא. גם בריש מתניתא, קורא ללהט החרב המתהפכת, שהוא עץ הדעת, אוכמא בלא רגלין.

והנה שבתאי טחול, אוכם בלא רגלין, כי הנה הם בירורי המלכים, הנקרא קב חרובין,

הנהות ומראה מקומות

(ה) שבת ס"ה:

כנ"ל, ואז הוא שמח על ג' קליפות רעות, כי כבר קבל השפע והחיות, באותו הטוב שבאותו השעיר. כנודע כי הסבה אשר הם רודפין אחר הקדושה, הוא להחיות עצמן, כי בלתה הם מתים. וזהו שמחה גדולה שמקבל ס"מ ע"י שעיר לעזאזל, ובפרט כשניתן לו מדעתנו, מתנה גמורה שלא ביגיעה, ואז היו ישראל מתוודים על עונותיהן, וכה"ג היה מתודה וסמך ידיו על ראש השעיר, ובכח התשובה הזו שהוא מ"ע, אז מתברר חלק היציה"ר, ונפרד הטוב שבו מהרע שבו, כי א"א שיהיה כבתחלה קודם שחטא, שהיו מעורבים ביחד, כי ע"י עבירה נתגשם, וגבר היציה"ר ונתחזק, והיה הטוב כפוף תחתיו. ועתה ע"י התשובה, אותו חלק טוב שהיה כפוף תחתיו, תשוב למקומו, וזהו פי' תשובה. ואז נמצאו נפרדין עי"כ, ואינו עתה מחוברים בקליפת נוגה. אמנם הרע שבו שכבר נגמר היה נדבק באותו השעיר, ויצא לגמרי אל הקליפה הגמורה. והטוב חוזר אל הקדושה העליונה, ולא אל קלי' נוגה.

וזהו שמחת סמא"ל, שראה שהתקף עתה, ובכל דעתו רוצה להדבק עמו, והוא שוטה, כי אדרבא גחלים אתה תותה על ראשו. פירוש: כי בתחלה שהיה בקליפת נוגה הרע מעורבת עם הטוב, היה לו אחיזה גדולה, כי בהכרח הקדושה עליונה היא משפעת לאותו הטוב, שהוא מחלקה, להחיותו. כי ז"ס גלות ישראל לבין האומות, שאמר רשב"י ע"ה, שאז נאמר שמוני נוטרה את הכרמים, והבן זה. אמנם עתה שנפרד הטוב מהרע, אבר סמא"ל אותו החלק השפע הנשפע, שהיה נשפע מבחי' אותו הטוב, ונמצא כי זהו סבת רעתו של ס"מ, והפסדו גדול. ואדרבא מה שהיה הוא תחלה נשלם, ועתה הוא להיפך. כי וה' ישרימו לך, פי': כי הטוב נשלם ומתחבר עם הנפש דקדושה של האדם, ואז נשלם האדם, וס"א חסר, ואבר הטוב ההוא.

גם בזה תבין, מ"ש בפרשת ויקהל, בהאי נוגה מפתי ס"מ לאתתא, והוא כי אשה יראת ה' מלכות, צריכה להשפיע בהכרח באותו קליפת נוגה, מחמת הטוב אשר שם, להחיותו, או ס"ם נהנה משם.

וזה הנגה, הוא סוד הסוטה, הנזכר בפרשת נשא, בר"מ דקכ"ט. והענין, כי לנר"ן שבבי"ע, הנקרא ערלה, ונקרא עור, כמ"ש פרשת תצא רע"ו, יכיל קליפת נגה לאתדבקא, אבל באצילות לא יכול לאתדבקא.

וז"ס לשכב עמה, פי' כי קליפת אש נתדבקה בנגה, ונגה נעשה בסוד ערלה על המילה, ודם נדה ביסוד דילה. ואז נתחללה, ואז ולו תהיה לאשה, כי על ידה מתהפך משד למלאך. וע"ש פרשת תצא דרע"ז ע"ב, ענין ס"מ ולילית, שהם ב' קליפות נגה, שבהם היו משתמשין בדור הפלגה והמבול, וכנגדן הם בנו מגדל, בסוד ונעשה לנו שם, זכר ונקבה, והבן זה.

וכשגלתה שכינה, סוד קב חרובין, בסוד ומלכותו בכל משלה, אז הרע קרא שמו אלוה, ואז נטרד סמא"ל ובת זוגו, שבתחילה היה רובו טוב ומיעוטו רע, ועתה נטמא, כי היה רובו רע וטמא, כנזכר בתקונים ע"ב, וכנ"ל בסוד פרה אדומה, ושם הוא בן סורר ומורה, הנמשך מנוגה, הנקרא פרה סוררה, כנזכר פרשת בלק קצ"ז ע"ב.

וז"ס עזאזל, שנותנין לו השעיר, ונקרא מצולת ים, שירי בירורי סיגי המלכים. והם ציה וצלמות, דכורא ונוקבא, לכן מתהפך למילף סניגוריא בהאי שעיר, מצד הטוב שבו, כנזכר פרשת אמור דק"א ע"ב, ושם היה מלחמת עמלק, דקלי' נגה הרע שבו, כנזכר פרשת תצא דרפ"א ופרשת ראה ע"ש.

פרק ח

והנה שים עיניך, במ"ש פרשת אחרי מות דס"ב ע"ב, על ענין שעירי דיוה"כ, והוא, כי הנה קלי' נגה, כבר נודע שהוא חציו טוב וחציו רע, והיא מפסקת בין קדושה לחול. וכשאדם עובר על מצות ל"ת, אז הוא משליט הג' קלי' רעות על יציה"ר שלו, שהוא סוד הגבורה שלו, שלא נתקנו, ונעשית רע גמור, וזהו סבת העונש העובר על מל"ת.

והנה ביה"כ צוה הש"י, וברשותו אנו עושין לשלוח לס"מ שעיר א', שהוא טריר

אנפין דנוגה דאצילות, ותרין ציפרין הם ב' מוחין דנוקבא. וב' נשים זונות, הם ב' מוחין דבי"ע, בכל הפרצוף שלהם. ומפרשת אחרי דס"ב, יראה כי ב' שעירין הם ב' אנשים מרגלים ז"א דאצילות. ומפרשת משפטים קכ"ה נראה, שהם בבריאה, בסוד נשים זונות. ואולי נאמר, כי נוגשיו מעולל, הוא הגדי א', עולל ויונק, שהוא בינה דנוגה דז"א דאצילות. ותחתיו הם שתי נשים זונות דבריאה. ובזה יצדקו ב' המאמרים.

והגדי יונק מאם עלאה, מלכות דאצילות דקדושה, וממנו נמשך לנשים זונות דבריאה, ואז נשים משלו בו, אחר שלקחו שפע ע"י גדי, ונתגברו. עיין פרשת תצוה קפ"ה, איך השעיר יש בו מסאבא, אך לא אתתקף, וע"ד שערי דיליה לא תליא ולא שעיע: לא שעיע, בגין מסאבא דיליה. ולא תליא: בגין דלא אתתקף במסאבא, כהאי תתאה. וזהו שעיר דר"ח, כנזכר שם. לכן כל אלו הם ביום. אך ב' צפרין דנוקבא דנוגה, יניקתם בלילה, כנזכר פרשת ויחי רי"ז ע"ב.

וענין אלו ב' שעירים, הם ס"מ ונחש דנוגה דאצילות, ובתחלה היו קדושים כנ"ל, ואח"כ נפלו מקדושתן, ונפילה זו היתה בנוק' דתה"ר, כי שם ג"כ עזא ועזאל, והוא בהיכל ז' דבריאה דנוגה, כנזכר אצלינו, כי זו"נ דקל"י דאצילות, הם תמיד למטה דבריאה, ואין עולין למעלה, אם לא בעת יניקתם כנ"ל, שהוא ב' שעירי דיוה"כ, ובכל ר"ח. וב' צפרין בלילות, כנזכר פרשת ויחי. וזה היה, יען לסבתם ירדה ונפלה גם מלכות דאצילות דקדושה, סוכת דוד, הנופלת דבי"ע, ראש לשועלים. ואינה עולה באצילות, אלא בעת התפלה, ובשבתות, וביר"ט. ואז נפלו עזא ועזאל ג"כ, למטה מעשיה, ולמטה בעה"ז, וכנגדן בני האלהים, עז"א ועזאל דאצילות, אשר אלו אינם בארץ למטה, אלא בנוקבא דתה"ר, בינה דבריאה. יען נתחברו עם בנות האדם, ב' נשים זונות, ב' מוחין דבינה דבריאה, הנקרא נוקבא דתה"ר. ואחר שבחרו שם, נפלו שם, כי כבר יש שם טומאה, כי בבריאה יכול להתערב בה רע, וזהו החטא שלהם, שנאחזו ברע, ולכן נפלו. כנזכר

גם תבין, ענין הזדונות הנעשות כזכיות, כי הרי הם נפרדין ע"י התשובה הטוב מהרע, ואז הטוב שבהן הלך לקדושה לגמרי, א"כ הם נעשו כזכיות ממש, אותה בחינת של הטוב, שהיו מעורבים עם הרע כנ"ל. ולמ"ד זדונות נעשו שגגות, דס"ל שגם ע"י תשובה, הלואי יספיק שיחזור כבתחלה מעורב טוב עם רע בקלפת נוגה, שאז הם נקרא שגגות, חציו טוב וחציו רע, ויצא מכלל זדונות שהם קליפות רעות גמורות, אך לא יספיק שיפרידו לגמרי ויעשו זכיות.

פרק ט

בענין ב' שעירים הנזכר בפרשת אחרי מות ס"ב, הם סוד ב' אנשים מרגלים, ב' מוחין חר"ב, דז"א דקל"י נוגה דאצילות כנ"ל, ואותו של חכמה נמתק יותר, ונשאר גורל א' לה'. אך הב' מוח בינה דז"א, זה ניתן ביה"כ, שהוא בחינת בינה, לעזאזל, הוא ס"מ ונוקבא דנוגה, שהם כנגד זר"ן דבי"ע. ולפיכך שמחים.

ולפי שנקרא זר"ן דנוגה דאצילות עזים, כנזכר בפרשת תרומה קמ"ז, לכן זר"ן בקליפת נוגה דבי"ע, בנים שלהם, נקרא עזא ועזאל, לשון עזים, וכללות שניהן נקרא עזאזל, דוגמת צלמות ומצולת, שהם כללות שניהן: צל, דוכרא. מות, נוקבא. וכשנותנין השעיר הנ"ל לעזאזל, אז נאמר ותשליך במצולת ים, כנזכר פרשת אחרי דס"ג, יען הם מצולת נוקבא דקדושה ושיירה, ונוקבא שלה (שירדה להנוקבא של נוגה) נקרא מות, שהוא הדורש אל המתים, כנזכר שם ד"ע. ואותן הי' כתרין דחרשין שם, הם הי"ס דנוגה, כי בהם סוד הכשפים הנ"ל. ולכן אלו העזים, שהם ב' השעירים, הם דין חזק, וטהורים, ודכורים, שהם בנוגה דאצילות, ושם לא יגורך רע, אך הם דין חזק.

וז"ש פרשת שמיני דמ"א, בענין העזים ע"ש, ובפרשת משפטים דף קכ"א ע"א, על גדי היונק מחלב אמו, כי הוא החכמה דז"א דנוגה. ומה שאני מסופק בזה, הוא זה, דע, כי ב' אנשים מרגלים, הם ב' מוחין דזעיר

צפרין, ב' מוחין דנוקבא דקלי' דאצילות, ונתחברו יחד. יען כי כנגד לאה, שהיא מבינה, אין קלי' יכולה להיות שם, וירדו למטה עם בלהה, ונעשו בחי' א' בב' מוחין, ב' צפרין, והן ב' בנות לוט, כי ממנו נמשכו, ע"י זוג לוט, או עוג, עם ב' נשיו ושפחותיו כנ"ל, והם נעמה ואגרת, אמן של השדים.

וכנגד עוג עצמו, הכולל יעקב וישראל כנ"ל, יצאו ב' אנשים מרגלים, ונעשו בחי' א', דוגמת עוג, שהוא א', והם ב' מוחין דז"א דקלי' דאצילות, כנ"ל איך ג' בחי', שהם: לאה, ז"א, רחל, כנגדם הוציאו, ג' זכרים, וג' נקבות. והנה נגד מלכות דבינה, שהיא לאה, יצאה נעמה, צפור ראשון, חכמה. וכנגד מלכות דז"א, יצאה אגרת, צפור ב', בינה. וכנגד מלכות רחל יצאה לילית, וכנגד ג' זכרים, והם אלו: איש א' נגד מלכות לאה, ואיש א', נגד מלכות דז"א, ואדם קרמאה בעלה דלילית, נגד מלכות רחל. והנה זה א"ק וכוחותיו, הם בחינת מלכות שבמלכות דאצילות דקלי'.

וכמו שבקדושה, המלכות דרחל יורדת לעשות כסא הכבוד, והיא נכנסת תוך ג"ר דבריאה, גם אלו א"ק ולילית, יורדין שניהן בהיכל הו' העליון הבריאה דקלי'. וזהו הלילית, אשר שם, נקרא נוקבא דתה"ר. אבל התחתונה, נקרא נוק' דתהומא סתם, ולא רבא, והוא כנגד כסא הכבוד דקדושה, מלכות דרחל.

והנה גם מבירור הג' עלמין, אחוריים הסיגים שלהם, ירדו למטה בביע"ג כ"כ, והיו שם בבחי' אחוריים, כנ"ל באצילות. וכעד"ו בביע"ג, ויוצאין מהם ג"כ ח) (עלמין) אחוריים אחרים, והם הקלי' שבביע"ג. נמצא כי אלו הג' אנשים הנ"ל, הם הקליפות והאחוריים. ונלעד, כי כמו שיש באצילות ג' נשים, עם ג' בעליהן, נעמה, אגרת, ותחתיהן לילית. הנה כן הם בשמם, בשאר עולמות ביע"ג.

בס"ד קע"ח ע"ב, תרין מתחבין הו' לעילא, נחתי לתתא, ירתי עפרא, שהוא בריאה, עפר המשכן. אבדו חולקא טבא דהוי בהו, שהוא הטוב דנגה דאצילות, וזהו ענין סמאל ולילית שירדו מקדושתן, ונטמאו. ואע"פ ששם נדרש על ב' נשים זונות, כמ"ש אז תבאנה, ולא מקרמת דנא. והנה כיון שבנות האדם נפלו, נפלו גם בני האלהים שעמהן, עד למטה בהיכל הו', הנקרא נוקבא דתה"ר.

והנה כבר ידעת, שיש ב' מיני נוקבא בקדושה: רחל הנקרא מלכות, והיא היוצאת נגד יסוד דז"א, וכן למעלה נגד דעת דז"א, יצאה לאה, שהיא בחינת מלכות דבינה, המתלבשת תוך ז"א ההוא. והרי הם ב' נשים לז"א. שגם הוא בחי' ישראל ויעקב, וכנגדן יש לו ב' אחוריים, עהן ב' שפחות, בלהה וזלפה. זלפה נגד לאה, ובלהה נגד רחל. ולוט ועוג, כי שניהן בחי' א', יוצאין אחור ז"א. ואלו יצאו מהג' עולמות, שנוכר באדרא, שהם בתיקון א"ל דדיקנא, ושם שרשם. ומה שנשאר מהם שלא נתברר, ירדו, א' בלאה, והב' בז"א, והג' ברחל. ונעשו שם בסוד אחד שלהם: זלפה, עוג, בלהה, לוט.

וכמו שיש לז"א ב' נשים, וב' שפחות, כן יש לעוג ערש ברזל, ר"ת: בלהה, רחל, זלפה, לאה. ונקרא עבד, ברוד, שהוא אליעזר עבד אברהם, שנכנס חי לג"ע, שנעשה מהטוב, אך עוג זה היה מהרע שבו, ו) והרגו משה. וז"ס שארז"ל ז) עוג הוא אליעזר והבן זה.

ואפשר לומר, כי אליעזר ועוג, היו דוגמת ישראל ויעקב, עם ב' נשים, וב' שפחות. והנה לוט גם הוא כמו עוג, שהוא צד הרע שבאליעזר לכן הוא ארור, לוט: לטיא, כי הוא מהפסולת שבג' עולמות, אחר שהוציא את העבד הנ"ל, עוג וב' שפחות בלהה וזלפה, חזרו להתברר, זמהפסולת יצאו. כנגד בלהה וזלפה, תרין

הגהות ומראה מקומות

(ו) ברכות נ"ד: (ז) מסכת סופרים פרק כ"ו. (ח) נ"א ג"כ ג' (דפו"י).

השער ו'

שער קיצור אבי"ע ובו י' פרקים

פרק א

(ט) ואחר שנתבאר כ"ז, נבאר בקיצור ענין העולמות, כי כבר הארכנו בהם לעיל. דע, כי ד' עולמות אבי"ע הם, והנה ט' רקיעים, הם ט' בחי' ראשונה דעשיה. אך וילון ושאר הארץ הזאת, היא בחינת מלכות דעשיה. והנה רצה המאציל יתברך שמו, שבזו הארץ התחתונה, יהיה בה כל כללות אבי"ע, וזהו בעמו ישראל, אשר בחר בהם, שהם יקשרו כל ד' עולמות ביחד, כאן למטה. והטעם, כדי שיהיה בהם כח לברר כל הביוררים שיש מעץ הדעת ט"ר, מד' בחינות אבי"ע.

(י) והנה גוף העה"ז, הוא עפר, חלק הדומם, וזהו כלי החצון, המקיף אל כל האורות הפנימיים. דוגמת היכלות עליונים, כמ"ש בע"ה. זבתוכו הוא הצומח, כלי אל הרוח. והבעל חי, כלי אל הנשמה. והמדבר, כלי אל החיה. וז"ס, ויהי האדם לנפש חיה. והנה אלו הם ד' יסודות. וצריך שתדע, כי המים הם נגד החיה, שהוא נשמה לנשמה. כנודע, כי סימן ד' חיות, הם: מים, אש, רוח, עפר. והנה אלו המים, הם מורכבים, ולא פשוטים. אך היסוד של המים הפשוט, היא בריכת המים העליונים, שמעל לרקיע.

ודע, כי כל אלו הד' יסודות, הם נפש תחתונה, מלכות דמלכות דעשיה. אך הנפש של י' גלגלי הרקיע, שהם מן וילון זה ולמעלה, נקרא נפש דאופנים, והוא נפש אמיתית. ונחזור לענין, כי הב"ח באים מיסוד האש. ולכן אוכלין בסוד אש אוכלת. והמדברים, הם מיסוד המים, בסוד כי לא המטיר וגו', ואדם אין וגו'. וכשרצה לברוא האדם, המטיר והשקה, ואז זיצר וגו'. והוא ממים העליונים כנ"ל. ואלו הם ד' מיני נפש שהזכירו חכמי הטבעים: נפש

המגדלת. ונפש הצומחת. והמרגשת. והמדברת. והרי נתבאר, הכלים והעצמות של הארץ, שהיא מלכות דמלכות דעשיה. כי המלכות עצמה, היא בוילון. אמנם העפר עצמו, הוא הגוף החצון שכולם. והצומח וחי ומדבר, הם נגד הגוף הפנימי שעל הארץ, שבו סוד צלם כנ"ל.

והנה השדים המזיקין הנמצאים בארץ הזאת, הם נחלקים ג"כ לארמ"ע כנודע, והם הקליפות החיצוניים, והיותר קרוב ומוסכם האמיתי הוא כך, שחיצוניות הוא העולם בעצמו, (כ) שהם: הרקיעים, והארצות, והבתיים, והיישובים, והאילנות, שיש בארץ הזו התחתונה, וכן בהמות חיות ועופות, וכן האדם, אשר כל בחי' אלו, הם הארץ החומרי. ונפש של כל א' וא', הוא הפנימי שבו.

ונחזור לענין, הנה העה"ז נתבאר, שהוא גוף החיצון, וב"ח הם גוף הפנימי. ואמנם האורות שהם העצמות, כוללים י"ס, ויש בהם בחינת ה' פרצופים. והנה רחל, היא ירושלים, נקודה אמצעית שבכל העולמות, והוא יסוד שלה. וז"ס שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך, ולא הנשים, לגרום זוג עליון. ושאר בחינות מתפשטות בכל העה"ז, כנזכר וזהו פרשת בהר. ונקודת ציון בירושלים, כנזכר בזהו פרשת תצוה דקפ"ד ע"ב.

והקלי' הנדבקות בה, ג"כ מתפשטות בכל העולמות, אמנם היסוד דקלי', הוא בהר שער במדבר.

והנה נודע, כי אמא עלאה, נה"י שלה, מתלבשת תוך ו"ק דז"א, והנה כנגדה, ג"ע, נקודה סתימאה, טבור דז"א, ששם יסוד אמא מתלבשת כנודע. לכן ג"ע טבור העולם, וכן כל היישוב שהוא רחל, א' מששים בגן, כי הגן הוא ס' דבינה, מ' רביעא על ו' סטרין דת"ת.

וכנגד הקלי' של אמא, הוא סוד גיהנם, שגם הוא סתום, ואינה נגלה. ועדן, הוא אבא של זה העולם, והוא גנוז

הגהות ומראה מקומות

(ט) עיין שער ציורי העולמות פרק ג'. (י) עיין שער מ"ז ומ"ד פ"ג. (כ) עיין שער ט"ח פרק י"ד.

ופנחס רל"ד, כי הנפש דעשיה היא טהורה, אלא שיונקת ונוזנית לזמנין מן היצה"ט, ולזמנין מן היצה"ר, כי הם מלבושי דקלי' נוגה.

נמצא, כי ד' יסודות נקרא נפש הבהמית, והם כפולים, ד' מסטרא דטוב, וד' מסטרא דרע. ובר' דמסטרא דטוב, שוכן עליהם מלבוש דכתנות אור, כי הוא קלי' נוגה, הטוב שבו. ובר' יסודות הרע, שוכן עליהם מלבוש דכתנות עור, משכא דחויא, כנזכר בתיקונים, ואי לא זכה, משכא דחויא דכליל ד' יסודין כו'.

הרי העלינו מזה, סדר האדם, וסדר המזון מה הוא. והוא גוף האדם החומרי, הנחלק לד' יסודות, שהם ד' יסודות: ארמ"ע, ד' ליחות: לבנה, אדומה, ירוקה, שחורה. ועיקרם הם: בריאה, וכבד, וטחול, ומרה. ומשם מתפשטים לכל הגוף. ותוך זה הגוף, מתלבש נפש הבהמית.

ופירוש הענין, כי לא כל העולם עשיה בשוה, כי הרי שמים והארץ אינם בשוה. והנה הארץ, יש לה ד' חלקים: ארמ"ע, וכולן דומם. וזה הדומם גוף, ונפש דדומם המקיים אותם. ויותר למעלה מזה, הוא גוף הצומח, כלול מד', ובתוכו נפש הצומחת. ולמעלה ממנו הוא גוף הבע"ה, כלול מארמ"ע, ובתוכו נפש בהמית.

ובודאי, כי בעליון, כלול בו התחתון, נמצא, כי הדומם הוא גוף, ונפש הדומם, והצומח, יש בו חלק גוף ונפש של הדומם, ונוסף עליו בחי' עצמה, שהוא גוף הצומח, ונפש הצומחת, ולכן, הצומח גדול מהדומם, והדומם נעשה צומח. ואח"כ הב"ה, יש בהם גוף ונפש, מדומם וצומח, ונוסף עליהם, גוף ונפש הבהמיות. לכן גוף הדומם והצומח, ניוזנין מהם. וכמו כן האדם, יש בו: דומם, וצומח, ובחי' ב"ה, גוף ונפש. ונוסף עליהן, נפש המדברת, נכללת מכולן.

נמצא, כי עיקר מציאת האדם, הוא מבחי' נפש הבהמית והמדברת, כמ"ש בע"ה, כי הצומח והדומם טפלים אליהן כנודע, ונפש

תוך הגן, והעמוד שבאמצע הגן, הוא נקודת יסוד דאמא. לכן יש בו ג' גוונים, כנזכר פ' ויקהל דרי"א ע"א, והם ג' גווני הקשת של יסוד, לכן עולין בו הנשמות בפנימיות בסוד מ"ג. והרקיע שעל הגן, הוא ז"א. (ל) וכן צפור הוא ג"ר של הגן, קן בינה, צפור אבא. לכן הוא טמיר וגניו, ורקיע שעל גבי העה"ז, הוא ז"א ורחל.

פרק ב

דע, כי גוף האדם החומרי, נחלק לד' חלקים, שהם: ארמ"ע ד' ליחות: לבנה, אדומה, ירוקה, שחורה. ועיקרם הם: בריאה, וכבד, ומרה, וטחול. כנזכר בזהר ובתיקונים, כי הם ד' חלקי נפש הבהמית, ובאותה נפש הבהמית, מתלבש קליפת נוגה, בסוד היצר טוב ויצה"ר. ובוה המלבוש דנוגה, מתלבש נפש דעשיה. אחר שאינה נהנית ונוזנית מחיצוניות, הנקרא נפש הבהמית, אלא ע"י התלבשות היצה"ר, הגובר בה, ומלכלך אותה, ומקריב לה העכירות והשמרים הרע, של נפש הבהמית. כי גם היא כלולה מטו"ר, ובהכרח תהיה הנפש בחלאים ותחטא, כי מזונה הם מאכלים רעים.

אך כשהיצה"ט גובר על הד' יסודות, שהם נפש הבהמית עצמה, אז אינו מברר, רק זכות הדם והמובחר, שבאותו נפש הבהמית, ומקרב לנפש דעשיה, אשר היא בכבד, ואז היא בריאה ואינה חוטאת.

כי גם ד' יסודות, שהם ד' חלקי נפש הבהמית, מורכבים מטו"ר. וחלק הרע שבהן, נקרא שתי בנות לוט, כנזכר פרשה וירא דף ק"ט, ומאותו חלק הרע שבנפש הבהמית, נוון היצה"ר, שהוא סמא"ל.

נמצא, כי הכלי של הכבד, הוא גוף חומרי, ובתוכו נפש הבהמית טו"ר, ובתוכו יצ"ט ויצה"ר, הנקרא כמא"ל. וכשזה גובר, מקרב העכור והרע שבו, אל נפש העיקרי דעשיה, הנקרא יעקב. כדאיתא פרשת בראשית רכ"ב,

הגחות ומראה מקומות

(ל) ג"א א"א (דטו"י).

יצה"ט ויצה"ר, שם ג"כ מתלבש אח"כ, פנימית הרקיע דעשיה, ונפש שלהם. וזהו הנקרא נפש האדם, ונפש האופנים. והנה נפש זו, נקרא נפש אל נפש הבהמית, והיא נזונית ממנה, כמו שנפש הבהמית נזונית מהצומח כנ"ל. אמנם אינה נזונית, אלא ע"י הגוף שלה, שהוא קליפת נוגה, יצ"ט ויצה"ר, כנ"ל.

והנה נמצא, כי העכירות של נפש הבהמית שבאדם, שעולה אל נפש דעשיה ליוזן ממנה, הוא גורם לגוף לחטוא. ומי גרם לו עכירות בתחלה, בנפש הבהמית שבאדם, ודאי שנמשך לו מנפש הבהמית שבב"ח, שהיא חיצונית נפש הבהמית שבאדם, לכן כשאדם חוטא, היה מקריב קרבן, נפש הבהמית של ב"ח, שהיא גרמה לו לחטוא, ונחית אש גבוה, ושורף אותו העכירות. ואז שורש נפש הבהמית שבאדם, נמשך לה זכות ונקיות, כי הכל משורש א' חוצבו, ומתכפר האדם, והבן זה היטב, סוד הקרבנות.

ולחיות כי גם נפש הדומם וצומחת, הם יותר עכורים, גם הם גרמו וסייעו להחטיא את נפש הבהמית מצד הרע שבהם, לכן היו הנסכים וסלתות, שהם צומח, ונאמר על כל קרבנך תקריב מלח, שהוא כח הדומם, ובוה מתתקנין כל חלקי דצח"ם, והבן זה. (והטעם להקריב קרבן בהמה, עיין פרשת פנחס ר"ט, ועיין בספרים. קל"י נגה איקרי ירדן, שיוורד ועולה, ועיין פרשת בראשית דכ"ב).

פרק ג

ונבאר עתה, ענין ב' המלאכים, הנקרא יצ"ט ויצה"ר. כי הנה במ"א נראה, כי יצ"ט

דבהמית אשר יש באדם, חוצבה ממקום שנחצבה נפש הבהמית, וב"ח, שהם: חיות, ועופות, ודגים. אלא שהוא הפנימית והמובחר שבנפש הבהמית, ולכן היא מדברת. וכשהאדם נזון ואוכל, מתחבר ונוסף בו נפש הבהמית, ממאכלי הדומם, כגון מים ומלח, (א) ומצטרף עם נפש הדומם שבו, שהוא יותר מעולה, ומתגדל. אך להיות עדיין בחי' דומם, אינו עדיין מזון, לכן הנודר מהמזון, מותר במים ובמלח.

ואח"כ באוכלו הצומח, אותו הנפש הצומחת אשר בו, מתחבר עם נפש הצומחת שבאדם, שהוא מעולה יותר ומתגדלת. אך גוף הצומח, יוצא בסוד מותרות לחוץ. וכן כשאוכל הב"ח, יוצא הפסולת, ונפש הבהמית אשר שם, מתחבר עם נפש הבהמית שבאדם, שהוא מעולה יותר ממנו, והוא פנימית כנ"ל, ואז מתגדל עמה כנ"ל. והוא סוד מזון גופנית, כי נפש הבהמית של אדם, נקרא עדיין גוף, ולא נפש.

והרי, דומם והצומח וחי והמדבר, הם הנקראים ד' יסודות, כי כ"א מהם כלולה מארמ"ע, והם בחי' גוף של האדם, אשר כל אלו הם בחי' הארץ החומרי. ומתפשט בתוכם המלבוש האחרון, הוא גוף הרקיעים דבעשיה, והם הקל"י. כי כמו שחומר הארץ, היא קל"י וגוף, אל הפנימי, שבה שרש נפש דומם והצומחת והבהמית, כן אח"כ חוזר על דרך זה. והגוף של השמים דעשיה, שהם הקל"י, נכנסים תחלה. והבן זה היטב, סדר אלו המדרגות.

ואז מקליפת נוגה דטוב ורע גוף ושמים דעשיה, נמשך ומתלבש באדם, תוך נפש הבהמית שבו. ובתוך קל"י נוגה זה, שהוא

הגהה

(א) צמח, בספר הלקוטים איתא כן, שהוא דומם. ובדרושים איתא, שהיא צומח. כי נעשה מהמים, שהם חיים. ובכוונת כתב, שהוא בין דומם וצומח. ונראה, כי בליקוטים איירי, במלח הנמצא בהרים, כמו באשכנז. ובדרושים

הגהות ומראה מקומות

(מ) נ"א מן (דפו"י).

וכשארם נולד, הנה אותו הנפש שלו, צריכה לברר אותן הניצוצין, המגיעין לחלקו, שנפלו ממנה, ע"י חטא אדה"ר בקלי' נגה. אשר זה כונת לידת האדם בעה"ז, והבן זה. והנה ע"י המצות, מבררת אותן החלקים שנפגמו, ונפלו שם. אמנם כבר ידעת, שאין הנפש בא באדם ערומה, רק בחד דיוקנא, הנקרא צלם דקאים תמן בעת יצירת האדם, כנזכר פרשת אמור דק"ד ע"ב.

והענין, כי אב ואם המביאין אותו הנפש, הן בזכותן יוציאו אותו הנפש מלמעלה, כי כפי הזכיות והמצות האיש והאשה, ימשיכו נפש לולד ההוא, המתיחס אל אותן המצות שנעשין אז ג"כ. שהם דומים אל שורש נשמתן, וגרמו ג"כ במעשיהן לברר קצת ניצוצים מקלי' נוגה, שיעשה לבוש אל הנפש ההוא. והנה אז הנפש ההוא, עדיין הוא מבחינת עיבור, שאז אין בו דעת כנודע. אמנם לבוש ההוא, הוא משאר בחי'. ובחי' זו נתקן, על ידי מה שבידרו הם, אב ואם, בכח מעשיהן.

ואח"כ כשנולד, נכנס בו תכף יצה"ר, והוא סוד הגבורות הנקרא רע כנ"ל, יען כי רובם רע, וכל הרע אינו נאחו אלא בהן. ואז נכנסים בו המוחין דיניקה, שהם אלהים כנודע, והחור"ג אשר שם, כי כבר אז יש דעת דבחי' יניקה. והנה כולם יש בהם אחיות החצונים, כי גם החסדים הם אלהים וגבורות, ואז כולם נקראין יצה"ר.

גם סבה אחרת, למה נכנס היצה"ר תחלה, הוא עם הנזכר בפגם ב' של אדה"ר, כי כיון שהדעת ירד בהתרחבות, אז הגבורות ירדו תחלה, והבן זה, לכן הקדים היצה"ר ונאחו בהן. לכן אז נמול הילד, להסיר ממנו הרע, שהוא הערלה דקטנות דיניקה, שאז יש לו דעת, שיוורד עד היסוד. והבן זה, למה המילה היא ע"י האדם, ולא תחלה, כי בעיבור אין דעת, ואין יניקה לחצונים שם.

והנה כמו שבז"א גמר המוחין דגדלות הוא בי"ג שנים, כן הקטן, אין נגמרים ליכנס

ויצה"ר, הם השומרים את האדם, ומיעצים אותו לטובה, כנזכר פרשת וישלח ע"ש. (נ) ובמ"א אמר, שהיצ"ט הוא מלאך, והיצה"ר הוא שד. אך הענין, דע, כי חטא האדם בעץ הדעת, כאשר נתבאר אצלינו, כי עה"ד הוא סוד הדעת, הכולל חור"ג, אשר בקדושה שניהן טובים, וכשהחצונים יונקים, אז יכול להיות טו"ר כמ"ש. והענין, כי תחלה היו החסדים קודמין להתפשט בגופא דז"א, קודם הגבורות, אך ע"י חטא אדה"ר, ירד הדעת למטה בין תרין כתפין, ובהיותו שם, ירדו הגבורות תחילה, כמבואר בדרוש חטא אדה"ר, (ס) וע"ש כי ביארנו שם איך הגבורות נמתקין על ידי החסדים, וכיון שהגבורות ירדו תחלה, לא נמתקו ע"י החסדים, והרי פגם א'. וגם פגם ב', כי לכן הגבורות מתפשטות תחלה בגופא דז"א, ואין שם עדיין התפשטות חסדים. והחצונים נאחזין בהם. גם פגם ג', בחסדים עצמן המגולין, שהחצונים נאחזין בהם. אמנם כל אחיות החצונים אינן אלא בגבורות, כי הרי הם שמרי הגבורה, אך אחיותן בחסדים, הוא דבר מועט מאד.

והנה כשחטא אדם בעה"ד, שהיא מוח ג' דז"א, הכולל חור"ג, וגרם בו ג' פגמים הנ"ל, נתאחו בהן החיצונים, ואותן קלי' דנוגה, נתאחו בהן החיצונים, ולקחו אותן האורות. ואז קלי' נוגה, נעשית, עץ הדעת טו"ר, לפי שהחסדים לעולם נשארין טוב, ואין שם שדים, אלא בחי' מלאכים ממש, דממנין על צבא השמים, כנזכר בתקונים ס"ו, אך בודאי שיש בהם דע כל שהוא, לא מפאת עצמן, רק מפאת רע הגבורות הנאחזות בהן. ואמנם הגבורות נדבקים בהם הרע של החצונים, וחזרו להיות שדים הדומין למלאכים כמארז"ל, מפאת ב' אותיות ש"ד משדי, אך יען שחסר מהם י', נקרא שד, וכל חוקף השמרים והקלי', נדבקו ונתאחו בהן, והיו רובם קלי', ומעוטם מוח, ולכן נעשו רע, ואז נקרא רע, ואז נקרא קליפת נוגה עץ הדעת טו"ר, בחינת חור"ג.

הגהות ומראה מקומות

(ג) זהר תחלת פרשת וישלח אות ד'. (ס) עיין שער הפסוקים בראשית דף ו' ד"ב.

תכף בצאתו, נעשה להם מלבוש גוף מכתנות עור. וגם מזווג זכר ונקבה שבקליפות נוגה, כנזכר פרשת ויקהל רי"ט ע"ב ע"ש היטב, בענין הפסוק לפתח חטאת רובץ, ושם תבין, כי הלבוש והגוף ההוא, נקרא יצה"ר, שעליו נאמר לפתח חטאת רובץ. נמצא, כי הלבוש הנעשה לנפש, מצד הגבורות אשר בקלי' נוגה, הם היצה"ר, כי עדיין לא נדרכו, והם עדיין מלאים קליפות וסיגים, ונקרא שד. אך בבא היצ"ט, שהוא לבוש החסדים, תכף בצאתו מקלי' נוגה, הם נקרא יצ"ט, כי כבר נתרחקו מן הרע, ואין הרע שולט בהם, כי הם חסדים. ואז דוגמת חסדים הממתקין הגבורות כנודע, יען הם זכר ונקבה, כן יצ"ט אחר הכנסו ממתיק את היצה"ר, ויכול לאחזר ליה משד למלאך, כנזכר פרשת תצא דרע"ז, ואז שניהן נקראים מלאכים, השומרים את האדם, כי אף הגבורה טהורה היא, אלא שנעשית שד. ובהסיר ממנו הרע שבה, חוזר למלאך טוב, והבן סוד זה היטב, הרמז פרשת וארא דכ"ו ע"ב, על ככל לבבך: דא יצ"ט ויצה"ר, דא ימינא. ודא שמאלא כו'. הרי מבואר, כי הם החו"ג, הנקרא ימינא ושמאלא. והרי מובן בביאור, איך היצר הרע יכול להיות טוב גמור, כמו יצר טוב ממש. (ב)

גם תבין, כי י"ס קין והבל, יצ"ט ויצה"ר, כנזכר בתקון ס"ט כי קין הם הגבורות, לכן נקרא יצה"ר, שכל זוהמת נחש בקין אתתקפה, שהוא הגבורות. משא"כ בהבל, שהוא החסדים. והם סוד, יעקב ועשו. וכל הגרים הבאים מעשו, היו מהגבורות, ארץ אדום, שכן עשו נקרא אדום, והבן זה.

גם בזה תבין, ענין הגלות, שהוא אלף יומין דחול, הנזכר פ' פקודי דרכ"ו ע"ב, והענין, כי הם ה"ח, כל אחד כלול מק', הרי ת"ק כמנין

בו המוחין דגדלות דחסדים עד י"ג שנים, ואז היצר הטוב, שהם המלאכים שבקלי' נוגה, שהיו תחלה שבוים ועבדים שם, יצאו לחירות, לכן עדיין פטורין מהמצות, אך כשנגמר היצר הטוב ליכנס ולהתברר, שהם החסדים, אז בכחם יכול לברר שאר הלקיו, ע"י היצה"ט, וזה בכח המצות.

העולה מזה, כי יצר טוב ויצה"ר, שניהן הם מלאכים, בחי' חו"ג, של חלק אותו הנפש, כנ"ל. כי המוחין הם כלים, והנפש הוא עצמות. ולכן הנפש הוא מתלבשת באלו שני המלאכים, שהם המוחין חו"ג. (א) אך העצמות, שהם הנפש דגדלות, אינה נכנסת כולה תכף בפ"א, אלא כפי השנים והמצות. והנה אחר שנכנסו המוחין, שהם הכלי, יכולה הנפש ליכנס, כי א"א להכנס העצמות שהוא הנפש, קודם הכלי. וז"ס בזהר משפטים צ"ח וק', דבההוא יומא דזכי לתליטר שנין, נקרא בן לכ"י, לפי שהוא בחינת נפש.

גם בזה תבין ענין האדם, שאפשר שכל ימיו לא יזכה להשלים נפשו, לפי שלא עשה מצות לברר הלבוש שהוא בנוגה, ואין הנפש יכולה ליכנס בו.

ואפשר לומר, כי בהכנס היצה"ר, שהם הגבורות, נכנס בחי' הנפש של הגבורות. וכשנכנס היצ"ט, נכנס בחי' הנפש של החסדים, ואז נשלם.

גם תבין, למה נקרא זה יצ"ט, וזה יצה"ר. והענין, כי אותו קליפת נוגה, מדעתה ומרצונה, עושה אותו מלבושין לנפש, כדי לצוד את הנפש לחלקה, ליהנות ממנה. וז"ס כתנות עור, משכא דחויא, והיא נהנית שמתלבש הנפש טהורה שם. ואמנם הנשמות הקדושות, שכבר נטהרו, נעשה להם לבושין מכתנות אור. אך אותן הנשמות שלא נטהרו לגמרי,

הגהה

- (א) הגה"ה, שח"ג הם בחינת כלים הנכנסים תכף.
- (ב) הגה"ה דהיינו שנתרחקו החסדים, שהם יצ"ט, י"ג שנים, מיצה"ר שנכנס תכף כשנולד. ואע"פ דאדה"ר גרם שיכנסו גבורות

תחלה, ואח"כ חסדים, ולא היה ביניהן י"ג שנים כמנהג העולם, עכ"ו, כיון שהקדימו הגבורות, נמשך ממנו לכל הבאים אחריו, אלו י"ג שנים, בין יצ"ט ליצה"ר, נגד י"ג אותיות דמלוי אלהים, שהוא דין כנודע.

ודע, כי כ"ז הוא בגופא דו"א, כי כבר ידעת כי יחדש שניהן חו"ג, ולכן חייב בעשה ול"ת. אך אשה, עיקדה מהגבורות, לכן יש לה ל"ת, אך מהחסדים אין לה רק האדה לבד מז"א, ואינן באים לה תמיד, רק כפי הזמן שהיא אצלו, לכן אינה חייבת במ"ע שהז"ג. גם תבין, ענין י"ה עם שמי, שס"ה, ו"ה, עם זכרי דמ"ח. כי הנה רמ"ח חסדים, כמנין אברהם, עיקדם מהחזה ולמטה. אלא שאח"כ חוזרין בסוד אור חוזר ומקיף סביב המוחין, ולא בפנים, ומהחזה ולמטה הם ב' אותיות ו"ה ז ת"ת, ומלכות מאחוריו. לכן זכרי עם ו"ה, הם דמ"ח.

גם תבין כי זכרי הוא שם אדני, כי שם ביתה, אך הגבורות נשארין למעלה במוחין, אשר שם הוא י"ה, שהם המוחין דו"א, ואינן מתפשטות, עד שיתפשטו החסדים תחלה, אז נעשה שמי עם י"ה, שס"ה. נמצא א"כ, כי כל המ"ע, הם לתקן היצה"ט, שהוא מהחסדים כנ"ל. וזהו סוד מדע ועשה טוב, כי הטוב נעשה ונשלם ע"י דמ"ח מ"ע, שהם דמ"ח. אך היצה"ר, אינו נתקן רק ע"י הסרת הרע הנרבק בו כנודע. אשר זהו ענין שס"ה ל"ת, וזהו סוד מדע, והבן זה היטב. (א)

ובזה תבין, כי כפי חלק הניצוץ של נפש האדם, כן יש מ"ע פרטיות, והם לחלק היצ"ט. ומצות ל"ת פרטיות, לחלק היצה"ר. ועד שהאדם לא יתקן אותן פרטיות, אין נפשו מתוקנת.

ובזה תבין מ"ש בתקונים ס"ו, אלו שדין מסטרא דשמאלא ואילין מלאכין, מסטרא דימינא. ואין הכונה כי הם יושבין מימין ומשמאל עץ הדעת, אך הענין, כי החו"ג, הם

כת"ף ימין, וה"ג כמנין כתף שמאל, הרי אלף. ובהיותן בעץ הדעת, נקרא אלף יומין דחול, יען כי שם הוא ט"ר, שהם בד ותבן. וכשמנין התבן, נשאר חולין. ואם לאו, טבל, (ע) טבלא: לא טוב, דע. והגלות הוא, היות אלו האלף, נתונים שם תוך הרע אשר שם, ולהיות כי גלוי החו"ג תוך ז"א, הוא מהחזה ולמטה, אשר שם נה"י, הנקרא ווי עמודים, לכן אלו הם דוגמת הקדושה, ואת האלף ושבע מאות וגו', והבן זה, כי אין אחיות עה"ה, אלא במקום הגלוי. וז"ס, כל היום דה אלף שנין.

פרק ד

גם בזה תבין, דמ"ח מצות עשה, ושס"ה מל"ת. כי דמ"ח מצות עשה, הם החסדים, והוא סוד, הליחות שדשיות שבאדם, המשקה לכל הגוף, כנזכר בס' דפאות. ואלו הם המתחלקים, להשקות כל דמ"ח איברים ממים, שהם: בשד, גידין, ועצמות. ואע"פ שהם נחלקין בסדר משנת טהרות, (פ) אין כן סדר התחלקות החסדים בכל י"ס. כמו שידעת סדר התחלקות החסדים, בכל י"ס, כי בג"ד שיש מוחין, אין צורך כ"כ להם, ולכן הם מתחלקות באופן אחר, והם על סדר ק"ש: מ"ב בדישא, ע"ב בגופא, נ' בבטן, מטבורא ולמטה. ע"ב בירכין, (צ) ותבינהו ממש בענין אונאה, איך החסדים מתחלקים לשלישים.

ובזה תבין, איך יתיישב מ"ש בתקונים, על מנין דמ"ח אתון דבק"ש, עם הרמ"ח דמס' טהרות, כי זה באברים, וזה בחסדים. ושס"ה ל"ת, הוא הרם המתפשט בשס"ה גידין, והם ה"ג, כי גם הם מתחלקין, אלא שהוא שס"ה.

הגהה

(א) הגה"ה מצות ל"ת בנוקבא הנקרא אדני, ומ"ע בזכר, הנקרא הוי"ה. והם נרמזין בסוד מדע ועשה טוב, כי מד"ע ועשה ט"ר, ב, גימטריא: שס"ה, אדני, דמ"ח, הוי"ה. וכבר נתבאר, כי הגבורות נקרא דע, מפני שהם דינין קשים, ודינא דמלכותא דינא. וק"ל.

הנחות ומראה מקומות

(ע) נ"א הם טבל טב לא טוב רע (דטוס) (ז) עיין רע"מ פנחס אות ר"פ בפירוש הסלם (פ) אהלות פ"א משנה ה'. ובמדרש רות אות תשי"ד.

אשלמה רע, אשלים לרע, ואם עשה מצוה. משלים היצר טוב, בסוד בטח בה' ועשה טוב, תיקן את הטוב, שהוא יצר הטוב, ואם לאו ח"ו, עליו נאמר, אין עושה טוב אין גם אחר. ויש שתיקן הלבוש ההיא, ואח"כ חטא, ותוהה על הראשונות, ואז כשנתגלגל הוא, או אחר, משרשו, בן גילו, יתלבש בו בלא טורח ועמל, בסוד יכין רשע וצדיק ילבש. והוא סוד הרשע, שחזר בתשובה גמורה, ותוהה על הראשונות, בסוד כסוי חטא, ופתע פתאום נתלבש בטוב, אך הגר שאין לו שורש מתחלה, הנה אברהם ושרה מתקן נפש לגרים, ולפעמים גם לנשמות, לוקחים אותן, אם הם משרשם, ועשו מעשה כיוצא בו.

פרק ה

ונדבר בענין י' הרוגי מלוכה, כי בפרשת פקודי רנ"ד ע"ב, דוד שאל שאלתא כו', נלע"ד שצריך להגיה הגהה זו, כמו שתראה מדברינו, והענין, כי תחלה אמר, ת"ה, בגין דר"ע סליק לעילא כדקא יאות, עאל בשלם ונפיק בשלם, דוד שאל שאלתא כו', ולמעלה אמר, בן עזאי נחית ביסודא דעפרא כו', אמר עתה, כי לטבה זאת, שאל דוד שאלתא זאת, דהאי פסוק ממתים ידך ה' כו', ולא אתפריש תשובת שאלה זו.

והשאלה היא זו, כי מה שהיו ראויים למות בנשיקה, מידך ה', איך נתחלפו הדברים, והם ממתים מחלד, מיד בני אדם, באותן מיתות אכזריות, וא"ת חלקם בחיים, ור"ע חלקו' הוא בחיים העליונים, שנכנס בשלום כו', לא כבן עזאי ובן זומא, דחלקם נאחו במות, כי זה הציץ ומת, וזה הציץ ונפגע, וגם אחר שנדבק בקלי, אך ר"ע שחלקו בחיים כנ"ל, הוא וחביריו אינון דאתקטלו בקטילו עלמא, ממתים מחלד, כיון דהו' צדיקין זכאי, דלא חבו חובא הראוי להם, בגין דיתענשו.

ואמנם עכ"ו, תשובת שאלה זו רמוזה בפסוק זה, וזש"ה ממתים ידך ה' כו', והענין כנ"ל, כי גוף הפנימי של האדם, אם הוא צדיק ונעשה בקדושה, זוכה ללהוא חלוקא דרבנן דיליה, דהוא טוב ולא רע, כמדרגת

מתפשטין בכל בחי' עץ הדעת, ומהחסדים נעשו מלאכים, ומהגבורות נעשו שדין, אך באחזין הם בכל בחינת עץ הדעת כולו. ובוה תבין, ענין לב חכם לימינו, ולב כסיל לשמאלו, כי הלב יש לו ב' חללים, ומן א' מהם יוצא ריח החיות של האדם, והב' הוא מלוכלך בדם, וגם הוא מתפשט בכל הגוף, ומלאך היצה"ט, מתלבש בחלל ימין, ומשם מתפשט בכל הגוף בפנים, מלאך היצה"ר הבא מגבורות, בחלל השמאל, ומשם מתפשט לכל הגוף, וז"ש בתקונים ק"א, עץ הדעת מימינא, חיי, ומשמאלא, מותא, כי יצה"ט שהוא מן החסד, הנקרא ימין, הוא גורם חיים לאדם כנ"ל, כי הוא דוגמת ליחות השרשים, המשקה את האילן, והיצה"ר הוא החום הטבעי שבאדם, המייבש את הליחות השרשים, ואז מת האדם, וזהו כאשר יעשה ויעבור על שס"ה מל"ה, כי אז זה האש של הגבורות, יתדבק בהם אש של גיהנם הרע, וימיתוהו.

ובוה תבין מ"ש בתקונים ס"ו, כי ממראה מתניו ולמטה הוא רע, כי הרי אין בחי' עץ הדעת, אלא במקום גלוי, וזהו אומרו, וממראה מתניו ולמעלה, הוא טוב, וממראה מתניו ולמטה, הוא רע, כי עץ הדעת, חציו העליון טוב, וחציו התחתון רע.

והנה האדם, אם הוא זוכה, אז הוא לוקח חצי העליון, מלאך טוב, עזר, לא זכה, לוקח כנגדו, חלק התחתון, רע, שד, וזהו הענין, זכה עזר, לא זכה, כנגדו, כי היצה"ר הוא מהגבורות, אם זכה, נעשה עזר מלאך, לא זכה, שד, כנגדו, כי הוא גבורות, בחי נקבה, אשה, אך יש אשה אחרת מצד פנימית, יצה"ר דקדושה, והוא ג"כ מהגבורות אשר שם, ונקרא ג"כ יצר הטוב, אף על פי שהוא נזקבא, ואחד נקרא עצם, והב' נקרא בשר, ואז נקרא ב' שפחות, שפחה טבא, ושפחה בישא, כנזכר בתקונים ס"ה, ותרין נשין הויין ליה כו'.

נמצא, כי כל הרוצה להשלים את נפשו, הוא תלוי, כפי מה שיתברר מהלבוש הנוגה הראוי לו בחלקו, אם בסור מרע, בפרט אם בא לידו עבירה, וניצול הימנה, או נתקן היצר הרע, ואם לאו ח"ו, עליו נאמר אל תאמר

חשמ"ל. בסוד ויבא משה בתוך הענין, ואתפרש מההוא גופא קדמאה, כדכתיב של נעלך מעל רגלך, שהוא גוף מקליפת נוגה עץ הדעת טו"ר, כנזכר בתקון ב'.

אמנם אלו י' הרוגי מלוכה, הם י' טפין דאזודריקו מצפרני יוסף, כנזכר בתקון ס"ח בדף ק"ח, (ק) והענין, כמ"ש אצלינו, כי אלו הי' טפין, הם י' לבושי נשמותיהן, ולא נשמותיהן ממש. נמצא, כי אותן לבושים, הנקרא גופין דילהון, חלוקא דרבנן, הם טו"ר, ונדע כי עה"ד, הוא שיריים שלא נתבררו מאותן המלכים, שהם סוד ש"ך ניצוצין, דאזודריקו ממחשבה עלאה. רצה לומר, כי טעם למיתת המלכים היה, משום שלא היה זכר ונקבה כנודע אצלינו, ונמצא כי אותן המלכים, הם שנמשכו מלעילא ממוח, מחשבה עליונה, בלי נוקבא, כנודע מכמה דרושים. וזה היה קודם התיקון, קודם דאתתקן ע"ק כעין זכר ונקבה, כי לזה מתו. והנה אלו הבחי', הם טפת קרי, הנקרא ניצוצין, והם ש"ך. וז"ש זוריק לון לש"ך עיבר.

פרק ו

דע, כי כמו שבקדושה יש נשמות בני אדם, שהם מפנימית העולמות. ונשמות המלאכים, מחיצוניות העולמות כנודע. כן בעץ הדעת טוב ורע, שהוא קליפות נוגה, מפנימותו. יוצאין נשמת יצר הטוב ויצר הרע. ומחיצוניותיו, יוצאין מלאכים ושדין, דממונין על עובדי עלמא על כוכבייא ומזלייא. נמצא כי אלו השדים שיש בעה"ז, הם חיצונות השדים, הנקרא יצה"ד של בני אדם. והבן זה.

והנה ענין החשמ"ל, נראה מפ' יתרו דף ע"ח ע"א, שהוא תפארת. והענין הוא, כי הנה נודע מהתקונים דע"ב, כי הוי"ה בחסד, ואדני בגבורה, ובת"ת, מחוברים יאהדונה"י, שהוא עצמו כעין החשמ"ל, חיות אש, והם ממללות, שהם ב' שמות הנ"ל. והם אש: בהיותן מעץ הדעת טו"ר, כנזכר בתקון י'. והם ממללות: יען הם תאומים, דאית להון פה ולשון, כנזכר שם יתרו. והם ב' שמות הנ"ל: פה, אדני. לשון, הוי"ה. והם תרין נהורין דנפיק מחשמ"ל: חאור, וסומק, כנזכר שם.

ונודע, כי התפארת נקרא שנה, ולכן אלו נהורין, נפקי מינייהו שס"ג נהורין, כימות שנה, כנזכר שם. ובהתחבר עמהם אות ו"א"ו במלואה, שהוא הת"ת, הרי הוא גימטריא חשמ"ל.

ואף כי גם שנודע, כי חשמ"ל הוא לבוש

הבן זה סוד נפלא, כי כל הנשמות הקדושים של י' הרוגי מלוכה, נתלבשו בחלוקא דרבנן, שהם גופותם ממש פנימית, הנעשה מטפת קרי, שהם סוד עץ הדעת טו"ר. נמצא כי נשמותיהן, הם תכלית הקדושה, והוא דוגמת אורות הכלים של המלכים הנ"ל. אך גופם חלוקא דרבנן, הם מסט"א, דעץ הדעת, שהם דוגמת הכלים של המלכים הנ"ל. וכמו שבכלים ההם, היה שבידה, וירדו למקום המות, בסוד עץ הדעת. כך אלו הגופים, הוצרכו להריגה, כדי לברר הסיגים שבהם, ואחר שנתברר הסיגים שבהם, ע"י הריגה, אז נתברר הטוב שבהם, וחזרו לעלות למעלה, ממקום שירדו, שהיא המחשבה העליונה, דוגמת הכלים של המלכים, שעלו שם בסוד מ"ן, להתתקן בפרצופי אצילות, כנודע.

וז"ס, שתוק, כך עלה במחשבה, ר"ל: עי"ז עלו במחשבה, בסוד מ"ן, במחשבה

והנה ענין החשמ"ל, נראה מפ' יתרו דף ע"ח ע"א, שהוא תפארת. והענין הוא, כי הנה נודע מהתקונים דע"ב, כי הוי"ה בחסד, ואדני בגבורה, ובת"ת, מחוברים יאהדונה"י, שהוא עצמו כעין החשמ"ל, חיות אש, והם ממללות, שהם ב' שמות הנ"ל. והם אש: בהיותן מעץ הדעת טו"ר, כנזכר בתקון י'. והם ממללות: יען הם תאומים, דאית להון פה ולשון, כנזכר שם יתרו. והם ב' שמות הנ"ל: פה, אדני. לשון, הוי"ה. והם תרין נהורין דנפיק מחשמ"ל: חאור, וסומק, כנזכר שם.

ונודע, כי התפארת נקרא שנה, ולכן אלו נהורין, נפקי מינייהו שס"ג נהורין, כימות שנה, כנזכר שם. ובהתחבר עמהם אות ו"א"ו במלואה, שהוא הת"ת, הרי הוא גימטריא חשמ"ל.

ואף כי גם שנודע, כי חשמ"ל הוא לבוש

הגהות ומראת מקומות

(ק) עיין שער הכללים פ"א דף ב' ד"ה וז"ס מ"ן. (ר) עיין זהר חדש מדרש איכה אות ק"ח.

פרק ז מכת"י הרח"ו ז"ל

דע, כי בכל העולמות, יש להם פנימיות וחיצוניות. והנפשות, הם מן הפנימיות. והמלאכים, מן החיצוניות, כנודע, והם ב' בחי'. והחיצוניות נחלק לב', שהם מלאכים הנקרא מלאכי שלום, שהם פנימיות דחיצוניות, ולכן הם דבוקים עם נפשות הצדיקים, ומקבלים אותן בעת פטירתם, ואומרים יבא שלום ינחו על משכבם, ומלאכים החיצונים, הן הנקראין אראלים צעקו הוצה, בבחי' בתי בראי.

והנה כל הנ"ל, הם סטרא דקדושה, וכנגדם יש בקליפה, פנימיות וחיצוניות. ובחי' פנימיות נחלק לב', שהם: נפשות גרים, הנקרא קליפת נוגה הפנימית, ונפשות עכ"ם, והם חיצוניות. וכן בחי' החיצוניות, נחלק לב', שהם: שדין יהודאין דפנימיות, ושדין נוכראין דחיצוניות. ואמנם נפש צדיק פנימיות ישראל, נותנים לה יצ"ט, שהוא מלאך א', מפנימיות דחיצוניות דקדושה ויצה"ר, שהוא שד אחד מפנימיות דחיצוניות דקלי', ולעם הארץ, יצר הטוב, מלאך מחיצוניות דחיצוניות דקדושה, ויצר הרע, שד חיצון, מחיצוניות דחיצוניות דקליפה, ונפש הגרים, והאומות כולם, הם יצר הרע ויצר טוב, מהשדין דקליפה.

והנה ענין המיתה הוא, כי היצה"ר והשד הנ"ל, הוא הוזהמא שהטיל בה הנחש, שהוא נפש הבהמית, של היסודות תתאין, הנקרא עפר, וע"י המיתה, מתעכלים היסודות גולם וצורה, שהיא נפש הבהמית, ונשאר גוף אדם הראשון, זך ונקי מקודם החטא, שהיה מעפר העליון ויסודות עלאין, וצורתם שהוא הנפש חיה ראשונה מקודם שחטא, וגם נשאר ממה שנזדכך או מד' יסודות עצמן תתאין, בגולמם ובצורתן, והוברר הטוב שבהם.

ועד"ו, הגוף, והלבוש אשר לו בכל עולם מאבי"ע, יבורר הטוב שבקליפה ההוא, ויתחבר עם הטוב של הקדושה שבה, וזה נרמז פרשת שלח דקס"ב, ובפ' אכן כאדם תמותון ופגריכם אתם וגו'. ואותו הגוף הזך הראשון, הוא מלבוש שמתלבש בו בג"ע הארץ, אחר פטירתו, כנזכר דקס"ט ע"ב, ולפעמים זוכה גם בעוה"ו, בסוד

החיצון דבינה, כנפי הנשר החופפת על בניה, הנה ירד מבחי' ו"ק שלה, ת"ת שבה, הנקרא חשמל ג"כ, כי ודאי, כי מהו"ק הוא שנעשה לבוש אל זר"ן בניהם, שהם ג"כ מבחי' ז"ק דאצילות, וזה הלבוש דז"ק דבינה, מלביש לזר"ן, ומפסיק בינם לבין הקלי' נוגה, וכעד"ו בר' עולמות: אבי"ע, ויצדק כי חשמל הוא לפנים מקליפת נוגה, ושהוא ת"ת, ושהוא בינה, והכל אמת והבן זה, ואל תתמה, אם לפעמים מזכיר שת"ת הוא מקליפת נוגה, ולפעמים מלכות, ולפעמים אימא עילאה, ולפעמים כסא.

ודע לך, שביום ע"ש עולין הכלים של העולמות למעלה ממקומם, ומתלבשים באורות גבוהים, ממה שהיה להם. נמצא, שכל בחי' ובחי' מכל הבחי' שבכל העולמות, יש להם תוספת נפש בשבת, כי הכלי שהוא גוף, עולה ולוקח אורות, שהם בחי' נפש יותר גבוהים ממה שהיה להם בחול.

נמצא, כי קליפת נוגה, בשבת, הטוב שבה, הכלים שבה, עולין אז למעלה, ולוקחין נפש א' יתירה במעלה, ואז האדם שהוא כלול מיצר טוב ומיצר הרע, שהם מקליפת נוגה, גם לבוש נפשו, שהוא בחי' יצ"ט ויצה"ר כנ"ל, מתעלה ומתלבשת בה נפש אחרת, יותר גבוהה מנפש החול, ועי"ז כל החלקים קונין נפש יתירה, עד שנמצא, שאף לכתר יש נפש יתירה, בעלייתו למעלה ממקומו. לכן אינם באים בפ"א, תוספת נשמה, ותוספת רוח, ותוספת נפש, כי צריך שתחלה תעלה אותו הספירה למעלה ממקומה, ומשם ימשך לאדם תוספת.

והנה סדר עלייתן ממטה למעלה, לכן בע"ש בקבלת שבת, אז קליפת נוגה לבדה מתעלית בנפש חרשה, ואז יש לאדם תוספת נפש, ואח"כ בליל שבת, עולה כל בחי' הנפש, שהם נר"ן שבה, ובאים לאדם משם, תוספת רוח ונשמה, עד שנמצא, כי כלי הכתר אינו זו לעלות ממקומו, עד מוסף, יען כי אז עולה ז"א עד אר"א, עד שאר"א עולים בכתר לכן צריך אז הכתר לעלות, ואז נמשך משם תוספת נשמה מפאת הכתר, אל האדם במוסף.

וגו', ורוח הבהמה היורדת למטה לארץ. וזה הנפש הבהמית שבאדם שבד' יסודין, נחלקת לב': בהמות, וחיות טהורות דדכיא. וכן ד' חיות טבעיות מלאכים דדכיא, הממונין על ארבע יסודות. ויש שדים חיות טבעים דורסים דטומאה, אשר בד' יסודות ג"כ.

ואלו החלקים הב' דנפש הבהמית, נקרא יצ"ט ויצה"ר, והם כסא ומלבוש לנפש האדם דעשיה, כדי שעל ידו תתלבש בגוף הממשי, ולכן הם סוד קרבנות בהמה ועוף כו', כי הנפש הבהמית היא החוטאת, ואלו מגדלים ויועצים הגוף, וכל מדות רעות, כגון כעס, וכיוצא, כולם מהם נמשכים לפגום הנפש, והם נפש המתאוה והחומדת, לכן נקרא יצה"ר.

ותחלה ביום הלידה, נכנס נפש האדם דעשיה מצד קטנות, רוכבת על יצה"ר, בסוד אליהו שעלה בסערה השמימה, וכפאו ועשאו מרע טוב, וגוף שבו נראה בעוה"ז, כלול מיצר הטוב ומיצר הרע, שניהן טובים כנ"ל. והם כוחות וצורת הגוף, ולא גולם הגוף ממשי. וביום הי"ג שנה, נכנס היצר הטוב, ונעשה כסא לנפש אדם דעשיה דגדלות. וזה סוד, עני ורוכב על החמור. באופן, כי ב' היצרים, הם צורת ד' יסודות הטוב והרע, ונקרא כחות הנפש, ולא הנפש עצמה. כי הנפש, הוא אופנים דעשיה. ואלו הב' כחות, מגדילין הגוף, הנוצר מהגולם ומהחומר דד' יסודות. וב' היצרים הם: צורת הד' יסודות, טוב ורע, והם נעשין כסא ומלבוש לנפש עצמה. כי אי אפשר שתשרה הנפש על הגוף עצמה של גולם היסודות, אלא באמצעות צורותיהן, שהם למטה ממדרגות הנפש, ולמעלה ממדרגה גולם היסודות, הנקרא גוף.

פרק ח

דע, כי בכל עולם יש ד' חיות, כנגד ד' אותיות הוי"ה, הכוללים כל י"ס שבאותו עולם, והבן זה. ובכל עולם נקרא בשם: אריה, שור, נשר, אדם. ובשם ד' מלאכים, אשר נוטריקון שלהם, הוא ר"ת ארגמ"ן. נמצא כי ד' חיות טבעים דדכיא, אשר בד' יסודות שכליים, נקרא

ותלבש אסתר מלכות, ומרדכי יצא בלבוש מלכות.

ועל הזוהמת גוף הבהמית רע, שבגולם ארבע יסודות, נאמר וראו בפגרי האנשים כי תולעתם לא תמית בקבר וגו'. ועל הצורה שהוא הרע שבנפש הבהמית נאמר, ואשם לא תכבה בגיהנם.

והנה בפ' פנחס דרי"ט נראה, כי הנפש היא זולת היצה"ט והיצר הרע, כי הם מלאכים ממש, טובים ורעים. ובדף רכ"ה, מלאכים הם לעילא, ונקרא שכלים נבדלים, ואינם אוכלי קרבנות. וארבע יסודין, הם חיות טבעים. ויש בהם טובים, כגון: ריאה, לב, כליות. ורעים: טחול, כבד, מרה. והם נקרא שדין טובים כמלאכים, אריה דאכיל קורבנין. ורעים: כלב דאכיל קורבנין. ולהיותן יסודים טבעים, אכלין קורבנין.

ובדף רכ"ב נראה, כי גיהנם תחתון, הוא ד' יסודות רעים, כבד, וטחול וכו', שהם שדין טבעים. וג"ע תחתון, הם ד' יסודות טובים, ריאה וכו', שהם מלאכים. והרי כי גם ביסודות, יש מלאך ושה, שהם יצ"ט ויצה"ר, והם פנימיות רמ"ח איברים החיצונים. כי היסודות דרמ"ח איברים החיצונים, הם איברים פנימים. ועל דרך זה בגוף אדם ממש.

ובמקום אחר נראה, כי יש עלת העלות, ורכיב על ד' חיות אלהות דאצילות, וכנגדן ד' חיוון דאלקים אחרים, סמאל. ואית חיוון דסחרין לכורסייא דבריאה, ונקרא שכליות. ואית ד' חיוון דיצירה: פני אריה, שור כו'. ואית ד' חיוון דארבע יסודות, מסטרא דדכיא, ונקרא חיות טבעים, ממונים על גופא. ולקבליהו ד' חיוון טבעיים דיסודין, דמסטרא מסאבא, ממונים על ארבע מרין דגופא: מרה חוורא, מרה סומקא, מרה ירקא, מרה שחורה. והיותר נראה מרעיא מהימנא, פרשת פנחס, ובפרט מדרי"ט, ורכ"ב, ורכ"ד, ורכ"ה, ורל"ד, ורל"ח ע"א, כי אין נפש האדם נקרא אלא נפש דעשיה, שהם אופנים ורקיעים דעשיה, ומשם ולמעלה, אך בחי' נפש אדם שבד' יסודות דעשיה, הם נפש הבהמית, כמ"ש ורוח תשוב אל האלקים וגו', ורוח האדם העולה

ושתיהן מן ד' יסודות, ועליהן נר"ן. (דאבי"ע)
וזה נראה יותר אמיתי.

ונבאר, ענין החלום, והנבואה, ומלאכים,
והשדים. דע, כי י' גלגלים דאופנים דעשיה,
הם חומר וצורה. והנה הז' גלגלים התחתונים,
על שצ"ם חנכ"ל, הצורה והנפש שלהם, הם
ז' מלאכים הידועים, סמא"ל למאדים, קפציאל
לשבתאי כו', ויש בהם טוב ורע, והנה הרע
שבהם, הם נקרא אלהים אחרים, הנקרא ע"ז.
ויש עובדים ע"ז, גם אל חומר הגלגלים
והכוכבים, ונקרא צבא השמים. ויש עובדין
אל השדים, כמ"ש.

והנה בגלגל השפל, שהוא לבנה, יש תלי
המנענעו. ויש לו חומר וצורה, הנקרא נגודי
זנב התלי, ולהיותן תחתונים קרוב ליסוד האש,
שומעין מהם עתידות השדים שביסודות, ומהם
חכמת העורב כו'.

אח"כ בד' יסודות, יש להם ג"כ צורה
ונפש שלהם, והם מורכבים מט"ר. ומטוב,
נבראו בני אדם, בחומר וצורה, שהם מנפש
הד' יסודות הנ"ל. ומהרע שלהם, נבראו שדים,
בגוף וצורה, וגופם הוא מב' יסודות, אש
ואויר, ושוכנים בסוד הרוח, כי יש להם נפש
חי, ויש שדים שנפשם נפש דומם, ושוכנים
בארץ במחילות עפר. יש מהם גם בנפש
הצומחת, ושוכנים: בימים, ובנהרות, ובבורות.
ואלו הב', נקראין תתאין, והם רעים מאד.
הראשונים, הם ב"גונים, ויש בהם מין שלישי,
שיש בהם גם נפש המדברת, ושוכנים ביסוד
אש, ואלו עליונים מכולן.

ונחזור לענין המלאכים, כי גם הם חומר
וצורה, אלא שחומרם זך מאד, ונקרא כבוד
נברא של המלאך, ונקרא אישים, אך צורתן
נקרא מלאך. וזכי הנפש, יכולין לראות דרך
מראה, את המלאך, בהיותו מלובש במלבוש
שלו הנ"ל. וזה סוד וירא והנה שלשה אנשים.
ואין זו נבואה, רק שהשיג בראיית נפשו
המשכלת, את נפש המלאך עצמו. וכן הדואים
את אליהו, ושאר נשמות הצדיקים, כעין דבינו
הקדוש בכל ליל שבת, וכיוצא, אינו אלא ע"י
התלבשות בחלוקת דרבנן שלו.
ודע, כי יש עשר מדרגות במלאכים ושדים.

ארגמ"ן, וכנגדם יש: יצה"ר, עון, ומשחית,
אף, וחמה. וכל זה, הוא בחינת צורת ארבע
יסודות, טובים ורעים.

וכבר ידעת, כי בכל עולם, יש פנימיות
נשמות, וחיצוניות מלאכים. א"כ צ"ע, אם בד'
יסודות, אין בו ב' בחי' אלו, לסיבה הנ"ל,
כי אין פנימיותה נקרא בשם נפש אדם, והכל
בחי' אחד לבר, ונקרא יצר טוב ויצר הרע.
או נאמר, כי גם בהם יש פנימית נשמות,
וחיצוניות מלאכים. אלא כי לרוב עכירותם,
אין פנימותן נקרא נפש, אלא ב' יצרים:
מלאכים, ושדים יהודאין, שהם: גדלות, וקטנות.
אך חיצונותן, הם נקרא קלי' גמורות, מזיקין,
ושדין דע' אומות, כנוכר. ולפי שהקטנות
פנימיות היסודות תכלית העכירות, נקרא שדין,
אלא שהם יהודאין, כי הם שמרי הנשמות
כולם, והבן זה היטב.

וקצת קשה לזה, דא"כ הרי יש גופים
לשדים, כי השד מתלבש בגוף, ונפש דקטנות
דעשיה, היא מתלבש בשד, וא"כ נפש האדם
והשד, שניהן מתלבשין בגוף האדם. וקושיא
זו הוא לר"מ, שאומר כי היצר הטוב הוא שד
יהודאי.

ואפשר, כי עיקר הגוף הוא לנפש אדם
עצמו, ולא נברא גוף אל השד לברו, כדרך
שנברא גוף לברו, לנשמת הגוים לברם.
והנה בדרמ"ז אמר, כי כללות צורת הטוב
דד' יסודין, נקרא בהמות, וממנה נוצרים אלף
טודים, ונקרא בהמות, שהם י"ס כלולות מעשר,
ועשר מעשר, עד אלף. ומהם נוצדים כל
נפשות הבהמות, וצורתם. אמנם צורת הבהמה
הנ"ל, הוא פני שור לבר, שהוא יסוד האש
השמאלי. ועוד יש ג' יסודות. ומפני אדם
נמשכין נפש הבהמית שבאדם, הנקרא יצה"ט,
והבן זה.

ובדף רס"ח אמר, כי היצרים נקראים
לבבך, והנפש נקרא נפשך, וגם הם שתיים
טובים ורעים, זולת השני יצרים טוב ורע.
והנה עוד יש סברא ג', כי לא תקרא נפש
בתורה, דק נפש הבהמית, הנקרא נפש החי
של הבע"ח, וחולתה אינה נפש כלל. נמצא כי
יש באדם נפש הבהמית, ונפש המדברת,

ואע"פ שאין נברא בלתי חומר וצורה, על כל זה, לא כל המלאכים נגלמים במלבושים, אלא האישים, שהם כה העשירית, שנקרא נפש, כנודע.

בענין החלום, כי הנה נפש של האדם, כצד הד' יסודות, אינו נקרא נפש, אלא נשמת רוח חיים, שהיא הנותנת חיים גופני לגוף, וממנה יוצאת הנשימה דרך האף, כי עליה נאמר ויפח באפיו נשמת חיים, ואמרו במדרש, זו האופיא, לשון אף, ועליה נפש האמיתי, מאופני עשיה. וז"ש אח"כ, ויהי האדם לנפש חיה, ותרגומו לרוח ממלא. וז"ש בקהלת רבה, אמר ר' יודן, הגוף אומר לנשמה, הוא נפש היסודות. והנשמה אומר לנפש, שהיא מאופני העשיה. והנפש למלאך, שהוא דוח דיצירה, עולם הכלאכים. והמלאך להקדוש ברוך הוא, שהוא יושב על כסא הכבוד, והיא הבריאה, ע"י נשמה שנחצבה משם, וזהו ענין החלום.

פרק ט

ונבאר מהו ענין יצר הטוב ויצר הרע, כי הוא עומק גדול. ונלע"ד דבר האמיתי, כי נודע כי כל העולמות הם טוב ורע. והנה בעולם העשיה, הרע הוא ד' יסודות, שהם שמרים של האופנים, ואלו נכנסין באדם, לפתח חטאת רובץ. החומר שהוא הגוף, והצורה שהוא ענין נפשות היסודות כנ"ל, ולא נגמד כניסתן בתשלום, עד שלש עשרה שנה. כי כן הגוף הולך וגדל, וגם הנפש הולך וגדל, כי תחלה נכנס נפש הדומם והצומח, שהוא הזן. ואח"כ נפש חי, בתשלומה, עד שהולך ברגליו, ומתנענע כרצונו. ואח"כ נכנס בו נפש השכל המעשי, שהוא מזמן הפעוטות ואילך. ואח"כ שכל העיוני, לדעת בחכמות המלאכות, והסודות. והרי נשלמו ד' חלקי הנפש, וחומר ארבע יסודות, בתשלום י"ג שנה. וזה נק' גוף האדם, ונפש ד' יסודות, הנקרא דרך כללות נפש הבהמית, כי כל תאוה להחזיק הגוף, כעין הבהמה. וזו הנפש הוא מצד הרע, ושמרים דעשיה.

עוד יש נפש הבהמית מצד אופני דעשיה, והוא מצד הטוב, וז"ש בריש משפטים, כד אתייליד יהבין ליה נפשא דבעירא דכיא, מאופני הקודש, כי אופני עשיה, נקרא: קדושה, וטהרה, וימין. וד' יסודותיהן, עד תשלום י"ג שנה. תחלה ע"י מילה, וקריאת התורה, וחינוך מצות דרבנן. ובתשלום י"ג שנה, נגמר כניסת נפש בהמה טמאה, שהם ד' יסודות, ונפש בהמה טהורה, שהוא מאופני קודש. ואז חייב במצות מן התורה.

והנה על נפש היסודות אמרו, שהיצה"ר נכנס באדם משנולד, כי האדם עצמו, הוא נפש דאופני קודש דעשיה. ואחר הי"ג שנה, נכנסים הטו"ר שברוח דיצירה, הנקרא עולם המלאכים, לכן היצ"ט ויצה"ר נקרא מלאכים ממש, שהם: רוח טוב, ורוח רע. כמ"ש, עושה מלאכיו רוחות, כי האדם עצמו, הוא נפש הטוב מאופנים הנ"ל, השורה על הגוף דאדמה, דד' יסודין, לכן נק' אדם: לשון אדמה. אך הרוח נקרא יצה"ט, שהוא מעולם היצירה, מהטוב שבהם, שהם דקיעים של היצירה. ורוח רע של יצה"ר, משמדי היצירה. נמצא, כי האדם הוא הנפש דאופנים, והתחלת יצה"ר הנכנס כשנולד, הוא נפש היסודין. והיצה"ט שהוא רוח טוב דיצירה, נכנס אחר י"ג שנים, ואז נכנס ג"כ הרוח היצה"ר כנ"ל.

פרק י

עולם הגלגלים: הוא י' גלגלים, הנקרא שמים. וד' יסודות, הנקרא ארץ. ויש לשניהן חומר וצורה, ד"ל גוף ונפש. וחומר של שניהן, הוא פשוט לבדו, ואינו מורכב מכולם יחד, אלא חומר כל יסוד, או גלגל, הוא פשוט לבדו.

ושני חומרים הנזכר, הנקראים חומר הראשון, ונקרא היולי, להיותו פשוט. וחומר הארץ, נקרא תהו, כי אין ניכר בו ציור, מה ענינו, עד שיורכב, כמ"ש.

ואחר שקנה הצורה, שהוא הנפש, נקראים החומר והצורה יחד, בשם בהו. ואז נתהוו הד' יסודות: ארמ"ע, בחומר וצורה, ואז נקרא

כענין נפש הרומם. ונוסף בה יותר פנימי. הנקרא נפש צומחת. ויש קוראים לה, נפש הטבעית, כי אין בה כח התנועה, להתנענע כפי רצונה ממקום למקום, ואין לה רק טבע, אשר הוטבע בה להיות צומחת, ואין לה רצון מעצמה בזה.

גם נקרא כח הגוף, או כח המחזיק, כי היא הזנה את הגוף, ומחזיקו על טבעו. וזה נפש הצומחת, מתחלקת לג' חלקים: הזן והמגדל, והמוליד, כיוצא בו. והזן, יתחלק לה' כוחות: המושך המאכל, המחזיקו עד שיתעכל, והמעכלו והמבדיל בין הטוב לפסולת, והדרחה המותר לחוץ. והנה כח המושך, הוא עפר. והמעכל, אש. והדרחה, מים כו'. כנזכר בס' הטבעים. ולהיות נפש הצומחת כוללת כוחות רבים, ופעולות שינות, קראוהו החכמים נפש ממש. וזהו אצלם נפש שבנבראים.

החי: יותר פנימי, והוא מחלק הרוח שבכל ד' יסודין ויש בו: נפש המרכבת, ונפש הצומחת, ונוסף בה נפש פנימית, הנקרא נפש הבהמית. ויש קוראים לה נפש התנועה, כי היא רצונית, ולא טבעית, כמו הצומח כנ"ל. וזה נקרא בספרים, נפש השנית. ונחלקת לב' כוחות: חיצונית, ופנימיות. החיצונית, נחלקת לב' כוחות: חוש, ותנועה.

החוש נחלק לה' חושין, וחמשתן יקראו כח המרגיש. והפנימי נחלק לב', והם: המדמה, והמתעורר. והמדמה נחלק לב', והם: המשיג, והזוכר.

וזהו פירושן: הנה כח התנועה, הוא כח א', והוא להתנענע ממקום למקום, כפי רצונה, להרגיש, ולא בטבע כנ"ל. והמרגיש נתחלק לה' חושים, והם: א', המשוש, הוא בכל אברי הגוף. כי ירגיש המשוש כשימשמש זה לזה, או דבר אחר בהם. והד' חושים, כ"א יש לו אבר פרטי, והם: העין, להרגש הראות, והאוזן, להרגיש השמע. ואף, להריח. והחיד, לטעום.

וכל אלו ה' חושים, נמשכין מהמוח עצמו, כי שם עיקרם, אלא שנתפשט הרגשם, באלו האברים שזכרנו. וכל אלו נקרא חיצוניות, כי הם ממשים וגשמיים, שהם רואים ושומעין. וכ"ז בפועל גמור.

בהו יחד שניהן. כי בהיות חומר הארץ לבר בלי צורה, נקרא תוהו, כנ"ל. ולפי שחומר השמים, הוא זך יותר, לא נקרא תוהו כחומר הארץ. והרי בארנו בחינת העולם בעצמו, כלול מהחומר פשוט, וצורה פשוטה, שהם הגלגלים, הנק' שמים. וכן גם כן הארץ, שהוא ד' יסודות.

ועתה נדבר בנבראים, שנבראו מכח העולם הנ"ל, ונניח עניני נבראו שמים, הנקרא צבא השמים, ונדבר בנבראי ארץ, שהם ד' יסודין. ונאמר, כי הלא גם כל אלו הנבראים, הם חומר וצורה, אמנם אינם פשוטים, כמו היסודות, אבל הם מורכבים. פי': כי כל בחי' ובחי', חומר, וכן צורתו, מורכב מכל ד' יסודות יחד. נמצא, כי היסודות עצמן, היה בהם הרכבה א', שהוא חומר וצורה, אלא שהם פשוטים. אך בכל מה שנברא מהם, הוסיף הרכבה שנייה, והוא היותו מורכב מחומר וצורה, גם מתערבות ד' יסודות יחד, נק' הרכבה שנייה. וזו הרכבה שנייה, היתה בכל ד' חלקי הנבראים: דצח"ם כנ"ל.

הרומם: הם המתכות, והאבנים טובות. והחומר וצורה שלהן, הורכבה מכל ד' יסודות, רק שגבר עליהן יסוד העפר, לכן הנפש שבהן אינה, רק לערב ולהרכיב בהם כל הד' יסודות, אבל לא שינה ולא חידש בהם שום שינוי אחר, ממה שהיה ביסודות, וזולת הרכבה העירוב. לכן נקרא לה, נפש המרכבת, והמעמדת, ומקיימת אותן על עמדתן, בלי שינוי אחר ממה שהיה. נמצא, כי אין לנפש הזו, רק כח א' לבד. לכן רוב החכמים, לא קראוה בשם נפש כלל, כיון שאינה מוסיפה חדוש כלל, אלא הרכבה. ואמנם זה הרומם נברא, מחיצוניות ד' יסודות, וכאלו תאמר, מחלק העפר שבכל יסוד מארבעתן, כפי ערך היסוד ההוא, כי כבר נתבאר שכל יסוד מהן הוא פשוט, ואינו מורכב מארבעתן, אך הכוונה מחלק היותר גרוע שבכל יסוד ויסוד מהן, בערך גריעות יסוד העפר בכל הד' יסודות, אך אינו עפר ממש.

הצומח: יותר פנימי, והוא מחלקי המים, שבכל יסוד מארבעתן, וכלול מחומר וצורה. והנה הנפש שבו, יש בו ב' מינים: הא', החיצוניות שבה, היא הנפש המרכבת שבה,

כמ"ש. וגם נזכר בזוהר פרשת וירא, ענין לוט, שהוא היצה"ר. וב' בנותיו, שהם הכוחות, הצעירה היא נפש הצומחת. והבכירה היא, חבור המרגיש עם המתעורר, הנקרא ג"כ נפש המתאווה, כי שתיהן אין כוונתם אלא לתועלת הגוף לבר כנ"ל, אלא שע"י נמשך נזק לנפש המדברת, בכונת היצה"ר, כמ"ש בענין התנועה החצונית, ועדיין אין זה בחירה ממש, כ"א בנפש המדברת.

המדברת יותר פנימי מכולם, והוא מחלק האש אשר בכל יסוד מארבעתו, ויש בו נפש המרכבת, והצומחת, והבהמית. ונוסף בה פנימית מכולם, והוא הנקרא נפש המדברת. ויש שקראוהו נפש השכלית. וזהו הנקרא בספרים, נפש הג' העליונה שבשלשתו. לכן, מלבד הטבעית והרצונית שיש בה, נוסף בה הבחירה, כי אין בחירה אמיתית, כי אם בשכל, כמ"ש.

ונחלק לב': שכל מעשיי, ועיוני. ואמנם חלק המעשיי, נחלק לב': המעשיי, והמחשביי. המעשיי, הוא לעשות מלאכות גופניות, מחוץ לגוף, כמו: הזריעה, והבנין, כי הם אינם לתועלת להכין מזון לגוף עצמו, אלא שהם הכנות חיצונית לגוף, ואינם כמלאכות האכילה וההילוך והדבור כו', כי הם תועלת להכין מזון לגוף עצמו, אשר הם מכח המתעורר באים כנ"ל. והמחשביי, הוא לחשוב איך יעשו אלו המלאכות החצונות לגוף.

אך העיוני, אינו אלא להשכיל צרכי הנפש לבדה, והוא להכיר חכמת הנפש, כמו חכמת התכונה והטבעי וכיוצא, לדעת הפרש האמת מן השקר, בענין ידיעות אותם החכמות, שאין להם צורך אל הגוף, אלא להנפש לבדה. ואינו בשביל המעשיי, שהוא לחדש מלאכות חדשות של מעשה הגוף, ולשנותה ממלאכה למלאכה. אך השכל העיוני אינו, אלא לדעת הדברים כפי אמיתתם, לשנותו, וגם כי הוא לצרכי הנפש, ולא לגוף, כמו המעשיי.

וע"י השכל העיוני, יתוסף בו ענין הבחירה כנ"ל, כי אין נקרא בחירה אמיתית, אם יבחר בדבר הזה להיותו נאהב לו יותר מזה, אם שתיהן שוין, כי זה נקרא רצון. אך אם יבחר באמת מה שהוא כך, וירחיק השקר שהוא מה

אך הפנימי, נקרא כח המדמה, וזהו במוח עצמו, ומתדמה שם, כאילו שם ממש, הוא ההרגש ההוא, במוח, ומצייר שם, איך היה אופן ההרגש ההוא, אע"פ שלא הרגיש בפועל, אלא באבר המיוחד לחוש ההוא כנ"ל. וכח הב', נקרא, כח הזוכר, כי אף שלא בשעת שהאבר החיצון מרגיש בפועל, מתדמה במוח, כאלו אז הוא מרגיש בפועל, מכח שנצטייר שם פעם אחרת, בכח המדמה בעת הרגש החצון.

עוד יש כח אחר במדמה, והוא כי יצייר הדברים, אף שלא באמתתו, מה שאי אפשר להיות כן ההרגש החיצון. ועוד, שלא יוכל זה הכח המדמה לצייר, רק בציור גשם חומר, ולא בציור רוחני, הנקרא צורה ונפש. ועוד, שהמדמה יכול לדמות ולצייר הדברים, בין בהקיץ ובין בחלום, כמו שאכתוב.

כח המתעורר, הוא ג"כ נקרא נפש המתאווה, והוא יותר פנימי מהמדמה, כי אחר היות כח במדמה לצייר ולדמות הדברים, אז יתעורר כח המתעורר, לקרב תועלת הגוף, וזה בב' אופנים: הא', לחשוב איך יעשה להכין צרכי הגוף, ולכן כל האברים כלים שלו, כי יתעורר באבר העין לראות, ובאבר האוזן לשמוע, ולרגלים להלך, וכן לכל האברים לצורך פעולת הגוף עצמו, לתועלתו, לשמירת הגוף. ובהזנתו, ולרחק רעותיו ונזקיו, ומביא חשק באברים, לקרב פעולת תועלתו אל הגוף, ולרחק נזקיו.

הב' הוא, להתעורר לבחור מדות הטובות שיש בהם תועלת לגוף, ולרחק מדות הרעות מן הגוף. כגון: הכעס, והשנאה, והאיבה, ואכזריות, ורחמניות. וכ"ז נקרא רצון, כי יתרצה בזה מבזה.

אך דע, כי קנין מדות טובות הצריכין לגוף, או מדות הרעות, אמת כי עיקרם הם, מן כח המתעורר הפנימי, אמנם גם כח המרגיש החצון, הוא משמש לו בענין זה, כי המתעורר חושב, והמרגיש פועל המדה ההוא.

ודע, כי גם קנין המצות והעבירות, הם באדם מב' כוחות אלו: המתעורר, והמדגיש כנ"ל, אלא שאינם מצדם, אלא מצד היצה"ר, המכניס בהן רצון הזה, והם כלים אל היצה"ר,

אשר בו י' כתות מלאכין, ונכללין בדי' יסודות אשר שם, מורכבים מחומר וצורה. אח"כ קונה נשמה מבריאה, שיש בה י' דרגין, נכללין בדי' יסודות אשר שם, מורכב מחומר וצורה. וכל ג' אלו, נקרא עבד להשי"ת. ואח"כ זוכה לנרנ"ח מן האצילות, מדי' יסודות אשר שם, ואז נקרא בן אל השי"ת.

וכבר נתבאר, שבכל עולם יש ה' בחי': א"א, ואו"א, וויו"ן. אלא שכיון שא"א אין לו אות בפ"ע, אלא נרמז בקוצו של י', לכן אין אנו מונין עתה, אלא די' בחי' לבד, נגד די' אותיות הוי"ה שבכל עולם, והם הם בחי' די' יסודות שבכל עולם.

גם דע, שבכל עולם יש חומר וצורה, שהם עצמות וכלים, אלא שהכלים של עולם העליון, הם אור וצורה בערך עולמ' שלמטה ממנו.

כלל העולה, כי אין נקרא כלי וגוף גמור, כ"א הדי' יסודות הארץ השפלה הזו, שזכרנו תחלה. והרי נתבאר פרטי כל העולם. אמנם דרך כלל יהיה, כי אצילות יסוד אש, ובריאה, יסוד רוח, ויצירה, יסוד מים, ועשיה, יסוד עפר. והם הוי"ה א', כוללת כולם. והם: חיה, נשמה, רוח, נפש. אך הגוף של כולם, הם די' יסודות עולם השפל הזה, נקרא ארץ העשיה.

ונבאר איך בכל עולם נבראו בו די' מיני נבראים, והם: דצח"ם. והם כנגד די' יסודות שבכל עולם. והענין כולו, כמו שהיה בענין די' יסודות הארץ השפלה הזו, וזה יובן ממה שהקדמנו, כי העולם עצמו, הוא כללות הדי' יסודות עצמן אשר בו. ועוד יש בו די' מיני נבראים: דצח"ם.

וזה ענינם באצילות, וממנו תקיש לכולם, כי הנה נודע, שיש באצילות בחי' ז' מיני מתכות: זהב וכסף כו', נגד ז"ק. וי"ב אבנים יקירין, כנגד י"ב שבטים. וכ"ז, הדומם אשר שם. גם באצילות יש בו עצי ג"ע: עץ החיים, והדעת, וארו, ואזוב, ושדה תפוחים, ושושנה, ותבצלת, וכ"ז הצומח. גם יש שם, בחי': שור,

שאינו כד', זו נקרא בחירה אמיתית, כי בוחר באמת, להיותו אמת, לא מפני שהוא לא יחפוך בו, וגם כי הוא אמת אלא מפני שהוא הכיר בו שהוא אמת בענייני הנפש, שאין שם רצון ממנו, כמו ענייני הגוף, שהולך אחר רצונו.

עוד יש יתרון בשכל העיוני, מכח המדמה, כי המדמה לא ישיג אלא בחומר, וכל ציוריו ודמיוניו יהיה החומר, אך השכל ישיג בצורה עצמה איך הוא. וכן כח המדמה, ידמה לפעמים שקר, שהוא משא"כ. והשכל יוכל להשיג גם בחומר עצמו, איך הוא מהותו באמת, אך אין זה אלא בכח הדעת, לא בכח ציור ממש. נמצא כי בהצטרף שניהן יחדיו, יהיה ב' תועליות, שישג הדמיון ציור ממש ואמיתי, לפי כי הדמיון הוא כח (ש) כלי השכל ושל המדמה יחד.

נמצא, כי כל הנפשות והכוחות הנ"ל, נקרא חומר, בערך השכל העיוני, כי הוא צורה לכולם.

ובזה תבין ענין החלום, כי הנה בעת השינה, נשאר בגוף נפש המורכבת, והצומחת, והבהמית, ואינו יוצא ממנו רק נפש המדברת, הנקרא שכלית. וכיון שהופשטה מן החומר, משגת לדעת, ולראות חזיונים עליונים, ובאה וחוקקת החזיון ההוא בכח המדמה, הנקרא נשמת הנפש השכלית, ואין בה דיבור. והמדמה מראה לאדם, מה שראה השכל. ולפי שהוא כלי השכל הנ"ל, אין בו כח לקבל הדברים באמיתתן. ולכן אין חלום בלא דברים בטלים, וגם כי הוא דמיון מה שראה השכל, ולא הדבר עצמו שראה.

והנה נתבאר, ענין כחות נפש האדם, אשר בו מדי' יסודותיו. ועתה נבאר בנפש השכל האמיתי, שכל מגמתה אינו, אלא בענייני המצות, לקיים רצון קונו ית"ש. והיא באה מי' גלגלי דעשיה, הנקרא אופנים. וגם היא כלולה מדי' כוחות, שהם די' יסודות העליונות של השמים ההם. וכ"א מהם מורכב ג"כ מחומר וצורה. אח"כ קונה רוח השכלי, מעולם היצירה,

הנהרות ומראה מקומות

(ש) ג"א מוסיף הוא כלי (דפרי").

הגוף, אינו נקרא בשם נפש גמורה, דק נקרא כח הגוף, הנשאר בארץ אחר הפטירה.

ועליה יש נפש רוח ונשמה, הנקרא עבדים, מבריאה, יצירה, עשיה. ועליה החיה, הנקרא בן להשי"ת. וגם היא נחלקת לנר"ן מן האצילות.

ודרך קצרה, הנה האדם יש לו גוף, וכח הגוף, ונפש רוח נשמה וחיה, מד' עולמות אבי"ע.

ד' כתות קלי': לילית, אגרת, דהב, נעמה, מושבם בארבע מדינות אלו: רומי, סאלמאנקא של איספאמיא, מצרים, דמשק, בבית רמון, ולכל אחד יש אומנות בפני עצמו: לילית ברומי על ע"ז, סאלמאנקא, על ש"ד, מצרים, על גילוי עריות, דמשק, על הגזל, ה' ירחיקנו מכל דבר רע, אמן נצח סלה ועד.

וכשב, עז, תודים, ובני יונה, נשר, אדיה, וז' מיני חיות: איל, וצבי, כר, והם החי, שהם נשמת המלאכים, הנקרא כולם בסוד ד' חיות הק', כנודע ענין ד' חיות המרכבה דאצילות, ומשם נמשכו המלאכים ביצירה, ובחי' האדם הרוכב על החיות, שהם נשמות הצדיקים אשר שם באצילות כנודע, והם הפנים העליונים שבכל ד' מינים.

כלל העולה במהות נפש האדם, כי גופו הורכב מתולדות ד' יסודות השפלים, מבחי' החומר שבהם. ותחלה נכנסת נפש המורכבת ואח"כ נפש הצומחת, בכל כוחותיה. ואחר כך נפש החי, המשגת, בכל כוחותיה, ואח"כ נפש המדברת, בכל כוחותיה. וד' בחי' אלו, נקראים בחי' נפש אחת לבד, נמשכת מצורת נפש ד' יסודות, והנפש הזו אין בה תועלת, רק לתועלת דגוף לבד. והנה כל הנפש הזו, להיותה כוחות

תם ונשלם ספר הקדוש עץ החיים בעזרת האל בורא ארץ ושמים

אלו הכללים שעשה הרחיו ז"ל בקטנותו (ת)

א, שם אלוה שבחסד, הוא לבוש הנשמה, וחותרמה. ב, נצח יהוד, הם גופא חד. ג, ראש הנוקבא באחור, בחזה דו"א. ורגליה שוין עם רגליו ממש. לכן יש כולליו, וביעין, ושוקיים, ורגלים, כי כל אלו הם קומת המלכות. ד, שם פז"ק שביסוד דו"א, מילוי ג' כלים דדעת, שלשתן גימטריא קפ"ז.

ה, חותם אמת, הם אהי"ה פ' אהי"ה, הם כ"א מקיפים דז"ו. ו, ציון, וירושלים: לאה רחל. ז, לאה יצאה באחור ז"א, ויש לה ג' ספירות וחצי: דעת, חסד, וגבורה, וחצי ת"ת עד החזה. ואח"כ חוזרת פכ"פ עם יעקב, באותן ג"ס וחצי עצמן, בפנים. וכן רחל יוצאת באחור ז"א בחזה, ולוקחת ג' מדות וחצי, שהם: חצי ת"ת, ונהי"י, אחורי ז"א. ואח"כ חוזרת פנים בפנים עם יעקב, באותן ג"ס וחצי עצמן בפנים, הרי הם ז' וז', י"ד יום. ח, עיקר שליטת הקליפות, בעשיה.

ט, יש מוחין דאבא שהוא ע"ב, מלובשין תוך נהי"י אימא, אשר בהם מוחי אימא, שהם ס"ג. ובאים תוך ז"א בפנימיותו, אלא שעד החזה ע"ב וס"ג ממש, ומשם ולמטה אינו, כי אם הארתו לבד, שהם בחי' מלוייהן מ"ו ול"ו. ולתקן זה (א) צריך שיכנסו המוחין הנ"ל תוך ז"א, ואז נבנית רחל באחור ז"א בסוד פרצוף ממש, ואז חוזרת פכ"פ עם יעקב בפני ז"א, ויעקב בנצח ז"א, ורחל בהוד ז"א, ואז נהי"י דו"א מתגלים בתוכם החסדים המגולים, שהם מלויים הנ"ל, ואח"כ עולה הארת אלו החסדים המגולים, שהם בנ"ה, (ב) עד חג"ת ז"א, ואז נבקע יסוד אמא שבחג"ת דו"א, ומאירים החסדים אשר שם ג"כ, ואז נתקנת לאה, וחוזרת פכ"פ, וכבר נתבאר בחזרת עמידת שחרית, כי בחזרת התפלה, עולים יעקב

ורחל פכ"פ, עד חג"ת ז"א, ואז נבקעים גם בחי' ג"ר, בסוד ויעבור, ונתקנת פרצוף לאה. י, ה' בחכמה יסוד ארץ, כי אבא מאיר בברתא מרחוק, שהם בחי' מוחין דאבא, העומדים תוך חג"ת ז"א ומשם מאירין אל רחל, העומדת בנהי"י ז"א. אך המוחין דאבא שבתוך נהי"י דו"א, אין רחל יכולה לקבל הארתן

מקרוב, כמבואר בברכת אבות בשחרית. ג) י"א, שם מ"ה, עם מ"ב אותיות שלו: פשוט, ומלא, ומלא דמלא, הם פ"ו אותיות והם בז"א. י"ב, יש קליפות נאחזות בפנים של הגרון, ויש באחור הגרון. י"ג, מילוי דמילוי כל השמות, נקרא כח ד', כי הוא כחו והתמלאותו מילוי אחר מילוי. גם כי במילוי המילוי דשם הוי"ה, יש כ"ח אותיות, ועי"ז נקראו כל שאר שמות, בבחי' מילוי דמילוי, כח השם.

י"ד, בכתף ימני דו"א, שם עומדין ה"ח דדעת. ובכתף שמאלי, ה"ג. ויש שם י"ה בימינא. ושם י"ה בשמאלא. הם גימטריא כתף הימני בידיו, והשמאלי ד) בההי"ן.

ט"ו, (ה) ביסוד נוקבא דו"א, יש ג' מילוי שמות אהי"ה: דיודי"ן, ההי"ן, אלפי"ן. גימטריא חות"ם, כי הם חותם המלכות, ביסוד שבה. ונמשכין מבינה, אימא עילאה. והיסוד עצמו דנוקבא, הוא ג' שמות אדני"י. והם: בחי' נקודת ציון, יסוד שבה. וחותרם המלכות, הוא ביסוד זה. ושם ו) נזכר נקודתן. ובתוך החותרם זה, שם בין דההי"ן, והם המ"ן.

גם יש בנהי"י דנוקבא, ג' שמות אדני"י במלואם, והם ג"פ תרע"א, גימטריא ב' אלפים, וי"ג יאורין הנז' בפרשת וארא. ונודע, כי נהי"י נק' שערים, ותרע"א הוא תרע"ע, וענינם, כי בנ"ה ז) דו"א, יש ב' אחוריים, והם הב' כלים

הגהות וצירוף מקומות

- ד) עיין מברש דף ע"ט.
- ה) עיין שער הכוונות דף קמ"ט ע"ב.
- ו) עיין שער רוח הקודש דף כ"ד ע"א.
- ז) ג"א נהי"י (דש"י).

- ח) ג"א בוקנולע.
- א) ג"א ולתקן את לאה (דש"י).
- ב) ג"א בנהי"י (דש"י).
- ג) עיין שער הכוונות דרושי העמידה ד"ב.

י"ו, אר"א התחלתן הם יוצאין בגרון דא"א, ומלבישין אותו. ובי' כתרין שלהם בגרון אריך אנפין, אלא שכתרו גבוה. מכתרה, כי כמו שרחל כתרה בת"ת ז"א, כן כתר מ) אמא, בת"ת אבא, למטה מהח"ג, והיא מקבלת משם הארת כתרה. נמצא כתר אמא, למטה מכתר אבא, מן י"ט, שהם: כחב"ד, ח"ג.

והנה יש בחי' אחרת, שמקבלים אר"א משם, והוא דיקנא דא"א, החופפת עליהן כנודע, ושניהן מקבלים ממנו. וגם בחי' זו, ע"ד הראשונה, שאבא מקבל הארה יותר, למעלה מכתר אמא, ו' מדרגות, והוא, כי הם י"ג ת"ד, ומזל הח' הוא בחי' יסוד דכתר א"א, וממנו מקבל הארה כתר דאבא. ומזל הי"ג, הוא חסד דכתר א"א, כי הי"ג תקונים הם מלמטה למעלה וממזל הי"ג הזה מקבל הארתו כתר אמא, והרי יש ו' ת"ד, למעלה מכתר אמא. ודע, שכשם שמקבל כתר אמא, הארה מן ח"ג דאבא עצמו, כך מן הדיקנא, מקבלת הארה, ממקום שנשלם ח"ג, ב' תקונים תתאין שהם י"ב וי"ג.

י"ה, הת"ת כולל ה' ספרים של תורה, ובי' דרועין דיליה: ה"ה, וה"ג, כיצד, יהושע, חסד. שופטים, גבורה. שמואל, ת"ת. מלכים ג"ה, כי הם ב' ספרים, הרי ה"ה. ישעיה, חסד. ירמיה, גבורה. יחזקאל, ת"ת. תרי עשר, ג"ה. בסוד, שוקיו עמודי שש. המלכות, כוללת ה' מגילות, ותרין דרועין, ה"ח וה"ג. ה"ח הם: ה' ספרי תהלים. ה"ג הם: משלי, איוב, ח"ג. דניאל, ת"ת. עזרא, נצח. ד"ה הוד.

י"ט, הנה נתבאר איך כללות יו"ד, מילוי יו"ד של הוי"ה, הם בחכמה. ומילוי יו"ד, א) הם בבינה. ויו"ד, הם חו"ב. וה"ה, שהם ישו"ת. וביאור הדברים, כי אות יו"ד הנ"ל, הנה י, הם ג"ר דחכמה, אך יו"ד דמילוי יו"ד, הם ז"ת שבחכמה, והם זר"ן של חכמה, שהם ו"ק שבו.

חצונים, נקראים צבאות, והם מחוברים בנ"ה של הנוקבא, אהור באהור, ובי' אהוריים שלה, ויש בהם ב' צבאות, ח) בו ובה. ואות א' שבאמצע צבאות, נחלקת לבי' ווי"ן, הרי הם ב' אלפים. ט) נמצא, כי כותל א' מפסיק בין ב' אהוריים לו ולה, והם ב' צבאות, שהם תצ"ט ותצ"ט, וכותל א' מפסיק ביניהן, הם תצ"ט ופלגא מכאן, ותצ"ט ופלגא מכאן, והכותל הוא בחי' ו' של צבאות, הנחלקת לבי' כנ"ל, והיא כותל א' לבדו, ו' אחד לבדו, הרי הם אלף חסר חד. ועוד יש י"ג יאורים אחרים בתוכם, שהם הראשים והשרשים של אלף וי"ג יאורין, והם באהור של ז"א, בבחי' ג"ה. וכן אלף וי"ג יאורין באהור, שהם בכלי הב', הרי הם י) ב' אלפים וכ"ו, אמנם אין מונין רק הי"ג לבדו שהם השרשים, והרי הם ב' אלפים וי"ג יאורין, שהם ב' אהוריים דנ"ה שלו, ובי' אהוריים דנ"ה שלה, מחוברים יחד בהיותן באהור. כ) ואלו כולם נק' דינין, וכל אלו ניתנין לנ"ה ל) של נוקבא, בעת הנסירה, והם ג' שמות אדניי במלואם כנ"ל.

והנה כל אלו האהוריים, הם גבורות, שהם שם מ"ב דאבגית"ן, נמצא, כי ב' אבגית"ן, בבי' אהוריים החיצונים דזר"ן בנ"ה, ובי' אהוריים באהורי האמצעיים, והרי אלו ד' אבגית"ן, הם גימטריא ב' אלפים י"ג. והענין, כי שם זה הוא חסד שבגבורות כנודע, והוא נמשך בכולם, ומתפשט באלו אהוריים, בסוד ועושה חסד לאלפים. ואותיות ג"י שבאמצע שם זה, הוא י"ג יאורין הנ"ל, שיש באמצע כל אהור ואהור, וכל הקלי' נאחזין באלו האהוריים.

ט"ו, ג' אהי"ה: דירדין, ההי"ן, אלפין, הם גימטריא תנ"ה. והם התפשטות מאימא לו"א, ליסודו. וכשניתן לנוקבא ליסוד שבה, תסיר מהם א', שהוא כללות השמות, הם תנ"ד, כמנין חות"ם, והם חותם שבנקודת ציין שבה כנ"ל.

הגהות ומראה מקומות

- ח) ג"א ובי' אהוריים שלהם יש בהם ב' צבאות ג"כ ונמצא שהם ב' צבאות (דפו"י).
- ט) ג"א ב' אלפים ומ"ג (דפו"י).
- י) ג"א ואהור דכלי הב' הרי הם (דפו"י).
- כ) ג"א אהור באהור (דפו"י).
- ל) ג"א לנח"י (דפו"י).
- מ) עיין שער טנתיא פ"ו ושער הזווגים פרק א'. ושער אנ"ך פ"ח. א) ג"א הי" (דפו"י).

ממנו יצאו זון דכללות אצילות. שהם ג"כ י"ט ספירות. והנה אלו י"ט סבורין, בכ"מ שהם כנ"ל, ובהיותם כלולים כל א' מעשר, יהיו גימטריא ק"ץ. ונלע"ד חיים, שהוא סוד חיי אברהם ושרה, זה חי צ' שנה, וזה ק' שנה בלידת יצחק. לכן נקרא המלכות ק"ץ. ג)

ונלע"ד חיים, כי נודע שהנוק' היא למפרע, בסוד תשר"ק, נמצא כי י' שבחכמה, שהם ג"ר, ור' קו אמצעי, והר' שהיא עשירית, הם עצמן ד) ה"י של בינה, שהם ציור דו"י, היפך יו"ד, כי ג"ר שבה הם בהעלם, בסוד מילוי כנ"ל.

גם נלע"ד, שתבין למה היות מ"ה, תמיד בז"א שבכל ספירה וספירה, וגם הוא בז"א בכללות האצילות, אלא ששם ראשון הוא, בורין דחכמה עילאה, כנ"ל.

כ, דע, ה) שהחסדים שבדעת התחתון, המתפשטים ברו"ק ז"א, יש בהם ב' בחי, והם: אור פנימי, ואו"מ, ופנימים הם ז', שהם: ה"ח, ועוד הארתן נכלל ביסוד, ויש שם כללות כל החסדים אחרים. וכן עד"ו חוזרין להכלל בכללות יתור, ג"כ במלכות, שהיא עטרת היסוד. ואע"פ שאין אנו מזכירין תמיד אלא ה', זהו עיקרם. אך הב' כוללים דיסוד ומלכות, שנעשין מהארת ה"ח, אינם נזכרים. ו) אבל בודאי ישנם בהם.

והרי הם ז' פנימית, ואלו הם מתפשטים בחג"ת נהי"ם. וכנגדן יש ז' חסדים אלו בדעת עצמו במקומו, והם שרשים לז' ענפים אלו, המתפשטים, והם נשמה להם. וז"ש בתיקונים, שהדעת נשמת הת"ת. והענין, שיש בדעת, שרשים של ז"ת, הנכללין בת"ת, שהוא ז"ת, גוף דז"א, ואין הגוף דז"א לבדו נקרא ת"ת, אלא עם כל בחי הנאחזים בו, דהיינו: זרעות, ושוקיים, ויסוד.

והנה הר"ק עליונים שבדעת התחתון ועליון, הנק' שרשים, הם ר' צדופי יה"ו, הנזכר בס"י, שבהם נחתם העולם, דהיינו ו"ק דז"א.

אות ר'. וד' שבו, נוקבא. הרי נתבאר, איך יו"ד במלואה, הם י"ט שבחכמה. והנה אלו ת"ת ומלכות שבחכמה, הם הנקרא אדה"ר. והם האצילו הבינה, הנק' ה' ראשונה שבשם, הנקרא חוה. כי מאלו הת"ת ומלכות שבחכמה נאצלה הבינה, ומשם ניבנית ונעשית צורת ה', ד' על ר'. כי להיות נקבה, גוברת ד' על ר', נוקבא על זכורא. אך בחכמה היר"ד ו"ד, ב) זכורא על נוקבא.

והנה אדה"ר, הוא שם מ"ה דמילוי אלפין. אך חוה, המילוי דשם מ"ה דאלפין לבד, גימטריא חו"ה. אך נלע"ד חיים, כי ידעת, כי גם חכמה כולל: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וממ"ה שלו, שהוא ז"א שבו, שהוא אדה"ר. והנה נודע, כי שם הוי"ה א', כוללת כל י"ט שבחכמה, נמצא זרין שבו, הם ר"ה, ב' אותיות דהוי"ה שבו, ואם תמלאם באלפין וא"ו ה"א, גימטריא חוה, שהיא בינה, שנבנית על ידי ר"ה, זרין שבחכמה, הנקרא אדה"ר.

ונפרש עתה ענין וא"ו ה"א אלו, איך הם רמזים לזרין בכל מקום, ושמור כלל זה. הנה נתבאר לעיל, כי לעולם הו"א אינו רק ט"ס, כנודע. ונודע, כי מדת המלכות, היא י"ט שלימות, ובהצטרפות הנוקבא עמו, יושלם הוא ל"ט שלימת גמורות עמה, ואז יהיה עשרה עשרה הכף וכו'. אמנם הו"א, אינו רק ט"ס לבד. ונודע, כי מדת המלכות, נגד ד"ס תחתונות תנה"י דז"א, ומאלו ד', נמשכת לה גולגלתא, ומוחין שבה. נמצא, כי ד"ס ראשונות שבמלכות, יתיחסו אל ז"א, ולא נשאר למלכות רק ר"ס תחתונות שבה, כמנין ה"א, וכשנצטרף הד"ר שבה, עם הט"ס שבו, כי שלו הם כנ"ל, יהיה גימטריא י"ג, כמנין וא"ו. וזה טעם היות ז"א נקרא וא"ו, והנוקבא ה"א.

ובזה תבין טעם ב', למה נקרא בינה חוה, כי נאצלת מת"ת ומלכות שבחכמה, (נמצא) שהם י"ט ספירות כמנין חוה. גם טעם ג', כי

הגהות ומראה מקומות

- ד) ר"ל במלוי יו"ד (דפו"י).
- ה) עיין שער הכוונות דף קנ"ג ע"ג.
- ו) עיין זהר פנחס אות תש"פ ובסלם שם.
- ב) נ"א חיו ר"ד (דפו"י).
- ג) נ"א מוסיף הימין כי עמה נשלם קץ (דפו"י).

יהיה, כי יה"ו הראשון שבחסד, גובר בו קו ימין, לכן מילוי ע"ב. והב' ס"ג. והג' מ"ה. ועד"ו בכל הר"ק. וחסד של המלכות, הג' יה"ו, כולן בההי"ן, כי שם ב"ן במלכות.

וכענין שנתבאר בחסדים הפנימיים, כן הוא במקיפים, שיש בחי' חסדים המקיפים בדעת. עד"ו מתפשטים בו"ק דז"א. אמנם הפנימים בין בדעת, ובין בהתפשטותן, הם ו' צרופים הנ"ל. אך המקיפים נחלקים לג' בחי'. ותחלה נבאר בחי' עליונה דדעת עצמה, ובחי' המקיפים ט) דחסדים נק' א"ל, לפי שא"ל במלואו, עולה גימטריא הקף. והנה נתבאר, כי יה"ו בחסד הפנימי במלואו: ע"ב, ס"ג, מ"ה. ואלו הג' יה"ו בפשוטן, גימטריא ס"ג אחד, שיש בו יי"א, הרי א"ל גימ'. וגם הג' יודי"ן דיה"ו י) עצמן, עם כללותן גימטריא א"ל. וכן בגבורה יש ג' הרי, בע"ב ס"ג מ"ה, נעשין א"ל ע"ד הנ"ל, וכן בשאר הקצוות. ומקיף על המלכות נעשה מג' יה"ו דההי"ן, על הדרכים הנ"ל ממש.

והנה המקיפים המתפשטים הם משונים, אע"פ שגם הם בחי' א"ל. והענין, ששם יש שם מ"ה שבו ג' אלפין, שהם ג' שמות אהי"ה, ואהי"ה גימטריא יה"ו. נמצא שבפנימית יה"ו, ובמקיף אהי"ה. כי כל מקיף, סוד נוקבא, סוד אהי"ה, כנודע. רק שהוא מאלפין דמ"ה עצמו. וג' אהי"ה כולם ביודין, לפי שהם בחסד. וכללות שלשתן, נעשה מהם ס"ג, ומהם יוצא א"ל ע"ד הנ"ל, ג' יודי"ן ואלף של ס"ג, ובגבורה הוא אל, ג' אהי"ה דההי"ן, היוצא מג' אלפין דמ"ה, ע"ד הנ"ל. ובת"ת א"ל, מג' אהי"ה דאלפין, ע"ד הנ"ל. ודנצת, הראשון ביריד, הב' באלפין, כי הוא קו ימין גבר בו. בחי' ראשון, והוא ביר"ד. ולפי שהוא יונק ג"כ מת"ת, לפיכך שניה באלפין. ובהוד, שהוא קו שמאל, ה"ה ראשונה בההי"ן, כמו הגבורה. וחב' באלף, לפי שיונק ג"כ מת"ת. וביסוד, ה'

הנקרא עולם, בסוד אמרתי עולם חסד יבנה, שהם ו"ק של הבנין, והדעת מחיה אותן, כשמתפשט בהם, בסוד ו' צרופים הנ"ל.

וטעם היות כל צרוף מאלו ג' אותיות. כי כל א' מג' מוחין, כלול מג', ומכ"ש הדעת שהוא המכריע, שצריך שיכלול הג' מוחין, שכיון שהוא נמשך מר"ק דאז"א, יש בו ו"ק. ותשלום ענין זה, תמצא בסוד נענועים דלולב. וכנגד הר"ק שבדעת שהם שרשים, יש ו"ק חסדים תחתונים, המתפשטים בו"ק דז"א עצמו, והם ג"כ ו' צרופי יה"ו הנ"ל ממש, והם ח"י אתוון בדעת, וח"י בחסדים המתפשטים בגופם. וכנגדן ביסוד ח"י, יען שמקבל הארת כל ו' צרופים אלו שבדעת, וכולן נכללין בו. לכן נקרא היסוד ח"י.

ועדיין נשאר עטרת היסוד, שהוא מלכות דז"א עצמו, והוא בחי' ה' אחרונה, שבכל צרופי יה"ו, ועמה נשלם כל השם מהן, ונעשים הוי"ה שלימה. כמ"ש בזהר ויקרא ז) כי לכן נקרא שלימה, שלימו דכל ספירן, בר' צרופים אלו.

אמנם עיקר הפי' הוא, כי הה"א שבסוף כל הו' צרופים, היא רחל, שהיא מקבלת כולם, ומתפשטין להאיר בה, כדפרשינן בסוד הלולב, ואינו נכנס בה הארת החסדים, ח) רק השרשים מאירין באותן החסדים המתפשטים בו, והארת המתפשטים נכנס בה בנוק', ואז נק' שלימה. וב' פי' אלו, הם א', כי עטרה שורש רחל. כנודע.

והנה ו' צרופי אלו הם ג"כ במילוי, ונחלקים ג"כ בבחי' המילוי, כמו שנחלקים בבחי' הצרופים: יה"ו, בחסד. הוי"ן, בגבורה. לפיכך מילוי ע"ב בקו ימין, בחסד ונצת. וס"ג, בגבורה והוד. ומ"ה, בת"ת ויסוד. וכמו שכל צירוף הוא ג' אותיות, לרמוז לג' מוחין הנכללין בו. גם בכל אות מיה"ו, יוצא ממנו שם א'. נמצא, כי בחסד יש ג' שמות יה"ו. ובגבוי שלשה שמות הוי"ן. וכן בכל הר"ק. אך ההפרש

הנהרות ומראה מקומות

ט) עיין שער הכוונות דף קנ"ו ע"א.
י) ג"א דג' יה"ו. (דפוי").

ז) אות רפ"ג. ועיין בהשמטות לספר הזהר
ח) ג"א השרשים (דפוי").

גימטריא קד"ם. ק) והנה נמצא, כי כל אלו הנקודות הם גימטריא קד"ם, כי גם הוא ג"כ ג' צרופים יהיו, דע"ב ס"ג מ"ה, גימטריא קד"ם. והנה נודע, כי כל ה"ח בחי' שרשם משם ע"ב, כי חסד גימטריא ע"ב. ואע"פ שנת"ל, שכל א' הוא ג' יהיו דע"ב ס"ג מ"ה, עכ"ז זהו בבחי' פרטיותיהן, יען כל קצה מהם, כלול מן כל הג' מוחין, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה. אמנם כללות החסדים עצמן, הם של שמות ע"ב, והנה אם תמלא היות כולם ביודין, וכל אות מנוקדת בשב"א קמץ שהוא גמטריא אל"ה, נמצא כי אל"ה בכל הוי"ה, בסוד י' אותיות מלואה. ר) אך הפשוטה, הוא קד"ם, וז"ס, אלהי קד"ם, בכל הוי"ה מהם לברה, וכשתצטרף כל הנקודות שבכל הוי"ה, שהם י"פ אל"ה, הם ש"ס, ועם כללות י' אותיות המלוי, הם ש"ע, ואלו ש"ע נמשכין בפנים דו"א, שבקטנותו בימי היניקה, היה לו ק"ן רבוא נהורין, ועתה נעשו ש"ע, דאתפשטו אנפוי כמו עתיקא, כי מן הדעת הזה נמשך, עד הפנים שלו. כמ"ש באדרא, דעת אסהיד באנפוי דמלכא. והנה אותיות המילוי עצמו הם י' היות דע"ב, גימטריא תש"ך, כמנין צרופי בראשית. ונודע, כי בראשית, ר"ל: ברא שית, ו' סמכין ש) דדעת, הדעת נק' בראשית, כדאיתא בהקדמה על הזוהר, יע"ש. סליק.

להאר"י זל"ה, הרמב"ן והבריו, ודברי ראשונים, כמו רבי נחמניא בן הקנה, לא הזכירו רק י"ס, ולא גילו ענייני פרצוף כלל. ודע שהרמב"ן הראשונים, היו יודעים בפרצוף,

ראשונה באלף, כי גם הוא בקו האמצעי, וב' בההי"ן, כ) כי הם בחי' ההי"ן כנודע.

כ"א, ודע, שכל א' מה"ח הפנימים המתפשטים למטה, נמשך עמו צרוף של הלבוש שהוא יסוד תבונה עצמו, ונודע שיסוד תבונה, הוא אהי"ה דאלפין, וכבר פי', שבכל קצה וקצה, יש בו ג' צרופים, דיה"ו ע"ב, ס"ג, מ"ה, גימטריא קד"ם. ושלתן ביחד יש באהי"ה א' דאלפין, ל) גימטריא קד"ם ע"ה, בסוד לבוש, בכל קצה וקצה. נמצא, כי ז' שמות אהי"ה באלפין, לבושין לז' חסדים, המתפשטים בז"ת דז"א. והנה ז' אהי"ה הנ"ל, הם ז"פ קמ"ג, גימטריא תת"ר"א, שהוא סוד אלף ואלף, כי הכל הוא מבחי' אלפין שביסוד, והוא אחוריים דאלהים דההי"ן, כנודע.

ואחר שביארנו ז' חסדים המתפשטים, נבאר ענין הדעת בעצמו התחתון, כשלא נזכיר רק ה"ח עם ה"ג העיקרים, שהם בחי' הנקרא דעת, יהיה י' הוי"ת כנ"ל, מ) שהם י"ס כפשטן, וכל אות מנוקדת שב"א קמץ שיש בהם, גימטריא אל"ה, בכל אות מהם. נמצא, כי בד' אותיות הוי"ה, הם גימטריא קד"ם הנקודה שלהם, והם עשר הוי"ת, י"פ קד"ם, גימטריא אלף ת"ם, והם סוד אמת, אלף ג) חוזר לחשבון אלף כנודע, הרי איך יש אמת בדעת זה, ע"ד שנתבאר בדעת עליון לקמן; (הוא בפנים).

ונחזור לענין, כי ס) ז"ס מעונה אלהי קדם, נאמר על הדעת הזה התחתון, כי בכל אות יש בו ניקוד ע) אל"ה, דאלהי, פ) והם יר"ד היות, י"פ אל"ה, צ) וכל הוי"ה מהם

הנחות ומראח מקומות

צ) נ"א י' דאלקים (דפ"י).

ק) נ"א כי בכל אות יש בו ניקוד כמנין אלה דאלהי קדם חם י' היות י' דאלהי וכל הוי"ה מהם גימטריא קדם (דפ"י).

ר) נ"א והנה אם תמלא י' הוי"ת הנזכרים לעיל כולם ביודין וכל אות מנוקדת בשבא קמץ כנ"ל שהוא גימטריא מ' אלה נמצא כי אלקים ר"ל י' פעמים אלה בכל הוי"ה בסוד י"א פילואה (דפ"י). ש) נ"א סטרין (דפ"י).

כ) נ"א ביודין (דפ"י).

ל) נ"א ושלתן ביחד יש אהי"ה א' דאלפין (דפ"י).

פ) נ"א והם י' בחינות הנקרא דעת חם י' הוי"ת כנ"ל (דפ"י).

ג) נ"א כי אות אלף (דפ"י).

ט) עיין שער רוח הקודש דף פ"ג ע"ב.

ע) נ"א כמנין (דפ"י).

פ) נ"א קדם (דפ"י).

ידעת, שהגוף נקרא ת"ת עם ו"ק, מחסד ולמטה, ששת ימי המעשה, ו' הוא ת"ת, שכולל: זרועות, ושוקיים, כנודע שמתחלה כשמתלבש ו' בו"א, בקו יושר תוך הגוף, ומתפשט ממנו לצדדין, ולרגלים, וזה נקרא גוף. ואו"א משמש לראש, ואינם נקרא גוף כלל, אלא מחסד ולמטה.

ואח"כ כל כללות האצילות י' שבו, היה בסוד נקודות, עשר ולא יותר, ואע"פ שמצינו בא"א, ובאו"א, פרצופים שלמים, וכיון שיש יר"ד, יש גוף, כיון שאותו גוף, שהוא מחסד ולמטה שלהם, ולא נתגלה בהם לצורך עצמן, אלא לצורך זו"ן, ומתלבש תוך ז' של ז"א, הנקרא גוף, א"כ אינו גוף (נלע"ד דח"י שצ"ל אלא) לז"א, אבל גוף דאו"א שלהם, אינו גוף, כיון שנכנסים ראשונים תוך אלו התחתונות, ולא נשאר למעלה רק כתר דא"א, וחכמה סתימאה, וכח"ב דאו"א שצריכין לעצמן.

ואל יקשה, כי הלא בארנו בדרושים, שאינו מגולה מאו"א, אלא מחצי ת"ת שלהם, ונק' יש"ס ותבונה. אין זה קושיא, שהכלים שלהם מת"ת ולמטה, אמנם פנימיות חג"ת שלהם, מתלבשים בו"א.

שנמצא לפי"ז, שכללות אצילות, נקרא אדם, שכולו פרצופים, (ה) מחסד ולמטה, נקרא גוף. וגו"ר נקרא ראש. אמנם פנימית כ"א לצורך עצמן, הוא פרצוף או"א וזו"ן, כמ"ש בענין הנשמות, בענין הגלגולים שבכל אבר יש פרצוף.

ובזה יובן מאו"ל אדם הראשון כולל כל הפרצופים, יש מהם בעין, ואיך יתכן שמאבר א', יצא אדם א', כולל כל האיברים. ובמ"ש יובן, שאדם בכללו נקרא עין, ותשמש לעין האדם, אבר אחד מאבריו, בערך אותה בחי'

אלא שדברו בעולם גדול, לרוב הגלות, שלא ניתן רשות לגלות, ולהתפשט האורות הגדולים, מאחר שגברו הקליפות, וכל זר לא יוכל קדש, אמנם בעקבות משיחא, כמו בדורינו זה, התחילו האורות להתפשט להיות כבראשונה, כמו שהיה בזמן העולם מתוקן, ולהתתקן מעט.

ומתחלה היו האורות סתומים, היה העולם מקולקל, וכל מה שנתקלקל נסתם בגלות, ולא היו משיגין אלא י"ס בסתום, בסוד הנקודות, כ"א כלול מעשר, ובענין הפרצופים לא נתגלה להם כלל, לפי שמצאו בדברי הראשונים סתומים, ולא ידעו עומק הדברים, וחשבו שכך הוא, ודברו ב"ס, כל א' כלול מ', ובחי' הרבה.

ולפי שראיתי מי שחולק על דברים אלו לאמר, שלא מצינו אלא י"ס, ומהיכן יש לשלוט (ת) כת, לאמר כמה פרצופים שנמצא יותר מ"ס, ומספר רב, והלא הראשונים כתבו בס"י, עשר ולא תשע, י' ולא י"א, לזה באתי לפענח לך כחודא דמחטא, אולי תזכה להבין מקצת וכולו לא תשורנו עין וזהו: דע, שמציאת כתר הנקרא א"א, שמלוכש בלבוש הנקרא חכמה סתימאה לעצמו, א"צ רק בחי' כתר כלולה מ', להיות למעלה מן הכל, ונתפשט ל"י מדרגות (א) גלויות בפועל ולא בכת, ולצורך התחתונים, (ב) נתגלה בחו"ב, כדי להלביש חכמה באבא, ובינה באמא. ונשאר כתר העליון למעלה, נעלם, בסוד רישא תניינא כדפי' באדרא, ומחסד ולמטה לצורך ז"א ונתגלו באו"א ו"ק, לצורך זווג. (ג) שאם אין כחות עליונים מתגלה בתחתונים, (ד) שע"י ישפעו בהם לא יוכלו, אמנם אחר שנתגלו, יכולין לקבל ע"י שורש ההוא.

נמצא שאין גוף באו"א, ולא בא"א כלל, כי או"א לעצמן א"צ רק גו"ר לבד. וכבר

הגהות ומראה מקומות

- (ד) נ"א שאם אין כחות התחתונים מתגלים בעליונים שע"י ישפעו בהם לא יוכלו לקבל אורם אמנם (דפו"י).
- (ה) נ"א שכולו פרצוף א' ומחסד (דפו"י).

- (ת) נ"א יש לנו (דפו"י).
- (א) נ"א גולמות (דפוס לבוב).
- (ב) נ"א נתעלם (ר"ל).
- (ג) נ"א זו"ן (דפו"י).

כללי הרח"ו ז"ל

תטו

וכן תמצא דו"ה בכל ספירה, ומתחלק לעשר, לפי שחכמת הטפת הכלים, (ז) ונקרא י', וז"ש וכד קיימא בלבושא כו', קיימא על ט', כמ"ש בפי' המאמר בספרא דצניעותא.

נמצינו למדין, שהי"ד אין לה גוף, לפי שהיא מתלבשת, וכן בינה, אע"פ שיש להם, כפי ערכה, בבחי' כללות האצילות כולה, נקרא פרצוף א', ואינו נקרא גוף, אלא מחסד ולמטה. ובזה מתורץ כל דברי הראשונים, בענין זה, שלעולם הם בפרצופים, אלא שכללות כל האצילות פרצוף ח) והאחרונים בראותן דברי הראשונים סתומים. חשבו שאין פרצופם כלל, רק י"ס, כל אחד כלול מ'י, אבל האמת כמ"ש.

יש בה כח פרצוף א', וכן העולמות העליונים, נגד כל האצילות בכללו. וא"א ו) ראש, ומחסד ולמטה גופא דאילנא, שמנהיגים למה שלמטה הימנו.

ובזה יובן מ"ש בזוהר פרשת תצוה, שיו"ד קיימא בלא גופא, וכד קיימא בלבושים דאתלבשת בהו, איהו קיימא על ט' קיימין, מורה למ"ש, שהרי אמרו שהי"ד אין לה גוף, כמו שאין לה קצוות, ולפי שהיא נקודה, ואע"פ שמתפשט לעשר, בחי' אחרונה שלה נקרא י"ד, וכל בחי' בקדושה הם י'. ולכך המלכות נקרא סופא דמחשבה, והכמה תתאה, שמגולה בה י' דאדנ"י.

הנהגות ומראה מקומות

(ז) ג"א ואו"א (דפו"י). (ז) ג"א לפי שחכמת הולכת בכלם (דפו"י). (ח) ג"א פרצוף אחד (דפו"י).

קיצור דרוש מטי ולא מטי

זה לשון הרב אמת ליעקב:

בהיותי מסבב בשליחות מצוה אנכי בדרך נחני ה' בעי"ת אישפלטרו יע"א, שם מצאתי הדא מרגניתא טבא להרב הגדול ח"ק כמוהר"ר דוד פארדו ז"ל שעשה קיצור דרוש מטי ולא מטי כדי להקל הטורח על המעיין והנני מביאו על מזבח הדפוס לזכות הרבים בעה"י.

[בגבורה:] הגבורה, ונותנת בו ר' האורות התחתונים. ואז כלי הגבורה הופכת פניה להאיר בכלי הת"ת.

[לא מטי בכתר:] נסתלק אור החכמה מכלי הכתר, ואז אור החכמה שהיתה עם כלי הכתר, [מטי בחכמה מטי בבינה:] יורדת בכלי שלה. וגם אור הבינה, ירדה בכלי שלה, ולא נשארה דבוקה עם אור החכמה, מחמת חשקת בבנו הגדול, שהוא אור החסד, העומד עכשיו בכלי שלה, [מטי בחסד:] ואז גם החסד יורד בכלי שלו. ואז כלי הגבורה, [לא מטי בגבורה:] הופכת פניה למעלה, ועולה אור הגבורה שלה לבד לכלי החסד. ושאר החמשה אורות, [מטי בת"ת:] נותנם אל הת"ת, ע"י שהופך פניו למטה. ואז כלי הת"ת, הופך פניו להאיר בכלי הנצח.

[מטי בכתר:] נכנס אור החכמה בכלי הכתר. [לא מטי בחו"ב:] ואז חו"ב שניהם עולים בכתר. והוצרך אור החסד [לא מטי בחסד מטי בגבורה:] לעלות אל הבינה, מפני ההרחק. ואז אור הגבורה שעלה אל החסד חוזר להתפשט בתוך כלי שלי [לא מטי בת"ת:] ואז הת"ת הפך פניו למעלה, ועלה אור הת"ת לבד, תוך כלי הגבורה להתחבר עמו. ושאר ד' אורות [מטי בנצח:] אשר לו, נתנם אל הנצח, ע"י שחזר והפך פניו כלפי מטה, ואז הופך כלי הנצח פניו כלפי מטה, להאיר לכלי ההוד.

[לא מטי בכתר:] נסתלק אור החכמה מכלי הכתר. ואז חו"ב [מטי בחו"ב:] שעלה אל הכתר, נתפשט כל אחד בכלי שלו [מטי בחסד:] וגם החסד שכבר ינק, חזר להתפשט בכלי שלו. [לא מטי בגבורה:] ואז הגבורה מסתלקת להתחבר עם החסד. [מטי בת"ת:] ואז אור הת"ת שעלה אל הגבורה, נתפשט

[מטי בכתר:] נכנס אור החכמה, עם האורות שתחתיו בכלי הכתר. [לא מטי בכתר:] נסתלק אור החכמה לבד מכלי הכתר, ונשאר [מטי בחכמה:] הח' אורות. המשיכם כלי הכתר אל כלי החכמה פב"פ, ואז כלי החכמה הפך פניו כלפי מטה, להאיר בבינה, לתת לה אור החדש, הנקרא י"ד.

[מטי בכתר:] נכנס אור החכמה בכלי הכתר, ואז כלי החכמה הפכה פניה למעלה, ומהח' אורות אשר בו. [לא מטי בחכמה:] נסתלק אור הבינה לבדו, ועלה בכלי הכתר, ואז חוזרת כלי החכמה להפוך פניה למטה, ונותנת [מטי בבינה:] שאר הז' אורות בכלי של הבינה, ואז הופכת עכשיו כלי הבינה כלפי החסד להאיר בו, כי לרוב אורות שבו, אין כח בחסד לקבלו.

[לא מטי בכתר:] נסתלק אור החכמה מכלי הכתר, ואז אור הבינה שנסתלק קודם זה מכלי החכמה, [מטי בחכמה:] ועלתה לכתר, חזרה להתפשט בכלי החכמה. ואז [לא מטי בבינה:] מסתלקת האור של כלי הבינה, ועולה בכלי חכמה, להתחבר עמה. ושאר ז' אורות תחתונות שבבינה, נותנם [מטי בחסד:] אל החסד, ע"י שהופך פניה למטה, ואז הופך החסד פניו כלפי הגבורה להאיר בו.

[מטי בכתר:] נכנס אור החכמה בכלי הכתר ואז ב' האורות: של כלי החכמה, ושל כלי הבינה, שנתחברו [לא מטי בחו"ב:] שניהם בכלי החכמה, נסתלקו ועלו יחד בכלי הכתר. ולהיות שיש עכשיו מרחק גדול בין אורות ז' הבנים העומדים בחסד, לאורות חו"ב, הוכרח להסתלק [לא מטי בחסד:] מכלי החסד הבן הראשון לבד, ולעלות בכלי הבינה, כדי לינק משם. ואז הופך פניו כלי החסד, כלפי [מטי

קיצור דרוש מטי ולא מטי

תיז

היסוד. ע"י שחזר הפך פניו כלפי מטה, ואז הופך כלי היסוד פניו, כלפי המלכות להאיר בו.

[לא מטי בכתר:] נסתלק אור החכמה מכלי הכתר. ואז חו"ב שעלו אל הכתר, [מטי בחו"ב:] יורדים למקומם. ואור החסד ג"כ כיון שכבר ינק [מטי בחסד לא מטי בגבורה:] חוזר להתפשט. ואז הגבורה מסתלקת, כדי להתחבר עם החסד. ואז אור הת"ת שעלה אל [מטי בת"ת לא מטי בנצח:] הגבורה, ירד בכלי שלו. ואז הנצח עולה להתחבר עם הת"ת. ואז ההוד שנתחבר עם הנצח, עתה [מטי בהוד:] יורד בכלי שלו, ואז כלי היסוד הפך פניו למעלה, [לא מטי ביסוד:] ועלה אור היסוד אשר בתוכו, להתחבר עם ההוד. [מטי במלכות:] ואז הופך פניו כלפי מטה, ונותן במלכות אור שלה, שהוא אות ד'. ע"כ לשונו הזהב.

בכלי שלו. ואז כלי הנצח הפך פניו למעלה, [לא מטי בנצח:] ועלה אור הנצח אשר בתוכו, להתחבר עם אור הת"ת. [מטי בהוד:] ושאר ג' אורות אשר לו, נתנם אל ההוד, ע"י שחזר והפך פניו כלפי מטה. ואז הופך כלי ההוד פניו כלפי היסוד, להאיר בו.

[מטי בכתר לא מטי בחו"ב:] נכנס אור החכמה בכלי הכתר. חו"ב עולים [לא מטי בחסד:] בכתר. ואז החסד עולה אל הבינה, מטעם האמור, [מטי בגבורה:] של ההרחק. ואז הגבורה יורדת תוך כלי שלה. [לא מטי בת"ת:] ואז הת"ת מסתלקת להתחבר עמה. ואז הנצח [מטי בנצח:] אשר נתחבר עם הת"ת, יורד תוך כלי שלו. ואז כלי [לא מטי בהוד:] ההוד הפך פניו למעלה, ועלה אור ההוד שבתוכו להתחבר עם אור הנצח. ושאר שני האורות אשר לו, [מטי ביסוד:] נתנם אל